

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

Pa - 8 - 12

21 - 189

Division	189
Case No.	38
Sub No.	A

Bar 8 12

21-189

Children's Protective	
Society	
No.	A
Age	38
Sex	149

R11614

REVERENDI
PATRIS FRATRIS PHILIPPI
Diez Lusitani, ordinis Minorum, Prouin-
ciae Sancti Iacobi,

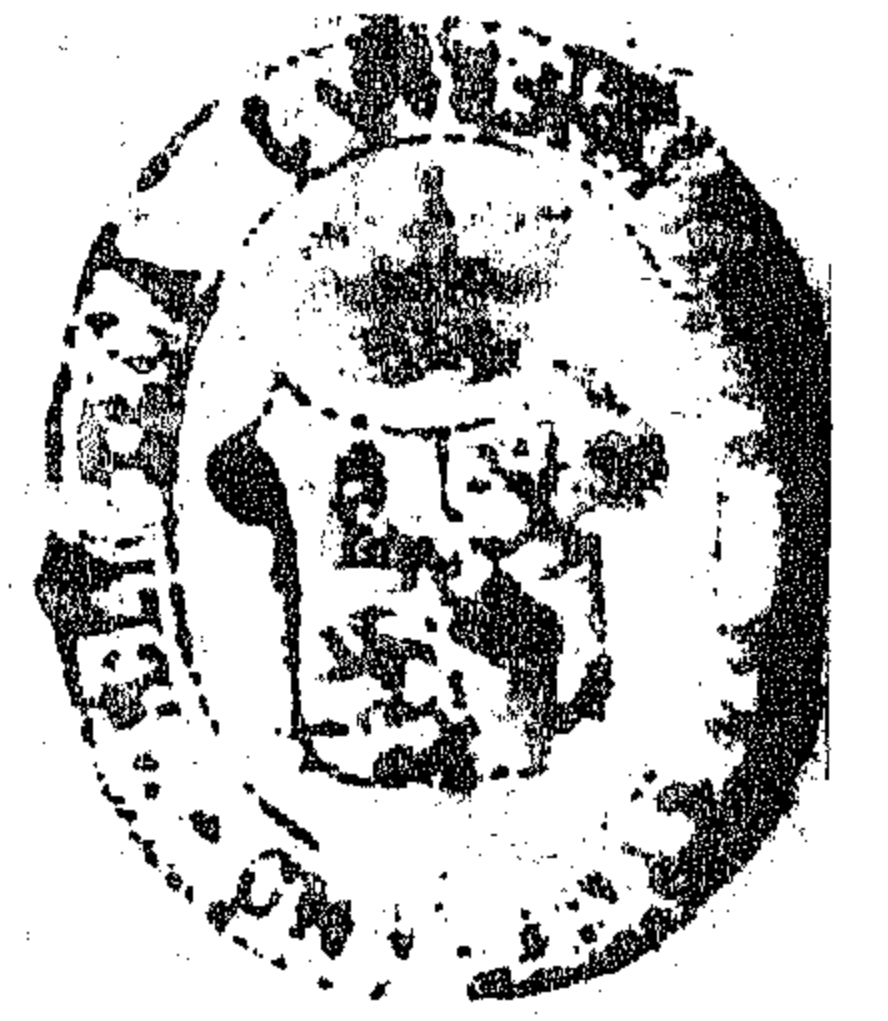
QUADRUPPLICIUM CONCIONVM SVPER EVANGELIA,
Quae in Iesu Christi Saluatoris nostri, & intemeratae Virginis matris eius san-
ctae et omnium à Feste sancti Matthiae Apostoli vsq; ad sacratissimum
apostolus Domini. Aduentum proprijs solennitatibus decan-
tantur in duas partes diuisi,

TOMI TERTII SECUNDA PARS.

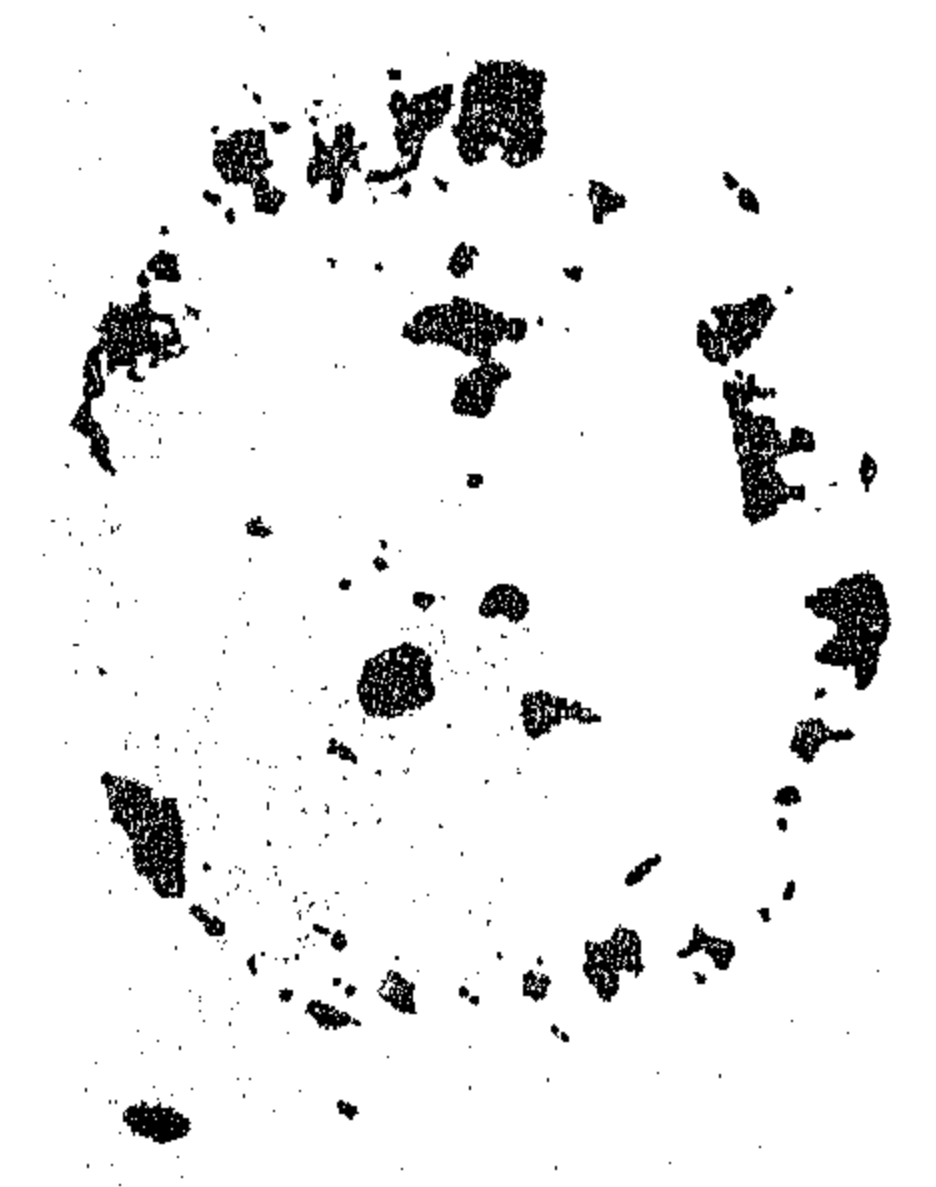
EDITIO SECUNDA NVNC DENO PER EVNDEM
authorem à quam plurimis, quibus scatebat, mendis repurgata, ac priuinae ve-
ritati, atque integritati restituta.

2^a p. del. 3^a

Comun de S. con
Z serm. in dedica
o. Templi. y A fune
rales.



SALMANTICÆ,
Excudebat Ioannes Ferdinandus.
M. D. LXXXV.



Sanctoralis errata primæ partis.

Pag. 14. ver. na sed aliorum membrorum. leg. sed aliorum etiam membrorum.
 Pag. 29. ver. gone A. leg. At pag. 35. ver. facit hæc sacratissima. leg. hæc virgo
 sacratissima. pag. 53. ver. mæ. cleorum. leg. cælorum pag. 80. ver. dam. addit. le.
 addidit pag. 81. ver. eris, eris ipsismet. leg. eris si ipsismet. pag. 104. ver. cælis, ve
 ratur. leg. veratur. pag. 151. ver. tiam opostolatum, leg. apostolatum. pag. 168.
 ver. tilenis de mulet, leg. demulcet. pag. 184. ver. re cognoscetis, quia, leg. cog
 noscetis eum, quia. pag. 196. ver. lecto in reclamo suum, leg. suam. pag. 201. ver.
 pullularét oues, leg. ouibus. pag. 216. ver. item Germiono, leg. Germionio. pag.
 237. ver. ab est eo, leg. est ex eo. ver. & interdem est, lege interdium est. pag.
 269. ver. tis noare, leg. notare. pag. 304. ver. cium in ineffabile, leg. ex ineffabi
 li. pag. 310. ver. Diuus in reclamo inquit, leg. inquit. pag. 311. ver. sangnis, lege
 sanguis. pag. 327. ver. ge fecies, leg. facies. pa. 349. ver. non fuerilis, leg. sterilis.
 pag. 357. ver. pterea veneficia, leg. beneficia. pag. 371. ver. meis cogitatem. l. co
 gitarem. pag. 426. ver. na. Secundo, leg. Secunda. pag. 440. ver. potest propofui,
 leg. præposui. pag. 449. ver. ad sollicitè, leg. solliciti. pag. 468. ver. mundi in qua,
 leg. in quo. pag. 483. ver. di ipstusmet, leg. ipstusmet. pag. 501. ver. lis. Dico, leg.
 Dic. pag. 529. ver. te decem, leg. decorem. pag. 542. ver. equos lutatis, leg. lustra
 tis. pag. 543. ver. reuer-erigo, leg. origo. pag. 544. ver. ceactentur, leg. coarctent
 tur. pag. 557. ver. con- expendere quam eius anima, leg. expendere eius anima.
 & ver. ma conuersatione habuit, leg. cõuersatione, quam habuit. pag. 581. ver.
 sa foro, leg. soror. pag. 595. ver. poterunt, leg. poterint. pag. 611. ver. tiel el. leg.
 ei. pag. 637. ver. pus soprema, leg. suprema. pag. 646. ver. lium opus. leg. onus. pa
 gi. 658. ver. fec eni, lege enim. pag. 675. ver. tiam vitæ. l. vita. pag. 701. ver. nis fue
 rentur, leg. fruerentur. pag. 715. ver. animæ pariantur, lege patiantur. pag. 725.
 ver. moneas quam, leg. quum. pag. 739. ver. peramur hic, leg. hinc. pag. 753.
 ver. Hoc festiutate, leg. festiuitate. pag. 770. ver. & illis, leg. illius. pag. 793. ver.
 re docebant, leg. ducebant. pag. 807. ver. terius progreditur, leg. progredietur.
 pag. 831. ver. patefaciat, leg. patefaciant.

Secundæ partis.

Pag. 16. ver. cum. Tercentis, leg. Trecētis. pag. 22. ver. qui riuasit, leg. iusit. pag.
 30. ver. ges regulam, leg. regalem. pag. 37. ver. pa. simus. leg. sumus. pag. 41. ver.
 timè bonorum, leg. beatorum. pag. 57. ver. tur. Hebræis, leg. Hebræos. pag. 71.
 ver. etiam indignos, leg. indigni. pag. 83. ver. sicut, leg. sicut. pag. 105. ver. tur ne
 gare, leg. negate. pag. 115. ver. hibere subdit, leg. subdidit. pag. 131. ver. quid suf
 ficit, leg. sufficit. pag. 161. ver. neini, leg. nemini. pag. 182. ver. omnes fuendum,
 leg. fruendum. pag. 197. ver. sen. videntur, leg. videtur. pag. 228. ver. lem egnum,
 leg. egenum. & ver. vt oculos, leg. oculus. pag. 260. ver. chari- medicus, leg. mo
 dicus. pag. 274. ver. ende, leg. vnde, & ver. litur, leg. dicitur, & ver. vt. leg. velut.
 pag. 294. ver. ram ecut, leg. sicut. pag. 350. ver. ni seferitis. le, feceritis. pag. 361.
 ver. illic, illic, leg. illinc. pag. 387. ver. uâ præceptoru, leg. præceptorum. pag. 412.
 ver. uersa animari, leg. animati.

FINIS.



I N C O M M V
 NI S A N C T O R V M
 A P O S T O L O R V M
 C O N C I O P R I M A .

*Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut
 dilexistis, &c. Ioannis. 15.*



O quod magna sunt maris pericula, terri
 biles tumentium fluctuum ictus, & aqua
 nimis subtilis quæ per minimam quan
 rimam ingreditur, humana periti nauæ
 prudentiæ postulat, vt postquam nauim
 cõstruxerit, eam vndique pice, alijsq; bi
 tuminibus liniat: quo cunctis foramini
 bus clausis viam securus ab aquæ ingres
 su conficiat. Et sic præcipiens Deus Patriarchæ Noe arcam con
 struere dixit ei: Bitumine lines intrinsecus, & extrinsecus. Sic
 diuinus nauta Iesus Christus filius Dei, cum furibundas huius
 sæculi maris procellas optime nosset, sanctamque Ecclesiam
 suam, quasi nauim construxisset, eam charitate, cordiumque
 vnitate linire curat dicens: *Hoc est præceptum meum, vt diligatis
 inuicem.* Quasi diceret: magnæ vos persecutiones afflictiones
 que manent: ne igitur impatientiæ inconstantiæ, pusillanimita
 tis, & relaxationis aqua in animos vestros introeat, hoc vobis
 remedium sumite, vt diligatis inuicem, sicut dilexistis vos. O quis
 Beati Pauli, aut Beati Ioannis, qui hæc scripsit pectus haberet,
 vt horum verborum mysteria perscrutaretur: in quibus Christus
 filius Dei totum Euangelium suum inclusisse videtur. Et hoc
 primum in eis notandum est, Dominum non solum bona ver
 ba,

Similes

Gene. 6.

2
 ba, recta q; opera, sed, praecipue pia viscera, atq; animu postula
 re. Multi enim proximos suos familiariter alloquuntur, bonisq;
 operibus prosequuntur, & tamē eos in patibulo pēdentes perspi
 cere vellēt. Ideoq; dicit: Vt diligatis, quod verbū interiorē quē
 dam voluntatis actū significat. Dicitq; ut diligatis inuicē, idest,
 absq; personarū acceptatione tā notos, quā ignotos, tā inimicos
 quam amicos. Quod si quis dicat: Debilitas mea hoc impossibi
 le ducit, quod odio habentes me, atq; etiam acerrime perseque
 tes diligam, ad hoc respondet Dominus dicens: Hoc est praec
 eptum meum. Quod perinde est ac si diceret: Ego sum Deus hoc
 praecipies, qui scio quousq; vires vestre valeant peruenire. Non
 sum sicut huius saeculi Dñi, qui subditorū vires nō considerant,
 & ita eis saepe impossibilia iubēt: veluti Nabuchodonosor Rex
 Babylonis, qui somniū statuae vidit, & post quā a somno surre
 xit somniū ei⁹ fugit ab eo: omnesq; satrapas accersiri iussit, som
 niūq; & ei⁹ interpretationē sibi dicere imperavit. Dicētibusq;
 illis: Dic somniū seruis tuis, & interpretationē eius indicabimus:
 ipse respondit: Sermo recessit a me: nisi indicaueritis mihi som
 niū, & cōiecturā eius, peribitis vos, & domus vestre publicabū
 tur. O re stupendā, q̄ homines humanę naturę impossibilia po
 scāt. Si regias curias quis circuiret, quot praecpta difficillima (nē
 impossibilia dicā) cerneret: atq; ipsi etiā subditi ad ea faciēda se
 offerūt, quę impossibilia vidētur. Deus autē cum sit pater mise
 ricordiarum, resq; non sibi, sed nobis necessarias praecipiat, sem
 per ea nobis imperat, quę humanis viribus possibilia esse nouit
 Moyses Dei nomine populo Israel dixit: Mandatū hoc, quod
 ego praecipio tibi hodie, nō supra te est, neq; procul positū, neq;
 in caelo positū, sed iuxta te est sermo valde in ore tuo, & in corde
 tuo, vt facias illū. Si ergo legē illā, de qua dixit B. Petrus: Iugū,
 quod neq; nos, neq; patres portare potuimus, Deus hominū vi
 ribus dicit esse conformē, neq; illas excedere: quid erit lex, de
 qua ipse Dñs dixit: Iugū enim meū suauē est, & onus meū le
 uē? Ne igitur dicatis fratres vos non posse omnes diligere: hęc
 enim est diaboli fraus: etenim quia nō vultis ideo nō potestis. Vi
 dens Deus Cain odio plenū dixit ei: quare iratus es, & cur cōci
 dit facies tua? Nō nē si benē egeris, recipies: sin autē male statim
 in foribus peccatū tuū aderit: sed sub te erit appetitus eius, & tu
 glūaberis illius. Aduertite quādo de volūtatis libertate, Deus lo
 quitur

Dan. 2.

Dent. 30.

Act. 17.

Matth. 11.

Gen. 4.

7
 quitur cū Cain, scilicet, cū eū erga fratrem suum perspicit iracun
 dū. Quasi diceret ei: Ne dicas, nō plus possū, nō est aliud in ma
 nu mea: nihil enim est corde liberius, nec quo melius vti possis,
 quā volūtatis actibus, qui sunt amare, & odio habere. Quod si di
 cas: Possibile est, nō autē mihi nec alijs mihi similibus: praecptū
 hoc sancti illi gratia pleni, obseruare potuerūt: ne hoc excusēni
 ni: nā dicens Dñs: Hoc est praecptū meū: nō verò consiliū meū;
 significauit, illud omnibus esse. Consiliū nō est omnibus, sed ijs,
 quos spūs diuinus habiles reddit. Vnde loquēs Dñs de virginita
 te, ac cēlibatu dixit: Sūt Eunuchi, qui se ipsos castrauerūt ppter
 regnū cōlorū. Statimq; addidit: qui potest capere, capiat, signi
 ficās hoc cōsiliū nō omnibus conuenire. Nec verò praecptū hoc
 est Mosaicę legis, quā soli Hebræi tenebātur obseruare: sed est
 praecptū meū, quod vniuersus orbis tenetur implere. O quantū
 pōderis habet hoc verbū, meū. Quādo aliquā iniuriā accepisti,
 si a priuato homine veniā rogaris, facile te ab illo explicas eūq;
 dimittis: si verò a principe, aut magnate rogaris, pl⁹ eū reuereris.
 Quod si ipse rex te super ea alloquatur, quomodo poteris regio
 verbo nō indulgere? Quod si regi quicquā denegare nō audebis
 quomodo aut qua facie dices Deo te nolle facere quā tibi absolu
 te imperat dicēs: Hoc est praecptū meū, vt diligatis inuicē? Quomo
 do ab eo cōclū audebis petere, cū quod tibi praecipit, propter il
 lū facere nolis? D. August. super hęc verba dicit: Hæredes bono
 rū testatoris iussa tenentur implere, nā secundū iuris peritorū sen
 tētiā hęc hereditas trāsit cū onere suo. Et siquidē Deus nos regni sui
 hęc heredes instituit, testamēti eius legata summo opere tenemur im
 plere, si illius hæredes esse velim⁹. Vnū autē ex praecipuis legatis
 in quibus diuinā legē suam inclusit, est amor proximi. Cū Labā
 Patriarchā Iacob domo sua discessisse cognosceret: assūptis fra
 tribus suis persecutus est eū & comprehendit eū in mōte Ga
 laad. Et inter alia ei dixit: nunc quidem valet manus mea
 reddere tibi malum. At non sic erit duplici de causa. Cū quia
 Deus Patris tui heri dixit mihi: Caue, ne loquaris contra Iacob
 quicquam durius. O efficacissimam rationem a d vos ipsos su
 perandos. Cū tu, o frater, ad iniuriam vlciscendam per
 gis, ad te reuertere dicens in medio furoris tui: Deus mihi pra
 cipit, ne quid durius proximo me loquar. Iustum est me hu
 ius instanti Dei praecpto parere. Tum etiam (ait Laban) tibi of
 ficere

Matth. 19.

Aug. sup.
Ioan.

Gen. 13.

ficere nolo, quia filiarum mearum, & filiorum, & greges tuas, & omnia, quae ro-
cernis mea sunt. Quid possum facere filiis, & nepotibus meis?
Veni ergo, & ineamus foedus. Efficacissima est etiam ratio haec
quam Ethnicus hic reperit ad foedus cum Iacob in eundem, ne
illi officeret, scilicet: Cum uxores tuae sint filiarum mearum liberi quoque tui
nepotes mei sint, quid horum tangere possum, quin mihi offi-
ciam? plus etenim mihi, quam tibi inferam detrahenti. O fra-
tres in Christo Iesu, si cum ira excandescitis, unusquisque intra
se diceret: Quid proximo meo damni possum inferre, quin mi-
hi plus inferam? Si eius vitam attingo, animam meam laedo: si eius
bona diripio, conscientiarum mearum officio: si eum a terra projicio,
me ipsum ex caelo repello: si odio meo satisfacere volo iniuriam
vlticens, contra Dei voluntatem facio dicentis mihi: Hoc est
praecipuum meum: quomodo statim furoris passione superata
diceretis. Veni ergo, & ineamus foedus.

In his etiam verbis: *Hoc est praecipuum meum*, Significat Do-
minus se praecipuum imponentem, auxilium viresque posse
praestare quibus illud impleatur: sicuti reuera se ad illas accipien-
das disponentibus praebet. Et sic loquens Ecclesiasticus de Moy-
se dicit: Dedit illi, scilicet, Deus, cor ad praecipua, id est vires, af-
fectionem, & amorem illi praebuit ad legem suam custodiendam,
atque, ut eam custodiens alios erudiret. O quam singulare benefi-
cium. Maximum est fratres donum cordis: sunt enim nonnul-
li quasi arboris trunci vae cordes. Quapropter unusquisque horum
plorans dicere potest illud Prophetae: Oblivioni datus sum tan-
quam mortuus a corde. Numquid non est mortuus a corde, cuius cor de-
est ad omne bonum exquirendum? Vae misero, qui in carne viva cor
mortuum gerit & solum quasi bruta animata degit, ea tantum que
rens, & diligens, quae illa diligunt, atque perquirunt. Haec equidem
omnia in poenam ingentium peccatorum eueniunt. Sicuti fate-
tur David dicens: Circumdederunt me mala, quorum non est nu-
merus: comprehenderunt me iniquitates meae, & non potui,
ut viderem. Multiplicatae sunt super capillos capitis mei, &
cor meum dereliquit me. Ecce quam aperte dicit cordis amif-
sionem ex innumerabili peccatorum multitudine provenire.
O seuerum Dei supplicium: o poena dignissima, quae timeatur,
o aeternae condemnationis indicium. O Deus infinitae miseri-
cordiae (quae tua est superna clementia) ne nos in tantum ma-
lum

13 lum corruere patiaris. Cor nobis praebe non ad secularia qui-
dem negotia, non ad temporalia lucra, non ad mundanos hono-
res, fauoresque; perquirendos: sed ad legem vitae & disciplinae. Ho-
rum verborum diuinum ordinem perpendite: dedit illi cor ad
praecipua: & postea, ad legem (inquit) vitae, & disciplinae, id est,
dedit illi vires, & affectionem prius ad eam operandam, & po-
stea ad illam alios docendam vires, affectionemque; praebuit. Su-
per quae valde etiam notandum est, hic, ubi nos legimus: Dedit
illi cor ad praecipua: in alia translatione haberi: Dedit illi coram
praecipua: & sic est etiam in contextu Graeco. In quo significa-
tur Deus legem illam, ad cuius obseruantiam ei cor dedit, cum
magno fulgurum, tonitruumque; strepitu ei dedisse, quo illi He-
braei audientes, legem violare timerent. Circa quod aliud etiam
14 mysterium a vobis aduerti vellem, scilicet, quauis Moyses splen-
denti vultu ex monte descenderit, illum tamen splendorem ibi
stetisse, nec in vestes fuisse diffusum. At cum Christus Redem-
ptor noster ab aeterno patre in monte Thabor Ecclesiae suae do-
ctor fuit declaratus dicente: Hic est filius meus dilectus, ipsum
audite, splendor vultus eius in vestes diffundebatur. In quo sig-
nificatum est Moysen non potuisse legis suae obseruatoribus vi-
res conferre: Christum vero reparatorem nostrum posse splen-
dorem suum vestibus suis communicare, id est, sequacibus suis
vires, virtutemque; posse largiri, quod diuinam legem suam cum
suauitate custodiant. Difficillimum fuit, quod caelestis hic
Dominus Apostolis suis praecipit dicens: Nolite timere eos,
qui occidunt corpus: animam autem non possunt occidere. O
15 suauissime saeculi reparator Iesu Christe fili Dei quomodo eis
praecipis ne tam metuendum periculum, sicut mortem ti-
meant? Tu eam immisisti, ut ea homines deterreret atque a
sceleribus cohiberet: nunc vero nobis praecipis illam non timere?
Sic, quia mundo vires ostendere volo: quibus subditos meos ad
diuinam legis obseruantiam corrobore. Sicque; sancti discipuli pre-
ceptum hoc ad vnguem impleverunt, quia corporalem mortem
non timuerunt: sed cum proprium sit morti nos in via, domo, no-
cte dieque; expectare, ipsi non expectarunt se a morte sperari, sed
ipsam hilari animo per iudicium praetoria quaerunt, ut habetur in
Actis Apostolorum. Vbi dicitur: Illi quidem ibant gaudentes a con-
spectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu

Eccle. 35.

Psal. 30.

Psal. 39.

Exod. 34.

Matth. 17.

Matth. 10.

2. Cor. 12.

contumeliam pati. Et ubi nos legimus: Nam & nos infirmi sumus in illo, id est, in Christo: sed viuimus cum eo ex virtute Dei in nobis alia trāslatio habet: sed viuimus cū eo. Et sic est etiā in translatione Syriaca. In quo significat sanctus Apostolus se sociosq; suos non solum in coelo propter labores in hoc saeculo toleratos gloriosa vita esse fruituros, sed hic etiam suauissimam vitam degere, licet exterius mors esse videatur. Obenedictus talis Deus, qui tantam terræ vermiculis vim contulit. D. Paulus de Christo Redemptore nostro sic ait: Vt gratia Dei pro omnibus gustaret mortem. Quæ verba dupliciter explicari possunt. Vno modo, quod tanta nos charitate dilexit, vt etiam in morte amarissima, quam propter nos subiit, gustum inuenerit. Altero modo, gustauit mortem, id est, eam dulcē reddidit: sacratissima sua morte amaritudinem mortis ademit, eamq; suauem effecit. Non solum autem morti, sed iustorum etiam laboribus, & persecutionibus dulcorem contulit maximum, quod significauit Dauid dicens, secundum quod in nostra translatione legitur: Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi, & reliquiarum cogitatio num diem festum agent tibi: alij verò complures interpretes ita transtulerunt: Quoniam ira hominis confitebitur tibi, & reliquiarum irarum diem festum agent tibi. Quod si quis quærat, quomodo hominum irarum, odiaq; Dominum laudare possint, & eorū reliquiarum, id est, mala ex illis dimanantia diem festum Deo celebrent: respondeo, cum Deum laudari sit eius potentiam, probitatem, excellentiamque demonstrari, tunc hæc magno opere patefieri cum potentes tyranniq; huius saeculi seruos Dei diuisius insectantur: tunc enim cernitur quanto potētior sit spiritus Dei in iustis commorās, desideriumq; quo Deo placendi flagrant, quam vniuersæ vires humanæ. Cum enim nullæ humanæ vires, eos à patientia, & charitate valeant reuocare, apparet, quā debiles sint, si cum iustorum amore, Deiq; spiritu comparentur. Sicq; quo furiosius Dei seruos persecuntur, eò magis Deū magnificāt, eiusq; excellentiam manifestant. Quando Sathanas Sancto Iob diuitias subtraherat, non tā hoc, quā ei patientiā adimere conabatur. Et quia omnia ei⁹ odia, artesq; illā ei auferre nequērūt: id eò in illa sancti viri victoria, diuinæ gratiæ virtus patenter illuxit: ubi non solum vir Dei Sathanā, sed semetipsum vicit. Dauid dicit, Multi dicunt animæ meæ: nō est salus ipsi in Deo eius. Tu autem

Psalm. 3.

tem

ipsum Dñe susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meū. Huius Psalmi titulus dicit eum à Dauid filium suum fugiente fuisse compositum. Tūc Dauid victoriam canebat, cum filium suum Absalon fugiebat. Rationi dissentaneum videtur victoriā celebrare eum, qui, vt videtur fugit. Mysteriū verò est, quod pro alia præstantiori victoriā, quā de se ipso comparauerat, patientia vtens, seq; ipsum vincens gratias Deo agebat. Quod patet, quia cum eū Semei opprobrijs, lapidibusq; insectaretur, ad eū suimet ipsius dominabatur, vt volentibus seruis suis Semei occidere, ille restiterit, admirabiliq; mansuetudine dixerit: Dimittite eum vt maledicat: Dominus enim præcepit ei, vt malediceret Dauid. Et quis est, qui audeat dicere, quare sic fecerit? Estq; valde notandum, Semei à sancto viro filium Gemini fuisse vocatū, quod patris eius nomen non erat, sicuti B. Basilius ex alijs sacrae paginae locis probat. Eum sic propter significationem nominis appellauit: nam filius Gemini idem est, quod filius dexteræ meæ, fortitudinis meæ, & dilecti mei. Attendite, quo vocabulo calumniatorem suum nuncupauit: ex quo apparet quā meritò dixerit: Tu autem Domine susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum. Et sicut coelestis hic Dominus omnibus his viris, quorum meminimus, fauit, vt legem suam suauiter custodirent: nobis etiam nos disponere volentibus auxiliabitur.

Hæc est enim vna ex causis cur dicit: Hoc est præceptum meū, vt diligatis inimicem. Quod si quis dicat: Nunquid Domine vniuersa legis præcepta tua non sunt? vt quid hoc vnum tuum esse dicis? Ad hoc cōmuniter responderi solet, Deum peculiariter hoc præceptum suum appellare, quia in eo omnia continentur, sicut affirmat Diuus Paulus, dicens: Qui diligit proximum, legem impleuit: & paulò post: Plenitudo, inquit, legis est dilectio. Aliud autem sublimius hoc loquendi modo Dominus significare voluit, scilicet, hoc præceptum singulariter probitatem, benignitatemq; suam repræsentare. Ideoque dicit, meum, id est, singularissimè meum, quia hominibus valde necessarium, atque vtile est. Hoc enim inuidiam profugit, inimicitias tollit, e cordibus odia pellit, res publicas conseruat, bona efficit communia, latrocinia, & iniurias demit, pacem, coelestemque concordiam gignit, qua bona omnia crescunt. Quod præceptum si homines obseruarent, congregationes coeli exemplaria essent. Ad quod

2. Reg. 16.

Rom. 13.

Exod. 32.

Simile.

custodiendum Dei charitas necessaria est, ex diuini quippe amoris defectu proximi odium proficiscitur. Descendens Moses è monte duas legis tabulas ferens, cum populum idololatrare perspiceret, proiecit de manu tabulas & confregit eas ad radices montis. Peccatum illorum idololatrarum erat contra vnam tabulam: primo enim præcepto aduersabatur, & tamen vtramque confregit, vt significaret Dei charitate deperdita proximi amorem facile perdi. Cum Luna claritatem terræ non mittit, signum est, eâ esse eclipsi obfuscata, neq; claritatem à sole recipere: sic ex eo quod anima eclipsata est, & diuino amore caret, prouenit quod proximis suis lucem amoris non præbet. Qua propter fratres mei studiosissime Deum diligere curemus, quo sic proximos nostros diligamus.

At, videte quid dicat, *vt diligatis*, inquit, *in vicem sicut dilexi vos.*

Matth. 22.

Si homines legis præceptum superficialiter considerarent, mandatum hoc de proximi dilectione periclitaretur: Dominus enim dicit: Diliges proximum tuum, sicut te ipsum: nam homines se ipsos carnaliter diligunt, vt in infernū labantur. Videbitis infanum amatorem dicentem se foeminam inanem sicut animam suam amare: & veram dicit se quippe diligit, vt corruat in infernum, & sic aliā diligit, vt eam etiam ad inferna deducat. O quā male se ipsum homo diligit, quia cum corpus diligit, animam odit: siue (vt melius dicam) se non nouit amare: quia, vt se amet se odit. David enim dicit: Qui diligit iniquitatem, odit animam suam. Et sic si homo sui metipsum amore ducitur, proximum suū diligere nesciet. Quod vt diuinus magister enitet, regulam nos docet, iuxta quam proximos diligamus dicens: Sicut dilexi vos. Statimq; quomodo nos dilexerit, manifestat dicēs: Maior è hac dilectionem nemo habet, vt animā suam ponat quis pro amicis suis. Quasi dicat: Inter homines tūc amor ad altissimū, quem potest, peruenit gradum cum quis pro amicis suis mortē subit ergo verò multò vlteriùs progressus sum: nam pro inimicis meis necem acerbissimam toleraui. Et ita dicit Apostolus: Coramendat autem charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus (id est, inimici) Christus pro nobis mortuus est. O ineffabilem Dei charitatem qui, vt ingratis creaturis succurreret, vitam omnibus hominum, atq; Angelorum vitis multo pretiosorem morti exposuit. Itaq; si potentissimus hic

Rom. 5.

hic Angelorum Dominus vniuersam mundi molem annihilaret, non tantum esset, quantum fuit ipsum pro nobis in cruce mori. Quod si profunda animi consideratione volueremus tanto nos beneficio ingratos aduertentes pudore confundemur. Et siquidem nobis præcipit, nos in vicem diligere, sicut ipse nos dilexit, ipseq; propter nos adhuc inimicos mortuus est, sequitur, quòd si necessitatis casus offerretur, corporalem vitam nostram pro spirituali proximorum, etiam inimicorum salute debemus exponere. O admirabilem euangelicæ legis perfectionem, miserisq; nos, qui tam perfectam legem profitentes, tam imperfecti sumus. Quomodo fratres pro inimicis vestris vitam periculo mortis exponetis, cum eos tam crudeli odio persequamini? O per clementissimi huius reparatoris, qui tanta cum charitate pro nobis mortuus est, reuerentiam vos deprecor, vt isthæc odia è cordibus vestris euellatis, intrinsecosq; in eos amore illa impleatis aduertentes illos esse diuinæ iustitiæ ministros. Delinquens iuridice punitus non solet tortorem odisse, quia illum iustitiæ nouit esse ministrum. Non querebatur sanctus Iob de igne, qui oves eius combussit, non de latronibus, qui camelos surripuerunt: omnes enim eos diuinæ iustitiæ instrumenta esse sciebat. Et sic celestis magister noster Christus Iesus mortem, quam inimici eius sibi illaturi erant, dicebat se ab æterno patre accipere his verbis: Calicem, quem dedit mihi pater: vbi crucifixores suos diuinæ iustitiæ ministros appellare visus est. At dicet quispiam: Pater ego non propter damna mihi illata, sed propter pessimam intentionem, qua illa mihi fecerunt, inimicos meos odi. Ad hoc respondeo, non oportere vos ad intentiones istas aspicere, sed diuinam potius legem atque intentionem considerare, qua Deus emolumentum vestrum expetit, nosseque illud pro tūc vobis potius expedire. Si quis habet apostema, quod cauterio oportet aperire, nō est tã amens, vt in ignem, aut ferrum irascatur, quanuis magno illi tormento sint: sed hoc patienter fert, licet ignis intentio, & naturalis propensio non est sanandi, sed vrendi. At æquo animo suffert, quia principalis agentis, scilicet, chirurgi intentio non est illum vrere, sed sanare: quod si posset, absque cauterio faceret. Sic insectator, velut ignis vos vrere atque euertere solum intendit, Dei autem illum regentis manus vos scelerum

Simile.

Ioan. 18.

Simile.

Psal. 88.

Simile.

apostemate curate, bonosq; atq; humiles intēdit efficere. Et sic 28
vbi nos legimus in psalmo: Exaltasti dexteram deprimentium
eum, alia trāslatio habet: Exaltasti dexteram inimicorum eius.
Et sic legit etiam B. August. Ex quo apparet idem esse inimi-
cus, quod oppressor, & humiliator, Deusq; illis vires ad hoc fa-
ciendum praebere. Superbus enim maximē inimicorum perse-
cutionibus humiliatur. Et siquidem Deus his instrumentis vo-
bis mederi vult, amentix est illos odisse. Cum dux hostis sui
tela, & instrumenta bellica sibi comparat, quanuis ab eis magna
perceperit detrimenta non illa disperdit, sed maximi aestimat.
Sic nos, cum inimicis nostris nos gerere debemus: hi enim sunt
tela, quibus nos Deus oppugnavit, vt ad sui obedientiam redi-
geret. Diuinus spiritus, fratres mei, efficacissimas has rationes
in cordibus vestris imprimat, quo eis moueamini facere, quod 29
tam manifeste vos docent.

Vt autē verus hominū amator eos ad hūc amorē efficacius cō-
citarēt, subdidit dicēs: Vos amici mei estis, si feceritis qua ego precipio
vobis. O Christe fili Dei Angelorū gloria, benedictū lit os tuū,
& benedicta lingua tua, qua tā sanctū verbū protulisti. Suffice-
ret vtiq; postquā volūtatem tuā diligentissimē exequeremur,
nos à te seruos appellari, quod etiam nobis amplissimum, atq;
honorificentissimum esset. Ea verò est probitas tua, vt eos, qui
serui tui vocari non sunt digni, in familiares amicos suscipias.
Philosophus Dionysius dicebat: ridiculum est diuitē dicere: pau-
per ille est mihi amicus: nā si tu verus esses amicus, nec tu ita di-
ues, nec ille pauper esset, scilicet, quia diuitias tuas pauperi com-
municares. Et siquidē Deus dicit nos eius amicos fore, si feceri- 30
mus, quod hic praecipit nobis, videlicet, vt diligamus inuicem,
sicut ipse dilexit nos, eiusq; amicitia non ficta quidem, sed veris-
sima est, tute credere possumus, cum diuitias suas abundantissi-
mē nobis esse largiturum. Quod si nō fecerimus, eius nos inimi-
cos iudicemus, quā est summa quaedam infelicitas: cuius sola
cogitatio hominem obstupescit, quod homo illius magni Dei
inimicitiam audeat contrahere, qui respicit terram, & facit eam
tremere. Si quis Regis Hispania inimicus est, transiens in Gal-
liam aliquod sibi remedium poterit adhibere. Si vero Dei ini-
micus est, quo fugiet? Non erit fugacis, dicit Amos Propheta, &
qui fugerit ex eis non saluabitur. Si descēderint vsq; ad infernū,
inde

3 inde manus mea educet eos: & si ascenderint vsq; ad caelos, inde
detraham eos. Et si absconditi fuerint in vertice Carmeli, inde
scrutans auferam eos: & si celauerint se sub oculis meis in pro-
fundo maris: inde mandabo serpenti, & mordebit eos. Et ponā
oculos meos super eos in malum, & non in bonum. O quam me-
tuenda sunt haec verba. Ecquis vel marmorei cordis haec audiēs
non trepidat? Fratres ne tantae confusionis periculo exponami-
ni, sed quae vobis Deus vester hic praecipit, facere curate, quo si-
cut fidelis amicus gratiā suam vobis conferat, qua caelestis glo-
ria comparatur. Ad quam nos perducatur idem Iesus Mariae filius
Amen.

In eodem Communi Aposto- lorum Concio secunda.

*Hoc est praecipuum meum, vt diligaris inuicem, sicut
dilexivos, &c. Ioannis. 15.*



2 **Q**UO maius, distantiusque est exilium, eò maio-
rem exulum communionem atque amorem esse
oportet. Magis necessarium est in longinquis,
ac peregrinis regionibus habitantibus amare se
inuicem, atque adunari, quam in patria commo-
rantibus. Sciens igitur omnipotens Deus, quam
procul à caelis homines in hac lachrymarū valle, peregrinatio-
nisq; loco exulaturi essent, occasiones, rationesque multas cu-
mulauit, quibus illos ad amorem, vniōemq; conseruandam ex-
citaret. Ipsi quippe soli in aliena, peregrinaq; regione ex caeteris
omnibus creaturis inhabitant. Angeli enim in caelesti Hierusa-
lem vrbe propria sibi commorantur. Aues in suo proprio lo-
co, scilicet aere, bestiae in terra, pisces verò in aquis tanquā pro-
pria habitatione persistunt. Soli miseri homines, quādiu cor-
poris ergastulo sunt inclusi, exulant, id eòq; praeter caeteris creaturis
amor illis, atq; concordia est necessaria. Atq; idcirco sicut per-
pendit Diuus Augustinus, Deus vnum hominem creauit ex
quo caeteri dimanarent, & ea propter se charius diligerent. In an-
gelis

Aug. lib. 12
de ciuit. c. 21

gelis non est hæc vnitas, consanguinitas, quia cuncti simul ab eo creati fuerunt, neq; in cæteris animantibus est hæc vnitas, cū leæna nō ex leone, neque cerua ex ceruo prodierit, sed binos illos Dominus creauerit, masculum, scilicet, & foeminam. Nec vero his omnibus est contentus, sed in tota sacra scriptura hunc amorem maximè commendauit. Atq; in sacra hodierni Euāgelij lectione nobis regulam instituit, qua eū moderari debeamus dicens: *Hoc est præceptum meum.* Loquens æternus Pater de beneficio ineffabili, quod mundo collaturus erat mittens ei vnigenitum filium suum dicit: Ecce dedi eum ducem, ac præceptorem gentibus. Cumq; nobis eum dederit in Magistrum, duo nos inter alia mirabilia docuit: alterum quomodo nos cum Deo, alterum quomodo cum proximis gerere debeamus. Prius docuit dicens: Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu, & veritate, & alibi, hoc est (inquiens) opus Dei, vt credatis in eum, quem misit ille. In quibus verbis ostēditur diuinus cultus in fide, spe, & charitate cōsistere, atq; etiam in actibus ex his virtutibus procedētibus, qualis est adoratio latria, absoluta, & respectiua. Quæ omnia, cū in præteritis D. Ioannis capitibus erudierit, nūc docet quomodo nos cum proximis habere debeamus dicens: Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Se huius amoris proponit exemplar. Medium nanq; salutis nostræ prædestinatum est, nos vnigenito filio Dei esse conformes. Et ita dicit D. Paulus: Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum ijs, qui secundum propositam vocati sunt sancti. Nam quos præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imaginis filij sui, vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Vocat hic sanctus Apostolus iustos, qui Dei gratia, & amore sunt fundati iuxta diuinæ voluntatis dispositionem, propositum, ac prædestinationem. Nouit Deus Antichristum esse condemnandum, quia præiis eius demeritis sua diuina voluntas eum condemnandum esse decreuit. Nouitque Deus ab æterno D. Petrum fore saluandum, quia diuina ipsius voluntas statuit illum esse saluandum. Hoc supposito dicit B. Paulus: Diximus sanctos esse sanctos, quia hoc fuit diuinæ voluntatis propositum. Vt autem hoc verum esse sciatis, sic probat: nam quos (inquit) præsciuit & prædestinauit conformes fieri imaginis filij sui. Vbi illud, &, non est copulatiuum, sed causale, & fa-

Isai. 55.

Ioan. 4.
Ioan. 6.

Rom. 8.

6 cit hunc sensum. Nam sciuit illos conformes fieri imagini filij sui, quia eos ad gloriam prædestinauit. Et sic etiam sumitur, & apud Isaiam dicentem: Ecce tu iratus es, & peccauimus tibi, id est quia peccauimus tibi. Ita hoc ab omnibus expositoribus declaratur. Et translatio sancti Spagmini habet: Ecce tu iratus es, quia peccauimus tibi. Itaque merita non sunt causa prædestinationis, sed sola diuina voluntas, & beneplacitum, imo potius merita boni, & liberi arbitrij vsus sunt diuinæ prædestinationis effectus: ideòque impossibile est ea illius esse causam. Additq; Vt sit ipse primogenitus in multis fratribus, scilicet, ad prædeterminatorum consolationem, ne paueant scientes, si Iesu Christi imitatores futuri sunt, eum tanquam fratrem primogenitū eis esse fauturum. Si enim primogeniti huius sæculi minoribus fratribus fauere consuescunt: quantò melius hoc faciet cœlestis hic frater primogenitus? Et sic, vt sit ipse primogenitus in multis fratribus, vult dicere: quo illis fauens in fauoribus primogenitus eorum frater esse innotescat.

Isai. 64.

7 Ex tota hac cœlesti doctrina elicimus, nos summo opere debere Iesu Christo Redemptori nostro esse conformes, illumque imitari: ipse enim est originale, quo vitæ nostræ regulandæ sunt. Ideoque hic dicit: Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Et quemadmodum cū translaturum, quod scriba ex originali depromit, non est illi conforme, abscinditur, & in ignem mittitur, sic Christiani, quorum vitæ non fuerint conformes huic admirabili exemplari, quasi falsæ translata, cū per mortem rupti, laceratique fuerint, in Gehēnam perpetuo arsurū iacentur. Qua propter fratres oculos aperite: attendite quid vestra intersit, attentè considerate quomodo vos fidelissimus hic amicus vester dilexit, vt sic proximos diligatis. Dilexit ille non diuitias vtiq; vestras, sed vos. Multi quippe proximos non propter eos, sed propter temporalia ipsorum bona, aut propter fauores, quos ab eis sperant, venerantur, & diligunt, quorum bonis, postquam vsi sunt, finitur amicitia. Habent se cum amicis, sicut cum malis aureis, quæ succum habentia, quo illi vti volunt in catino reponunt, & magna cum autoritate in mensa constituunt: quæ postquam expresserunt, succumque ab eis abstraxerunt, humi proijciunt, & ab omnibus conculcari sinunt. Sic faciunt multi ex vobis, qui postquam amicos vestros expressistis

Simile.

&

Gregor.

portate, & sic adimplebitis legem Christi. Nam hæc tolerantia est magnum charitatis signū, & ipsius effectus. Et ita dicit Beatus Gregorius, Tantum aliquis portat proximum, quantum amat. Si amas portas: si desuisti amare, desuisti portare. Fratres, ut hoc præceptū adimplere vrgentius cōcitemini, multū proderit vos attēte considerare verbū hoc, Dilexi vos, etiam intelligi de ijs, quos vos odio habetis, quos adeò Dominus dilexit, ut pro eis vitā obtulerit, nec iustum esse vos odisse, quem Deus tanto pere dilexit, tantique emit. Quem si tu tanti, quanti ille, emisses cum utique non odisses. Tercentis aureis equum emitis, eumque quo melius potestis, tractatis, quod si rogamini cur eum tam curiose tractetis, respondetis: Ne mireris me hoc facere: nam trecentis illum aureis emi. O incommutabilis Deus, qui cum homines iumenta essent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, eos tuo sacratissimo sanguine, ac morte (magno pretio) emisti, illorum causa maiora opprobria ferens, quam vnquam in orbe cuiquam illata sunt. Ego verò, quem tu adeò dilexisti tantique redemisti, odero dei que substantiam, honorem, ac vitam auferam? Maximam utique amori, sanguini, ac pretio, quo illū redemisti, iniuriam inferam. Profecto, si tanti mihi, quanti tibi stetit, aliter eum tractarem.

Se autem illos, quos tibi diligere præcipit, vita redemisse declarat dicens: *Maiorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Ex quibus verbis hæc difficultas oritur. Grauisimum est Doctorum opinio consentitque D. Thomas sub distinctione maioris charitatis actū esse magisque meritorem inimicos, quam amicos diligere, ac pro illis pati: maiorem enim in hoc homo sibi vim infert, illique difficilius est. Ut enim dicit Diuus Paulus, vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Quemadmodū appetitus sensitius ad bene conditū cibum edendū facile commouetur, atque ab ipso etiam cibo inuitatur: quod si male conditus, & amarus est, difficile recipit, sic amicus voluntati est cibus bene conditus ipseque eum ad illius dilectionem inuitat. Inimicus autem est cibus amarus voluntati: ideoque oportet eum maiorem sibi ad eū diligendum violentiam inferre, ac perinde amicus in eum est magis meritorius: atque etiam, quia liberalius est munus datum inimico, quam amico. Amicum amari est quod debetur ei dari

ini.

inimicum autem diligere est illi quod non debetur, erogari. Sicuti qui creditori suo centum aureos reddit, & alios centum donat ei, cui nihil debet, perfectius opus facit hos, quam illos præbens dum modo soluat quod debet. Quæ cum ita sint, quomodo dicit hic summa veritas: *Maiorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis?* Respondeo, Dominum hic dicere pro amico nullam maiorem charitatem fieri posse, quam pro eo vitam tradi: non tamen negat pro inimico mori maiorem esse charitatem. Vtrumque amorem ostēdit cœlestis hic magister se habere, cum pro amicis, & inimicis, hoc est, pro iustis, & peccatoribus mortuus fuerit. Et hoc nobis etiam necessitatis tempore facere iubet.

Utque nos ad hunc singularem amorem inuitet, excellens proptinus præmium subdit dicens: *Pro amici mei estis, si feceritis, quæ ego præcipio vobis, scilicet, ut diligatis inuicem sicut dilexi vos?* O admirabilem excellentiam vilissimi terræ vermiculi, quod ad tantam perueniat celsitudinē, ut Dei amicus sit. In domo Imperatoris omnia officia sunt magna, & honorabilia, vsque etiam, & aquarius se foelicissimum ducit. Quanto igitur foelicior se iudicabit, qui ipsius Imperatoris amicitiam impetrat? Quod si apud terrenum Imperatorem magni æstimantur, quanto magis æstimari oportet in domo vniuersalis cœlorum terræ que Imperatoris? Ecquis igitur, ut talem, ac tantum habeat amicum, totis viribus, totoque conatu quod supernus hic Imperator præcipit, quantumque difficile videatur, non nititur adimplere? O miserillos, qui talem amicum deserunt ut iræ, passionique suæ satisfaciant. Complures scripserunt quales debent esse amici, & quasnam illis condiciones inesse oporteat. Scripsit utique Plato, Aristoteles, Tullius, & Beatus Augustinus. Ex quibus omnibus elicitur, in vero amico quinque condiciones esse oportere. Prima est, quod sit bonus: etenim inter malos amicitia esse non potest. Secunda quod sit sapiens: nam, ut ait Aristot. & Diuus Thomas cum amicis conuersandum nobis est. Versatur enim amicitia circa operationes quæ sunt ad alium. Magnumque est tormentum sapienti cum stulto conuersari. Tertia, quod sit constans; ne quasi frondes arboris immutetur. Quarta, quod seruet arcana, ne quæ cum animo agit, alijs detegat. Quinta, quod sit conuersatione suavis, nec sit asper, ac rudis in-

Sancti. ij. pars.

B

genio

D. Bon. 9m. 3
dist. 30.D. Th. 2. 2. q. 27. ar. 7
Catech. ibi-
dem.

D. Th. 2. 2. q. 27. ar. 7

Catech. ibi-
dem.1. Cor. 3.
sensible.

Aristot. 8.

Ethic. c. 13.

tom. 5.

D. Th. 2. 2.

q. 23. ar. 3.

genio. O quam bonus amicus est Deus, & quam plenè in eò cū
 etæ hæc conditiones reperiuntur: ipse enim est vniuersa bonitas.
 Et sic dixit Mosi: Ego ostendam tibi omne bonum. Bonitas in
 creaturas diuisa est, pars in alijs, & alia pars in alijs est: at in Deo
 est bonitas cuncta, atque adunata. Et ita dicit Diuus Ioannes
 Damascenus: bonus, & omnibonus, & superbonus. Domi-
 nus: & infinita bonitati infinita pulchritudo coniuncta est.
 Et ita dicit Beatus Augustinus: Tanta est pulchritudo, & iucun-
 ditas lucis æternæ, vt si non liceret in ea amplius viuere, quam
 vnius diei hora, propter hoc solum innumerabiles anni huius vi-
 tæ pleni delicijs, & circumfluentia bonorum temporalium re-
 cte, meritoque contemnerentur. Hæc ille. Non solum au-
 tem est bonus, sed amicos etiam suos bonosefecit. Qua propter
 diligentissimè illius amicitiam debemus expetere. Vt enim di-
 xit Aristoteles, Bonum est, quod omnia appetunt: cūque
 Deus summum bonum sit, summè est appetendus. Secun-
 da conditio est, quod sit sapiens: nam insipiens suspicionibus, te-
 merarijsque iudicijs est plenus. De singulis rebus, quas amicum
 suum facere videt, male suspicatur, ideoque cū eo non debet ami-
 citia contrahi. Tullius enim, Suspicio, inquit, est venenum ami-
 citiæ. O Deus infinita sapientiæ, quam expers es totius suspi-
 cionis, quam æquè cum tuis amicis, quantumcunq; graues pecca-
 tores extiterint, conuersaris: sicut apparuit in Dauide, D. Petro,
 & Paulo. Tertia conditio est, quod sit constans. Omni tempore
 diligit qui amicus est, dicitur in Prou. Et cum amicus cōstans ali-
 cuius amicitia acceptauit, quem sibi non cōuenire cognoscit, ser-
 uet cōsiliū Tullij in hac materia sic dicētis: Amicitia demen-
 da sunt non rūpenda. Non debes repēte amicitiam illius abrū-
 pere, quæ tibi non conuenire intelligis, si iam illā cū eo cōtraxi-
 sti: sed paulatim eam debes abscindere. Hoc seruat Deus. cū ho-
 minibus, Multos enim nō protinus in infernū præcipitat, quā-
 uis sibi fuerint infideles: sed eos ad poenitentia expectat: quāuis
 nonnulli hac Dei patientia abutentes de malis ad deteriora prolā-
 buntur, & à Deo seiunguntur quousq; in infernū deueniūt. Quo-
 rū vniciq; dicit D. Paulus: An diuitias bonitatis eius, & patien-
 tiæ, & longanimitatis contēnis? Ignoras quoniā benignitas Dei
 ad poenitentia te adducit? Secundū autē duritiā tuā, & impenitēscor-
 thefaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis iusti iudicij Dei
 qui

Exod. 33.

Damasc.

August. l. de
libero arbit.Arist. lib. 1.
Ethic. in prin.
tom. 5.Prouer. 5.
Tul. de ami.

Rom. 2.

24 qui reddet vniciq; secundum opera eius? Quarta conditio est,
 quod sit fidelis, & arcani custos, ne defectus amici in publicum
 proferat. Quia B. Augustinus, amicus (inquit) est animæ custos:
 amicus verò infidelis similis est denti corrupto, qui minima qua
 que tēporum reuolutione dolet. Sic infidelis amicus leuissima
 quaq; occasione oblata, & sepe etiam sine occasione proximum
 infamat. O æterne Deus, quam fidelis es amicis tuis, si aliquando
 peccant, & tibi in confessione cum vera contritione reuelantur,
 eis secretum seruare cōsuecis, efficisq; ne infamentur. Fratres si
 ob aliqua scelera, quæ fecistis, timetis infamia, vultisq; vt Deus
 obrectatorū ora cōcludat, nec vos ab eis infamari patiatur, Deo
 vos detegite, veramq; agite poenitentia: hoc est enim singulare
 quod dā remediū ad hoc cōsequendū. Et sic credo verba illa D.
 25 Petri dicentis: Caritas operit multitudinem peccatorum etiam
 significare, Dei charitatem plurimos peccatores poenitentiam
 agentes operire consuecere, ne infamentur. Quinta conditio
 est, quod sit ingenio dulcis, & conuersatione suavis. O quam
 conueniens est Dei ingenium, & familiaritas omnibus. Ex-
 perientia comperimus musicam omnibus proportionate lo-
 qui. Tristis quippe in ea lachrymas, hilaris verò lætitiā re-
 perit. O Deus meus, quam apte nobis omnibus quadras.
 Si verè dicebat Apostolus: Omnibus omnia factus sum quan-
 to melius idem de Deo dici potest, qui tam ineffabili cha-
 ritate se vniuersis hominum ærumnis accommodat? Non solum
 autem bono, suauisque ingenio est, sed amicos etiam
 suos boni, dulcisque ingenij solet efficere: multi enim pes-
 26 simo ingenio ad Dei amorem conuersi sunt similes Ange-
 lis. Tullius dicit, nullum posse duleiter sine bono amico vi-
 uere, & per consequens solitarium perfecta lætitiā vt non pos-
 se: quia non habet cui bonum suum communicet. Hoc hu-
 manitus homo ille fuit adeptus, quia conuersationem iusti
 cum Deo non intellexit, qui quò magis solitarius fuerit, eò
 plenius illa vti potest, sicque cum perfectiori lætitiā vitam
 ducet. De aliquo dicere vulgo consuecistis. Nunquid ho-
 minem illum cognoscis? Quod si quem interrogatis respon-
 det, se illum nescire: eum rogatis dicentes: Cum eo, quæso, con-
 uertere, illiusq; probitatē, & in cōuersatione dulcedinē experie-
 re: ita vt ab eo separari minimè velles. O quanto maiori ratione
 B 2 vobis

Aug. lib. 4.
conf. c. 6. cap.
2. retr. c. 6.
Simile.

1. Petr. 4.

Simile.

1. Cor. 9.

vobis ego dicere possum quod si cum Deo verè & ex animò 27
conuersaremini illius amore caperemini: ò quantam in eo sua-
uitatem inueniretis, & quam difficile ab eo discederetis. O si eū
gustare inciperetis, quam merito diceretis, non miror quæ san-
cti in huius optimi Domini ministerio fecerunt, quando quidē
tam suauiter cum eo conuersabantur: quod intelligens Dauid
nos admonet dicens: gustate, & videte quoniam suavis est Do-
minus. Beatus vir, qui sperat in eo.

Psal. 33.

Quæ cum ita sint fratres dilectissimi per clementissima hu-
ius fidelissimamici viscera vos deprecor, vt secularibus nego-
tijs expediti cum puritate cordis vnam saltem quotidie horam
intime cum superna ipsius maiestate conuersemini: & expe-
riemini quantum spiritus feruorem ex illius conuersatione per-
cipietis, vt: ei in omnibus seruiatis. Et siquidem quam bo- 28
nus amicus sit, quamque admirabilis dignitas, eius necessitu-
dinem adipisci, cognoscitis, illi parete vos inuicem diligentes,
sicut ipse dilexit vos, & sic eam impetrabitis, siquidem ille di-
cit: *Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.* Additq; vlti-
rius dicēs: *Iam nō dico vos seruos quia seruus nescit quid faciat Dominus
eius.* Vbi alia translatio habet: *Iam non dicam vos seruos, &
sic legit Beatus Augustinus.* In quo significata fuit perseue-
rantia, qua sancti Apostoli Domini amicitiam seruaturi erant.
*Vos autem dixi amicos, quia omnia, quæ audiui à patre meo, nota feci
vobis.* Hæc fuit singularis quædam horum coelestium virorum
prærogatiua, quod altissima fidei nostræ mysteria ex proprio
Dei ore perceperunt: illisque tanquam intimis amicis illa
Dominus mysteria reuelauit, quæ pro tunc animarum salu- 29
ti necessaria fuerunt. Vnde verba illa: *Omnia, quæ audiui à pa-
tre meo, nota feci vobis,* significant: omnia, quæ pro nunc
æternus pater mihi præcepit, vt vos docerem. Postea enim per
Spiritus sanctum eos alia plurima docuit. Quod si quis foelicē
se ducit, quia doctus alicuius viri discipulus fuerit: quam glo-
riosum erit eis filium Dei in Magistrum habuisse, diuino-
que illius ore vitæ doctrinam audijisse? Et sic magnopere
hoc Beatus Ioannes magnificat, dicens: *Vnigenitus filius
qui est in sinu patris ipse enarrauit.* Nosque etiam magnas
pro tanto beneficio gratias agere debemus: siquidem quod
diuinus Magister discipulos suos docuit, id nobis per eos
reuelauit

Ioh. 1.

reuelauit: & (quæ infinita est eius clementia) p̄tiori mundi
parte errorum tenebris obscurata nos fidei, cœlestisq; doctri-
næ suæ lumine illustrauit: quod ideo fecit, vt eum diligamus, il-
liq; seruiamus. Mysterosa illa animalia, quæ vidit Ezechiel, *Ezechiel*
erant plena oculis: in quo significantur Dei cognitione ple-
na fuisse. Et vnumquodq; coram facie sua ambulabat, id est, co-
ram facie cognitionis suæ ambulabat, & indita sibi cognitione
ducebantur. Hoc nos omnes facere oportet: scilicet, iuxta quod
nos Euangelicæ doctrinæ lux docet, viuere. Columna illa ignea,
qua Deus filios Israel illuminauit in deserto, in terram; promissio-
nis eos adduxit: at in eam illos introducere nequit: sed ipsi sit
doribus, & laboribus, Gigantes barbarasq; nationes superantes
in eam introierunt. Sic fidei, Euangelicæq; doctrinæ lux bene-
31 nos saluationis viam docet: verum oportet nos virtutum exerci-
tu viriliter dimicare, passionumq; nostrarum Gigantes supera-
re, aliasq; complures contradictiones, quæ in spiritali via offe-
runtur prosternere, quousq; in illam terram viuentium ingre-
diamur, sperantes Deum in omnibus laboribus nobis esse fau-
turum: sicut fatebatur Dauid dicēs: *Ego prodigium factus sum
multis, sed tu adiutor fortis.* Prodigiosa vtiq; fuit vita Dauid, &
multo prodigiosior sanctorum Apostolorum.

Psal. 70.

At vtriq; fatentur, vitam suam mundo prodigiosam extitisse
propter diuinum auxilium, quod nobis non deerit, si fecerimus
quod debemus. Quod auxiliū, vt diuinus Magister significet,
protinus addit. *Non vos me elegistis, sed ego vos elegi: & posui vos
vt eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat.* Omirabilia
32 verba magna consideratione dignissima, Dominus nobis spiri-
tum conferat, quo ex illis fructum percipere nouerimus. Posui
vos (inquit) vt eatis, id est, vt semper à bonis in meliora proceda-
tis, nec vnquam regrediamini. B. Paulus dicit: *Induite vos ar-
matuam Dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli.* Et in-
ferius: *Accipite (inquit) armatuam Dei, vt possitis resiste-
re in die malo, id est, laborioso, qui est dies tētationis, & in om-
nibus perfectis stare.* Et alia translatio habet: *Et in omnibus
perfectis stare: & sic est etiam in contextu Græco.* In quo
significatur, non solum in omnibus casibus, qui offerantur in
perfectione nos stare oportere, sed in omnibus etiam perfectis
rebus perseuerare debere. Ex his verbis D. Pauli, in quibus to-

Eph. 6.

ties nobis perseverantia commendatur, atq; vt in omnibus perfectis operibus sit, & ex ijs Domini, scilicet, vt eati, patet quā necessaria sit perseverantia in bono, & quam grata diuinę maiestati. O quanta hic effundendi lachrymas offertur occasio, cum tam modici per virtutem perseveranter gradientur, & quam citō multi qui eam aggrediuntur, deficiant, & retrocedant. Ne ita sit fratres, per Dei reuerentiam vos rogo. In sanctos Apostolos oculos conijcite, qui in virtutum operatione tanto studio perseverarunt cœlette semē serētes, cuius fructus vsq; hodie in sacra Ecclesia perseverat, & vsq; ad sęculi cōsummationem durabit. Ecquis diceret pauperes piscatores tam sanctam sensualitatiq; repugnantem legem, & fere omnium hominum corruptissimis moribus contrariam esse plantaturos, hoc q; sanctū opus tandiu permanens, cum eius operarij ob illius diuulgationē fuerint interfecti? Solus ille hoc dicere potuit, qui hoc dixit, & fecit, in cuius virtute sacrosancti hi viri tot mirabilia perfecērunt & propter quem ædificium, quod illi erexerunt, nunc stat, tanquam super firmam petram constructum. O patres concionatores ab his sacris magistris discite, quęso, vestraq; doctrina, & pio exemplo magnum fructum ferre precipue intendite. Nec verō solum fructum facere curare debetis, sed maxime etiam intendere, vt fructus, quem feceritis, conferuetur. Ezechielī precepit Deus Hierusalem in cocto latere depingere, non verō in crudo, qui facile dissoluitur, riuusq; picturam illam telis, bellicisq; instrumentis muniri. Munus vestrum patres mei est in hominibus cœlestem Hierusalem depingere, ita, vt vnusquisq; Christianorum quoddam cœli exemplar appareat, & sit. Simulque curare debetis, vt hoc cōseruetur, eos sanctarum exercitationū modos, ieiunia, scilicet, disciplinas, orationesq; erudiētes, quibus in sancta virtute perseverent: precipue verō vt diuina confessionis, sacrosanctęq; Eucharistię sacramenta frequentent. His enim telis, ac munitiōibus eos defendi oportet: quo vtriq; cœlesti gratia repleti, æterna beatitudine fructuri ad ætherea regna ducamini.

Amen.

IN

In eodem Communi Apostolorum Conciō tertia.

Hęc mando vobis, vt diligatis invicem, &c. Ioan. 15.



SA I A S Propheta magna spiritus iubilatione sic dicit: Cantate Domino canticum nouū, laus eius ab extremis terrę, qui descenditis in mare, & plenitudo eius, in insula & habitatores earum. Hoc canticū nouū, quod sanctus hic propheta commendat, iuxta magnoꝝ doctorum sententiam est lex Euāgelica. Dicitur autem canticum nouū, quia tam suauiter illud cœlestis cantor Iesus Christus cecinit, vt post se vniuersum mūdū attraxerit. Tam suauē fuit hominibus hoc canticum nouū, vt diuitijs, liberis, vxoribus, parentibus, & quod maius est, semetipsis cōtemptis diuinum saluatorem sequi statuerint. Amphion Thebanus dicitur Thebas insignem Gręcię urbē construxisse musicę suę suauitate efficiens, vt ipsi met lapides suis loci apte locarētur. Et Arion Methymnæus dicitur citharę suę suauitate marinos ad se pisces allexisse. Alpheus quoque immanes belluas fertur cantus sui dulcedine domuisse. Hęc omnia mendacia fuerunt, quę a poetis ficta sunt. Infallibilis autem veritas est cœlestem Amphionem Iesum Christum suauissima Euangelij modulatione, quod est canticum nouum, cœlestem Hierusalem construxisse, efficiens lapides eius, id est, iustos in loco iuxta merita singulis concessio apte locari. O diuine Arion quā merito dicere possumus pisces ab hoc furibundo sæculi mari per te Euangelicę musicę suauitate abstrahi. Denique osuperne Alpheu, quanta est efficaciam dulcedinis diuinę quę prædicationis tuę, siquidem illa syluestres belluas, id est, homines brutos, diuinęque cognitionis expertes ferorum instar animantium in carnalium illecebrarum pratis atque aliorum complurium vitiorum nemoribus persilientes ad te illexisti: & ex belluis non solum homines, sed sanctos etiā illos effecisti. O quam merito dicit Dauid: Mirabilis Deus

Isai. 42.

Psal. 67.

b 4

in fact.

in sanctis suis. Hoc vobis dicam, & si nimis audaciz esse videbitur: scilicet, mirabiliorem mihi videri nunc in statu corruptæ naturæ vnius hominis sanctitatem, quam esset tota cunctorum electorum congregatio in statu innocentiz. Sicuti mirabilius est vnius fluminis aquam contra naturæ cursum sursum regredi, & in fontem, vnde exijt reuerti, quam vniuersa flumina deorsum defluere: sic quanto mirabilior est innumerabilis sanctorum multitudo, qui contra corruptæ naturæ suæ propensionem feruentissime ad Dominum cucurrerunt? Canticum nouum dicitur hic Euangelium. Ad eodq; nouū visum est hominibus, vt gentibus stultitia, Iudeis autem scandalum visum fuerit, vt affirmat Diuus Paulus dicens: Nos prædicamus Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam, ipsi autem vocatis Iudæis, atque Græcis Christum Dei virtutem, & Dei sapientiā. Idest, præsciti Christum crucifixum, & eius Euangelium stultitiam & scandalum iudicant: prædestinatis vero Dei virtus & sapientia esse videtur. Est q; cātus dulcis, ac suavis, quia est cātus, & lex Charitatis. Canticorū illa dulcia esse consuecūt, in quibus de amoribus agitur.

Hic autem diuine cantus totus est amor, sicut apparet in hodierna sancti Euangelij lectione, vbi Dominus ait: *Hæc mando vobis vt diligatis inuicem.* Hoc dixit, cum ad mortem pergere vellet, in vltimo vitæ suæ, scilicet, vt firmiter hominum cordibus maneret impressum: sicuti manere solent verba amici tui iam in extremo transitu existentis. Mirabileque est Dominum ter idem in vna concione dixisse. Primò cum dixit: *Mandatum nouum dedi vobis, vt diligatis inuicem sicuti dilexi vos.* Et paulo post, *Hoc est (inquit) præceptum meum, vt diligatis inuicem.* Statimque tertio dixit: *Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem.* Hæc omniarem hanc nimis exaggerant, & valde necessariam nobis esse manifestant, siquidem qui nos maxime diligit, eam nobis toties commendat. Hoc præceptum nouum appellat, quantum veteris legis etiam fuerit, quia ipse illad renouauit in lege gratiæ, quippe quod in lege scripturæ nimis destructum corruptū maleque intellectum erat. Habes imaginem contractam, pedibus, manibus, ac capite lacerato, ita, vt vix simulacrum esse videatur: quam pictor renouat, eiusque membra iterum depingit, vt noua videatur, dicitq;: *Ecce imaginem nouam, scilicet, quia*

1. Cor. 2.

Simile.

quia illam renouauit. Hoc amoris præceptum truncatum, contractum, & male intellectum erat: arbitrabantur etenim homines se suos tantum amicos amare teneri. Venit autem celestis artifex Iesus Christus, manusque ac pedes illi adhibuit, fecit illud ad inimicorū etiam dilectionem peruenire, illud perfecit, diuersisq; coloribus depinxit, idest, rationibus plurimis confirmauit, dicens: *Diligite inimicos vestros, benefacite* *Matth. 5.* *ijs, qui oderunt vos, orate pro persequentibus, & calumniantibus vos: vt sitis filij patris vestri, qui in caelis est. Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? Nonne, & publicani hoc faciunt? Ecce quam decoris coloribus præceptum hoc depinxit. Ideoq; dixit: Mandatum nouum do vobis. Etiam nouum ideo dicitur, quia illo mirifice animus renouatur, & ita dixit Dominus: Dimittite, & dimittemini. Solet homo aliquando peccato maxime deuinciri: solet adeo affectione, ira, cupiditate, atq; ambitione ligari, vt ad exeundum ab illa viam reperire non posse videatur. Aliquando adeo inertē, præpeditū, atq; incrassatū ad peccata cōfiterenda se homo experitur vt in ore plumbeam massam habere videatur. Quod significatum est apud Zachariam Prophetam dicentem: *Missæ fuit massæ plumbea in os amphoræ, vbi erat impietas. Quid igitur remedium erit huic malo? Dominus vtique dicit: Dimittite, & dimittemini: Idest, iniurias dimittite, proximosq; diligite: & sic disponemini, vt Deus vos adiuuet, & sceleribus istis, quibus vinciti tenemini, vos absoluat, animusq; vester renouabitur. Et quia hic amor est huius renouationis causa, ideo eum Dominus mandatum nouum appellat.**

Dicit igitur nūc: *Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem.* Hic posset esse vnus sensus horum verborum. Hæc omnia quæ vos hucusq; docui, in hunc finem diriguntur, vt scilicet inuicem diligatis. Hic cognoscetis vnde prouenit, tam parum amoris inter homines esse: videlicet, quia charitas in corde, in quo imprimenda est, multa præsupponit, amor nō est qualitas, quæ potest assidere in tabula rasa mentis nostræ. Sicut pictor non constituit aurum in per nudam tabulam, sed multos prius colores, atque atramentum supponit, & super ea collocat aurum: sic oportet prius alijs virtutibus animam exornari, vt illi charitas bene assideat. Nemo potest alium, vt debet diligere, nisi se prius diligit, sicut

Zach. 5.

Simile.

b 5

oportet

Matt. 24.

2. Tim. 1.

Simile.

oportet. Vt autem se homo diligat, iuxta B. Augustini sententiam debet esse virtutibus exornatus: vnde solus virtute præditus se, proximosque suos optime diligit. Vnde, cum Dominus in signa cōsummationis sæculi dixit, quod homines præ nimia morum corruptione odio, habebunt se inuicem: statim huius odij causam assignauit dicens: Quoniam abundabit iniquitas, refrigeret charitas multorum. Vbi manifeste docuit, ex virtutū defectu, & abundantia vitiorum inter homines odia exoriri. Ideoque hic dicit: Hæc mado vobis, vt diligatis inuicem, id est, sæculi amorem, cupiditatem, temporalia bona, superbiam, libidinem, & cætera vitia vobis prohibui, patientiamque in laboribus, cordis humilitatem, & mansuetudinem aliarumque virtutum exercitia commendavi, quia sic vos inuicem diligetis. Diuus Paulus dicit: Finis præcepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Id est, vniuersæ legis sanctarum exercitationum finis est, Deum diligere, illique placere, & sanctam eius voluntatem exequi. Sum castus, humilis, patiens, & misericors, quia Deus hoc vult: amor meus erga Deum me commouet, vt has virtutes exquiram & exerceam. Si castus, siue misericors sum, solum, vt talis sum, benefacio, sed nihil mereor. Sic virtutes Philosophi operabatur, ob nihil aliud, nisi, vt eas possideret. Finis autem, quo Christiani ad hæc omnia commoueri debent, est sola Dei charitas, quam, vt ait Sanctus Apostolus, de corde puro, id est, sine cupiditate esse oportet. In omnibus debet iustus sui ipsius immemor esse: & ob solam Dei gloriam bene operari. Geometria docet calcem, qua lapides in edificatione connectuntur, arenæ commisceri posse: summum autem fornix lapidem, qui dicitur clavis, viua, puraque ac totius arenæ experte calce esse struendam: nam seiunctis parietum lapidibus, quo ad plurimum firmata in eis: clavi autem corrumpente perit ædificium. Sic in spiritali edificatione amorem inter proximos aliqua utilitatis cupiditate esse commissum, tolerabile est. Amorem vero Christiani erga Deum purissimum esse oportet. Etenim amicum meum possum ego præcipue propter Deum, & deinde quia est mihi officiosus, aut propinquus, diligere. Deum autem (ait Apostolus) corde puro, & conscientia bona debemus amare. Hæc etiam secunda conditio est magno opere necessaria. Licet enim quis quæ bene operetur, & aliqua ex diuinis præceptis adimpleat: si mala est

est conscientia, omnia perdit. Erant Gedeoni septuaginta vnus liberi, septuaginta legitimi, & vnus spurius, nomine Abimelech: & hic vnus omnia conturbauit, & filijs septuaginta patris sui super lapidem vnum capita abscidit. Hoc spiritaliter in anima contingere solet. Etenim vnus lethalis reatus filius ancillæ, id est, sensualitatis, plurimas virtutes, & actus meritorios, qui sunt filij legitimationis, interimit. Defert quis mulum vitro, aut ouis magno labore comparatis onustum, quæ est tota illius substantia, corrumpente mulo cuncta franguntur, & eius substantia perit. Iter faciebas tu multis bonis operibus, quæ in Dei ministerio feceras, onustus, si forte in vnum peccatum lethale prolaberis omnia in terram proijcis, atque de perdis.

Ideo acerrima pœnitentia nos oportet corpus mortificare, ne sit sicut mulus indomitus, & passim offendens efficiat, vt merita confringantur. O fratres, si cum peccatum vultis admittere meminissetis horum, quæ vobis hic diximus, quam potens vobis hoc esset frænum, quo ab illis committendis reuocaremini. Cū peccata se vobis offerunt, sic quæ so considerate: Quid hinc præter animæ confusionem elicere possum? B. Paulus dicit: Fornicatio, & omnis inmunditia, aut auaritia nec nominetur in vobis, sicut de ceteris sanctos, aut turpitudine, aut stulto loquiū, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet. Et alij transtulerunt quæ ad rem non pertinent. Et sic est in contextu Græco: & ita legit etiam Diuus Hieronymus. In quo significatur non solum scurrilitatem, sed hæc omnia vitia, quæ hic sanctus Apostolus recensuit, ad rem non pertinere. Hoc a vobis profunde considerari velle, scilicet, hæc omnia ad rem non pertinere, sed ad condemnationem potius vestram esse. Ideo dicit hic sanctus Apostolus: & conscientia bona, & protinus addit: & fide non ficta, id est, sine hypocrisi, quæ Deo nimis est exosa. Nam vnum vitium alteri, gulam luxuriæ, homicidium furto, fartumque; fastui, ac superbix deseruire magnum malum est. At hoc est peccatorum ingenium, alia esse aliorum causam: virtutem autem ab hominibus in peccatorum fradumque instrumentum assumi, hoc multo maiorem affert admirationem. Et ita dicit Diuus Chrysostomus summam virtuti inferri iniuriam, quando ab hominibus in instrumentum iniquarum expetitionum accipitur. Sichem, & filij eius circumcisi sunt ob Dinæ pulchritudinem, & diuitias Iacob.

Iudic. 9.

Simile.

Eph. 5.

Gen. 34. *Job. Dixerunt enim: Si circūcidamus masculos nostros, substā-¹⁶*
 tia eorum, & pecora, & cuncta, quæ possident, nostra erūt. Ideo
 q̄; permisit Deus illos atrocissime gladio perire. Quod quidem
 accidit illis virtute vtentibus, vt inanium laudum ia-
 stanti perfruantur: meritum etenim amittentes spiritualiter
 moriuntur. Idcirco admonet Spiritus diuinus singulos fideles
 suos dicens: Ne fueris hypocrita in conspectu hominum, & non
 scandalizeris in labijs tuis. Attende in illis, ne forte cadas, &
 adducas animæ tuæ in honorationē, & reuellet Deus abscondita
 tua & in medio Synagogæ elidat te. Quoniam accessisti malig-
 ne ad Dominum, & cor tuū plenum est dolo, & fallacia. O quæ
 terribilia verba, quibus perspicue ostēditur quam execrabiles
 Deo sint hypocritæ, eorumq̄; fictiones: siquidem non solum
 æternis supplicijs in futuro sæculo punit, sed eos etiam in hac
 vita ignominijs, & confusione comminatur. Ecquis amodo ijs
 vti audebit, intelligens quam odiosa sint Deo? Merito igitur di-
 cit Apostolus: In fide non ficta. Ex his omnibus oportet vos in-
 tellexisse, quam apte verba hæc sancti Pauli, finis præcepti est
 charitas, his sancti Euangelij consonat, vbi dicitur: Hæc mando
 vobis, vt diligatis inuicem. Nam totius legis finis est charitas,
 quæ præcipue in Dei, secundarie vero in proximi dilectione cō-
 sistit. Et quanuis hic Dominus de Dei amore nō loquitur, illud
 tamen præsupponit: quia proximi amor, ex Dei dilectione di-
 manat. Mirum est autem quomodo cum charitas finis sit, à Bea-
 to Paulo viā vocatur. De ea namq̄; loquens dicit: Adhuc excel-
 lentiore viā vobis demonstro. Si finis, quo modo viā? Virtu-
 tū dicitur finis, quia illæ est earum perfectissima, & quia ad illā
 reliquæ virtutes quasi media dirigūtur. Dicitur autē viā, quia nō
 est nobis in illa sistendū dicentibus, iā amauī quod debui, nam
 quanuis nimis dilexeris, amplius diligere debes. Itaq̄; per eam
 quasi per viā nos semper oportet progredi. Sic nos admonet D.
 Paulus dicens: Reddite ergo omnibus debita, cui tributū, tributū
 cūi vestigal, vestigal, cui timorē, timorē, cui honorem, honorē.
 Nemini quicquam debeatis, nisi, vt inuicem diligatis. In hoc (ait
 sanctus Apostolus) vos semper debitores iudicate, ne vnquam
 iam vos omnia fecisse putetis: semper in amore progredimini.
 Dicit igitur Dñs: *Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem. O quāta*
 esset virtus, ac fortitudo Christianis, si eis hæc vnio inesset. Pro
 ceras

19 *cerus ille Gigas Goliath, vt sacræ literæ testantur, erat altitudi-*
 nis sex cubitorum, & palmi, & cassis ærea super caput eius, &
 lorica squamata induebatur. Porro pōdus lorice eius quinq̄;
 millia siclorū æris erat: & ocreas æreas habebat in cruribus, & cly-
 peus æreus tegebat humeros eius. Hastile autē hastæ eius erat
 quasi liciatorium textentium, ipsum autem ferrum hastæ eius
 sexcentos syclos habebat ferri. Et quanuis tantus, ac tam muni-
 tus erat, clamabat aduersus Phalangas Israel, & dicebat: Eligite
 ex vobis virum, & descendat ad singulare certamen. Attendi-
 te ingentem grandis bellæ pusillanimitatem, atque formidi-
 nem: quæ cum vno tantum, & non pluribus dimicare audebat.
 Hic utiq̄; Sathanæ pusillanimitas delineata est, qui cū a deo po-
 tens sit, vt de illo dicat Iob: Non est super terram potestas, quæ
 20 comparetur ei. Quo ad potest curat nos diuisos, atque discor-
 des inuenire, vt nobiscū singulari certamine dimicet. Et hæc est
 vna ex rationibus, quare inter proximos discordias serit. Quia
 verò tot, tantaque inimicitias inter Christianos seruit, ideo tot
 ab eis, tantaque victorias reportauit. Perspicue hoc gloriosus
 Apostolus Paulus intelligebat: siquidem nobis vnitatem tam
 efficaciter commendat dicens: Obsecro vos fratres per nomen
 domini nostri Iesu Christi, vt id ipsum dicatis omnes & nō sint
 in vobis schismata. Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in
 eadem scientia. Et alia translatio habet: In eadem mente, & in
 eadem sententia: & sic est in contextu Græco. Idemq̄; vos dile-
 ctissimi deprecor per idem nomen, per quod D. Paulus Corin-
 thios precabatur. Velleq̄; illius spiritu, efficaciatq̄; pollere, vt
 21 hoc cordibus vestris imprimerem, omnesq̄; hinc exiretis propo-
 nentes firmissime vos prius mille vitas, si tot haberetis, amissu-
 ros, quàm proximorū vnitatē, atq̄; concordiam esse diuisuros.
 Dicit vterius Dominus: *Si mundus vos adit scitote, quia me prio-*
 rem vobis odio habuit. A deo solitum est malos insectari odio bo-
 nos, vt dicat Ecclesiasticus: Contra malum bonum, & contra vi-
 tam mors, sic contra virum iustum peccator. Vix hoc odium
 alijs verbis posset exaggerari. Quid enim bono magis contra-
 riatur, quam malum? & quid magis vitæ, quam mors? Quanto
 Cain statim in mundi primordio fratrem suum Abel odio fuit
 insectatus: siquidem eum occidit: & vt credibile est, cum non
 dum gladij essent, illum dentibus momordit, ac lacerauit. Et eo
 in tem-

in tempore quo hominem occidi fuit, dimidiam fere mundi partem, quæ ex illo stipite oriri posset, eueri. Quod non ignorauit Chaldaicus interpres: qui pro eo, quod nos legimus, vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra vertit: Vox sanguinis generationum, quæ futuræ erant succedere de fratre tuo clamat ad me de terra. Quod cum ita sit fratres in Christo Iesu, quando mundus vos fuerit persecutus lætamini: signum enim est, vos ex mundo non esse. Nam si de mundo essetis, mundus quod suum erat diligeret, quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus: Ne verò arbitremini, quia Dominus hæc verba sanctis Apostolis dixit, ideo vos etiã eius electos non esse. Diuus enim Petrus ait credentibus: Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, vt virtutes annuncietis eius, qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum. Peculiariter vos genus electum, & perinde nimis dilectum vocat: quia quæ magis amamus, de cæteris eligimus. Et sicut à Christo Christiani, idest, vncti, sic ab hoc summo sacerdote, ac Rege sacerdotes, & Reges nominamini. Non quia per regulam vnctionem, atque iurisdictionem, nec per sacerdotalem consecrationem reges, sacerdotes ve sitis, sed quia eos vos per sanctitatis excellentiam esse oportet. Nam, sicut inter omnes melior in regem, ac in sacerdotem eligitur, sic vos meliores esse debetis. Ideò que sacer textus insuper addit: Gens sancta. Hæc est quasi prioris sententiæ expositio. Et quod hic dicit Beatus Petrus: Regale sacerdotium, legunt Græci, sacerdotes, & reges. Et in Apocalypsi, vbi nos legimus: Fecisti nos Deo nostro regnum, in con-

sed

sed solam excellentiam, & dignitatem. Et sic regnum sacerdotale significat hic regnum celebre, insigne, Deoq; dicatum vt sacerdotes, vt in primo Regū dicitur: Hirā Hiraites erat sacerdos David, idest, cōsultor, & honoratior. Nam immediate dictū fuerat: Sadoch verò, & Abiathar sacerdotes erant, scilicet, verè, & realiter Dei. Dicit vltorius D. Petrus: Popul⁹ acquisitionis, idest, acquisitus. Nā Hebraica phrasis sepe numero genitiuū pro adiectiuo vsurpat: quia Christ⁹ verus mundi saluator eū suo sacratissimo sanguine acquisiuit. Atq; etiã Christianus populus merito potest populus acquisitionis actiuè vocari: quia inter omnes populos ipse vnus operibus in charitate factis gratiã, & gloriã acquirit. Ethnicorū historię plenę sunt multis virtutibus moralibus, quas Gētiles Philosophi operati sunt, quib⁹ tamē nihil gratiæ meruerūt, imo nūc in inferno cruciatur. Ex quo apparet illos nō fuisse populū acquisitionis. O Beatā gentē, quę vna lachryma propter Deum fusa, vno suspirio ex intimo cordis educō & vno vase aquę frigide cū charitate largito regnū cœlorū valet acquirere. Cōcluditq; B. Petrus dicēs: Vt virtutes annuncietis eius, quę de tenebris vos vocauit in admirabile lumē suū. Idest hæc omnia fecit, vt ad tātū Dei, à quo tot percepimus beneficia, amorē, gratitudinēq; cōmoueamur: semperq; eius probitatē, sapientiã, atq; potētīã prædicemus, vt omnes ad eius amorē excitentur. Siquidē igitur fratres mei à Deo estis electi in peculiarē eius populū, ne miremini, mundū vos odisse: at bonū hoc signū esse iudicate. Nā flores ab arbore repulso colligit pharmacopola, ex quibus salubria cōficit medicamina: sic viros à mūdo despectos recipit Deus, & tanquā artifex peritissimus cœleste quoddā cōficit medicamē, quo postea agris medetur, idest, eorū exēplo alij peccatores curantur. Quamobrē fratres gaudete: nā bonū signū est vos à seculo negligi. Nā vt hic summa veritas ait: si de mundo essetis, mundus quod suum est, diligeret. In primo Regum volumine sic habetur: Dixit Ionathas ad adolescentem armigerū suum, Veni, transeamus ad stationē incircumisorū horū, si forte faciat Dominus pro nobis, quia non est Domino difficile saluare, vel in multis, vel in paucis. Ecce nos transimus ad viros istos, cumq; apparuerim⁹ eis, si taliter locuti fuerint ad nos: Manete donec veniamus ad vos, stemus in loco nostro, nec ascēdamus ad eos. Si autem dixerint: Ascendite ad nos (scilicet nos cōtinentes)

Gen. 4.

1. Petr. 2.

Apost. 7.

1. Reg. 20.

Similo.

1. Reg. 14.

nentes (ascendamus: quia tradidit eos Dominus in manibus nostris: & hoc erit nobis signum. Et sic fuit. Apparentes enim hostium conspectui, seq; ab eis illudi, & contemni videntes, tantum animi perceperunt, vt soli, diuino tamen auxilio fulci ex ingenti exercitu victoriam compararint. Sic si à mundo contempti patientes extiteritis, vos ab eo despici signum erit, ex quo victores vos euasuros esse colligatis. Deus dixit: Magna erit gloria domus istius nouissimæ plus quam primæ. Quauis prius templum pacifice, atq; abundanter nimis à Salomone fuerit constructum, posterius verò varijs aduersantibus prælijs hostiumq; concussibus opprimentibus erigebatur: nihilominus tamē Dominus dixit, huius posterioris multo maiore, quam prioris gloriam esse futurā. In quo significauit eo gloriosiorē esse virtutē, quo minus auxilij reperit: resistentiamq; in gloriam conuerti, si²⁹ perseveranter agatur. Ideoq; de iustis summa veritas dixit: Multum fructum afferunt in patiētia. Nec verò mirandum est Dæmonem iniquorum caput, ac principem viros iustos persequi per se, membraq; sua. Experientia quippe comperimus venenolum animal, velut viperam, nisi tangatur, siue lædatur, alijs non offēdere. Videbitis viperam in via, quæ mortua videtur, at vbi primū pede teritur, statim ore venenoso occurrit, damnumq; sibi illatum, venenū conspuens conatur vlscisci. Sic cum Dæmon, ac mundus se à iustis conculcatos semper aduertant, in eos venenum conspuunt, quò ad possunt illos mordentes, & persequentes. Quæ omnia Deus sua diuina prouidentia permittit, malis tāquam instrumentis ad maiorem iustorum purificationem, atq; coronā vtens. Vnde pro eo, quod nos legimus in psal³⁰mo: Exurge Domine, præueni eum, & supplantā eum: eripe animam meam ab impio, frameam tuā ab inimicis manus tuæ, D. Hieronymus ex Hebræo vertit: Surge Domine, præueni faciem eius, falcem animam meam ab impio qui est gladius tuus. Omirifica verba. Quæ si attentē consideraremus, quā patienter aduersariorum persecutiones recipere mus intelligentes eos esse Dei gladios, quibus nos percutit, siue ad culparum nostrarum pœnas purificandas, siue ad gloriæ nostræ coronas augendas. Nihil in terra sine causa fit, & de humo non egredietur dolor, ait sanctus Iob: id est, non ita è terra veniunt, sed è cælo descendunt. Et per Isaiam Prophetam dicit Deus: Ego Dominus formans

Agg. 2.

Luc. 18.

Simile.

Psal. 16.

Iob. 5.

Isa. 43.

formans lucē, & creans tenebras, faciens pacem & creans malum, ego Dominus faciens omnia hæc. Atq; eadem veritas dixit alibi: Nonne quinq; passerēs vaneunt dipondio, & vnus ex illis non est in obliuione coram Deo? Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt, nolite timere, multis passeribus pluris estis vos. Si ergo Deo passerum, atq; capilli tāta cura est, quā tam de homine, cui vniuersum orbē creauit rationem habebit? Ergo certe credere debetis fratres labores qui vobis accidunt, esse maximē necessarios. Illos igitur accipite, sicut ex manu clementissimi patris, qui vos tantopere diligit. Sicq; purificati, diuinaque gratia locupletati gloriæ coronam accepturi ad celestia regna ducemini. Ad quæ nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

In eodem Communi Apostolorum Concio quarta.

Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem, &c. Ioan. 15.



SA N C T V S Propheta David sic ait: Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum. In his verbis docet sanctus Propheta eos, qui vere, & charitatiuē Deo obediunt, cunctis bonis esse replendos. Nam pax in sacris literis iuxta Hebraicam proprietatem complurium bonorum significat abundantiam, & ita hic significat. Hæc etiam ratione idem Propheta alibi iustos hortatur dicens: Timete Dominum omnes sancti eius, quoniam non est inopia timentibus eum. Quid? non ne complures iustos in hospitalibus cernimus? nonne alios præ nimia inopia esurire perspiciamus, contra vero plurimos peccatores sumptuosissimis fastibus triumphantes? Sic. Verum quod in diuitijs quæritur, est requies, honor, atque voluptas: quibus omnibus abundantius vtitur pauper tritis indutus pannis, quam diues temporalium bonorum affluentia circumseptus. Et sic protinus ipse propheta subdit dicens: Diuites seque-
Sanct. ij. pars. c. elusie

Psal. 118.

Psal. 33.

Hierony.
August.

esurierunt: inquirentes autem Dominum non deficient omni bono. Omnia quippe, quæ homines tam diligenter inquirent, in solo Deo reperiuntur, qui vnus veram tribuit abundantiam, & saturitatem. Nam, vt ait Diuus Hieronymus, fatis auarus est, cui Deus non sufficit. Et Diuus Augustinus dicit, Ideò nihil deest possidentibus Deum, quia alijs eos bonis replet, quæ temporalium defectum suppleant, illosque maiori consolatione permulcent, & quendam sæcularium rerum contemptum in eorum cordibus gignunt, ex quo illis carentes tranquillam vitam degunt. Impossibile est enim hominem earum rerum, quas nec diligit, nec vult, cura torqueri, siue perturbari. Et non est illis scandalum, idest nullum habent offendiculum, nec qui eis possit officere: ab ipsa enim lege, quam custodiunt, inuicem custodiuntur, & conseruantur, sicut affirmat Ecclesiasticus dicens: Si volueris mandata conseruare, conseruabunt te: vt accidit mœnia conseruantibus, & assiduo fulcientibus, qui cum ea sic reparent, ab eis custodiuntur, ne hostium concussibus opprimantur. Et sic, vbi nos legimus in Psalmo: Tu mandasti mandata tua custodiri nimis, alia translatio habet: Custodire nimis: & sic est in paraphrasi Chald. & sic etiam legit Beatus Ambrosius. Vbi significantur diuina præcepta obseruatores suos maxime custodire. Non solum autem diuinæ legis obseruatio homines ab spiritualibus, sed à corporalibus etiam hostibus protegit. Vnde dixit Deus Iosue: Confortare, & esto robustus valde, vt custodias, & facias omnem legem, tunc diriges viam tuam, & intelliges eam. Noli metuere, quia tecum est Dominus Deus tuus in omnibus ad quæcunque perrexeris. O mirabiles promissiones, quas hic Dominus huic sancto duci fecit, si diuinam ipsius legem custodiret. Prima est: Diriges viam tuam, & intelliges eam. Ex quo apparet, legis obseruationem perspicuam lucem esse ad ipsius intelligentiam. Et ita vbi nos legimus in Psalmo: Declaratio sermonum tuorum illuminat: alia translatio habet: Ingressus sermonum tuorum illuminat: Notandumque est, nos tunc ingredi verba Dei, cum illa adimplemus, quæ legis obseruatio animum clarificat, quo se in omnibus optime gerat. Qui vero hoc modo in diuinam legem non ingrediuntur, quantumuis sapientes sint, in tenebris

Eccli. 15.
Simile.

Psal. 118.

Iosue. 1.

Psal. 118.

nebris ambulant. Ideo etiam Dominus dixit: Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Et super omnia societatem, auxiliumque suum Dominus legis suæ obseruatoribus pollicetur in omnibus, ad quæcunque perrexerint, vt non ab spiritualibus tantum, sed à corporalibus etiam hostibus victoriam reportent. Quod intelligens Sanctus Iosue non solum ipse legem obseruabat, sed illam etiam ab vniuerso populo curabat obseruari, & ad hoc illos conuocabat, illisque capitula habebat, sicut ex vicesimo tertio capite apparet. Vbi dicitur: Vocauit Iosue omnem Israel, dixitque ad eos: Confortamini, & estote solliciti, vt custodiatis cuncta, quæ scripta sunt in volumine legis Moysi. Et sequenti capite dicitur: Congregauit Iosue omnes tribus Israel in Sichem. Illos quippe tanquam ad capitalum conuocabat, vt eorum animos in diuinæ legis obseruatione fulciret. Congregatique steterunt in conspectu Domini, idest, a deo obedientes, ac si à Deo accersirentur. O felicem congregationem, vbi viri à prælatis accersiti tam feruenti, pioque spiritu sunt, quasi in Dei conspectu persisterent. Illic sanctus Iosue singularia beneficia, quæ à Deo perceperant, in eorum memoriam reuocauit. Et tandem concludit dicens: Nunc ergo timete Dominum, & seruite ei perfecto corde, atque verissimo. Quod si nolueritis, saltem ego, & domus mea seruiemus Domino. O quam singulare præsidis exemplum, quo populus commotus dixit: Absit à nobis, vt relinquamus Dominum. Et qui totum illud caput leget, videbit quoties se Domino seruituros, & obdituros esse promiserint. Multum quippe conducit sancta proposita assiduo renouari, crebroque diuinæ legis adimplenda determinatio. Cui proposito concipiendo permagni interest omnium commodorum consideratio, quæ ex diuinæ legis obseruatione prouenire prædiximus. Nolebat utique Deus suppellectilia tabernaculi à iumentis, aut bobus, sed ab hominibus asportari: vt patet in Numeris. Vbi dicitur: Filijs autem Caath non dedit plaustra, & boues: quia in sanctuario seruiūt, & onera proprijs portant humeris. In quo significatum est diuinam legem non esse iumentis, quæ detibus frendentia onera fugiunt, sed hominibus rationis, ac prudentiæ plenis, qui quæ tuisua interest obedire, fructusque diuinæ legis intelligunt,

Iosue. 8.

Iosue. 13.

Iosue. 24.

Numer. 7.

Deut. 5.

noruntq; Deum non quod eorū ministerio indigeat, sed ad ipso-
rum vtilitatem eis præcepta imponere, quæ ab eis custodiri se-
uerissimè iubet. Et ita dixit in Deuteronomio: Quis det talem
eos habere mentem, vt timeant me, & custodiant vniuersa mā-
data mea in omni tempore? O Deus infinitæ maiestatis cur mā-
data tua vis ab hominibus obseruari? Quid ex eorum obedi-
tia electurus es? Nō hoc (ait Dominus) mei causa volo, sed vt be-
ne sit eis, & filijs eorum in sempiternum? O benedictus talis
Deus, qui sic vtilitati nostræ consulit.

Isai. 23.

Est q; valde notandum dñm ex tota lege sua peculiariter pro-
ximorū dilectionē commendare dicētem. *Hæc mando vobis, vt di-
ligatis inuicem.* Etenim amor est beneficiorum origo: q; si vos in-
uicē dilexeritis, vobis inuicē benefici eritis. Quod si propter
me feceritis ego illud in me recipio, ac si mihi beneficiū cōferre
tis. Et sic dicit Isai. Propheta: In loquela enim labij, & lingua lo-
quetur populo huic, cui dixit: Hæc requies mea, reficite lassum,
& hoc meum refrigerium. Hic Dominus Apostolorum prædi-
cationes aperte promisit, ad quas eis diuersæ linguæ distributæ
fuerunt: qui omnes in vna eademque fuerunt doctrina concor-
des: cuius summa & conclusio est charitas. Et quia hæc charitas
in Dei, & proximi dilectione consistit, proximosq; diligere, &
indifferentè eis benefacere, est signum diuini amoris, ideo di-
cit: Reficite lassum. Vbi quod subdit, valde p̄sandum est: Hæc
(inquit) requies mea hoc meum refrigerium, quasi ipse Deus sa-
tigationem, necessitatemque pateretur. Vt autem clarius cog-
noscat is quali corde, ac visceribus nos in proximos nostros

Num. 11.

Deus esse velit, aduertite quæ sanctus Moyse Dño dixit: Cur
afflixisti seruū tuum? & cur imposuisti pondus vniuersi populi
huius super me: Nunquid ego concepi omnem hanc multitudi-
nem, vt dicas mihi: Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet nu-
trix infantulum? O ineffabilē Dei probitatem? Attendite quæ-
so fratres quanta amoris teneritudine voluit Dominus popu-
lum illum rebellem, à quo toties fuit offensus, tractari. Hoc
est immensæ illius maiestatis pectus: cui Moyse in hoc obedijt
illamq; abominabilem gentem ad eō dilexit, vt dixerit: Aut
dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo,
quem scripsisti. O quantæ confusioni est nobis in amoris, &
gratiæ lege viuētib; hæc audire: cum non solum amoris
teneri-

Malach. 2.

12 teneritudine proximos non amemus, verum leuissima quaq;
occasione in eos irascamur, & insectemur. Nunquid non pater
vnus omniam nostrum? (dicit Malachias Propheta.) Nunquid
non Deus vnus creauit nos? Quare ergo despicit vnus quisq; ve-
strum fratrem suum violans pactum patrum nostrorū? Et hoc
rursum fecistis. Operiebatis lachrymis altare Domini fletu, &
mugitu. Hoc dicit, quia oppressi, & iniurijs affecti ad templum
Domini confugiebant, ibiq; lachrymantes de iniurijs sibi illatis
conquerebantur. O quam merito verba hæc hodie dicere possū-
mus, siquidem nostris met oculis perspicimus quot inhumani-
tatibus alij in alios Christiani vtuntur, cum vna eademq; sit om-
nibus fides, vnumq; omnes profiteamur Euangelium, & eiudē
patris, ac Domini seruisimus. O quis posset verbis explicare
13 quod circa hoc sentit. Profecto, nisi in meliorem frugem nos re-
cepturissimus, minus incōueniens esset, terram aperiri; quæ nos
viuos deglutiret, quam in tantæ maiestatis conspectu nos tot
odijs, ac inimicitijs repletos viuere. O lux beatissima tu Dñe
nos illumina, quo tantam miseriam cognoscamus. Hæc est Do-
mine clasis tua? Hi ne sunt discipuli tui? Sic eis coelestis doctri-
na tua profuit? Hunc ex tuo admirabili exemplo, quod eis præ-
stitisti atq; ex ineffabili amore, quo eos dilexisti, fructum perce-
perunt? O homines lapidibus duriores, qui tot ac tantis nō sunt
molles facti beneficijs. Deus homo factus venit in mundum, &
adimpleuit quod per Isaiā Prophetam promiserat dicens: Ecce
Deus vester in fortitudine veniet, sicut pastor gregem suum pa-
scet: in brachio suo congregabit agnos: & in sinu suo leuabit fa-
14 tas ipse portabit. O dulcissima verba infinitamq; Dei probitatē
manifestantia, qui cum infinite fortitudinis sit, tanquam clemē-
tissimus pastor sese cū hominibus gessit, quos cruore cōspersos,
obscenos, imbecillesque reperiens non horruit, sed eos diui-
nis brachijs suis amplexus fuit sacratissimoq; pectori, & cordi
applicuit. Eia crudeles, quare quanta cum pietate suos ini-
micos peccatores Deus recipiat, audientes non confundimur
ni? Et cur tanto exemplo concitati vosmetipsos non vincitis,
vt proximos vestros intimo cordis amore cōplectamini. Quod
si quis dicat: Pater inimici mei cruorem mihi bibere concu-
piscunt, ideoque non est mirum, si eorum interitum exoptem,
nihilominus tamen ò frater cum sis rationalis optimis

Isai. 40.

tibi considerationibus resistere potes. Considera inimicos tuos, magni boni tibi occasione esse. Cū quadā die in senatu Romano recenseretur quam tranquilla, atq; pacifica Respublica viueret Carthagine, scilicet, superata, Europa in populi Romani seruitutem redacta, Africa tributa soluente respōdit Scipio: Imo verò nunc in maiori periculo sumus, non enim habemus inimicos, quos timeamus. Eos inimicis carere magnum prudens ille vir periculum ipsis esse ducebat: ab eis enim oppugnati diligenter militariæ exercitationi vacabant, illis verò penitus superatis, cū neminem pertimescerēt, lasciuia, alijsque vitijs indulgebāt. Sin minus dicite (quæso) cur populus hic nō est bene munitus, nec in eo militaris exercitatio floret? Qui autiq; hostes nō timet ideoq; armis se munire nō curat. At verò populus quātūcunq; modicus sit, si in hostiū conspectu situs est, quantū potest se munit. Hoc igitur commodū vobis afferūt inimici, scilicet, vt quasi ciuitas hostium congressibus exposita semper cum sollicitudine, vigilantiaq; viuatis. Amici sunt vitiorum occultores hominibus imperfectis: nam coram eis nihil dicere, aut facere verentur: inimici verò sunt fræna vitiorum. Si te loquente inimicus tuus aduenit, cōticescis, ne te in verbis capiat. Si habes inimicos, statim in noctis crepusculo te in domum tuam recipis. Ecce quomodo inimici efficiunt te silentium, reclusionemque seruare.

Ergo consentaneum est illos à te diligere siquidem tibi sunt virtutis occasione. Præcipueq; hoc te facere oportet, quia Deus in hac sancti Euangelij lectione, atq; in alijs compluribus sacræ paginæ locis id tibi præcipit absolute. Nam in Prouerbijs dicitur: Noli de mortuo inimico tuo gaudere, sciens quoniam omnes morimur, & in gaudium volumus deuenire. Siquidē postquam peccauimus, & Dei inimici sumus, volumus, vt nos in gloriam suam perducatur, iustum est nos ea mensura metiri, quam volumus, vt Deus nos metiatur. Est q; valde notandum hic vbi nō legimus, in gaudium volumus venire, aliam translationem habere: In gaudium nolumus venire: & sic legit etiam Rabanus. In quo miseria nostra notatur, cum simul velimus, atque nolumus. Volumus nobis ignosci, & gloriam conferri, nolumus autem alijs parcere, neque quæ nobis Deus imperat, facere. Et hoc est quenquā velle, & simul nolle, sicut de pigro dicitur

in

in Prouerbijs: Vult, & non vult piger. Efficacissimum est etiam remedium ad patientiam in persecutionibus habendam, atq; ad persecutores nostros diligendos, quod Dominus subdit dicens: Si mūdus vos odit scitote, quia me priorem vobis odio habuit. In his enim verbis præmonuit omnes sequaces suos, vt parati eissent, ne ab aduersarijs, & persecutoribus incauti occuparentur. Nam vt ait Seneca, sero animus ad periculorum patientiam post pericula instruitur. Et D. Gregorius illud psalmi ceterfini decimi octauo: In mandatis tuis exercebor, & considerabo vias tuas, sic exponit: Quicunq; proficere in virtute cupit, redemptoris vias oculis subijciat, atq; vt mens ad diuersa præparetur, in cetero gaudium putet, & præsentis vitæ gaudia damna mortis esse credat. Hoc fecerat gloriosus Apostolus Paulus cū diceret: Quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus sum propter Christū detrimenta, propter quem omnia detrimentum feci, & arbitrator, vt sterco ra, vt Christum lucrifaciam ad cognoscendum illum, & virtutē resurrectionis eius, & societatem passionum illius configuratus morti eius, si quomodo occurram ad resurrectionem, qua est ex mortuis. Omnia vir sanctus ante oculos proponebat: futuros labores præstantissimumq; sui ducis exemplum, nec non admirabile resurrectionis præmium. Et sic his munitus armis mundi lucra damna esse ducebat, mortemq; lucrum sibi iudicabat. Est q; valde notandum in his verbis: Me priorem vobis odio habuit, dictionem priorem, dignitatis potius, quam temporis prioritatem significare, quamuis etiam temporis prioritatem significare possit. Et sic declarat D. Augustinus illud Ioannis dicentis: Quia prior me erat, id est, me dignior, atq; præstantior. Et ita hic: Si me priorem vobis odio habuit, significat: Si me filium Dei, totiusq; sanctitatis fontem mūdus odit, ne miremini si vos odio habeat. Et inferius dicit eis: Si me persecuti sunt, & vos persequentur, id est, siquidem me licet optimum, ac summe diligendum tam immaniter persecuti sunt, & vos persequentur. Sanctus David piam quandam sanctæ Ecclesiæ, atque iustorum, quos mundus fuit insectatus querelam copiose recēset, & eorum nomine sic dicit: Deus auribus nostris audiuit: patres nostri annunciauerunt nobis opus, quod operatus es in diebus antiquis. Id est grandia auxilia, quæ Abraham, Isaac, Iacob, Ioseph, Moyse, Iosue, alijsque priscis patribus, seruis tuis præstitisti, & quam

c 4

glorio-

Prouer. 13.

Seneca
Grego.

Phil. 3.

Ioan. 1.

Psalm. 43.

Prouer. 8.

gloriosos eos in omnibus effecisti: mirabilia, quæ illorum causa²¹ in Aegypto perfecisti, & quam fortiter, atque potenter eos in terram promissionis introduxisti, audiuiimus: & quomodo manustua gentes disperdidit, & plantasti eos. Non illi quidem, sed tu hæc fecisti. Neq; enim in gladio tuo possederunt terram, & brachium eorum non saluauit eos: sed dextera tua, & illuminatio vultus tui, quoniam complacisti in eis. Additq; sancte Ecclesie nomine dicens: Tu es ipse Deus meus, & rex meus, qui mandas salutes Iacob. Quæ nam igitur est immutatio hæc? quæ tanta desertio? quomodo in tuos te crudelem reddidisti? Tunc tot eos indulgentijs permulcebas: nunc autem expulisti nos, & confudisti nos, auertisti nos retrorsum post inimicos nostros: & qui oderunt nos, diripiebant sibi. Dedisti nos tanquam oves escarum, & in gentibus dispersisti nos: quæ non solum nos cru-²²ciarunt, sed magnis nos ignominijs deturparunt. Et sic tota die verecundia mea contra me est, & confusio faciei meæ cooperuit me. Etenim tyranni sanctorumq; insectatores sanctas feminas publice denudabant, & in omnium conspectu suspendebat, vt Ecclesiasticæ historiæ referunt. Hæc omnia venerunt super nos, neq; oblitus sumus te, & iniquè non egimus in testamento tuo: & non recessit retro cor nostrum. O quoties sancti illi Patres lacrymantes hunc psalmum (vt credo) cum suis clericis recitarunt cum lacris Ecclesijs per tyrannos destructis ad montium caernas confugerent. Ecquis eos sic afflictos, tribulatosq; perspicies non stupeat, considerans nunc (humabo videri) Deum suis diligentius esse faurum: cum iam humanam naturam suscepit? O altitudo diuitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei, quam incom-²³prehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius, ait D. Paulus. Non vtiq; illa desertio, nõ, sed magnū erat auxiliū, non obliuio, sed amor ardentissimus. Sic diuina prouidentia cõuenire perspexit. Non acceptator personarū, sed temporū considerator est Deus. In principio cū mundus similis esset infanti, populūq; Dñi esset imperfectus sicut pia mater liberos suos paruulos, ac teneros delicate tractat, ac multis muneribus donat: sic Deus se cū hominibus habuit eos plurimis indulgentijs permulceus. At postquam Deus homo factus est, mundoq; illuxit, & diuinus spiritus suorum cordibus sese infudit, non oportuit populū eius in ætate iā perfecta perisse eam terrenis munusculis, quasi

24 quasi pueros allici: sed tanquam præstātissimos equites pretiosis, quæ illis ipse dedit, armis munitos, crudelibus, sanguinolentisq; prelijs intendere, ex quibus locupletes coronas eliceret. Quo sic mundo innotesceret quantū filij Dei aduentus in mundū profuerit: cū nullatyrannorum tormenta, nullæ ignominie, opprobria nulla iustos à diuina charitate potuerint leparare. Atq; etiā voluit, vt labores paterentur, quia multum interest inter narrationem passionis Dñi, clauorum, verberū, opprobriorum, crucis, ac deniq; mortis, quā pertulit, & actualē eorum experiētiā & in proprio corpore tolerantiam. Voluit Deus eos calicis sui participes facere vt experimento cognoscerent, quid fuerit eorum causa perpeillus gustarentque quod ipse ob eorum peccata gustauit, & quo clarius beneficium cognoscerent, eò ardentius pro²⁵ illo gratias agerent. Atq; etiam aliquo modo (si sic dici potest) eis iniuriā videretur inferre, nisi eos pati sineret, sicut ipse passus est, nolletq; illos adipisci quæ ob martyria nacti sunt. O patet misericordiarū, & Deus totius consolationis, quæ vox, quæ poterit lingua retexere, quæ tu martyribus munera præparas? Si ardentissimorū Seraphim corda inuidiā capere possent, iustis, qui in lege gratiæ pro Dei gloria, tot tormēta perpessi sunt, maxime (credo) inuiderent. Nullus enim illorum bonorum spiritū affatus, lapidatus nullus, nullus deniq; propter Deum suum fuit excoriatus. O quanta nunc hæc considerantes exultatione perfunduntur. O quam alacriter ignibus, ensibus, vngulis, verberibus, ac tormentis, quæ pertulerunt, per quæ ad tantam gloriæ celitū dinem peruenerunt, benedicunt. O quanto opere nūc²⁶ gaudent, quia in carnificum manibus à Deo sunt clementissime derelicti. (Por quanto no quisieran aquellos sanctos, me dexid, auer dexado de padecer lo que padecieron?) Ergo Deū illos martyria perpeti sinēs nõ illos deseruit, vt hominibus videbatur sed magnū potius eis contulit beneficiū: non immanitate quidē, sed clemētia cū eis vsus est. Quid autē de hac misera tēpestate dicemus cū iā sese homines ad eò diligunt, laboresq; oderūt vt vix quisquā minimū quodq; pro Dei gloria detrimentū perpeti velit? Si hodie vna ex illis cõpluribus antiquis persecutionib⁹ in Christiana religione confurgeret, quæ Ecclesiam Dei afflixerūt, quādo multa millia martyrū in cælum vndiq; mittebatur nunquid Deus fidem in terrā inueniret, cum iniuriam nobis à proximis nostris^{c 5} illatam

Rom. 11.

Simile.

illatam non feramus, nec allatum ali quod incommodum dimit-²⁷
tamus? Siquidem tam parua non ferimus, quomodo magna to-
lerabimus? Cum in modico fideles non simus, quomodo in mul-
tiserimus? O bone Iesu, o Angelorum gloria, noli Domine,
noli hac nos tempestate probare, ne quam parum in nobis ha-
bes appareat. Ex ijs, quæ Germani fecerunt, cõijcere potestis,
quid nos faceremus. Et tenim perditæ cuiusdam faterculi fraus
tantam prouinciam, hominesq; humano videri, tam graues, ac
nobiles, quibus ob illustrem, ac singularem eorum fidem sancta
Ecclesia prisci; summi Pontifices Christiani populi imperij
monarchiam aduersus Ethnicos, barbarasq; nationes commise-
rant, euertere, decipere, atq; à verissima, & antiquissima fide, sa-
cræq; Ecclesiæ obedientia potuit separare.

Hi ergo, qua occasione, quibus miraculis, quibus minis, qui-²⁸
bus largitionibus, quo deniq; sanctitatis exemplo concitati tã
breuiter, tam facile, tam gratis ab obedientia, fideq; Deo, ac san-
ctæ eius ecclesiæ debita recesserunt, in tantosq; errores, & abo-
minationes, quantos audistis, inciderunt? O tremendum Dei
iudicium? Ecquod vel saxum cor hæc audiens timore non fran-
gitur? Quod si illi tam facile corruerunt, quid de nobis poterat
operari, quibus ad eò voluptas, libertas, superbia, & cætera vitia
dominantur? O quam merito Deum possumus rogare, dicere-
que: Domine per infinitam misericordiam tuã te deprecamur
ne modo nos probes: nescio enim quid in nobis reperies. Sæcu-
lares igitur fratres charissimi contradictiones æquo animo per-
feramus. Cumq; nos mundus insectatus fuerit, exultemus: hoc
est enim signum nos Dei esse electos. Ij autem, qui conciona-²⁹
tores, diuiniq; verbi ministri estis, ne deficiatis, si vobis pro ani-
marum salute laborantibus, tantum fructum sicut velletis non
sentitis. Attendite Christum summum concionatorem, sum-
mamque sapientiam plurimas conciones habuisse, quas ineffa-
bilibus miraculis confirmauit, cœlestem tamen eius doctrinam
à paucis fuisse susceptam: Qui quidem hic Apostolis suis, & vo-
bis etiam dicit: *Si sermonem meum seruauerunt, & vestrum seruabunt.*
Origenes super epist. ad Rom. verba illa primi capituli exponens,
vbi dicitur: Per quem accepimus gratiam, & Apostolatum, no-
tat Christum Redemptorem nostrum, quò eius Apostoli Apo-
stolatu Evangelicæq; prædicatione melius fungerentur, non so-
lum

Origenes.
Rom. 1.

30 lùm spiritalem, sed benedicendi etiam eis gratiam communi-
casse, vt grati, iucundi, lepidiq; prædicatores essent. Cumq; di-
uinus Dominus gratiosissimus esset cõcionator, vt dicitur apud
D. Lucam: Mirabantur in verbis gratiæ eius, quæ procedebant ^{Luc. 4.}
de ore eius, hanc etiam illis gratiam communicauit. Vnde ver-
ba illa: per quem accepimus gratiam, sic intelliguntur: non solùm
gratiam iustificantem, sed etiam dicendi gratiam accepimus.
Cumq; ipse etiam Redemptor summus Apostolus fuerit, vt ait
Diuus Paulus considerate Apostolum, & Pontificem confessio ^{Hebr. 3.}
nis nostræ, qui fidelis est ei, qui fecit illũ: hæc omnia sanctis Apo-
stolis communicauit. Et quauis omnes fidelissimi in suo mini-
sterio, nimisque gratiosi essent, eos tamen mundus odio habuit,
& maior illius pars in infidelitate remansit, & non solum eorum
31 doctrinam nõ receperunt, sed eius causa illis mortem intulerunt.
Ne miremini patres mei, si cõciones vestræ operationem, quã
optatis, non effecerint. Nec ideo defeciscamini, sed cum spiritus
feruore, pioq; exemplo perseuerate hos binos sanctos Aposto-
los Simonem, & Iudam B. Iacobi Minoris fratres imitando, qui
omnes tres filij fuerunt Mariæ Cleophæ sororis sacratissimæ
Virginis Mariæ Dominæ, N. quæ etiam cum cœlesti regina, &
cum Magdalena, ac B. Ioanne iuxta Domini crucẽ stetit, vt pa-
tet in euangelio Beati Ioannis: vbi socia, particepsque fuit ^{1. ad Tim. 1. 9.}
Dominici calicis. Quem etiam tres gloriosi eius liberi pa-
tientissimè biberunt: gratiaque cœlesti repleti æterna
beatitudine fruituri ad ætherea regna migra-
runt. Ad quæ nos perducatur Ie-
sus Mariæ filius,
Amen.

32

IN

IN COMMUNI

Euangelistarum Con- cio Prima.

Designauit Dominus, & alios septuaginta duos, &c.
Lucæ. 10.

Ioan. 3.



DICENS Christus Redemptor no-
ster de diuino amore dixit: Sic Deus dile-
xit mūdum. Quomodo sic? Vt filiū suū
vniuersū daret. Hunc donans omnia pos-
sibilia dedit, quod fuit sufficiētissimum
bonū ac reparatio mūdi. At, necesse erat
hūc amorē, ac beneficiū hominibus inno-
tescere. Nisi enim illud cognouissent, pa-
rū eis prodesset, Deū in mūdū venisse. Verū D. Paulus ait: quo-
modo credent ei, quem non audierūt? Quomodo autem audiet
sine prædicante? Quomodo verò prædicabunt, nisi mittantur?
Statimq; citat Isaiā prophetā dicens: Sicut scriptum est, quam
speciosi pedes euangelizantiū pacem, euāgelizantiū bona. Vbi
notandū est in translatione nostra hic legi: quā in pulchri super
montes pedes annunciantis, & prædicantis pacem, annuncian-
tis bonum, prædicantis salutem. Perpēdite quoties sanctus Pro-
pheta repetit verbum, annunciantis, & prædicantis, vt rei neces-
sitate magis exaggeret. Quæ omnia S. Apostolus breuioribus
verbis comprehendit. Et sept. interp. hic transtulerūt: Sicut ho-
ra super montes, sic pedes euangelizantis auditum pacis. Euan-
gelizantis bona horæ horologii super montem sonantis confe-
runtur, qua multi gubernātur. In omnibus translationibus ostē-
ditur quantum bonum mundo sacrorum Domini discipulorū
prædicatio attulerit: quamq; singulare beneficium fuerit illos
tam foelices nuncios relatuos mitti ad gentes. Hoc prædixerat
Abacuch propheta his verbis: Domine opus tuum in medio an-
norum viuifica illud: in medio annorum notum facies. Statim-
que

Rom. 10.

Isai. 52.

Abac. 3.

4 que paulo inferius addit: Qui ascendis super equos tuos, & qua-
drigæ tuæ saluatio, id est, Domine opportuno tempore esse, vi-
tamq; operi misericordiarum tuarum dabis, illudq; excitabis humanā
assumens naturam, hoc que vniuerso mundo prædicari iubebis
equos, & triumphales currus assumēs. Hi sunt sacrosancti Apo-
stoli, discipuliq; tui, in quibus tanquam in equis assidebis, & ve-
locissime cures, vt toti mundo illucescas, illum que ab ijs in qui-
bus residet, tenebris eripias.

Eccē hæc omnia adimpleta, cum dicat sanctum Euangelium,
Designauit Dominus, & alios septuaginta duos, & misit illos bimos ante
faciem suam. Super quo animaduertendum est sanctum Euange-
lium non dicere illos se se ad tantum munus exequendum inui-
tasse, neq; vltro obtulisse: sed à Domino fuisse designatos, & mis-
5 sos. Inter alia cognomina, quæ iustus virtute comparat, vnum
est sanctus appellari. Sanctus enim idem significat quod totus
Deo dicatus, atq; deuotus, cui nihil sui manet, aptus, sicut acer-
rimus Iesu Christi miles, vt vbi primum pugnae signum sonet,
statim diuitias, honorem, ac vitam denique offerat. Vnde san-
ctificari sabbatum est, festum Domino dedicari. Reliquos dies
in nostri ministerio consumimus, dies autem festus integer
Deo debet obseruari. Sic homo sanctus id est, homo totus Deo
dicatus. Ideò de Christo R. N. dixit Angelus sacratissimæ Vir-
gini Mariæ Dominae nostræ: Quod nascetur ex te sanctum
vocabitur filius Dei. Sanctum, id est, totum Deo consecratum.
Et sic dicit Beatus Paulus supernum mūdi saluatorem cum suo
æterno Patre loquentem, cum in mundum ingrederetur, id est,
6 in instanti conceptionis suæ, (Etenim hoc significat, ingre diens
mundum) Corpus aptasti mihi, id est, (Distima in cuerpo hebo, a tu
condicion) Et sic intelligitur illud B. Lucæ: Omne masculinum ad
aperiens vuluam sanctum Domino vocabitur, id est, Deo offe-
retur, atque dicabitur. Ideoq; Nazareti Deo comas offerebant.
In quo significabatur, qui verè, & ex animo se Deo deuouet, ca-
pillos quidem quos ventus deferre solet, ac pedibus conculcan-
tur, & in sterquilinum emittuntur, nec pallij pilum in Sathanæ
ministerio consumere, sed Deo cum omnibus suis ministrare
velle. Peccator cum omnibus, cum substantia, honore, vita, &
anima Sathanæ deseruit. Iustus vice versa nihilo Sathanæ, aut
mundo, cunctis verò Deo deseruit. Verum quauis omnino sit
Deo

Luc. 1.

Hebr. 10.

Lucæ. 2.

Num. 6.

Deo dicatus, honestis tamen, & magnæ autoritatis muneribus exercendis non se offert. Et ita dicit Diuus Paulus: Nec ququam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo tanquã Aarõ. Et de se ipso alibi dicit: Paulus seruus Iesu Christi vocatus Apostolus segregatus in Euangeliũ Dei, id est, quanuis Iesu Christi sum seruus legitimo certamine acquisitus, nõ ego me in Apostolatus munus immisi: sed Deus me in Euangeliũ sui prædicatorem vocauit. Vnam ex rationibus, quare multi huius miseræ tempestatis concionatores tam parũ fructus efficiunt, esse credo, quia à Deo nõ sunt vocati ad hoc sanctum ministerium, sed ipsi sese vane ac præsumptuose iactantes illud usurparunt. Sicq; ex concionibus nihil aliud, quam honorem autoritatemque sibi expetunt. De concionatoribus à Deo missis dicit Apollolus: Fiduciam talem habemus per Christum ad Deum, nõ quòd sufficiẽtes simus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis. Sed sufficientia nostra ex Deo est, qui idoneos nos fecit ministros noui testamenti non litera sed spiritu. Perpendite sancti Apostoli (licet adeo legis periti) humilitatem: qui omnem fiduciã suam statuerat in sufficientia, quam sibi Dñs contulerat, quia ipsum in prædicatorem suum elegerat. Est q; notandum hic, vbi nos legimus: Non litera, sed spiritu, in alia translatione esse non literæ, sed spiritus, sicut etiam est in contextu Græco. Quasi diceret: Non sumus prædicatores tantum verborum, nec eis, aut exteriori legis literæ, sed diuino spiritui sumus attricti: eoq; illustrati literæ spiritum, & quod Deus in illa dicere voluit, perscrutamur. Hoc que ingenti spiritus efficacia prædicamus, hominesq; spirituales efficere curamus.

Et misit illos binos. Videlicet, vt sese inuicem consolarentur, & alter alterius vitæ cõsuleret. Vt enim dicitur in Prou. Frater, qui adiuuatur à fratre, quasi ciuitas firma est. Et in Ecclesiaste dicitur: Melius est duos esse simul, quã vnũ, habet enim emolumentum societatis suæ. Si vnus ceciderit, ab altero fulciatur. Vx soli quia cū ceciderit, nõ habet subleuatẽ se. Et hæc est vna ex rationibus, ob quas diuinus spiritus iustũ palmẽ cõfert dicẽs: Iustus, vt palma florebit, scilicet, quia inter omnes arbores sola palma ab alijs separata fructũ non fert: quod si fuerit altera comitata fructum feret: sicut experientia cõperitur. Seritur quippe certi generis palma iuxta alteram, quo aer per vnã transiens, aliam

fru

fructum gignere faciat. Sic multis iustis solis commorantibus spiritus extinguitur, & in virtute marcescunt: alijs vero sanctis cõiuncti proficiunt, florent, ac ingentem fructum proferunt meritorum. Misit illos binos ante faciem suam. Hæc verba duo significant. Alterum, quod misit eos ante faciem suam: sicut venatores Hispanè (*Monteros*) regem venatum eũtem præcedere solent. Per Hieremiam Proph. dixerat Deus: Mittam eis multos venatores, & venabuntur eos de omni monte: & de omni colle, & de cauernis petrarum. Regij venatores in nemoribus regem præcedunt, ferasq; excitant, atq; exagitant quousq; eas in stationẽ vbi eas rex expectat, inducunt, quo illas telo suo interficiat. Sic supernus Rex regum Iesus Christus discipulos suos binos misit ante faciem suam, vt quasi venatores homines tanquam belluas in vitiorum nemoribus delitentes excitarent, & in coelestium sacramentorum stationes, vbi ipse manet, inducerent: ibique telo suo eos mundo, ac peccato necaret. Hoc est fratres concionatorum munus, vos quasi feras scelerum vestrorum montibus inclusos reprehensionibus, rationibus, exhortationibus, promissionibus, ac denique comminationibus commouere, quo è tam misero statu erumpentes ad diuina sacramenta confugiatis, in quibus sicut in statione vos rex coelestis expectat, vt diuini amoris sui iaculo feriat, vt vniuerso malo mortui toti bono viuatis. O Deus infinitæ maiestatis, hodie Domine verbis meis confer efficaciam, vt si quod hic adest brutũ animal, si quislibi dinosus, siue superbus, siue quiuis alius peccator, eis commotus per veram penitẽtiam è vitiorum suorum nemoribus exiliens ad te conuertatur. Altera horum verborũ, Ante faciem suã, significatio est: quod misit eos sicut prudẽtes viros, & magnæ considerationis, vt ministeriũ, ad quod mittebantur, exequentes recordarentur se in diuino conspectu persistere. O quam necessariũ nobis est in omnibus, quæ facimus, considerare Deũ magis, quã nos nobis metipsis adesse. Hoc Deus Abrahæ maxime commendauit dicens: Ambula corã me, & esto perfectus. In hoc verbo: Ambula, illum hortatur, vt semper in virtute proficiat, nec retrorsum regrediatur. Vnde Theologi iustos huius sæculi viatores, vocant, quia per mansiones suas ad cœlum iter faciunt. Illuc autem accedentes, comprehensores appellant, quia finem optatissimum, ob quem à Deo creati sunt

maior

1. Cor. 5.

Roma. 1.

2. Cor. 3.

Prou. 18.

Eccle. 4.

Psalm. 91.

Hierem. 16.

Simile.

Gene. 13.

manu comprehendunt, & nanciscuntur. Et illud: Esto perfectus, idem significat, quod, eris perfectus. Hic enim sicut & in alijs sacrae paginae locis imperatiuus pro futuro sumitur, vt successus in fallibilitas exaggeretur, vt dicitur in Psalmo, Gustate, & videte quoniam suavis est Dominus, idest, Deum gustare incipite, & videbitis, quàm suavis est Dominus. Et ibidem: accedite ad eum & illuminamini, idest, accedite ad Deum, qui est perennis fons lucis, & illuminabimini. Et alibi. Vacate & videte, quoniã ego sum Deus, idest, à creaturis vos expedite, & me Deum esse videbitis, idest, cognoscetis. Nam separatio ab amore creaturarũ, & celeris per eas transitio hominem in creatoris cognitionem inducit. In his omnibus locis imperatiuus est pro futuro, sicut alibi est futurus pro imperatiuo, vt apparet in præceptis Decalogi. Nō in cœchaberis, nō annūciat, neminem esse mœchaturum, sed prohibet hoc fieri. Ponitur autē in futuro, vt efficacius prohibeatur. De hac sancta exercitatione, qua perfectio impetratur, magnopere gloriabatur David dicēs: Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Vnde filius eius Salomon Deum alloquens de Patre suo dicit: Tu fecisti cum seruo tuo David patre meo misericordiam magnam, sicut ambulauit in conspectu tuo in veritate, & iustitia, & recto corde tecum. Hoc etiam sanctus Rex Ezechias citabat dicens: Obsecro Domine, memento quæso, quomodo ambulauerim coram te in veritate, & corde perfecto. Hæc erat sanctorum illius temporis exercitatio. Et Sanctus Zacharias dixit ad hoc nobis Deum humanatum deditũ fuisse, vt (inquit) seruiamus illi in sanctitate, & iustitia coram ipso, omnibus diebus vitæ nostræ. Quod Beatus Paulus Apostolus verere, & ex animo faciebat. Ipse enim dicit: Non sumus sicut pluri mi adulterantes verbum Dei: sed ex sinceritate sicut ex Deo coram Deo in Christo loquimur, idest, non sumus, sicut plurimi qui verbum Dei adulterantur, ex illo suo spiritu falsos adulteri nosque sensus gignentes, eum tamen verus eius sponsus, atq; maritus sit spiritus diuinus. Sed de sancti Euangelij sinceritate, puritateq; loquimur, sicut ab Spiritu sancto, qui & ipse Deus est, percepimus. Et sic verbum Dei explicamus, de q; illo loquimur per merita Iesu Christi, quasi qui coram Deo est, & loquitur. Et alibi dicit: Coram Deo in Christo loquimur. Dicentque in his duobus locis, in Christo significat, coram Deo loqui, ambulare,

ac vi-

16 ac viuere, donum esse Dei, quod ipse peculiariter per Iesu Christi merita se disponentibus, atq; à se illud petentibus concedit. Hoc deniq; de omnibus prædestinatis, vsq; ad mundi consumptionem idem sanctus Apostolus affirmat dicens: Benedictus Deus & pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in coelestibus, in Christo, sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate. Ex his verbis apparet hanc sanctã exercitationem esse vnũ ex mirabilibus diuine prædestinationis effectibus. Ideo nos David admonet dicens: Quærite Dñm, & confirmamini, quærite faciem eius semper. Idest animaduertite vestra maximi interesse, Dñm exquirere, quæ postquam inueneritis, corã vobis semper habete: nunquam ab illo oculos amoueat: in hoc confirmamini, valde enim necessarium est. O fratres in Christo Iesu quot bona faceremus, quot q; mala vitarem, si semper Deũ in nobis diuinos, purissimosq; oculos suos defixos habere consideraremus. Pater quidam eremi viatoris habitu suscepto in meretricis domum introisse dicitur, vt eam hac occasione conuerteret. Licet enim nunquam mala fieri liceat, vt inde exeant bona: aliquando tamen cū sine scandalo sit, potest iustus aliquid nō bonum fingere, vt aliquod inde maximum bonum proficiatur. Vt in libro Iosue apparet vbi duo illi exploratores, quos sanctus dux misit Hierico per gentes ingressi sunt in domũ mulieris meretricis nomine Raab, & quieuerunt apud eam. Hoc autem non, vt turpitudinem admitterent, sed vt illa exteriori apparentia, quod in meretricis domum fuerant ingressi, celarentur, sicque aptius Dei opus perficere possent. Cum igitur sanctus ille eremita quãtum meretrix illa detrimentum vrbis, in qua morabatur, afferebat, intelligeret, in eius domũ cum illo habitu fuit ingressus. Dixitq; ei se velle, vt in valde secretum cubiculum illum introduceret. Ad quem cum ab ea duceretur: dixit ei: Non hic sumus sicut oportet, ad aliud secretius domicilium abeamus. In illudq; introiens finxit vir sanctus adhuc se illic nō esse sicut conueniebat: qua propter ad alium occultiozem locum se deduci postulauit. Tunc dixit ei meretrix, Bone vir si ab hominibus perspicere non vis hic locus est nimis occultus: si verò à Deo non vis videri, quocunq; pergamus, in secretissimo totius mundi loco diuinum eius con-

Sanct. ij. pars.

d

spe-

omnium fructus est salus vestra. Eis enim sic ire præcipit, quo
 maius præbeant sanctitatis exemplum, salubrisque eorum præ-
 dicatio auditorum cordibus efficacius impressa maiorem faciat
 operationem. O corda lapidibus duriora, quæ hæc cum intelli-
 gant, teneritudine, liquefacta tanti Dei, qui salutem nostram
 tantopere exoptat, ministerio, ac obedientiæ non subiiciuntur.
 Quod etiam apertius manifestatur in ijs, quæ illis dicit: Et ne-
 minem per viam salutaueritis. O Chrille vere totius vrbani-
 tatis magister, quomodo hic discipulis tuis præcipis, vt sese in
 proximos inurbanos, & aridos præbeant, nec eos in via inue-
 nientes saluent? Dico Dominum hic vrbانيتatem non prohi-
 bere, imo vnum ex ijs, quæ sunt sancto Euangelio, diuinæ que
 legi propinquiora, est vrbانيتas. Nam vna ex virtutibus, quas
 Christus Redemptor noster nimis exaggerauit, fuit humilitas, 32
 hocque fecit per leges vrbانيتatis dicēs: Cum inuitatus fueris ad
 nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit
 inuitatus ab illo. Ecce quomodo per vrbانيتatis leges, iuxta
 quam sublimior locus honestiori debetur, diuinus magister hu-
 militatem docuit. Et sic Dominus hic vrbانيتatem non prohi-
 bet, sed vult dicere: Adeo celeriter huic rei vobis à me cōmen-
 datæ incumbite (quæ est animarum salus) vt si cuiquam salu-
 tatio vobis impedimento futura esset quominus eam diligentif-
 sime faceretis, eum in salutatum prætermittatis. Potius vos in præ-
 tereuntium salutatione, quam in huius sancti muneris executio-
 ne deficere volo. Sic dixit Eliseus Propheta puero suo Giezi.
 Accinge lumbos tuos, & tolle baculum meum in manu tua, & va-
 de. Si occurrerit tibi homo, non salutes eum: & si salutauerit te 33
 quispiam, non respondeas illi. Hæc omnia exaggerationes erāt,
 quibus significabat se velle illum velocissimè quæ sibi præcepe-
 rat, conficere. O quā manifeste hic infinita Dei probitas inno-
 tescit, & quantopere peccatorum salutem exoptet, ostenditur, cū
 velit eos tam diligenter à concionatore doceri, vt non in heb-
 domadā, aut diem, verū, ne in minimum quidem temporis spa-
 tiū, quod in amici salutatione consumitur, huius ministerij exe-
 cutionē differri patiatur. Dicite igitur fratres doctrinæ auditus
 cuius pluris interest? concionatoris ne, an peccatoris? Cui præ-
 cipue est hæc vtilitas? nostra ne, an vestra? Cui magis necessarius
 est imber: aridæ terre pluiæ quæ; defectu pereūti, an nubi? Terræ
 vtiq;

Luc. 14.

4. Reg. 4.

34 vtiq; aridæ. Si ergo Deus vult concionatorem adeo ad animas
 sancta doctrina illuminandas, manumque eis porrigendā, vt à pec-
 cato exilient, festināter pergere, vt nulla occasione detineatur,
 tu o infœlix peccator, cuius in hoc salus agitur, quomodo con-
 uersionem, emendamque audes differre? Medico præcipitur, vt
 tibi diligentissime præparet medicamen, quomodo tu eius re-
 ceptionem audes differre? Ne punctum quidem (ait Dñs) demo-
 remini: quomodo igitur tu Diem, hebdomadā, ac mensē de-
 tineri audes? Ecquis tibi infœlix securè affirmat te isto tēpore,
 quod tibi promittis certo fruiturū? Ecquis nostrū nouit, an sicut
 in hoc templum pedibus suis fuit ingressus, ex alienis manibus
 pendens sit ab eo exiturus. O superne pater luminum, & Deus
 infinitæ pietatis, hos cæcos illumina, vt nouerint quanti sua in-
 35 ter sit, opportuna tēporis occasione vti, quò veram agentes pec-
 nitentiam, diuinam hic gratiam recipiant, qua cœlestis gloriæ
 beatitudinem valeant comparare. Ad quam nos perducatur Iesus
 Mariæ filius. Amen.

In eodem Communi Euange- listarum Concio secunda.

Designauit Dominus & alios septuaginta duos, &c.
 Luca. 10.



Mirabilem huius mundi molem David in spiritu
 cōtemplans dicit: Quam magnificata sunt ope- *Psal. 103:*
 ra tua Domine, omnia in sapientia fecisti: Cer-
 tum est enim quicquid sapienter, beneque dispo-
 sitū, atque directū structoris rectorisque sui sapien-
 tiā demonstrare. Et licet admirabilis totius orbis
 dispositio infinitam Dei sapiētiam, potentiamque ostendat: vnū
 tamen ex ijs, in quibus hæc Dei sapientia, atque potentia clarius
 illucescit, hoc est, quod non solū per se hanc machinam in odera-
 tur, sed potest atē etiam creaturis commisit, quo alia sint aliarū
 causæ, atque rectores. Plus est enim creaturas esse habere illudque
 cōmunicare posse, quam solū esse habere. Nec verò cōtētus est

Deus solummodo esse creaturis cōtulisse, sed potestatem eis tribuit illud esse communicādi, atq; vt aliq̄ alias moderari possint. Ex quo patet creaturas in duabus rebus Deo esse similes: altera, quia sunt bonæ, altera verò, quia sicut Deus est causa, sic & ipsæ causæ secūdx esse possunt, e quibus aliarū perfectio proficiscitur: sicut experientia cōperitur, quod cœlū, sol, & cæteri planetæ virtutem habent influendi in hæc inferiora corpora, atq; illa regendi. Et quemadmodū Deus se in mundi gubernatione habuit, sic se in suæ sanctæ ecclesiæ regimine, peccatorumq; conuersione gessit: coadiutores quippe, ac ministros exquisiuit, qui ipsius auxilio adiuti eam regerent. Et sic exorditur sanctū Euāgelium dicens: *Designauit Dominus, & alios septuaginta duos, & misit illos binos ante faciem suam.* Pristinis quondam temporibus ad tantam illam Hebræorum prouinciam erudiendam vnum tantum Deus concionatorem eligebat. Elegit vtiq; Isaiam, deinde Hieremiam, postea Ezechiëlē, & postea Danielem, & deinde alios: nunc autem nō est contentus duodecim Apostolos, elegisse: sed alios septuaginta duos ministros soli illi prouinciæ designat. Nā protinus eis dixit: *In viam gentiū ne abieritis.* Ex quo apparet quātōperē cœlestis reparator Hebræos ad se conuertere desiderarit: Posteaq; hos, & alios cōplures in vniuersum mundū misit quo singulari beneficio nūc etiam dilectissimi fruimur: cū non solum in vnum regnū, verū ad vnam etiam urbem Dñs septuaginta ministros mittat: qua propter nimium nobis gaudēdum est. Mercator solus esse cupit, quia non reipublicæ quidē, sed suam potius expetit vtilitatē: & medicus, ac iuris consultus, atq; etiā tutor, & quiniis alius artifex singuli in vrbe cōmorari vellent: nā hi omnes quæ sua sunt, quæ runt. At verò in animarū negotiatione quo plures concionatores, confessarios, & coadiutores habuerimus, eo magis letare debemus Deū precātes, vt plures mittat: solā enim Dei gloriam animarumq; emolumētum expetimus. Quod si non facimus, valde decipimur. Sex mille sexcenti sexaginta sex demones semel cōgregati sunt, & in vniushominis corpus introierunt, vt eius animā perderēt. Aduersus igitur tot hostes quibus viribus, atq; auxilio opus est? Ideo dicebat S. Moyses: *Quis tribuat, vt omnis populus Prophetet, & det eis Dñs spiritū suum:* Hoc nos omnes oportet optare, putoq; corde dicere. *Vtinā omnes Christiani concionarentur, ijq; essent, qui aliorū salutem*

Luc. 8.
Num. 11.

5 salutem inuicem in se susciperēt. Et quāuis in hac ministrorum abundantia quā Deus nobis mittit, infinita eius probitas ardentissimumq; salutis nostræ desiderium, quo flagrat, ostenditur, etiam in ea deprauatio nostra declaratur, cum tam parū fructus ex omnibus his Dei diligentijs, beneficijsq; percipiam⁹: & sic (quæ nostra est culpa) hæc omnia beneficia in atrocissima nobis verbera conuertētur. Nam per Ezechiëlē Prophetā iussissimus hic Dñs ait: *Vx ciuitati sanguinum, cuius ego grandem faciam pyram.* Et tanti supplicij causam assignās dicit inferius. *Multo labore sudatū est, & non exiuit de eanimia rubigo eius. O quot sudores hodie serui Dei in Christianis rebus publicis effundūt: & quam immundæ peccatorū animæ remanent. Vreamur igitur fratres, ne supplicium hoc, quo Deus hic Hebræis minatus est, super nos corruat.* Etiā diuina maiestas hāc ingratitude punire consuecit, sui facti verbi ministros auferēs, hosq; ingratos tam cœlestibus auxilijs priuans. Hoc ad literam per Hieremiam Prophetam Dominus ipse significauit dicens: *Defecit sufflatorium in igne, consumptum est plumbū. Frustra cōflauit conflator: malitiæ enim eorum non sunt consumptæ: argentum reprobum: vocate eos, quia Dominus proiecit illos.* O terribilia verba. Diuinus nos spiritus illuminet, quo eorum virtutem intelligamus, necessariumque ex illis fructum nobis percipiamus. Sumit hic Dominus metaphoram ab aurifice, qui cum in fornace follibus nimis insufflasset, quo usq; illos disrupit, storiā ab argento nequijt separare: & lassus atq; molestus argentum illud relinquit, neq; in eo vult amplius laborare. Sic Deus diuinis inspirationibus, promissionibus, ac minis, pijsq; ac charitatiuis concionatoribus obduratos peccatores cum nimis insufflaauerit, videns calorem, quo plumbum consumi posset in eorum cordibus nihil efficere, neq; eos ab iniquitatibus suis purificari velle, instar lassi molestiq; artificis eos quasi reprobum argentum deponit, suisque peculiaribus auxilijs, fauoribusque destituit. Et enim hoc significat: *Defecit sufflatorium in igne: cōsumptū est plumbū* id est, plumbam tali ac tanto ignis calore consumi posset: *Omnis autem hæc diligentia vana fuit, & incassum adhibita, siquidem ex ea fructum percipere noluerunt.* Ecquis hæc audiēs non trepidet? Quomodo nō stupetis qui cum plurimas cōciones audieritis, quib⁹ ipsimet infideles cōverti possēt,

Ezec. 24.

Hierem. 6.

Eccle. 42.

nullum ex illis prouentum elegiſtis? O inſenſibilia ſaxa, quæ & iſta nō ſentitis. In eccleſiaſtico dicitur vox tonitruſ eius verberauit terram. Vbi alia tranſlatio habet: Vox tonitruſ eius exprobrabit terram: & ſic eſt in contextu Græco, & ita etiam legit Rabanus. Vbi nos docet ſpiritus ſanctus vnum tantum cœli tonitruū audiētes nos deterreri oportere: illa enim eſt quædam vox & reprehēſio, qua nos Dominus comminatur. Quod ſi cœleſtibus tonitruis debemus terreri, quātō maiorem nobis ſtuporem inferre debent Euangelicorum concionatorum verba, nos Dei nomine comminantium, ſclerumq; grauitatem, ac diuinæ iuſtitie rigorem indicantium? Per immēſam charitatem, qua nos clementiſſimus hic pater accerſit, & minatur, vos deprecor fratres, vt ex pijs eius diligentijs fructum percipiat. Prius quā horrida illa grandinis plaga A Egyptū vaſtaſſet, Moſes Pharaonem, & ſeruos eius ab hoc periculo ſeruare volens his illos verbis præmonuit: Mitte (inquit) iam nunc & congrega iumenta tua & omnia, quæ habes in agro: homines enim & iumenta, & vniuerſa, quæ inuenta fuerint foris, nec cōgregata de agris, cecideritq; ſuper ea grando, morientur. Et protinus ſequitur: Qui metuit verbum Domini de ſeruis Pharaonis fecit confugere ſeruos ſuos, & iumenta in domos: qui autem neglexit ſermonem Domini, dimiſit ſeruos ſuos, & iumenta in agris, quæ omnia vi grandinis interiit. Idem nunc accidit. Etenim alij concionatorum verba timentes, ſe ſe in meliorem frugem recipiunt & ſic ſaluantur: alij verò ſimiles illis Pharaonis ſeruis illa continent, & ſic eos tempeſtas diuini furoris abſorbet.

Num. 10.

Dicit vltimus ſanctum Euangelium: *Miſit illos binos ante faciem ſuam.* Moſi dixit Deus: Fac tibi duas tubas argenteas ductiles, quibus conuocare poſſis multitudinem, quando mouenda ſunt caſtra. Per has tubas Euangelici concionatores figurati fuerunt. Tuba enim flatu ab intēſis viſceribus prodeunte ſonat. Nō ſic organum, nec cymbalum ſonant, quæ aere ſibi extrinſecus adueniente reſonant. Sic prædicatorem verbis ex intēſis viſceribus productis animarum ſalutem exoptantē clamare oportet. Et ſic dixit Deus Iſaiæ Prophetæ: Clama, ne ceſſes, quaſi tuba ex alta vocem tuam: annuncia populo meo ſclera eorum. Non dicit: Quasi organum, aut, quaſi cymbalum, ſed quaſi tuba, vt ſignificet concionatorem efficaciffimis vocibus clamare debere, quibus

Iſai. 58.

11 quibus auditorum animos penetret, atque diſrumpat. Ex quo patet quam longe decipitur Chriſtianus, qui dicit: Noni quid cōcionator dicturus ſit: domi habeo libros, tã ſapiēs ſum, quā ille, concioni intereſſe nolo. O inſane, neſcis quid dicat Dauid? *Pſal. 28.* Ait enim: Vox Dñi cōfringētis cedros: vox Dñi intercidentis flāmam ignis: vox Dñi cōcutiētis deſertū. An cōcionatorem Dei tubā viuſ ſermonibus ſoporatā animā excitātibus reſonātē eſſe ignoras? Herba ſagittariorum, quæ ſagittæ adherens interimit, quanuis manibus cōtrectetur, nō officit: ſolūm vbi eſt vulnus ſanguinem inficit, animalq; occidit. Sic verbum Dei vitia non vbique, ſed vbi eſt vulnus, interimit. Hoc autem vulnus infligit Deus per concionatorem te reprehēſione ſua vulnerantem, quo herba, id eſt, cœleſtis doctrina te vitijs interficiat, & Ieſu Chriſto viuum relinquat. Et ſic accidit, quòd aliqua ſententia, quā tu ſciebas, & ſæpe animo cogitaueras, nec in corde tuo aliquā fecerat impreſſionem, ex ſeruidi, ſpiritualiſque concionatoris ore percepta, tibi viſcera cōmouet, & à peccato cōuertit. Ideo frater ne prudentiæ, ſapientiæq; tuæ ſidas: attende concionatorem eſſe tubam, ſpiritu ex viſceribus producto ſonantem, qui ſalutem tuam vehementer exoptat: ſicq; maiorem in te quā ſapientiam tuā impreſſionem facere poſſe. Has tubas binas eſſe Deus præcipiebat, ſcilicet, vt ſignificaret cōcionatorum omniū prædicationem in Dei, & proximiam amore includi. Illaſq; argenteas eſſe volebat, vt oſtenderet, concionatorum verba caſta, nimiumque examinata ad animarum ædificationem, & vtilitatē non verò ad earum ſcandalum eſſe oportere. Et ita dicit Dauid: *Pſal. 117.*

13 Eloquia Domini eloquia caſta, argentum igne examinatum. Omnia concionis verba quaſi argentum diuini amoris igni probari, purificariq; oportet, ſicut argenteas tubas exactiſſimas temporalium omnium vacuas diuinoque ſpiritu repletas. Quem amorem, vt Dominus ſignificaret, doceretque illos hac charitate ad ſupernum hoc munus exequendum commoueri debere, miſit illos binos ante faciem ſuam, atque etiam, vt vnus alteri teſtis eſſet ſanctæ, honeſtæque conuerſationis eius.

Miſit illos binos ante faciem ſuam in omnem ciuitatem, & locum, quærat ipſe venturus. O quanta eſt hæc nonnullis prædicatoribus cōfuſio nolentibus, niſi in magnis populis, & coram frequentiffima hominum multitudine prædicare, quaſi in paruis oppidis

non

non essent animæ, sicut & in magnis: aut quasi pauperum; atq; ⁴ agrestium animæ non essent tam pretiosæ apud Dominum, quam diuitum, atque potentum. In hoc se non Dei quidem, sed suum honorem querere manifestant, ideoque prædicare nolunt, nisi ubi sibi plus honoris, atq; vtilitatis videantur acquirere. Cõfundatur hi audientes sanctum Euangeliũ dicens: In omnem locum, quo erat ipse venturus. Et si quidem Dominus infinitæ maiestatis non est dedignatus in paruis oppidis prædicare: sed cū ineffabili pietate, animarumque zelo in omnem locũ discurrebat, discant eum in hoc etiam eius concionatores imitari. Sanctus Moses dixit: Concreseat sicut pluuia doctrina mea, descendat sicut ros eloquium meum. Vnum ex ijs, quibus terra magis indiget, est aqua. Si bi duo pluuia desit, statim marcescit, & aquę defectum sensibilibiter videtur ostendere, nam vndiq; præ illius ¹⁵ desiderio scaturit, quasi viscera adaperiens, vt quod desiderat, accipiat. Et postquam imbres accepit, viscera recludit, rimæq; illę reficiuntur, herbæq; ac flores oriri consuecunt, quasi terra lætante, quia quod optabat adeptæ est. At multo magis animæ doctrina, quam terra imbribus indigent. Siquidem igitur nubes aquam indifferenter effundunt, & tam humiles valles, quam excellos mōtes irrigant, pauperumq; simul ac diuitũ fundos fertiles reddunt: sic Euangelici prædicatores vniuersales esse cœlestisque doctrinæ suæ pluuiam ampla quadam charitate super magnos, & paruulos, diuites, ac pauperes effundere debent. Verum est hic sanctam doctrinam à Mose pluuiam, ac rorem appellari. Quia, sicut pluuia crassior, ros verò subtilior est: sic concionatores res planas, quæ que passim manibus contrectantur ¹⁶ hominibus parui, rudisq; ingenij, subtilia verò, atq; sublimia viris acutis, & eruditis prædicare debent: sic vtraque redūcentes, vt per ea diuino amore auditorũ animi inflammati vitia fugientes virtutes studiosissime amplectantur. Misit illos ante faciem suam in omnem locũ quo erat ipse venturus. Quasi diceret eis: Ite, ego quoque vos protinus sequar quo sic ad munus suũ melius exequendum mouerentur. Qui operarios in vineã suam mittens dicit eis: Ite, & ego statim illuc ibo, vt quid facitis aspiciam, eos mouet, vt diligentius elaborent. O si assidua animi cogitatione volueremus, non solum Deum omnia corda scrutari, & vniuersas mentium cogitationes intelligere, sed etiam

Deut. 32.

Simile.

1. Paral. 28

etiam suos diuinos oculos in nostra siue bona, siue mala opera conijcere: eumque à nobis eorum rationem citissime petiturũ quam aliter, ac viuimus, viueremus. Maximo cū affectu dixit Deus Hieremiæ Prophetæ: Nonne vides quid illi faciunt in ciuitatibus Iuda, & in plateis Hierusalem? Filij colligunt ligna, & patres succendunt ignem, & mulieres conspergunt adipem, vt faciant placentas reginæ cœli, & libent dijs alienis, & me ad iracundiam prouocent. Magnam vtique habent emphasin hæc verba: Nonne vides quid illi faciunt? Quauis nos peccata videamus, non illa cernimus, sicut Deus, quia illius est incomodũ. Cū sibi sint illatæ iniuriæ, plusquam nos in illis videt. Si domus vicini tui comburitur, hoc vtique vides, at ipse melius videt quia est eius incommodum. O Deus infinitæ maiestatis, quam ¹⁸ perspicue hic ostendis quanto nos amore prosequaris. Cū enim condemnatio, ac damnum, in quod per peccatũ incurrimus, nostrum sit vixque nos illud sentiamus: tu illud magnopere sentis, tuumque esse ducis. Ecquid vides Domine? Video (ait) liberos atque parētes omnes vno animo me offendere, adeoque cæcos esse, vt me illos non videre suspicentur, nec vlllo vnquam tempore harum abominationum rationem ab eis petendam esse, existiment. Sic etiam nunc ipse Dominus opera nostra considerat: & cum minus arbitrati fuerimus, eorũ à nobis exiget rationem. Ideo viuamus sicut dubitantes, vt rum hodie, an cras tremendo illi Dei iudicio simus affuturi. Hac consideratione David malos à peccatis coercere conabatur dicens: Dixi iniquis nolite ini- ¹⁹ que agere, & delinquentibus: nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altum cornu vestrum, nolite loqui aduersus Deum iniquitatem. Quia neque ab oriente, neque ab occidente, neque à desertis montibus: quoniã Deus iudex est. Quam efficax ratio ad peccatores vt pœnitentiam agentes peccata relinquunt, commouendos est, eos scire Deum infinitæ potentie, sapientie, atque iustitiæ esse iudicem, quem nemo fugere potest, quauis ad orientalem, siue ad occidentalem plagam, siue ad desertos montes effugiat. At sic homines sunt rationis expertes, ac passionibus excæcati, vt ne hoc quidem considerare velint, & sic quasi effrænata belluæ appetitus suos sequantur.

Misit illos ante faciem suam in omnem ciuitatem, & locum, quo erat ipse venturus. In hoc etiam Diuinus magister prælatos admonuit,

Hierem. 7.

Psalm. 74.

vt

vt postquam visitatores suos ad visendas oues miserint, ipsi eos sequantur, vt videant si qua vitia siluerunt, aut iniuriam cuiquam intulerunt, atque, vt doctrina, exemplo, presentiaque sua subditos ad virtutem inuitent, pauperesque elemosynis subleuet. **4. Reg. 4.** Quauis Eliseus puerum suum Giezi cum baculo suo misit, vt viduæ filium suscitaret, ipse protinus eum sequutus fuit, perfecitque quod seruus efficere nequijt. Sic credibile est pralatos multa conficere posse, quæ eorum visitatores nequierant, maximeque si pralatus quauis magnæ, egregiæque sit autoritatis, humaniter subditos suos, & paruulos quosque; alloquatur, sicut fecit Eliseus, iuxta defuncti mensuram se coarctans, sicque eum ad vitam reuocauit. **2. Timo. 4.** Hoc Diuus Paulus Episcopus Timotheum docebat dicens: Exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in charitate, in fide, in castitate.

Et dicebat illis: Messis quidem multa est: operarij autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam. Notabile est, Dominum hic ipsosmet operarios admonere, vt Patrem Dominum messis deprecantur, vt operarios mittat. Hoc eis dicit, quod significet, quauis ipsi mittantur, dignos tamen operarios non esse futuros, nisi ab ipso Deo digni efficiantur. Omnes igitur, qui aliquo sanctæ Ecclesiæ ministerio fungimini, Dominum deprecamini, vt in messem suam operarios mittat, vos sanctos ministros efficiens, laboresque, ac diligentias vestras fructiferas reddens. Etenim cum hoc nobis ipse præcipiat, nos illud consecuturos esse debemus sperare. Maximeque cum hoc ad proximorum emolumentum optemus: cuius causa Deus principibus, & pralatis sanctæ Ecclesiæ fauere consuescit. Et sic vbi nos legimus in Epistola Diui Pauli ad Ephes. Ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam, quæ est corpus ipsius, alia translatio habet, ipsum dedit caput super omnia ipsi ecclesiæ. Et sic est in contextu Græco, & sic etiam legit Beatus Hieronymus: Super omnia, scilicet, capita. In quibus verbis significantur singularia auxilia, quæ sacratissimum caput nostrum illis confert, qui sunt capita & principes in sancta Ecclesia sua per dignitatem, pralaturam, aut ministerium aliquod, quo in ea fungantur, Hoc autem propter ipsius utilitatem Ecclesiæ.

Ita, ecce ego mitto vos, sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum,

23. *sacculum, neque peram.* Hic eis præcipit, nequid deferant, in quo vel micam panis includant, quo innotescat eos non cupiditate quidem, sed salutis animarum desiderio duci, scientes illam esse Domini voluntatem. Liberet nos Deus à concionatoribus vtilitatem tantum suam expetentibus. In nonnullis regionibus in domum defuncti conductæ lamentatrices deferri consuescunt. Quæ, etsi verbis, & eiulatibus alios ad defuncti obitum sentiendum, plorandumque commouere curant, ne vnam quidem lachrymam oculis effundunt, nec dolore tanguntur, quia sola vtilitatis auaritate commouentur, vt illa faciant, & dicant. Ijs similes sunt mercenarij concionatores, qui sola vtilitate commoti in ecclesia Dei vociferantur. De quibus dicit Sanctus Apostolus Iudas: Væ qui errore Balaam mercede effusi sunt. Error Balaam fuit, quod cupiditate commotus ad Hebræos maledicendos perrexit. O infœlix prædicator, quanto tibi satius esset in triremi remigare, quam tam abiecto sine commotum tam excelsum munus exercere. Per Malachiam Prophetam Deus grauissime queritur dicens: Quis est in vobis, qui claudit ostia, & accendat altare meum gratuito? Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Quod si miseria hæc simul cum illa lege desisset, bonum maximum esset. Verum, heu, heu, & millies heu. Etenim nunc mihi abominatio hæc magis vigere videtur, quam vlllo fortasse tempore viguit. Offerentibus filiis Israel sex plaustra cum duodecim bobus in conspectu tabernaculi, ait Dominus ad Moysen: Suscipe ab eis, scilicet, ea, vt seruiant in ministerio tabernaculi. O admirabilem viri sancti puritatem, tam parum illud donum accipere non audentis, quod vt acciperet opus fuit Deum illi iubere. Ex quo apparet quam semotum sanctus hic Dei seruus à temporaliu rerum cupiditate cor haberet. Eia domini ecclesiastici attendite Dñm discipulis suis præcipere, ne quid in via deferant, nec sacculum nec peram. Et quauis inferius dicat: Dignus est enim operarius mercede sua, non idcirco hac temporali mercede, sed vi coelestis amoris ad sacroru ministerioru exercitationem debeat commoueri, sicut vos admonet D. Petrus dicens: **1. Petr. 5.** *Pascite, qui in vobis est gregem Dei non turpis lucrj gratia, sed voluntarie*

Simile.

Iudas.

Malac. 1.

Num. 7.

1. Petr. 5.

& for.

& forma facti gregis ex animo. Et cum apparuerit princeps pa-²⁶
storum, percipietis inmarcescibilem gloriæ coronam.

In quamcunque domum intraueritis, primum dicite: Pax huic domui.
Et si tibi fuerit filius pacis, requiescet super eum pax vestra: sin autē ad vos
reuertetur. Hæc sententia magnam affert omnibus sancti Euange-
lij ministris consolationem. In qua eis Dominus affirmat quam-
uis peccatores ob ipsorum duritiam eorum diligentia, ministe-
rioque uti nolint, non ideo eos præmium, ac mercedē esse amis-
suros, sed illa esse efficiendos, quasi illos conuertissent. Vnde
Diuus Paulus, postquam dixerat Timotheo: Erit enim tempus
cum sanam doctrinam non sustinebunt: & à veritate quidem au-
ditam auertent, ad fabulas autem conuertentur: addit dicēs: Tu
verò vigila, in omnibus labora: opus fac Euangelistę: ministeriū
tuum imple. Quasi diceret: Quāuis parum proficere tibi videat²⁷
ris, à munere tibi commisso ne desistas, Deique causam iustifica-
re ne desinas: non enim idcirco spiritus tuus mercedis remanebit
immunis. Quāuis pax ministeriūque tuū illis non profit, tibi ta-
men proderit. Et hoc significat: Sin autē ad vos reuertetur. Cum
hac puritate, & sinceritate lex gratiæ fuit in mundo prædicata.
Cuius vnus ex ministris fuit gloriosus Lucas Euange: illa, cuius
sacrum festum hodie sancta mater Ecclesia celebrat: cui peculia-
rem reuerētiam, piūq; affectū debemus exhibere. Multa enim
sacra mysteria, quæ alij sancti Euangelistæ prætermiserunt, ipse
scripsit, & per eum illa Deus suam sanctam Ecclesiam erudiuit.
Qualis fuit mirabilis gloriosi Baptistæ conceptio, atque natiui-
tas, & mirabilia, quæ in ea facta sunt, annūciatio Angeli ad sacra-
tissimam virginem Mariam, sanctissima Iesu Christi natiuitas²⁸
in præsepio Bethlehemitico, pastorum adoratio, suauissimus An-
gelorum concentus, cum gloria in excelsis Deo suauissimē de-
cantarunt, diuini Saluatoris circumcisio, cum primum pro no-
bis sanguinem fudit, sacraque ipse in templo præsentatio, &
quomodo remansit Hierosolymis, quum sacratissima ipse ma-
ter eum triduo exquisiuit, lamentabilis sermo, quem piissimus
Iesus habuit ad filias Hierusalem baiulans sibi crucem in locum
caluarie, suauissimaque oratio, quam habuit pēdens in cruce ad
æternum patrem dicens: Pater ignosce illis, quia nesciunt quid
faciunt: & vltima verba, quæ locutus est, dicens: Consumma-
tum est. Hæc omnia ceteri sancti Euangelistæ siluerunt, quæ
glorio

1. Tim. 4.

29 gloriosus hic historiographus Euagelicus in suo sancto. Euange-
lio memorauit, nostrisque manibus commisit. Quam obrem
magna cum deuotione illum venerari debemus. Nec verò con-
tenti esse debemus, quia ei deuoti simus, sed eum imitari curare
etiam debemus, quo sic diuina gratia locupletati in coelesti Hieru-
salem eius socij esse mereamur. Amen.

In eodem Communi Euange- listarum Concio Tertia.

Designauit Dominus & alios septuaginta duos, &c.

Lucæ. 10.



Alexander de Ales, & alij omnes Theologi affir-
mant, Sicut Deus per vnā infinitam, æternam,
essentialēque potentiam suam mundum crea-
uit, omnesque illius creaturas produxit magnas
& paruas equaliter, & absq; differētia, ita, vt om-
nes sceli non maiori potentia, quā formica crea-
ti fuerint, nec minorē Dominus in muscā, quā in omniū celo-
rū productione potentiam adhibuerit: nec apud Dei potentia
aliæ sint maiores, & aliæ minores creaturæ, nec maiora, seu mi-
nora miracula sint: imo respectu diuinæ potentie non possunt
miracula dici: omnia namq; pari potentia fiunt. Et sic dicit Di-
uus Augustinus: In rebus mirabiliter factis ratio facti est poten-
tiæ faciētis: sic etiā sua vnica, infinita essentialiq; sapientia æque
omnia regit atque conseruat, ita vt tantam in vnus formicæ,
quantam in vniuersi conseruatione prouidentiam adhibeat. Et
sic dicitur in libro sapientie: pusilla & magna ipse fecit, & æqua-
liter ei cura est de omnibus. Et quemadmodum vna potentia cū-
cta creauit, vnaque sapientia cuncta gubernat: sic omnia vno in-
finito, essentialiq; amore diligit: ita, vt alias creaturas non in-
tensius, aut extensius, quam alias diligit: cunctas enim vno sim-
plicissimo, atque indiuisibili voluntatis actu diligit. Et de hoc
amore dicitur in libro Sap. Diligis omnia, quæ sunt, & nihil
odisti eorum, quæ fecisti. At his non obstantibus, considerato
Dei amore ex parte creaturarū, quatenus est effectus exterior
Sanct. ij. pars. e prio

Alex. i. p.
q. 92, art. 4.
Theolog. in
3. d. 32.

August. ad
Volusianū.

Sapi. 6.

Sap. 11.

prioris essentiali amoris, id est, quatenus iam illis Deus bona sua communicat, dicimus eum non pariter omnes creaturas diligere, alijs enim maiora quam alijs communicat beneficia. Et sic hoc posteriori amore magis predestinatos, quam reprobos diligit, maiora namque in eos beneficia confert. Et pro hoc ingenti amore, quo eos diligit, admirabiles rationes excogitat, quibus eos ad se alliciat. Atque ita dicit per Hieremiam prophetam dulcissima quaedam verba, quae toti electorum communioni, & singulis quibusque predestinatis adaptari possunt. In charitate (inquit) perpetua dilexite me, ideo attraxi te miserans, scilicet, te. Cum hac charitate tot ministros in omnem Iudaeam misit, quos etiam nunc per uniuersum orbem mittere non cessat. Diciturque hoc beneficium peculiariter predestinatis fieri quia ipsi soli per sancti Euangelij lucem, & obedientiam celestem beatitudinem consequuntur. Vnde gloriosus Apostolus Paulus, postquam de Euangelicae predestinationis pulchritudine excellentia, & efficacia sermonem fecerat, addidit dicens: Sed non omnes obediunt Euangelio. O quam stupendum est hoc, quod tanto cum spiritus feruore, vitae puritate singulari, infallibilique miraculorum confirmatione Domini discipulis praedicantibus non omnes sancto Euangelio obediunt? Dignum fuit utique admiratione maxima, quod eum Diuus Paulus praedicationem suam tot testimonijs comprobasset, sicut ipse affirmat dicens: Signa Apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, & in signis, & prodigijs, & virtutibus, & de se, deque alijs euangelicis ministris alibi dicit: In nos confirmata est (scilicet, lex Euangelica) contestante Deo signis, & potentis, & varijs virtutibus, & Spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem, & tamen hic dicit: Non omnes obediunt Euangelio. Quid mirum est modo, si non multi ex concionibus nostris fructum percipiunt, cum non sint puritate, ac sanctitate comitatae, qua sancti Apostoli erant confirmati? Citatque Diuus Paulus in hanc sententiam Isaiam dicentem: Quis credidit auditui nostro? id est, quis credidit sermonibus nostris? Quasi dicat. Paucissimi verbis nostris fidem adhibebunt. Super quo valde pensandum est D. Paulum praedicationem auditum appellare: ut significet concionatorem prius quam praedicet, audire, humilemque audito-

Ezechie. 31.

Rom. 16.

2. Cor. 12.

Ezechie. 3.

ditore esse debere: quales fuerunt sancti Apostoli, qui quae ex caelestis Magistri sui ore perceperat, praedicabant. Et quaequam in actibus Apostolorum dicitur: Itaque fortiter crescebat verbum Dei, & confirmabatur, vbi alia translatio habet: Et confortabatur, & in contextu Graeco habetur: Et inualecebat, scilicet, in cordibus credentium. Omnes tamen hi pauci erant, respectu eorum qui infideles remanebant.

Act. 19.

Mittens igitur Dominus suos sanctos discipulos ad praedicandum dicit eis: *Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.* O diuine venator Iesu Christe: quae noua est haec venatio? Ecquis vnquam lupos agnis capi perspexit? Haec sunt Domini mirabilia. Non supernus hic imperator orbem satellitum exercitibus superauit, nec igne, aut bellicis instrumentis, sed humilitate, mansuetudine, patientia, suique diuini verbi virtute expugnauit. Et sic dicit D. Paulus: *Arma militiae nostrae non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionemmunitionum, consilia destruentes, & omnem altitudinem extolentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.* Id est: patientia, humilitas, ac mansuetudo, aliaque virtutes, quibus nos diuinus spiritus exornauit, potentes sunt ut homines ad Dei ministerium adducant, Sathanque munitiones & consilia dissoluant, atque, ut sapientes seculi faciant obmutescere, & acutissimum quaeque intellectum in seruitutem, Iesu Christi, obedientiam redigant. Non utique tigres, neque leones Deus ad Pharaonem misit, sed ciniphes, & ranas, quibus superbi regis potentiam voluit superare: tyrannumque Holophernem debili quadam foemina iugulauit. Vnde volens sancta Iudith eius caput abscindere dixit: *Da mihi in animo constantiam ut contempnam illum, & virtutem, & euertam illum: erit enim hoc memoriale nominis tui, cum manus foeminae deiecerit eum.* Id est: Animum mihi Domine ad illum occidendum concede: magna enim erit gloria tua, hanc victoriam tam vili, debilique instrumento, qualis est foemina, reportari. Et post partam victoriam dixit: *Dominus omnipotens nocuit eum, & tradidit eum in manus foeminae, & confudit eum: non excelsi gigantes imposuerunt se illi: sed Iudith filia Merari in specie faciei suae dissoluit illum.* Sic ad maiorem confusionem superbiorum huius saeculi sapientium misit caelestis Dominus pauperculos homines quasi agnos mitissimos, ut cum ferocissimis lupis pugnarent, quos quidem su-

2. Corin. 10.

Iudith. 9.

Iudith. 16.

Isai. 11.

perauerunt, & in agnos conuerterunt: impletum que est celebre
 illud Isaia propheticum dictum dicentis: Habitabit lupus cum
 agno, & pardus cum hoedo accubabit: vitulus, & leo, & ovis simul
 morabuntur: & puer paruulus minabit eos. Hæc sunt mirabi-
 lia, quæ filius Dei in sua sancta ecclesia fuit operatus: in qua
 dispares, discordes nationes, quæ prius sese inuicem occide-
 bant, sub vna charitatis lege subiecit, & tam pacificas in vno gre-
 ge viuere fecit, vt minimus quisque puerillas regere sufficiat.
 Puer (inquit) paruulus minabit eos, vt fidelium obedientiam
 comendat, quam talem esse oportet, vt quauis puerum par-
 uulum in prelatum haberent, ipse eos gubernare sufficiat. Di-
 cē sergo: Ite, & ego mitto vos, sicut agnos inter lupos, diuinus
 Magister excellentiam patientiæ totum significauit, quæ to-
 tius murmurationis experta futura erat: talis enim patientia est,
 ipsi gratissima. Abrahæ dixit Deus: Tolle filium tuum vnige-
 nitum, & vade in terram visionis. Et in Hebræo habetur, in ter-
 ram Moria: quod alij manifestationem interpretantur, quia illic
 manifestatus est aries, & manifestandus erat Iesus Christus fi-
 lius Dei in cruce. Exequensque vir sanctus Domini præceptū,
 vt ait facer textus, die tertio elenatis oculis vidit procul locum.
 Posteaque ascendentibus solis in mōtempatre, ac filio patrem
 filius interrogauit: Vbi est victima holocausti? Ex omnibus his
 circumstantijs virile, præstantq; huius sancti viri pectus agnosci-
 tur, cū in hoc tridui itinere nec a filio, nec a seruis visus fuerit la-
 chrymari, aut saltē suspiciū edere. O quā perfecta constantissi-
 mi pectoris patientia. Quomodo rem tam durā tandiu dissimula-
 re potuit absq; eo, quod aliquo signo exterius appareret? Ex hoc
 perspicitur potest quā potēs sit hominis cor diuino spiritu adiutū.
 Nos miseri minima quaq; cōtradictione fatigamur, ita vt statim
 afflictionem, laboremq; nostrum verbis, exterioribusq; affecti-
 bus, & modicę patientiæ signis est edamus. Venerabilis quidā
 vir dicebat patientiam esse mutam, quæ nescit loqui, nec con-
 queri. Ideo diuinus magister discipulos suos agnis confert, &
 ouibus. Vnde sancta Mater ecclesia de illis concinit: Ceduntur
 gladijs more bidentium: Nō murmur resonat, non querimonia:
 Sed corde tacito mēs bene conscia Conseruat patientiam. Hæc
 virtutem fratres charissimi in his sanctis viris nos diligēter oportet
 imitari: quæ ad aliarum virtutum consecutionem nimis
 neces-

Gene. 20.

72 necessaria est. Pythagoras dicitur priusquam aliquem in disci-
 pulum acciperet, ei præcipere consueuisse, vt in gymnasij ostio
 illum expectaret, vbi eum vnus stultum, alius insanum appel-
 labat: alius ei dicebat: Aptior es frater ad arādum, quam ad phi-
 losophandum. Et quos hæc omnia æquo animo pati videbat,
 eos in discipulos suscipiebat. In hoc Philosophus ille docebat
 ad philosophiam impetrandam valde necessariam esse patienti-
 am. Quod si ad philosophiam perdiscendam patientia re-
 quiritur, quanto necessarius erit ad virtutes impetrandas, qui-
 bus tot insunt difficultates sensualitati repugnantes? Atque
 hinc elicitur vera intelligentia verborum diui Jacobi in sua epi-
 stola dicentis: patientia opus perfectum habet. Vbi docet san-
 ctus Apostolus patientiam alias virtutes ad perfectionem addu-
 cere. Ita q; ad veram humilitatem, perfectā castitatem, atq; obe-
 dientiam consequendam nimis necessaria est patientia. Et sic vbi
 nos legimus Psal. 125. Euntes ibant, & flebant mittētes semina
 sua, alia translatio habet: Euntes ibant, & flebāt portantes semi-
 na sua: & sic est etiam in paraphrasi Chaldaica. In quo signifi-
 cantur iusti æquo animo discrimina, difficultatesq; quæ virtuti-
 bus, quas operantur, insunt, perpeti. Et hoc est, mittentes se-
 mina portare semina, id est cōtradictiones, & molestias, quæ in
 via virtutis offeruntur, patienti animo tolerare. Et vbi nos legi-
 mus in subsequenti versu: Venientes autem venient cum exul-
 tatione portantes manipulos suos, alia translatio habet: Venien-
 tes autem venient in exultatione: & sic est in contextu Græco,
 & sic legit etiam Beatus Hilarius. In quo significatur iustos non
 solum cum hilaritate bonorum operum suorum fructum esse
 percepturos, sed tanta etiam exultatione fruituros, vt ab ea supe-
 rentur, atque in ipsa vndique submergantur. O foelicissimos
 qui tam liberali Domino seruiunt, qui tam munificam suis mer-
 cedem reddere nouit, ac potest. Cessate iam fratres mei huic fal-
 laci, ingrato que mundo seruire, ne labores vestros tam male cō-
 sumatis, attendite vos in hora mortis meritorum vacuos esse re-
 periendos: amodo ei seruire incipite, qui vos æterna gloria coro-
 nare desiderat. O Christe lux beatissima, quæ tibi sunt clemen-
 tię viscera, hos fratres meos illumina, vt quæ illis dico perspicue
 nouerint, ac toto corde illa sequantur.

Dicit eis Dñs vltorius: Nolite portare sacculū neque peram neque
 Sanct. ij. pars. e 3 calcis

Pythag.

Iacob. 10.

Psal. 125.

reipublicæ suæ rigor relaxatus, deprauatusq; fuit. O quam miserabilia sunt hæc omnia consideratu. Magnæ utiq; est Christiano populo confusione cum Ethnici has vanitates, fastus, profanitatesq; diligenter effugerint, Christianos eorum discipulos, quibus Dominus dixit: Nolite portare sacculum, neque peram, neq; calciamenta, hæc omnia laxi habentis sectari. Maioriq; est confusione, opus esse ecclesiasticos viros, ne hæc quasi sæculares homines sectentur, admoneri. Sublimitatem status in quo à Deo locati estis aduertite patres mei: sanctumque Euangelium verbis, sanctæq; vitæ exemplis populum erudite. Quo sacros hos discipulos imitati in gentem in hoc sæculo gratiæ plenitudinem, & in futuro celestem beatitudinẽ mereamini. Ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

In eodem Communi Euangelistarum Concio quarta.

Designavit Dominus & alios septuaginta duos, &c.
Lucæ. 10.



Act. 2. T sancti discipuli Dñi altissima fidei nostræ mysteria in hominũ animos inducerent, oportebat eos à sacratissimo diuini verbi incarnationis mysterio exordiri, Christum verũ Deum, & hominem esse manifestantes. Vnde gloriosus Apostolus Petrus corã Iudæis hæc altissima fidei nostræ mysteria prædicaturus exorsus est dicens: Viri Israelitæ audite verba hæc: Iesum Nazarenũ virum approbatum à Deo in vobis virtutibus, & prodigijs, & signis, quæ fecit Deus per illũ in medio vestri, sicut scitis, hunc diffinito cõcilio, & præsciẽtia Dei traditum per manus iniquorũ affligẽtes interemistis quẽ Deus suscitauit solutis doloribus inferni: iuxta quod impossibile erat teneri illũ ab eo. Sic prius infinitam Christi Redemptoris nostri excellentiã extulit: quo per eum infallibilis doctrinæ ipsius veritas innotesceret. Ideo conuenientissimum fuit Dominum Iesum Christum discipulos suos, *Ante faciem suam in*

ante

3 *omnem ciuitatem. & locum, quo erat ipse venturus, præmittere: vt verbis, & operibus mirabilibus eum verum Deum esse demonstrarent: cumq; eò veniret, ab omnibus, vt Deus reciperetur.*

Mittensque eos dicit illis: *Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.* Attendite synceritatem, ac mansuetudinem, qua veri Dei ministri procedunt, tanquam agni. Non sicutiq; Sathanæ ministri gradiuntur: Hæretici non tanquam agni synceri, sed quasi callidissimi lupi, dolosis vtẽtes artibus animas peruertere, à Dei q; & sancte Ecclesiæ obedientia separare conantur. Cum rex Balach Balaam Prophetæ persuasit, vt populo Dei malediceret, ascendit Propheta in montem excelsum, in gentemque illius excellentis populi multitudinẽ, speciem, ordinemq; perspicuens, illi benedicere cœpit dicẽs: Populus solus habitabit, & in tergentes non reputabitur, quis dinumerare possit puluerem Iacob, & nosse numerũ stirpis Israel? Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horũ similia. Idest: Hic est populus singularis inter omnes totius orbis, auctus & excellens præ omnibus. Eorum morte ego moriar: & vtinam anima mea cum animabus eorum in eundem locum deferatur. Quæ cũ audisset Balach dixit ei: Quid est hoc, quod agis? Vt malediceret inimicis meis vocaui te, & tu è contrario benedixisti eis? Cui ille respõdit: Nũ aliud possum loqui, nisi quod iusserit Dominus? Quod, vt cognouit maledictus rex, dixit ei: Veni mecum in alterum locum, vnde partẽ Israel videas, & totũ videre nõ possis: inde maledicito ei. Arbitratus est infelix rex si Prophetã in locũ deduceret, vnde peiorẽ illius populi partẽ aspiceret, nec partẽ optimẽ compositã, & speciosam cernere posset, illũ statim sibi esse persuasurum, vt ei malediceret. Hoc doloso, diabolicoque artificio vulpes callidissimæ, qui sunt hæretici, vtuntur curantes Christianis persuadere, vt in aliquot imperfectiones, atq; miseras, quæ in sancta Dei ecclesia sunt oculos conijciãt, quo eas videntes ei maledicant, illam contemnant, & ab ipsius obedientia recedant. Non vtiq; illi dicent: Attendite in sancta Dei Ecclesia cõplures esse prælatos misericordes, zelatores, ac iustos. Aduertite multas in ea esse religiones, in quibus licet aliqui sint imperfecti, plurimi tamen sanctissimi viri cõmorãtur. Aduertite plurimos esse Christianos probatissimis moribus, qui magna cordis puritate diuina sacramenta frequẽtant, cõpluribusq; pieta-

Num. 23.

e 5

tis

6
 tis operibus intendunt. Attendite multas in ea esse sanctas cere-
 monias, quæ ad spiritus elevationem, diuinæq; legis obseruatio-
 nem multum conducunt. Nihil horum dicunt. Sed potius: Mul-
 tæ simoniæ exercentur: vanitas est in Ecclesiasticis, inobedien-
 tia in regibus, atque principibus: relaxatio, cupiditas, & am-
 bitio inest religiosis. Has extremitates, imperfectionesq; castro-
 rum sanctæ Ecclesiæ hominibus ostendunt, quo eis pertuadeât,
 vt eam maledicant, detestentur, & ab ipsius obedientia recedât.
 At, quemadmodum Balaam etiam à maledicto rege hinc illuc du-
 cebatur, ne meliorem quidem, sed deteriore exercitus partem
 cerneret, nūquam tamen ei maledicere voluit, sed denuo illum
 benedictionibus prosequabatur, nouisq; laudibus extollebat:
 sic Christianos viros, fidelesq; Dei seruos, quanuis hæretico-
 rum obtreationes audiant, aliquasq; in Ecclesiasticis, siue sa- 7
 cularibus hominibus imperfectiones videant, oportet, sanctam
 ecclesiam non maledicere, neque ab eius obedientia recedere:
 sed potius benedicere, collaudare, eique totis viribus obedi-
 re, Deumque instantissime deprecari, vt ab ea imperfectio-
 nes auferat.

Estq; hic valde pensanda sanctorum discipulorum mira per-
 fectio, qui quidem proprios persecutores præoptissime, libentissi-
 meq; à peccato conabantur abstrahere, quos hic Dominus lu-
 pos appellat. Atque etiam dicere possumus tyrannos, iniquosq;
 homines lupis, & alijs immanibus belluis esse peiores. Nam
 inmanis bellua vna tantum vtitur arte nocendi: at homo ne-
 quam novos indies modos exquirat, quibus proximum lædat.
 Bellua plerunq; non scit, nisi offendatur: malus autem homo 8
 etiam tibi beneficientibus officit. Et tamē sancti discipuli quasi
 agnimitissimi ad tyrannos proficiscebantur, vt eos illuminarēt.
 Fons in profunda valle prorumpēs in pauca loca deduci potest:
 si vero in monte sublimi oritur, facile quocunq; deferetur. Sic si
 amor in temetipso innititur, cum infirmū habeat fundamentū,
 difficulter ad proximos deduci poterit. At si in Deo fuerit fun-
 datus, ex tam sublimi fundamento in amicos, & inimicos in no-
 tos, & ignotos, in officiosos, & officientes tibi facile prolabetur.
 Et quia sacri hi viri amorē suū in Deo statuerant, vbi primū cœ-
 lestis eorum Magister eis dixit: *Ite, ecce ego mitto vos sicut ag-
 nos inter lupos, statim libentissime illi parentes abierunt, seseq;
 in me-*

Simile.

9 in medium luporum immiserunt: vbi vsq; ad mortem patientis-
 simè perstiterunt. Loquens Beatus Petrus Apostolus de sancto 2. Pet. 2.
 Noe dicit: Noe iustitiæ præconem custodivit (scilicet Deus) di-
 luuiū mūdo impiorū inducēs. Mirabilis fuit huius sancti viri pa-
 tiētia, & perseverātia, qui per centēniū pœnitentiā hominibus
 prædicauit, suauitq; vt Dei furorem fugerēt, eos diluuiū commi-
 nās: quam obrē à D. Petro iustitiæ præco vocatur. Et credibile
 est illū toto hoc tempore ab illis barbaris, atq; tyrannis ingentia
 detrimenta ignominiaq; accepisse, quæ omnia magna cum pa-
 tientia per tulit: itaq; etiam sicut agnus inter lupos vixit. Hoc
 vobis exemplum proposuit, eo quod inter alia, quæ in facris lite-
 ris sunt, est nimium singulare: vt noueritis à primordio mundi
 vilitatum fuisse iustos ob veritatem alios docendam, virtutesque
 10 ferendas, & vitia reprehendenda nimios labores patientissimè,
 ac perseverantissime tolerare, vt ad eos sequendos concitemini,
 siquidem coronarum gloriæ, quibus nunc ipsi fruuntur, vos par-
 ticipes fieri cupitis.

Dicit eis vterius Dominus. *Nolite portare sacculum, neque perā
 neque calciamenta* In his verbis ostendit diuinus magister austeri-
 tatem, pœnitentemque vitam in prædicatoribus esse valde ne-
 cessariam, quo eorum prædicatio efficacissima sit, radicitusque
 auditorum cordibus infixapermaneat. Et sic vbi nos legimus P/psal. 46.
 in Psalmo, Regnabit Deus super gentes, alij transtulerunt: Re-
 gnauit Deus super gentes, & sic est etiam in cōtextu Græco. In
 quo adnotauit spiritus sanctus tam certam fore gentium con-
 uersionem ad fidem Dei que obedientiam, vt iam facta, Deusq;
 11 iam illis fuisse dominatus dici posset. Et vbi nos legimus in se-
 quenti carmine: Deus sedet super sedem sanctam suam, alia trā-
 statio habet: Deus sedet super sedem sanctam suam. Vbi illos,
 qui conuertendi erant, sacra pagina sedem sanctā Dei appellat:
 & propter infallibilem conuersionis eorum certitudinem dicit
 Deum iam in ea sedisse. Vnum autem ex ijs, quæ ad hanc con-
 uersionem nimiam conduxerunt, fuit austeritas, & pœnitentia,
 qua sancti Apostoli sacrosanctum Euangelium prædicarunt. O
 Angelorum gloria, totiusque virtutis magister Iesu Christe fili
 Dei, qui delicatissimum corpus tuum quandiu mortalis in hoc
 sæculo vixisti, tam asperè tractasti, tuosque Sanctos discipulos
 docuisti, vt te in hac etiam virtute imitarentur. Eos, quæsumus,

nunc

Sermo.

nunc in sanctam Ecclesiam tuam concionatores mitte, qui eodem¹² morum exemplo ad te sequendum homines excitent. Modo enim multos videmus, quibus in lingua tantum asperitas inest. Murenæ, siue lampetræ toto corpore sunt molles: ore autem adeo duræ, ut quidcūq; illo apprehendant difficillime dimittant. Sic tota nonnullorum concionatorum vita mollis, delicijsq; repleta est manibus, oculis, corpore, toti sunt molles, vix ieiuniū aut cilicium, pœnitentiæq; asperitatem norunt, solo ore sunt duri ad loquendum, & aliorum vitia obiurganda. Diuus Paulus dicit: Qui alios doces te ipsum non doces? Idem singulis horum dicere possemus. Si mater postquam buccellam mandit, infanti protinus præbet, quanuis ipsi non profit, puero tamen proficit. Si verò cibum edēs digerit, & infanti in lacte cōmunicat, vnus, & idem cibus vtrique proficit. At ego suspicor concionatorem¹³ cui tota est cura mandendi, populumque docendi, doctrinæ vero suæ nihil deglutit illam opere complens plerunq; parum vtilitatis auditoribus afferre. Non sic vtiq; fidei nostræ patres faciebant, quorum viuēdi ratio adeo erat perfecta ut perfectissimos efficeret Christianos, ita ut dicat B. Petrus eorum vitam omnibus eam videntibus admirationem afferre, his verbis: In quo admirantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem. Vbi alia translatio habet: In quibus obstupuerūt non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem: quæ etiam maior est exaggeratio.

1. Pet. 4.

Et neminem per viam salutaueritis. O Christe vere totius amoris & charitatis magister nunquid vrbauitatem amicitiam inter homines conseruare, atq; etiam gignere nescis? Quomodo igitur¹⁴ tuis sanctis discipulis præcipis, ne illa vtatur? Non hoc Dominus præcipit, sed in his verbis exaggerare voluit diligentiam, qua sancti Apostoli munus illud sibi commissum adimplere deberent. Quod perinde est, ac si diceret: Adeo citi properare debetis, ut quanuis tam decens sit homines se se inuicem salutare, vix in eis salutandis demoremur. Omnia virtutis opera vult Dominus instantissime, ac feruidissime fieri. Michæas Propheeta Israelitici populi nomine tot se beneficijs Dei astrictum considerans quærebat: Quid dignum offeram Domino? curuabo genu Deo excelso? Nunquid offeram ei holocausto mata & vitulos anniculos? Nūquid placari potest Dominus in millibus arietum?

Mich. 6.

arietum? Nūquid dabo primogenitum meum pro scelere meo? Ad quæ ipse Propheeta respondet dicens: Indicabo tibi, o homo quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te. Vtiq; facere iudiciū, & eligere misericordiam, per sollicitum ambulare cū Deo tuo. O nimis compendiosa verba. Diuinus Spiritus illa in cordibus vestris imprimat. In eis enim breuiter explicatur, quid Deus à singulis nobis exposcat. Primo docet, ut de nobismetipsis, ac de secularibus rebus iudicium faciamus, aduertamusque nos à Diabolo decipi leuissimis, ac vilissimis rebus: sicuti qui ad Guineam se conferunt vilissimis quibusque rebus Nigros decipiūt, in nauesque inducunt, & captiuos afferūt. O miseros nos, quam facile à Sathana decipi patimur. Alios quippe cupiditate, alios honoribus, alios voluptatibus, & denique vilissimis quibusque rebus Diabolus homines in infernum captiuos ducit. Ego igitur¹⁵ indicabo tibi, o homo, quid sit bonum vtiq; facere iudicium. Sæcularium rerum valorem prudenter appende, illasque protinus despicias: iudicabisque ob nullam earum tibi conuenire infinitam Dei probitatem derelinquere. Quando œconomus melopeponē emere vult, dicit veditori: Quantum tibi dari vis pro huius melopeponis probatione, id est, *(por la cala deste melon)* prius quam illum emam? Qui si probatus sibi placet, illum emit, sin minus pretium probationis exoluit. O humanam miseriam. Ille ne asem amittat, illos modos & inuentiones exquirat: vero ne animam perdat, nihil nouit excogitare. Non ita sit fratres, per Dei reuerentiam vos deprecor. Sed, ut nos Diuus Paulus monet, omnia probate, & quod bonū est, tenete. Omnia iudicate, malisque contemptis bona sequimini. Et hoc est primum, quod Deus à vobis petit. Secundum vero est: Facere misericordiam. Multi arbitrantur se hoc adimplere, si obolum pauperi largiantur: qui tamen decipiuntur. Deus enim non obolum petit, sed quod *(inquit)* superest, date pauperibus. Magnæ confusionis est inter tot diuites, tot esse pauperes: quod vtiq; non sic esset, si misericordiam faceretis. Vltimò tandem Deus petit, ut hæc, & cætera omnia, quæ ipsius causa feceritis, nimis sollicitè, diligenterque faciatis: opera enim tepide, ac remisse facta Deo *(si sic dici potest)* horrorem afferunt. Et quanuis Deus in omnibus postulet diligentiam, vnum tamen ex ijs, quæ multo sollicitius fieri vult, est spiritualis misericordia, qualis est, curare, ut animæ à peccato

Simile.

Simile.

1. Thef. 5.

Luc. 11.

cato profiliant. Ex multis rebus colligi potest ethalis reatus quā, g
ta sit grauitas. Quarum vna est, si consideretur, quomodo vnum
mortale peccatum quod Adam protoparens admittit, tot, tā-
que innumeras animas interemit. Alia est, considerare, filium
Dei, vt nos ab eo liberaret, mortē acerbissimam subijisse. Alia
animaduerti, lethale crimen æterna esse pœna dignissimum.
Alia est, cogitari quauis vno mortali peccato cunctis creatu-
ris vitam, atque esse, Angelisque gloriam possemus adimere,
hac ratione, quatenus est offensa facta creaturis, non tantum
malum esse, quantum quia est offensio facta Deo: nam prop-
ter hunc respectum infinitum quid inest peccato. Alia etiam
ratio peccati cognoscendi est: consideratio diligentia, qua Deus
nos ab eo vult exire, quamque ad nos adiuuandos, vt hoc facia-
mus, à ministris suis adhiberi vult: cum nolit eos tandiu etiam 9
demorari, quandiu homo potest ab alio saluari. Quæ omnia cū
verissima sint, non possum satis admirari, cur homines illa fir-
missimè credentes tam facile peccata committant. Ethnicos
hæc non credentes peccare, non est mirum, Christianum ve-
rò ista credentem, & (si opus sit) pro eorum fide moriturū tam
dissolutè peccare, hoc profecto quemque profunde consideran-
tem in maximum stuporem inducet. Quidlibet alij, quod eis
admiratione dignum videbitur, admirentur: ego verò hæc
duo semper, & nunquam satis dignè mirabor. Alterum tantum
malum inesse peccato: alterū verò homines ista credentes tā leui-
bus occasionibus ad peccādū induci, & in tot peccata corruere.

Simile.

Præterea dicit eis Dominus: *In quamcunque domum intraueritis*
primum dicite: Pax huic domui. Accensa fornace inflatisque folli- 2
bus statim per os clibani igneæ scintillæ exeunt. Cum iusti cor-
sit fornax accēsa diuini que spiritus assiduis illud fauoribus suf-
flet, non est mirum ab eius ore passim verba pacis, & ædifica-
tionis exire, quasi scintillas ab igne procedentes: At peculiarius
cōcionatores oportet maximè in initijs verba mitia, & pacifica
loqui, ad auditorum animos captandos, & ad sanctæ doctri-
næ amorem alliciendos. Postea verò si opus fuerit, vocem muta-
re acriterque reprehendere poterūt. Sic faciebat Diuus Paulus
qui ad Galatas scribens dicit eis: *Vellem esse apud vos modo, &*
mutare vocem meam, quoniam confundor in vobis. Ex quo
apparet in principio eos mitibus verbis, atque pacificis con-
uertisse.

Gal. 4.

Præuertisse. At quia postea peruersi fuerant, exoptabat apud illos
commorari, vt eos aspere obiurgaret, sicut in eadem epistola fa-
cit, vbi eis dicit: *O insensati Galatæ, quis vos fascinauit non obe-
dire veritati? Sic stulti estis, vt cum spiritu cœperitis, nunc car-
ne consummami? Ideo præcipit Dñs discipulis suis, vt pacē
in ore gerentes: in domos ingrediantur.*

*In eadem autem domo manere edentes, & bibentes quæ apud illos sunt
dignus est enim operarius mercede sua.* O quàm metuendum verbum
est hoc multis Ecclesiasticos redditus edētib; quæ satis digna
merces est operarijs, cum tamen illi Ecclesiæ operarij non sint.
Solum operarium Dominus mercede sua dignū esse dicit: vult
que eum ab illis sustineri, quibus spiritalia bona ministrat. Atq;
etiā dicit eis: *Nolite transire de domo in domum.* Quasi diceret. Si
22 estis in domo hominis opiparos, preciososq; cibos non habentis,
ne dicatis: *Transeamus in domū alterius ditioris, qui nobis
lautius provideat: hoc enim mundanorū, voluptatibusq; indul-
gētū propriū est.* Tandēq; cōcludēs præcipit eis, vt in ciuitati-
bus, in qua fuerint ingressi dicāt: *Appropinquabit in vos regnum Dei.*
Nam sacratissima ipsius morte peccatū erat euertendū, diabol⁹
superandus, gratia conferenda, Deusq; in hominibus habitatu-
rus. Et quia mors hæc nondum erat transacta, ideo dicit. *Appro-
pinquabit in vos regnum Dei, videlicet, vt significet, non mul-
tū laboris requiri, vt ad illud accedatur.* O felicissima verba. Ec-
quis est adeò sui ipsius inimicus, qui oculos adaperiens tantum
bonū amoris viscerib⁹ nō recipiat? Aduerte ò homo ad hoc quod
23 sis rex, nihil aliud, nisi volūtatem tuam deficere, Regnum enim
ad ostium tuum appropinquat, quod nisi receperis in te culpa
conferetur. Idem diuinus spiritus alibi significauit dicens: *Clara Sap. 6.*
est, & quæ nunquam marcescit sapientia, præoccupat qui se cō-
cupiscunt, vt illi se prior ostēdat. Qui de luce vigilauerit ad illā
non laborabit: assidentē enim illā foribus suis inueniet. O verba
dulcissima. Quomodo, ò homo, non amore liquefcis hæc audiēs
siquidem tibi Dominus ipse dicit se gratiamq; & regnum suū
ad cordis tui ostium expectare, quò tatum bonū in te recipias?
Ecquis igitur te detinet, quò minus hoc facias? Eia ergo iā pecca-
ta tua à te expelle, illisq; repulsis in te regnū Dei introibit. Hūc
gloriosum Euangelistam D. Marcum, cuius festū hodie sancta
ecclesia celebrat, imitare, qui tam ex animo regnum cœlorum
appre

apprehendit, Romani quōdam Marci cognomen præstantibus 4
 viris, sicut consulibus, & senatoribus imponere consueuerant.
 Vnde dicebatur Marcus Antonius, M. Tullius, M. Cornelius
 & M. Aurelius. Virum autem fortem ad dimicandum, simulq;
 sapientem ad docendum duplici honore insigniter honestabāt,
 scilicet cognomine, atq; figura illum donabāt: cognomine Mar
 co, figuraq; atq; insigni victorix in templo erecto. Vnde est q
 siquem laudare vultis dicitis (*Hulano es vn hombre marcado.*) O
 Beate Marce, quā merito de te dicere possumus: Secundum
 nomen tuum, ita & laus tua. Vir hic sanctus non solum sibi, sed
 nobis etiam sapiens fuit, fortisq; extitit ad dimicandum, vitiaq;
 & errores huius sæculi euertendos: ideoq; aptissimè Marcus ap
 pellatur, eiq; fortis leonis figura præbetur. Nam et si de singulis
 iustis dicitur in Prouerbijs: Iustus quasi leo, cōfidens absq; terro 25
 re erit, huic tamen singulari quadam peculiaritate leonis figu
 ram attribuit sancta Ecclesia, videlicet, ob ingenuam ipsius for
 titudinē, & quia de Dominica resurrectione latissimè scripsit,
 & de superna Iesu Christi filij Dei victoria copiosissimè locutus
 fuit. De quo dicitur in Apocalypsi: Vicit leo de tribu Iuda. Tā
 sapiētis ergo magistri præstantissimæ exēplimitari curemus,
 tāq; constantis ducis vestigia sectemur. Sic enim diuinā in hoc
 sæculo gratiā, coelestēq; in futuro gloriā cōsequemur. Ad quā
 nos perducatur, Iesus Mariæ filius, Amen.

Prouer. 28.

Apocal. 5.

I N C O M M V N I

vnus Martyris Con-

cio Prima.

Si quis vult venire post me abneget semetipsum. Mat. 16.



Olente Deo per turbine sanctū Eliā in coelū tol
 lere, vir Dei discipulo suo Eliseo dixit: Pete quā
 vis, ut faciā tibi, ante quātollar āte. Dixitq; Eliseo
 Obsecro, ut fiat in me duplex Spiritus tuus. Hæc
 dicitur petijt, ut se quasi primogenitū in gētib; di
 uini Spiritus diuitiā quam duplici portione donaret. Etenim
 iuxta

4. Reg. 2.

2 iuxta legem primogenitis duplex paternæ substantiæ portio de
 beatur. Qui respondit: Rem difficilem postulasti. Attamen si
 videris me, quando tollar à te, erit tibi quod petisti. Ecquid
 (quæso) conditio ista significat? Ecquid intereret Elisei He
 liam à se discedentem videre? an non, ad petitionem suam im
 petrandam? Aut quid vir sanctus in hoc ab Eliseo postulauit,
 quia rem tam grauem in illa conditione constituit? Profecto
 petijt, quod illic opere compertum est. Petijt quod præcedere
 visionem illam oportebat, scilicet, inseparabilem quandam di
 scipuli cum magistro societatem. Nam si cum visurus erat, quāt
 do eleuaretur in coelum, oportebat eum ab Helia nunquam re
 cedere. Hoc magister petijt, idemque Spiritus sanctus disci
 pulum facere docuit. Vnde dicenti ei Helix: Sede hic, quia
 3 Dominus misit me in Bethel respondit eliseus: Viuit Domi
 nus, & viuit anima tua, quia non derelinquam te. Dicenti que
 illi secundo: Sede hic, quia Dominus misit me in Hierico, il
 le respondit: Viuit Dominus, & viuit anima tua quia non de
 relinquam te. Tertio que dicenti: Sede hic, quia Dominus misit
 me vsq; in Iordanem, etiam respondit: Viuit Dominus, & viuit
 anima tua, quia non derelinquam te. Sic que ne punctum qui
 dem ab eius latere discedens, necessario illum in coelum ascen
 dentem visurus fuit: quapropter pallij, duplicis que spiritus
 eius fuit hæres effectus. In hoc significauit Spiritus sanctus, si spi
 ritus Christi coelestis magistri nostri particeps, diuinorum que
 ipsius donorum, & gratiarum hæres esse velimus, nos illum
 in omnibus sequi debere, per omnia, scilicet, opera, quæ
 4 fecit, quousque ad coelos ascendit, & ne minimum quidem
 temporis spatium, si fieri possit, ab eo recedere oportere: ita ut
 eū in omnibus vijs eius, scilicet, in Bethlehemitico stabulonatū,
 circūcisum, in templo oblatum, in Aegyptum peregrinantem,
 in deserto ieiuantē, in horto Gethsemani sanguineis imbribus
 insudantē, hominibus prædicantem, in domo Caiphæ sputis,
 a lapidibus, in domo Pilati flagellatū, in monte Caluarie
 crucifixum, in sepulchro conditum à mortuis resurgentem, in
 coelos gloriosum ascendentem, & denique ad dexteram Patris
 ineffabili maiestate sedentem assidua mentis cōtemplatione cō
 mitemur. Non solum autem meditatione, sed affectione etiam
 amore ac imitatione illum sequi debemus quoad poterimus

Sanct. ij. pars

f

oculos

oculos ab eo non remouentes, omnesq; labores, atq; discrimina, quæ sese nobis in virtutum exercitatione obtulerint, propter eum constanti animo perferetes. Et hæc est via certissima ad eius spiritum impetrandum.

Simile.

Ephes. 2.

Cum enim clementissimus hic magister gratiarum omnium sit yberimus fons, qui eum efficacius atq; intimius fuerit comitatus, harum gratiarum magis particeps erit. Vnde loquens de eo Diuus Paulus dicit. Ipsum constituit Deus ad dexteram suam super omnem principatum, & potestatem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc sæculo, sed in futuro. Et ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus eius, & plenitudo ipsius, qui omnia in omnibus adimpleuit. In quibus verbis D. Paulus magnificentissime non solum Christi Redemptoris nostri honorem, sed vtilitatem etiam nobis ex eo dimanantem explicat, cum ipse sit caput nostrum reges nos suamq; gratiam, & virtutem in spiritus nostros influens. Et sicut talem nos omnino illum sequi oportet, sicuti in hodierna sancti Euangelij lectione docemur, quæ sic exorditur. *Siquis vult venire post me*, Paulo ante dixerat supernus hic magister discipulis suis: oportere se ire Hierosolymam, & multa pati, & occidi. Quæ audiens D. Petrus naturali quodam amore, ac compassione commotus dixit ei: Absit a te Domine non erit tibi hoc. Ne talia dicas Domine: cor etenim meum illa non potest ferre, nec aures audire. Quid Domine? num facies ista, quam Angeli summa cum reuerentia contemplantur, a lapis cædetur? Hi tam decori capilli dilaniabuntur? Nam hæc tam venerabilis barba euellatur? Num isti tam delicati humeri crucis pondere grauabuntur? Illumque mitissimus agnus obiurgans dixit discipulis suis: *Siquis vult venire post me abneget semetipsum & tollat crucem suam, & sequatur me*. Quasi diceret: Ego passurus sum, mortisque meæ meritum ad eum multum valiturum est, vt illa debitum humani generis exoluam, mortis imperium auferam, Dæmoni caput infringam, inferum Sanctis Patribus spoliem, cœli ianuam referem, ex terra in cœlum filijs Adæ viam aperiam. O quot bona filij mei vobis prouentura sunt, ex eo, quod ego in cruce cruciatus, mortemque perpetiar. At animadvertite, quanta isthe saurus sanguinis mei, meritorumque meorum diuinitate tantisint valoris, sicut reuera sunt, vt hæc omnia face-

re possint, non ideo vos pigrescere oportet. Nolo quippe hominem dicere: Siquidem Pater meus in agro arat, ego volo delicijs indulgere. Siquidem ipse mihi nimis anxius aurum accumulatur, curego fatigabor? Siquidem Iesus Christus pro me fuit in cruce perpeffus, mortemque acerbissimam tolerauit, vt mihi cœlestem beatitudinem compararet, quid mihi opus est nunc laborare? Magna esset hæc fraus: mea enim crux proficit hominibus me cum alia cruce sequentibus: morsque mea illi profutura est, qui mundo mortuus fuerit: sanguisque meus est vis constantibus sanguinolentum bellum appetitibus suis inferentibus. Ideo postquam de cruce sua loquutus est, protinus de nostra sermonem facit. Pergebat magnanimus Iehu de quibusdam Idololatriæ supplicium sumpturus, & quendam amicum suum in viareperiens cum interrogat: *Estne cor tuum rectum cum corde meo?* Id est, Dic mihi nunquid idem, quod ego, desideras? aut idem quod ego cogitas? (Ibi enim sumitur cor pro intentione, & desiderio.) Cui ille respondit: Est. Si est, inquit, da mihi manum tuam, dataque manu leuauit eum ad se in currum. O diuine Iehu, Iesu Christe fili Dei, si te interrogo quò tendis cum crucis curru? certo scio te mihi esse responsurum: Vado ad carnem, peccatumque interficiendum. Ecquis te o superne reparator in Caluarie via gradientem viæ fidei oculis intuetur, cui cor interius non dicat: Ille sic gradientis est dux Israel, cuius manu mundi abominaciones, & idololatriæ interimendæ sunt. Quid igitur aliud arbitramini fuisse, Dominum statim postquam de cruce sua locutus est, de nostra agere, nisi singulis nobis dicere: Num cor tuum o homo est rectum cum corde meo? Nunquid idem quod ego, cogitas, atque desideras? Ego te ab inferno liberare, tibi que cœlum adipisci intendo. Si tu idem intendis, da mihi manum tuam, ascende mecum in currum, labores sicut ego, patere, te ipsum, sicut & ego, abnega, crucem tuam sicut ego, tolle. Hoc vult dicere: Siquis vult venire post me: Nunclingulaque que hæc verba pensemus. Primum est, Siquis. O magnam miseriam nostram? Quid Domine? tam inhumaniter recipis sequentes te, vt quasi rem inusitatam, & a paucis expectandam tam peculiariter dicas: Siquis forte te vult venire post

4. Reg. 10.

2. Reg. 15.

me? Quomodo fratres non erubescitis, cum à diabolo, aut inu-
do accersiti illos sequamini? Si vero vos Iesus Christus accersit
intelligit tam modicos vestrum illum esse secuturos, vt multos
non audeat inuitare, sed dicat: Si quis? Equis perturbationem
illam legit, quam maledictus Absalon excitauit in Israel, cui
viscera prae compassione non disrumpantur? Dolos sermoni-
bus ille nequam sollicitabat corda filiorum Israel. Cumque sibi
opportunitatem visum esset, regnum fraudulenter vsurpa-
uit cunctis vna voce clamantibus: Vivat Rex Absalon, vivat
Rex Absalon. Quod cum ad Dauidis aures accessisset, dixit ami-
cis suis: Ego fugere volo, iuuenis hic audacissimus, atque insolenti-
ssimus est, si me hic inuenerit, vt regnum tutius possideat, interfi-
ciet me. In montes volo confugere, ibique quo melius potero,
me recipiam. In quo itinere illum paucissimi sunt secuti, si cum
Absalonis sequacibus conferantur. Etenim non est ausus bonus
rex regni sui optimates, aut milites conuocare. Quid rex tam sa-
piens, & clemens, qui tam recte populum gubernarat, qui eum
toties hostibus liberarat, nunc tanta necessitate, ac discrimine op-
pressus eum conuocare non audeat? Neminem fratres: nam a deo
maledictus Absalon cordibus dominatur, quae callidissime ad
se allexit, vt rex multos socios non audeat accersire. Eadē arum-
nam hic perspicio. Accersit illius Dei socios: videtur que non au-
dere multos conuocare, sed dicit: Si quis vult venire post me.
O Deus infinite maiestatis, atque clemētiae quomodo tu creator,
conseruatorque noster eum sis à quo quicquid habemus, accep-
imus, & ex quo quicquid nobis deficit, speramus, dicis: Si
quis vult venire post me? Si te non sequimur, quem sequemur?
Si te non comitamur, quae nos societas delectabit? O homi-
nes ne miremini: nam principem tenebrarum a deo hominum
cordibus dominari, eosque illius voluntati submissos aspicio, tanto
pere cupiditatibus suis indulgetes, tamque deprauatos illos video,
vt omnes non audeam conuocare. Ideoque illos minutim, ac singu-
lariter voco: scio enim paucos me esse secuturos. Hoc multo an-
tea Isaias Propheta praedixerat his verbis: Et erit in die illa Dñs
sicut quarens spicas in vale Raphaim, & sicut excussio oleae dru-
arum, vel trium oliuarum in summitate rami. A deo rari, ac pau-
ci boni respectu malorum inuenientur (ait Sanctus Propheta)
sicut in agro restili spicae, aut in excusso oliueto dux, vel tres
oleae

Isai. 17.

oleae: in ramorum cacumine derelictae difficile reperiuntur. O
rem dictu, audituque tremendam. Comparat hic Spiritus san-
ctus malos abundantissimis vberimarum vallium frugibus,
quae festae curribus in aream deferuntur: iustos vero modicis
spicis in agro restili remanentibus, quae difficulter inueniun-
tur. Iniquos etiam plurimis oleis, quae ex oliueto, cum excu-
titur, colliguntur, & in plaustris ad torcularia deferuntur: iustos
autem paucissimis oleis in oliuarum verticibus remanentibus,
quo excussorum virgae peruenire non possunt, confert. Mise-
rabile utique est, cum Deus homines creauerit, eosque alat, &
cum ipsi eius messis, & oleae oliueti sint, quod ipse plantauit,
Diabolum eos (A carretadas) in infernum deducere: diuinamque
ipsius maiestatem paucissimos fideles seruos suos reperire, quos in
gloriam deferat. Grauis quidam autor refert magistrum Parisiense
sem literis insignem cum iam prope obitum esset ab vrbe illius
episcopo visum, monitumque fuisse, vt saltem in illa vltima ho-
ra multa beneficia, quae illicite possidebat, renunciaret, vnum-
que sibi relinqueret: quo, si forte ex morbo euaderet, aleretur.
Miser autem in sua iniqua sententia pertinax respondit: Ego
volo tentare, vtrum quisquam multa possidens beneficia pos-
sit saluari: & cum hac pertinacia interijt. Qui postea diuina di-
spensatione eidem Episcopo apparuit, à quo de suo successu
quaesitus respondit: In perpetuum sum damnatus ob praesum-
ptionem, superbiam, pertinaciamque meam. Episcopumque
interrogauit, vtrum aliquis adhuc esset in mundo. Quid (ait Epi-
scopus) cum tu a deo sapiens sis hoc interrogas? Numquid tam ci-
bito mundum finiendum esse putabas? Hoc (inquit damnatus)
quaero, quia post interitum meum toti in infernum damnati de-
scenderunt, vt vix tot viuentes in terra existere iudicarem. Ec-
ce quam apte hoc sancti Isaiae sententiae quadrat: nos vero
quasi lapides insensibiles rem a deo metuendam non timemus.
O incommutabilis Deus quibus nam verbis tantum hoc malum
fatis digne valet explicari? Vt autem consideratio haec vobis ef-
ficacius imprimatur, aduertite quauis tot Sathanas in Tarta-
ra detrudat, Deusque tam paucos ad coelum deducit etiam ijs
paucis Sathanam inuidere, & quibusuis rationibus potest, eos
Deo auferre curare. Hoc satis aperte in libro Iob ostenditur, vbi
dicitur: Cum quadam die venissent filij Dei, vt starent coram
Sanct. ij. pars. f 3 Domino

Iob. 1.

Domino, affuit inter eos etiam Sathan. Cui dixit Dominus: ⁷
 Vnde venis? Qui respondens ait, Circuiui terram, & perambu-
 laui eam. Diligenter perpēdite verbum hoc: Perambulauī eā:
 vbi significatur diabolus quasi dominus domum suam, sic ter-
 ram deambulans possidere. Cumque Dominus Iob laudaret,
 dicens illi: Nunquid considerasti seruū meum Iob, quod non sit
 ei similis in terra? à Domino facultatem illum tentandi, & per-
 sequendi postulauit, arbitrans se illum in sui seruitutem posse
 redigere. Mirabile quidem, quanuis Sathanas totum fere orbē,
 Deus autem vix in toto mundo alium fidelem seruū, nisi Iob
 haberet, adeo illi diabolus inuidebat, vt ne illum quidem Deum
 habere pateretur, sed eum ad sui iurisdictionem obedientiamque;
 curabat allicere. Ex quo apparet, quam infatigabiliter Sathanas
 perditionem nostram exoptet, & quam vigilanter nos oportet
 viuere. In quo etiam ostenditur quam vitatum fuerit semper
 in orbe paucissimos esse Dei seruos respectu complurium dia-
 boli ministrorum. Ideoque cœlestis magister, ac dux noster tā pe-
 culiariter ac singulariter dicit: Si quis. Statimque addit: Vult veni-
 re. Magnū fuit hoc Dei beneficium salutē, vitamque æternam in
 manu nostra esse locatam, quo si quis velit diuino auxilio tan-
 tam possit gloriam adipisci. Non sic in manu nostra sæculares
 honores, ac bona sunt posita, vt si volumus, ea cōparemus. Hęc
 enim cum vilia sint, parum nostra interest comparare: imo ve-
 ro illis carere nobis multum cōducit. Bona vero, quæ verè sunt
 bona hæc in manu nostra Dominus statuit, vt qui ea non fue-
 rit consecutus, de se vno queratur. Itaque ad hæc æterna bona
 consequenda cunctos nos fecit æquales: circa hoc nihil interest
 inter diuitem, regem, atque magnatem, & nigrum Æthiopem.
 Non quippe dedignatur Deus vilissimos orbis homines sicut,
 & reges potentissimos in amicos habere. O ineffabilem Dei cle-
 mentiam, quantopere in hoc illucescit. Hoc Diuus Petrus Apo-
 stolus considerans quasi stupefactus dixit: In veritate comperi,
 quia non est personarum acceptator Deus: sed in omni gente,
 quæ timet Deum, & operatur iustitiā acceptus est illi. At qua-
 ro, Domine, si quidem hæc res tanti nostra interest, vt salus no-
 stra in ea sita sit, quare illam in potestate, voluntateque nostra
 relinquis dicens: Si quis vult venire? Nunquid bonū esset, quod
 inflammata alicuius domo, cuius filius dilectissimus in ea len-
 tissime

A. l. 10.

Simile.

20 tiffimè dormiret, ipse ad eum accederet, diceretque: Fili atten-
 de domum vri, vitamque tuam valde periclitari, si vis, surge, &
 ignem euade. O Domine ardente domo quæris num velit, an
 nolit filius tuus? Velit nolit, dicit ei: Porrige manum, sin minus,
 cedo capillos: illumque humi serpentem licet inuitum trahc. O
 bone Iesu, o gloria iustorum, quid Dñe ardente seculo naphtha
 (confero de alquitran) hominibusque, quos tantopere diligis mise-
 riarum alto iopore dormientibus, nunc tam graue negotium in
 eorum voluntate relinquis dicens: Si quis vult venire post me?
 Sponte, aut inuitos eos capillis apprehende. Hoc ego (ait Domi-
 nus) minime faciam. Quanuis illos magnopere diligo ingen-
 temque mundi calamitatem perspicio, non tamen eos cogam,
 sed volentem venire ad me libentissime suscipiam: nolens autē
 21 maneat: illum enim aliquando pœnitebit sempiternis hoc sup-
 plicijs persoluentem. O magne Deus, quot nobis hic perhibes
 documēta. Primò admirabilis illius prouidentia manifestatur.
 Cupit etenim, vt homo ipsum sequatur: & potest illum cogere.
 Quia verò homo est intellectualis creatura liberoque; arbitrio præ-
 dita non vult eum compellere, sed naturæ illius iura custodit.
 Et ita dicitur de diuina sapientia: Attingit à fine, vsque ad finem
 fortiter, & disponit omnia suauiter. Id est quanuis fortis, & om-
 nipotens est, creaturas non cogit: sed eas suauiter disponēs ad se
 allicit. Sicut per amorem Deus ad nos venit, ita per amorem nos
 ad eum ire vult. In illo veteris testamenti mari Synagoga timo-
 ris polo ducta nauigabat: at in hoc legi gratiæ mari sancta Ec-
 clesia ad Dei amorem, tanquam ad certius polum respicere de-
 22 bet. Ex quo intelligetis fratres quantopere erratis, qui in horam
 mortis vitorum desertionem, pœnitentiamque differitis: cū sci-
 licet iam mundo seruire nequeatis. Num, quaeso, ille est amor,
 an violentia? Istam ne voluntatem, an necessitatem appellabi-
 tis? Furatur latro, dicitque iudex: Frater restitue domino, quæ sur-
 ripuisti, & ego humaniter tecum agam: ille verò negat. Sic ait
 iudex, negas? Accedat tortor, & illum statuatur in equuleo, sta-
 timque licet inuitus fatebitur. Qui vbi primum incipit contor-
 queri protinus fatetur. Nunquid confessio ista spontanea est, an
 per violentiam facta? Vos videte: satis enim perspicua respon-
 sio est. Vnde, experientia comperimus, quemadmodum reus
 cessante tormento, laxatisque funibus retrahatur, dicitque se quic-
 quid

Sap. 8.

Simile.

quid confessus est, propter tormenta mendaciter dixisse, cuius publicum postulat testimonium: sic peccatorem ex illo morbo euadentem sæpe numero retractari, & quicquid mortis timore perterritus proposuit, reddere inualidum, peioribusque operibus significare, se illa non sponte quidem, sed coactum fecisse. Non in hoc dico quenquam solo timore perstrictum vitia derelinquere, Deo que seruire, malum esse: imo verò magni boni principium esse solet. Vnde dicitur in Prouerbijs: timor Domini principium sapientiæ. Ad firmum ædificium construendum solet prius lignea strues supponi, quibus ædificatio innititur: quæ perfecta lignea strues in humum deiicitur: solumque verum remanet ædificium. Sic timor inferni, & præmij spes sunt quasi lignea strues: super quam vera ædificatio diuinæ charitatis instruitur: quæ vbi primum in anima struitur, seruilem timorem, super quem fuit constructa, destruit, sicut affirmat Beatus Ioannes dicens: Perfecta charitas foras mittit timorem. Accidit aliquando quenquam incipere alicui heri seruire, quia ei duodecim quotannis aureos soluit: quem postquam ex conuersatione cognoscit, ad eod suauem, nobilemque experitur, vt dicat: Domine iam non pro mercede, sed propter te metipsum, quia tu ministerio meo dignus es tibi deseruiam. Sic non nunquam aliqui Deo seruire incipiunt, ne eos in infernum detrudat, sed cœlesti beatitudine donet: qui in diuino eius ministerio perseverant tantam cœlestis nobilitatis, ac probitatis eius cognitionem consequuntur, vt ardentissimo illius amore comprehensi singulari cordis puritate dicant cum sancto Iob: Etiam si occiderit me, in ipso sperabo. Idest quanuis certo scirem me ab eo in perpetuos inferni cruciatus esse detrudendum, ab eius tamen amore non desisterem. Quamobrem fratres diligenter Deo seruire amore concitati incipite. Quod si cor vestrum ad hoc faciendum amore non mouetur, saltem timore perterriti hoc aggredimini, sic enim ad amorem tandem peruenietis. In his etiam verbis: Si quis vult venire post me, dominus parentes obiurgat, qui liberos suos inuitos in aliquo statu locare conantur. Dicite, quis plus liberis vestris dominatur? Deus, an vos? Deus vtique. Siquidem igitur: cum Deus Dominus sit absolutus eos ad legis suæ obseruantiam vocans eos non cogit, cum tamen in ea ipsorum salus sita sit, vos cum terræ vermiculi si-

*Prou. 1.
Simile.*

*1. Iob. 4.
Simile.*

Iob. 13.

26 li sitis, vultis tamē liberos vestros statum, qui vobis placet, inuitos suscipere, qui forsitan eis minus conuenit? Fratres, liberos vestros eum statum suscipere oportet, quem ipsi elegerint, & magis eorum propensionibus quadrauerit. Loquens Dominus cum Martha de Mariæ sororis eius statu dixit: Maria optimam partem elegit. Attendite quo termino vsus fuerit. Elegit *Luc. 10.* (inquit) non ei per violentiam data est, sed ipsa eam elegit. Et *Psal. 53.* sanctus Dauid dicebat: Voluntariē sacrificabo tibi. Ob cuius defectum tot sunt miseræ in statibus sanctæ ecclesiæ.

Dicit vltorius Dominus: *Post me.* Verbum hoc magnæ consolationis est viris Christianis. Hoc verbum non solum viris, sed pueris etiam, atque puellis tenerrimis animum addidit, quo innumeros cruciatus constantissime paterentur. O rem mirabilem. Virgines, quæ arboris fronde, mureque solent stupe fieri, virili animo tot sese vltro tormentis offerebant, vt ipsi met tortore searum constantissimum pectus, ipsarum naturam exuperans mirarentur. Vnde hoc processit? Ex eo vtique, quod cœlestis sponsus prior hæc transijt, eisque viam adaperuit, qua ipsæ cruces suas deferentes pertransirent. Et ita dicit Habacuc Propheta: Viam fecisti in mari equis tuis, in luto aquarum multarum. Audiui, & conturbatus est venter meus à voce contremuerunt labia mea. Singuli iusti sunt equi Dei. His Dominus per mare laborum, & per lutum calamitatum viam *Habac. 3.* aperuit. Tamque mirabilis fuit patientia, qua per eas transierunt, vt sanctus propheta hæc ante quam fierent, in spiritu audiens, sicut hic ipse fatetur, obstupuerit. Et quanuis mirabile fuit eos tam debilibus corporibus tot tormenta perpeti posse, mirabilior tamen fuit visu lætitia, qua ad illa martyria suscipienda properabant. Ita, vt cum multi à tyrannis non quærentur, ipsi met sese illis offerrent, magnisq; vociferationibus clamitarent dicentes: Christianus sum, Christianus sum. Cum gloriosus martyr Cyprianus iudici deferretur, iudexq; ab eo quæreret: Tu ne es Cyprianus? constantissime respondit: Ego. Qui quæsiuit vltorius: Tu ne es ille, quem Christiani Papam vocant? at ille respondit: Ego. Dixit ei iudex: Principes iubent te Deos adorare. Ille respondit: Non faciam. Dixit ei iudex: Satius esset salutis tuæ hoc facere: respondit: Salus mea Christus. Legitur illi sententia: Cyprianus gladio feriat, & ait: Amen. O amen. O

dulcissimum verbum. O foelicissimum vitæ terminum. O mirabile patiedi desiderium hoc sancto verbo, Amen, explicitum. Et sic constantissime collum porrexit, gladioque libentissime obtulit, & pro tanto hoc martyrij beneficio viginti aureos sacrificari iussit. Et sicut alij auro vitam redimunt, ita gloriosus hic vir illo mortem emit: oculos enim in suo diuino duce, qui eum præcesserat, statuerat. In illum etiam & nos dilectissimi fratres mentis oculos iaciamus, eumque sanctos imitantes prosequamur. Sicque diuina repleti gratia ipso in perpetuum fruituri ad coelestem beatitudinem perducemur: quod nobis præstare dignetur idem Iesus Mariæ filius. Amen.

In eodem Cõmuni vnius Martyris Concio Secunda.

Si quis vult venire post me abneget semetipsum, &c.

Mat. 16.



Vnoueritis quàm vniuersalis sit hæc doctrina, & quantopere nos omnes diuinum hunc ducem sequi oporteat, aduertite, B. Lucam hæc ipsa verba referentem dicere: Dicebat autem ad omnes: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, quotidie, & sequatur me.* Vbi hæc duæ dictiones: Dicebat ad omnes, & quotidie, valde pensari debent: in quibus significatur, quàm vniuersale, atque continuum hoc esse oportet. Et D. Marcus hæc eadem referens aliud singularius, & notatu dignissimum addidit, scilicet, Dominum peculiariter atque seorsum discipulos suos alloquentem, cum hanc sententiam vellet proferre, convocata turba cum discipulis suis dixisse eis: *Si quis vult me sequi denegat semetipsum, &c.* Conuocans Dominus turbam ut simul cum discipulis suis hoc audirent, posteaque tam singulariter dicens, *Si quis vult me sequi, significauit coelestem hanc doctrinam non discipulis tantum suis, sed omnibus etiam*

vniuers-

3 vniuersaliter conuenire, & singulos quosque illam exercere debere. O singularem Euangelicæ doctrinæ puritatem. O eximiã legis Iesu Christi synceritatem: quàm procul abest ab omni suspicione, atque fallacia. Attendite qualia postulet ministeria, & quæ sequacibus suis imponat officia: mortificationem, scilicet, & crucem eis commendat. O bone Iesu, o Angelorum gloria, nõ delicijs, ac blandimentis, nõ inanibus pollicitationibus ad te homines allexisti eis gaudia, voluptates, diuitias, honores ve temporales promittens, sed eos ad labores, persecutiones, asperitates, ignominias, ac denique mortem accersiens. Neque verò illos armis aut prælijs compulisti, sed diuinis sermonibus tuis, quos miraculosis operibus confirmasti, eos comonuisti. Non sic utique fecit maledictus seductor ille Mahoma, nec fallaces heretici, qui complures ad se adduxerunt. Ideoque quid mirum est, si breui tempore dimidium orbis ad se allexerint, cum vitijs habenas relaxarint, facultatemque concesserint temporalibus omnibus delicijs perfrueendi? At, quærat quispiam, quomodo hæc Domini verba cum illis conueniant, quæ ipse alibi dixit: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos: iugum enim meum suauis est, & onus meum leue.* Quomodo tanta suauitas cum tanta asperitate concordat? Etenim hic dicitur: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam.* Audite mysterium magnum in his verbis inclusum. Cum Dominus de superno corporis, ac sanguinis sui sacramento locutus fuisset, plarimi, & ex discipulis etiam ab eo recesserunt dicentes: *Durus est sermo hic, & quis poterit eum audire?* Tunc interrogauit Dominus & Apostolos dicens: *Nunquid & vos vultis abire?* Et Diuus Petrus omnium nomine respondit dicens: *Domine ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.* Attendite discrimen illi abierunt, quia eius verba illis aspera, isti vero manserunt, quia ipsius sermones eis vitæ æternæ esse videbantur. Super quod ait Beatus Bernardus: *Ita dico vobis fratres vsque hodie, cum loquitur Iesus, quibusdam manifestum est quoniam verba eius spiritus, & vita sunt, & propterea sequuntur illum, alijs dura videntur, & miseram alibi querunt consolationem.* Ex quo apparet varietas hæc non in doctrina quidem, præceptisque Iesu Christi Saluatoris nostri, sed in auditoribus esse. Vnde Beatus Paulus dicit: *Verbum crucis pereuntibus quidem stul-*

Matth. 23.

Ioan. 6.

Bernard.

1. Cor. 1.

stultitia

Exod. 4.

4. Reg. 4.

Cant. 1.

2. Pet. 1.

titia est: his autem, qui salui fiunt, id est, nobis, Dei virtus est. Nō 6
legi quidem, sed peccato grauitas inest. Peccatum efficit ò pec-
cator, vt lex tibi grauis appareat. Relinque peccatum, verè que
& ex animo diuinæ legis præceptis intēde, & experiere quantā
in eo dulcedinē delitētē inuenies. Fugiebat sanctus Moyses à fa-
cie colubri: dixitq; illi Deus: Extende manum tuam, & appre-
hēde caudam eius. Extendit: & tenuit, versa que est in virgam.
Quid fugis Christiane faciem crucis, diuinæ que legis? quid ti-
mes? Hic utiq; non est coluber deuorans, ne que serpens vene-
nosus, sed virga sustinens. O ignaue homo apprehēde, appre-
hēde illam, & videbis mirabilia. Quo ad usq; illam manu com-
prehēdas semper tibi coluber apparebit, id est, quousque diui-
nam legem exerceas, semper tibi grauis esse videbitur. Si vero
illam manu comprehēderis, & exequi cæperis, lex, crux, atq; 7
pœnitentia, omnia tibi videbuntur virga, cui innitaris, & qua
hostes tuos superes: maxime que si oculos in ea conieceris, quæ
dilectus tuus Iesus pro te passus est. Trita farina dulcorata est ol-
la, quæ antea præ amaritudine gustari non poterat. O supernū
granum Iesu Christe fili Dei ob scelera nostra in cruce contritū
quàm dulces omnes labores, asperitates que pœnitentiæ tui re-
cordatione redduntur. Aquas venenum apparentes si vnicor-
nis bibat, dulces efficiuntur, cætera q; animalia ex illis incundis
sime bibunt. Sic qui laborum aquas quas cœlestis vnicornis Ie-
sus Christus propter eius amorem bibit, attēte considerabit, la-
bores, quos ipse patitur, quasi nihil esse iudicabit. Hoc signifi-
cat quod sponsa dicit: Nolite me considerare quod fusca sim
quia decolorauit me sol. Id est charitas illa, qua supernus sol Ie-
sus Christus me irradiauit, at que dilexit, me compulit, vt eius
causa omnibus me laboribus offerrem. Vehementissime con-
sideraui, in magnā me ingratiudinē fore prolapsurā, nisi illius
causa, qui tot pro me fuit tormēta perpessus quicquā & ego pa-
terer: & propterea tā defigurata, & mortificata, macilētaq; exte-
rius videor. Et sic vbi nos legimus in priori epistola D. Petri. In
quo exultabitis modicū nunc, si oportet contristari in varijs tēta-
tionibus, vt probatio vestrę fidei multo pretiosior sit auro, quod
per ignem probatur, alia translatio habet: In quo exultatis
nunc: & sic est in contextu Græco. In quo significantur iusti in
ipsis me laboribus suauitatem, delectationem que reperire.

Dicit

9 Dicit igitur Dominus: Siquis vult venire post me, abneget semetip-
sum. Diuus Gregorius abnegationem sui ipsius nouum præcep-
tum vocat, Nouum quidem, quod vsque ad Redemptoris no-
stri aduentum pauci mortaliū cognouerunt, nouus homo Chri-
stus venit in mundum noua præcepta dedit mundo. Naturæ ac
vitæ nostræ corruptæ cōtraria opposuit medicamēta peccatis
veluti medicus peritissimus cōtraria cōtrarijs curat, frigiditate ca-
lore, calor frigiditate medetur, consilia præcepta que Euangeli-
ca vitijs contrariantur, quibus cœlestis medicus ægritudinem
nostram spiritualem sanare intendit. Hic propriam voluntatem
relinquendam præcipit, quæ homines in infernum detrudat, ali-
bientim dixit, vt abnegemus nostra, hic dicit, vt abnege-
mus nos, quod priore difficilius apparet. Quomodo, ò
8 o summa veritas præcipis quenquam se ipsum negare? Stul-
tum, mendumque esset, Petrum quærenti Ioanni: est ne
hic Petrus? respondere, non adsum. Quomodo ergo dicis ò Do-
mine abneget semetipsum? Respondeo in singulis hominibus
binos esse homines: alterum, scilicet, interiorem, qui est Spiri-
tus, alterum vero exteriorem, quod est corpus. Corpus hominē
appellari patet in Genesi, vbi dicitur, Formauit Dominus Deus
hominem de limo terræ: vbi sacra Scriptura de solo corpore ma-
nifeste loquitur, quem hominem appellat: solum enim corpus
de limo terræ formatum fuit. Solum que Spiritum hominem ap-
pellari patet etiam in Genesi, vbi dicitur: Creauit Deus homi-
nem ad imaginem suam: vbi illud hominem refertur ad Spiri-
tam, qui est ad Dei similitudinem creatus. Sic etiam illos B. Pau-
2. Corin. 4
lus vocat dicens: Licet is, qui foris est, noster homo corrumpa-
tur: tamen is, qui intus est, reuouatur de die in diem. Hoc est,
corporalibus laboribus Spiritus reficitur, at que reuouatur.
Quæ cum ita sint, alter horum hominum, scilicet, Spiritus alte-
rum debet abnegare, scilicet, corpus, cum voluptates, seculares
que cupiditates ad eius osium pulsauerint, vt illud ad malum
prouocent, dicens: Iam hic non habitat corpus: iam non vult
esse sensuale, iam nō vult suis appetitibus indulgere: iam est Spi-
ritus voluntati subiectum. Itaque negare se ipsum est proprio
appetitui resistere, ac renunciare. Quemadmodum qui ramum
Simila
oliuæ in oleastro, aut alium nobilem ramum, in infructifera
firpe conatur inferere, prius infructifera arboris ramos abscin-
dit

dit, statimque alium inserit, quò stirps illa iuxta nobilis rami
 infit naturam fructum ferat: sic eos, qui in se diuinum bene
 placitum inferere, ac Iesum Christum, & non semetipsos sequi
 volunt, oportet humanos appetitus, quantum fieri poterit,
 abscindere humanamque voluntatem infringere, quo diuina
 penitus impleatur, nec in ea exequenda vllam adit impedi-
 mentum siue contradictio. Hæc fuit vna ex præcipuis san-
 ctorum exercitationibus: humanis appetitibus, atque volun-
 tati semper resistere, seque non solum ab illicitis, quæ il-
 la petit, sed ab ipsis quidem rebus licitis cohibere. Vnde
 virtuosus dicitur à vi, quia vim infert sibi in aggrediendo for-
 tia, sustinendo aduersa, abstinendo se à sensualibus. Est enim
 sicut nauigans contra vëtum: vbi desinens remigare, statim rei-
 citur retro. Ideoque Christus Redemptor noster iustos vio-
 lentos appellauit dicens: Regnum cœlorum vim patitur, &
 violenti rapiunt illud. Eusebius Emisenus hæc sancti Euan-
 gelij verba exponens dicit: Abnegare se est non esse eundem,
 qui prius fuerat. Antè detractor inuidus, auarus, impudi-
 cus: vbi ijs, & alijs sceleribus renunciauit, verè se ipsum ne-
 gavit. Eia fratres in Christo Iesu, siquidem scitis, quid sit ho-
 minem negare se ipsum, amodo vosmetipsos vere abnegare in-
 cipite, cum ex hoc salus vestra dependeat. Veram, prohi do-
 lor, & millies prohi dolor quam vice versa hoc hodie in mundo
 agitur, siquidem cum homines se ipsos negare deberent, Deū
 negant, & renegant suosque turpissimos appetitus omnino se-
 quuntur. O tempora, o mores, o infœlix ta culum. O in sen-
 fati filij Adæ: nonne miseriam, condemnationemque vestra
 perspicitis? O Deus æterne, Deus infinite, ne gentem hanc de-
 seras, perditionem eorum illis ostende, honoremque tuum Domi-
 ne propugna, siquidē ab hominibus a deo deicitur. Fratres ne
 Deū negetis, cui summum amorem debetis: sed vosmetipsos ab-
 negate, & benefacietis. Scitote hominem appetituum suorum
 clamorem sequentem similem esse pernici ad illicem accurren-
 ti, quæ dum arbitratur se ad dilectum suum ingressuram in au-
 cupis laqueum incidit, & interit.

Non solum autē dicit Dominus: *Abneget semetipsum*, sed pro-
 tinus addit: *Et tollat crucem suam*. Quod si quæras: Vbi ego crucē
 istam reperiam? imo ego quæro ex te: Vbi crucem nō reperies?

Quo-

Quocumque te vertas te crux expectat, si sanctum Euan-
 gelium obseruaueris. Crux cruciat, & extorquet: quodcumque te
 cruciat, illud est crux tua. Molestum est tibi iniuriam dimitte-
 re? hæc igitur est crux tua, hoc propter Deum facito. Cruciat te
 vxoris tuæ molestia, & liberorum alimonia? ista est crux tua.
 Et denique quicquid sensualitati repugnat, & per consequens
 difficulter efficitur, est crux. Et quia omnibus virtutum exer-
 citationibus aliqua inest difficultas, omnesque sensualitati re-
 pugnant, idē omnes sunt crux. Diligenter pensate Dominum
 dicere: Tollat crucem suam. Non meam (inquit) quia grauif-
 sima est, quam ego solus tollere potui. Crux Saluatoris Nostri
 Iesu Christi grauissima fuit: quia illi peccatorum omnium to-
 tius orbis inerat pondus. Vt enim ait Diuus Petrus peccata no-
 stræ ipse pertulit in corpore suo super lignum, vt peccatis mor-
 tui iustitiæ viuamus. Nullusque tantum onus super se ferre po-
 tuit, nisi ille, qui cum verus esset homo, verus simul Deus erat. *1. Pet. 2.*
 Ideoque non dicit: Tollat crucem meam, sed, tollat crucem suā
 que, scilicet, facilis est, & cū auxilio meo illā facile poterit aspor-
 tare. Tria super hæc verba valde notanda suat. Primum Domi-
 num, postquam dixerat, Abneget semetipsum, protinus addi-
 disse: Et tollat crucem suam: videlicet, vt significaret propriū
 amorem crucis tolerantiam magnopere impedire. Quare tam
 inuiti crucem suscipimus? quia nimio nosmetipsos amore di-
 ligimus. Si infantulum tuum tenerè diligis, quidquid, et si le-
 uissimum illum ad plorandum prouocat, magnæ tibi molestie
 est. Cū nos tam immodice amemus, leuissimum quodque
 verbum nos perturbat. Si minimum quodque honoris pun-
 ctum nobis adimitur, statim impatientia frangimur. Siquid no-
 bis aliquantulū difficile præcipitur, statim vociferationibus sy-
 dera ipsa ferimus. O maledicte amor proprie, quam grauissi-
 mum efficit quod ex se leuissimum est. Hoc igitur amore su-
 blato crux facillimè perferetur. Secundò notandum est Do-
 minum dicere: Tollat crucem suam, id est, à solo erectam non
 humi serpentem crucem ferat, non murmurans, non temporali
 cupiditate commotus. Etenim hoc est crucem humi serpen-
 tem trahere, sicut Cyrenæus crucem Domini conductus aspor-
 tanit. Non sic Christianus crucem suam ferre debet, sed ma-
 nu tollere, quasi qui pulcherrimam rosam manu gerit. Non
 dicit

Basilius.

Ioan. 19.

Plutarch.

3. Thesal. 3

dicat ferat; sed tollat. Beatus Basilus super hunc locum, & discrimen statuit inter ferre, & tollere crucem. Ferre crucem dicit esse te labores à Deo tibi immisos: siue bono, siue malo corde recipere. At tollere crucem esse calamitates libentissimè, patientissimèque suscipere. Unde Beatus Ioannes de Christo Redemptore nostro loquens mysteriosè dicit: Baiulans sibi crucem exiuit in Caluariz locum. Non dicit Hebræos eius humeris crucem imposuisse, sed ipsum eam libentissimè suscepisse, suisque sacris humeris appouisse. Vbi significatur amor ardentissimus, quo Dominus pro nobis passus est. In quo nos docet, & inuitat, vt & nos etiam cum ipso illius amore ducti labores patiamur. Tertio notandum est Dominum dicere tuam: Etenim crux est regis, crux ducis, crux clerici, crux monachi, & denique crux viri coniugati. Vultque Dominus singulos cruces suas, & non alienas tollere. O quam magna hodie super hoc miseria in orbe versatur. Ego quippe arbiteror me vicini mei crucem facilius quam meam tollere posse: ille vero suspicatur se melius meam, quam, quæ illi commendata est crux, esse laturum. Sicque nec ego, nec ille crucem nostram tollimus, sicut oportet. Monialis arbitratur sibi satius esse, nupsisse: nupta vero credit, quod sibi melius esset in monasteriū introiisse. Clericus putat sibi melius fore, si uxorem duxisset, coniugatus autem suspicatur, se clerici statum facilius fore laturum, sicque pauci crucem suam optimè tollunt. Bene dixit Plutarchus, homines in hoc sæculo similes esse nauigantibus in turbulento, procellisque concitato mari, qui semper alias naues tutiores, quam suas esse suspicantur. Naues, in quibus vehimur, sunt status, quos libere elegimus, mare turbulentum est hoc sæculum. Procella, qua premiamur, sunt labores, quos patimur: & vnusquisque arbitratur in alterius statu minus esse laboris, quam in suo: & hi magnopere decipiuntur. Ideo dicit hic Dominus: Tollat crucem suam. Vnusquisque consideret in quo status fuerit à Deo collatus, & iuxta leges illius viuat: atque æquo animo labores, quos status ille secum affert, patiat, aliosque dimittat. Atque ita dicit Beatus Paulus: Nemo moueatur in tribulationibus istis: ipsi enim scitis, quod in hoc positi sumus. Id est, hæc est nostra professio, hoc nostrum munus, eorum præsertim, qui

qui in maioris perfectionis statu locati sumus: quos esse oportet, sicut rupem in medio mari vndique turbulentis maris fluctibus oppugnatam: quæ tamen manet immobilis. Vbi legimus in Psalmo de sancto Ioseph: Ferrum pertransijt animam eius: alij translulerunt: Ferrum pertransijt anima eius: & sic est in contextu Græco. In quo labores sancti illi viri non solum maximi fuisse significantur, cum eius animum penetrarint: sed ipsamet eius anima cum amore, atque affectione labores penetrasse illos libentissimè suscipiens, sicut quisquam locum sibi nimium delectabilem ingreditur. O felicem illum, qui sic crucem suam tollit. Magnæ utique nobis est confusio hæc audire scientibus hanc esse viam, qua itur ad gloriam, cum tamen tam procul ab ea distemus. Cum sponsa dixisset Salomonis thronum auro, & argento exornatum esse, addidit: Ascensum purpureum. In quo significatur, ad hoc, vt anima eum suo coelesti sponso Iesu Christo in gloriæ throno collocetur, illam per sanguinè, persecutionem, atque laborem ascendere oportere.

Dicit vltimus Dominus: *Et sequatur me.* Cum David filium suum Absalonem fugeret, dixit ei venerabilis quidam senex nomine Ethai: *Viuit Dominus, & viuit Dominus meus rex, quoniam in quocumque loco fueris Domine mi rex, siue in morte siue in vita, ibi erit seruus tuus.* O quis fidem hanc erga supernum Regem regum Iesum Christum firmiter obseruaret, eique ex intimo corde eadem verba diceret. Eia dilectissimi fratres dulcissimum Iesum Christum vos ad beatitudinem accersientem audite: illi credite, à quo tot amoris pignora percepistis: eumque siue per vitam, siue per mortem sequimini. Fidit puero cæcus se dextra ducenti: Deusque vos cæcos ducere vult, & tantum bonum contemnetis? Stultus esset, qui in fluuium incidens lignum per aquas dilabens apprehenderet, arboremque firmissimam relinqueret, in qua naufragij sui remedium reperiret. Multo autem amentior est qui humanos honores, diuitias, atque fauores sequitur, & illis fidit, quæ tanquam per rapidissimum fluuium decurrentia hodie, aut cras finientur: & Iesum Christum arborem vitæ, totiusque stabilitatis relinquit. Et tamen quasi innumeri hoc faciunt: quibus dicere possumus quod Iaias Propheeta dixit Hebræis: *Væ filij desertores sperantes auxilium in fortitudine Pharaonis, & habentes fiduciam in vmbra Aegypti.* Et

erit vobis fortitudo Pharaonis in confusione, & fiducia vmbre
 AEgypti in ignominiam. Vnde Christianis, qui Deo derelicto tē-
 poralia bona sequuntur, in eisq; spem suam statuunt: quibus om-
 nia in confusionem, condemnationemq; conuertentur. Non sic
 faciebat Dauid, qui dicebat. Mihi autē adherere Deo bonū est
 ponere in Domino Deo spem meā. Philosophi naturales aiūt
 quod & experientia comperitur, quauis magnes ad se ferrum
 alliciat, si tamen ex aduerso adamas collocetur, non à magnete
 quidem, sed ab adamante illud attrahi: quia maior huic, quam il-
 li virtus inest. Sancto Ezechieli dixit Deus: Vt adamantem,
 dedi faciem tuam. Quod si iustus hic adamas appellatur, quan-
 tō maiori ratione nomen hoc Iesu Christo summo bono nostro
 debetur? Quomodo igitur cum ipse infinitæ virtutis sit adamas,
 nosque tanto cum amore vocet, post eum non abimus, & post
 caducas huius sæculi res pergitur quarum causa complura pec-
 cata miserabiliter admittimus? Ecquid sensuales illecebra va-
 lent? Ecquid honores, fastus, cæteraque omnia bona caduca
 proficiunt? O insensatos homines, qui cœlestia bona pro pe-
 rituris nanijs stultè commutant. Profecto si verè prudentes ef-
 femus, ac ratione vteremur, vniuersa huius sæculi bona non de-
 berent effricere, vt vel minimū punctum à Iesu Christo recede-
 remus: nec quidem cuncta nobis ob oculos proposita nobis per-
 suadere possent, vt vnum veniale peccatū admitteremus. Dua-
 bus rebus nos Diuinus Magister ad hanc diuinam sui sequelam
 adhortatur: quarum prior timori, poenæ, comminationique, po-
 sterior vero spei supernæ mercedis innititur, dicens: *Qui enim vo-
 luerit animam suam saluam facere, perdet eam: qui autem perdidit ani-
 mam suam propter me, inueniet eam.* Idest, qui viuens in hoc sæculo
 appetitui suo voluerit penitus indulgere: in infernū corruet, vbi
 nihil iuxta eius voluntatem fiet: qui verò in hac vita voluntatē
 appetitūq; suum sequi noluerit, ad cœlestia regna conscendet,
 vbi cuncta ad eius libitum perficientur. Ibi enim perfectè adim-
 plebitur quod dicit Sanctus Dauid: Desiderium cordis eius tri-
 buisti ei, & voluntate labiorum eius non fraudasti eum: quo-
 niam dabis eum in benedictionem in sæculum sæculi: laudabis
 eum in gaudio cum vultu tuo.

Hæc q; duo manifestius Dominus explicat dicēs: *Quid enim
 prodest homini, si vniuersum mundum lucratur, anima vero sua detrimet-*

*Psalm. 72.
 Simile.*

Ezech. 3.

Psalm. 20.

etrum patiatur. O efficacissimā, nimisq; metuendam sententiā. O
 quātam in nobis operationē efficeret: si eā semper in cordibus
 nostris gereremus scriptā. Quāuis quisquā à mundi primordio
 vsq; ad huc tēporalibus omnibus voluptatibus fructus fuisset, si
 moriēs in Tartara laboretur, quid ei hæc cuncta prodeffēt? nihil
 vtiq; Sic damnati fatentur in inferno dicentes: Quid nobis pro-
 fuit superbia? aut diuitiarum instantia quid contulit nobis? Trā-
 sierūt omnia illa tanquam vmbra. Hęc omnia firmiūs adhuc Do-
 minus stabilit dicens: *Filius enim hominis venturus est in gloria patris
 sui cum Angelis suis, et tunc reddet unicuique secundum opera sua.* Hęc
 omnia fratres charissimi crebra mentis consideratione reuolui-
 te præ illorum enim contemplatione superni huius ducis secta-
 tio vobis facilis apparebit: qua diuina in hoc sæculo gratia, & in
 futuro cœlestis gloria comparatur. Ad quam nos perducatur idē
 Iesus Mariæ filius, Amen.

In eodem Cōmuni vnius Mar- tyris Concio Tertia.

S' quis vult venire post me abneget semetipsum, &c.

Mat. 16.



V I Aliū sequuturus est, si prudētia vtitur, neq; vult errare, tria debet attendere. Primū, eū, quē se qui conatur, an sibi cōueniat. Deinde locū, quō tēdit, an sibi placeat, nec ne. Tertiū cū sibi perso- na, & locus placeat cōsiderare debet quomodo graditur, lēterne, an celeriter: sic enim illū sequu- turus est. In sacrosancti Euangelij hodierna lectione nos super- nus Princeps regū terræ Iesus Christus, vt eū sequamur, inuitat. Quē, vt efficacius, studiosusq; sequamur, operæ pretiū erit nos hæc tria nūc animaduertere. Quo ad primū, si inuitatis personā cōsideremus, eū Dominū infinitæ nobilitatis, incōprehensibi- lis sapientiæ, immensæ potentia, ineffabilis pulchritudinis, in- numerarum diuitiarum inaudita denique liberalitatis esse re- periemus: qui cum verus homo sit, verus simul est Deus.

Hebr. 1. Hæc omnia Diuus Paulus de illo loquens affirmat his verbis: 2
 Multifarie, multiq; modis olim Deus loquens patribus in pro-
 phetis nouissimis diebus istis locutus est nobis in filio, quem cõ-
 stituit hæredem vniuersorum: per quem fecit & sæcula, qui cum
 sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, portasque omnia
 verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens. Ecce quo-
 modo illam nobilissimum esse fatetur, cum dicat, eum filium
 esse Dei locupletissimum, cum sit hæres vniuersorum: sapien-
 tissimum, dicens: Per eum facta sunt sæcula: speciosissimum, in-
 quiens: Splendor gloriæ, & figura substantiæ patris: potentissi-
 mum, siquidem dicit: Portans omnia verbo virtutis suæ: libera-
 lissimum denique siquidem ait: Purgationem peccatorum faciēs
 vitamque suam, ac totum sanguinem suum effudit, vt hoc in ho-
 mines beneficium conferret. Ecquis igitur principem, ducem- 3
 que tot ac tantis excellentijs præditum non sequatur? Locus au-
 tem, atq; vrbs, ad quam nos inuitat, ac ducit maxime etiam nos
 ad illum sequendum commouebit. Hæc est enim cœlestis Hie-
 rusalem, de qua Beatus Gregorius sic ait: Quæ autem lingua di-
 cere vel intellectus capere sufficit illa supernæ ciuitatis quanta
 sint gaudia, Angelorum choris interesse? cum beatissimis spiri-
 tibus gloriæ conditoris assistere? præsentem Dei vultum cerne-
 re? incircumscriptum lumen videre? nullo mortis metu affici? in
 corruptionis perpetuæ munere lætari? Sed ad hæc audita inar-
 descit animus, iamque illic cupit assistere, vbi se sperat sine fine
 gaudere. Idemq; sanctus Doctor de hac superna ciuitate sic dicit:
 Erit tota in omnibus, & tota in singulis: illic enim oratio illa 4
 Christi Redemptoris Nostri adimplebitur, dicentis: Pater san-
 cte serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum, si-
 cut & nos. Id est sicut ego, & tu vnum per essentiam sumus: sic
 illi per amorem perfectissimum vnum sint. Et sic tanta erit vnio
 qua beati sibi inuicem animis connexerunt, tamq; perfecta se
 se inuicem charitate complectentur, vt vnusquisq; aliorum glo-
 riam suam esse ducat. In hoc corruptibili corpore tantam mem-
 branostra inter se inuicem vnionem seruare perspiciamus, vt vnus
 membri bonum sit etiam & alterius: & è contra. Et ratio est,
 quia cuncta vno spiritu vegetantur, & informantur, qui in eis ar-
 etissimam illam vnionem operatur. In cœlo cuncti beati vnū
 corpus efficiunt, Deusque est quasi quædam communis anima,
 quæ

Greg. hom.
 37. super Lu-
 cam.

Ioan. 17.

5 quæ corpus illud viuificat. Quod si anima nostra, licet finita, tã
 arctam in corporis sui membris operatur vnionem: Deus cum
 sit Spiritus infinitus, quanto maiorem vnionem in beatis causa-
 bit? Ex hoc ergo sequitur, vnumquenque iustorum ob alterius
 gloriam mirabiliter delectari. Quia vero fere infinitus est in cœ-
 lo numerus beatorum, idè quasi infinita etiam erunt gaudia sin-
 gulorum. O quàm mirabile hoc est. Nulla quippe sunt verba
 quibus satis exaggerari possit. Nos autem ad eò duri, atque mar-
 morei sumus, vt vix aliquam in cordibus nostris operationem
 faciat. Si sciremus Christum Redemptorẽ nostrũ sanctissimãq;
 eius genitricem in corporali, ac visibili forma Hierosolymis cõ-
 morari, & omnes illuc euntes totum vnum diem illos esse visu-
 ros, quis, quæso, illuc non iret? Quem viæ labores, ac maris perĩ-
 cula, siue discrimen aliquod deterreret, quominus hoc iter ag-
 grederetur, vt tantum bonum, quanuis tam breui tempore, vide-
 ret? Quantò igitur studiosus nos oportet animari, vt eundem
 Christum Iesum non solum quatenus hominem, sed etiam qua-
 tenus Deum cum Patre, ac Sancto Spiritu non vno quidem die
 aut mense sed in perpetuum videamus? Siquidem igitur Do-
 minus nos inuitans, vrbsque ad quam nos vocat, nobis maxi-
 mè placent, videamus nunc qualiter iter facit, lenterne, an ve-
 lociter, quò nouerimus qualiter eum sequi debeamus. Hocque 13:
 nos admonet Dauid dicens: Exultauit vt Gigas ad currendam
 viam. O Christe summe sæculi reparator tam celeriter pergis?
 Quis igitur, ò Domine te sequi poterit? Ipse nos inuitans no-
 bis ad eas recipiendas disponi volentibus vires conferet. Nam 14:
 7 apud Isaiam Prophetam de eo dicitur: Qui dat lasso virtutem:
 & ijs, qui non sunt, fortitudinem, & robur multiplicat. Et pau-
 lo inferius de iustis dicitur: Assument pennas sicut aquilæ,
 current, & non laborabunt, ambulabunt, & non deficient
 Aquila, vt ait Beatus Hieronymus, cum se ad eò grauidam ex-
 peritur, vt volare non possit, triduo in fonte moratur, quo aduf-
 que ei veteres pennæ auelluntur: posteaque expectat quous-
 que nouæ renascantur, sicque renouata velocissimè volat. Sic
 iusti quasi aquilæ sese in pœnitentiæ fontem immittunt, & in 15:
 triduo contritionis confessionis, & satisfactionis renouantur, si-
 cut admonet Diuus Paulus dicens: Spoliantes vos veterem ho-
 minem a vitijs suis, & induentes, nouum. O quam singula-
 ris
 Sancti, i. pars. § 3 ris

Psalm. 13:

Isai. 40.

Hierony.

Colos. 3.

Gala. 6.

ris est etiam fons diuinarum rerum assidua contemplatio: vbi iusti sese imperfectionibus suis exuere, plurimasque spirituales vires accipere solent, quibus currant, neque in Iesu Christi secta- tione deficiant. Sicut etiam diuinus Apostolus nos admonet dicens: Bonum facientes non deficiamus: tempore enim suo me- temus non deficientes. Quasi diceret: Siquidem Deo fruente non deficiemus, ne modò in eius sequela, ministerioque deficia- mus.

Eia fratres attentis ad hæc animis aduertite, auditeque maxi- mum hunc Dominum dicentem vobis: *Siquis vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam.* Idest, ex quot post mundum diabolum, & carnem abitis, non erit vllus, qui creato- rem suum sequi velit? O abominabilem confusionem, quòd cum tot viri nobiles, Ecclesiastici, artificesque Sathanam sequa- tur, tam pauci Deum imitentur. O bone Iesu, ò iustorum glo- ria. Si tu diceres hominibus, vt crucem diui Jacobi, aut Calatra- uæ cum quatuor, aut quinque millium aureorum redditibus sus- ciperent, non dubito quin eam plurimi libenter acciperent. Hanc autem poenitentia crucem, qui suscipere velint, paucissi- mos, credo, reperies. O crux mortificationis, quanto à plurimis crucem in veste gerentibus odio haberis, qui quidem, vt suspi- cor illam ad sui condemnationem gerant. Cum Diabolus se Ie- su Christi cruce superatum aduertat, ipsius crucis figuram in in- strumentum assumpsit, quo animas in infernum detrudat. Væ commendatario crucem, magnæ humilitatis signum in vesti- bus ferentium cum magna superbia, atque iactantia. Væ, & mil- lies væ tibi infelix, qui Ecclesiasticos redditus fastis, variisque uestium generibus, lautissimis conuiujs, magnificis ædibus ex- truendis, ludis, ac turpitudinibus expendis. O quàm satius tibi esset rudibus, iisque tritis vestibus in triremi remigare, quàm di- nitentem tot Iesu Christi patrimonio peccata committere.

Siquis vult venire post me, ait hic summa probitas. Priusquam humanam assumpsisset naturam, patribus veteris testamēti di- cebat, vt coram ipso ambularent, vt patet in Genesi, vbi dixit Abrahæ: Ambula coram me. Et Sanctus rex Sedechias Deum alloquens dixit: Memento quomodo ambulauerim coram te. At verò postquam Deus homo factus est, tot immerfus labori- bus dicit, *Siquis vult venire post me.* In quo nos docet quantum

inter

inter nos, & illos interfit. Nam antiqui illi patres, sicè labore⁹ patiebantur, non habentes exercitum exemplum, quo patien- ter illos ferre discerent, neq; vnde aliquis animus illis aduenire posset. Nunc autem innocentissimum agnum Iesum Christum præ oculis habemus: in quo, quanto cum amore, mansuetudine, patientiaq; tot ac tantos pro nobis labores fuerit perpeffus, cõ- siderantes, robur virtutem que inueniemus, qua illum imitemur ac studiose sequamur. Et ita dicit D. Paulus: *Recogitate eum qui talem sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contra- dictionem, vt ne fatigemini animis vestris deficientes.* Duo ex- ploratorum, quos misit Moses ad cõsiderandam terram promif- sionis absconderunt palmitem cum vua sua, quem portauerunt in veste. Certum est, quòd cum duo illi racemum vnus post aliũ¹² asportarent, qui præcedebat, vnam videre non poterat, neque ex illa comedere: qui verò eum sequebatur, cum racemum ante oculos ferret, illius cõspectu fruebatur, & ex illo edere poterat. Hoc ex cæteris, inter Iudaicum Christianumq; populum inter est, quod Iudaicus populus, quia cœlestem racemũ Iesum Chri- stum præcessit, nec eum vidit, nec edit, idest, nec diuinis illius exemplis fruitus fuit, nec eum in mysteriosis ipsius sacramentis manducauit. Christianus autem populus cum cœlestem hanc vnam subsequatur, eam ante oculos defert, admirabili eius do-ctrina fruitur, & exemplis, ineffabilibusque illius vtitur sacra- mentis. Quod significatur in his verbis: *Si quis vult venire post me.* Et in his etiam: *Et sequatur me.* Verum ò quanta est con- fusio nostra, quòd cum Iudaicus ille populus Iesum Christum¹³ Salvatorem nostrum præcesserit, cumque nullum habuerit exẽ- plar, in quod aspiceret tot in eo viri mirificæ sanctitatis extite- runt, nos autem tanto adiuti fauore, tantoque exemplari edocti tam imperfecti, ac miserissimi? Pudeat nos charissimi fratres tanto bono non vti. Dicit Rex æternus: *Siquis vult venire post me, vt multum inter se, ac sæculares principes ostendat interes- se: qui ad sui ministerium homines non indifferenter admittūt: sed nobiles solũ, robustos, aliquaq; humana virtute pollentes.* At apud liberalissimum hunc Dominũ non est Gentilis, & Iu- deus, barbarus, & Scythæ, seruus, & liber, sed omnia & in omni- bus Christus, ait Apostolus. *Vilissimus quisque apud eum va- let.* O benedictus talis Deus: benedicta hæc magnificentia.

Heb. 12.

Num. 13.

Colos. 3.

S 4

Sirex

Genes. 17.
Isai. 38.

Si rex iuberet præconio declarari, vt omnes, qui eius ministri esse vellent, in curiam se conferrent, & in eius libris scriberentur, quàm celeriter, quæso, beneficium illud omnes singulare ducentes amplecterentur? O cæci, atque infœlices filij Adæ quanti caduca huius seculi, & quàm parui sempiterna Dei bona æstimatis cum à diuina maiestate ad eius ministerium accersiti, eius vocationi paucissimi obtemperetis.

Abneget semetipsum. Dicit quispiam: hoc non opus est nobis commendari, vix enim est, qui se sæpè quotidie non neget. Alij namque veritatem, alij promissiones, alij contractus, vsq; etiam & obsignata, atque subscripta chirographa negant, dicentes se nunquam tale fecisse. Alij denique pulsantibus ad ostium pauperibus sese negant iubentes famulis suis, vt eos domi esse negent, Non sic faciebat Sanctus Iob, qui dicit: Si negaui quod volebam pauperibus. Id est, nihil vnquam quantumcunq; pretiosum, quod à me pauperes postularent, abnegauit. Non de his vtique negationibus, quæ valde perniciosæ sunt, Dominus loquitur. Sed vos admonet, vt vos metipsum abnegetis, & vobiscum tanquam cum extraneis decertetis, Qui ascendit in iumentum, quod passim ad carpendum propenditur, & herbarum virorem cernens ad eas currit, & in singulas domos ingredi vult semper illud fræno coercet nequid eorum facere patitur. Sic vos cum carne vestra gerere debetis: est enim bellua indomita voluptatibus omnibus frui volens, creaturasque diligens in eis requiescere conatur. Hanc igitur rationis fræno coercere, poenitentiaque stimulo, calcariq; ferire debetis, ita vt illius domine mini, nec quod libet faciat. Beatus Gregorius super hoc Euangelium dicit, hominem à Deo naturalibus, gratuitisq; donis præditum fuisse creatum: ipsum vero sua culpa superbum, cupidum, sensualem, atq; mendacem sese effecisse. Hæc vtique omnia homo in se posuit, Deus enim non hæc illi, sed bona gratuita contulit. Hoc significauit Dauid dicens: Homo cum in honore esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis: scilicet à semetipso. Dicit igitur Diuus Gregorius, hominem negare se ipsum, esse, hæc quæ in se posuit, abstrahere. Ita quæ quenquam negare se ipsum est omnes malas propensiones abnegare, neq; illis satisfacere. Attendite quomodo vos negare consuecistis quum ab eo quaerimini, qui vobis non

Iob. 31.

Simile.

Gregor.

Psalm. 48.

placet. Et enim famulo vestro iubetis: nega me hic esse. Sic igitur quum vos vicinus vester ad ludum vocauerit vos negare, dicite illi, non adsum. Verum est frater me ludere, substantiamque, qua familiam meam aliturus eram, amittere consueuisse, verum iam hic non viuo, iam mihi Deus illuxit, vt ab hac mala consuetudine resipiscam. Si amicus tuus te ad deambulandum, murmurandum, turpitudines ve admittendas inuitarit, tete abnega dicens: Iam hic non viuo. Fateor quidem me aliquando in euertendis foribus, ianuis infringendis, honestisq; foeminis ad turpitudines inducendis noctes consumere consueuisse: nunc autem iam Deus cor meum immutauit, vt dixit Apostolus: Viuo ego, iam non ego: viuit verò in me Christus: Iam non perdit hominis, sed Christiani Deum timentis vitam dego.

Estque valde pensandum Dominum non dixisse: Fugiat semetipsum: sed, *Abneget semetipsum.* Sicut nec etiam Diuus Paulus dixit, Apparuit gratia Dei erudiens nos, vt fugientes impietatem sobrie & iuste, & pie viuamus. Sed dixit: Apparuit gratia Dei erudiens nos, vt abnegantes impietatem. Etenim, si impietas, atque malitia vestibus, siue parietibus inhæreret, sufficeret nobis hæc fugere, vt illam euitaremus. Cum verò cordi sit affixa, quò fugiet homo, quin secum deferat cor? Ideò impietatem, nosque metipsum negare iubemur. Cum monachus quidam eremita inter alios tranquillus viuere non posset, in solitudinem se contulit. Cumque vase quodam ex puteo aquam hauriret, nec cito vas impleretur, ira repletus illud infregit. Sicque inquietis sue causam in semetipso esse cognouit, siquidem solus cum esset, in vas ira fuerat concitatus, in seque adimpletum vidit quod

Gala. 2.

Tit. 2.

Iaco. 1.

Chryso-
Simile.

tuo gesseris, tunc illud negaueris. Quando tu vere dixeris. *fa. 20*
 teor quidem me aliquando corpus meum adeo dilexisse, vt quã
 cunque illi iniuriam factam valde sentirem, curaremque illam
 vlcisci: nunc autem iam illud negavi, ita vt quanuis vapulet, cru-
 cietur, atque necetur, pro nihilo ducam. O felix tu qui ad hunc
 perfectionis punctum peruenisti, vt quod hic Dñs petit dicens:
Abneget semetipsum, adimpleueris: Et quia ad hãc negationem
 crux multũ cõducit, protinus addit dicens: *Et tollat crucem suam.*
 Dicit aliquis: Pater fatis hoc inter nos vsitatum est: omnes enim
 crucibus incedimus onerati. Afflictio, quam avarus pro pecu-
 nia, ambitiosus propter honorem, libidinosus, vt suis turpibus
 appetitibus satisfaciatur, patiuntur, ipsaque peccata, quæ quoti-
 die committunt, cruces grauissimæ sunt, quas humeris suis aspor-
 tant. Verum est eas esse cruces: istosque Diaboli martyres esse: *21*
 quibus ipse æternorum cruciatuum coronas obseruat, propter
 ista tormenta, quibus nunc affliguntur. Pergit delinquens ad
 suspendium crucem brachijs amplectens: quo vbi peruenit, tor-
 tor ei scalam, simul & crucem subtrahit: eumque pendentẽ re-
 linquit. O infelices peccatores, qui ad inferni suspendium per-
 gitis: nuncque honorum, cupiditatũ, turpitudinumque vestra-
 rum cruces amplectimini. Aliquando verò adueniet tortor, que
 est mors, itinereque peracto vitæ scalam vobis subtrahet, simul
 que cruces istas, quas nũc amplectimini, auferet, cunctisque spo-
 liati in infernali suspendio in perpetuum suspẽdemini. At, quæ
 ro, si peccatorum vita, crux est, vt tudicis, quomodo illam gra-
 uissimam esse non sentiunt? Dico assiduam peccandi consuetu-
 dinem eos sic insensibiles reddere. Et sic, vbi nos legimus in *Eccl. 22*
Eccl. 21. cli. Via peccatium complantata lapidibus, & in finem illorũ
 inferi, & tenebræ, & poenæ, scilicet, eos manent: alij transtule-
 runt: Via peccantium complanata. Et sic est in contex. Græco.
 Vbi significantur peccata crebra consuetudine ad eò hominum
 cordibus complanari, & assidere, vt vix peccata esse sentian-
 tur. Non de hac cruce diuinus Magister noster loquitur: sed
 de vita virtutibus rutilanti, quæ ideo crux vocatur, quia in ea
 multæ diuina permissione calamitates, & persecutiones nobis
 offeruntur: quam sicut crucem à Domino nobis impositam
 æquo animo tolerare debemus. Multi crucem, quam ipsi eligunt,
 libenter, sibi autem à Deo impositam renuenter asportant. Se-
 pecca-

Simile.

Eccl. 21.

3 peccatores appellant, si vero ij ab alijs appellentur, protinus iras-
 cuntur. Semetipfos vsque ad sanguinis effusionem flagellant,
 quod si quis alius pallij eorum pilam tangit, rabie conficiun-
 tur. Ieiunant, sibi que alimoniam adimunt, quod si quis ab eis obo-
 lum capiat, molestissimè patiuntur. Hi similes sunt cani vulne-
 ra sua lingua lingenti, qui si alter ea lambere vult, eum acer- *Simile.*
 rimè mordet. Hi crucem suam non deferunt: nam crux eo-
 rum est, quam eis Deus imponit. Fratres, si quidem vos vltro af-
 flictionibus mortificatis, ne crucem vobis à Deo commenda-
 tam respuatis. Labores vndeunque venerint, libenter accipi-
 te, considerantes eos à quocunque procedant, ex Dei manu pro-
 uenire.

Et sequatur me. In hoc verbo nobis bonus Iesus præcipit, vt
 4 eum perseueranter imitemur. O quot eum feruenter incipiunt
 sequi, & post bidaum deficient. Grauat eos ieiunium, cili-
 cium grauat, grauat & diuinorum sacramentorum assidua fre-
 quentatio: omnium denique virtutum illos exercitatio grauat.
 O infelices filij Adæ quomodo tantum Dominum sequi defi-
 citis, qui nunquam defessus est vobis beneficia faciens, &
 quandiu mortalis in hoc sæculo vixit, innumeros pro vobis
 labores patiens non defecit? Ob hanc inconstantiam, quere-
 batur Beatus Paulus de Galatis dicens: Scitis quia per infirmi-
 tatem carnis euangelizaui vobis iam pridem, & tentationem *Gala. 4.*
 vestram in carne mea non spreuistis, neque respuistis, sed
 sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Iesum.
 Vbi est ergo beatitudo vestra? Idest quanuis me pauperem:
 25 abiectumque perspexistis, me tamen recepistis, doctrinam-
 que à me vobis Dei nomine prædicatam suscepistis, & secuti
 fuistis: tentationemque vos concutientem, cum me sic pau-
 perem, & à mundo abiectum videretis, præstantissimè vi-
 cistis: illamque nihili æstimantes me non solum quasi An-
 gelum Dei, sed etiam sicut ipsum Iesum Christum suscep-
 istis, Vbi ergo nunc est gloria, & honor iste, cuius me sic re-
 cipientes digni eratis? Quomodo tam cito defecistis? O dete-
 standam inconstantiam. Super quæ verba sciendum vobis est,
 hic, vbi nos legimus, Et tentationem vestram in carne mea, idest
 in paupertate, atque abiectioe mea, in alia translatione, & in
 contextu etiam Græco esse, Et tentationem meam in carne mea.

In quo

In quo singularis sancti Apostoli charitas innotescit, quum pro
 ximorum tentationem suam vocet. Quamcunque enim con-
 tradictionem eorum corda reciperet, ipse intime sentiebat, qua
 si illa quateretur. Quod si mirandum est Christianos esse non-
 nullos, qui Iesum Christum verum ducem suum sequi defi-
 ciant, quanto miserabilius erit, eos non solum deficere, sed etiam
 retrocedentes ab hac sectatione desistere? Fugite dilectissimi
 terribilem Dei minam tales comminantis, atque dicentis per
 Isai. 1.
 Isai. Prophetam: Vae genti peccatrici, populo graui iniquitate, se-
 mini nequam, filijs sceleratis. O acerrima verba. Ecquod vel mar-
 moreum cor haec audiens non trepidet? Vae, inquit genti pec-
 catrici, scilicet, ut quam vniuersalis sit in orbe nequitia, signifi-
 cet. Quasi diceret: Pristinis quondam temporibus non tot
 erant mali: nunc autem vniuersa gens, omnes populi, totus
 denique mundus est corruptus. Populo graui iniquitate, id est,
 (Cabeundo) rebeli, ac duro in Deum: quem totis viribus
 suis (de ordinaria potestate loquendo) ad se non trahit. Qua-
 re autem tot eos ignominijs insectatur? Quare illis tam con-
 tumeliosa nomina imponit? Ipse statim ulterius explicat di-
 cens: Dereliquerunt Dominum, blasphemauerunt sanctum
 Israel: ab alienati sunt retrorsum. Et sicut malignus seruus,
 qui Dominum suum derelinquens illum blasphemat, sic ij
 blasphemauerunt Sanctum Israel. Super quo percutiam vos
 ultra? ait Dominus: Id est, quo vos supplicio puniam? Nul-
 lum fere iam est malum poenae, quo eos non cruciarim. Fa-
 mem, pestem, praelia, aliaque complura in eos infortunia mi-
 si: & tamen, addentes, inquit, prauaricationem, peccata pec-
 catis insuper addunt. O mirificam exaggerationem. Etenim
 infinita Dei sapientia, atque potentia nullum iam pene sup-
 plicium, quo nos non torserit, reperire videtur: nos tamen
 ulterius in iniquitate progredimur. Quid igitur superest, nisi
 quod super nos corruat, quod inferius addit. Et derelinquetur,
 inquit filia Sion, ut umbraculum in vinea, & sicut tugurium in
 cucumerario, sicut ciuitas, quae vastatur. O Hispania, Hispania
 utinam non relinquaris sola sicut Germania, & Vngaria, Flan-
 driaque atque aliae infelicissimae prouinciae. Per veram igitur
 poenitentiam fratres charissimi ad Dominum conuertamur,
 priusquam a diuino furore glutiamur. Gloriosum hunc
 Martyrem

2^o Martyrem. N. imitemur, cuius sacrum martyrium hodie san-
 cta mater Ecclesia celebrat, qui se ipsum abnegans crucem suam
 usque ad mortem constantissime tolerauit. Quatuor comites iter
 facientes torrentem transitu difficillimum inueniunt. Quorum
 vnus accuratius transitum exquirens pede sicco preterijt, iamque
 trans torrentem persistit dicentibus alijs: O quis sicut ille pra-
 terire posset, ut iam securus existeret. Querentibusque quomodo
 sicco pede transierit ille respondet: Accipite hunc baculum, ei-
 que firmiter innitentes in illa petra pedes statuete, & caute ne
 in aquam oculos conijciatis: nam vos faciet euanescere, & in tor-
 renti demergi. Sed oculos erigite, & in hac amoenae ripa, ubi ego
 demoror illos statuete: sicque, sicut ego, secure transibitis. Viato-
 res sumus omnes Christiani in coelum iter facientes, torrensque
 3^o periculosus est hic mundus, in quo tot peccatorum sunt aquae:
 de quibus dicit David: Torrentes iniquitatis conturbauerunt
 me. Sancti sunt, qui accurata industria, diligentiaque sua huius sa-
 culi vadum tuti praeterierunt: iamque in viridi atque amoenae coeli
 ripa laeti, atque securi comorantur. Nos vero, qui adhuc citra tor-
 rentem sumus: neque eum pertransuimus, dicimus suspirantes:
 O quis iam sicut sancti torrentem istum tutus transiret, atque
 iam in coelo securus existeret. Quibus desiderijs contemplami-
 ni sanctos illinc nobis dicere: Fratres crucis baculum capite, for-
 titerque illi innitimini: nisi enim sacratissimae cruci innitami-
 ni, impossibile erit vos non perire. Simulque in hac petra, sicut & nos
 pedes statuete. Petra autem erat Christus. In hac sacratissima
 petra affectiones vestras affigite, qui sunt animae pedes. Neque
 3^o in voluptatum, fastuum, vanitatumque saecularium aquas oculos
 conijciatis, haec namque facient vos euanescere, cadere, gratiaeque
 vitam deperdere. Considerationis oculos in hac viridem, specio-
 samque ripam, ubi nos sumus, attollite: hinc enim vobis vigor
 adueniet, quod ulterius progrediamini. Sic etenim nostranhu-
 mus, sicque vobis praeterendum est, ut gratia repleti ad hanc bea-
 titudinem accedatis. Ad quam nos perducatur. &c.

Simile.

Psalm. 17.

CHARVM Trium praeteritarum concionum materia Eu-
 gelio in communi vniuersi Martyris incipienti: Nolite putare, quia
 veni pacem mittere in terram, applicari potest. Maxime super
 illa verba: Qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est
 me

me dignus. Potest etiam adaptari alteri Euangelio eiusdem communis, sic exordienti: Siquis venit ad me, & non odit patrem suum. Et Præsertim super illa verba: Qui non baiulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus. Super quæ bina Euangelia multa etiam notabilia in duabus concionibus, quæ habentur sabbatho ante Dominicam in passione in nostro quadragesimali, & in quatuor concionibus in festo sancti Andree in aduentuali volumine comperies.

IN EODEM COMMUNI VNIUS MARTYRIS

Concio Prima.

Amen, amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, ipsum solum manet &c. Ioan. 12.



NEFER T gloriosus Euangelista Ioanes paulo ante Iesu Christi Saluatoris nostri mortem dicentibus illi duobus ex discipulis eius, illic esse duos viros gentiles, qui eum alloqui volebant, diuinum Magistrum respondisse: Venit hora, ut clarificetur filius hominis: per quam clarificationem sacratissimam mortem suam intelligebat. Videam?

nunc, O Christe infinita æterni Patris sapientia ut quid hoc nunc dicis? Cum hi ex gentibus ad te videndum accedant, dicis mortis tuæ tempus appropinquare? Nonne melius esset te illam differre, quo ij, & alij complures gentiles ad te veniret, tuamque celestem doctrinam acciperent? Ut supernus Dominus hic quaestioni responderet, similitudinem grani frumenti adduxit dicens: *Nisi granum frumenti*. &c. Quasi diceret, secundum Theophi. Ne arbitremini mortem meam gentium conversionem esse impedituram. Imò vero dico vobis, quemadmodum granum frumenti cadens in terram cum mortuum fuerit magnam fructum affert, sic mortem meam effecturam esse, ut fides mei inter gentes amplius multiplicetur. Quod summa veritas iurat dicens: Amen, amen dico vobis. Hæc dictio, Amen, est Hebraica, & significat

gnificat verè. Quæ, ut ait glossa, quia tantæ est autoritatis noluerunt eam interpretes in latinum sermonem transferre, ne eius maiestas minueretur. Sufficit quæ; Christum Redemptorem nostrum ad Euangelij sui veritatem in fallibilem cum iuramento affirmandam ea usum fuisse, ad hoc, ut credamus hoc eximia autoritatis esse verbum. Nam, ut ait D. Hiero. nunquam Deus, nisi per semet ipsum iurare consuevit. Et quia veritas est ipse Deus, idcirco per eam Deus iurans, per se metipsum iurat. Et sic dixit per Isai. Pro. Ego Dominus, & non est ultra Deus absque me: in me metipso iuravi, egredietur de ore meo iustitiae verbum. Ex quo sequitur Christiano viro cum veritate, ac necessitate, & in re graui iurare licere. Iuramentum quæ; cum omnibus debitis circumstantiis celebratum est actus adorationis patriæ, atque meritorius, isque honorabilissimus, ut ait D. Tho. ex Philoso. Vnde in rebus grauib; prisci quodam patres pie iuramentis uti consueverunt. Sic Patriarcha Abraham dixit famulo suo Eliezer. Pone manum tuam subter femur meum, ut adiure te per Dominum Deum caeli, & terræ, ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananaeorum. Et Patriarcha Iacob filium suum Ioseph etiam adiuravit dicens: Pone manum tuam sub femore meo, & facies mihi misericordiam, & veritatem non sepelies me in Aegypto. Veteres illi patres subter famur alios adiurare consueuerant sicut credentes, ac sperantes Deum ex semine suo carnem esse sumpturum. Et per illam partem, quæ est humanæ generationis initium, adiurantes quodammodo per sanctissimam Iesu Christi carnem inde processuram adiurabant. At animaduertite iurantes quatenus iuramentis stare teneamini. Deus enim non solum in futuro, sed in hoc etiam saeculo iuramenta violantes acerrime punire consuevit. De Rege Ieconia dixit Deus Ezechiel Propheeta. Vivo ego, dicit Dominus Deus, quonia fecit irritum iuramentum, in medio Babylonis morietur. Postquam Sanctus Iosue & principes Israel Gabaonitis iurarunt, eos a se non esse occidendos vniuersus populus Gabaonitarum fraudem agnoscens, ciuitatumque & terrarum illorum pulchritudinem perspicies murmurabat exoptans factum iurandum violari. Cui sanctus Iosue, & principes responderant: Iurauimus eis in nomine Domini Dei Israel: & idcirco non possumus eos contingere. Notate, quæso, sanctorum virorum fidelitatem. Qui etsi propter interpositam fraudem iureiurando non tenebantur: tamen propter Diuini nominis reuerentiam, per quod eis iurauerant,

Hiero. Sup.
Isai.

Isai. 45.

D. Tho. 2. 2.

q. 89. art. 4. q.

in corp.
Arist. 1. me.

ta. c. 3.

Gene. 24.

Ezech. 17.

Iosue. 9.

canon

cum magno ipsorum detrimento promissis stare voluerūt. Quā 6
 tuorque opulentissimas vrbes cū eorum consensibus amittere
 maluerunt, quā, vt nomen Dei inter gentes blasphemaretur,
 dicerentque Gabaonitæ populū Dei ius iurandum nō adimple
 re. O quantē reprehensionī est Christianis viris hoc sanctorū vi
 rorū piū exemplum: qui leuissima quāq; occasione iuramenta
 violant, quæ magna est diuinæ maiestatis iniuria, euidentisq; si
 gnium, ex quo infertur, quam parui Dei honorem, & gloriam
 æstimamus. Etiam Pharaō, quanuis Ethnicus sancto Ioseph di
 xit: Ascende, & sepeli patrem tuum, sicut adiuratus es. Etenim
 illi impium videbatur factum iuramentum non adimpleri. Tu
 vero, o Christiane illud adimplere non curas, quasi tua nihil in
 teresset, cū tamen te mortaliter peccare, perpetuisque inferni
 cruciatibus condemnari credas. O miser quis te dementauit, ne 7
 tam graue malum intelligas. Quid autem dicam, & quibus la
 chrymis aliorum complurium peruersionem lamentabor, qui
 passim mendacia sua iuramentis affirmant? O diabolicam per
 ueritatem. Quid miseri arbitramini vos facere, cū falso iura
 tis? Dicitis vtique Deo: Domine descēde de celo hocque meū
 mendacium, vt veritatem comproba. Deum summam veritatē
 vultis mendacium vestrum testari? Scitote igitur, vt D. Thom.
 affirmat, grauius esse malum falsum iuramentum, quā homici
 dium: vt moueritis quid faciatis, cū mendacium iuramento af
 firmatis. Atque ex assidua iurandi consuetudine homo in blas
 phemiam deuenire consuescit: quæ in Christiano viro terribilis
 abominatio est. Hebræus quidam cum altero rixans nomē Do
 mini blasphemauit. Et per exaggerationem dicit sacra scriptu 8
 ra, illum esse filium mulieris Israelitidis. Hoc dicit, cum vt il
 lius hominis peccatum exaggeraret, quod Hebræus cum esset
 tantam admisit abominationem: tum etiam, vt matris eius ne
 gligentiam explicaret, quia Israelitis cum esset, filium suum tā
 malis moribus instituit. Protinus ergo Moses Dominum con
 sultuit quid de blasphemio illo faciendum esset. Qui respōdit ei:
 Educ blasphemum extra castra, & ponant omnes, qui audierūt
 manus suas super caput eius, & lapidet eum populus vniuersus.
 O quam aperte hic ostenditur quanta sit huius sceleris grauitas
 quantamque vniuerso populo perniciem afferat: cū Deus blas
 phemum extra castra educi, ibique ab omnibus iubeat lapidari,
 neque

Genes. 50.

D. Thom. 4^a
lib. 1. q. 9. ar
tic. 13.

Leuit. 24.

neq; viuum neq; mortuum eum inter homines commorari pa
 tiatur: omnesq; velit eum occidere, siquidem ex illius peccato
 omnibus detrimentum prouenire consuescit. Et quemadmodū
 in sacrificijs præcipiebat Deus, vt omnes super animal immolā
 dum manus imponerent, sic vult omnes super hunc blasphemū
 manus imponere, significans in hoc, blasphemii supplicium sibi
 esse gratissimum. Sāctus Apostolus Iudas dicit in sua canonica:
 Cū Michael Archāgelus cū diabolo disputans altercāretur
 de Moyse corpore nō est ausus iudiciū inferre blasphemie, sed di
 xit: Imperet tibi Deus. Quod si Angelus gloriosus nō est ausus
 Diabolo maledicere, quomodo infelix homo Deo maledice
 re, eūq; blasphemare audeat? Quomodo non timet, ne terra ape
 riatur; eūq; viuum deglutiat? Quæ cū ita sint, dilectissimi fra
 tres, vos quāta animi cōtētionē possū, deprecor, maximē timea
 tis, ne in tātū præcipitiū deueniatis. Quod, vt euitetis, iniquā af
 fiduō iurandi cōsuetudinē a vobis diligēter expellite, nec indif
 ferēter pro leuissima quaq; re iuretis nō dijudicātes, vtrū quod
 iure iurando affirmatis, verū sit, an falsum. Ad quod oportet vos
 animaduertere, Deū præcepta Decalogi Mosi tradentē illa sim
 pliciter protulisse: de prohibitione verō iurandi dixisse, Nō assu
 mes nomē Dñi Dei tui in vanū neq; enim habebit infontē Dñs Exod. 20.
 eum, qui assumpserit nomē Dñi Dei sui frustra. Huic præcepto
 peculiariter hanc addidit cōminationem, quod tanti mali quasi
 frānū esset hominibus, eo quod peccatum hoc nimis vniuersa
 le est, & facillimē perpetratur.

Iurauit hic igitur summa veritas dicens: Amen, Amen dico ve
 11 bis, ad confirmationem rei tam necessariæ qualis erat sanctissi
 mæ ipsius mortis fructus. At valde miror, o supérne mundi Re
 demptor, te dicere: Si autem mortuum fuerit multum fructū af
 fert. Quomodo multū fructum sacratissimæ passionis, mortisq;
 tuæ esse dicis, cum tot in infidelitatibus in sceleribusq; suis rema
 nentibus, tā paucos laboribus, meritisq; tuis vt perspicias? Imo
 hoc fuit vnū ex ijs, quæ te in hac mortali vita diuīus cruciarunt.
 Quod significauit Dauid tuo nomine dicēs: Super dolorē vulne
 12 rū meorū addiderūt. Mirabile vtiq;. Nō dicit? Super dolores
 vulnerū meorū. In quo significare videtur, quāuis Christi R. N.
 vulnera quā plurima fuerūt, eū tamen vnum tantum dolorem
 persensisse. Ecquid est hoc Deus cordis mei? Spinas sacratissi

Sanct. ij. pars

h

mum

mū caput tuū cōpūgentes, verbera tenerrima terga tua discru-
 ciātia, clauos benediētos pedes, manusq; tuas penetrātes, crucē
 deniq; sanctissimū corpus tuū cruciātē vnū tātū dolorē vocas?
 immēsi fuerūt cruciatus, quib⁹ bonus Iesus fuit cōtort⁹, innume-
 riq; dolores, quos ipse periecit. At quē admodū serpēs Moſis
 oēs Pharaonis serpētes deuorauit, sic amātissimus animarū spō-
 sus in passione sua vnū nimis excessiuū dolorē sensit, qui omni-
 b⁹ alijs doloribus excessit. Et hic quidē nō ex eo prouenit, quod
 familiā suā disperſam perspexit: nō quod sacratissimā humani-
 tatem suam tot cruciatibus affliētā, non quod pretiosissimū san-
 guinem suum diffusum, non quod vitā suā finire vidit, sed quod
 mortem, passionēque suam paucis fructuosam fore considera-
 bat. Ita q; hoc diriū affligebatur, quod sciebat, quā modici ex
 ipsius morte fructum percepturi erant. O Redemptor magnifi-
 ce, o fili (si fas est dicere) prodige admirabilis, quomodo nō eras
 nimis contristandus, cū totum sanguinem tuum in cruce diffu-
 deris, cuius vna gutta mille mūdōs redimere sufficeret, conside-
 rans in monte caluarie holocaustū atq; sacrificiū superesse, mū-
 dosq; qui redimerentur deesse: & tamē hunc vnū mūdū, qui
 extat, ex meritis tuis infinitis fructū non esse percepturū? Quis
 cum ita sint, quomodo dicis, o Dñe: Si autē mortuū fuerit, mul-
 tum fructū affert. Dico multum fructū sacratissimā Dñi passio-
 nem quo ad sufficientiam attulisse, fuit enim infiniti valoris, &
 pretij. Et ita dicit D. Paul. Proposuit, scilicet, Pater aternus, in-
 staurare omnia in Christo, quæ in cœlis & in terra sunt in ipso.
 Ad omnia quippē sacratissima eius mors sufficiens extitit. Atq;
 etiam dicitur, multus fructus: quia etsi non plures, quam vna ani-
 ma saluarentur, hæc adeo pretiosa est in conspectu Dñi, vt illius
 saluatio magnus fructus possit appellari. O benedictus sit talis
 Deus, quāti singulos nos æstimat, & quā parui à nobis æstima-
 tur. Valde etiā pensari oportet priorē huius sententiæ partē, sci-
 licet. Nisi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit, ipsum
 solum manet. Quomodo tibi, o Dñe, similitudo hæc potest ada-
 ptari? Licet enim verum sit, nisi granum frumenti cadens in ter-
 rā mortuū fuerit, ipsum solum manere: tu tamen quanuis non mo-
 rereris nō esses satis superq; conuictus in cœlo? Nūquid tibi nō
 Angeli, Archangeli, Cherubim quoq; & Seraphim, omnesque
 deniq; hierarchiæ cœlestes assistunt? Quomodo igitur solus ma-
 neres

nerestam illustri beatorū spiritū corona comitatus? Istā appel-
 las solitudinē? O immēsam Dei charitatē in hoc magnopere de-
 claratā, quod locū, cui homo deest, solitudinē vocat. Accidit do-
 minā in domo patris sui inter fratres, parentesq; suos cōmorari.
 Quia verò vir eius in Indiā, aut aliā longinquā regionē se contu-
 lit, illa suspirat, & dicit: O quā solam me sentio? Quid dñā? non
 ne inter parētes fratres, ac consanguineos tuos cōmoraris? Quo-
 modo igitur te solā esse dicis? Viri sui, quē maxime diligit, absē-
 tiā solitudinē vocat. Quoties accidit vobis inter multos, vbi fe-
 stiuitates, ludiq; celebrantur, existere, quibus minime delecta-
 mini, quia vobis is abest, quē intimo cordis amore diligitis? O
 æterne Deus, quā intrinseco homines amore cōplecteris, ideoq;
 eorū absentiā solitudinē appellas, quāuis tibi in cœlo innumeri
 beatorū spiritus adstent. Sicq; referens D. Lucas, quomodo diui-
 nus hic Dñs in horto à discipulis suis recessit, his verbis hanc se-
 parationē cōmemorat: Ipse auulsus est ab eis, quātū iactus est la-
 pidis. Vbi in verbo: auulsus: significatur ei ab illis recedēti ani-
 mū prope auelli. Et sic, vbi nos legimus in Prouerbijs: Deliciae
 meæ esse cū filijs hominū, alia translatio habet: Oscula mea esse
 cū filijs hominū. Et vbi nos legimus apud Isaiā: vinea Dñi exer-
 citū domus Israel est, alia translatio habet: Osculū delectabile
 Dñi exercitū domus Israel est. Ex quo apparet vnusquisq; ho-
 minū Deo dulcissimū osculū esse videri. O verba super gladios
 acutissimos durissima quæq; corda feriētia, si hæc attētē cōside-
 rare voluerint. Etenim vilissimos terre vermiculos De⁹ adeo di-
 ligat, vt oscula sua suauissima vocet locūq; cui ipsi nō adstent soli-
 tudinē dicat. Infelices autē homines ei adesse in cōcione, oratiōe
 hospitali, virtutūq; exercitatione amaritudinē iudicat. O cœlū
 o terra, o insensibilia elemēta tātā hęc filiorū A dē ingratitudinē
 admiramini. CNe vero arbitraremur ad salutē nostrā impetrādā
 sufficere filij Dei pro nobis mori, neq; opus esse nobis aliquā ad-
 hibere diligētiam, protinus subdit dicēs: Qui amat animā suā perdet
 eā: qui odit animā suā in hoc mūdo in vitā æternā custodit eā, Vide
 m⁹ nūc, Dñe, Nōne tu homini iubes: Diliges pximū tuū, sicut
 te ipsum? In quo ei iubes, pximi sui amorē, simul & suū, vna eadē
 que regula dimetiri? Si proximū diligis factū est, etiā hominē sei-
 psū diligere sanctū erit: cū amor nostri sit regula amoris pximi.
 Præterea, nōne dixisti: Qui participat eū fure, odit animā suam?

Simile

Luc. 22.

Prou. 8.

Isai. 5.

Matth. 6.

Galat. 2.

2. Tim. 3.

Quomodo ergo hic dicitis. Qui odit animā suā in hoc mūdo, in vi-
tā eternā custodite eā? Respōdeo hic animā pro vita sumi, sicut &
alibi dicitur: Ne solliciti sitis animę vestre quid māduca-
tū, id est, vite vestre. Vita autē nostra est vita peccatrix, p̄fana, & sensualis.
Etenim quādo quis vitā sanctā degit, vt ait D. Paul. nō ipse, sed
in eo Christus viuit. Sic ipse affirmat his verbis de se loquēs: Vi-
uo autē iā nō ego: viuit verō in me Christus. Hāc igitur vitā no-
strā hic a Dño iubemur odisse. Sicq; nō prohibet tibi, ne te dili-
gas, sed ne sensualē istā vitā ames. Quod si in te dicēs: Si me dili-
gere possum, beneq; facio, quomodo dixit Apostolus: In nouis-
simis diebus instabūt tempora periculosa, erūt homines seipso-
amātes, cupidi, elati, superbi, blasphemī, parētibus nō obedi-
entes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incō-
tinētes, immites, sine benignitate, proditores, proterui, tumidi, 19
& voluptatū amatores magis, quā Dei? Orē admirabilem, quot
mala hic vir diuinus accumulāt. Ecqui sunt hi, quibus tanta ini-
quitas inest? Anne sunt Mauri, seu Turcæ? Ipse protinus expli-
cat dicens esse eos, qui se diligūt. Ideoq; postquam dixit: Erunt
homines seipso amantes, statim omnes has abominationes ad-
didit, significans homines seipso amare horum omnium scele-
rū esse fundamentū, atq; principiū. Quomodo ergo dicitis, fas es-
se homini seipsum diligere? Ad cuius dubij intelligentiam ani-
maduertendū vobis est, vniuersum genus humanum inter hos
duos affectus esse locatū, videlicet, aut in Dei, aut in suimetipsi
amore. Sūt quippe nōnulli sese adeo amātes, vt omnia propter
semetipso diligāt. Deū amāt, quia ab illo sustinentur: solē, quia
ab illo illuminātur, regē, quia ab eo defendūtur. Omnesq; crea- 20
turas esse volūt, quia ad eorū vtilitatē dirigūtur. Qui quidē se
Deos faciūt, & in Dei sede, Deū verō in ipsorū loco cōstituūt.
Deū propter se, & se propter se diligētēs, se in Dei, Deūq; in sua
sede locāt. Alij verō Deū propter Deū, aliasq; creaturas, & seme-
tipso propter ipsum Deū diligūt: & hic est optimus amor sui.
Itaq; dicēs D. Paulus: Erūt homines seipso amantes: affirmās q;
ppter hoc alia multa mala esse ventura, de ijs loquitur, qui Deū
atque omnes alias creaturas propter semetipso diligunt.

Cum vero Dens nobis præcipit, vt amore nostri amorē pro-
ximi metiamur, de hoc sancto amore loquitur, quo homo se pro-
pter Deum diligit, Amplius hanc sententiam Dominus expli-
cat

21 eat dicens: *Siquis mihi ministrat, me sequatur.* Olim scholastici in
Academijs tres aut quatuor vnum tantum famulum, qui illis
omnibus ministrabat, habere consueuerant. Nunc autem adeo
accreuit superbia, vt vnus tantum scholasticus a septem famulis
sibi seruari velit. Cumq; Deus sit Dominus infinitæ maiestatis,
nec sit scholasticus pauper, non patitur ministrum suum alteri
deteruire in eo cor suum statuentem. Ideoq; dicit: Qui mihi mi-
nistrat me sequatur. Me (inquit) non mundum, Diabolum, siue
carnem sequi debet. O si quantum Deus meretur, & quā pa-
rum ei dare possumus, intelligeremus, quomodo hoc modicum
quod est cor nostrum, diuidere, Diabolumq; ac mundum simul
cum Deo participem eius facere nos puderet. Hoc considerans
Dauid dicebat: Tuus sum ego, saluum me fac. Nolo (ait sanctus
Propheta) me diuidere, aliudq; extra te amare, aut sequi. Et ita
dicit D. Augustinus: Minus te amat, qui tecum aliquid amat. *Augus.*
Quod si quis dicat: Ecquis tam validum, potentemq; Gigantē
sequi valebit, qui sic huius vitæ cursum tranauit? Orabat cœle-
stis Magister, & in oratione transfigurabatur, & tādū contēpla-
batur quousq; sanguineos sudores immitteret. Quadraginta
dies cū noctibus nihil prorsus comedens ieiunabat. In motibus
frigori, ventisq; expositus dormiebat. Denique adeo velociter
currebat, vt diceret sponsa: Ecce iste venit saliens in montibus,
traniliens colles. Quis igitur illum sequi poterit? Dico Domi-
num non præcipere, vt licet ipse curramus, sed, vt sicut poterim-
us, eum sequamur. Postquam gemini fratres Esau, & Iacob se
se in via viderunt, alterutq; amplexibus vsi fuerūt, magnæq; vr
banitatis sermones inter se contulerunt, sciēs Iacob se non posse
pariter cū fratre suo incedere dixit ei: Nosti Domine mi, quod
parulos habeam teneros, & oues, & boues fessas mecū, quas si
plus in ambulando fecero laborare, morientur vna die cū tigre-
ges. Præcedat Dominus meus ante seruum suum, & ego sequar
paulatim vestigia eius, sicut videro parulos meos posse: donec
veniam ad Dominum meum. Sic fidelissimo fratri nostro Iesu
Christo nos dicere oportet: Domine tu quia fortis es, sine cessa-
tione curris: ego, cui sensus huius, potētiaq; debiles sunt, si vellē, si-
cut tu, ieiunare, sicut tu, orare, sicut tu, vigilias obseruare, sensi-
bus potentissimisque meis breuissime vitam adimerem: siquidē pa-
riter (A. las parejas) tecū currere nequeo, te paulatim sequar iuxta
Sanct. ij. pars h 3 imber

Simile.

imbecillitatem meam. Cū rex ex vna in alteram urbem se cōfert, eius magnates, viri q; ab aure illum comitantur. Quod si ille currit, ipsi etiam currunt: cætera verò familia suis itineribus gradiuntur, eadem, scilicet, via procedentes. Sic supernum Regem Iesum Christum sacri eius Apostoli, alijq; sancti currētes secuti sunt: quanuis non pariter cum illo, quodammodo tamen prope illum decurrebant. Nos verò miseri, & imbecilles quāuis non tā velociter decurramus, nō magna in nos culpa cōferetur.

Etiam verbum hoc, *Sequatur me*, significat: Attendat hominiam, qua ego ambulo, & ipsa ille gradiatur. *Et vbi ego sum, illic & minister meus erit.* Non dicit: Vbi ego ero, sed, vbi ego sum, illic & minister meus erit: quia iam tunc sacratissima eius anima beata erat, diuinaq; gloria perfectè fruebatur. Ideo q; dicit: Ille, qui hac gloria, qua beatissima anima mea iam fruitur, sacratissimumq; corpus meum à gloriosa resurrectione frui incipiet, voluerit coronari, eadem via qua ego, gradiatur. Stultus esset qui Regem comitans cū in aliquam urbem esset ingressurus, nollet eadem porta, qua rex, eiusq; magnates ingrediuntur, introire, sed vellet murum alibi rumpi, sibiq; peculiare ostium aperiri. O homo delire, atq; amens, nunquid istud cogitare potuisti: Tibi ne denuo ostium oportet aperiri. Loquens supernus Rex gloriæ cum binis discipulis fugientibus Emaus, illosq; obiurgans dixit eis: Ostulti, & tardi ad credendum, nonne hæc oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam? Per hanc Crucis, laborumque ianuam, qua Rex regum Iesus Christus ad sanctissimi corporis sui glorificationem introiuit, peculiare etiā illius amici principesq; Ecclesie eius sunt ingressi: tu vero insane per voluptates ingredivis? Hoc est te velle, vt tibi peculiare ostiū fiat in cælo. O terribilē cæcitātē. Quare talis cogitationis te nō pudet? Hinc infertur quantopere Deo gratias agere teneamur, cū nobis labores immittit: sic enim nos in cœli ianuis statuit. Vnde gloriosus Laurētius dū in craticula superposit⁹ vreretur, ardētibus prunis exultans dicebat: Gratias tibi ago Dñe, quia ianuas tuas ingredi merui. Nō dicit: Quia iā me in gloriā introduxisti: sed, quia me in laboribus, quę sunt ianuar tuar, statuisti: per has enim tu cū tuis fidelibus seruis in cœlū introiisti. O gloriose martyr, quā meritò pro hoc singulari beneficio quod tibi contulit, Deū glorificas. Qui mercator plurimos in capsula numos habet.

Simile.

Luc. 24.

Simile.

27 benti pretiosa mercimonia offert, quæ emēs locupletior fiat, nō parū in eū beneficiū cōfert. Vir gratia plen⁹ magno à Deo beneficio fuit affectus, cū ei tormēta oblata fuerūt, quibus ipsa gratia adiut⁹ coronā ineffabilē mereretur. Mille, ac plures anni sunt ex quo gloriosus hic vir cœlesti beatitudine fruitur, ob vnā noctē diemq; quibus martyrium passus est: atq; adhuc infinita ei secula remanēt, in quibus illa fruatur. O quam foelicia nūc illa tormēta craticulā, prunas, vulnera, verbera deniq; breuissime trāseuntia iudicabit, quibus immarcescibilē gloriæ coronā fuit adeptus. O quātopere nos illius exēplo, & spe corona eius perfruedi oportet roborari, vt ob diuinū amorē discrimina in virtutis via nobis oblata equo, cōstantiq; animo perferamus. Et ita dicit D. Augustinus: Flāmis, quas ipse pertulit Christianorū omnium corda calefacit: quò sic calefacti eū imitantes diuinā in hoc sæculo gratiā, & in futuro cœlestē beatitudinē consequamur. Ad quā nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

Aug. sermō
1. S. Laur.

In eodem Cōmuni vnus Martyris Concio Secunda.

Amen, amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, &c. Ioannis. 12.



N hodierna sancti Euangelij lectione fratres dilectissimi diuinus mundi magister quid pro nobis fecerit, quidq; à nobis propter se fieri velit ostendit. Etenim pro nobis verus Deus existens homo factus est, vtq; nobis vitam conferret, mortem acerbissimam tolerauit. De quo singulari quadam metaphora grani frumenti sermonem facit: quod, vt experientia cōperimus, nullum fructum affert, nisi prius seratur, & in terra putrescat. Vnde B. Paulus, Tu inquit, quod seminas nō viuificatur, nisi prius moriatur. Et hinc est, q̄ agricolæ opportunū serēdi tēpus obseruāt, videlicet, cū terræ humiditas inest, quę granū putrefieri iuuat. Hic fuit ad

1. Cor. 15.

Isa. 53.

Apo. 7.

mirabilis fructificandi modus, quo filius Dei vsus fuit: quem multo antea Isaias Propheta prædixerat his verbis: Generationem eius quis enarrabit. Rationemque subdit dicens: Quoniam abscissus est de terra viuentium. Vbi manifestè videtur sanctus Propheta de actiua Iesu Christi Redemptoris nostri generatione loqui: quæ est credentium spiritualiumque filiorum eius ex sacratissima ipsius morte nascentium multiplicatio. De quibus dicit: Quis eos enarrare poterit? Et ita dicit D. Ioannes, Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus, & tribubus & populis, & linguis stantes ante thronum, & in conspectu agni amicti stolis albis, & palma in manibus eorum. De quibus omnibus inferius dicit: Lauerunt stolas, & dealbauerunt eas in sanguine agni. Id est, gratia, & gloria, quam possident ex innocentissimi agni Iesu Christi meritis illis præcipue processit. *(O grano maravilloso sembrado por la mano del padre eterno en aquella tierra fecundissima de las entrañas purissimas de la sacratissima Virgen Maria señora nuestra. O grano admirable regado con el agua de la fuente del Spiritus sancto: grano nacido con beldad y hermosura para los hombres y para los Angeles. O grano crecido y espigado con treinta y tres años de vida perfectissima. O grano segado con la hoz de la passion. O grano trillado en la era de la synagoga con coces, empellones y bofetones. O grano molido en la muela de la cruz con innumerables tormentos. O grano cernido con el cedazo de la muerte, donde se aparto el salvador de la harina, que es dō de se aparto el trabajo, y dolor del santissimo Redemptor para nunca más poder padecer. O grano amassado con agua de lagrimas. O grano cozido en fuego de charidad, y dado a comer en espede de pã en el santissimo Sacramento del altar.)* O panis cœlestis & panis angelorū, beati qui te digne vescuntur, quique tam singulari fructu fruuntur. Ex hac diuina segete vniuersus sanctæ Ecclesiæ fructus est ortus. O mirabilem gignendi modum? Homines filios suos viui gignunt: Christus autem Redemptor noster tot spirituales liberos morte sua genuit. Verum audite B. Ioannem dicentem: qui dicit se in Christo manere, debet sicut ipse ambulauit, & ille ambulare. Si quidem igitur Christus filius Dei, quem debemus imitari, granum est, singulos nos granum esse, non verò inanem operibus paleam oportet. Sit igitur charissimi vnusquisque nostrum solidum virtute, pondere, firmitate, constantiaque refectum granū: non vero stipula, quæ minimo quoque ventorum flatu huc at-

A. Ioan. 2.

que

que illuc circumfertur. Memēto te terribilis illius minæ, qua gloriosus Baptista de rigoroso, supernoq; iudice Iesu Christo loquens Hebræos cōminatus est his verbis: Cuius vtilabrū in manu eius, & purgabit areā suā, & cōgregabit triticū in horreū suū: paleas autē cōburet igni inextinguibili. Granū tritici fratres, & non hordei esse debetis. Hordeū enim pelliculā illā, qua operitur, difficulter expellit, quā granū tritici facile exiit. Sic perfectū cornō alicui rei huius sæculi inordinate adhæret: imperfectū vero vix se ab aliqua nouit expedire. Charissimi, ait D. Petrus, obsecro vos tāquā aduenas, & peregrinos abstinere vos à carnalibus desiderijs, quæ militāt aduersus animā. Beatus qui se in hoc sæculo iudicat peregrinū, & sicut aduena rebus omnibus explicitus, atq; expeditus viuunt. Miseriq; illi, qui sæcularibus omnibus adhærēt: & in poenā scelerū eorū in tantū errorē inciderunt, vt credāt se sola fide esse saluādos, cū bona opera nulla faciāt. De quibus dicit Dauid. Principes eorū, qui dixerūt: Hæreditate possideamus sanctuariū Dei: Deus meus pone illos vt rotā, & sicut stipulā ante faciē venti: sicut ignis cōburēs syluā, & sicut flāma cōburens mōtes: ita persequeris illos intēpestate tua: & in ira tua turbabis eos. O Dñe superbi nimis consurrexerūt, qui tāquā potētes principes sanctæ ecclesiæ tuæ peruertere conati sunt, legēq; tuā extirpare voluerūt, atq; in ea magnā stragē ediderūt dicentes: Hæreditate possideamus sanctuariū Dei. Nō est vobis opus ieiunio, neq; poenitentia, aut vlla sanctæ exercitatione: satis enim multā poenitentiam pro nobis Iesus Christus egit. Quod si queratis, quomodo nobis in cœlū ingrediendū sit. Hæreditate (aut) hæreditario nobis cœlum iure debetur, cū nos per baptismū filios Iesu Christi fecerimus. Deus meus pone illos, vt rotam, quod ex vno in aliud præcipitium prolabantur, quoad usque ad profundam tartari perueniant. Hæc non est oratio, sed prophetia explicans quid illis euenturum sit. Et pone (inquit) eos vt rotam & sicut stipulam ante faciē venti. Siquidem cum vitæ suæ inanitate sine operibus remanserunt, fac, vt sicut stipula huc, atq; illuc, sine requie à vento circumfertur, sic illi à Diabolis ex vno in aliud tormentum sine tranquillitate deferantur. Et quemadmodum in arida sylua facile ignis incenditur: sic illi æternis ignibus concrementur, qui omni virtutis humore carent & ad ardendum aptissimi sunt. Eia prælati, eia sacerdotes

1. Pet. 2.

Psal. 82.

h i

dotes

dotes, eia viri eruditi, eia concionatores nunquid hæc verba cōgnoscitis? Nunquid hæc ego ex me dico? Nunquid hæc verba non sunt à diuino spiritu reuelata? His ergo durum hunc, indomitemque que ceruicis, atque rebellem populum exhortamini. Ego quippe iam eadem ei dixi, nec tamen mihi fidem adhibere vult. Dicite vos, & forsitan credet. O fratres in Christo Iesu, ne decipiāmini, arbitantes solam fidem sine operibus vos posse saluare: contrarium enim tota sacra scriptura conclamat. Peculiariter autem audite Diuum Paulum dicentem: Si filij & hæredes, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: si tamen compatimur, vt conglorificemur. Quid clarius dici posset? Cohæredes (inquit) Iesu Christi, suauissimi fratris nostri erimus, si cum eo passi fuerimus, veramque peccatorum poenitentiam egerimus. Et ita dicit Beatus Petrus: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt sequamini vestigia eius. Ideoque postquam Dominus de ijs locutus est, quæ propter nos fecit, ac tulit, protinus subdit quid nos ipsius causa facere debeamus dicens.

Qui amat animam suam perdet eam. Est hic valde pefandum Dominum non dicere: Qui amat spiritum suum perdet eum, sed, qui amat animam suam perdet eam. Ad cuius intelligentiam oportet prius intelligi verba illa Diui Pauli dicentis: Viuus est sermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens vsq; ad diuisionem animæ, & spiritus, compagumque, ac medullarum & discretor cogitationum, & intentionum cordis. Primo aduertendum est B. Apostolū, vt sanctus Theodoretus exponit, hic de verbo diuino Christo Redemptore nostro, loqui. Statim enim inferius dicit: Et non est vlla creatura inuisibilis in cōspectu eius: omnia nuda, & aperta sunt oculis eius, ad quem nobis sermo. Protinusque concludit dicens: Habentes ergo pontificem magnum, &c. Illumque sermonem appellat, sicuti Sapiēs ipsum etiam nuncupauit dicens: Cum quietum silentium continerent omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus Domine exiliēs de cælo à regalibus sedibus in terram profiliuit. De hoc diuino verbo dicit hic Sanctus Apostolus: Viuus est sermo Dei: quia non solum ipse viuit, & viuet in æternū, sed etiam est vita iustorum. Et ita dicit Beatus Ioannes: Qui habet filium Dei, habet vitam qui nō ha-

Rom. 8.

1. Petr. 2.

Hebr. 4.

S. Theodo.
sup. episto.
ad Heb.

Sapie. 18.

1. Ioan. 1.

11 habet filium Dei vitam non habet. Dicitque Diuus Paulus eū esse omni gladio ancipiti penetrabiliorem: quia materialis gladius corpus abscindens ad animum non peruenit: at filius Dei pertingit vsque ad diuisionem animæ, & spiritus. Quomodo dicit sanctus Apostolus Verbum diuinum animam ab spiritu secernere? Nunquid anima, & spiritus vnum, & idem non sunt? An duplex in homine anima, iuxta Manichæorum hæresim statuenda est? Dico spiritum, & animam vnum, atque idem esse dupliciter tamen appellatur, ob duo effectuum genera, quæ operatur. Dicitur anima quatenus corpus animat, eiq; virtutem ac vitam confert: & quatenus alia omnia in hominis corpore facit, quæ anima bruti in ipsius corpore operatur. Dicitur autem spiritus quatenus animam bruti superat, scilicet, intelligens libero arbitrio vtens, cæterasque perfectiones habens. Dicit igitur Diuus Paulus verbum diuinum inter animam, & spiritum diuisionem facere, quia cœlesti ipsius doctrina efficit, vt anima corpus adiuet, & animet: & quatenus spiritus sensualitati non subiacet, sed ad diuinarum rerum contemplationem erigatur, & in earum amore accendatur, quod, vt melius faciat, acceptorū beneficiorum recordetur. Denique ne tota in corpore animando penitus occupetur, sed plusquam animabouis, aut aſini faciat quatenus Spiritus ad spirituales, cœlestesque exercitationes exequendas exurgat, dicit etiam illud compagum esse diuisorem. Compago partes diuisas connectit. In homineque compages sunt, in quibus vna pars vitæ alteri iungitur, vnaque ætas alteri connectitur. Sicuti cum puer ab infantia exiens iuuentutē 13 ingreditur, & cum desinens esse iuuenis virilem aggreditur ætatem, & cum virili ætate transacta senex incipit esse. Filiusque Dei has compages diuidit docens nos meliores in vna, quam in altera ætate esse oportere: & sicut in ætatibus crescimus, sic in vitæ rectitudine proficere debere. Dicitur etiam verbum diuinum medulam diuidere. Medulla inest ossibus: per quam cogitatio designatur. Et filius Dei nos docet bonas à malis cogitationibus discernere, quò bonæ in intellectu remaneāt: voluntatē ad earum amorem propendant: malę autem foras velociter expellantur, priusquam illam inficiant. Hi sunt ex præcipuis effectibus, quos filius Dei in terra perfecit. Et sic dixit: Nolite putare quoniam venerim pacem mittere in terram: non veni pacē mittere,

Mat. 10.

mittere, sed gladium. ¶ Vnusque ex perspicacioribus locis, in
vbi has diuisiones, maximè que inter animam, & spiritum erudi-
uit, est hic, quem hodierna sancti Euangelij lectio refert dicens:
*Qui amat animam suam, perdet eam, & qui odit animam suam in hoc
mundo in vitam aeternam custodit eam.* Non utique dicit: Qui amat spi-
ritū suum, perdet eum, sed, qui amat animam. Vult Dominus
dicere, eum, qui omnem curam suam in corpore reficiendo, sa-
ginando, delicate que tractando adhibet, ita vt ea solum anima
quærat, quæ ad corpus spectant: hunc animam suam esse perdi-
turum. Corpus quippe est hostis iniquus, qui beneficijs peior,
rebelliorque efficitur. Est similis Iudæ, qui peracta cœna illum
venditurus perrexit, qui eum cibauerat. Quatumuis crudelis sit
hostis, beneficijs plerumq; mitigatur: at Lucifer ingratus quam
plurimis à Deo perceptis beneficijs commotus fuit, vt in eum
consurgeret. Tale est corpus humanum. Etenim quò plura re-
cipit beneficia, eò vrgentius ad hominem illa facientem euertē-
dum concitatur. Vnde Beatus Paulus. Si, inquit, secundum car-
nem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortifi-
caueritis, viuetis. O miseros illos, qui tam ineptè curas suas ad-
hibent, siquidem illis condemnationem sibi acquirunt. Odio
habete fratres animam in hoc sensu, quem vobis explicui, non
autem spiritum, qui est ipsa anima quatenus ad Deum contem-
plandum, ac diligendum ascendit. Hunc enim spiritum non
odio quidem habere, sed omni, qua poterimus vigilantia conser-
uare, atq; augere debemus: ob huius enim defectum corruptus,
ac dissipatus est orbis. Ironice dixit Isaias Propheta: Oblita es
Dei Saluatoris tui, & fortis adiutorij tui non es recordata: pro-
pterea plantabis plantationem infidelem. Quasi dicat: (*Si porcierto
buen camino lleuas*) Vt in virtute proficias, & in corde tuo plātas
feras, quæ vitæ fructum ferant, quales sunt amor, obediētia, aliæ
que virtutes, cum Dei auxiliatoris tui obliuiscaris. Aliaq; tran-
slatio hoc apertius explicat dicens: Oblita es Dei Saluatoris sui
propterea plantabis plantationem infidelem, & sic habet etiam
contextus Græcus. Vnde contrariū infertur, scilicet assiduam
Dei recordationem nimis necessariam esse ad fidelem planta-
tionem in corde plantandam. Et sic vbi nos legimus in Psalm.
In matutinis meditabor in te, alia translatio habet: In matutinis
meditabar in te. Et sic est etiam in contex. Græco. In qua tran-
slatio

Roma. 8

Isai. 17.

Psalm. 62.

17 stationum varietate adnotatur eximia iusti in meditatione per-
seuerantia, cum meditatus fuerit, & meditaturus sit, quasi qui
nunquam in tam sancta exercitatione defeciscitur, sciens quan-
tum inde percipiatur emolumentum. Quod diuinus spiritus *Psalm. 33.*
in Psalmo mirifice declarauit. Vbi pro eo, quod nos legi-
mus, Accedite ad eum, & illuminamini, & facies vestræ non
confundentur, in Hebræo sunt verba, quæ etiam significant,
Aspicite in eum, &c. non confundetur, id est, non afficietur pu-
dore. Confusio quippe nobis est magna in ijs vitam consumere,
vnde nihil præter dolorem poenitentemq; elicimus. Huius ve-
ritatis agnitionem ijs Deus præbet, qui verè, & ex animo in eo
mentis oculos statuunt. Ideoq; dicit sanctus Propheta: Aspicite
in eum, & illuminamini, & facies vestræ non confundentur. *Ind. 16.*
18 Aspicere in eum est in eo spiritales oculos statuere, illius, scilicet, pro-
bitatem assiduo contemplando. Hoc in eo significabatur, quòd
Nazaræi Deo dicati capillos non abscindebāt: nam comæ illæ
sanctas cogitationes significabant. Et quemadmodum Philistæi
crines Sampson abscindere curauerūt, vt eis abscisis imbecillis
maneret, sicuti reuera contigit, vt apparet in libro Iudicum: sic
dæmones sanctas cogitationes à cordibus nostris instantissime
conantur abrodere, quibus spiritus valde fulcitur, quo illis abro-
sis debiles maneamus, viribusq; priuatis nobis oculos auellant
asinariamq; molam circumuoluere faciant, & multa etiam pec-
cata committere. Quamobrem fratres in hoc his aduersarijs viri-
liter resistere curate, sanctisq; cogitationibus, ac meditationibus
animam odio habete, & spiritui fauete. Circa hoc vellem aduer-
tatis, quòd sicut pastor cum gregem in nemus minat, oves non
cogit, omnes simul gramina carpere, sed potius omnes huc, atq;
illuc diuagari finit, sicut eis placet, quia vni oui vna, alteri vero
altera herba placet: sic supernus pastor seruos suos, qui sunt eius
oues non cogit vt omnes vnū, idēq; cogitent, & eandem herbā
carpant. Non Deus vnum tantum opus effecit, nec eundem ope-
ra vnius sunt generis. Alia quippe sunt creationis, alia redem-
ptionis, alia conseruationis, alia deniq; diuersorum generū: ali-
que aliarum, alij verò aliarum cōtemplatione delectantur. Alios
nanq; reperietis, qui crucem, & pia mysteria, quæ clementissi-
mus animarum sponsus in ea fuit operatus, contemplari gaudēt:
istic igitur frater depascere optimū quippe gramē est hoc. Ali-
mortem,

mortem seueram q̄; rationem tunc à se Deo reddendam confide²⁰
 rat, optima etiā hęc est herba. Alius infernū, perpetuosq̄; illius
 cruciatus meditatatur: optime depascere frater, valde etenim vti
 lis est hic pastus. Omnes vię eius vię pulchrę. Sublimis est etiā
 diuinę glorię contemplatio, in qua homo de illa sibi maximē
 complacet. Et itā dicit B. Ioannes in Apoc. se vidisse illa sancta
 quatuor animalia dicentia: Amen. Quia sibi de gloria Dei com
 placebant, ideo dicebant: Amē. Signū est maximi amoris quē
 quā alteri dicere: Comede tu, & gaude, te enim edente, & gaudē
 te ego edo, atq; delector. O beatū virū, qui Deo puro corde di
 cit: Domine tu gloriafruere eo enim ego delector. Ego quali
 bet ratione viuam & quanuis labores patiar, eos libētī animo to
 lerabo: sufficit mihi gaudere, quia tu infinita gloria fruere. Hac
 exultatione perfusa erat sacratissima virgo Maria, cū dixit: Et
 exultauit spiritus meus in Deo salutari meo. Et ad hoc nos inui
 cē inuitamus, cum dicimus: Venite exultemus Dño iubilemus
 Deo salutari nostro. Nemo vestrū fratres dicat: Meditationes, &
 exercitationes istas opater fratres, aliosq̄; Ecclesiasticos viros eru
 di nos enim quibus familię alendę cura incūbit, non his exer
 cendis dispositi sumus. Credo equidem vobis non tantam, sicut
 Ecclesiasticis viris opportunitatem esse verū nō idcirco ab eis
 penitus exercēdis excusamini. Nūquid enim ignoratis vos sum
 mopere teneri Deum diligere? vosq; ad hoc à Deo fuisse creatos
 nescitis, vt ait Diuus Augustinus: Fecit Deus hominem vt sum
 mum bonum intelligeret, intelligendo amaret, amando posside
 ret, possidendo frueretur? Quomodo igitur eum amabitis, cum
 fere nūquā eius pulchritudinē, liberalitatē, probitatē, sapientiā
 & beneficia, quę ab ipsius manu percepistis, animo cōtēplemi
 ni? Nā absq; his cōsiderationib⁹, quomodo anim⁹ in ipsius amo
 re inflāmabitur? Magne vtiq; cōfusionis, dignaq; sanguineis la
 chrymis deploratus est, hominē cū in se pallij tunicę, calceiq;
 sui amorē sentiat, nullā tñ Dei affectionē in corde sentire. Hoc
 ex eo maximē proficiscitur, quod fere nūquā ei⁹ excellētias cō
 tēplamur. Per immēsam Dei charitatē vos deprecor dilectissi
 mi fratres, vt hęc in cordibus vestris imprimatis, eaq; saluti ve
 strę valde necessaria esse noueritis: neq; arbitremini vos huma
 norū negotiorū obligatione penitus excusari, nullū enim est tā
 necessarium, quā hoc. Verū est tamē ob eorū obligationē à
 vobis

Apoc. 5.

August.

23 vobis non tantam in eis, quantā ab Ecclesiasticis prolixitatē po
 stulari. Qui in frigidis regionibus habitant, si diuites sunt, tota
 die domibus suis inclusi ad ignem commorantur, (y en / us / est / us / as) *Simile.*
 Qui vero pauperes sunt, cū hoc facere nequeant, ad ignē crebro
 accedūt, vnde parū caloris cōcipiūt, & ad exercitia sua redeūt.
 Sic Christianos facere oportet, siquidē in hac misera frigidaq;
 mūdī regione viuūt, vbi magnopere charitas alget, malitia vero
 excādelcit. Sic sanctus Isaias de singulis in lege gratiā victuris
 prædixerat his verbis: Ecce in iustitia regnabit rex, scilicet, Chri
 stus, & erit vir sicut qui ab scō dicitur à vento, & celat se à tempe
 state. Non in hoc tā prophetauit quod reuera nūc facimus, quā
 quod his fœlicibus tēporibus legis gratiā facere tenemur, plus
 quam veteris legis cultores, cū maiora beneficia perceperimus
 24 Verum est Ecclesiasticos tēporis diuites opportunitatē habere
 in his sanctis exercitationibus tanquam in calidissimis cubiculis
 (Est / us / as) delitendi. Sæculares verō quandoquidem quasi tempo
 re indigentes in his cubiculis nequeunt assiduo commorari, fal
 tem ad diuinum ignem frequenter accedere cudent: quāuis hīc
 breuiter faciant, quō spiritalem aliquem calorem mentibus cō
 cipere possint. Totam hanc nimis necessariam doctrinam indu
 ximus inde occasionem sumentes, quod Christus hīc redemptor
 noster hīc dicit: Qui amat animam suam perdet eam, & non di
 cit: qui amat spiritum suum, perdet eum. Imo verō, vt ex supe
 rioribus vos intellexisse oportet, magnopere tenemur illū, si
 cut diximus, diligere, eiq; fauere.
 Additq; vterius Dñs dicēs: Si quis mihi ministrat me sequatur
 25 & vbi ego sum, scilicet in gloria, illic & minister meus erit. Quasi di
 ceret. Ne vobis quę dico, difficilia videantur, ego enim eadem
 passus sum. Si serui mei esse gloriamini, me etiā sequimini, quo
 mecū in gloria participes sitis: siquidē vnū vultis, altemū suscipi
 te. *Simile.* Habet in macello lanis cōplura carniū fragmenta, & accedit
 qui spiā dicēs: Appēdemili costas, suelitos istos arietinos. La
 nus vero illos appēdes capitis fragmentū apponit. Quod si alter
 ei dicat ne apponas repēsum, ille respōdet: Amice, alterū sine al
 tero nō pēdo. Sic Deus nulli gloriā suā sine laborū repēso cōce
 dit: quia per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum
 Dei, ait Diuus Paulus. Hīc iusti patientissimē, atque etiam sua
 uissimē labores susceperunt, atque suscipiunt; ita vt in eis illud
 Deutero.

Isai. 32.

Simile.

Acto. 14.

Deutero.

Deut. 33.

Iaco. 2.

4. Eth. 3.

Roman. 2.

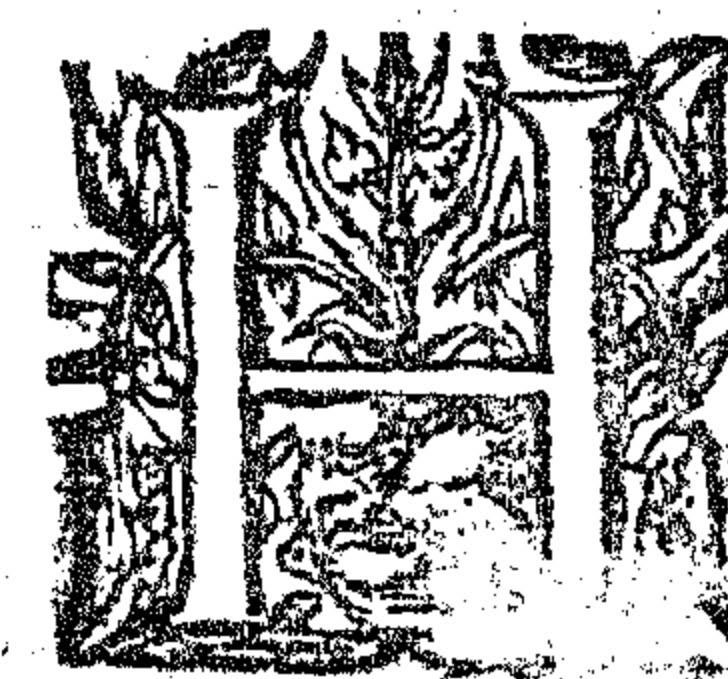
Deuteronomij impleatur: In inundatione maris quasi lac fuget: mali autem ne minimam quaque tribulationem perferre, nec minimam pro cœlorum regno poenitentiam agere voluit, cum tam gravissimos, pleuissimis quibusque huius sæculi rebus labores exallerent. Ideo D. Jacobus horum fidem mortuam vocat: quia sic credunt, quasi non crederent, nec credentes pauciora committunt scelera, quam si non crederent: & tam parum pro regno cœlorum laborant, credentes illud ob diuini ducis Iesu Christi sectationem conferri, quam si nihil unquam tale crederent. O inferam cæcitatem callidissimam Sathanæ astutia in mundum inductam.

Oculos quæso dilectissimi fratres, aperite, vestramque miseriam agnoscite, nec tam modica occasione tantum bonum prætermittatis. Considerate præmia, quæ munificentissimus Iesus hic pollicetur: Etenim non est contentus dixisse: *Vbi ego sum, illic et minister meus erit.* Sed ulterius addit dicens, *Siquis mihi ministraverit, honorificabit eum pater meus, qui in cælis est.* Aristoteles naturali tantum lumine ductus dixit: *Honore rerum solus bonus dignus est.* Et sic est verum. Ideoque Deus suos non solum in futuro, sed in presenti etiam sæculo honorat. Et ita dicit Diuus Paulus: *Iis, qui sunt ex contentione, & qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira, & indignatio, tribulatio, & angustia in omni animam hominis operantis malum: gloria autem, & honor & pax omni operanti bonum.* O quam amara, & quam dulcia verba: Amara quidem malis, siquidem eos tam seuerè sanctus Apostolus illis comminatur: dulcia vero bonis, cum in eis in futuro, & presenti sæculo gloria, honor, & pax illis promittantur. Et quis igitur, fratres, hæc audiens ad tanto tamque bono Deo seruiendum non fulciatur, cum tam lautam fidelibus seruis suis mercedem retribuatur? O Domine infinitæ maiestatis: & charitatis per immensam clementiam tuam te deprece, his verbis meis efficaciam conferas, quod eis hi fratres mei ad te per suauissimam diuinæ legis tuæ viam sequendum concitentur: sic que tua cœlesti gratia locupletati ad beatissimum regnum tuum æterna gloria fruituri ducantur. Amen.

In eodem

In eodem Comuni vnius Martyris, & quodammodo peculiaris pro Beato Vincentio, Concio Tertia.

Amen, amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, &c. Ioannis. 12.



Odie sancta mater Ecclesia gloriosum inuicti Martyris B. Vincentij honoris, & ornamenti, splendideque lucis Hispaniæ nostræ triumphum singulari perfusa lætitia celebrat: in cuius glorioso martyrio recensendo gravissimi Doctores D. Augustinus, Diuus Hieronymus, ac Beatus Ambrosius suos acutissimos calamos consecrarunt. Qui ad eum patienti animo tormenta perferbat, tamque constanti pectore Tyrannum illudebat, ut vnus qui patiebatur, & alter qui loquebatur, esse videretur. Et sic est verum. Licet enim Vincentius pateretur, diuinus tamen spiritus erat qui loquebatur, sicut Christus Redemptor noster affirmavit dicens: *Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis.* In hac sacra festiuitate sanctum hoc Euangelium decantatur. Super quo primum admirabilis Dei sapientia pensanda est, valdeque perpendendum eius consilij neminem resistere posse. Etenim sic humanæ voluntati dominatur, eamque in sui ministerium redigit, ut contra ipsius voluntatis intentionem, in quo illa Deum conatur offendere, ei deseruiat: eosque, qui ipsius consilium conantur impedire, consilij sui ministros, atque executores facit. In eo autem hoc nimis illucet quod ipsi met tyrannorum sanctis vitam adimere volentiū manibus eorum coronas fabricatur. Quod longe patentissimè in eius filio Christo Redemptore nostro demonstratur, quem eisdemet vijs, ac rationibus, quibus homines iniqui in clypeum eius nomen, eximiamque famam conabantur oblinere, æternus ipse

Matt. 10.

Sancti. pars.

i

Pater

Isai. 53.

Pater ad æternam gloriam euexit. Idemq; medium, quo homines eum euertere intenderunt, æternus pater assumpsit, quo eum mirabiliter sublimaret. Hoc significat quod Isaias Propheeta dixit: Generationem eius quis enarrabit, quia abscissus est de terra uiuentium? Idest quis innumerā posteritatis, ac generationis Iesu Christi Saluatoris nostri multitudinem valeat recēdere, quia è terra uiuentium fuit auulsus, & abscissus? Itaque cum homines illum à mundo radicitus euelli cogitarent, tunc æternus Pater illū magnificare incipiebat. Et ipse propheta inferius ait: Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longeuū, & voluntas Domini in manu eius dirigetur. Pro eo quod laborauit anima eius, videbit, & saturabitur in sciētia sua, iustificabit ipse iustus seruos suos multos, & iniquitates eorū ipse portabit. Ideo disperiam ei plurimos, & fortiū diuidet spolia. In his omnibus verbis sanctus Propheeta ingenuè manifestat, qua ratione homines eum de terra delere cupiebant, eadem eum fuisse sublimatum. Mirabile solatium est hoc, quò iusti respirent, nouerintque iisdem vijs, quibus mundus eos destrui arbitratur, Deū eos erigere, atque magnificare. De hoc latissime agit D. Gregorius, adducitque Sancti Ioseph exemplum, quem fratres ne adorarent Madianitis negociatoribus vendiderunt: quem quia vendiderunt, postea proni in terrā adorauerunt. Tota hæc celestis doctrina resumpta est in his verbis: *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.* In hoc etiam diuinæ obedientiæ fecunditas illucescit siquidē cum ob eam Christus Iesus filius Dei mortuus fuerit, ex hac morte illustrissimam iustorum generationē Dñs suscitauit. Precepit Deus Patriarchæ Abraham, vt sibi filium suū immolaret. Volentique illi hoc facere Angelus, Dei nomine facere prohibuit: & solum quia illum voluit immolare dixit ei Dominus: Per memetipsum iuravi, quia fecisti rem hanc, & non pepercisti filio tuo vnigenito, benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, & velut arenam, quæ est in littore maris. Attendite quā fecunda sit obedientia Dei. Illa cuncta bona impetrantur: contra verò inobedientia malorum est omnium fons. Vnde pro eo, quod nos legimus in psalmo, Vias peccatorum disperdet, alij transtulerūt: Viam peccatorum disperdet: & sic est in cōtex. Græco & in Paraphr. Chald.

Greg. lib. 6.
mor. cap. 11.
c. 12.

Gen. 22.

Psal. 145.

Chald. sic legunt etiam & Beatus Augustinus, Hieronymus, & Hilarius. Vnamque viam omnium peccatorum vias hæc trāslatio vocat: quia omnes ab vna inobedientiæ via proficiunt.

Dicit dominus: *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit.* O Christe amor dulcissime animarum nostrarum nunquid non sufficit te hominem factum in terram cecidisse, sed morietiam voluisti? Certum est ad humani generis redemptionem minimum quenque Iesu Christi actum potuisse sufficere: siquidem singuli infiniti valoris erāt. Verum, vt nobis relinqueret exemplum, suumque erga nos amorem clarius demonstraret, non est contentus homo factus in terram cecidisse: verum etiam crudelissimam, nimisque ignominiosam mortem subire dignatus est. Quamobrem ne contentus sis tu, ò Christiane factum nimium deponens teque profunde humilians in terram cadere: sed carnales simul passionēs, affectionesque mortifica. Sanctus Moses Pharaoni dixit: Abominationes Aegyptiorum immolabimus Domino Deo nostro? Hoc dixit, quia Aegyptij, vt Deos animantia bruta colebant: illosque Aegyptiorum Deos Hebræi abominationes appellabant. Cumque Hebræi animalia illa, quæ ab Aegyptijs, vt Dij habebantur in honorem veri Dei occiderent, atque immolarent, dicebat Moses: abominationes Aegyptiorum immolabimus Domino? Idem veri serui Dei tanquam fideles Israelitæ facere debent, abominationes appellantes Deos huius sæculi, nempe sensuales appetitus, ac propriā voluntatem, quos tanquam Deos mundani homines venerantur. Hosque debent iusti occidere, ac Domino immolare: seque ita mortificantes multum fructum afferent.

Exod. 8.

Est etiam hic valde pensandum: agricolam ex fato grano precipue intendere alia multa grana colligere. Cūque ex fato tritico modicū tritici, multum verò paleę nascitur, a proposito suo fraudatus manet. Volens Deus Israelitici populi ingratitude exaggarare, peculiariter diligentissimam curam, qua vineam suam excoluerat, recensuit, dixitque se expectante, vt faceret vvas, eā fecisse labruscas. Hoc Deo valde displicuit, videlicet vineæ fructū adhibitæ diligentia non respondisse. O quāta diuinæ maiestati infertur iniuria, cū post quā tā pretiosū efficaciq; granū seuit, quā fructū vberimū ferre posset, (hoc quippe hic significat

Isai. 5.

i 2

multum

Leuit. 1.

Colof. 3.

Simile.

Luc. 22.

& complantationem solent impedire, facilius in hac cœlesti¹⁶ stirpe complantantur, illique obnixius adherent. In Leuitico præcipiebat Deus: Animalis, quod mihi fuerit immolandū, sacerdotēs effundant sanguinem iuxta altare, & detracta pelle artus in frustra concidant. In hoc significauit, quas condiciones in esse desideret homini sese ad diuinum ipsius ministerium in sacrificium immolanti. Primò vult, vt sese mundo mortuum, & sine propriæ voluntatis sanguine offerat. Et ita dixit Diuus Paulus: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cū Christo. O fœlices qui tam securæ fidei commisioni, atque deposito vitam suam tradiderunt. Peccatoribus morientibus vita finitur, & æterna eorū mors exorditur. Sicuti qui vestem habet, qua semper vtitur, cū minus arbitratur, eā abscissam, cōsumptāq; reperit: qui verò illā in theca custodit, neq; eam vult, cū ei op¹⁷ est illā sanā, integramq; deprehendit: sic iusti, qui in hoc sæculo vti noluerūt vita sua, sed eā in Christo absconderūt, id est, voluptatibus nō indulerūt, in hora mortis eā integrā, sanamq; inuenient, & æterna vita incipiet frui: maliverò quia hic vita sua frui voluerūt, eā in hora mortis disruptā, cōtritāq; reperient, & vitæ expertes manebunt, sicq; in perpetuū morientur. Idcirco dicit B. Paul. iustis: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cū Christo. Ecquis igitur fratres hæc audiens a modò propriā vitā sese nō curet exuere, voluptatibus renūcians, vt illā in morte conseruatā inueniat, siquid ē certū est me tūc securiorē vitā meā habere, cū nullā in ea partē habeo? Et quemadmodū ad animal occidendum totus ei sanguis adimebatur, sic vt quis ad hanc beatā mortē, seu mortificationē perueniat, oportet eū prius venas⁸ aperire, illumq; diuinæ maiestati offerre, non materialē quidē sanguinē, quo vegetatur, sed propriā voluntatē. De superno Saluatore nostro dicit B. Lucas: Factus est sudor eius sicut guttē sanguinis decurrentis in terrā. O Christe vitæ reparator, dulcissime amor animarum nostrarum, quid hoc est Domine? Prius quam Hebræi apud Pilatum de sanguine tuo litigent, tu eum in horto diffundis? Illum Domine custodi, cum enim delicatissimū corpus tuum parum sanguinis habeat, plurimaq; illi vulnera infligenda sint, satis eo tibi opus erit, si per singula quæque sanguis effundendus sit. Voluit bonus Iesus æterno Patri suo cordis sanguinem prius offerre, quàm in cruce venarum sanguinem im-

molat.

¹⁹ molaret, vt nos doceret, Christianum, priusquam se Deo in sacrificium offerat, propriæ voluntati renunciare debere. Pellis temporalia bona designat. Vnde postquam protoparentes peccauerunt, occisorum animalium eos Deus pelle vestiuit. In quo significauit quorundam bonorum temporalium videlicet, vestiū, domorū & cæterorū huius generis necessitatē esse peccati pœnā quibus pellibus vult Deus nos excoriari, sicq; excoriatos diuino beneplacito immolari. Cum bonus Iesus cruci fuit affixus, iam sacratissimū eius cor sudoribus erat opertum, pori aperti, ossa disiuncta, atque defessa, venæ abscissæ, carnes excoriatæ, vestibusque denudatæ. Quomodo igitur perfecti eius sectatores appellabimur, si voluptatibus immerfi, omniumque secularium rerum affluentia circumsepti vitam ducere volumus?

²⁰ Quādo tu ò frater ante Iesum crucifixum oras, quid si bene indutus es, ab illo, qui nudus pendet, exposcis? Cum tu liber sis, & immunis, quid ab eo petis, qui tribus clauis est cruci cōfixus? Tu sanus, & pinguis quid ab eo petis, quem sic laceratū cernis? Tu cibus potibusque refertus, quid ab eo postulas, qui præ nimia fame, sitique proclamat: sitio? Tu, qui diuitijs abundas, & cupiditate, lasciuia, atque ambitione plenus existis quid illum rogas, qui pauper spiritu est, & vestibus omnibus exutus? In mundo pauper à diuite petere solet, tu verò diues cum sis & abominationibus repletus à paupere crucifixo postulas? O frater vanitatibus, profanis, fastibus, & superflua diuitiarum abundantiatē excoria: Dominus enim vult, vt his omnibus excoriatas ad illum accedas, & cum sequaris, D. Pau. dicit: Si mortui²¹ estis cū Christo ab elemētis huius mundi, quid adhuc tāquā vi-

Colof. 2.

uentes mundo decernitis? Quasi dicat: Quid est Christiane mortuo mūdo cū sæcularibus vanitatibus? Et protinus addit. Ne tetigeritis, nec gustaueritis neque contrectaueritis quæ sunt omnia in interitum ipso vsu. Animaduertite quot, quamq; differenti-
bus verbis nos sanctus Apostolus admonet, vt ab ijs diligentissimè recedamus, quorum vsus condemnationis est via. Pensandū est etiam, hic, vbi nos legimus in plurali numero: tetigeritis. &c, in alia translatione esse, ne tetigeris, nec gustaueris, neque cōtrectaueris in singulari, & sic est etiam in context. Græco. In quo docemur, quam peculiariter vnusquisque rem hanc suscipere debet, sicut quæ sua magni refert. Velim etiam vt intelligatis,

i 4

quò

Rom. 12.

quo rectius hoc bonum sequi, & à malo recedere noueritis: Beatum Paulum Spiritus sancti dona referentem dicere duo ex illis hæc esse: odientes malum, & adhærentes bono, idest: Dona sunt diuini spiritus nos malum odisse, & bono adhærerere. O ineffabilis probitas, & misericordia Dei, quàm perspicuè in hoc, quod Sanctus Apostolus hic dicit, illucescis. Mirabili quodam artificio Deus pulchritudinem quandam virtuti indidit, ita, vt ex se attractiua sit humani affectus ad sui amorem, idest, eam ex se amabilem effecit. Simulq; in rationali hominis appetitu propensionem quandam statuit, in eoque affectionem virtutis impressit. Contra verò vitium deformitate quadam ex se odibili fecit: & in humano appetitu naturale quoddam vitij odium impressit. Et hæc, quæ naturalia sunt, donis gratuitis in animam infusis perficiuntur. Et ita dixit Dauid: Iniquitatem odio habui,

Psalm. 118.

& abominatus sum. Illud, Odio habui iniquitatem, per naturam tam voluntatis humanæ, quàm per naturam vitij fiebat: illud autem: Abominatus sum, per Spiritus sancti donum, & fauorem, quem ad virtutem diligendam concedit, conficiebatur. Ipse Dauid Dei nomine dicit: Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac, qua gradieris: firmabo super te oculos meos. Statimque subdit dicens: Nolite fieri sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus. Quasi diceret: siquidem ego vobis priuatim faueo, ne sitis similes iumentis, sed auxilijs meis vtimini. Hoc autem ex his omnibus infertur, scilicet, siquidem nos esse odientes malum, & adhærentes bono dona sunt Spiritus sancti, nos magno opere debere illa ab eo instantissimè postulare: quo ab omni malo recedentes hoc summum bonum puro corde sequamur, sicut hic Dominus nobis commendat dicens: si quis mihi ministrat, me sequatur.

Exod. 33.

O ineffabile beneficium, quod hic filius Dei nobis confert, cum sese nobis in ducem offerat. Angelus quidam apparuit Moyse dicens: Deum iam nolle Hebræorum ducem esse, sed Angelum eis esse daturum, qui eos in terram promissionis induceret. Responditque Moyses: Si non tu ipse præcedas, ne educas nos de loco isto. Nam vbi Deus est, nullum malum est, vbi verò ipse dux abest, nullum potest esse perfectum bonum.

Lætamini igitur dilectissimi fratres, huncque supernum Dominum, perpetuis laudibus extollite, quia id, quod negabat Hebræis

2; bræis, vobis tam libenter, tantaque cum charitate concedit dicens: *Et sequatur me*. Idest, ego eum præcedam. Non solum autem ob hanc sequelam hic gloriam pollicetur, sed in præsentia etiam, futuroque sæculo pollicetur honorem dicens vltimus: Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum Pater meus, qui in cœlis est. Rex Assuerus dixit: Quid debet fieri viro, quæ rex honorare desiderat? Et omnibus circumstantijs, quibus ei responsum fuit oportere honorari, quem rex honorare desiderat, Mardochæum Hebræum ob quoddam eius sibi exhibitum ministerium iussit honestari. Etiam Pharaon celeberrimis ceremonijs sanctum Ioseph præcepit honorari, regnoque suo præposuit, quia sibi somnium illud explicuit, docuitque quomodo se gerere deberet in executione significationis illius. Quod si temporales reges qui sunt in comparatione regis æterni, reges in chartis depicti (*Reyes de naipes*) Tam liberaliter ministeria suis exoluunt, eosque tam singularibus honoribus afficiunt; quomodo Rex 26 ille infinitæ potentæ suos fideles seruos honestabit? O felices, qui tali Domino seruiunt. De quibus dicit Dauid: Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus. Honorificentissimos (inquit) eos iudico, quia à tua diuina maiestate honorantur. Quod cum ita sit dilectissimi fratres, siquidem adeo sumus honorum cupidi: hæc saltem ratione ad supremi Saluatoris nostri sequelam incitemur. Sic enim tandem in eam perfectionem deueniemus, vt eum ob purum ipsius amorem sequamur: diuinamque ipsius gratiam consequemur, qua cœlestis gloriæ beatitudo comparatur. Ad quam nos perducatur.

27

idem Iesus Mariæ filius. Amen.

(?)

i 5

In com-

Hester. 6.

Genesi. 41.

Psalm. 128

IN COMMUNI

vnus Martyris tempore

Paschali Concio

Vnica.

Ego sum vitis & vos palmites. &c. Ioan. 15.

Ioā. Rendi.
l. 3. de verb.
mirif. c. 14.

NOMEN Iehouah apud Hebræos ineffabile nuncupatur: non quod proferri nō posset, sed quia, vt ipsi putabant, ineffabile Dei significabat essentiā. Ideoq; apud eos tam reuerenter colebatur, vt sese illius proferendi indignos reputantes, illud nūquā pronūciarent. Et vbi illud scriptū reperiēbant, eius loco nomē Adonai proferēbāt, id est, Dñs. Est q; valde notandū, vt grauis doct̃or Ioannes Rendinus affirmat, hoc nomē Iehouah ex quatuor characteribus Hebræis cōponi: linguæq; Hebrææ hoc esse propriū, quod non solū dictiones, & termini, verū, & ipsi etiā Alphabeti characteres significatiui sunt. Vnde iuxta huius doct̃oris sententiā, nomē hoc Iehouah subtilissimē in se duo illa sanctissimæ fidei nostræ mysteria, scilicet, sacratissimæ, atq; indiuiduæ Trinitatis, & ineffabilis incarnationis in se cōtinet. Primus nanq; character nominatur Iod, qui significat principiū, primāq; sanctissimæ Trinitatis personā, patrē, scilicet, designat: quia est principiū absq; principio filij & simul cū filio, est principiū spiritus sancti. Secūda litera dicitur, He, quæ significat idem, quod vita: secūdaq; beatissimæ Trinitatis personā assignat. Diuine enim literæ secūda personā vitā appellant. Hæc q; secūda litera bis in hac dictione Iehouah ponitur, in secundo, scilicet, & in quarto loco, videlicet, vt per hoc duplex filij Dei generatio significetur: altera æterna ex patre sine matre, qua omni creaturæ naturale esse vitæ que cōmunicat: altera verò tēporalis ex matre sine patre

4 tre ad esse spiritale, vitamq; gratiæ hominibus conferēdam, per suā incarnationē, passionem, ac deniq; mortem. Tertia litera est Vau, quæ cūm, quia in Hebraica Grammatica copulatiua coniunctio est, tum etiā quia est similis vnco id est, (*Garfio*) quo aliq; alijs connectuntur: propriissimē tertiam personā, videlicet Spiritum sanctum designat. Ipse est enim amorosa vnio patris ad filium, & filij ad patrem, & ipsa diuina connexio, & vnus, quo inter se charitatiuē connectuntur. Simulque notandum est, nomini Abræ Deū huius nominis ineffabilis literā vnā addidisse videlicet, h. quæ vult dicere vitam, significatque, vt dictum est Secūdam personam sanctissimæ Trinitatis. Nonnullique Doctores animaduertunt non solum Abrahæ, verum, & Saræ etiā nomen à Deo fuisse immutatum. Hoc autem interest inter 5 vtranque mutationem nominis, quod Abrahæ. h. literam, vt diximus, addidit, Saræ verò literam, i. in. h. mutauit. Prius enim Sarai vocabatur, & loco, i. ei literā, quam addiderat Abrahæ viro eius, apposuit. Itaque quæ prius Sarai, nunc Sarah vocatur, quem characterem in dictionis sine locatum Hebræi quiescentem appellant. Qui sic ab eis dicitur, quia etsi scribitur, non tamen profertur. Sicque Sarah in Hebræo scribitur cum. h. quauis non profertur, neque etiam in Latino sermone cum. h. scribitur, sed Sara. In hoc significauit Deus altissimum incarnationis filij sui mysterium. Et quia hi duo coniuges primi fuerunt, quos Deus specialiter assignauit, ex quarum genere caro sanctissima Saluatoris mūdi processura erat, ideo in eorum nominibus hæc literam. h. apponere voluit, quæ significat vitam, & per consequens verbum diuinum designat, quod homo factum est, vt hominibus vitam conferret.

Cumque hic sit vnus ex præcipuis finibus, ob quos homo factus est, nunc suis Sanctis discipulis dicit: *Ego sum vitis vera, & vos palmites.* Sicut enim palmites à vite recipiunt vitam, sic Christiani ab ipso vitam recipiunt. Hoc Euangelium est pars quædam illius suauissimæ concionis, quam cœlestis Magister post vltimam coenam habuit. Dicitque Beatus Chrysostomus Dominum hanc similitudinem sui sacri Collegij viris adduxisse, quia ipsi ei dicere possent. Quid Dñe? Propter te mundū, & cū ea reliquimus: nūc autē maioris necessitatis tēpore nos inter inimicos nostros deseris? Non utiq; recte facere videris. Vt igitur huic

Chrysost.

huic querelæ, quam sancti discipuli adducere poterant, obuiaret, eis affirmat, persuadetque se non eos desertos relinquere, imo potius sic eis se esse vniendum, vt vitis palmitibus est connexa. Paulò ante illis dixerat: Si diligeretis me, gauderetis vtique quia vado ad patrem. O amantissime sponse quomodo dicis quòd si diligerent te gauderent, quia vadis ad patrem? Si per roseum, ac floridum iter pergeres, & ipsi contristarentur, merito queri videreris. Cùm autem tibi per tot labores, opprobriaque quot tu eis te passurum esse significasti, gradiendum sit, quid mirum, si hæc persentiant? Præcipueque cum se in mundo desertos à te relinqui considerent? Ad hoc respondeo tantum, tamque desiderabile esse ad patrem conscendere, vt quanuis per labores, & ignominias transeundum sit, omnia meritò perferri iudicanda sint, hoc est, *Todose ha de dar por bien empleado*. Præsertim cùm ipse sic ad patrem transiret, vt cum eis velut vitis palmitibus maneret vnitus. Ideoque dicit: Ego sum vitis vera. Prius quam verbum diuinum homo fieret, dixit: Ego quasi vitis fructificauit. Nunc autem dicit: Ego sum vitis vera, & non quasi vitis. Ecquid hoc est mysterij, quod ante incarnationem, quasi vitis, nunc autem vitis vera vocatur? Vt hoc apertius intelligatis oportet vos animaduertere quod dicit Beatus Augustinus super hunc locum, scilicet, vnius quippe naturæ sunt vitis, & palmites. Propter quod cum esset Deus, cuius naturæ non sumus, factus est homo, vt in illo esset vitis humana natura, cuius & nos homines palmites esse possemus. Hæc ille. Et quia verbum diuinum ante sacratissimam incarnationem non erat nostræ naturæ, non dicebatur vitis. Quia vero iam ex tunc ob illius humanæ naturæ præuisa merita plurima in homines beneficia conferebat, ideò dicitur, quasi vitis. Nunc autem cum eiusdem sit palmitum, id est, hominum naturæ, vitis vera vocatur, propter veram similitudinem, quam habet cum naturali vite, non vero quòd eius proprietatem habeat. Vitis vera palmitum vinum non bibit, nec eorum fructu vtitur: imò ipsa eos alit, humoremque & virtutem suam communicat, vt fructificet. Sic Christus Redemptor noster, bonis nostris non indiget, nec eis vtitur: imo tanquam vitis virtutem gratiamque suam nobis communicat, quam meritorum fructum ferimus, ad quod nos sibi coniungit.

Hoc

¹⁰ Hoc infert Beatus Paulus. Hoc argumēto: Quæ sub viro est mulier viuente viro alligata est legi: si autem mortuus fuerit vir eius soluta est à lege viri. Igitur viuente viro vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro. Si autem mortuus fuerit vir eius, liberabitur à lege viri, vt nō sit adultera, si fuerit cum alio viro. Itaque fratres mei & vos mortificati estis legi, id est, liberi estis à lege, per corpus Christi, vt sitis alterius, qui à mortuis resurrexit, vt fructificetis Deo. Summa huius argumenti hæc est: Lex vetus ante mortem Christi filij Dei erat Iudæis tanquam vir, cui subiacebant: mortuo autem Christo Iesu cum eo lex illa mortua est: mortuoque hoc viro, huic nouo viro Iesu Christo nupsimus: quo illius meritis, atque virtute in Dei ministerio fructificemus. Quapropter eum vnum diligamus, eique tanquam spōso pareamus, à quo tantum bonum accepimus. Multos annos sanctus Ioseph in Pharaonis carcere cominoratus fuit, vbi oblongos capillos produxit. Cumque postea in Pharaonis conspectu esset appariturus eos abscidit, vt dicitur in Genesi. Sic diuinus Ioseph Iesus Christus quoad huius mundi carcere vixit, oblongos capillos creauit, quæ fuerunt ingentia eius merita. Cumque in celeste atrium esset ingressurus, eos abscidit, sanctæque Ecclesiæ suæ ad fidelium emolumentum reliquit. In secundo Regum lumine dicitur Berzelai magna Dauidi, ministeria præstitisse. Quem cum rex vellet beneficijs donare, secumque in curiam Hierusalem deducere, ipse respondit: Non indigeo hac vicissitudine. At filium habeo, cui hæc mea ministeria poteris retribuere. O quam ad literam hoc inter Christum R. N. & æternum Patrem actum est. Qui cum superna ei ministeria ab instanti incarnationis suæ usque ad sanctissimam mortem præstitisset, æterno Patri dixit: Essentiali gratia: siue gloria Domine non indigeo, siquidem ex eo instanti, in quo anima mea creata fuit, totā habuit gloriam essentialem, qua in perpetuum fruitura est. Est autem ibi filius meus populus Christianus, ei quæso diuina dona, gratiasque tuas meis meritis communica. O bone Iesu, ò animarum nostrarum gloria, quam adamantina sunt corda, quæ cū hæc audiant, tui amore non liquefiunt, tibi que in perpetuum tamquam mancipia deseruire non proponunt. O quam merito Domine vitis appellaris, siquidem sacratissimi sanguinis tui humore fideles tuos tantopere foues.

Cumque

Eccles. 24.

Aug. tract.
10. in Ioan.

Rom. 7.

Gen. 41.

2. Reg. 19.

Cumq; ob hanc causam dixisset: *Ego sum vitis, & vos palmites.* 13
 Ne quis solos sanctos discipulos palmites eius esse putaret: addi-
 dit dicēs: *Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum.* Qua-
 si diceret: Non solum vos, o discipuli mei palmites estis: sed etiā
 quicumque mihi fuerit vnitus faciens, quod in se est, hic palmes
 meus erit: in eo namq; ego etiam manebo virtutem meam illi cō-
 municans, qua adiutus multum fructum afferet. Hic magnum
 dubium videtur oriri. Scilicet, ipse Dominus paulō antea dixe-
 rat: *Ego sum vitis vera, & pater meus agricola est: omnem palmi-
 tem in me non ferentem fructum, tollet eum, & omnē, qui fert
 fructum, purgabit eum, vt fructum plus afferat.* Ecquid est hoc
 summa veritas? Nonne tu modo dixisti, *Qui manet in me, hic
 fert fructum multum?* Quomodo ergo dicis, *Omnem palmitē
 in me non ferentem fructum, tollet eum?* Si palmes in te manēs 14
 multum fructum affert, quomodo Pater in te palmitem infru-
 ctiferum deprehendet? Ad hoc respondetur, duplicem esse mo-
 dum manendi in Christo. Alterum per solam fidem: sicq; om-
 nes Christiani tam boni, quam mali in Christo manent. Alte-
 rum per fidem, gratiam & charitatem. Et de singulis, qui in eo
 per charitatem manent dicit hic Dominus: *Qui manet in me, &
 ego in eo.* Idemque dixerat in Prouerbijs: *Ego diligentes me di-
 ligo, & hi sunt qui fructum afferūt.* De ijs autem, qui in hac diui-
 na vite sine operibus, & sine charitate manēt, intelligitur quod
 dicit: *Omnem palmitem in me non facientem fructum, tol-
 let eum.* O nimis metuendum verbum. Quomodo fratres il-
 lud audientes toto corpore non contremiscimus? Maxime ve-
 rō ij, qui sese actualiter in lethali culpa existere norunt? Atten- 15
 dite peccatores, Deum his verbis æterni ignis condemnatione
 vos comminari. Illa enim inferiūs explicans dicit: *Siquis in
 me non manserit, scilicet, per charitatem, mittetur foras sicut
 palmes, & arefcet: & colligent eum, & in ignem mittent, &
 ardet.* Quid igitur expectas o infœlix, qui tandiu concubi-
 næ adhæres? Quidue tu miser vsurarie iniuste alienas diuitias
 detines? Quidque tu expectas, o infernalis superbe ambitus,
 & vanitatis plene, iniuste honores tibi minime debitos vsur-
 pans? Ecquid expectatis aridi palmites gratiæ, & charitatis ex-
 pertes, nisi vos in æternos gehennæ ignes diuinæ iustitiæ vltores
 esse mittendos, nisi vos opportunē in meliorem frugem recepe-
 ritis.

Prou. 8.

16 ritis, veramq; scelerum vestrorum pœnitentiā egeritis? O fra-
 tres dilectissimi per ineffabilem amorem, quo cœlestis hic Do-
 minus terribilem hanc minam protulit, qua vos deterreret, vos
 deprecor, vt illam timeatis, & ad eum cōuertamini prius quā
 à tremendo ipsius furore glutiamini. Attēdite quā aperte hic
 dicitur non sufficere quenquam per solam fidem in Deo mane-
 re, nisi sit charitate coniuncta. Exaggerans Deus per Ezechielē
 Prophetam Synagogæ, & eius nomine singulis animabus cre-
 dentium beneficia à se in eas collata, hoc tanquam nimis singu-
 lare recenset. Et dedit, inquit, in aurem super os tuum. Notabile
 vtiq; hoc est. In auris aurium est ornamētum: quomodo igitur
 Dominus dicit se illam super eius os collocasse? Respondeo in
 aurem significare fidem, quia fides ex auditu, vt ait Apostolus. Rom. 10.
 17 Subiectum verō fidei in anima est intellectus, qui in diuinis li-
 teris dicitur os, vt dicitur in Prouerbijs: *Os iusti parturiet sapiē-
 tiam, & alibi: Os suum aperuit sapientiæ.* Et in Psalmo dicitur:
Os iusti meditabitur sapientiam. Et Deus animam exornans in
 hoc eius ore in aurem, id est, fidem collocat. Cum ergo fides tam
 singulare Dei donum sit, ne tam ingrati sitis, vt ea non vtamini,
 non operantes iuxta quod ipsa docet, sed eam peccato necātes.
 Timete ne tam excellēti rei, sicuti fidei vitā adimatis. Vbi enim
 apud B. Iacobū legimus: *Fides sine operibus otiosa est, alij trā-* Iacob. 2.
stulerunt: Fides sine operibus mortua est, & sic est in context.
 Græco. Simulq; veremini, ne hac via illā amittatis. Experientia
 cōperimus oleū lucis esse nutrimentū, deficienteq; oleo lampa-
 dem extingui. Ideo opus est in lampadē oleū assiduo fundi. Sic
 18 opera misericordiæ, aliæq; sanctæ exercitationes sunt: veluti fi-
 dei lucis nutrimentū, quo ipsa in intellectus lāpade cōseruatur.
 Et ex huius olei defectu accidit aliquando homines fidei luce
 amissa in infidelitatē prolabi. Vnde pro eo, quod nos legimus:
O insensati Galatæ, quis vos fascinoit nō obedire veritati? alia Galat. 3.
*trāslatio habet: quis vos fascinoit non credere veritati? & sic le-
 git etiā B. Hieronymus. Ex quo colligitur ex eo, quod quis veri-
 tati nō obedit, prouenire solere, quod ei non credat. Talia sunt
 hæc, quæ si ante oculos deferremus, vigilantius nos viuere face-
 rēt, ne in infidelitatis præcipitiū rueremus. Postquā Dñs dixit:
*Pater meus, scilicet, huius vineæ, agricola est, & omnē palmitē in ea
 nō facientem fructū tollet eum, addit statim: Et omnem, qui fert fructū*
 Purgat.*

purgabit eum, ut fructum plus afferat. Dicens agricolam esse æternū
 Patrem nobis consolationis materiam præbet. Cum enim sit, vt
 est, pater, & pater misericordiarū, quicquid circa nos fuerit ope-
 ratus, cum paterno amore faciet & sic paterna charitate palmi-
 tes in ipsius vitæ per fidem, & charitatem manentes, purgat eos,
 vt fructum plus afferant. Hoc est quod ipse dixit in Apoc. Quos
 amo, arguo, & castigo. Quemadmodum palmitum superflua o-
 portet abscindi, quo meliorem, atq; excellentiorem proferant
 fructum: sic Pater æternus tanquam bonus agricolæ laboris, &
 ægritudinis falce iustorum imperfectiones solet adimere, quò
 maiorem gratiam mereantur. Nam quemadmodum cum mare
 furibundis ventorum flatibus concussum perturbatur, atq; tu-
 mescit, omnem à se pellit immunditiam, quam plurima, diuer-
 saque flumina in illud induxerunt: sic humanum cor tentationi-
 bus, laboribusque oppugnatum elationem, inanitatem, ignauiā
 relaxationem, aliasque imperfectiones plerunque ex prosperi-
 tate procedentes à se expellere consuescit. Habet se clementissi-
 mus hic Pater, vt patres in hoc sæculo se habere solent. Si vir
 puerum malum aliquid facere videt, illud dissimulat, quasi ni-
 hil vnquam tale perspexisset: si verò puer, qui malum fecit, eius
 filius est, cum colaphis, aut verberibus cædit: & in hoc paternū
 ostendit amorem. Sic Deus filios suos prædestinatos ob imper-
 fectiones, quas in eis animaduertit, punire consuescit. Præscitos
 verò sæpenumerò quanuis grauissima peccata committant in
 hoc sæculo impunes relinquit, vt cuncta in inferno persoluant.
 Vnde plerunque Ethnicos magna prosperitate, temporalium-
 que rerum affluentia florere perspicimus. Quando nobilis do-
 minus sumptuosas nimium ædes conatur extruere, iuxta illas
 domum (De petrecho) ædificat, in qualapides, & cætera omnia
 præparentur: aptaque in ædificio collocentur. Ita Deus volens
 coeleste illud ædificium, quod per Angelorum peccatum cor-
 ruit, reædificare, hunc mundum construxit (Que es casa de petre-
 cho) Vbi prædestinati præparentur: vt quadri, cunctisque im-
 perfectionibus exuti, in eo locentur. Et ita sancta Ecclesia canit:
 Tunc sionibus, pressuris expoliti lapides suis coaptantur locis, per
 manus artificis disponuntur, permansuri sacris ædificijs. Quod si
 quis dicat: Rationi consentaneum mihi videtur, quod siquidem
 Deus est agricola huius vineæ, palmites superfluum aliquid ha-
 bentes

Apoc. 3.

Simile.

Simile.

Simile.

22 bentes expurget, iustos autem, qui sic in hoc sæculo viuunt, vt
 vix peccata venialia committant, vt quid tãto perè tribulat? Sci-
 licet, vt fructum plus afferant. Ideò sacratissimam genitricem
 suam tot pressuris afflixit, gloriosumque Baptistam tot labori-
 bus voluit tribulari, cum tamen vterque sanctissimus esset. Eos
 etiam Deus tribulare solet, vt ardentius coelum exoptantes ma-
 iori odio sæcularia omnia detestentur. Cum quis per viam gra-
 ditur, in qua prouisio, & alimonia deest, iumentum agitat, vt ce-
 leriùs domum suam perueniat. Nunquam Patriarcha Iacob tã-
 toperè se se in domum patris sui conferre velle demonstrauit, si-
 cut postquam Laban ei toruam faciem ostendit, eumque malè
 in se affectū sensit, vt patet in Genesi. Tunc enim vxoribus suis
 reuelans se, illinc proficisci conari, dixit: Vide faciem patris ve-
 stri, quòd non sit erga me sicut heri, & nudius tertius. Similiter
 filij Israel quã diu in Aegypto humaniter tractati fuerunt, vix
 patriæ suæ reminiscabantur: at vbi primum se afflictos, flagellis
 que cæcos experti sunt, protinus à Deo assiduis vociferationi-
 bus postularunt, vt eos illinc educeret.

Super hoc verbum: *Purgabit eum*, est valde notandum, artifi-
 cium infinitæ sapientiæ Dei. Quanuis enim Deus in veteri le-
 ge temporalia bona, quæ homines naturaliter expetunt, promi-
 sisset, per pauci tamen ad eam ex gentibus conuersi sunt, cum ta-
 men tot millibus annorum durauerit. Cum autem supernus Sal-
 uator in mundum veniret, hominibusque labores, & persecutio-
 nes, quas illi tantopere oderant, promitteret, nihilominus tamē
 ad eum totus mūdus conuersus fuit. In quo diuinæ potentiæ vir-
 tus maxime declaratur. Et ita dicit D. Paulus: Quanuis verbum
 crucis pereūtibus, id est, præscitis stultitia est: ijs, qui salui fiunt
 Dei virtus est. Meritò inquit, Dei virtus est, siquidem cum ho-
 minibus ad eò voluptatum cupidis crucem polliceretur, eum ta-
 men sequuti sunt, atque sequuntur illum magnopere diligentes.

Ex ijs igitur Domini verbis, nos in eo tanquam palmites in vi-
 te per fidem, charitatemque manere, totius boni, meriti que no-
 stri fundamentum esse colligimus. Ad quod efficacius curandū
 vt nobis persua deat, dicit inferi: *Sine me nihil potestis facere.* Quasi
 dicat: Quicquid sine mei amore, gratia que mea fit, nihil reputa-
 re debetis, cum vitæ æternæ meritorium non sit. Ideo loquens
 Isaias Propheta de peccatoribus dicit: Telas aranæ texuerunt.

Sanct. ij. pars

k

Nam

Simile.

Gene. 32.

1. Cor. 1.

I. Is. 59.

Nam sicut aranea, viscera euellit (Se desentraña) vt telā texat, quā muscas aucupetur: sic peccatores, quanuis subtiles telas intexāt, & bona opera faciant, bona tamē spiritualia illis non merentur: omniaque temporalia, quæ illis impetrant, sunt veluti muscæ respectu bonorum gratiæ, & gloriæ. Miserabiles sunt visu labores, quos filij huius sæculi patiuntur, vt mundo deseruiant: & tamen ipsi videntes se cuncta illa ministeria, quæ ei præstāt, amittere: nihilominus tamen ab eius ministerio non desistunt. Ad eō insipientes sunt columbæ, vt in eodem canistro, ex quo illis complures pulli surrepti sunt, alios denuō procreent. Stultiores autē columbis sunt mundani: siquidem omnes curas laboresque suos in mundum immittunt, qui est disruptū canistrum, in quo quicquid collocatur, amittitur. Et sic de quibusdam mundanis dicit Osee Propheta: Ephraim quasi colūba seducta non habens cor, id est, sensum. Nidificate quæso fratres mei in dulcissimi sponsi vestri Iesu Christi corde, per veram charitatem in hac cœlesti te inferimini, laboresque vestros in eius ministerium dirigite, omnesque ad culmen peruenient, & diuinæ ipsius maiestati gratissimi erunt.

Simile.

Osee. 7.

Amos. 7.

Isai. 1.

Apparuit Deus Amos Propheta stans super murum litum, & in manu eius trulla cémentarij. In quo significatum est operū nostrorum edificia Deo grata non fore: nisi ipse Dominus super ea sistat nobis sua diuina manu auxilians, & bonum, quod facimus misericordiæ suæ trullalines. Vtque ad illud nos vrgētius moueat, quod toties dixerat, addit vterius, dicens: *Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quacumque volueritis, petetis, & fiet vobis.* In his mirabilibus verbis includuntur omnes conditiones requisitæ ad hoc, vt oratio habeat efficaciam. Si manseritis in me, id est, si in gratia mea fueritis. Hæc prima conditio requiritur in oratione. Ob cuius defectū dixit Deus Hebræis per Isaiā Prophetā: Cū extenderitis manus vestras, auertā oculos meos à vobis, & cū multiplicaueritis orationē, nō exaudiā: manus enim vestræ sanguine plene sunt. Naturale est singulis hominibus in necessitate constitutis sursum manus extendere. Quod multo melius oportet Christianos facere, cum fide sint illustrati, remediūque suū è cœlo sperēt. Ideo superna cū prouidētia Christus Redemptor noster extēsis in cruce manibus mori voluit, sicque nos æterno Patri suo reconciliauit, & ab eo nobis misericordiam impetra-

ruit. Et quia Hebræi hoc facere solebāt, id circo eis Dñs dicit: Cū in necessitate cōstituti ad me manus expāderitis, auertā oculos meos à vobis, quia sanguine illas cruentatas habetis, id est, peccatis estis infecti, & tam malè dispositi quāuis multiplicetis orationē, nō exaudiā. At optimum vos remediū erudiam. Lauamini (inquit) & mūdi est ote: auferite malū cogitationū vestrarū ab oculis meis, &c. Quo factō venite, inquit, & arguite me, dicit Dominus. Id est, facultatē vobis cōcedo, vt de me cōqueramini, si cū hoc feceritis, vos nō audierim. In his etiā verbis: si manseritis in me, significatur perseuerantia in petēdo orationi valde necessaria esse. Sunamitis quædā sancti Elisei pedes amplexa, ei magna cū spiritu efficacia dixit: *Viuu Dñs, & viuuit anima tua, nō dimittā te.* Et valde perseuerās eū non dimisit, quousque ipsius filiū à mortuis reuocauit. Sic deuotā, piāque animā facere oportet, Deū quippè nō dimittere debet, quousque sibi petita cōcedat. Filij Aarō præcepit Deus, vt sibi animalis adipē, & pinguedinē, reticulūque iecoris, & totā caudam immolarent. In quo significatum est, Deum velle, vt homo feruida sibi vsque ad finem viscera sine defatigatione offerat. Si manseritis in me etiam significat: si estis mecum, si attētis animis estis: etenim orationem cum attentione fieri oportet. Si cum terrestri Rege loquimini, omnem attentionem possibilem habere debetis: quanto igitur attentius cōsiderare debetis, quid cum Deo loquamini? Nō enim tam verba, quam cor diuina eius celsitudo considerat. Homini si deficit anima non est homo, sed cadauer: sic oratio sine attentione quodāmodo mortua videtur: nō enim efficacia illa, feruoreque pollet, qui in ea requiritur. Dicēsque: *Si verba mea in vobis manserint, alias præcipuas conditiones significauit.* Si enim illius verba cordibus nostris infixata remanserint, eūque nobis in eis omnia secularia contemnere præcepisse meminerimus: nō ea ab illo in oratione efficaci ter postulabimus: quæ si petierimus, ea tātum poscemus, quæ alimonix, conditionique nostræ necessaria sunt. Recordabimurque illum nobis tanquam filijs charissimis à cœlesti patre necessariis petentibus confidenter postulare iussisse. His omnibus præsuppositis intelligitis Dominum hic dicere: *Si in gratia mea fueritis, & à me perseueranter, & confidenter, debita cum attentione, ac reuerentia res conformes præceptis meis petieritis, quodcumque volueritis petetis, & fiet vobis.* Quo abundantiore

4. Reg. 4.

Leuit. 3.

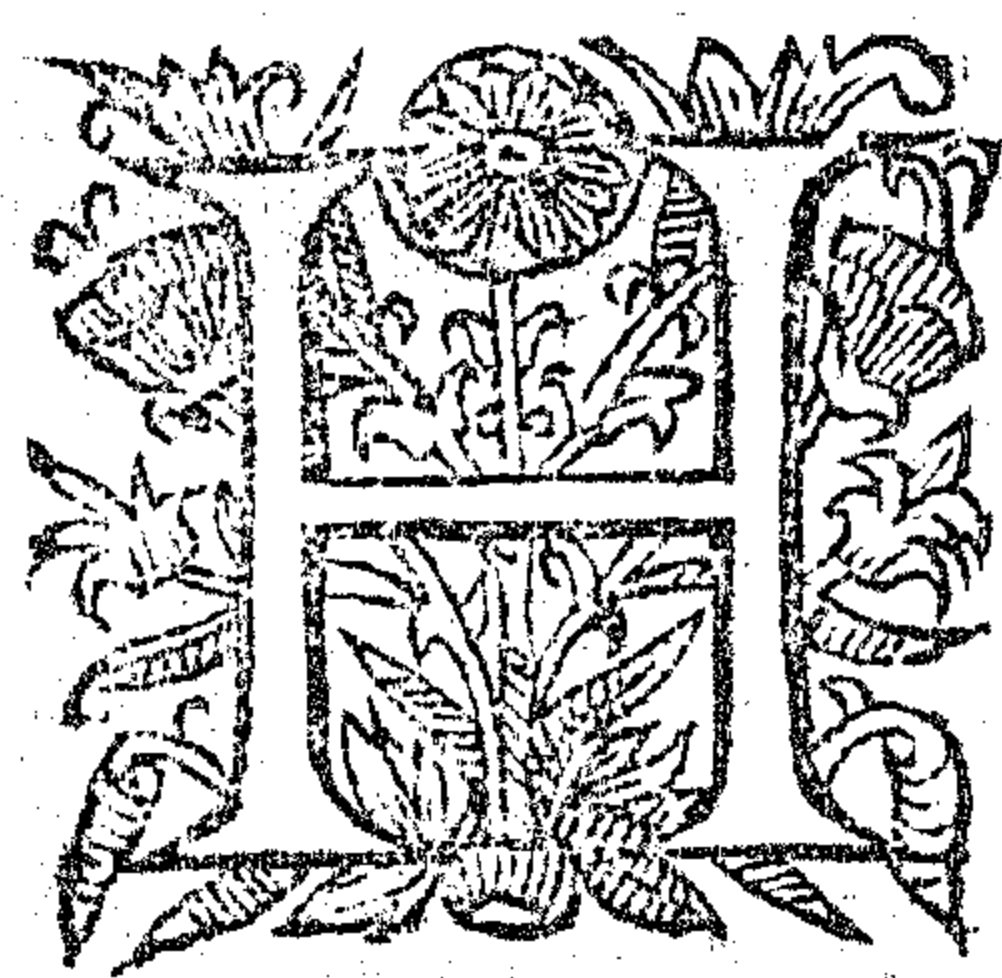
dantiori gratia locupletati coelesti gloria fruituri, ad empyrea regna conscendere valeatis, Amen.

Communi plurimorum Martyrum tempore Paschali prædicta deseruunt. Nam præter primam sancti Euangelij periodum, quæ etiam exposita est, vnũ & idem Euangelium in vtroque communi decantatur.

IN COMMUNI PLURIMORUM MARTYRUM

Concio Prima.

Cum audieritis prelia, & seditiones, nolite terri, &c. Luc. 21.



HODIERN A sacrosancti Euangelij lectio, dilectissimi fratres, est responsio, qua Christus Redemptor noster quaestione sibi à discipulis suis propositam dissoluit. Etenim cū die quadā ab illo Hierosolyma tēplo exeuntes illius celebris ædificij admirabilē pulchritudinē suspiciētes in admirationē rapti, illud apud coelestē

magistrū collaudare cœpissent, cū eos sic admirantes videret, dixit eis: Videtis hæc omnia? Amē dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidē, qui nō destruat. In hoc nos caelestis magister voluit erudire, vt cū res magnæ, sumptuosæ, decoræ q; se se nobis ante oculos proposuerint, protinus ad earum finem cōsiderandū recurramus, ne illarum aspectu conturbemur. Hæc enim exitus recordatio est quasi aqua, qua rerū delectabiliū atque pulchrarū vinū temperatur. Vinum purū homines inebriare, ac dementare cōsuecit: si verò aqua miscatur, nō nocet. Res pulchræ, ac delectabiles huius sæculi absq; cōsideratione spiritali perspectæ, quasi vinū purū nos dementare sufficiunt. Si vero protinus earum finis recordatio adsit, hæc cōsideratio sicut aqua

Simile.

3^a aqua huius vini vires temperat, ne rationem nobis obtenebret. Deumque nos amittere faciat.

Vides principem magno fastu, comitatuque prætereuntem, ne hinc tibi moeror, & intolerantia, ob paupertatem, inopiamque tuam oriatur, protinus considera eum cum omni fastu suo, teque cum tua paupertate citò esse finiendos. Eademque consideratione vos, cum alia pulchra, & delectabilia videritis, perculcere debetis. Hoc enim efficax quoddam remedium est, ne cordibus nostris officiant. Hoc visus est Deus per Ezechielem Prophetam significare voluisse. Apud quem dicitur quibusdam viris imperasse, vt quotquot Hierosolymis inuenirent, occiderent: præter eos, qui Thau vltima, scilicet, litera Hebraici Alphabeti signati essent. Ezech. 9.

4^a Nonnulli dixerunt Thau esse signum crucis, Deumque in hoc significare voluisse vnigenitum filium suum esse venturum qui mundum cruce redimeret, eosque tantummodo esse salvandos, qui crucis, dominicæque mortis essent virtute signati: ceteros verò in perpetuum esse morituros. Satis pia, deuotaque est expositio hæc, & merito amplectenda, si litera Thau crux esset. Verum perspicuum est eam crucis figuram in Hebræo sermone non habere. Hoc autem alijs autoribus, qui super hoc scripserunt, dicendum videtur: nimirum apud Hebræos per hanc literam Thau finem designari. Est nanque vltima in eorum alphabeto: quemadmodum apud Græcos per hanc literam ω mega finis intelligitur, quia in eorum alphabeto vltima est. Et ita dicitur in Apocalypsi: Ego sum Alpha, & ω mega, principium & finis, dicit Dominus Deus. Apo. 1. Vbi posterior particula est prioris expositio. Eos igitur literam Thau in fonte depictam gerere, significat illos finem in cogitatione, defixum, & memoria impressum gerere. Vnde sensus huius mysterij est, quòd præcipit Deus, vt qui finis, citissimi que exitus secularium rerum reminiscuntur: salui fiant, neque æterna morte moriantur: siquidem hac consideratione se se à culpæ morte liberarunt: atque ad quam plurimas virtutes operandas fulti sunt. Illi vero, quibus hæc consideratio defuit, æterna morte intereant, cū ob eius defectum in culpæ mortem corruerint.

Mundani optime huius sæculi gloriam vident: eius autem finem

Sanct. ij. pars.

k 3

nem

Eccles. 18.

nem non considerant: idēque eam tantopere diligunt. Iusti autem vix eam aspiciunt, cum iam illius finem considerant? siquidem, ut ait Ecclesiasticus: Numerus dierum hominum, ut multum, centum anni, quasi guttæ aquæ maris deputati sunt: & sicut calculus arenæ, sic exigui anni in die æui. Vbi alia translatio habet: Numerus dierum hominum quasi gutta aquæ maris deputati sunt. Et sic est in contextu Græco, & sic legit etiam Rabanus. O eximiam exaggerationem. Attendite fratres, quid hic sapiens dicat. Videlicet, quanuis centum annos vos victuros esse certō sciretis, eos non plus esse, quam guttam aquæ amarissimi maris, quæ minimo quoque calore cōsumitur, respectu æternitatis futuri sæculi.

1. Cor. 7.

Si ergo vita centum annorum est velut gutta maris, & arenæ calculus si cum æternitate illa conferatur, cur adeo amentes sumus, ut propter restam leues, ac breues æterna bona deperdere, perpetuosque inferni cruciatus velimus acquirere? Quia hæc consideratio nimis efficax est, ipsa nos D. Paulus hortatur, ne ab inanibus huius sæculi prosperitatibus, seu calamitatibus nos perturbari patiamur, dicēs: Hoc itaq; dico fratres, tempus breue est. Reliquū est, ut, & qui habent vxores, tanquā non habentes sint: & qui flent, tanquā non flentes sint: & qui gaudent, tanquā nō gaudentes sint, & qui emūt, tanquā non possidētes: & qui vtūtur hoc mūdo, tanquā non vtantur: præterit enim figura huius mundi. Per charitatem Dei vos deprecor, aduertatis, quo vocabulo sanctus Apostolus huius mundi machinam nūcupat. Illam quippè figuram, id est, apparentiam vocat. Figura enim significat apparentiam, nihil aliud præterquam quod exterius repræsentat, interius habētem. Talia sunt omnia sæcularia. Delectabilia enim, honorabilia que videntur, & quæ appetitui nostro satisfacere possint: cum tamen interius vacua sint, nec quicquam præter exteriorem apparentiam habeant.

Cum Dominus eis dixisset, templum illud, & cuncta, quæ videbant, atque mirabantur esse destruenda: ipsi eum percontati sunt, dicentes: Dic nobis, quando hæc erunt, & quod signum aduentus tui. Hæc duo pariter quæsierunt: quia tantam illam, tamque illustrem ædificij molem, non nisi in nouissima sæculi consummatione everti posse credebant.

Et inter alia multa, quæ æterna patris sapientia humanata illis

lis respondit, quod hodierna sacri Euangelij lectio continet, eis dixit: *Cum audieritis prælia, & seditiones, nolite terri, &c.* Dicitur totum Euangelium ad literam. In his verbis summatim eis explicuit, quæ a gloriosa ipsius ascensione, usque ad mundi consummationē euentura sunt orbi. Vnde colligitur quid miser hic mundus sit. Colligitur enim fons esse errorum, bellorum seminarium, locus pestis, ac famis, fidelium afflictio, frige factio charitatis. O quam meritō dixit Beatus Ioannes: Totus mundus in maligno positus est. Ipse enim est fons, ac radix, ex qua tam pestiferi prodeunt rami. Et tamen adeo cæci sunt homines, ut in eo libenter inhabitent: atque etiam si fieri posset, nonnulli in eo in perpetuū viuere vellēt. O inferam cæcitatem. Diuus Paulus de Christo reparatore nostro loquens, dicit: Dedit semetipsum

1. Ioan. 5.

Gala. 1.

pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsentī sæculo nequam. Nos vero nihilominus illud diligimus, scilicet, quia id nondum penitus agnouimus. Quemadmodum marini pisces amarissimas æquoris aquas non sentiunt, quia, scilicet, in eis educati sunt sic qui in hoc mundo immergi sunt, eius damna, & mala non sentiunt, quia eis nimium assuefacti sunt.

Simile.

Est etiam valde pensandum, quod referens Dominus mala, quæ mundo sunt euentura: prima omnium bella recensuit, illa enim sunt omnium ferè malorum origo. Illis enim bona, corpora, & quod peius est, probi mores, atque animæ destruuntur. Ex illis fames, pestis, errores, alia denique innumera detrimenta, tanquam ex nociuo fonte dimanant. Ideo fratres nos magno opere oportet Deum assiduo deprecari, ut ab eis nos liberet, pacemque concedat. Pax enim tantum bonum est, ut quemadmodum Rex melioris regni, quod habet, Rex inscribitur: sic Deus tantipacem æstimet, ut Deus pacis appelletur. Et ita eum vocat Beatus Paulus plurimis in locis. Gloriatur etiā Dominus pacis autor esse. Vnde per Isaiam Prophetam dicit: Ego Dominus faciens pacem. Et quandoquidem ipsius donum est humiliter illud ab eo postulare debemus. Ad hanc autem pacem à diuina maiestate consequendam oportet prius eius gratiam impetrare. Ideo enim ut ait Diuus Hieronymus, omnes Epistolæ Pauli in salutationis principio non prius habent pacem, & sic gratiam, sed ante gratiam, & sic pacem ut donatis nobis peccatis nostris pacem Domini consequamur.

1. Cor. 14.

2. Cor. 13.

1. Thes. 5.

2. Thes. 3.

Isa. 45.

Hieron. 113.

Epistol. ad

Cyprian.

Non dicit: Pax vobis, & gratia: sed: Gratia vobis, & pax. Sem-
perque sanctus Apostolus addit: A Deo. Ipse est enim, vt præ-
diximus, autor, ac largitor pacis. Estque valde hic pensandum
eum pacem hominibus largiendo maxime gloriari: sicut appa-
ret in Cantico, quod Angeli in sacratissima Domini natiuitate
decantarunt, dicentes: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax ho-
minibus bonæ voluntatis. Quæ verba Gregorius Nyssenus
ita declarat: Gloria in excelsis Deo, quia in terra pax hominibus.
Et hæc pax fiet pro bona Dei voluntate erga homines, aut ho-
minum erga Deum. Itaque illud, &, non est illic copulatiuum,
sed causale. Nam, vt ait etiam Theophylactus in sacris literis, &
pro, quia, poni solet. Vt in Psalmo: Da nobis auxilium, & vana
salus hominis, id est, quia vana salus hominis. Et. i. Ioan. i. Ma-
nus nostræ contrectauerunt de verbo vitæ, & vita manifestata¹³
est, id est, quia vita manifestata est, & vidimus, & tetamur. Et
siquidem Deus hominum pacem gloriam sibi esse ducit, confi-
denter illam ab eo petere possumus. Victoria etiam bellorum
ipsius est donum: quod ipse cui libet, concedit.

Hoc optimè præstantissimus dux Iephte intellexit, siqui-
dem Deum alloquens, dixit: Si tradideris filios Ammon in
manus meas, quicumque primus fuerit egressus de foribus do-
mus meæ, mihi que occurrerit reuertenti cū pace à filiis Am-
mon, eum holocaustum offeram Domino. Vbi valde pensan-
dum est quod dicit: Si tradideris filios Ammon in manus meas:
cognoscens, scilicet, victoriam à nullo alio, nisi à Deo sibi
provenire posse: sicuti Dauid fatetur dicens: Præcinxisti me
virtute ad bellum, & supplantasti insurgentes in me subtus me.¹⁴
Non licet superbi fatentur, sicut apparet ex ijs, quæ Phara-
o eructabat Hebræos persequens. Persequar, inquit, inimicos
meos, & comprehendam illos, diuidam spolia, implebitur ani-
ma mea: Enaginabo gladium meum, & interficiet eos manus
mea. Omnia tibi superbus ille tyrannus tribuebat. Victoriam
Dei donum esse non cognoscebat, quia in illum non credebat.
Nos autem, qui Christiani sumus, & credimus tam victoriam,
quàm ruinam, & captiuitatem à diuina prouidentia dimanare,
oportet non solum pacem, sed etiam victoriam à Deo prælio
cum tempore postulare. Et hoc fuit mysterium, quare priusquàm
populus Israel cū illis barbaris nationibus præliaretur, ei Dñs
oratorium

Gre. Nyffe.
in sermone
natiuita-
tis Domi.
Theophyl.
sup. Luc. 1.
cap.

Psal. 59.
1. Ioan. 1.

Indi. 11.

Psal. 17.

Exod. 15.

oratorium, in quo preces funderet, præcepit instruere: eum in
hoc docens præcipua arma ad victoriam impetrandam esse ora-
tiones in gratia & charitate profusas. Ideoque Deus totum
annum populum illum Israel iuxta montem Sinai detinuit.
Vt enim ex libro Exodi apparet, tertio mense egressionis
ad montem Sinai peruenerunt. Et in Numeris dicuntur se-
cundo mense anni secundi, adhuc ibidem fuisse commorati. *Exod. 19.*
Noluit enim Deus eos illinc discedere, quousque optimè sci- *Num. 10.*
rent omnia, quæ circa diuinum cultum Dei populum scire oportebat.
Itaque illos tenuit, sicuti nouit, totum annum ante pro-
fessionem detineri consuevit. Vbi docuit omnes illas præ-
uentiones requiri ad victoriam ab hostibus comparandam. Et
ita dixit eis: Si feceris omnia, quæ loquor, inimicus ero ini-
micis tuis: & affligam affligentes te. Et paulo inferius: Ser- *Exod. 23.*
monem, inquit, meum mittam in præcursum tuum, cuncto-
rumque inimicorum tuorum coram te terga ventam, emittens
crabrones prius, qui fugabunt eos. Hoc vltimū metaphorice
hic intelligi potest. Quasi diceret: Ita attonitos, & stupidos
eos reddam, vt à crabronibus superentur, sicuti sciniphibus
Aegyptios superauit. Ex his omnibus inferre possumus, si-
quidem nunciam modicas ab hostibus victorias reportamus,
imò ab Hæreticis, Mauris, Turcis, alijsque infidelibus supera-
mur, tot, tantaque hæc supplicia in poenam fortasse ingentiū
scelerum nostrorum de nobis sumi.

Verant igitur fratres charissimi, poenitentiam agentes
diuinis præceptis pareamus, Deumque in his laboribus, qui
vbi vndique obsidemur, auxiliatorem habebimus. *Sed ante*
hæc omnia miscent vobis manus suas, & persequentur tradentes in
Synagogas, &c. Quorum labores, vt amplius exaggeret, eis in-
ferius dicit: Trademini autem à parentibus, & fratribus, & cogna-
tis, & amicis, & morte afficient ex vobis. Maiori enim angustia
afficitur quispiam, cum se à fratre, aut patre suo experitur
oppressum, quàm si ab extraneo iniurijs afficiatur. Ex hoc ap-
paret, quid iusti ab hoc mundo debeant sperare, cum hic
Dominus affirmet eos tam à propinquis, quàm ab alienis esse
persequendos. Ideoque subdidit, dicens: *Et eritis odio omnibus*
hominibus, id est, omnes mūdinationes Iudæi, Gætes, Mauri, Tur-
cæ denique vos persequentur: omnes orbis ciuitates Christiano

rum sanguine perfundentur. Non simul quidem: sed, quemad-¹⁸
modum fides paulatim prædicatur, & introducitur: sic nunc
hic, nunc illic, affligetur, eamque tyranni persequentur. O
Christe spiritalis vitæ reparator, infiniteque sapientiæ magister
quomodo Domine discipulis, fidelibusque seruis tuis, tot, tam
que terribiles labores prædicis? Non vides eos timore percul-
sos fortasse regressuros, qui iam te sequi coeperunt? Cum ex-
ploratores, quos sanctus Moyses misit ad explorandam ter-
ram promissionis, in populum Israel reuersi sunt, dixerunt
Venimus in terram, ad quam misisti nos, quæ reuera fluit la-
cte, & melle. At quamvis terra vberissima est maxima tamen ei
discrimina insunt. Primum est, quod habet cultores fortissi-
mos. Secundum, habet vrbes grâdes, atq; muratas. Tertium,
firpem Enac vidimus ibi, id est, vidimus ibi Gigantes. Quartum,¹⁹
in ea diuersa sunt nationum genera, id est, innumeræ gêtes illam
possident, quam etiam defendere debent. Sic hæc concluderunt
dicentes: Nequaquã ad huc populũ valemus ascendere: quia for-
tior nobis est. Terra, quã lustrauimus, deuorat habitatores suos:
populus quẽ aspeximus, proceræ staturæ est. Ibi vidimus mon-
stra quædam de genere Gigantæo, quibus comparati quasi locu-
stæ videbamus. His verbis tanto timore populus percussus est
vt in sequenti capite dicatur: Igitur vociferans omnis populus
fleuit nocte illa, & dixerunt: Constituamus nobis ducem, & re-
uertamur in Aegyptum. Cum igitur tu, o Domine, sicut verus
Deus hæc omnia noueris, quantumque malum exploratores il-
li populo fecerint discrimina illa recensentes, quapropter eos
grauissime puniisti (ibidem namque sic dicitur: omnes mortui²⁰
sunt, atque percussi in conspectu Domini) cum (inquam) hæc
omnia noueris, quomodo nunc amicis tuis tam minutim quæ
in mundo ob sancti Euangelij tui obseruationem, & prædica-
tionem discrimina sunt passuri prædicis? Ad hoc fratres respõ-
detur, exploratores illos discrimina recẽsuisse, quæ ad terrã pro-
missionis expugnandam offerri poterant. Dei tamen adiutoris
sui, diuinorumque ipsius promissorum non meminisse. Si enim
illi dicerent: Fratres hæc sunt discrimina, quæ in illiusterræ ex-
pugnatione nobis offerentur, verum infinita est Dei nostri
potentia, & veritas: siquidem igitur ipse nobis promisit se
aduersus illas barbaras nationes victoriam concessurum, confi-
denter

Num. 13.

Num. 14.

21 denter pergamus: ipse enim promissis stabit: nunquam Hebræi
timorem illum conciperent, neque pusillanimes redderentur:
nec dicerent: Reuertamur in Aegyptum. At Christus Redem-
ptor noster referens labores, quos discipuli sui passuri erant, sæ-
pè addebat: Propter nomen meum. Quasi diceret: attendite
vos mea causa pati, qui infinita potentia polleo: vobisque in
omnibus his laboribus fauebo. Et ita eis hic dicit: Ego dabo vobis
os, & sapientiam, cui non poterunt resistere, & contradicere omnes ad-
uersarij vestri. Atque hinc intelligetis mysterium, quare vbi nos
legimus in psalmo: Cogitauerunt aduersus sanctos tuos, Bea-
tus Hieronymus vertit ex Hebræo: Cogitauerunt aduersus
absconditos tuos. In quo ostenditur quã securi sunt iusti in
medio tribulationum, & quam protecti à diuina misericordia.
22 Et ita dicit Dauid: Abscondes eos in abscondito faciei tuæ, à
conturbatione hominum. Facies est pars hominis manife-
stior: sic facies Dei est manifestior ipsius, quæ est infinita eius
misericordia. Nam miserationes eius super omnia opera eius.
Dicit Dauid per exaggerationem Deum in abscondito, & in-
timo misericordiæ suæ seruos suos custodire. Dicuntur etiam
iusti absconditi, quia licet à Deo adiuuantur, & consolantur,
hoc mundus non videt: imo potius arbitratur eorum fe-
re nunquam Deum meminisse, cum illos inter tot tribulatio-
nes patiatur incidere. Et hæc mihi videtur vera intelligentia
verborum illorum Beati Pauli: Mortui enim estis, & vita ve-
stra abscondita est cum Christo. Bonum enim, ac tranquillita-
tem, quam iusti in medio laborum habent, mali non dicam in-
telligere, verum, nec mente concipere, nec animo cogitare pos-
sunt. Et sic vult hic dicere Diuus Paulus: Exterius mortui appa-
retis: interius autem vita dulcissima in Christo fruimini. Hæc
autem vita abscondita delitescit, nec foris apparet: sicuti perso-
nati, & qui alterius figuram assumunt, saccis exterius induuntur,
interius autem sericas, auroq; cõtextas gerunt vestes. Et sic, vt ha-
betur in libro Sapientiæ, dånati in inferno dicunt: Nos insensati
vitam illorum, scilicet, iustorum, æstimabamus insaniam: & fi-
nem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter
filios Dei, & inter sanctos fors illorum est. Et sequitur statim. Er-
go errauim⁹ à via veritatis, & iustitiæ lumẽ nõ illuxit nobis. Ae-
cidit stagnum in genti aurorum, cupressorum, aliarumq; frõdo-
sarum

Psal. 82.

Psal. 30.

Psal. 44.

Colos. 3.

Sap. 9.

Simile.

farum arborum corona esse circumdatum, cuius quietam aquam²⁴ si aspicias, in ea vniuersas illas arbores videbis, quæ in profundo stagni esse videntur: cum quæ sursum erectæ sint, vertices earum subtus, radices autem supra esse apparēt: quod prouenit ex aqua res vice versa representante. Sic viri sanctitate insignes, sæculariamque rerum contemptores, & veri Dei amatores, quæuis ab hoc sæculo affligantur, & iniurijs, opprobrijsque afficiantur, veram nihilominus dignitatem, honoremque possident, qui est inseparabilis virtutis splendor, spiritualique consolatione permulcentur, quam eis Dominus inter maiores agones, afflictionisque corporales communicat. Infra esse videntur, cum tamē sint super omnia. Abiecti apparent, cum in altissimum dignitatis gradum euecti sint: cadere videntur, cum firmissimi subsistent. Tristes apparent, cum tamen indicibili quodam gaudio eorum²⁵ corda interius perfundantur. Sic decipimur, quia non substantiam quidem, sed figuram, & imaginem rerum consideramus: in vmbra, & non in res oculos conijcimus. Res per medium aquæ passionum nostrarum, non verò mediante veritatis luce perspicimus. Cumque illos exterius nō cernamus, sicut nos esse cupimus diuites, scilicet, ab hominibus permagni æstimatos, sensualitatibus, atque voluptatibus circumfluētes: eos abiectos, despectos, miserisque putamus: quæ re vera omnia vice versa geruntur. Ecce cur iusti vocantur absconditi.

Propter hæc omnia Dominus discipulis suis, & in illis vniuersis iustis magnos labores, ac tribulationes euenturas esse, secure prædicit. Nec verò contentus est superioribus omnibus eos²⁶ confortasse: verum amplius etiam addit, dicens: *Capillus de capite vestro non peribit.* Vbi mysticè significauit minimam quanq; cogitationum illorum mercedis expertem non esse mansuram. O glorificatus sit talis Deus. Benedictum sit sacrosanctum os tuū, & tua cælestis lingua, o suauissime animarum nostrarum spōse, qua tam sanctum, & gloriosum verbum locutus es: & quanti minimum quodque ministerium tibi à fidelibus seruis tuis exhibitum æstimes, ostendisti. Quale præmium arbitramini fratres Dominum pro ingentibus cruciatibus, prolixisque martyrijs ob eius nomē toleratis esse daturū, qui vel vnā sanctā cogitationem æternis bonis exoluit: & pro vase aquę frigide cum charitate largita cælestem beatitudinem retribuit? Ecquis est igitur adeo

adeo rebellis, durus, sibi que ipsi contrarius, qui præ harum rerū consideratione tener non reddatur? Propter has, & similes promissiones, labores sanctis dulcissimi visi sunt. Et ita dicit Beatus Paulus: Id enim, quod in præsentī momentaneum est, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternam gloriæ pondus operatur in nobis. Mirabile utique est cōsideratu, quod cum sanctus apostolus labores huius sæculi momentaneos ac leues appellet, tunc gloriæ pondus æternum vocat. Vice versa hoc dicere debuisset videtur, scilicet, gloriæ leuem, laborem autem grauissimum esse. Dico illum vocasse gloriæ pondus æternum, quia sicut graue pondus, quod eivincitur, post se defert, sic gloria hominem post se ducit, si per affectionem, & spem illi est alligatus. Hæc enim efficit, ut omnes temporales labores ei leues, ac momentanei videantur, & eos suauissimè perferat, quò tantum præmium consequatur. Qui dixit: Ego sum lux mundi, quæ infinita est ipsius clementia, mentibus nostris illucescat, quò hæc omnia, sicut oportet, intelligamus, quemadmodum hi sancti Martyres ea intellexerunt. Vt illa intimo cordis amore diligentes eosque imitantes, discrimina, & labores, qui se se nobis in Christiana vita obtulerint, cōstanti animo perferamus. Quò sic diuinam gratiam impetrantes simul cum eis æterna beatitudine perfrui mereamur: ad quam nos perducatur Iesus Marię filius, Amē.

In eodem Communi plurimorum Martyrum Concio Secunda.

Cum audieritis praelia, & seditiones, nolite terreri, &c. LUC. 21.



N Apocalypsi dicit Deus euidā amico suo: Ego dilexi te, quoniā seruauisti verbum patientiæ meę: & ego seruabo te ab hora tērationis, quæ ventura est in orbem vniuersum tētare habitantes in terra. In quibus verbis duo valde necessaria Dns manifestat: quæ scitu dignissima sunt. Alterum, adeo singulare

1. Petr. 4.

larem virtutem esse patientiam, vt si quis illam possideat, diuina maiestas se propter illam eum diligere fateatur. Et hoc significat: Dilexi te: quoniam seruaſti verbum patientiæ meæ, id est, tui amore captus sum: quia quodammodo simili meæ patientia præemines. Et ita dicit Diuus Petrus: Si exprobramini in nomine Christi, beati estis: quoniã quod est honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui est eius spiritus, super vos requiescet. O verba dignissima sempiterna recordatione celebrata. Ecquis satis digne poterit exaggerare singulares promissiones, quas hic sanctus Apostolus Dei nomine Ihs, qui patienter iniurias, atque labores propter nomen Domini Iesu Christi, pertulerint, pollicetur? Vbi valde notandum est hic in alia translatione sic esse: Quoniam quod est honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui est eius spiritus, super vos requiescit. Ex quo manifestè colligitur nimis singulare signum esse, vnde perspici potest spiritus sanctus lentissimè in eo, qui veram habet patientiam, habitare, atque habitaturum esse. Ideo in hodierna sacri Euangelij lectione dicit: *In patientia vestra possidebitis animas vestras*. Multi aures suas possident, cohibentes se ab audiendis murmurationibus. Alij oculos suos possident, eos à vanarum rerum visu retrahentes. Alij possident pedes domi suæ inclusi commorantes: alij manus, aliena non rapientes: alij denique linguas, silentium obseruantes. De nullo autem horum dixit Dominus, illum animam suam possidere, nisi qui patientia pollet. Nam nullū istorum tantæ perfectionis est, quãtè patientia. Ipsa enim animam efficacius disponit, vt diuinus spiritus cum coelestibus ipsius donis in ea requiescat, illamque à misera Sathanæ seruitute liberet. Et quia hac maledicta captiuitate libera est, ideo Dominus dicit: *In patientia vestra possidebitis animas vestras*, id est, si patientiam habueritis, animæ vestræ à Diabolo non deferentur: vos illarum dominabimini, & non illæ. Cũ que hæc sit virtus altissima, ideò est impetratu difficillima, raro que in Christianis inuenitur. Religiosa foemina religiosum quendam spiritali conuersatione alloquens dixit ei de virtute patientiæ: Contigit nobis nudius tertius aliquibus religiosis in sancta conuersatione commorantibus perfectam monialem velle depingere. Et quemadmodum mundani decoram foemina fabricare volentes dicunt: Foemina, quæ haberet oculos

5 Ios (*De fulana*) & os illius foeminae, nares illius, frontem alius corpus denique alius, decora esset: sic nos perfectam monialem pingere volentes dicebamus: Monialis, quæ oraret, sicut (*Fulana*) ieiunaret, sicut (*fulana*) haberet silentium (*de fulana*) obedientiam (*de fulana*) cum ventum est ad patientiam inter octoginta moniales, quæ in hoc monasterio commoramur, ne vnã quidem inuenimus, de qua dicere possemus, & patientiam (*de fulana*) vt concludentes diceremus: hæc esset perfecta monialis. Itaque cum cæteras omnes virtutes in monialibus huius conuentus inuenerimus, hanc vnã reperire nequiuimus. Et hoc, quod prudens illa religiosa dixit, credo in alijs compluribus congregationibus esse reperiendum. Ex quo quam rara, quamque difficilis virtus sit patientia demonstratur. Alterum notandum super illa verba Apocalypsis est. Dominum dicere: eo quod vir ille in primis laboribus patientiam præstitit, se in futuris eum esse conseruaturum, ne illam amittat. Vnde colligitur præmium esse, quo Deus quenquam afficit, quia magnum aliquem laborem ipsius causa patienti animo tolerauit, cum alium laborem perpetitur patientiam non amittens. Contra verò impatientiam in paruo labore præstita alia maiori impatientia puniri consuecit. De his dicit Dauid: Cadent super eos carbones, in ignem dei cies eos in miserijs non subsistent. Id est ex malis ad deteriora prolabantur, quia primos labores patienter non ferunt, permittes Domine illos in alios maiores labores incidere, eosque maiori impatientia recipere, quod ad maiorem ipsorum condemnationem fiet. Eo quod virtus hæc tam singularis sit, instantissimè nos oportet dilectissimi fratres curare illam adipisci non solum Dominum feruidissimè deprecantes, vt eam nobis concedat: sed illis etiam exercitijs intendentes, quibus illa comparari solet. Vnum est, rationes queri, bonaque considerari, vt cum laboribus affligimur, patientiam habeamus. Hoc medio vsus est sanctus Iob, cum tot se calamitatibus circumseptum experiens dixit: Nudus egressus sum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc. Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum. Quasi diceret: Nunquid ego aliquid perdo? Nunquid ego qui quam proprium habeo? Non vtique, cum nudus natus fuerim. Quare igitur affligar? Nunquid ad futurum seculum mecum aliquid

Psal. 139.

Iob. 1.

sua

1. Tim. 6.

sum delaturus? Non utique. Quare igitur conquerar? Sic nos in omnibus infortunijs, atque laboribus, qui nobis acciderint, face re oportet. Amisso honore, siue diuitijs vnusquisque dicat: Hic honor nō erat meus, hæc diuitiæ nō erant meæ, neq; enim ego cū illis natus sum. Ita dicit B. Paulus: Nihil intulimus in hunc mū- dū, haud dubiū, quia neq; auferre quid possumus. Alia etiā con solatione se se idem vir sanctus consolabatur, dicens: Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est. Quasi diceret: Hæc omnia mutua possidebam, illa à me ipsorū Dominus petijt, quare affligar? Sit nomē Domini benedictum. Si tot gratias sanctus hic vir agebat, quando ei auferebatur quod possidebat, quales gratiarum actiones Domino referret, quādo sibi hæc omnia concedebat? Tu verò infœlix cum Deo gratias agere non memineris, cum tibi dona concedit, quid facies, quā do te illis priuat? Contemplor ego sanctum Iob vtraque manu Deum tenentem, Sathanamque illum persecutionibus insectā- tem, Iob que dicētem: O Domine nullatenus te deseram. Et hoc significat quod statim vterius sequitur: In his omnibus nō pec- cauit Iob in labijs suis. O beati qui celestem hanc doctrinam se- cuti fuerint, sanctum hūc virum imitantes. Multum etiam pro- deit (ait seraphicus Doctor Beatus Bonaventura) ad calamitates æquo, ac patienti animo perferendas, si consideres quoties tu creatorem tuum offenderis, te que dignum esse, in quem omnes creaturæ consurgant, illatasque Domino suo iniurias vlciscātur. Aliud efficacissimum remedium ad patientiam impetrandam est, hominem se se ante labores præmunire, considerando labo- res sibi euenire posse, aut re vera euenturos esse, & ex tunc se ad illorum tolerantiam fulciendo.

Vnde utilis contemplationis modus est, quenquam imagina ri. Si mihi talis inferretur iniuria, quomodo illam perferrem? Si hic, siue ille mihi labor accideret, quomodo me in illo gererem? Et ibi patientiæ actus exercere contemplando se iam labores il- los actualiter pati, atque in illis calamitatibus funditus esse sub-mersum, quas tunc propter Deum corde, & animo perfert. Et sic præparabitur, vt cum hæc omnia realiter euenierint, ea patiē ter exanthlet. Ob hanc causam Christus Redemptor noster tan- to prius suis sanctis Apostolis, alijsque iustis labores, & calamita- tes, quas per temporum discursus in mundo passuri erant, præ- dicere

11 dicere voluit: sicut in hodierna sancti Euangelij lectione appa- ret. Vbi eis dicit: *Inijerent vobis manus suas, & persequentur traden- res in Synagogas, & custodias. &c. Et eritis odio omnibus hominibus pro- pter nomen meum.* Hoc eis dicit quasi admonens eos, vt parati es- sent. Et ita dicit Diuus Gregorius: Dominus ac Redemptor no- ster perituri mundi mala denunciat: vt eo minus perturbent ve- nientia, quo fuerint præscita. Minus enim iacula feriunt, quæ prævidentur: & nos tolerabilius mundi mala percipimus, si con- tra hæc per præscientiæ clypeum muniamur. Singulare est etiā remedium ad patientiam consequendam, nos in ea, quæ prisci quondam sanctissimæ fidei nostræ patres omnesque gloriosi san- ctæ Ecclesiæ Martyres sūt perpepsi oculos cōijcere quomodo hu- mi tracti, flagellis cæsi immanibus immisibelluis, prunisq; ardē- tibus assati, & deniq; vt refert Eusebius Cæsariēsis, quomodo in eis Tyrāni omnia tormentorū genera, quæ reperire, ac mēte co- gitare potuerunt, intensissime exercuerunt. Ita que si quis otio- se tormenti genus contemplabatur, statim se se ad iudicem con- ferebat, illudque in eis immaniter exercebat. Omnia autē hæc tormenta nō potuerunt efficere, vt inuictissimi illi martyres fi- dem, ac patientiam amitterent. Vbi experientia compertū est quod Beatus Paulus affirmauerat dicens: Quis nos separabit à charitate Christi? Tribulatio, an angustia an fames, an persecu- tio, an gladius? Certus sum quod neque mors, neque vita, &c. poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Do- mino nostro. Salmones in salsa æquoris aqua nascuntur: si verò semel ad flumē ascendunt, dulcemque aquam gustant, mori po- tius, quam ad mare reuertī volūt. Sic viri sancti quamuis in pec- cato concepti, & nonnulli etiam ingentes peccatores fuerunt, postquam semel Deum gustauerunt, lacerari se potius patien- tur, quam ad peccatorum amaritudinem redire. O fratres quo- modo hæc audientes non confundimur? Ecqua est religio no- stra, si illorum inuictissimorum martyrum fidei cōferatur: Nūc satis multum nos fecisse putamus, si aliena bona non rapiamus, si proximi vxorem non deturpemus, si alios non occidamus, si nē ini oficiamus: at bene operari, calamitates æquo animo to- lerare vix nouimus. In illos desideratissimi fratres oculos cōijci- te, quos Deus nobis, vt exemplaria ante oculos proposuit, illos que diligenter imitami: siquidem sicut & vos exosse, & carne

Greg. Hom.

35.

Euseb. Casa
lib. 8. Hist.
Eccles.

Roma. 8

Simile.

Sancti. ij pars.

I

confi-

constiterunt, idemque vobis, atque illis est auxiliator. Posset uti, ¹⁴ que Deus fidem fidelium cordibus absque vlla contradictione imprimere. Posset quod trecentis post annis in Constantino imperatore perfecit, in Traiano, Adriano, Tiberio, aut in alio quouis imperatore illius tempestatu operari, ut sic fides in pace reciperetur. At non conuenit sanctam Ecclesiam tot martyrum gloria, atque honore priuari. Sed voluit Dominus eos credentium omnium esse duces, quo postea in toto futurorum temporum discursu, sibi oblatos labores patientibus animis tolerarent. Vnde in Canticis sponsus perfectiones sponsæ suæ recēnsens dicit: Dētes tui, sicut greges tonsarum, qui ascenderunt de lauacro. Hi sponsæ, scilicet, Ecclesiæ dentes sunt sancti Martyres, qui infideles manderunt, & in mysticum Domini corpus intulerunt. Dētes hominis teste Plinio, cōbustis omnibus ossibus integri permanēt. Illi soli igni resistūt, quod perfectissimā martyrum fortitudinē significat. Hos diuinus spiritus cōparat mirificē, pulchreque gregibus ouium, quæ ascenderunt de lauacro. Oculos in cœlū erigentes fratres mei innumeros illos martyrum greges cōtemplamini, qui tanquā oues tonsi, proprii que sanguinis lauacro abluti corporū suorū velleribus derelictis ad montē Dñi, ad vberimos gloriæ pastus conscenderunt. Sicque intelligetis quam eximia sit hæc sponsi similitudo, quæ prima facie nullā cōuenientiā habere videbatur. Dicitque sponsus: Omnes gemellis foetibus, quia duplici fructuū genere inter Angelos illucescūt, vitę, scilicet, sanctitate, ac martyrii tolerantia. Et sterilis nō est in eis, quia sibi, nobisque suo pio exēplo profuerunt. Idcirco dicit D. Paulus: Ideoque & nos tantā habentes impositā nubē testiū deponentes omne pondus, & circumstantes nos peccatū per patientiā curramus ad propositum nobis certamen aspicientes, nō solum in gloriosam tot martyrum constantiam, sed etiam in autorem fidei, & consummatorem Iesum. Verū heū, heū, heū, quando propter Deū tormenta patietur, qui ne voluptatis quidem relinquendæ animum habet? O cæci filij Adæ, qui pro minimis huius sæculi rebus tot labores perfertis, cum martyrum cruciatus non perferatis, cur saltem difficultatē, quā virtus secū affert, perferre nō vultis? Quæ cæcitas, qui stupor, quæ væcordia, quæ tā densa caligo est hæc? Ex hoc utique argumēto apparet, quā mortua est in multis fides, ac spes: cū tā detestabilis, ac maledicta pigritia, & relaxatio

ratio in vobis dominetur. Sic creditis, quasi nō crederetis: sic speratis, quasi penitus non speraretis: siquidem ne minimū quēquē laborem ob illud æternum bonum perferre vultis.

Est valde pensandū Dñm hic discipulis suis referētem quam immaniter illos mūdus esset insectaturus, bis dixisse: *Propter nomen meum*. Quasi diceret: Sic vos mūdus persequetur, quia honore meū propugnabitis, deque ineffabili innocētia, ac sanctitate mea, & veritate diuinitatis meæ testimonium perhibebitis. In quo eximia seruorū Dei singularitas innotescit. Loquēs D. Paulus de sacrosācto Euāgelio dicit. Quod prædicatum est in vniuersa creatura, quæ sub cœlo est, cui factus sum ego Paulus minister qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis, & adimpleo ea, quæ de sunt passionū Christi in carne mea pro corpore eius, quod est Ecclesia. ¹⁸ Temeritas hæc D. Pauli videtur. Quid vir sancte? Anne quid defuit patientissimo Iesu, quod pati debuisset, ut tu nūc id patiaris? Nō hoc dicere volo, sed postquam supernus mūdi Saluator Iesus Christus passus fuerat, ac resurrexerat, hominibus illi opus erat qui de sacratissima ipsius vita morte, ac resurrectione testimonium perhiberēt: quique pro harū infallibilium veritatū cōfessione, ac fide vitā offerent, persecutionesque, tormenta, & mortē paterentur. Hoc igitur fecit B. Petrus, ac D. Paulus, reliqui que sancti apostoli, ac martyres. Vnde colligitur Martyrii duos præcipuos esse effectus: alterū, illud esse vitæ æternę meritorium: alterū, illo Iesum Christū verū Deū, & hominē honestari, eo que passione eius defuit, adimpleri. Videlicet, ineffabilis illius pretii, ac gloriæ hominibus testimonium perhiberi: quo hæc passio sacratissima fidem, magnamque haberet apud homines estimationē. Etenim hoc ei de erat. Vt enim D. Paulus ait: Iudæis erat scādalū, & Græcis stultitia. O ineffabile martyrum excellētia, quos ipse Deus veritatis suę testes adducit. Sicque Martyr idē est, quod testis. Etsi tāta fuit cōpluriū Iudeorū, ac gentium cæcitas, & obstinatio: ut neque sanctorū Apostolorū, ac martyrum admirabilis innocētia, nec ineffabilis patientia, qua eos tot cruciatus pati cernebant, nec stupēda miracula, quibus suā cœlestē doctrinā cōprobabant, aliquā in eis impressionē fecerūt. Ideo dicit hic Dominus, *Continget autem vobis in testimonium*, id est, Hæc omnia, quæ passuri estis apud quam plurimos solum ad causam meam iustificandam, proderunt, atque vtili penitus inexcusabiles maneant. O Christe, infinitæ

clementiæ, ac pietatis perennis fons per amorem, quo in mundū²⁰ venisti, te suppliciter deprecamur nos liberes, ne in tantum malum incidamus, vt conciones, aliaque diuina beneficia, quæ a te percipimus, hoc tantū efficiant, vt apud te inexcusabiles maneamus. Instantissime conabatur Ioth duos illos iuuenes generos suos secum Sodomis abtrahere dicens: Surgite egredimini de loco isto, quia delebit Dominus ciuitatem hanc. Et visus est eis quasi ludens loqui. Sicque concremati fuerunt. Vt enim ait Gloisa interlinearis prauæ consuetudinis amor eos ligauerat. O quot sunt hodie in orbe similes his, qui quia ex sanctis admonitionibus fructum non percipiunt æternis inferni ignibus cōburentur. Homo peccator (ait Ecclesiasticus) vitabit correctionem, & secundum voluntatem suam inueniet comparationem, id est, aliquem sibi similem, vel peiorem. Cum peccator reprehenditur, & æterna comminatione deterretur, protinus oculos in alium sibi similem, vel peiorem, qui etiam est obstinatus, conijcit: hunc quæ in sui defensionem, & excusationem citat. Et quia illi sunt tam mali, & peiores etiam, idē contentus securusque manet, quasi idcirco illis infernus mitior, ac suauior esset futurus.

Gene. 19. De quibus dicit Dauid: Furor illis sicut aspidis furdæ, & obthurantis aures suas, quæ non exaudiet vocem incantatum, & venefici incantatis sapienter. Non est mirum colubrum consulto ob surdescere, ne ab spelūca exeat: suspicatur enim te vbi primum ab ea prodierit, esse necandum. Tu autem o peccator, qui scis te à Deo vocari, vt viuificeris: quare diuinis nunciorum magni Regis verbis obsurdescis? Similis es illis, o infœlix, qui prædicante Beato Stephano Protomartyre cœlestem quādam concio-²² nem continuerunt aures suas, & impetum fecerunt vnanimiter in eum, si enim illi audita concione iustum lapidarunt: tu finita prædicatione iustorum Dominum tuum horrendis sceleribus lapidas.

Eccles. 32. Non est contentus clementissimus, & gratissimus Dominus suos sanctos discipulos ad futuros labores fulsisse eis auxilium suum promittens, ac dicens: Ego dabo vobis os, & sapientiam, cui non poterunt resistere, & contradicere omnes aduersarij vestri: verum eos etiam spe præmij, confortat dicens: *Est capillus de capite vestro non peribit.* Quod est aliud excellentissimum medium ad virtutem patientiæ consequendam. O si profunde cō-

Psalm. 57.

Act. 7.

sidera-

³ sideraremus, quam gloriosi resurrecturi sunt qui in hoc sæculo propter Deum labores patiuntur. Etenim quanquam hic dilaniati, discerptique fuerunt, illic tamē ne minimus quidē capillus eis decrit. Sicque cū Domino in gloriæ throno locabūtur, quia *Apoc. 3.* ob eius amorem passi sunt. Ipse enim dixit in Apoc. Qui vicerit, dabo ei sedere in throno meo: sicut & ego vici, & sedi cū patre meo in throno eius. O quanto honore, gloriaque afficitur, qui in throno cum superno rege sedet stantibus omnibus principatibus, potestatibus thronisque, ac dominationibus. Daniel enim propheta dicit: Millia milliū ministrabant ei & decies millies cetera millia assistebāt ei. Nullus eorū sedisse dicitur: vilissimus autē terræ vermiculus, eo quod vicerit in regio throno sedebit? Sedebit vtiq;: Nō quod homines Angelis præferamus: nā etiam *Dani. 7.* & ipsi cum dracone præliati sunt, & vicerunt in sanguine Agni: sed quia iusto Dei iudicio hæc Martyribus prærogatiua conceditur, vt sedeant gentesque iudicent, sicut ipsi ab eis iniuste iudicati sunt. Mirabile est consideratu quoties Dominus in diuinis litteris æterna præmia recenset, vt videat nū forte aliquis ad eorum cupiditatem propendeat: & tamen paucos reperit, qui ea verè & ex animo cupiant. Aliquando enim dicit: Vincētī dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei. Iterum dicit: *Apoc. 2.* Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei. *Apoc. 3.* O immensam Dei probitatem. Ecquis tot, ac tāta bona contemnet. Breuis est pugna, & æterna corona. Id enim (ait Diuus Paulus) quod in præsentī est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra *2. Cor. 4.* modū æternū gloriæ pondus operatur. Meritō quidem ait, Gloriæ pōdus. Tātum enim est, vt nequaquā ab homine, aut ab Angelo sustineri posset, nisi à Deo mirabiliter illi sustinerentur. In gens nanque impetus illius fluminis deliciarum ex Dei throno profluentis tam admirabili virtute illas beatorum animas perfundit, ac penetrat, vt nulla vi creata sustineri posset, nisi à diuina potentia mirabiliter sustentaretur, ne penitus à se profilirēt. Hoc nos dilectissimi fratres præmiū manet: hoc nimis diligēter exquirite: propter hoc æquo, patiēti que animo cunctas præsentis vitæ calamitates, ac pericula tolerate, quo diuina ditati gratia æterna cœlestis beatitudinis gloria coronemini. Quod nobis præstare dignetur Iesus Mariæ filius, Amen.

In eodem Communi plurimorum Martyrum Concio Prima.

Descendens Iesus de monte stetit in loco campestri,
Ec. Luc. 6.



OST QVAM Sanctus Propheta David dixerat: Exquisiui Dñm, & exau diuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me: nos omnes inuitauit dicens: Accedite ad eū, & illuminamini, & facies vestræ nō confundētur. Quasi diceret: Siquidem ego Deū exquirens omniū necessitatum mearū remediū reperi ad eum accedite: omnes enim remediū consequemini. Quod si dicatis: Cūm Deus sit infinitæ essentiæ, omnia implēs, intimiūque in nobis quam nos metipsi, persistens, vt quid nos hic Propheta hortatur, vt ad illum accedamus? Ad hoc quadam similitudine respondet B. Anselmus dicens: Quemadmodū coelum nos omnes in hoc sæculo viuentes operit, nulloque nos conferre possumus, quin sub eo simus: hoc tamen interest, quod cū in coelo sit oriēs, & occidēs, quò magis ad oriens accedimus, eò magis ab occidente recedimus: & vice versa: sic aliquo modo circa hoc agitur. Etenim licet Deus omnia impleat, atque comprehendat: cum tamen in eo sit oriens, idest, infinita misericordia (quæ ideò dicitur oriens, quia per eam animæ in diuina ipsius gratia oriūtur) sitq; occidens, idest, infinita eius iustitia, occidens dicta quia peccatores æterna morte punit, quò longiūs à peccatis recedimus, & in virtutibus exercemur, eò propius ad oriens diuinæ illius misericordiæ accedentes longius ab occidente iustitiæ ipsius recedimus. Et è contra: quò longius à virtutibus recedimus, & peccatis intendimus, eò remotiūs ab eius misericordia rece-

4 recedentes propius iustitiæ propinquamus. Sicque monēs nos David, vt ad Deum accedamus, hortatur, vt peccatorum cōtritione, sanctisq; meditationibus, atq; affectionibus, ac virtutum exercitationibus, qui sunt pulcherrimi gressus, ad diuinas eius misericordias recipiendas disponamur, quibus anima illuminatur, & clarificatur. Ideoq; dicit: Accedite ad eum, & illuminamini. Ad cuius sententiæ maiorem intelligentiam oportet perpendi verba Diui Augustini dicentis. Gratiastibi ago lux mea, quoniam illuminasti me, & inueni te, & me, vbi inueni me, ibi cognoui te: vbi inueni te, ibi cognoui me, vbi autē cognoui te, illuminasti me. Et hoc arbitror significare illud Psalmi: Ego autē in iustitia apparebo conspectui tuo, satiabor, cum apparuerit gloria tua. Ex Hebræo enim transfertur: Ego autem in iustitia contemplauifaciem tuam, satiabor, cum euigilauero specie tua. Quæ verba (meo iudicio) cunctade hac, nō solum de futura vita intelligi debent. Vult dicere Sanctus Propheta: Quando impetrata perfecta iustitia, quæ in conscientiæ puritate consistit, & in verò Dei amore sita est, infinitam probitatem, atque excellentiam tuam contemplantur: & in hac contemplatione infinita species, ac pulchritudo tua me excitauerit, & in me ingredi fecerit, mihi que perfectiones tuas reuelauerit, tunc anima mea contenta esse poterit, & quantum in hoc seculo fieri potest, saturabitur. Sumit hic Propheta metaphoram à quodam homine somno sopito, qui repentina luce expergiscitur, & à sopore resurgit. In his omnibus docemur, eum, qui conscientiæ puritate per affectuosam contemplationem ad Deum accedit, diuinæ pulchritudinis luce radiari, atque excitari, atque ad maiore diuinæ maiestatis cognitionem adduci. Ex quo tam singularis animæ consolatio resultat, vt per exaggerationem satietas hic appelletur. Oquàm obscura materia est hæc compluribus nostrum: quia (quæ nostra est culpa, & negligentia) nondum illam sumus experti, quasi bruta animantia essemus. Dicit vltterius Sanctus Propheta: Et facies vestræ non confundentur. Hac enim illuminatione spiritus valde fulcitur, vt vsq; ad finē in charitate perseueret. Qua propter nō afficietur cōfusione illa, qua mali in die iudicij cōfundentur. Osee Propheta de adultera quadam loquens dicit: Confusa est. Vbi Vatablus pro, cōfusa est, vertit, pu defacta est. Et glossa interlinea. exponit: Obsupuit. Sic nunc

1 4 possumus

Aug. in Ser.
libo. cap. 51.
Psal. 16.

Psal. 33.

Anselmo.

Ose. 2.

possumus dicere, iustos non esse confundendos, neq; pudore af-
ficiendos, neq; in illa hora stupore deterrendos, sicuti malis acci-
det. Quibus meritò dici potest illud Hieremiæ: Cōfundemini à
fructibus vestris propter iram furoris Domini. Ecquis igitur fra-
tres charissimi tot bonorum desiderio excandescens ad sum-
mum bonum nostrum Iesum Christum, sicuti diximus, instan-
tissimè non curet accedere?

In hodierna sancti Evangelij lectione refertur, quod *Descendēs*
Iesus de monte stetit in loco campestri, & turba discipulorū eius, & mul-
titudo copiosa, &c. eum circumdedit, Et omnis turba querebat eum tã
gere, quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Et quanuis modo sic
corporalibus passibus ad hunc supernum Salvatorem nequea-
mus accedere, spiritalibus tamen affectibus, & amoris passibus
illum tangere possumus, vt ab eo singulari beneficia percipia-
mus, sicut David in prædictis affirmat. Est nimis perpendendū
Beatum Matthæum referre, quod Dominus videns turbas ascē-
dit in montem. Atq; vt delicatissimus erat, pedesterq; ac nudis
pedibus nimisq; laboribus, & pœnitētijs defessus incedebat, se-
dit in mōtis fastigio, sicq; sollemnissimā habuit concionē. In quo
etiā significauit, quā ex proposito, (*y quan de assiento*) salutis no-
stræ res ageret. Medicus, cuius dilectissimus filius egrotat, sedēs
(*muy de assiento*) ei incedit: nūquā ab eo recedit: passim eius pul-
sum cōsiderat. Quādo autē alios curat, quos tātōpere nō diligit,
vix sedet. Sic sedēs diuinus magister ad prædicādū, amorē, & af-
fectionē, qua hoc faciebat, ostendit. Et in illa cōcione dixit: Bea-
ti pauperes spiritu, beati mites, beati q̄ lugēt, &c. At verò B. Lu-
cashic dicit, dominum ex monte descendentem eandē doctri-
nam turbis prædicasse. Ecce fratres quomodo cum Christus sit
perēnis fons infinitæ sapientiæ vnam eādemq; doctrinam bis
prædicat. Vos autē, vt primum concionatorem vnum idemque
punctum bis concionari perspicitis, protinus ei detrahitis dicen-
tes illum vnum & idem sæpe repetere, quia plura nescit. O per-
uersam curiositatē. Cum ex audita doctrina fructum non perce-
peritis semper noua vobis dici vultis, quæ nunquā antea ad au-
res vestras peruenerint. Sagittarius, qui emissa sagitta ferā per-
cutit, non illam perdit, sed sanguine tergit, & in pharetram im-
mittit, plurisque illam æstimat, vt sepius illam iterum immittat.
In sacro eloquio diuina verba sagittæ vocantur, vt patet in Psal-
mo

romō quadragesimo quarto, vbi dicitur: Sagittæ tuæ acutæ. Non
hastæ, vel hastilia, sed sagittæ dicuntur. Quemadmodum enim
cū venator procul distat à feris, quas cupit occidere, sagittis vti-
tur: sic oportet cōcionatorem non esse prope feras, id est, pecca-
tores, quos Deo conatur venari, & occidere: sed longissimè ab
eorū conuersationibus, vitijs, moribusque abesse, cum autem,
qui iuxta illos est, acerrimè D. Paulus obiurgat dicens: Qui
prædicans non furandum furaris: qui dicis non mœchādum mœ-
charis. Quia sagittæ hæ acutissimæ sunt, protinus addit Sanctus
Propheta: Populi sub te cadent: in corda inimicorū regis. Id est
His sagittis inimicorum Dei corda penetrantibus, statim diuinę
illius obedientiæ submissi ad ipsius pedes cōsternuntur. Quo-
ties accidit animā excōcione sauciata exire ita, vt nequeat requi-
escere, neq; in cibis, aut familiarī cōuersatione gustū inueniat,
exit rus, vt eorū, quibus fatigatur, obliuiscens oblectetur. Et tñ
illic ea sagitta multum operatur: ei mortem in memoriam reuo-
cat: hortaturq; interiūs, diem esse statutum, in quo artificissimam
scelerum omnīū, & vel minimi verbi otiosi, quod protulit, crea-
tori suo rationem redditurus sit: nec non impœnitentes eter-
na tormēta subituros esse. His considerationibus hæc anima re-
dit ad se: seq; profundo peccatorū pelago experitur immersam:
cognoscitq; viam, qua graditur, non ad coelū quidem, sed ad in-
fernū deducere. Malisque suis confusa dicit: Ad me reuertī,
meque in meliorem frugem recipere volo. Statimque salutis
sux initium incipit ordiri, modosq; perquirat, quibus creatori
suo placeat, ipsiusq; amorī reconcilietur. Proculdubio hæc
anima percussa est, corque acuta sagitta transfixum defert. Et
quemadmodum percussa fera decurrit (*Viene a caer tras vna ma-*
ra) ibique quicquid in intestinis habet, euomit, quousq; san-
guinem etiam effundit: sic anima diuino verbo percussa in con-
fessionarium corruit, ibiq; per puram, atque integram confesio-
nem omnia peccata sua euomit, quousq; sanguinē, id est, nimiū
propinquorum, amicorum, & temporalium rerum amorem ef-
fundit. Si ergo concionator intelligit vnam concionem, aut con-
siderationem esse acutā sagittam, efficacissimamq; ad peccato-
res cōuertēdos, quare illā in memoriæ suæ pharetra nō seruabit
vteā iterū, atq; iterū proferat, sicuti venator sagittā custodit? Insa-
piēter ergo, atq; iniquè illū irridetis, cū ipse prudētissimè faciat.

Rom. 13. 24

Simile

Et sic dicebat Diuus Paulus: Eadem vobis scribere mihi qui-
dem non pigrum vobis autem necessarium.

Phil. 3.

Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos dicebat: *Beati pauperes, quonia-
vestrum est regnum Dei.* O vniuersalis animarū omnium Domi-
ne, illarumque amator efficacissime, quomodo videns totā hāc
turbam ex lōginquis regionibus ad cœlestem doctrinam tuam
audiendam conuenire, teq; intentis oculis aspicere expectantē
vt incipias prædicare, tu verò in initio concionis in solos discipu-
los tuos oculos conijcis? Extende, extende Dñe benedictos ocu-
los tuos in totū auditorium, & omnes intuere: siquidē omnibus
natus es, omnesque redimere cupis. Dico concionem has duas
partes præcipuas habuisse. In priori docuit Dominus, quibus
exercitationibus prædestinatos oporteat intendere, dicens:
Beati pauperes spiritu. &c, vsque ibi: Gaudete in illa die. Ideo
que, vt eadiceret, in suos factos Apostolos, per quos præde-
stinati repræsentabātur, oculos coniecit. In posteriori verò par-
te de vijs inferni, deque reproborum exercitationibus egit. Et,
vt de ijs ageret oculos conuertit ad turbas, vbi forsitan multi ex
reprobis erant, dixitq;: Væ vobis diuitibus, qui habetis consola-
tionem vestram. Væ vobis, qui saturati estis, quia esurietis. Væ
vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis, & flebitis. Væ cum bene
dixerint vobis homines. (*O sancta Maria señora*) quam metuēda
sunt hæc dictu, atq; auditu: quomodo illa dicētes, & audiētes nō
obstupemus? Fratres si arbitramini has comminationes, exagge-
rationes, aut loquendi modos esse, fallimini. Ideo vnumquem-
que peculiariter sacra pagina monet dicens: Ne sis incredibilis ti-
mori Domini, id est, ne sis incredulus verbis, & ministe ad Dei
timorem concipiendum inuitantibus: quum magnū emolumē-
tum timor in anima tua possit efficere.

Eccle. 1.

Sic igitur diuinus magister est orsus: *Beati pauperes, quonia-
vestrum est regnum Dei.* Mirabile est consideratu, vnde Dominus
initium sumit. O admirabile exordium. Tanquam supernus
Philosophus à beatitudine artificiose fuit exorsus. Prius enim
oportet affigi scopum, deinde sagitta est emittenda. Prius debet
finis proponi, postea verò, ostendenda sunt media ad illum finē
consequēdum. Naturale est hominibus optare esse beatos: si cū
primi parentes in tam amœno, delectabiliq; loco morarentur,
aliam maiorem fœlicitatem, ac beatitudinem exoptarunt: quid
nos

nos tot miserijs circumsepti faciemus? Ex hoc tam vniuersali de-
siderio ortum est homini desiderium cognoscendi in quo eius
beatitudo consistat. Atque, vt Beatus Augustinus affirmat, *Aug. de ci-
uit. li. 19. c. 2.* Marcus Varro ducetas octoginta, & octo varias opiniones Phi-
losophorum circa hanc materiam in vnum librum congeffit. Et
Aristoteles, vt explicaret, in quo consistit beatitudo, & fœlici-
tas, quam homines in hoc sæculo consequi possunt (de æterna
quippe nihil penitus intellexit) prius improbat erroneas opinio-
nes asserentes fœlicitatem in voluptatibus, diuitijs, honoribus,
ac ciborū affluētia cōsistere. Quæ opiniones inter multos, Chri-
stianos (quæ ipsorum est miseria, morumq; deprauatio) satis ho-
die sunt acceptæ, atq; probatæ: quas quidem Ethnicus Aristote-
les naturali tantum lumine ductus confutauit. Quibus improba-
tis, sententiam suam statuit dicens, sedem, à qua humana beatitu-
do separari non potest, esse virtutem, illiusque exercitationem.
Et Seneca dicit, illum solum esse beatum, qui nihil nociuum ef-
se ducit, præter vitium, atque delicias, & in nihilo voluptatem
reperit, nisi in virtute, fallaciumque illecebrarum sensualita-
tis contemptu. Idemq; dixit Plato. Eia ergo libidinosi, voraces,
lusores voluptatibus dediti, auari, quid vobis videtur hæc ala-
pa, qua vos Ethnici afficiunt? Quomodo pudore non confundi-
mini, videntes Ethnicos hæc, in quibus vos summam fœlicitatē
fitā esse putatis, improbare? O cæci, cæci, cæci quo supplicio vos
à Deo puniendos esse speratis pro tot abominationibus? Proh,
& millies proh dolor. Hi sapientissimi viri solam intellectus
lucem in præceptricem habentes verissimè diffiniunt huma-
nam huius sæculi fœlicitatem, in virtute, & vitiorum con-
temptu consistere: nos verò multo præstantiori præceptore eru-
diti, cuius opera plusetiam, quam ipsius labia prædicarunt
qui finem non in virtutibus statuit, sed illas tanquam media,
necessaria docuit ad alium excellentiorem gloriæ finem impe-
trandum & tamen ad eò parum apud nos virtus eiusque se-
quaces valent, vt tam eam, quam illos passim contemnāmus,
& pedibus conculcemus, ex vitijs ferta texentes, quibus ca-
pita nostra exornemus. Credite mihi fratres, in die Iudicij Phi-
losophi illi non tā asperè tractabūtur, quā nos. Quam peruersita-
tē sanctus David Propheta cōsiderās spiritus feruore dicebat: *Psalm. 46.*
Fili hominum vsque quo graui corde: Vt quid diligitis vanitatē,
& que

& quæritis mendacium. Quasi diceret: Si belluarum filij essetis, non esset mirum, si caducas, ac perituras huius sæculi res tãtopen-
re diligeretis: vos autem, cum filij hominum sitis, tãm grauibus
esse cordibus, & quemadmodum grauia magno impetu in ter-
rã corruunt, sic corda vestra ad terrena propendi, hoc magnã mi-
hi affert admirationem, multoque maiorem vobis afferet, con-
siderantibus vos homines esse fidei lumine illustratos. Beati
pauperes, quoniam vestrum est regnum Dei. Ecce quomo-
do Dominus cœlorum regnum finem, virtutem verò medium
statuit. Estque animaduertendum duplex esse genus pauper-
tatis, exterius, scilicet, & interius. Paupertas exterior est
diuitiarum inopia, & hæc ex genere suo neque bona, neque
mala est. Qua si bene vsus fueris, bona erit: si verò abusus,
mala erit. Et de hac dicitur in Ecclesiastico: Propter ino-
piam multi deliquerunt. Vnde qui pauperi subuenit, non so-
lum opus charitatis exercet, verum etiam obstat homini ma-
lo esse volenti, ne peccatum committat, atque ita duplici afficie-
tur præmio. Altera est paupertas interior, qui est tempora-
lium rerum contemptus. De hac bina paupertate dicitur in
Prouerbijs: Est quasi diues, cum nihil habeat, & est quasi pau-
per, cum in multis diuitijs sit. Est quidam multa bona possi-
dens, qui tamen omnia negligit, estque alter nihil possidens,
omniaque habere desiderans. Dominus autem hic dicit Beati
pauperes, nec addidit spiritu, vt significet, quãuis sibi placeat il-
le, qui cum diues sit, spiritum tamen in diuitijs locatum non ha-
bet: multò magis sibi placere illum, qui ingenti spiritus feruore
ob ipsius amorem omnia derelinquit, aut si diuitias haberet, re-
uera illas desereret: hic est enim singularis quidam charitatis
effectus. Nam, vt sapientissimè dicit subtilis Doctor Scotus:
Quælibet virtus non solum inclinatur ad actum immediatum sui
sed etiam ad euitandos, & detestandos actus contrarios sibi. Ver-
bi gratia, habitus castitatis, qui me immediatè ad castitatem ser-
uandam inclinatur, etiam me propendit, vt videam, qui castitati
potest repugnare, atque illud euitem. Sic charitas immediate me
ad Dei, proximique amorem inclinatur. Et quia nimius creaturarum
amor charitatis ignè cõminuit, hinc est, quod præter quã, quod
charitas me ad Dei amorem inclinatur, me etiam ad illarum re-
rum, quæ hunc amorem impediunt, contemptum propendit.

Ethic

Et hic contemptus temporalium bonorum, qui efficit, vt is, qui
ea possidet, illa relinquat, & qui non possidet, illa non optet, in
hoc loco à Domino commendatur. Ad quem contemptum, &
paupertatem propensius inclinatur charitas, quàm ad aliquã aliã
virtutem præter amorè Dei. O cœleste verbum: Beati paupe-
res, quoniam vestrum est regnum Dei. Innumeri propter illud
sefe pauperes effecerunt. Optimè dixit Dauid: Vox Domini
præparantis ceruos. Cerui ad eò velociter per terram currunt, vt
in ea pedes non ponere videantur. Sic iusti hac diuina voce præ-
parati tam velociter per huius vitæ stadium prætereunt, vt vix
in aliqua re terrestri affectionem statuunt. Cerui cum currètes
fossam aliquam reperiunt, ita saliant, vt visu mirabiles sint. Sic iu-
sti, vt in virtute decurrunt, cum eis aliqua mali offertur occasio,
aliquod ve offendiculum, quod est periculosum præcipitium,
& fossa, tunc saliant: tunc per diuinarum rerum contemplatio-
nem in cœlum efferuntur, ne in peccati fossam incidant. Non
sic mundani faciunt: qui vbi minima quæque peccati offertur
ocasio non considerantes Deum esse in cœlis, qui hoc prohibeat
tanquam cæci amentes offendunt, & misere prolabuntur ob af-
fectionem, qua temporalia diligunt. Pater æternus veterem le-
gem in diuitiarum spe fundauit: eas enim illius obseruatoribus
promittebat: ipsius autem transgressores paupertate minabatur,
vt patet in libro Leuitici. Vbi dicitur: Si in præceptis meis am-
bulaueritis, dabo vobis pluias temporibus suis, & terra gignet
semen suum, & pomis arbores replebuntur, &c. Quod si non au-
dieritis me, & feceritis omnia mandata mea, visitabo vos celeri-
ter in egestate: frustra seretis sementem, &c. At vnigenitum suum
in mundum mittens maiora illi commendauit, vt hominum cor-
da ad cœlestia præmia erigeret. Puerus sit plaustrum, in quod
innitur, vt ambulare discat: postquam autem accrescit, & ali-
quantulum maior est, plaustrum ei adimitur, vt tãquam vir per-
se incedat. Sic se Deus cum homine habuit, quem, vt cœlestia
amare doceret: quando puer tener, ac debilis erat, ei in veteri
lege temporalia bona promisit, quæ illi fuerunt tanquam
plaustrum, cui adhereret in obseruatione diuinæ legis incedens.
Adueniente autem legis gratiæ tempore, iam non vult nos qua-
si pueros esse: non vult nos temporalium rerum spei inniti, sed
totã spem nostram in æternis bonis esse locatam. Et ideò dicit,
Beati

Eccle. 27.

Pro. 13.

Scot. in. 4.
d. 14. q. 2.
litte. i.

Psal. 28.

Leuit. 26.

Simile.

Beati pauperes, quoniam vestrum est regnum Dei.

25

Simile.

Ioan. Clim.

1. Petr. 1.

Eccles. 4.

3. Reg. 18.

Dicit ulterius: *Beati qui nunc esuritis, quia saturabimini.* Homo sobrietati deditus & propter Deum, esurire solitus, diuinæ contemplationi est valde dispositus: est quæ eius cor quasi exhalatio quæ terrestris gravitatis immunis in altum ascendit, & in ignem conuertitur. Sic cor sobrium facile sursum erigitur, vt diuini amoris igni inflammetur. Etiam est valde necessaria hæc virtus temperantiæ ad castitatem impetrandâ. Nam, vt ait Beatus Ioannes Climacus, qui castus esse, atq; à se vitium sensuale conatur expellere, simulq; corpus suum delicate tractat, est similis illi, qui volens à se canem expellere, illi panis fragmentum immittit: qui ideò eum diligentius sequitur. Prius Deus brutis, quàm hominibus escas produxit, vt significaret, quàm parum curæ corporalis alimonix habere deberemus, & quantopere diuina contemplatione nos oblectari oporteret. Quam nobis Beatus Petrus Apostolus valde commendat dicens: Succincti lumbos mentis vestræ sobrijs, perfecti, sperate in eam, quæ offertur vobis gratiam in reuelationem Iesu Christi. Vbi admonens nos, vt præparemur ad aduentum filij Dei in iudicium solius sobrietatis tanquam virtutis ad perfectionem obtinendam valde necessariæ meminit. Ideò hic Dominus dicit: *Beati, qui nunc esuritis, quia saturabimini.* Nec addidit iustitiam, vt nos doceret, etiam corporalem hanc famem viam esse ad æternam saturitatem. Quamquam iustitiæ fames est quid nimis heroicum, quod nobis Spiritus diuinus commendat dicens: *Pro iustitia agonizare.* O singularia verba. O quis ea in corde suo defigeret. Agonem à nobis, atque etiam mortem Spiritus sanctus pro iustitia postulat. Sed proh dolor, quàm parum nos præstamus multo, quod Deus petit. Ecquis diuinum honorem zelat? Ecquis eum propugnat? Ecquis agonizatur, vt quod Deo debetur, persoluatur? Ecquis fatigatur, vt Deo suo iniurias à mundo illatas aliqua ex parte satisficiat? Ecquis solitudine angitur, vt Deo ipsius iura soluantur? O Domine Deus meus quid dicam ad hæc? Video quippe reginam Iezabel pro idolorum suorum honore sollicitam (*Y que los regala*) atque vt illis magis placeat, mensæ suæ cibos illis præbere, vt Deos suos caducos reuerentiùs honestarent: in Ecclesia autem veri Dei neminem video, qui hac solitudine pro illius gloria, & honore afficiatur. Ecqua poterit

28 poterit fratres lingua recenseri, quantopere sacrosancti hi martyres iustitiam esurierint, quoties agonizati sunt, vt eam non sibi solum sed proximis etiam suis obtinerent? Et siquidem nulla hoc lingua satis dignè valet explicari, cordibus vestris contemplanandum relinquo, vt pijs eorum exemplis inflammati, ad illos imitandos concitemini. Quò in hoc sæculo in virtute, gratiaq; eorum socij effecti, ipsorum cohæredes in cœlesti beatitudine fieri valeatis. Quod nobis præstare dignetur Iesus Mariæ filius: qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

In eodem Communi plurimorum Martyrum Concio Secunda.

Descendens Iesus de monte stetit in loco campestri,
Ec. Luc. 6.



2

DINIVS Refert pantheram tantam odoris fragrantiam ore proferre, vt omnia animalia illi odoris suauitate allecta se lucis suis derelictis eam sequatur. Multo autem præstantior est suauitas odoris mirabiliu operu, cœlestiumq; verboru Iesu Christi R.N. Ideoq; maiori ratione hi, de quibus hodierna sancti Euagelij lectio loquitur domibus, regionibusq; suis desertis eum per asperas solitudines sequebantur. In quoru diligentiavalde confunditur ignauia qua hodie Christiani ad conciones audiendas accedunt. Quomodo se ad illas audiendas in vastas solitudines conferrēt, cū domo sua in tēplū ire pigrescant? Cū venatorius canis venationis odore nō percipit, nec eius vestigiū reperit, tepidus, atque remissus huc atque illuc diuagatur: si verò ei venatio olet, admirabili impetu per spinas, & tribulos eam insequitur quousque comprehendit. Sic

Plin. lib. 8.
cap. 18.

Simile.

Sic nos, quia Deum non gustamus, neque illius odorem senti-
mus, idcirco tam remissi incedimus. Cum nimium viget frigo-
ris rheumæ quædam ad caput ascendere solent, quæ adeo olfa-
ctus vias impediunt, ut homo illum profusus amittat. Sicque nec
odoriferarum suauitatem, neque corruptarum rerum factorem
sentit: ita, ut quauis ei suauissima thymiamata, storacisque odo-
res, aut corruptissima cadauera proponantur, nec priorum suauitate
delectetur, neque posteriorum factore grauetur. Sic propter
diuini amoris frigiditatem tam pestiferæ quædam rheumæ ad
animas nostras ascendunt, ut impediunt, quominus res odorife-
ræ, aut foetidæ nobis oleant, aut oboleant. Mirabili suauitatis
odore verba illa fragrant: Venite ad me omnes, qui laboratis, &
onerati estis, & ego reficiam vos. Et illa etiam, Centuplam acci-
pietis, & vitam æternam possidebitis. Atque illa: Gaudete, &
exultate, quoniam merces vestra copiosa est in coelis. Nec non
illa: Siquis sitit, veniat ad me, & bibat. Atque illa: Venite bene-
dicti Patris mei, percipite regnum. Et tamen aliqui nullam in eis
suauitatem, gustum ve reperiunt, nec eis commouentur: eorum
admirabilem fragrantiam non sentiunt. Et quauis de horrendo
illo gehennæ fœtore, de arctissimo iudicio, cui affuturi sunt, de-
que illo nunquam finiendo igni multa audiant, nec ista etiã sen-
tiunt, neque eorum fœtorem percipiunt: nec maiori timore affi-
ciuntur, quàm si hæc omnia mendacia, aut quicquid infallibilis
fides prædicat, fabula esset. O quàm magna insensibilitas. Vnde
de hoc prouenit? Ex eo utiq; quod cupiditas, superbia, luxuria
inuidia, cæteraque omnia vitia sunt quædam nimis perniciose
rheumæ, quibus infœlix anima præpedita est, sicque nec boni,
nec mali odorem percipit. Quid igitur remedij erit? Quo utitur
qui rheumatismo, id est, catharro laborat: ille quippe, ut rheuma-
tismo liberetur, potionem quantunuis amarã recipit. Sic igitur
tu, o peccator spirituali rheumatismo laborans veræ poenitentiæ,
cõtritionis, scilicet, confessionis, ac satisfactionis potionem te
purga: quæ licet sensualitati sint amara, nimis tamen salutifera
sunt: hisque maledictis rheumis animam purificant: quo cele-
stium odorum suauitatem percipere possit, infernaliumq; poe-
narum factorem sentiat. Et quia ad hoc tibi coelesti auxilio est
opus, puro corde id dicito quod sponsa dicebat in Canticis. Tra-
he me post te, curremus in odorem vnguentorum tuorum. O si
ita

Matth. II.

Cant. I.

6 ita purificati essemus, quàm suauiter post diuini verbi odorem
curreremus: quod quidem hodie tanta cum amaritudine audi-
mus, ut visu miserabile sit. Hieremias Propheta lamentabatur,
dicens: Via Sion lugent, eò quòd non sint qui veniant ad solen-
nitatem. Ille plorabat, quia non erat in illo regno, qui ad festiui-
tates iret, quia Iudæi Babylonem captiui ducti fuerant. Nunc au-
tem non deficiunt homines, cum via, forum, domusque sint re-
pletæ. Est autem pij affectus, ac deuotionis defectus. Atque hinc
est quòd cum homines in foro supersint, in ecclesijs desint: præ-
cipueque cum diuinum verbum prædicatur. Nec verò est qui tan-
tam hanc calamitatem deploret, neque qui ei obstet. O Deus in-
finitæ probitatis, ac maiestatis, tu tanto huic malo remedium ad-
hibe, siquidem nosti, quantum emolumentum hominibus adueni-
ret, si diuina verba tua libenter, & affectuose perciperent. Super-
nus hic Dominus ait: Reuertimini in his, quæ procedunt de ore
meo, id est, verbis, quæ concionatores mei meo nomine prædi-
cant, quæ de ore meo prodierunt, ad me conuertimini. In quo di-
uini verbi efficacia singularis ostenditur, cum dicat: reuertimini
in illis. Peccatum, fratres charissimi, est auersio à Deo, & cõuer-
sio ad creaturam. Et egregie dicunt Beatus Thomas, & Scotus
quod peccati grauitas magis attèditur ex auersione à Deo: id eò
que in inferno grauiori poena punitur. Cum enim certum sit in
inferno poenã sensus & poenã dani esse: poena sensus (ut ipsemet
D. Tho. ait) imponitur ob conuersionem ad creaturam: poena ve-
rò dani, quæ multo grauior est (est enim carentia diuinæ Dei vi-
sionis, cui nulla alia poena comparari potest, ut ait Chryso-
stomus) infligitur propter auersionem ab eo. Admonetque hic Do-
minus peccatores, ut diuinis ipsius verbis concitati ad eum con-
uertantur, maximamque hanc sibi illatam iniuriam ipsi satisfac-
ciant. Estque valde notandum, hic, vbi nos legimus: Reuertimi-
ni in his, quæ procedunt de ore meo: in alia translatione esse: Re-
ueremini in his, quæ procedunt de ore meo. Et sic est in contex-
tu Græco. Vnde colligitur, diuina verba reuereri mediũ quod-
dam esse, quo animæ ad Dominum conuertantur.
De his, qui per solitudinem coelestem magistrum sequeban-
tur, dicitur in hac sancti Euangelij lectione: Venerant, ut audirent
eum, & sanarentur à langoribus suis. Vbi manifestatur præcipua in-
tentio, ob quam illum sequebantur, esse animarum suarum salus.
Sanct. ij pars. m Vt

Thren. I.

Eccle. 41.

D. Tho. I.

2. q. 73. ar.

ti. 3. ad. 2.

2. q. 77.

art. 6. ad. 1.

2. 2. q.

118. artic.

5. in corp.

2. q. 20.

arti. 3.

Scotus in. 2.

d. 37.

D. Tho. I.

2. q. 87. ar.

tic. 4.

Chrysof. ho.

47. ad popu-

lũ Antio. to.

5. & homi.

24. in Mat.

Vt audirent eum, & secundarie propter temporale emolumentum: vt sanarentur a langoribus suis. Ideoque vtrumque adepti sunt. Ipse enim Dominus alibi dixit: *Quærite primum regnum Dei, & iustitiam eius: & hæc omnia adiecentur vobis.* Verum prohi dolor, quam viceversa nunc facimus. Prius enim, atque præcipue quæ ad corpus attinent, ac temporalia bona perquirimus: de spiritualibus autem, & æternis nimium acidentaliter agimus, quasi ad nos non spectarent. Experientia comperimus, quavis in humano corpore cor magis ad sinistrum, quam ad dextrum latus propendat, subtiliores tamen spiritus, & vitales operationes ex eò ad dextrum, quam ad sinistrum latus procedere. Vnde pars dextra fortior, & ad quilibet faciendum habilior, est, quam sinistra: contrariumque, videlicet, quæquam crebrius sinistra, quam dextera vti monstrum in natura esse ducitur. Sic quavis cor animæ, quæ est voluntas ob concupiscentiæ corruptionem ad corporalia præsentis vitæ bona, quæ est pars sinistra, propensius inclinatur, quam ad spiritualia futuri seculi bona, quæ est pars dextera, tamen naturalis ipsius voluntatis propensio magis ad æterna, quam ad temporalia bona dirigitur. Imo prodigium esse videtur quenquam magis optare huius, quam futuri seculi bona perquirere. Idcirco sponsa dicebat: *Læva eius sub capite meo, quasi omnia temporalia contemneret, & dextera illius amplexabitur me, quasi coelestium bonorum amore correpta.* Vt enim dicit Divus Gregorius: quid per lævam, nisi vita præsens? quid autem per dexteram, nisi perpetua vita designatur? O foelix anima, quæ tanquam præsentis immemor vitæ illam sub capite suo habet: & futuræ amore capta eam semper præ oculis fert.

Hoc summa veritas in isto singulari sermone, quem in loco campestri habuit ad turbas, aptè confirmat, cum sic exorsus fuerit. *Beati pauperes: quoniam vestrum est regnum Dei.* Nabuchodonosor in somnis proceram quandam statuam perspexit. Huius statuæ caput ex auro erat: pectus autem, & brachia ex argento: venter, & femora ex ære: tibiae autem ferreæ: pedum quædam pars erat fictilis. Et lapis abscissus est de monte sine manibus, & percussit statuam in pedibus fictilibus, & comminuit eos, tunc contrita sunt pariter omnia quæ fundata erant super eos. In hoc delineata est operatio, quam fecit aduentus filij Dei in terram.

In hæc

In hæc mundi mole aurum, humana scientia, fama, potentia, fortitudoque multum valebant. Descendit autem lapis ex alto monte, idest, ex coelo, quod dicitur mons, vt dixit David. Et ex audisti me de monte sancto tuo, idest, de coelo. Petra autem erat Christus. Diciturque lapis abscissus sine manibus: quia in tanta hac re, qualis fuit admirabilis incarnatio Verbi diuini nihil rudes hominum manus effecerunt: sed fuit spiritus sancti operatio. Vnde quærenti virgini sacratissimæ, quomodo fiet istud? Angelus respondit: Spiritus sanctus superueniet in te. Dicitur etiam lapis hic abscissus sine manibus, quia manus aut opera nostra illum non attulerunt. Non descendit, vt humanam assumeret naturam, propter iustitiam, quæ nobis inerat. Et sic dixit sapientissima virgo Maria in suo cantico: *Suscepit, scilicet, Deus Israel puerum suum, scilicet, Christum, in utero meo, non ob aliquod humanum meritum, sed, recordatus misericordiz suæ.* O quam mirabiliter, atque succinctè sacratissima virgo mysterium incarnationis explicuit. *Suscepit, inquit. Non fuit vtriusque naturæ commistio, sed mirabilis quædam assumptio humanæ naturæ ad diuinitatem, sacratissimumque Iesum aptissime puerum, & Israel appellat. Puerum, quia ineffabili puritate præcelluit: Israel, quia ab instanti conceptionis suæ beatissima eius anima Dei visione fructa fuit.* Hoc autem non ex operibus iustitiæ, quæ fecimus nos: sed, recordatus misericordiz suæ. Et hoc significat: *Abscissus sine manibus.* Hic igitur lapis è cœli monte descendens lutum comminuit, & omnia, quæ in eo sita erant: aurumque & argentum à sui æstimatione decidit. Quando autem diuinus hic lapis lutum, ac statuam tetigit? Non solum quando pauper in stabulo natus est, pauperque in hoc sæculo vixit, sed etiam cum dixit: *Beati pauperes, quoniam vestrum est regnum Dei: O Christe æterna sapientia, quomodo pauperes Beatos appellas? Cum Beati solum sint, qui Deum vident? Dico iustos, qui in cœlis, & qui in terris commorantur, vtrosque Deum videre: quavis dissimiliter: hos, scilicet, per fidem, obscure: illos autem per claram visionem.* Et hoc est, quod Divus Paul. ait: *videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem.* Et quemadmodum visio sic & beatitudo dispar est. Commendatariorum alij vestem cū insignibus simulque cõplures redditus, ac possessiones habent:

alii

alii

Math. 6.

Simile.

Matth. 2.

Greg. in homil. resur.

Dani. 2.

12

13

14

Psal. 36.

Luc. 12.

Tit. 3.

1. Cor. 13.

Simile.

alij verò insignia tantum cum veste gerunt, sperantes se per tem-
poris discursum redditibus esse donandos. V trique sunt comē
datarij, alteri in spe, alteri in possessione: ita omnes iusti sunt bea-
ti: cælites verò sunt iam possidentes: qui autem in terra commo-
rantur, sunt beati spe. Et quanuis nonnulli hæc verba sic expli-
cant: Beati pauperes, id est, humiles: Dominus tamen ad literam
de pauperibus loquitur, qui vel se propter Deum pauperes ef-
fecerūt, vel quos Deus pauperes fecit: ipsique paupertatē æ quo
animo patiuntur: huncque statum, in quo à Deo locati sunt, dili-
gant. Et sic in contextu Græco habetur: Beati pauperes, & men-
diei. Priusque Dominus hanc virtutem statuit, tanquam mirifi-
cus artifex sublimes ædes extruere volēs prius terram perfodit
& terram abstrahit, statimque lapides fundamēti constituit. Sic
Christus Redemptor noster vt diuini amoris, aliarumque virtu-
tum lapides in hominum cordibus statueret, prius terrenum sæ-
cularium rerū amorem foras expellere curauit. Ideòque quod
dixit adolescenti volēti ipsum sequi: Si vis perfectus esse, vade,
& vède omnia quæ habes, & da pauperibus, & sequere me, sic
debet intelligi: Si vis dispositus esse ad perfectionē, vade, & vède
omnia, quæ habes, &c. Perfectio quippe non in paupertate,
sed in charitate consistit. Quintus Curtius refert, Alexandrum
Magnum cum Indiam vellet expugnare, omnes tã suas, quàm
suorum diuitias cumulasse, atque igne cremasse: quòd ipsius mili-
tes paupertate coacti viriliter dimicarent, & ab Indis victoriam
reportarent, sicque quod ipse expetebat impetraret. Quid vobis
videtur fratres de animo, & artificio præstantissimi ducis illius?
Quomodo ad æternam beatitudinem consequendam id non fa-
cere curatis, quod Ethnicus ille fecit, vt Indiam expugnaret? Si
quidem in sacro Baptismate vos mundo eiusque pompis renun-
ciare promisistis: cur fidem, quàm Deo sanctæque eius ecclesiæ
astrinxistis, non liberatis? Quare promisissis nō statis? Cur vestra
bona temporalia diuini amoris igne non vritis, atque consumi-
tis? Quare non curatis, vt hæc super vos benedictio, Beati paupe-
res, cadat. O quantæ confusionis est mundum alios habere bea-
tos longe dissimiles ijs, quos Christus Redemptor noster hic bea-
tificat: & ferè omnes homines malle ex mundi, quam Iesu Chri-
sti beatis esse. Equi autem sunt beati huius sæculi? David hoc di-
cit, Deum sic alloquens: Erue me de manu filiorum alienorum,
quorum

Simile.

Matth. 10.

Quintus
Curtius.

Psalm. 143.

18 Quorum os locutum est vanitatem: & dextera eorum dextera
iniquitatis: quorum filij sicut nouellæ plantationes in iuuentute
sua. Filix eorum compositæ circumornatæ, vt similitudo tem-
pli. Promptuaria eorum plena eructantia ex hoc in illud. Oves
eorum foetosa, abundantes in egressibus suis. Boues eorum cras-
sæ. Beatum dixerunt populum cui hæc sunt. Vt homines ex
his beatis sint, varijs sollicitudinibus anguntur, maria tranant, or-
bem circumeunt, nec vna saltem hora quiescunt. Melius autem
maledicti vocari possunt. Hic enim cōcludit David, dicēs: Sed,
beatus populus, cuius Dominus Deus eius. O quantopere hi mi-
feri in hora mortis turbabuntur, videntes mortem sibi inuitis,
tunc bona subtrahere, quæ nimia cum anxietate comparauerāt
cum eius tranquilli perfrui conabantur. Quod optimè depingit
19 Ecclesiasticus diuitem quendam auarum ita loquentem indu-
cens: Inueni requiem mihi, & nunc manducabo de bonis meis
solus. Et nescit quòd tempus prætereat, & mors appropinquet,
& relinquat omnia alijs. Et alia translatio habet. Et nescit, quòd
mors appropinquet, & relinquet omnia alijs. Et sic est in con-
textu Græco. Vbi huius rei infallibilis certitudo designatur. Ec-
quid igitur remedij nos doces, ò Pater, (dicit quispiam) vt à tan-
to hoc malo liberemur? Hoc remediū est fratres, siquidem Do-
minus hic dicit, regnum cœlorum esse pauperum, ab eis illud di-
uitijs vestris emere curate. O mirificam pauperum prærogati-
uam, quòd si fericas, aut auro contextas vestes emere vultis in
mercatorum officinas vos conferatis: si verò cœlum emere veli-
tis, in pauperum domos vos confugere oporteat.
20 Beati qui nunc esuritis, quia saturabimini. Perpendite illud, nunc,
in quo præsentis vitæ breuitas designatur, vbi fames toleratur.
Vt enim ait D. Paulus, quod in præsentem est momentaneum, &
leue, in futuro autem sæculo erit æterna saturitas. Et quanuis qui
in hoc sæculo propter Deum famem corporalem patiuntur, bea-
ti sint, multò tamen beatiore sunt, qui iustitiam esuriunt. Diui-
nusque Magister post paupertatem famem etiam collocavit,
quia ex priori posterior sequitur, tam in temporalibus, quàm in
spiritualibus. Experientia quippè comperimus, eos, qui alijs,
porris, cepisque saturantur, & alijs rudibus cibis abundè vescū-
tur, gallinas postea, siue perdices, quanuis excellentiora sunt, nō
esurire. Sic homines temporalibus saturati spiritualia bona non
esuriunt:

Eccle. 11.

1. Cor. 4.

Psal. 101.

esuriunt: sicque illis vesci obliuiscuntur: ex quo magna animæ²⁷ prouenit imbecillitas. Satis hoc Dauid sentiebat, cum diceret: Aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum. Diuina legis obseruatio, diuinum verbum, sanctissima sacramenta, aliæque spirituales exercitationes sunt animæ cibus: & cum hoc pane caret, arescit. Ideo ad iustitiam esuriendam valde conducit spiritus paupertas. Deus est magnanimus, ac munificētissimus, compluresque diuitias, quas largiatur, habet: velletque homines ingenti esse stomacho ad eas recipiendas, illasque maximè esurire. Atque ideò dicit: Beati, qui esuriunt, &c. Nonnulli tam arcto sunt stomacho, vt modico saturentur, Cum vnā lachrymā effunderint, vnam diem ieiunarint, vnam pauperi eleemosynā erogauerint, iam se sanctos esse arbitrantur. Non hoc Deo placeat. Si Rex magnates regni sui inuitaret, splendidiſſimumque²² præclarissimis refectum cibus eis conuiuium præparare iuberet, nonne tristaretur, si cum primus catinus in mensam est allatus, conuiuæ adhuc vix aliquid delibantes dicerent: Ne plus nobis afferatur: iam enim saturati sumus, iam plus edere nequimus. O superne Saluator Iesu Christe, tu es Domine Rex potens, atque magnanimus, qui in mundum veniens regale conuiuium fecisti, quod non auro quidem, sed abundantia sanguinis affluentia, plurimisque laboribus, & afflictionibus præparasti: cumque nos omnes ad illo fruendum inuites, adeò miseri, arcto que stomacho sumus, vt prima buccella simus contenti: & minimo quoque pietatis opere nobis satisfaciamus. Attē dite fratres, & iterum, atque iterum attendite, vnum ex laqueis diaboli esse, hominibus persuadere, eos in Dei ministerio nimium profecisse: iamque ad metam virtutis peruenisse, cum vix passum vnum in eius via gressi fuerint. Dilata os tuum, & adimplebo illud: dixit Deus Dauidi, & singulos nos oportet cogitare Deum hæc nobis verba dicere. Aperi os, o Christiane, animum tui desiderium amplifica, ne modico spiritali cibo sis contentus, sed te maioribus assuefac. O beata anima, quæ in hoc Deo paret, quæ que in eius ministerio nimium progressa adhuc tūc se exordiri credit. O gloriose Apostole Paulē quātopere iustitiā esuriebas, nec plurimis ministerijs, quæ Deo exhibueras, contentus eras, sicque dicebas: Omnia detrimentū feci, & arbitror vt stercora, vt Christū lucrifaciā, vt & inneniar in illo ad cognoscendū illū, & virtutem resurrectionis eius, & socio-

Psal. 62.

Phil. 4.

4 & societatem passionis illius configuratus morti eius, si quo modo occurrā ad resurrectionem, quæ est ex mortuis, non quòd iā acceperim, aut iam perfectus sim. O mirabilem sancti Apostoli humilitatem, & mirabilem maioris perfectionis famem. Postquā tot labores fuerat perpeſſus, Euangelicamque legem ad vnguē (vt aiunt) obseruarat, dicit: Liberet me Deus à tali cogitatione, vt me iā ad perfectionē peruenisse credam: at quantū valeo, laboro, vt Dominum meum Iesum Christum in morte imiter. O quā ad literam hic adimpletur quod dixit Dauid: Accedet homo ad cor altū, & exaltabitur Deus. Id est, quò sublimius cor iusti ad maiora eleuatur: eò illi magis representatur multū sibi deesse, vt ad Deū perueniat. Ideò statim Beatus Paulus subdit dicens: Fratres, ego me non arbitror comprehendisse, vnum autem²⁵ que quidem retro sunt, obliuiscēs, ad ea verò, que sunt priora, extendens me ipsum ad destinatum persequor brauium supernæ vocationis Dei in Christo Iesu. Et postea subdit. Quicumque ergo perfecti sumus, hoc sentiamus. Quasi dicat: Animæ perfectio docet hominem de se humiliter sentire, neque ad opera bona, quæ fecit respicere: sed semper optare in Dei ministerio maiorā proficere. Qui ergo fratres mei de perfectiōe vestra gloriamini, hæc, que hic S. Apostolus dicit: Audiētes erubescite. Nimia sollicitudo, atque anxietas, qua filij huius seculi terrena perquirūt, exēplar nobis esse deberet, quò ducti cęlestia inextinguibili quadā fame quæreremus. Ecquid mūdānus homo non facit, ecquid intentatū relinquit, vt mille sibi aureos acquirat? Oīa cōprehēdit, nullū discrimē pertimescit: frigoribus, & caloribus nō deterretur. 26 Oīa ei facilia, & plana vidētur arbitranti se aliqua ratione, mille aureos esse lucraturum. Per viscera Iesu Christi ob nos crucifixi vos deprecor, dilectissimi fratres, vestrā viuēdi rationē cōmutetis, curāque qua huius seculi caduca perquiritis, in diuino Dei ministerio à modò adhibeatis. Nosmetipsos vincam⁹. Quāuis enim vires nostræ modicæ sint, quod de nobis diffidim⁹, id Deo fidamus: ipse enim est securus, ac fidelis amicus. Quid nobis facillimū non reddetur, quantūcūque difficile sit, si à Deo iuuabimur? Oīa (inquit Apostolus) possum in eo, qui me cōfortat. Quasi dicat. Nullū malum mihi officit Deum in adiutorem habēti. Fames mihi saturitas, carceres, ac vincula libertas, labores sunt indulgentiæ, mors vita, quū tali sim adiutus auxilio. Ecquis igitur

Psal. 53.

Phil. 4.

nostrum cum ipsum Deum auxilium habeamus, mundum²⁷ infernumque in certam non accersiat, & de utroque certam victoriam non speret? Eia fratres, num quicquam efficio, an non Deus hoc efficiat, Deus hoc efficiat, Deus hoc efficiat: ipse etenim omnia potest. Ipse (quæ eius est pietas) vos semetipsum faciat esurire. O incommutabilis Deus, quomodo ego vilissimus terræ vermiculus cum sim, te non esuriam: siquidem tu æternus ac potentissimus Dominus me esuris, totque artibus, ac rationibus exquiris? Quod si me perquiris, non propter tuam quidem sed propter meam utilitatem me quæris, neque enim me tibi opus est, & ideo vis, ut iustitiam tuam esuriam, scilicet, quod illa me repleas. Quid diceretis de homine, cui aream immunditia plenam habenti Rex diceret: Euacua thecam istam, volo enim eam tibi auro, margaritisque replere: ille autem responderet, Abi Dñe²⁸ aurum, margaritasque tuas nolo, sed thecam meam immunditia plena habere malo? O insane in tantam amentiam incidere potuisti? Nunquid si quis hoc faceret, non valde miraremini? Sic utique. Multo igitur magis vosmetipsos miramini, qui cum secularium rerum amore plenum habeatis cor, quæ omnes sunt immunditiæ, & stercore, illud euacuare non vultis, ut Deus suis diuinis donis impleat, quantum ipse hoc sub æternæ condemnationis pena præcipiat. Cur igitur talem in vobis amentiam cernentes pudore non confundimini? Per Dei reuerentiam vos deprecor, oculos aperiat, tantoque huic malo remedium adhibeatis, à cordibus vestris hoc stercore expellite, quod Deus illa diuina gratia repleat, qua cælestis gloria comparatur: ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius, Amen.

In

In eodem Communi plurimorum Martyrum: & maxime pro Beatis Fabiano & Sebastiano
Concio Tertia.

Beati qui nunc fletis, quia ridebitis, &c. Luc. 6.



DE AMOS Prophetam comminatus est Deus Hebræos, dicens: In omnibus plactis plactus, & in omnibus, qui foris sunt, dicitur: Væ, væ, & in omnibus vicijs erit planctus. Profecto si modo vera charitate niteremur, quod Dominus Hebræis minitatus est, faceremus. Animaduertentes enim mala, quibus orbis est plenus, domos, vias, atque plateas lachrymis repleremus. Et quantumvis lachrymæ ob hunc finem effusæ nimis meritoria sint, & de ijs, qui eas effundunt dici possit: *Beati qui nunc fletis*, Aliæ etiam sunt complures causæ, ob quas Deo lachrymæ maxime placent. Vna est in iustis viris imperfectionum suarum cognitio, quæ in tepidis, ac remissis hunc effectum operari non solet. Qui se in speculo considerat, experientia comperit, imaginem talem vultum representare, qualem ipse habet. Si hilari est vultu, hilarem eum speculum representat, si verò in cæsto, cæstum ostendit. De Christo vera Patris sapientia dicitur: Speculum sine macula imago bonitatis illius: taleque hoc speculum, & hæc imago nobis representatur, quales nos sumus. Iustus iustus, atque severus representatur: & sic cum timore viuunt, defectusque suos quantumvis paruos lamentantur cognoscentes eos esse aliquo modo iniurias infinitæ maiestatis Domino illatas. Remissis verò, & amplæ conscientia viris Deus remissus, & negligens representatur. Non enim sibi persuadent, se ab eò seuerè esse tractandos: sicque peccatis onusti tristitia ac timoris expertes viuunt. Alia est etiam iustis effundendi lachrymarum causa, scilicet, animaduersio occasionum, & offendiculorum, quæ sunt in orbe terrarum. Rex videns omnes magnates, cæterosque totius regni sui

m 5

viros

viros sibi rebellare, atque etiam domesticos suos nihil eorū, quę ipse præcipit, facere sed omnes in ipsum consurgere quā esset afflitus, quotque lachrymas effunderet? Hoc utique iustus considerat, omnia, scilicet, corporalia, quę Deus in hominis ministerium creavit, pulchritudine, odore, saporeq; suo corruptam hominis naturam ad malum inuitare. Non solum autem res exteriores, sed domesticas etiam, qui sunt proprii sensus capitales ipsius hostes existere, adeo ut eos Sathanas in instrumenta adversus spiritum assumat, sibi persuadens, illis se de spiritu victoriam esse reportaturum, quam per se consequi minime potest. Et ita dixit Dñs: Inimici hominis domestici eius. Hęc omnia iusti profunde considerant: scientesque quot, ac quantis periculis sint expositi vberem lachrymarū copiam effundunt, sibi, proximisq; suis à divina maiestate auxilium deprecantes. Ita Hieremias Propheta faciebat, sicut ipse fatetur dicens: Oculus meus afflictus est: nec tacui, eo quod non esset requies, donec respiceret, & videret de caelis Deus. Verba hęc sunt animaduersu dignissima: in quibus viuę lachrymę orationes esse significatur: atq; ingēs in eis viri sancti perseverantia designatur. Plorant etiam iusti præ desiderio ab hoc exilio exeundi, & in illa celesti beatitudine cū securitate morandi. Quando festa ludique in vrbe celebrantur, maiori mœrore, angustiaque afficiuntur qui in carcere detinentur, quia illinc exire nequeunt, ut aliorum gaudijs perfruantur. Ita cū iusti ineffabilia gaudia contemplentur, quibus iusti in diuino conspectu perfruantur, seseque in his mortalibus corporibus inclusos detentosque, ac terrenarum passionum, quibus affliguntur, atque torquentur, vinculis alligatos experiantur, setanto bono priuari, maxime dolent, plorantque desiderantes eo iam perfrui. Si Dauid tãto cum affectu dicebat: Educ de custodia animam meam ad consistendum nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas mihi, sciens quauis ē corporis carcere exiret, se vsque ad sacrā Iesu Christi filij sui mortē Deo non esse fruiturū, & pro tunc consolationē, quā iusti in sinu Abraham permulcebantur, retributionem appellabat, quomodo iusti ardētius nō optabunt ab his fœtidissimis ergastulis exire, ut protinus superno illo bono fruatur? Has, aliasq; iustissimas lugendi causas habent iusti. Et de his dicit Dñs: Beati qui nūc stetitis, quia ridebitis. Non verò de ijs, qui tēporalia detrimentalamentantur.

Vt

7 Vt enim B. Paul. ait, quę secundū Deū tristitia est, pœnitentiā in salutem stabilem operatur: sæculi autē tristitia mortē operatur. Vos igitur dilectissimi fratres deprecor, ut omnes has flendi occasiones pijs cordibus contēplemini, quauis per misericordiā Dei, nullū in vobis lethalē reatū sentiat: quò super vos hęc domini benedictio cadat. Qui vero actualiter in mortali culpa persistitis, hoc etiā singulari vtimini remedio: magna cordis vestrī amaritudine lamētamini, siquidē hic sanctus Apostolus dicit, Tristitiā, quę secundū Deū est, pœnitentiā in salutem stabilem operari. Vbi valde pensandū est verbū illud: Stabilem. Ex quo infertur eum, qui pœnitentiā egit, & in idem peccatū reincidit, oportere vereri, an forte hac tristitia caruerit, de qua hic B. Apostolus loquitur. Felices igitur qui in hac lachrymarū valle ploratis, & secundum Deum contristamini, quia ridebitis, scilicet; in cœlesti Hierusalem sempiternis gaudijs perfruentes. Deusq; proprijs manibus lachrymas ab oculis vestris absterget, quę admodum mater dilectissimū filium lachrymātem tergere solet: sicut B. Ioānes affirmat dicens: Absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorū: & luctus ultra non erit, neq; clamor, neque dolor erit ultra, quę prima abierunt. O benedictus, & glorificatus talis Deus, qui talē, ac tantā indulgentiā, consolationemque seruis suis pollicetur. Super quo verbum illud: Quę prima abierunt, perpendi oportet. Quasi dicat: Quia in hoc sæculo fleuerunt & mala passi sunt.

8 Nam de his, qui in hoc sæculo non lugent dixit paulò inferius: *Vae vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis, & flebitis. Et multo antea Isaias propheta prædixerat: Ingemuerunt omnes, qui lætabantur corde. Cessauit gaudium tympanorum, & quieuit sonitus lætantium. Gaudere corde, est se ex animo humanis voluptatibus tradere. O infelices quā fraudulenter vos Sathanas decipit, cum breuissima quęque gaudia, & voluptates æternis sitis cruciatibus soluturi. Fratres desideratissimi ne; quæso, semen in cordibus vestris seratis, ex quo talis fructus est proditurus: sed semen serite, quod optimū fructū ferat. Si gaudia seueritis, tristitiam metetis: nā extrema gaudij luctus occupat. Quod si mœrorē seueritis, eterna gaudia colligetis. Qui fructiferā arborē plātare conatur, non plātatur ramum folia, flores, ac fructum habentem: hoc enim esset operam*

operam perdere: cum futurum sit, ut statim frondes marcescant, & flores excidant, simulque cum ramo fructus arescat. At si prudenter facere vult, debet stirpem cum radicibus plantare: sicque ampliores radices aget, crescetque in arborem, & frondes, flores, ac fructum feret. Cor nostrum est veluti viretum. Si in eo laticiae ramum cum floribus, ac fructu plantare velimus, in cassum laborabimus: nam ex vno gaudio non alia gaudia oriuntur. Statim quippe humana voluptas arescit, & omnia in tristitiam conuertuntur. Vultis fratres laticiae arborem habere, quae aeternae laticiae fructum ferat? Dimittite ramos, & ad verae laticiae stirpem confugite, eamque in cordibus vestris plantate. Ea est tristitia, & non quaecunque: sed quae secundum Deum est, de qua superius diximus. Hoc David affirmat, dicens: Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent. Et sic Sapiens temporum discrimen assignans dicit: Tempus plorandi: & tempus ridendi: tempus tacendi, & tempus loquendi. Prius utique dixit: Tempus plorandi, quam tempus ridendi: & prius dixit: tempus tacendi, quam tempus loquendi: quia per lachrymas, & silentium vera laticia, caelestisque conuersatio impetratur.

Uterius summus praedicator in sua caelesti concione progreditur, dicens: *Beati eritis cum vos oderint homines, & cum separauerint vos, &c. propter filium hominis. Gaudete in illa die, & exultate.* O Christe Angelorum gloria, beatorumque spirituum vera laticia, quomodo fidelibus amicis tuis praecipis, ut in maximis quibusque tribulationibus exultent? Nunquid non illi ex osse, carneque sensibili constant? Utique. Sed in hoc ineffabilis potentia mea perspicitur, cum talia in debili, imbecillaque natura perficere possim, ut homines, ac foeminae in medio cruciatuum singulari laticia, & consolatione interius perfundantur. Idcirco B. Paulus singulares Deo gratias agebat, dicens: Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, ut possimus, & ipsi consolari eos, qui in omni pressura sunt. Quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis, ita abundat consolatio nostra. Infallibilis utique veritas haec est. At quomodo dicit Beatus Bernardus: Filij huius saeculi vident cruces nostras, & non consolationes nostras. Ecquid perspicit mundus in seruo Dei, praeter famem, paupertatem, afflictionem,

Psal. 125.

Eccle. 3.

2. Cor. 1.

Bernard.

afflictionem, persecutionemque beatitudinem autem in eius pectore delitentem non cernit. Et vice versa malorum voluptates saturitatesque perspicit, infernum autem in eorum pectoribus volutantem non videt: sicque homines hos sequi volunt, atque desiderant, illorum autem imitationem repudiant. Etiam David quanuis Deo nimis amicus dicebat: Mei autem penes moti sunt pedes: penes effusi sunt gressus mei: quia zelavi super iniquos pacem peccatorum videns. Id est, sensualitas mea ad malorum vitam se ad me inuitabat: cum exteriorem illorum prosperitatem perspicerem. Quia non est respectus morti eorum, id est, videntur ad moriendum nati non fuisse. Sic corpora sua tractant, sicque voluptatibus indulgent, & mortis obliuiscuntur, ac si immortales essent. Et non est firmamentum in plaga eorum, id est, si eis labor aduenit, statim finitur: nam vel minis, vel numis omnia conficiunt. In labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur, pro flagellatur. Si pestis in vrbe grassatur, eos non tangit: statim enim se se in pagum conferunt. Si annonae caritas viget, domum eorum non ingreditur. Et quia se adeo prosperos animaduertunt, ideo tenuit eos superbia: operi sunt iniquitate, & impietate sua. Sicut vir locuples hodie vnum, cras alterum vestis genus depromit: ita hi hodie vnam, cras alteram peccandi rationem inueniunt. Modo furantur, deinde ludunt, postea turpitudines admittunt: passimque varijs scelerum generibus operiuntur. Liberet nos Deus ab hominibus, qui iniquitatibus suis operiuntur. Si lex Evangelica damnat hypocritas, quia boni speciem praeseferunt, cum intus scelesti sint: quid fiet illis, qui praenimia cordis deprauatione exterius malitia superinduuntur, ut quod intus latet, foris appareat? Quomodo amator de polita veste gloriatur? O diabolica abominatio, quam sauis cruciatibus punieris? Ne huiusmodi homines amulemini fratres charissimi. De illis enim dicit inferius ipse Propheta: Deiecisti eos dum alleuarentur. Quomodo facti sunt in desolationem: subitò defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam. Velut somnium surgentium Domine in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges. Ecce vanitatum, prosperitatumque saecularium finem. Attendite quomodo hic David omnia vocat imaginem: quae apparentiam tantum sine existentia habet, & in instanti euanescit. Ideo fratres ne malorum exteriora considere-

Psal. 72.

tis:

Psal. 127.

Abac. 2.

Rom. 5.

Simile.

is illa enim species vos fallat, nec exterioribus iustorum laboribus terreamini. Sed beatitudinem caelestem que consolationem eorum animis delitentem considerate, quod eorum exemplo labores etiam patiamini. David ait: Beati omnes, qui timent Dominum, qui ambulant in vijs eius. Statimque priuatim recēset quid singulis quibusque in hoc mundo contingat, dicens: Labores manuum tuarum, quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. Eequid hoc est sancte Propheta? Ijs, quae homines manuum suarum laboribus acquirunt, veluti consuecunt: quomodo tu dicis iustum ipsos labores esse comesturum? Vult dicere: ipsos labores, quos iustus propter Deum patitur, cordis sui alimoniam, gaudium, & exultationem esse. Ex ijs enim iustus magnam sibi consolationem percipit. Et ita dicit Abacuc Propheta: Facies homines quasi pisces maris. Nam quemadmodum pisces in amaris & quoris aquis natant, volutari que gaudent: sic verorum hominum, id est iustorum exultatio, atque letitia est, huius saeculi amaritudinibus perfundi. Sicque Diuus Paulus suo, aliorumque iustorum nomine dicit: Gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio patientiam operatur: patientia autem probationem: probatio vero spem. Ideo pisces in amaro mari delectabiliter viuunt, quia quandam occultam dulcedinem suggunt in amara aqua latentem, quae illos nutrit, atque saginat. Sic iusti ex amarum laborum, tribulationum, asperitatumque vitae poenitentis aquis certum quendam spiritalem dulcedinem eliciunt, qui humanis linguis non valet explicari, et si potest sentiri, atque gustari. Estque valde notandum (vt piscium metaphoram prosequamur) quemadmodum in mari, aquisque amarum maiores, pinguiores, dulcioresque pisces reperiuntur, quam in dulcibus fluminibus: ita quavis in statibus magnatum, diuitumque & corpora sua delicate tractantium iusti aliqui sint, in mari tamen poenitentis, austerisque vitae in paupertate, ac calamitatibus multo maiores, perfectioresque sanctos reperiri. Ipse namque tribulationes cor dilatant, animaque ad maiora Dei dona recipienda disponunt. Et ita dicit David: In tribulatione dilatasti mihi. Quemadmodum aurifex argentum malleo quatit, quo dilatatur, quo vas maius efficiatur: sic Deus supernus artifex mediocribus malleo tyrannorum, aliarumque calamitatum iustum quatit, quibus in tribus eius cor amore, & charitate dilatatur, magisque disponitur ad maiora dona, pluresque caelestes liquores in se recipiendos.

Peccator

19 Peccator autem est quasi sartago vetus, quae vno mallei ictu infringitur, & vndique perforatur patientiam amittens. In Proverbij dicitur: Legatus fidelis egestas, & ignominia. Et quemadmodum, qui Regium legatum iniuria afficit, ipsi Regi iniuriam infert: sic, qui de laboribus sibi a Deo immisis queritur, Deo iniuriam infert.

Animaduerte igitur, o frater, singulos labores tibi contingentes, Dei esse legatos: brachia expande, illosque charitatis visceribus amplectere. Considera quid summa veritas in hodierna sancti Evangelij lectione dicat: Beati, inquit, eritis, cum vos oderint homines, &c. Propter filium hominis. Quod si quis querat: Pater, si propter peccata mea passus fuero, nunquid pars aliqua huius benedictionis super me cadet, cum hic Dominus dicat, labores propter filium hominis esse patiendos? Ad hoc tibi respondeo, si vere, & ex animo ad Deum fueris conuersus, hoc propter Deum pati esse dicendum. Hoc perspicue patet in David. Qui cum a Natha Propheta ob adulterium, homicidiumque reprehensus peccatis suis digna pateretur, dixit in Psalmo: Quoniam propter te sustinui opprobrium, operuit confusio faciem meam. Quomodo sustines propter me (posset Deus dicere.) Nunquid propter peccata tua non sustines? Sic. Verum, quia hoc patienti animo sustineo, dico me propter te pati. Patientiam igitur o peccator praesta, veraque age poenitentiam, & quicquid propter adulterium, homicidium, vel furtum sustinueris, propter Deum pati iudicaberis: sicut accidit Davidi. Et quamuis, verum sit Deum in ipsismet tribulationibus diuinarum consolationum rores immittere, vt praediximus: At praeter has consolationes subdit hic Dominus, Gaudete in illo die & exultate: ecce enim merces vestra multa est in caelis. Gaudium in solo corde persistit: at exultatio est letitia ex corde ad exteriora profiliens. Vultque bonus Iesus iustos in tribulatione gaudere, & exultare. Huiusque gaudij, & exultationis causam assignat spem ingentis praemij, quod eos in caelo manet. Etiam Beatus Paulus (vt praedictum est) cum dixit: Gloriamur in tribulationibus, gaudium illud mercedis praemijque spei attribuit. Posteaque conclusit, dicens: Spes autem non confundit, id est, non deficit: sicut exponit D. Thomas super hunc locum. Quia ille dicitur a spe sua confundi, qui deficit ab eo, quod sperat. Et sic oportet intelligi locum illum Ecclesiastici dicitur: Nullus sperauit in Domino, & confusus est:

id est:

Prou. 13.

2. Reg. 22.

Psal. 64.

Roman. 15.

D. Thom.

Super Episto.

ad Roman.

nos.

Eccli. 2.

Vatab.

Indi. 10.

Psal. 118.

Isai. 40.

id est, Nullus sperauit in Domino, & sua spe destitutus est. Et
 Vatablus in Psalmo trigesimo: In te Domine speraui, non con-
 fundar in æternum: pro, confundar, vertit, non pudeam spe, sci-
 licet, mea frustratus. O si hæc spes cordibus nostris dominaretur,
 quam aliter, ac viuimus, uiueremus: & quam fortiter vniuersas
 sæculi calamitates perferremus. Vt milites Holofernis Iudith
 pulchritudinem perspexerunt, dixerunt: Quis cõtemnat popu-
 lum Hebræorum, qui tam decoras mulieres habent: vt non pro
 his meritò pugnare contra eos debeamus? Quod si illi tanto se la-
 bori, periculoque pro caduca mulierum pulchritudine volebãt
 exponere, qd nos facere oportet, vt infinita Dei pulchritudine
 perfruamur. O quot labores, quamque patienti animo glorio-
 sus martyr Sebastianus pertulit, cuius gloriosum martyriũ, mor-
 temque sancta mater ecclesia hodie celebrat. A tyrãnis ob fidei
 confessionem sagittis est confitus. Ideoque cum vnaquæque sa-
 gitta in eum mittebatur, & vnaquæque plaga ei infligebatur, di-
 cere potuit: Hæc facta est mihi, quia iustificationes tuas exquisi-
 ui. Has sagittas tam patienter pertulit, quia eius cor prius alijs sa-
 gittis fuerat sauciatum. Vna fuerat verbum Dei. Nam sagittarij
 qui hanc sagittam peritè immittere norunt, qui sunt feruidi, ze-
 loque accensi concionatores, semper illa cor sauciare conantur.
 Deus enim dicit: Loquimini ad cor Hierusalem. Si verò tu es Ba-
 bylon, difficile hæc sagitta ad cor tuum perueniet. Qui est simi-
 lis Hierusalẽ, & quoad potest, se disponere curat, huius cor hac
 sagitta percussum manet, sicut huic sancto viro accidit. Alia sa-
 gitta fuit diuinus amor, quo etiam eius cor fuit transfixũ. Quẽ
 admodum qui sagittis confodiendus est, peritissimum quenq;
 eligit sagittarium, qui prima sagittã eius cor vulneret & eũ occi-
 dat ne postea aliarũ ictus perferat, (tot enim mortibus affice-
 retur, quot sagittis feriretur, nisi prima ipsi cor trãfixũ fuisset)
 sic Diuus Sebastianus Christũ mundi Saluatorẽ, tanquam peri-
 tissimũ sagittariũ elegit, quò diuinæ voluntatis suæ arcũ con-
 tendens in eius cor sacri amoris sui sagittam immitteret, illudq;
 ea transfigeret, mundoque occideret, ne aliæ sagittæ ei nocerẽt
 corpusque tãto perẽ affligerent. Vultis fratres, ne sagittæ, quas
 vobis mundus immittit, persecutiones, ac damna, quibus vos in-
 fectatur, vobis patientiam amittendi occasione sint: hunc cœle-
 stem sagittarium deprecamini, vt corda vestra diuini amoris sui
 sagittæ

25 sagitta fauciet: & quasi insensibiles, mortuosq; cãrni, & eius pas-
 sionibus vos reddat. Sicq; cum Sanctis morientes vitam gratiæ
 viuetis, posteaq; cum eis cœlesti beatitudine fruituri ad æthe-
 rea regna ducemini. Quod nobis prestare dignetur Iesus Marię
 filius, Amen.

¶ IN Quatuor concionibus, quæ habentur in Festo omnium
 Sanctorum complura reperies, quæ huic Euangelio possis
 aptare.

IN COMMUNI Confessorum Ponti-

ficum Concio
 Prima.

*Homo quidam peregrè proficiscens vocauit seruos suos
 & tradidit illis bona sua, &c. Matth. 25.*



2 Agnam utique affert admirationẽ, quòd
 cum per hunc hominem Christus Redẽ-
 ptor noster vniuersalis rerum omniũ Do-
 minus significetur: de quo dixit B. Paulus
 Diues in omnes, qui inuocant illum, bona
 sua in seruos suos diuidẽs, vni quinq;, alijs
 verò duo, alijs verò vnũ talentũ cõmiserit,
 cũ singulis quinq;, & octo etiã, aut omnia
 quæ vellet, dedere posset. Ad huius dubij responsonẽ animad-
 uertendũ est, Deũ sua admirabili prouidentia sic homines in
 hoc sæculo disposuisse, vt cõmuniter nullus esset adeò perfectus
 quin ei aliquid deesset. Est quis nimis abstinẽs pius, ac castus, ve-
 rum ei humilitas deest. Non ita, vt superbus sit: tunc enim iam
 non esset iustus: sed aliquam in se difficultatem, ac repugnantiam
 sentit, vt alteri subiiciatur, iniuriasque sibi illatas perferat. Alius
 est humilis: sed ei prõpta facilitas ad tẽperatiã deest. Sic se De-

Sanct. ij pars.

N

cum

Rom. 109

cum hominum cordibus, ut cum terris, ac regionibus habuit. Non
luit quippe omnes regiones necessaria sibi producere. Si una est
ferax tritici, est sterilis vini. Si altera pane, vinoque exuberat,
pecoribus indiget, quia pastus ei desunt. Quod si pecoribus abun-
dat, oleo caret. Et sic de alijs. Diuus Augustinus, ac B. Grego-
rius affirmant, Deum ita prouidisse duplici ratione, tum ut
hominum humilitati consuleret, quo qui una re careret, eam hu-
milis ab alio postularet: tum etiam ut ampliaretur charitas.
Nam si Gallia omnia necessaria haberet, Gallus cum Hispano
non conuersaretur: sicque cum homines inuicem inter se non
communicarentur, angusta nimis, & astricta esset charitas. Ob
has etiam duas ipsas rationes homines ita disposuit, ut singulis
aliquid deesset. Tum propter humilitatem, quo animaduertens
tu in altero virtutem, quae tibi deest, humilieris, illumque te me-
liorem iudices: proximusque tuus in te videns, quod ipse non ha-
bet, se humiliet, teque meliorem, quam se esse ducat. Quod intelli-
gens D. Paulus admonet Philippenses dicens: In humilitate su-
periores sibi inuicem arbitantes, non quae sua sunt singuli confi-
derantes, sed ea, quae aliorum. Ad huius doctrinae confirmatio-
nem duos singulares sacrae paginae locos D. Gregorius adducit.
Alterum B. Pauli dicentis: Non sum dignus vocari Apostolus:
quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Attendite quomodo
vir sanctus humiliabatur: quia in se non videbat innocentiam,
quam in alijs Apostolis considerabat: qui, sicut ipse, sanctos non
fuerant insectati. Alterum diui Petri dicentis: Propter quod cha-
rissimi haec expectantes fatagite immaculati, & inuiolati ei in-
ueniri, &c, sicut & charissimus frater noster Paulus secundum da-
ta sibi sapientiam scripsit vobis. Ecce quomodo B. Petrus sese abij-
cit, Diuque Paulum plus sapientiae, quam se diuinitus accepisse fate-
tur. Non equidem ita nos facimus, sed ego in proximo meo defectum
considero, quo ipse careo, sicque me illo meliorem iudico: ipseque in
me defectum animaduertit, cuius ipse immunis est, & ita se melio-
rem, quam me putat. Via commutamus, & erramus. Ideo D. Paulus di-
cit: Non quae sua sunt singuli considerantes, sed ea, quae aliorum.
Tum etiam ut charitas extenderetur, eiusque exercitatio amplia-
retur hominibus inuicem virtutes suas exemplo, piaque doctrina
alijs communicantibus. Sicque loquens Ezechiel Prophe-
ta de illis quatuor mysteriosis animalibus, quae perspexit, dicit:

Pennas

6 Pennas per quatuor partes habebant, iunctaeque erant pennae
eorum alterius ad alterum. Haec sancta quatuor animalia significa-
bant diuersos iustorum status in terra commorantium. Alae, quibus vo-
lant, sunt virtutes, quibus a terra eriguntur: subalternusque penna-
rum contactus est assiduitas hortationum, doctrinae, correctionumque,
quibus sese inuicem tam verbis quam operibus exhortantur, & exci-
tant. Quamuis nouacula exactissima sit, aliquando tamen eam
exacui oportet. Sic quamuis lucido quis sit intellectu, rectaque
intentione aliquando sanctis consilijs, atque exhortationibus il-
lum admoneri necesse est. Ideo ut dicitur in Ecclesiastico: Man-
dauit illis (scilicet Deus) unicuique de proximo suo. Gemini fra-
tres Ioab, scilicet, & Abisai aduersus duos exercitus, videlicet,
Assyriorum, & Ammonitarum in praeliu exierunt. Dixitque Ioab:
7 Si preualuerint aduersum me Syri, eris mihi in adiutoriū: si autem
filij Amon preualuerint aduersum te, auxiliabor tibi. Esto vir-
fortis, & pugnemus pro populo nostro, & ciuitate Dei nostri.
Sicque uterque victor euasit. Omnes vos fratres estis, dixit Chri-
stus Redemptor noster omnes sumus vnius Patris, scilicet, Dei fi-
lij vniuscuique hereditatis, quod est regnum caelorum, coheredes. Om-
nibus sunt aduersarij fortissimi, ut significauit Apostolus dicens:
Non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed
aduersus principes, & potestates. Et quanto quis iustior est,
tanto durioribus tentationum telis oppugnatur. Experiētia enim
comperimus ad complures homines victos, & sub clauē re-
clusos custodiendum paucos homines sufficere: atque etiam
vnum illos custodire optimè posse: at vero ad hominem fugien-
8 tem apprehendendum complures requiri. Sic ad multos pecca-
tores scelerum suorum vinculis alligatos custodiendum vnus
diabolus sufficit, ac superest. Verum ad iustum catenis solu-
tum fugientem, seque a diabolicis illusionibus longissime se-
parantem, & in Dei ministerio velocissime currentem, appre-
hendendum multi Daemones congregantur: ibi enim maio-
rem adhibent diligentiam, vbi maiorem sentiunt resisten-
tiam. Sicut apparuit in visione, quam pater eremita san-
ctus perspexit, ut refert Beatus Gregorius. Qui conferens
se in urbem ingentem Daemonum cateruam super quoddam
monasterium vidit: ingrediensque urbem vnum tantum dae-
monem super eam perspexit. Eique tantam disparitatem

N 2

admi-

Philipp. 2.

Greg. Sup.
Ezechiel.
1. Cor. 15.

2. Petr. 3.

Ezech. 16

Simile

2. Reg. 10

Matth. 22

Ephes. 6
SimileGreg. in dia-
logis.

admiranti apparuit Angelus dicēs: In hac vrbe omnes sunt mali ideoq; ad eos seruandos vnus tantum diabolus sufficit: in illo autem monasterio multi sunt serui Dei: ideoq; ad eos euertendos tot illic Dæmones sunt.

Iob. 14.

Cū igitur verum sit omnes nos illud Iob dicere posse: Curatis diebus, quibus nunc milito: si quidem fratres sumus in Christo, omnes inuicem ineamus, & vnusquisq; dicat: Frater ego me superbia oppugnatum ex perior, alteriq; difficulter obedio, & iniurijs, atq; cōtemptibus valde cōtristor. Deprecor te, vt cū me in aliquem defectum circa hoc incidere videris, me reprehēdas, aliquoq; bono consilio mihi succurras. Aliusq; alteri dicat: Frater, ego carnis tentationibus vehementer oppugnor, de qua vt credo, tu iam victoriam reportasti. Rogote, vt si quando me circa hoc corruere perspexeris, me acriter reprehendas: aliquaq; sancta exhortatione mihi subuenias. Quod si puro corde faceremus, absque dubio ē tentationibus nostris victores, euaderemus. At tam immanes sumus, vt licet proximos nostros in magnas spirituales ærumnas incidere videamus, illis ne verbo saltem succurramus. O infœlicia tempora, ò deprauatos mores, cum homines brutis animantibus in se inuicem sint immaniores. Verum est aliquibus esse linguam ad reprehendendum, non autem patientiam, qua correptionem percipiant. Vermes durissimum quodq; lignum ore penetrant: ipsi autem ad eò debiles sunt, vt si tangantur, statim medij crepent, atq; frangantur: manusque vestras coinquinent. Itaq; ad tangendum duri, vt autem tangātur, molles, tenuesq; sunt. Solum os durum, reliquum verò corporis tenerū est. Sic multi ad corrigendum os habent, atq; etiā viros iustos increpare audent: durumque lignum, quasi vermes penetrāt. Vt autem corrigantur, ad eò molles debilesq; sunt, vt statim impatientia perfringantur, & eos, à quibus corripitūtur, iniurijs opprobrijsque afficiant. D. Paulus dicit: Seniore[m] ne increpa ueris, sed obsecra, vt patrem. Si D. Paulus etiam Timotheū episcopum hortatur, ne senem reprehendat, sed cū eum in defectum aliquem prolabi perspexerit, tanquam patrem humiliter deprecetur: quare homini impatiēti virum iustum licebit obiurgare? Hanc non charitatem quidem, sed impudentiam potius voco. Curemus igitur fratres inuicem animarum nostrarū spirituale emolumentum exquirere, nosq; in proximos nostros circa

hoc

Simile.

2. Tim. 5.

hoc potissimum misericordes exhibere: Si quidem, vt optime dicit Diuus Thomas, spiritalia opera misericordiæ corporalib; nimis excellunt. Confusionis est magne nos cum proximum corporali morbo laborantem videntes omnes nos medicos efficiamus, milleque ei remedia præbeamus: eius spiritaliter laborātis non misereri: nec illi aduersus superbiam, auaritiam, seu inuidiā, vel aliud quodlibet peccati genus remediū aliquod perhibere. Si eius domū vrividemus statim eō currimus aqua, alijsque remedijs ignē curātes extinguere: tū ob domini eius emolumentū; tū etiā ne ex illa flāma prorūpat, qua totus vicus inflāmetur. Videntes autē proximū nostrū viuis peccatorum flāmis ardentē ex quo tanquam ex accensa domo malorum exemplorum titiones, ac scintillæ profiliūt, quibus magna pars reipublicæ vritur, & peruertitur, in eum sanctarum exhortationū, consiliorumq; aquā non effundimus. De hoc queritur Deus per Isaiam Prophetam dicens: Vulnus, & liuor, & plaga tumens non est circūligata, nec curata medicamine, nec fota oleo. Ecce rationē, quare Dominus in seruos suos sic talēta diuidere voluit, vt non omnes pariter illa perciperent.

Et profectus est statim. Deus non proficiscitur, non enim habet, quò discedere possit, cū omnia penetret, atq; impleat, Sed quē admodū dño domi suæ manēte œconomus sibi videtur optatā libertatem nō habere, vt suomet cōsilio gubernetur: nā Dñi pręsentia illū vidētur astringere, ne absq; illi^o instructione moueatur. Illo autē absente manet œconomus, quasi dominus absolutus. Dicensq; Christus R. N. Dñm procul abijisse significat eum ad eò operū nostrorum, liberiq; arbitrij dominos nos fecisse, quasi à nobis longissimè distaret. O ineffabilē Dei probitatē, qui diuitias suas in hominis potestate cōstituit, & sicut absolutū arbitrij sui dñm eū reliquit, quo si in earū administratione diligēter prudenterq; se gesserit, maiorē sibi gloriā obtineat. Null^o est qui de mille aureis, quos industria, diligētiaq; sua cōparauit, magis quā de quatuor mille quos paterna hereditate acquisiuit, non gloriē. Et vir egregius gloriosus ducit se armis insignē aliquod adipilci, quo parma suā (scudo) exornet, quā omnia maiorū suorū trophæa. Sicq; præcipua insignia in parma depingit, quę ipse cōparauit, reliqua vero maiorū suorū circū pro ornamento (oia) cōstituit: Possit vt iq; Deus gloriā suā nobis cōferre, absq; eo, q

Sanctij. pars

n 3

talentis

D. Tho. 2. 2.
q. 33. art. 2.
in corp.

Isai. 1.

talētis suis aliquid negotiaremur, aut aliquā ex nobis diligentia, adhiberemus. Vt aut nos amplius honestaret, voluit nos suos esse coadiutores: beatitudinēq; & gloriā nostrā ex nobis quodāmodo depēdere. O quā singulari gaudio iusti afficiētur in caelo cōsiderātes se diuino adiutos auxilio coronas immarcescibiles, quas possidēt, impetrasse. Quod si quis dicat: B. Tho. dicit Gratia omne debitū excludit: & hęc est cōcors sententiā omnium sanctorū Patrū, quare igitur Dñs seruis suis talēta cōmisit, siquid ē illis diuinā gratiā lucrari nō possunt? Ad hoc respōdeo ipsum B. Thomā dicere, qd quāuis bona opera quę antecēdūt iustificatiōnē nō merētur aliquā gratiā directē, nihil tamē obstat, qd indirectē sint ad iūmētō ad gratiā obtinēdā. Atq; vt vniuersalior sit doctrina, ea q; magis vt amini, dicere possumus, nō solū dona naturę, & gratiæ talēta esse vnicuiq; à Deo cōcessa, sed etiā bona fortuna, videlicet diuitias, quas possidetis. Atq; vt inā vobis penitus persuadere possem vos earū possessores nō dños quidē, sed oconomos esse: vt eas iuxta veri illarū dñi volūtātē expēderetis. D. Paul. ait: Hic iā quæritur inter dispēfatores, vt fidelis quis inueniatur. Hęc verba fratres mei in cordibus vestris impressa gerere deberetis: in quibus sanctus Apostolus manifestat, Deum maximē velle vos fideles diuitiarū suarū dispēfatores existere: Quę fidelitas in duob; maximē cōsistit. Alterū est diuitias iuxta Dñi volūtātē cōmutare, & illis alia bona lucrari, sine furto, dolo, mēdacio, ac sine vllō peccato, sed honestis, licitiq; negotiationibus, atq; cōtractibus. Alterū verò illas ad Dñi arbitriū expēdere non in vanitatibus, turpitudinibus, aut splendidis, nimisq; conuiujs: sed in familiæ vestræ honesta, temperataque sustentatione, in pauperum opitulatione, alijsq; charitatis operibus. Ideo iusti dispensatores fideles appellantur, quia fidelitatem hanc seruant: peccatores autē dissipatores vocantur. Et ita dicit Dauid: Mutuabitur peccator & non soluet, id est, suscipiet diuersa Dei beneficia, & non soluet: Deo gratias agēdo, eiusque præceptis obediendo. Vbi alij translulerunt: Mutuatur peccator, & non soluet. Et sic est in cōt. Græco, & in Paraphr. Chal. In quo Dei liberalitas denotatur, cū peccatori de præsentī bona concedat: nec defatigandus vnquā sit, sed in posterū ei beneficia sit facturū. Peccator autem illa recipiēs, & recepturus, adeo durus est, vt ad hęc debita persoluēda nō moueatur nec cōmouendus

D. Tho. 1. 2
q. 111. art. 1
ad. 2.

D. Tho. 2.
2. q. 177. ar.
tic. 1. ad. 3.

1. Cor. 4.

Psal. 36.

18 dñs sit. Iustus autē miseretur, & retribuet. Vbi alij translulerūt: Iustus autē miseretur, & retribuit. Et sic est in cont. Græco, & in Paraphr. Chal. Vbi iusti pietas, & perseuerātia designatur, quia retribuit, & retribuet: neq; deficit benefacere, quia cū Deo conuersatur. De homine autē cū Deo agente dicitur paulo inferius. Apud Dñm gressus hominis dirigitur. Vbi alia trāslatio habet: Apud Dñm gressus hominis dirigentur. In qua translationū varietate significatur homo cū Deo agens discere gressus suos omnes ad Deum dirigere, talenta que à diuina ipsius manu percepta bene expendere.

Profectus est Dñs nec seruis suis tēpus reuelauit, in quo reuersurus esset, vt ab eis talētorū, & lucri rationē exigeret, vt semper diligentissimē vigilarent, neq; vnquā laborare desinerent. Si eis 19 diceret: Post quadrienniū redibo: forsūtā primo triennio, voluptatibus indulgentes laborare nollēt, & quarto anno laborarent, & pecunijs diligentissimē negociarētur. Dñs ingrediēs domū amici sui ad ludendū nō dicit famulis suis: Hora decima hinc discessurus sum: hoc enim dicēseis occasionē præberet, vt abirent, & vsq; ad illā horā aliquot malapatrarent: sed vt semper inuigilēt, nihil eis dicit. Sic Deus, ac Dñs noster nō nos admonet, quādo venturus sit. Nā si etiā ignorantes qua hora venturus sit, adeo negligentes sumus tēpusq; tot abominationes cōmittentes cōsumimus: quid faceremus, scientes eū vsq; ad decimū, aut viciesimū annū nō esse venturū? Ideo, vt ait B. Aug. voluit Deus, vt diem vltimum ignoraremus, vt ab omnibus caueremus. Exemplū adhibet, Si quam domum ingredereris, vbi certo scires te ab 20 vno illius habitatore esse necandum, quem tamen ignorares, nō dubito quin ab omnibus caueres, omnesque suspiciosos haberes. Contemplare igitur o frater hunc mundum esse aliquā domum, cuius habitatores sunt dies, quorum vnus te occisurus est, mortē, scilicet, tibi offerens. Siquidem igitur quis ille futurus sit prorsus ignoras, ab omnibus te cauere oportet, & vnūquenque timere, atq; in singulis illis ita viuere debes, ac si in singulis esses obiturus. Ideo nō dicit Dñs: Cras, aut anno vēturo veniā. Et ita nos diuinus spiritus hortatur dicēs: Memēto ire, in die cōsummationis, & tēpus retributionis in conuersatione facies. Id est in conuersatione tua cōtēplare te iā esse in tēpore artificissimæ rationis, & in die, quo operū tuorū præmio, siue supplicio es afficiēdus.

Simile.

August.
Simile.

Eccle. 18.

Et alia trāslatio habet: Tēp⁹ retributionis in cōuersione faciei. ²¹
 Id est, cū facies tua ad ea, quę nō cōueniūt, aspiciēda cōuertitur,
 ne cor tuū peruertatur, hoc vtere remedio: retributionis, scilicet
 tēpus cōsidera. O fratres desideratissimi Deus (quę eius est cle-
 mētia) hęc valde necessaria in cordibus vestris imprimat, quo ex
 illis fructū percipere noueritis. *Abijt autē qui quinque talēta accepe-
 rat, & operatus est in eis.* In hoc significatur Deus velle vnūquēq;
 viuere, & fructū terre iuxta status sui cōditionē, & talenta, quę
 accepit, sicut hi fecerūt. Etenim qui quinq; talēta susceperat, alia
 quinq; lucratus est, & qui duo, alia duo cōparauit: quorū vtrūq;
 Dñs cōmendauit. Apud B. Matthēū Dñs ecclesiā suā horto di-
 uersis arborib⁹ cōsito cōparauit dicēs: Arbor bona fruct⁹ bonos
 facit. Et quēadmodū in horto à singulis arboribus iuxta genus
 suū fructus exposcitur: à nuce enim nūces, à pyro pyra, glandes ²²
 à quercu polcūtur, quę ferentes, singulæ (si ita dici potest) debi-
 to suo satisfaciunt: ita etiā Deus permagni æstimat in sua sancta
 ecclesia cōiugatos iuxta statū suū fructus ferre bonorū operū:
 sacerdotē q; ac religiosum virū secundū statū etiā suū meliorū
 operū fructus pducere. Neq; ab homine cōiugato religiosi per-
 fectionē postulat, nec vult religiosum virū ad coniugati negotia
 cōficienda subijci. Et ita dicit D. Paulus: Vnumquēq; sicut vo-
 cavit Deus, ita ambulet, & sicut in omnibus ecclesijs doceo. Et
 paulò inferius, Vnusquisq;, inquit, in qua uocatione vocatus est
 in ea permaneat. In eo enim statu vitæ æternæ fructū ferre pōt.
 Quādo tubarū clāgore moenia Iericho in terrā corruerūt, ascen-
 dit vnusquisq; per locū, qui contra se erat, ceperūtq; ciuitatem.
 Ita q; ex loco, vbi vnusquisq; fuerat constitutus, in urbē fuit in-
 gressus. Itā prostratis offendiculis, cœlique ianuis patefactis per
 merita, voces, ac prædicationē illius diuinę tubæ Iesu Christi fi-
 lij Dei: vnusquisque in suo statu decenter, & sicut oportet, vi-
 uens in cœlestē gloriā ingreditur. *Post multū vero temporis venit
 Dñs seruatorū illorū, & posuit rationē cū eis.* Quāuis diu demorat⁹ est
 tādē venit bonos præmijs, malos autē supplicijs affecturus. Da-
 uid dicebat: Tēpus faciēdi Dñe: dissipauerūt legē tuā. Quasi di-
 ceret: Tempus est Dñe faciēdi, quod faciendū est. Totū huius
 vitæ tempus fuit loquendi tempus. Deus enim nobis leges, Apo-
 stolos, cōcionatoresque cōcessit, qui nos eius nomine docerent
 & cōminarentur: nos verò ex longo tempore nobis à Deo con-
 cesso

Matth. 7.

1. Cor. 7.

Iosue. 6.

Psal. 118.

cesso occasionē assumētes, ex nihilo horū fructū percipim⁹ spe-
 rates in posterū pœnitentiā agi posse. Quod vidēs David in spiri-
 tu dicit: Iā Dñe nō est tēpus plura verba cōsumēdi, cū nihil
 p sint. Cōcionatores tui viginti ab hinc annos decē ab hinc an-
 nos, duos ab hinc annos prædicauerūt: quod si homines anno præ-
 terito mali fuerūt, peiores nūc sunt. Qua propter adsit tēpus fa-
 ciēdi: tēpus rationis, in quo nemo eis cōcionabitur, admonebit
 nemo, nemo cōminabitur. Iā verba cessabūt, & operib⁹ cōtēde-
 tur. Iā supplicia propinquabūt, quibus eos toties cōcionatores
 cōminati sunt: quia dissipauerūt legē tuā. O peccator, qui nūc ibi
 sedes trāquill⁹, atq; quietus attēde infœlix quātū tēporis est, ex
 quo Dei bona disperdis. Memēto quoties te te serui Dei eius no-
 mine fuerint minitati, neq; verò vnquā resipiscere voluisti. Ego
 igitur tibi affirmo, tēpus faciēdi esse vērurū, & dissolutionis tuę
 arctissima ratio à te postulabitur, vbi diuin⁹ iudex iā te nō mina-
 bitur. Verba cessabūt operaq; & æterna tormēta propinquabūt.
 Hic sacri Euāgelij lectio dicit, Dñm à seruis suis talētorū, quę il-
 lis cōmisit, rationē esse petiturū. Ego autē dico illū etiā ab eis eo-
 rū, quę illis nō dedit, rationē exacturū esse. Accidit dñm in œco-
 nomū suū iratū ab eo clauas accipere, & thecas euoluere, resq; in
 uenire, quę licet suę nō sint, cognoscit eū illa absq; sui iniuria, de-
 trimētoq; acquirere nō potuisse. Et dicit œconomus: Quanquā
 hoc nō est meū, cedo rationē, vnde illud acquisieris (*o sancta Ma-
 ria señora*) quā tremēda sunt hæc. Ecquid infœlix homo respōde-
 bis cū cordis tui theca patefacta Deus illic tot odia, iras, inuidias
 ambitusq; repererit, tibi q; dixerit: O traditor, cui⁹ sūt hæc? Quo-
 6 modo hæc hic collocasti? Hęc nō ego tibi dedi tu tua malitia hæc
 fecisti in diuinę maiestatis meę iniuriā, Ecce quomodo eorū etiā
 quę nō dedit rationē exiget. Eorū etiā, quę dedit rationē postu-
 labit: admissorū scelerū, acceptorūq; beneficiorū rationē petet.
 Et accedens qui quinq; talēta acceperat, &c. Est valde notādū hos
 bonos seruos omnia, quę negotiantes acquisierāt, Dño obtulisse,
 à quo talēta receperāt. Nō dicūt: Dñe, ecce quę nobis dedisti
 hæc illis acquisiui, hæc sunt tua, & hæc nostra: sed ei vtraq; offe-
 rūt. Vnus obtulit alia quinq. talēta, quę fuerat lucratus, & simul
 illa, quę acceperat. Aliusq; obtulit duo talenta, quę pepererat.
 In quo vera iustorum humilitas, & gratitudo declaratur: qui si
 quid habent, siquid faciūt siquid valent, id sibi à Deo provenire

Simile.

fatētur, Deūq; suis bonis operibus valorē cōferre, vsumq; bonū 27
liberi arbitrij, quē ipsi adhibēt, respectu corū quē De⁹ facit, qua
si nihil esse cognoscūt. Et ita dicit D. Ioannes: Prociderūt vigin
ti quatuor seniores ante sedētē in throno, & adorabāt viuētem
in saecula saeculorū: & mittebāt coronas suas ante thronū Dei di
cētes: Dignus es Dñe Deus noster accipere gloriā, & honorē, &
victoriā. Illi vtiq; coronarū, quashabebant, gloriā tribuebant.

Ait illi Dominus eius: Euge serue bone, & fidelis. Non solū autē
Deus seruos suos talētis sapientes vtentes in illā gloriā abyssum
inducit, & in aeternum glorificat, veū hoc nō cōtentus instituit,
vt eos etiā mundus veneretur, sicut apparet in hoc glorioso cō
fessore, cuius festū hodie sacra mater ecclēsia celebrat. Qui cū
multis ab hinc annis ex hac vita discesserit, maxima hominū ve
neratione recolitur. Est mūdus similis cauponi, per cuius taber 28
nam multi praetereunt: qui si ei cibos, & reliqua bene persoluūt,
nunquā amplius eorum recordatur. Quod si viator praeterit, qui
eū obiurgat, neq; ei soluere vult, nunquā illius obliuiscitur, sed
potius de illo asiduo loquitur dicens: Vidistis ne quā imma
niter me viator ille tractarit? Viatorū sibi liberaliter cūcta soluē
tiū obliuiscitur: illū autē, a quo inhumaniter fuit obiurgatus, atq;
tractatus, semper memoria tenet. Talis est hic mūdus, tanquam
caupo magnos, & paruos, diuites, & pauperes, in se recipit: & de
illis, qui cum ipso melius se agunt, eūq; mitius, ac liberalius tra
ctāt, minus recordatur. O quot Imperatores, Principes, atq; ma
gnates per hunc mundū praeterierunt, eūq; honestarūt, & maxi
mi estimarūt, eiq; iuxta ipsius volūtātē cūcta soluerūt quicquid 29
ipse volebat, efficiētes: quorū tñ oblitus est mūdus. Et sic de illis
dicitur Sapientia. 5. Spes impij tāquam fumus, qui a vēto diffu
sus est: & tāquam memoria hospitis vnius diei praetereūtis. Prae
tereūtes etiā sancti per hoc diuersoriū mūdū obiurgarūt, illūq;
mendacē, fallacē, vanū, atq; caducū appellarunt: neq; ei persol
uerūt. Nō enim eius vanitatibus respōderūt, quinimo cōtra eius
praecpta faciebāt. Horūq; a quibus sic fuit tractatus perpetua
quotānis memoria recolitur, festūq; exultātibus animis celebra
tur. Quae cū ita sint fratres in Christo Iesu, illos instantissimē cu
remus imitari. Quo virtutū, gratiaq; illorū participes effecti, ce
lesti beatitudine in ipsorum cōfortio fruituri ad empyrea regna
peruenire mereamur. Ad quē nos pducat Iesus Marię fili⁹. Amē.
In

Apoc. 4.

Simile.

Sap. 5.

1 In eodem Communi Confes sorum Pontificum Concio Secunda.

*Homo quidam peregrè proficiscens vocauit seruos suos
& tradidit illis bona sua, &c. Matth. 25.*



2 **N** hac similitudine supernus Dñs se in bonos mi
sericor dē: in malos autē seuerū esse demōstrauit. *Zach. 11.*
Quod etiā per Zachariā prophetā multo antea
significauerat dicēs: Et assumpsi mihi duas virgas
vnā vocauit decorē, & alterā vocauit funiculū, &
pauis gregē. Nōnulli dicūt, per has duas virgas significari tribu
lationes, quibus Deus gregē suū flagellat, regit, atq; alit: quarū al
terā decorē alterā funiculū vocat, ob dispares effectus, quos in
hominibus operatur. Iusto quippe tribulatio decor, atq; etiam
dulcor est. Nā vox Hebræa, Nohā, pro qua Latinus interpres
vertit, virgā, dulcorem etiā, iucūditatēq; significat. Hoc etenim
iusti in tribulatione reperiunt, & hoc pulchriores efficiūtur. Al
terā virgā Dñs funiculū appellat, quae peccatores supplicijs affe
cti arctius secleribus vinciri, atq; implicari cōsuecūt: cū impa
tietia, atq; indignatione repleātur, durioresq; reddāt, vt apparuit
in Pharaone. Et quāuis hęc expositio optima sit, nō tñ mihi di
splicet aliorū elucidatio, dicentiū, per has duas virgas misericor
diā, ac iustitiā, quibus Deus populum suum gubernat, significa
3 **ri.** Misericordiam decorē, iustitiam verò funiculum esse dicit
id est, flagellū. Hoc etiam Dñs significauit praecipiens in templi
colūnis mala granata, catenasq; depingi. Ecquid est catenis cum
malis gravatis? Dico Deum velle nos scire ex domo sua fructū
misericordiae, iustitiaeq; catenas sperari oportere, quae sunt duae
colūne, quibus vniuersus mūdus sustinetur. Et ita dicebat Da
uid: Virga tua, & baculus tuus ipsa me cōsolata sunt. Quasi dicat
Valde delector, gaudeoq; Dñe mihi iustitiae virgā, baculūq;
misericordiae esse. Hac misericordia dicit Sācti Euāgelij lectio
hodierna Dñm vsum fuisse in eos, qui talenta sibi ab eo cōmissa
prudēter expenderūt. Hanc quē iustitiā exercuit in pigro, igna
uoque seruo qui acceptum talentum in suffossa terra abscondit.
Exor.

Zach. 11.

3. Reg. 7.

Psal. 22.

Exorditur igitur sanctū Euāgeliū dicēs: *Homo quidā peregre proficiscens* &c. Hic homo est Christus reparator nolter: seruiq. nos sumus. Vocauitq. hic clemētissimus Dñs peregrinationē gloriosam in cœlos ascēsiōē: quia tūc ab hominib⁹ recedebat, ob quorū emolumētū in mūdū venerat, in eoq. triginta tres annos vixerat. Atq. vt ostēderet, quid, si mortalis adhuc esset, nos in hoc seculo solos relinquēs sentiret, ascēsum suū ad cœlos peregrinationis viā appellat, cū ad dexterā patris sessurus ascēderet. O mirabile amorē. O mirabile viscerū teneritudinē, qua clemētissimus Iesus præcellit: cū se peregre proficisci dicat, quia ad cœlestia regna cōscēdens homines in hoc mūdo relinquit. O verba super acutissimos gladios penetrātia, & durissima quæq. corda cōfringere sufficiētia. Ecquis fratres adeo marmoreus est, qui Angelo rū regē peregrinū se appellantē audiēs, quia ab hominibus recedit teneritudine nō cōficiatur? Ille peregrin⁹ dicitur, quia in cœlis à nobis abest: nosque peregrini dicēdi sumus, quia sine corporali ipsius præsentia in terra moramur. Hunc mundum patriam suam appellat, quia nos in illa moramur, cœlūq. nos oportet patriam nostrā appellare, quia ipse illic habitat. Patres veteris testamēti (ait D. Paulus) confitentēs, quia peregrini sunt & hospites super terram. Statimque addit: Qui enim hoc dicunt, significāt se patriam inquirere. Et siquidem ipsius meminissent, de qua exierunt, habebant vtique tempus reuertendi: nunc autem meliorem appetunt, id est, cœlestem. Probat hic Sāctus Apostolus quemadmodum peregrini passim itineris terminum cōtemplātur suspirantes, & dicentes quādo tādē ad patrias nostras perueniemus: sic sanctos illos patres suspirare cōsueuisse, nō vt aliquam huius sæculi regionē possiderēt, sed, vt iam tandē ad illā cœlestem patriam peruenirēt. Quid igitur erit, si postquā Deus talem nobis ostendit amorē, ac talia nobis beneficia fecit, & ppter nos sese peregrinū appellauit, scilicet, quia nos secū in cœlo nō habebat, nos in terra nō peregrinos quidē, sed illius in cœlas ac perpetuos habitatores indicauerim⁹? O diabolicā ingratiudinā. O quā meritō nos maledictio illa Osee Prophetæ comprehendet, scilicet: Iudiciū Dñi cū habitatoribus, terrę, id est, cū illi⁹ amatoribus. Nā de illis etiā Hierē. pphetaloquebatur dicēs: A facie Aquilonis exardescūt mala super habitatores terrę. Hos etiā cōminata est vox, quā B. Ioā. audiuit dicētē: vç, vç, vç, habitātib⁹ in terra

Heb. 11.

Osee. 4.

Hierē. 1.
Apoc. 8.

7 in terra: Fratres dilectissimi ingentis infidelitatis est, vōs iā terram tantopere diligere. Sursum corda, sursum corda: siquidem totum bonum nostrum in cœlis habemus. Dominus dicit de Hierusalem: A Edificabunt filij peregrinorum muros tuos. Siue ad militantem, siue ad triumphantem referas Hierusalem, locus est optimus, atq; significans quantum ex huius sæculi peregrinatione vtilitatis elicitur. Filij peregrinorum in Hebraica phrasi dicuntur qui verē peregrinos se reputant. Ethi sunt qui militantis Ecclesiæ muros ædificant, quiq; triumphantis sedes adimplent. Et sanctus Iob hæc notabilia verba, magnæq; consolatio nis peregrinis dicit: Lapidem caliginis, & vmbra mortis diuidit torrens à populo peregrinante. Ecquis est hic torrens, nisi ille, de quo dicitur: Torrente voluptatis tuæ potabis eos? Torrēs hic sitim extinguit, & voluptate afūcit non omnes sine discrimine: sed populū peregrinantem. Hic populus diuisus est ab vmbra mortis, nempe ab inferno liberatur, & à petra caliginis, scilicet, Sathana.

8 *Vocauit seruos suos, & tradidit illis bona sua.* Bona (inquit) sua, & non aliena. O quot in hoc sæculo testantur, & in hæredes suos bona non sua, sed aliena diuidunt, quæ illicitis vsuris, contractibusq; acquisierunt. O infœlix auare, si cū sedens domi tuæ in Italia, Flādia, Galliaq; furatus fueris quando obieris, peccata, quæ diuitias istas acquirens commisisti; simul cum ipsis diuitijs inter hæredes tuos esses diuisurus, ita vt diuitiarū expers, culpa rū etiā redderis immunis, quāuis magnū crudelitatis esset genus aliqua tamē cōsolatione permulceri posses. Verū vç, & milies vç tibi, nā filij tui diuitijs delectabūtur, tu verò infœlix tecū peccata portabis, & propterea in perpetuos inferni cruciatus detruderis. Et quanuis hæ diuitiæ iure paratę essent, tuq; illas filijs tuis relinquens eis superbiēdi, turpitudines admittēdi, & in alias cōplures ærūnas incidendi occasionē relinqueres. Vnū ex ijs, quæ David inter bonos, & malos dixit interesse, hoc est, quod de malis dicit: De absconditis tuis adimpletus est venter eorum. Saturati sunt filijs: & diuiserūt reliquias suas paruulis suis. Idest, quādiu viuūt totā curā suā in bonis tēporalibus adquirēdis adhibēt. Quod si tu dñe illis multas diuitias cōcedis, liberosq; habere permittis, quib⁹ post mortē illa bona relinquāt, beatos se ducūt neq; alicuius rei cœlestis recordantur. Filios suos solum locuple

tare

tare conantur, & quanuis magni peccatores sint, nihil hoc sua in-
teresse credunt. Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo.
Hoc est, magna animi cōtentione curabo iustitiā pollere, & in
tuo diuino cōspectu illa ornatus apparere. Nolo tēporaliū rerū
saturitatē, sed satiabor cū apparuerit gloria tua. Atquerat quis-
piā: quare loquēs hic S. Propheta de bonis tēporalibus dicit: De
abscōditis tuis? Dico eū hoc loquē di modo tēporaliū rerū vilita-
tē significare voluisse. Ingredieris magnatis alicuius domū aulā
q; speciosissimis tapetibus ornatā vides. Interiusq; introiēs cono-
pæa, lectosq; aureis, & sericis lodicib⁹ cōpositos vides, abaceseq;
aureis, atq; argēteis vasis refertos perspicis, quibus eximia illius
domini potestas, ac magnitudo demōstratur. Quod si quæras: nū-
quid in hac domo nō sunt aliqua vilia, quæ ipsius ministerio de-
seruiāt? Nōne sunt lebetes, sartagine, verua, & alia huius gene-
ris? Sūt utiq; verum istæc vilia abscōdita in culinis, & angulis
delitescūt. Pretiosissima quæq; in omniū cōspectu sunt posita:
vilia autē recōdita sunt. Sic vult Deus domi suæ fieri, virtutes,
scilicet, in omniū cōspectu esse, atq; omnibus perspicui, vnosque
aliis proximis suis perhibere virtutis exēplū. In omnibusq; cha-
ritatē, misericordiā, sobrietatē, castitatē, humilitatē, patientiam.
atq; alia spiritalia dona cupit illucescere. Aurum verò, argētū,
ac margaritas, quæ ob ipsorū vilitatē sunt stercora domus Dei in
terræ venis voluit delitescere atq; in marinis cōchis abscōdi, vbi
non apparerent. Dicitq; David: Attē de Dñe quales sint hi, qui
terrenis rebus, quas tu, quia viles sunt, abscodisti, & in abyssis in-
elufisti, ne tuorū oculos offendant, desideria sua curāt adimple-
re. De abscōditis tuis adimpletus est vēter eorum. Ideoq; dicit: ¹
a

Dicit vltērius Sanctum Euangelium hunc Dominum inter
seruos suos talenta diuisisse. Et vni dedit quinque talenta: alij au-
tem duo. Considerandum est Sanctum Euangelium non dicere,
hos

Simile.

Matth. 7.

hos seruos de domino suo fuisse conquestos, aut murmurasse,
quanuis vnus quinque alter autem duo talenta percepit. Vnde
vos discere oportet, ne contradicatis, sed contenti sitis omnibus
quæ Deus vobis facit, cum omnia infinita Sapiētia disponat:
O homo (ait Diuus Paulus) tu quis es, qui respondeas Deo. Rom. 9.
Nunquid dicit figmentum ei, qui se fingit: quid me fecisti sic?
Et addit. *Vnicuique secundum propriam virtutem.* In quo significa-
tur, quanuis Deus suos prædestinavit ad bona eorum opera non
respiciens: ad officia tamen eos elegisse respiciendo ea, quæ in il-
lis præuidit. Dicitq; D. August. Deum nō ad virtutes solū, Aug. in Exo-
dum.
sed ad vitia etiā respexisse: quia in eis aliqua vidit, quæ licet ma-
la essent, signa tamē erāt, ex quibus colligi posset, illos ad mune-
ra exercenda idoneos esse. Sicut elegit Moysen, qui cū videret
14 Aegyptiū percutiētē quendā de Hebræis, percussū abscōdit
fabulo. Iterumq; inter duos Hebræos rixantes pacem inferere
voluit. Quāuis in illo homicidio peccauit, aduertit Deus homi-
nem tam præstanti pectore præcellentem ad suos defendendos,
& in pace componendos, populo ducēdo idoneum esse. Perspi-
cienq; in B. Paulo zelum ardētissimum, quo legem suā defen-
dens Christianos insectabatur, vidit hunc ad fidem conuersum
maximum sancti Euangelij zelatorem, feruidissimūq; fore, si-
cut postea fuit. Sicut agricola vidēs agrū oleastris maximis ple-
num, aliumq; carduis repletum, dicit inter se: Alter eorū oliue-
to: alter verò segetibus esset aptissimus, si excolerentur. O mira-
bilē doctrinam, quam nos summus mundi magister erudiuit, ta-
lenta in seruos suos secundum propriam virtutem diuidēs, id est
15 iuxta vniuscuiusq; dispositionem, & ingenium distribueus. Su-
per quo valde notandū est, quod si cū eo qui aliquē ad munus
exercendū eligit, Deus sit, qui ei sufficientiā ad illud exequendū
cōferre potest, sicuti reuera facit, vt colligitur ex illis verbis. D.
Pauli dicētis: Idoneos nos fecit ministros noui testamēti, id est, 2. Cor. 3.
in suos ministros nos Deus elegit, necessariāq; tam sancto mini-
sterio sufficientiam nobis contulit, tamen quem eligit, cōsiderat
vtrum habilis sit illi muneri suscipiendo: quomodo homines
Ecclesiasticis, aut secularibus dignitatibus sine delectu quosdā
perficere audent, non considerantes, vtrum requisitis cōditioni-
bus polleant, cum ipsi nullam eis sufficientiam conferre valeāt? August. in
Operniciosam iniquitatem. Cōtra hos, inquit, D. Augustinus: Ept. 29. ca. 2.
Quis

Cant. 1.

Ansel.

Tho. 2. 2. 9.

63. art. 2. ad

3.

Tho. 2. 2. 9.

185. art. 3.

in corp.

1. Tim. 3.

Tit. 1.

Quis ferat, si quis diuitem alligat ad sedē honoris Ecclesiæ contē 16
 pto paupere instructiore, & sanctiore? Sponsus in Canticis dicit
 spōsā: Oculi tui columbarum. Cur oculos colūbarum in spon-
 sa cōmendat? Respōdet D. Anselmus: quoniā inter alia semper
 colūba eligit meliora grana. Tu etiam ex omnibus satis in agro
 Ecclesiæ, elige selectiores, nō peiores. Et ita dicit B. Thom. licet
 in foro cōtentioso sufficiat, q̄ electus sit bonus: in foro tamē con-
 sciētix requiritur, q̄ sit optimus: vel simpliciter, vel in ordine ad
 bonū cōmune. Et de electo dicit alibi, requiri in illo, q̄ nihil in se
 inueniat, per quod illicitū ei reddatur assumere prēlationis offi-
 ciū. Quod cōsonat doctrinā B. Pauli dicentis: Oportet Episco-
 pum irreprehensibilem esse. Et alibi, Oportet, inquit, Episco-
 pum sine crimine esse: sed hospitalem, benignum, sobrium. Vbi
 alij transtulerunt: prudentem. Quæ est valde necessaria cōditio 17
 in eo, qui alios rectorus est. Nulla hominū lingua satis explicari
 queunt damna, quæ rebus publicis inde proueniunt, quod in
 electionibus hæc iustitia non seruatur. Elegit Bacchides viros
 impios, & constituit eos dominos regionis. Ecce quid ex horū gu-
 bernatione subsecutum est? Attendite quid sacer textus dicat:
 Facta est magna tribulatio in Israel qualis nō fuit ex die, qua nō
 est visus propheta in Israel. Et in Prouerbijs dicitur: Regnātib⁹
 impijs ruina hominum. Et in ecclesiastico: Rex insipiens perdet
 populū suū. Per viscera misericordix Dei nostri fratres dilectis-
 simi vos quāta animi cōtentione possum, deprecor, vt in electio-
 nibus vestris omnē passionē, affectionē q̄; diligentissimē fugiatis
 neq; animabus vestris tā graue onus imponatis. Quis vnquā co-
 lūnas ædificij maximi, atq; pretiosissimi ex putridissimis lignis 8
 de industria fecit? Domus pretiosissima, in qua habitat rex celo-
 rū, est Ecclesia. Cauete ergo ne colūnas, hoc est, prælatos, & gu-
 bernatores extruatis homines corruptis moribus infectos: cūcū-
 nāq; dāna, quæ ex istis colūnis prouenerint, super cōsciētias ve-
 stras corruēt. Quāobrē ante electiones diuinū spiritū consulite,
 rogātes, vt vos illuminet, quod diuinæ ipsius volūtati cōformari
 noueritis. Itafecerūt filij Israel. Qui post mortē sancti Iosue cō-
 suluerūt Dñm dicētes: Quis ascēdet ante nos cōtra Chananzū,
 & erit dux belli? Et obseruate quātum Deo fuerit grata hæc con-
 sultatio: ob eam enim tanta animi præstantia, & fortitudine in-
 signem à Deo ducem obtinuerunt, vt terram Chananzorum tradi-

1. Mach. 9.

Prou. 28.

Ecclesi. 10.

Simile.

Iudi. 1.

tradiderit in manus eius. Sequitur enim ibi: Iudas ascendit, & ec-
 ce tradidi terram in manus eius. Dicite mihi, obsecro, cur tā cre-
 brò vincimur? cur Respublicæ languescunt? cur subditos plerū-
 que deteriores fieri conspiciamus? Certè quia electores, Dei obli-
 ti potiùs cōmodum, carnem que suam, quam Deum consulunt.

Post multum vero temporis venit Dominus seruatorum illorum, & po-
 suit rationem cum eis. Vbi nos legimus apud Isaiam: Ecce dies Do-
 miniveniet crudelis: alia trāslatio habet: Ecce dies Domini venit. *Isai. 13.*
 crudelis. Et sic est in contex. Græco, & in paraphrasi Chaldaica.
 Et sic etiam legit Beatus Hieronymus. In hoc verbo, venit, duo
 significantur. Alterum est: diem illum adeò certum fore, quasi
 iam esset tranfactus. Alterum est: illius aduentum adeò citum,
 breuemq; fore, vt à sacra Scriptura iā præterisse dicatur. Quod
 20 cū ita sit, quomodo dicit hic summa veritas, se post multū tē-
 poris à seruis suis rationē exacturum esse venturū. Dico quāuis
 postquam rationis vsus pertingimus, vnum tantum diem viue-
 remus, illum vnum multum temporis posse vocari, quia in illo
 multum mereri possumus, magna que in diuino conspectu præ-
 mia cœlesti adiuti auxilio adipisci valeamus. Quod si ita nō esset
 quodammodo homo de fortuna sua conqueri posse videretur,
 quia cū Deuselephanti, coruo, alijs que brutis oblongam vitā
 concesserit, ipsi tam excellenti creaturæ, in quo sapientiam suā
 ostendere voluit, cū dulcius vita fruitur, eā abscindat. At no-
 luit Dominus tam liberali manu hominē multis donare, quā
 alia animantia, vt excellentiori portione, scilicet, ratione, prudē-
 tia que vtendi occasionem haberet: non quidē ad corporalia, sed
 21 ad spiritalia perquirenda. Et quanuis hic ob prædictam causam
 hominis vitalongum tempus ad merēdum vocetur, in alijs quā
 plurimis locis sacra pagina humanæ vitæ breuitatem exagge-
 rat, vt homo illius sit parcus, nec eam insipienter expendat. Vi-
 uus Paulus dicit: Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. *Ephes. 5.*
 Id est, ne punctum quidem temporis amittatis, sed illius parcissi-
 mi estote, dies enim nimis laboriosi sunt. Stultus esset, qui alsem
 tantum modo possidens illo magnum conuiuium vellet extrue-
 re. Omnes sumus pauperes vitæ. Et ita dicit Iob: Homo natus de *Iob. 13.*
 muliere breui viuens tempore. Et iterū: Breues, inquit, dies ho- *Iob. 14.*
 minis sunt. Nos autem adeò insensati sumus, vt vitam ac si illius
 locupletissimi essemus, liberalissimē consumamus: verum nul-

Ezech. 16.

randum. Maximum malum est ò peccator, talentum, quod tibi Deus commisit, quo sibi seruire, te sub pedibus posuisse, & sub terra peccatorū tuorū illud abscondisse volentem, vt talus, ingenium, diuitiæ, sapientia, omniaq; , quæ a Deo recepisti, corporis tui terræ deseruiāt. Etenim hoc est talentum in subfossa terra abscondi, videlicet, terrenis voluptatibus inseruire. O quā opere de hoc Ezechiel Propheta Deinomine queritur, dicens: Perfecta eras in decore meo, quem posueram super te, & habens fiduciam in pulchritudine tua fornicata es in nomine tuo. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo, & argento meo, quæ dedi tibi: & fecisti tibi imagines, & fornicata es in eis. Ecce, ego extēdam manum meam super te, & auferam iustificationem tuam, id est, remedium, ac tempus, quo iustificari posses. Et dabo te in manus odientium te. Væ, væ tibi, ait Dominus Deus. O terribilia verba. Equis non stupet audiens supplicia, quibus Deus comminatur peccatores armis, ipsi bellū inferentes, quæ illis Deus concessit, vt aduersarijs suis bellum inferrēt? Nimis longū esset diffuse recenseri pœnas, quas sacer contextus ibidē refert. Quarū vna est, iustificationis ablatio, quod idem est, ac præcipere, vt ab eo talentum auferatur, qui illud abscondit. Quæ pœna, omnes peccatores in hora mortis afficiuntur, scilicet, steriles relinquuntur, ineptique, ne vllō vnquam tempore pœnitentiam faciāt. Negligentiam igitur, dilectissimi fratres, qua circa hoc huc vsque vli fuistis amarissimis lachrymis lamentamini, talento q; suscepto vtimini, veram agentes pœnitentiam, prius quàm a vobis auferatur. Sicque Deus gratiam suam vobis conferet qua cœlestis gloriæ beatitudo comparatur: ad
 quam nos perducatur Iesus Mariæ
 filius, Amen.

39

IN

In eodem Communi Confes- sorum Pontificum Con- cio prima.

*Nemo accendit lucernam, & in abscondito ponit eam,
 neque sub modio, &c. Luc. ii.*



2

3

NAIAS Propheta exhortans Hebræos vt in fide atque obedientia Dei conserua-
 retur, dicebat eis: Audite me, qui sequimini quod iustum est, & queritis Dominum. Attendite ad petram, vnde scissi estis, & ad cauernam laci, de qua præscissi estis. Attendite ad Abraham Patrē vestrum, & ad Saram, quæ peperit vos. His verbis sanctus Propheta eos ad patris eorum Abraham fidem, & obedientiam, matrisque Saræ sinceritatē, ac sanctimoniam imitandam incitare conabatur. Vnde egregia similitudine vocat Abraham petram propter fidei firmitatem, & obedientiam singularem. Beatus Ioannes dicit in Apocalypsi: Structura muri ciuitatis sanctę Hierusalem cœlestis erat ex lapide Iaspide, & fundamēta muri ciuitatis omni lapide pretioso erat ornata. Hi lapides pretiosi sunt iusti, quorum vnus ex præcipuis est Abraham. Ideo q; hic petra vocatur. Quasi Hebræus diceret: Cauete, ne similes sitis lateribus, ex terra & aqua humanarum voluptatū, cupiditatū que compositis, qui per laterē illū figurati sunt, de quo dixit Deus Ezechiel Propheta: Sume tibi laterem & scribes in eo ciuitatem Hierusalem, & ordinabis aduersus eam obsidionē. Quasi diceret: Hebræus peruersus non est lapis pretiosus excisus ab Abraham dignus, qui in cœlesti ædificatione collocetur: sed terreus later perpetuo bello in inferno deustandus, & conterendus. Magnam utiq; habet efficaciam, piū viri sancti exemplū, si quidē sanctus Isaias homines pio Abraham exēplo, qui tot ab illinc annos præterierat, ad virtutem cōcitare conabatur. Cum q; presentibus magis quàm absentibus moueamur, hinc inferitur, bona opera, quæ homines ab alijs hominibus fieri proprijs oculis

Isai. 51.

Apo. 21.

Ezech. 40.

2. Cor. 13.

Philip. 4.

D. Tho. 2.

2. q. 163.

arti. 1.

Soleß. 3.

Iob. 10.

Grego. ho-
mil. 5. sup.
Lucam

lis intrinsetur, maxime illos commouere. Ideo non solum vult Deus quenquam interius esse iustum, sed etiam iustitiam aspectu, exterioribusque operibus precipit patefieri. Et ita dicebat D. Paulus: Spero autem quod cognoscitis, quia nos non sumus reprobis. Ex quo apparet, sanctos Apostolos talia opera exteriorius facere conuenisse, taliaque virtutis exempla prestitisse, ex quibus, tanquam ex euentissimo testimonio colligi, atque etiam intelligi posset, eos reprobos non esse. Estque notandum hic aliam translationem habere: spero autem, quod cognoscetis, quod non sumus reprobis. Et sic est in contextu. Græco: & sic legitur B. Ambrosius. In qua temporum, cognoscitis, scilicet, & cognoscetis, varietate illorum caelestium virorum perseverantia in ipsorum operibus, pioque exemplo significatur. Idemque sanctus Apostolus Christianos facere precipiebat, dicens: Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Non dicit: Vni, vel alteri, nota sit modestia vestra, sed omnibus hominibus. Et D. Thomas ait: Ad modestiam spectat gubernare omnes hominis gressus, & corporis motus, ut interius, & exteriorius sanctus existat. Et iterum ipse Apostolus: Induite, inquit, vos sicut electi Dei, sancti, & dilecti, modestiam. Quasi dicat: Licet infideles exterioribus sensibus dissolutos, publiceque peccare videatis: vos tamen tanquam electi, atque dilecti Dei insignia seruorum eius accipite, & ea vos superinduite. In omnibus membris vestris illucescat modestia. Ob hoc sponsus sponsam commendabat in Canticis, dicens: Odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris, ubi per vestimenta, corporis membra possunt intelligi, quae sunt animae vestimenta, sicut ait Iob his verbis: Pelle, & carnibus vestisti me. Et omnia eius membra, quae sunt animae indumenta erant sicut odor thuris, quia in illis omnibus modestia relucebat. Et ubi nobis S. Apostolus modestiam commendat: precipit etiam, ut viscera misericordiae, benignitatem, humilitatem, patientiam, aliaque virtutes induamur. Et virtutes illas indumenta vocans significauit, illa etiam exteriorius ostendi debere.

Hanc caelestem doctrinam diuinus magister noster in hodierna sancti Euangelij lectione confirmat, dicens: Nemo accendit lucernam in abscondito ponit, sed super candelabrum, ut qui ingrediuntur, lumem videant. In quibus verbis nos ita bona opera facere precipit, ut proximis nostris luci sint, magnoque pietatis exemplo. Lucerna significat bonum opus. Et ita dicit B. Gregorius: Lucernas quippe

ardentes

ardentes in manibus tenemus, cum per bona opera proximis nostris lucis exempla monstramus. Per lucem vero diuina gratia designatur. Vnde in libro Iob, postquam de singularibus Dei inuentioibus dictum est, additur: Ecce haec omnia operatur, ut reuocet animas eorum a corruptione, & illuminet in luce viventium. Iob. 38. Lux viventium est gloria. Nam haec corporea lux est visorum, atque mortuorum lux, iustorum, scilicet, peccatorumque communis. Ideo hic non fit sermo de hac luce, sed de gratia, quae solis iustis illucescit, solorumque viventium lux est. Quae ob triplicem rationem lux appellatur. Primo, quia animi oculos illuminat, atque clarificat. Et ita dixit Dominus per Isaiam Prophetam. 54. c. & est apud B. Ioanem: Vnctio eius doceat vos. Deque iis, qui sine gratia atque in peccato commorantur, dicit Sophonias Propheta: Ambulabunt ut caeci, quia Domino peccauerunt. Vna ex plagis, quas Deus immisit in Aegyptios, fuerunt horribiles tenebrae. Mirabileque fuit, quod filii Israel cum Aegyptiis commorantibus, ubicumque habitabant filii Israel, lux erat. Illa erat quaedam figura militantis Ecclesiae, in qua iusti peccatoribus admisti morantur: iustique in luce, peccatores autem in tenebris sunt. Contemplamini dimidium huius templi lucidum, dimidium vero esse tenebrosum, & utrobique homines esse. Hoc intervrosque interesset, quod in lucido commorantes non viderent eos, qui essent in obscuro sed semet ipsos inuicem intuerentur: homines vero in obscuro delitentes non se quidem, sociosue suos, sed alios, qui in lucido sunt aperte viderent. O quam verè hoc inter iustos, ac peccatores interest. Peccator in tenebris existens, neque se, neque socios suos videt. Est concubiniarius cum alijs sibi similibus conuersans, neque sua horribilia peccata, iram, passionem, aliaque innumera mala in se, neque in socijs suis animaduertit, videns autem seruum Dei irasci, aut ridere statim de illo detrahit, dicens: Vidistis ne quomodo sanctus ridet, quomodo ira ex eadem descendit? Itaque sua ingentia mala non animaduertens minimos quosque iustorum defectus condemat. O miserrime, quia in tenebris, & in umbra mortis sedes, temet ipsum non videns, alios in luce persistentes cernis: profecto si ille tui similis esset, hoc (credo) non diceres. Et contra facit iustus, qui cum sit in luce, defectus suos, sociorumque virtutes perspicit: peccatores autem sedentes in tenebris non videt, neque de eorum sceleribus perscrutandis rationem habet, ad detrahendum, aut eos infamandos: sed tantum,

I. Ioan. 2.

Sopho. 1.

Exod. 10.

vt, si potest, eis remedium adhibeat. Magnum est hoc argumen-
tum ad iustos à peccatoribus distinguendos. Nam qui seruis Dei
honorem detrahit, eosque imperfectos, & peccatores esse dicit,
occasionem præbet, vt ipsemet tanquã Aegyptius in tenebris
esse iudicetur. Secundò gratia dicitur lux, quia lux lætitiã gi-
gnit. Et ita dixit Tobias, quale gaudium mihi erit, quia lumẽ ce-
li non video? Maiorẽ autem lætitiã gratia in anima causatur.
Et ita in Psalmo dicitur, oleum lætitiæ. Sicque alibi ipse Dauid
dicit: Lux orta est iusto, & rectis corde lætitia.

Tob. 5.

Psal. 44.

Psal. 95.

2. Cor. 13.

Simile.

Isai. 64.

Eccle. 9.

Psal. 30.

Cum igitur per lucernam bonum opus, & per lucem gratia
designetur, ille lucernam accendit, qui bonũ opus facere curat
in gratia persistens. O quã salubre erit animabus vestris, fratres
dilectissimi, si prius quã bona opera faciatis, per veram pœni-
tentiã Dei gratiam curetis adipisci. Scriptum est enim: Si di-
stribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradi-
dero corpus meum, ita vt ardeam, charitatem autem non habue-
ro, nihil mihi prodest. Aurũ, & argentũ, quia pretiosa sunt me-
talla, etiam si in numos versa non sint, pretium tamen non amit-
tunt. Aes autem, vt vile est metallũ, & nisi ex illo numus fiat, ni-
hil ferè pro paruo ære dabitur vobis. Si fragmentum lebetis acci-
peres, & in forũ pro eo aliquid empturus te conferres, ab omni-
bus iridereris, nec aliquid eo emeris: quia nõ est moneta. Si ve-
rò in isto ære cuneus regius locaretur, & numus efficeretur, valo-
rẽ haberet. Sic opera nostra nõ aurea quidẽ vel argẽtea sunt, sed
vilissimi, atque abiectissimi metalli, quia, vt ait Isaias: Facti sumus,
vt immundi omnes nos, & quasi pannus menstruatae vniuersae
iustitię nostrae. Quicquid facere possumus, ex se non sufficit ad
æternã beatitudinẽ comparandã. At si in hoc vili metallo cœle-
stis regis cuneus, quæ est diuina ipsius gratia, imprimatur, opera
nostra acceptabilis moneta efficiuntur, quibus cœlorũ regnũ eme-
re valeamus. Quod si quis querat, quomodo Dominus vnus tã-
tum lucernæ similitudinẽ adducit: nunquid ipse contẽtus est
quod vnum tantum bonum opus efficiamus? Non vtique; sed po-
tius dicit: Quodcunque facere potest manus tua, instãter opera-
re: quia neque opus, neque ratio erunt apud inferos. Valdè per-
pendite illum dicere: Quodcunque facere potest manus tua, ne
arbitremini eum leuissimo quoque ministerio sibi exhibitõ esse
contentum. Et sic vbi nos legimus in Psalmo: Veritatẽ requirit
Dominus

73 Dominus: alij transfulerunt, veritates requirit Dominus. Et sic
habet Græcus cõtextus, & paraphrasis Chaldaica. In qua trans-
lationum varietate duo mysteria delitescunt. Alterum, Deum
non esse contentum vnã veritate, id est vno bono opere, sed mul-
ta exigere. Alterum verò, ipsum non solum requirere, vt in po-
sterum, & in futuro tempore bona opera faciamus, sed etiam vel-
le, vt de præsentia ea operemur. At vnus lucernæ similitudinẽ
adduxit, quia vnum bonum opus in Dei gratia, & charitate ho-
mo perficiens ad alia multa faciendã disponitur.

Dicensque, *Nemo accendit lucernã, &c.* vsque ibi, *Lumẽ videãt*,
Admonet nos, ne bona opera nostra abscondamus, sed illa palam
faciamus, vt omnibus innotescant, sicque; nostro pio exemplo ad
alia similia faciendã concitentur. At, dicit quispiam: Hoc repu-
gnare videtur verbis illis, quæ alibi hæc eadẽ summa veritas di-
xit: scilicet, *Attẽdite, ne iustitiã vestram faciatis coram homi-* *Matt. 6.*
nibus. Prius quã dubio respondeatur, operæ pretiũ erit hæc
verba explicari: sunt enim magis animarum nostrarum ædifi-
cationi. Nonnullæ sunt virtutes adeò excellentes, vt sacra pagi-
na eis per hyperbolẽ totius sanctitatis, atque iustitiæ nomẽ soleat
attribuere: nõ quod illæ per se solæ tota iustitia sint, sed quia alias
virtutes secũ afferunt. Humilitas tanta, tamque; insignis est virtus
vt cum de illa Christus Redemptor noster loqueretur, recusanti
glorioso Baptistæ illum baptizare dixerit: *Sine modò: sic enim* *Matt. 3.*
deceat nos implere omnem iustitiã, id est, humilitatem. Omnẽ
vtique iustitiã appellauit humilitatem: non quod illa per se
sine charitate sanctitatis aliquid habeat: sed quia tam excellens
est, vt sola sine charitate esse nequeat: atque etiam, quia ad alias
virtutes impetrandas est via. Et ita de amore proximi dicit Bea-
tus Paulus: *Qui diligit proximum, legem impleuit.* Hoc dicit,
quia adeò est excellens charitas proximi, vt si sit vera, & perfe-
cta, sine Dei amore esse non possit, ipsaque reliqua legis præce-
pta faciat adimpleri. Sic eleemosynam erogare: veraque in pro-
ximos misericordia vt adeò est excellens, atque animam ad alia
complura bona tãto opere disponit, vt hic à Domino absolute iu-
stitia nuncupetur, dicente: *Attẽdite ne iustitiã vestram faci-* *Rom. 13.*
atis coram hominibus, quasi ipsa esset tota iustitia iudii. Di-
citur etiam iustitia, quia per eam disponitur homo, quanuis
sit in lethali peccato, ad hoc, vt iustificetur. Et sic dixit fan- *Dani 4.*
ctus

&us Daniel Nabuchodonosor Regi intelligens eum in Dei indignatione esse: Quam obrem rex consilium meum placeat tibi & peccata tua elemosynis redime: & iniquitates tuas misericordijs pauperum. Forſitan ignoscet Deus delictis tuis. Dicitur etiam iustitia, quia superflua demit, iustasque vestes, ac diuitias ſinit. Habes vestem oblonga cauda, abſcindis caudam, eaque pauperem induis, tunc vestis remanet iusta. Cum serpens pro parentem nostram Euam deceperit, mulieres eius caudam hæreditario iure acquisisse videntur, sicque oblongas caudas in vestibus gerere student. Has igitur caudas dominæ abſcindite, vestesque iustæ manebunt. Non solum autem in vestibus, sed multo studiosius etiam in diuitijs hoc seruare debetis, ita vt tantummodo maneat necessarium, cū summa veritas dicat: Quod superest, date elemosynam. Dicitur etiam elemosyna iustitia, quia iuste non per affectionem, sed per charitatem diuidi oportet. Contingit, vrbis gubernatores fontem in ciuitatem inducere, vt canalibus per diuersa loca decurrat, ita vt monasterijs, hospitalibus, populoque deseruiat. Si multum aquæ per vnum illorum canalium decurrit, parum, aut nihil supererit, quod in alios canales distribuatur. In diuitem, tanquam in fontem multæ diuitiæ concurrunt, quæ ex diuinæ misericordiæ venis procedunt. Hæc aqua tibi, ò diues, conceditur, vt eam inter egenos diuidas. Et ita dicitur in Prouerbij, Deriuetur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas diuide, sit vena tua benedicta. At si tota aqua per affectionis canalem exit, & in tuorum propinquorum diuitum pilum deuenit, charitatis canal, qui in seruatorum tuorum, clientumque pauperum pilum tendit, areſcet. Quod si tota aqua per affectionis canalem, exit, qui in diuitum clientum, famulorumque tuorum pilum ducitur, charitatis canal areſcit, quo pauperum alienorum necessitates subleuandæ erant. O Charitatis canal, quam parum aquæ per te defluit, quia homines affectione, vanitateque moti diuitias suas cum propinquis amicisque suis inordinate consumunt: vixque illis remanet quid ob pietatem alienis valeant elargiri. Fratres dilectissimi per illam ineffabilem charitatem, qua nos Deus diligit, atque adiuuat, vos deprecor, ne sic se res vltius habeat: sed in bonorum vestrorum distributione iustitiam obseruetis, quo elemosyna vestra diuinæ sit grata celsitudini, meritoque iustitia

Luc. 11.

Simile.

iustitia possit appellari. De hac iustitia loquitur Dominus cum dicit, Videte, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus. Quod vt superius dicebamus, contradicere videtur his verbis, quæ hic Dominus dicit: Nemo accendit lucernam, & ponit eam sub modio: &c. Verum idem Dominus hoc dubium soluit. Nā cum dixisset: Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus: addidit, vt videamini ab eis. Ex quo apparet, hic malā tantummodo intentionem prohiberi, ne, scilicet, opera cum inanis gloriæ cupiditate fiant, ne illa destruantur, atque inania reddantur. Apponitur tibi in mensa catinus gerens (vna pella de manjar blanco, aunque sea todo pechugas de gallinas) si tamen cibus hic est fumo infectus, amarissimus est, nec illum edere potes. O quā excellens est quenquam, hospitale, aut monasterium extruere, aut aliquod aliud charitatis opus efficere: at inanis gloriæ fumus illud perdidit, quia hoc, vt hominibus placeres, effecisti. Tolle isthinc cibos istos, illos quippe Deus nūquam edet. Itaque ex prædictis liquet, valde necessarium esse, vnos proximos suis optimis operibus publice factis ob hunc tantummodò finem, vt Deus propterea ab omnibus glorificetur, alios ad virtutem ardentibus animis concitare.

Simile.

Estque valde notandum, hoc sanctum Euangelium nobis à sacra Matre Ecclesia in sanctorum Confessorum Pontificum solennitatibus proponi, vt prælatos erudiat, eos magis, quam alios oportere alijs præstare pietatis exemplum. Omnibus cōpertum est scandalum à quocunque perhibeatur, nimis perniciosum esse, illudque videntes valde inficere. Vnde quauis sancti Patres multa signa reprobationis assignarunt, vnum tamen ex præcipuis esse credo, quenquam non esse contentum iniquitatibus suis, sed alios etiam ad peccandum inducere. In veteri lege decretum quoddam sic habebat: Animam pro anima, dentem pro dente, oculū pro oculo. Quid igitur pretij solnet, qui fuit in causa, vt proximus suus in inferno perpetuis cruciatibus torqueatur? Iustū vtiq; Dei suppliciū fuit, Pharaonē, q̄ Hebræorū pueros immaniter in fluuio submergebat, cū vniuerso exercitu suo in mari rubro submergi, indeq; in infernū detrudi. Et Dauid etiā iuste punitus fuit cū eius filius Absalō ipsius vxores publice violauit, quia ipse proximi sui vxorem deturpauerat. Et in libro Iudicū dixit Adonibezec. Septuaginta reges amputatis manuum

Exo. 21.

Exo. 14.

Iud. 1.

manuum

manuum, ac pedū summitatibus colligebant sub mensa mea ci²²
 borū reliquias, sicut feci, ita reddidit mihi Deus. Ecquid ex his
 omnibus sequitur, nisi, eius, qui causa fuit, vt anima pretioso Ie-
 su Christi sanguine redēpta Sathanæ traderetur, animam iusto
 Dei iudicio ipsi Sathanæ esse tradendā, nisi veram egerit pœni-
 tentiā? Quis igitur hęc audiens a modò nō timebit proximis suis
 scandalum dare? At quauis omnium scādala nimis pernicioſa
 sint, longè tamen prælatorum, principum, & concionatorū scan-
 dala perniciosissima sunt. Cūm David filium suum Abſalonem
 fugeret, occurrit ei vilissimus quidam Semei, qui eum conuitijs
 insectatus est: petentiq̄e militi facultatem occidendi illum, re-
 spondit David: Ecce filius meus, qui egressus est de vtero meo,
 quærit animam meam, quanto magis hic filius Gemini maledi-
 cet mihi? Quasi diceret: Quid mirū si me alienus opprobrijs affi-
 ciat, cūm proprius filius meus mihi mortem curet inferre? Et for-
 sitan iniquus ille Semei idēd in regem ausus est exurgere, quia
 proprium eius filium ipsi bellum inferre perspexit. Sic dicere
 possumus: Quid mirum si plebeij, sæcularesq̄; homines peccata
 committant, cūm magnates, Ecclesiasticiq̄e viri Deum offen-
 dant? Quantum maiorum scandalū officiat, eo quòd minores
 magnopere mouet, humanalingua nequit explicari. Vbi nos le-
 gitus in Isaia: Principes tui infideles, in contextu Græco habe-
 tur: Principes tui rebelles. In quo significantur principes Deo
 inobediētes muneri suo esse infideles: cūm enim minores ad bo-
 num excitaturi essent, eos in malum inducūt. Quemadmodum
 igitur malum eorum exemplum perniciosius est minorum scan-
 dalo, sic bonū ipsorum exemplum vtilius est. Idēd volens Deus²⁴
 Iudæorum Synagogam reformare, dixit per Oſeā Prophetā,
 illam maximis supplicijs comminans: Auferat fornicationes
 suas à facie sua, & ad altera sua de medio vberum suorum, ne for-
 te spoliem eam, & nudam statuam eam, secundum diem natiui-
 tatis suæ, & ponam eam, quasi solitudinem, & statuā eam, velut
 terrā inuiā: & interficiā eā siti. O quot pœnas, atq̄; supplicia hic
 Dñs accumulāt. Valde necessariū esse oportet, quod sub tā terri-
 bilib⁹ pœnis præcipit. Sensus literalis hui⁹ sentētiæ est, q̄ tūc Sy-
 nagoga erat vnū corpus mysticū, sicuti nūc est sancta ecclesia, vt
 ait D. August. Vultus hui⁹ corporis sunt ecclesiastici prælati, sæ-
 cularesq̄; dñi, atq̄; magnates. Vbera aut̄ sunt viri eruditi, & cōcio-
 natores,

2. Reg. 16.

Isai. 1.

Ose. 2.

August. lib.
22. de ciuit.
cap. 18.

25 gnatores, qui doctrinæ suæ lacte populam alunt. Præcipiens igitur
 Deus tanta cum exaggeratione, vt spirituales, corporalesq̄e
 idololatriæ, atque adulteria à facie, & vberibus tollerentur, præ-
 cipit, vt prælati, concionatores, atque magnates se se à sceleribus
 abſtinerent, & præ cæteris optimum pietatis exemplum in Re-
 publica præbere curarent. Et hæc est, vt prædictū est, causa, qua
 re hæc sancti Euangelij lectio in confessorum Pontificum solen-
 nitatibus decantatur. Atque etiam dicere possumus virum iustū
 accensam esse lucernam. Nam de sancto Elia dicitur in ecclesia-
 stico: Surrexit Elias Propheta quasi ignis, & verbū ipsius quasi
 facula ardebat. Et de glorioso Baptista dixit Christus Redem-
 ptor noster. Ille erat lucerna ardens, & lucēs. Super quæ verba
 dicit Beatus Bernardus: Ardere, & non lucere parum est: lucere,
 26 & non ardere vanum est: lucere verò & ardere perfectionis est.
 Ardere est bene operari: lucere, est docere, optimumq̄e præsta-
 re pietatis exemplum. Talis erat Diuus Ioannes, lucerna ardēs,
 & lucēs. Et de sanctis quatuor mysteriosis animalibus dicit Eze-
 chiel Propheta: Aspectus eorum, quasi carbonis ignis ardentis,
 & quasi aspectus lampadarum. Nonnullæ faces lychnumi (El pa-
 nilo) crassum, & stupeum, ceramq̄e infectam, & immundam,
 nigramq̄e habent. Et quauis exterius munda, pulchræ que ce-
 ræ operimentum habeant, non bene lucent, quia, vt quod latet
 interiūs est immundū, lux fumo proſilit admista. Aliæ habent
 lychnum tenuē, mundaq̄e cera, exactisq̄e filis sunt confectæ,
 & hæ lucidæ, ac splendidæ sunt. Sic accidit in hominibus: alij
 crassum nimis lychnum, stupaque arstitis plena confectū habēt:
 27 id est cōscientiam habent diuini timoris expertem, alienis sum-
 ptibus aluntur, vsque ad altaria (vt aiunt) deprædantur, nec idēd
 scrupulo cruciantur. Cum igitur conscientia lychnus, vitæq̄; ce-
 ra tam corrupta, atque immunda sit, qualem poterunt Reipubli-
 cæ lucem exhibere? Quicquid in illis videtur, scandali, maliq̄e
 odoris est fumus. Alij delicatè nent, conscientia q̄e lychnum
 nitris tenuem habeat. Ex his erat Diuus Paulus, qui dicebat:
 Gloria nostra hæc est, testimonium conscientia nostræ. Simul-
 que cum delicato, tenuiq̄e bonæ conscientia lychno purissima
 sunt cera confecti, quæ est exterior vita, hisq̄; optimis rebus splē-
 didissimam lucem emittunt, qua vniuersæ Reipublicæ illuce-
 scunt. Has igitur lucernas non abscondi quidem, sed super digni-
 tatum,

Eccle. 28.

Ioan. 5.

Bernar.

Ezech. 1.

2. Cor. 1.

tatum, publicorumq; muneram Reipublicæ candelabra locari, & oportet. Nam: *Nemo accendit lucernam, & ponit eam sub modio, sed super candelabrum, ut qui ingrediuntur, lumen videant.* Quod ita declarari potest. Quemadmodum, qui lucernā accendit, eam, ut in candelabro ponat, accendit; sic, quem Deus gratia tua incendit, cuique virtutem, ac sapientiam communicat, vult super dignitatis candelabrum constitui, non autem improbum, & ignarum. Nō dicit, ut ipse se ponat, sicuti lucerna non se in candelabro constituit. Vt enim ait Beatus Paulus: Neque quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron. Atque etiam Diuus Thomas ait, melius esse recusare prælationem, ad quam aliquis eligitur, quàm ei consentire, ve eam acceptare, dummodo non imponatur à superiori necessitas. At electores quantum est ex se, meliorem tenentur eligere: magnamque diligentiam eos oportet adhibere, ut munus publicum electus acceptet. Sic que illi multum merebuntur Reipublicæ commune bonum curantes, ipseque apud Deum etiam multum gratiæ consequetur munus illud ob solum diuinæ maiestatis ministerium, spiritaleque animarum emolumentum inuitus acceptans. Sic que optimi exempli ipsius luce subditi in virtute, gratiaque proficiunt, qua cœlestis gloria comparatur: ad quam nos perducatur Iesus Marię filius, Amen.

Heb. 5.
Thomas
Corinth. 5.

In eodem Communi Confes-
forum Pontificum Concio
Secunda.

Lucerna corporis tui, est oculus tuus, &c.

LUC. II.

Loriusus Apostolus Petrus dicit: In fide omnes vnanimis, compatibles, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles: non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto: sed e contrario benedicentes. Verba vti que sunt hæc tam sancto Apostolo digna, super que notan-

2. Petr. 3.



notandum est, hic, vbi nos legimus: In fide omnes vnanimis, aliã translationē habere: in fine omnes vnanimis. Et sic est in cōtex. Græco. In quo significatur, nos omnes à fide doceri, ut in omnibus nostris pijs operibus vnū, & eundem finē cūcti expetamus, videlicet, ut vni Deo placeamus. Et ita in libro Ezechielis Prophetæ dicuntur iusti, qui ab Angelo non sunt percussi, signum Thau in frontibus habuisse. Idemque signum in frontibus impressum habebant iusti, quos vidit Beatus Ioānes, ut habetur in Apocalypsi. Vbi affirmat se vidisse Angelū clamantem, & dicentem: Nolite nocere terræ, & mari, quo ad usque signemus seruos Dei nostri in frontibus eorū. Et audiui numerum signatorum centū quadraginta millia signati. Thau est vltima litera Hebraici Alphabeti, sicut omega est vltima in Græco. Et quia omega est vltima litera in Græco Alphabeto, ideò Græci per eam finem significare consueverunt. Vt in Apoc. Ego sum Alpha, & omega, principium, & finis. Sic etiam inter Hebræos Thau significat finem. Et ad hoc facit, quòd ipsa litera finem significat. Nam, ut ait Diuus Hieronymus, omnes literæ Hebraicæ propriam habent significationem. Iustosq; omnes Thau in frontibus esse signatos, significat, eos in omnibus operibus, quæ fecerunt Deum vltimum finem habuisse præ oculis, ob diuinum ipsius amorē cum sancta intentione illa facientes.

Ezech. 9.

Apoc. 7.

Apoc. 1.

Hiero. in li.
de nomi.
Hebr.

Idemq; nobis hic Dominus in his Euāgelicæ lectionis verbis præcipit, dicens: *Lucerna corporis tui, &c.* In quibus huiusmodi similitudinem adhibet. Materiales oculi sunt corporis lucerna, quia illud illuminat: sic q; oculis claris, lucidisq; existētibus corpus operationes suas efficit, sicut oportet, scribit, ambulat, laborat, &c. Quòd si oculi obscuri, tenebrosiq; sunt, nihil bene facit: totū obliuit, ac perdit. Sic est in spiritualibus. Oculus est intētio iuxta sanctorū Patrū, Gregorij, Augustini, ac Thomæ expositionē. Et D. Tho. dicit: Merito oculus vocatur intētio, quia cognitionē præsupponit: per quā pponitur volūtati finis, ad quē mouet: sicut oculo præuidem⁹, quòd tēdere corporaliter debeat. Quæ intētio, si lucida, bonaq; fuerit, oia lucide, beneq; fiēt: dū modo opera bona sint, & in diuina gratia fiāt. Quòd si intētio tenebrosa, malaq; est, bona opera perdit. Vel aliter. Quæ admodū ocul⁹ est lucerna corporis: sic aia nostra fide, doctrinaq; rerū que, quas fieri oportet, cognitione illuminata vita, operūq; no-

Grego. lib.
28. moral.

c. 13.

Augusti. li.

4. contra Iu.

li. cap. 3.

D. Tho. 1. 2.

q. 12. art. 1.

ad. 1. Et de

ser. Domi.

in monte. li.

2. cap. 21. to

mo. 4.

strorum

strorum est oculus. Quæ cognitio, si simplex ac sincera est, omnibus operibus nostris illucescit: sic quæ totum vitæ nostræ corpus lucidum, ac splendidum est.

Et addit Dominus dicens: *Vide ergo ne lumen quod in te est, tenebræ sint.* Id est, vide, ut bonas, syncerasque rerum opiniones habeas. Vt enim dixit Isaias Propheta: *Væ, qui dicitis malum bonum, & bonum malum?* Et hæc sincera cognitio, *Sicut lucerna fulgoris illuminabit te.* Vbi alij transtulerunt: *Erit lucidum totum, ut cum lucerna fulgore illuminat te.* Sic (ait) te sincera, puraque cognitio illuminabit. Huius duplicis sententiæ (quò omnibus clarius innotescat) hic est ordo. Ex puro mentis oculo, pura quoque vita sequitur. Ea denique vitæ puritas mentis oculum à quo profecta est, magis purgat, & illuminat. Causæ enim, ut aiunt philosophi, sunt sibi inuicem causæ: itaque mater filiam, filia matrem perficit, & illuminat. Ut igitur priorem expositionem sequamur, iuxta quam nobis diuinus magister noster præcipit, ut omnium operum nostrorum lucida, bonaque sit intentio, oportet nos scire, intentionis puritatem bonorum operum pretium nimis adaugere. Respicens Dominus Iesus vidit eos, qui mittebant munera sua in gazophylacium diuites. Vidit autem & quandam viduam pauperulam, mittentem graminuta duo, & dixit: *Vere dico vobis, quia vidua hæc pauper plus quam omnes misit.* Super quo dicit Beatus Hilarius: In hoc nos supernus magister erudiuit, quanti bonam intentionem æstimet, siquid frigidam diuitum intentionem fecit, ne eius numi aurei tanti apud Deum valerent, quanti illius probæ viduæ graminuta, quia illa feruida, & deuota intentione obtulit. Itaque non solum mala intentio opus perdit, sed intentio etiam minus perfecta multum operi valoris, ac pretij detrahit. Quod hac similitudine clarius apparebit. Si gemini bellatores magna hominum multitudine spectante in campo arma conferent, quorum alter regium oppugnat honorem, alter verò eundem propugnat, Rexque bellatori suo si victor euaderet, ingentia dona promitteret: non est dubium, quin hic eques omnes vires suas in victoria reportanda esset adhibiturus. Hoc autem ob diuersos respectus facere posset. Posset enim finem suum in proprio honore locare, considerans se propter illam victoriam inter fortissimos quosque viros esse numerandum, Vel propter ingentis promissionis auiditatem id face-

Isai. 5.

Luc. 21.

Hilarius.

Simile.

re posset, aut, ut hostem suum, qui ipsum conatur occidere, vlciscatur: vel ut circumstantibus placeat. Vel etiã posset ad viriliter dimicandum fulciri ob regium honorem, cum rex eum intueatur, illumque victorem exire desideret. Dicite, quæso, si rex illius serui sui cor nosset, videretque eum, cum ob illos omnes respectus dimicare posset, ob vnum ipsius honorem, amoremque decertare, nunquid hoc non pluris æstimaret, quam, si ob vnum illorum finium pugnaret? Sic vtique: nisi forte iudicij, ac rationis expertus esset.

Scitote igitur, fratres, de singulis nobis Sanctum Iob dixisse *Militia est vita hominis super terram.* In hac militia aduersus Demonem cœlestis gloriæ regis hostem dimicamus. Hocque certam tunc incipit cum rationis vsus illucescit. Vincētibz nobis cœlorum regnum promittitur, magnæque maiestatis in gloria sedes preparatur. Ipse nanque Deus dicit, *Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo.* Hoc prælium coram omnibus sanctis, Angelisque committitur. Adestque supernus rex victoriam nostram vehementer exoptans. Quapropter maximè nos oportet fulciri, & præstantissimè decertare. Animaduertendus est autem finis, quem nobis in hoc prælio proponimus. Continget enim nos ob vnam complurium finium dimicare. Aut propter promissionis auiditatem, aut, ut sanctis placeamus, & inter eos numeremur, aut, ut Demonem vlciscamur: aut propter solum cœlestis regis nos aspicientis, intentionesque nostras cognoscentis honorem. Ideoque quauis quælibet prædictarum intentio in operibus licet haberi, non tamen est dubium, quin hæc vltima sit omnibus perfectior, Deoque gratior, & perinde maiori præmio afficienda, quam aliæ. Quamobrem omnibus his finibus depositis perfectiorem amplectamur: ne fontem pro riualo, nec solem pro stellis, nec summum bonum pro peculiaribus dimittamus. Verum est ad hoc, ut quis tam simplici sit oculo, id est, tam pura intentione, in omnibusque ob solum Dei amorē, atque beneplacitum moueatur, oportere eum prius spe præmij excitari. Sicut fecit Dauid qui de se fatetur: *Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum propter retributionem: siue, ut Beatus Hieronymus vertit, propter æternam retributionem.* Deincepsque intentionem hanc perficere debet quo ad usque totius auiditatis extet immunis. Et ita dicit Diuus Bernardus: *Berna.*

Sanct. ij pars.

p

Cha-

2. Reg. 21.

Charitas mercenaria non est: & tamen sine mercede non est. II
 Cum rex Achab flagitiosissimus esset, ita, ut de illo sacra scri-
 ptura dicat: Igitur non fuit alter talis sicut Achab: qui venunda-
 tus est, ut faceret malum in conspectu Domini: illum Deo per
 Eliam Prophetam comminante, scidit vestimenta sua, & ope-
 ruit cilicio carnem suam, ieiunavitque, & dormiuit in sacco, &
 ambulavit demisso capite. Et factus est sermo Domini ad Eliam:
 Nonne vidisti humiliatum Achab coram me? quia igitur
 humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus
 eius. O benedictus, & glorificatus sit talis Deus: Omnes te
 Domine coelestes Hierarchiae collaudent: quia tantopere pec-
 catorum poenitentia mitigaris. Eia fratres, qui peccastis, &
 tantam hanc maiestatem offendistis, hunc regem imitami-
 ni, cilicijs operimini, ieiunate, in diuino eius conspectu hu-
 miliamini, sicque eius furorem placabitis. At ex omnibus
 praedictis haec verba perpendite: quia humiliatus est mei cau-
 sa: quae ad rem, de qua loquimur, valde conducunt: cum
 Dominus intentionem, qua hic rex poenitentiam egit, pra-
 caeteris omnibus aestimet. Non utique dicit, eum ob infer-
 ni timorem humiliatum fuisse, aut quia temporalia flagel-
 la timeret, sed, mei causa: quanuis in principio haec illum
 ad poenitentiam agendam commouerunt. Est etiam valde
 notandum quomodo (*se para D105*) ut peccatorem poeniten-
 tem prospiciat: Eliamque vocat, ut eum etiam videat tan-
 quam rem sibi gratissimam. Non solum autem poenitentiam,
 sed minimum quodque bonum opus, quod iusti faciunt, attē-
 tē considerat: sicut apparuit in glorioso Confessore Martino. 13
 A quo cum pauper eleemosynam peteret, neque ille quicquam
 aliud praeter pallium haberet, quo operiebatur (etenim mi-
 leserat) illud abscidit, mediumque pauperi erogauit. Illaque
 nocte ei Christus redemptor noster illo medio pallio cooper-
 tus apparuit dicens: Martinus adhuc catechumenus hac me
 veste contexit. Hoc (credo) clementissimus Iesus Angelis, qui
 eum comitabantur, dicebat, tanquam eos inuitans, ut ministe-
 rium illud sibi à seruo suo exhibitum aspicerent. Quanuis dimi-
 dium erat pallij, illud tamen Dominus integram vestem appel-
 lat, quia intentionem potius, quam vestem considerauit, scie-
 bat enim eum si posset, integrum pallium fuisse daturum
 Beati.

14 Beati, qui gratissimo huic Domino seruiunt, qui sic exhibita
 sibi ministeria nouit aestimare. Parum equidem dimidium illud
 pallij valebat, & tamen tot ab hinc annis de eo loquitur, eius-
 que memoria nunquam vsque ad mundi consummationem
 inter homines abolebit: in caelo autem vsque ad aeterna saecula
 perdurabit. O vani saeculi amatores, quare haec audientes non
 confundimini? Quot diuitias in illius ministerio expenditis,
 quae postquam consumuntur, protinus obliuioni traduntur: di-
 midium autem pallij propter Deum, datū nulla vnquam delebit
 obliuio. Vt videatis, quid intersit inter eos, qui in Dei ministe-
 rio, & eos, qui in mundi seruitute temporalia bona consumunt.
 Ecquid hoc est Domine? Quam plurimi non vnum quidem pal-
 lium, sed multa etiam bona pauperibus erogarunt propter te,
 15 nec tamen ea tanti aestimasti, nec illa tuis, sicut hoc dimidium
 pallij, tanquam rem tibi gratissimam ostendisti. Dico, illa
 bona non tanto cum affectu, & charitate, quanta pallium hoc
 beati Martini, pauperibus erogari: ideoque Deus illa tanti non
 aestimat. Quapropter non contenti sitis eleemosynam eroga-
 re, sed eam etiam cum affectione, ac pietate largimini. David *Psal. 40.*
 enim dicit: Beatus, qui intelligit super egenum, & pauperem.
 Vbi notandum est eum non dicere: Beatus, qui condolet, aut
 qui miseretur, sed: Qui intelligit super egenum, & pauperem.
 Nam ad pauperi, siue pauperibus subueniendum opus est in-
 telligentia. Prius oportet te intelligere, quid eroges, atque
 quid à te petatur, & cuius causa petatur. Nunquid petitur à te,
 ut vitam dones, sicuti Martyres tradiderunt? An, ut om-
 16 nia, quae possides largiaris, sicuti plurimi fecerunt, seque
 ad vaitas asperasque solitudines contulerunt, aut in arctissi-
 mas religiones ingressi fuerunt? Ijs quae tibi supersunt, pau-
 peribus à te postulantibus poteris subuenire. Quid igitur fa-
 cis cum eis subuenias eius amore, qui tibi quicquid habes, con-
 cessit, & à quo quicquid tibi deficit, speras? Et quanuis te o-
 portet intelligere, & considerare, cui confers eleemosynam, ne
 nimium fatigeris in hoc perscrutando. Quanuis enim pauper
 cui eleemosynam erogas, malus sit, & ingratus, Dominus
 tamen, propter quem illam praebes, optimus est, atque gra-
 tissimus. Quod si dicas: Si pauper est malus, non deprecabi-
 tur pro me, nihil tua interesse credas; nam ipsa met eleemosyna
 P 2 orabit

Eccles. 29. orabit pro te. Sic enim affirmat Ecclesiasticus dicens: Conclū-
de eleemosynam in sinu pauperis, & ipsa orabit pro te. Quod
si cui præbes eleemosynam, pauperem se esse fingit, cum tamen
is non sit, se vtique & non te decipit: nam intentio tua est paupe-
ri largiendi. Et quanuis hæc omnia ita se habeant, rationi cōsen-
taneum est, vt intelligas super egenū & pauperem, id est, vt ani-
maduertas cui, & quomodo, & quo ordine illam præbeas. Ad
Rom. 12. quod aduerte B. Paulum inter Spiritus sancti dona hoc recētere
dicētem: Qui tribuit in simplicitate. Donum Dei est quenquā
non ob vtilitatem aliquam, sed cum simplicitate donare. Quan-
uis ipsa natura hominem ad humanitatē, largitatemq; propēdit
tamen dare sicut oportet, donum Dei est.

Quo circa illum suppliciter deprecare, vt te benignū, libera-
lemq; efficiat, quo intelligas super egenum, & pauperem, atque, id
vt sit in simplicitate. Nam, *Si oculos tuos simplex fuerit, totum corpus
tuum lucidum erit.* Quod si quem iustum, pauperem repereris, cui
bonis tuis faueas, scito Deum illum tibi offerēdo magnum in te
conferre beneficium. Satis vtique, superq; bonorum Deus habet,
quibus amicos suos alat, siquidem vnus corui ministerio sanctū
Eliam diū in solitudine aluit. Statuit autem, vt indigeant prop-
ter emolumentum eorum, qui eis subueniunt. Et sic annumerat
D. Paulus in prædicto loco inter Spiritus sancti dona: Necesita-
tibus sanctorū cōmunicantes. Quod cum ita sit, donū Dei esse
ducito sese tibi pauperē iustum, cui succurras, offerre. B. Hiero.
Hiero. super
25. Matth. super caput vicesimum quintum D. Matthæi perpendit Domi-
num signate dixisse: Amen dico vobis, quādiu fecistis vni de his
fratribus meis minimis mihi fecistis, vbi peculiariter de pauperibus
iustis meminit: quod de alijs pauperibus nō dixit. Non qui-
dē quod eleemosyna cui libet pauperi ob ipsius amorem eroga-
ta illi grata non sit, sed, vt significaret, eleemosynam pauperibus
iustis largitam sibi longē gratissimam esse. Cū eleemosynam,
siue quodlibet aliud pietatis opus effeceris, recordare etiam Do-
Matth. 6. minum dixisse: Cum facis eleemosynam noli tuba canere ante
te, sicut hypocritæ faciunt, vt honorificentur ab hominibus.
Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu vero, o Chri-
stiane trophæa, imaginemq; tuam in opere, quod in templo, si-
ue hospitali, capella, siue Ecclesiasticis paramentis fieri iussisti
depingi vis? Qualem magis sonorā tubam vis, quam istam?

Vis.

20 Vis non solum præsentibus, sed futuris etiam seculis opus il-
lud tuum esse, tuisque expensis factum fuisse innotescat. Maxi-
ma hæc est vtique tuba. Verere frater, ne ista trophæa, simula-
cra, & characteres opus, quod piè faceres in diuino conspectu
oblinant: Dominusque tibi dicat: Recepisti mercedem tuam.
In his etiam verbis, Beatus, qui intelligit super egenum, & pau-
perē, doceris, si manu tua eleemosynam facere potes, eā facere,
nec pauperis vulnera horrere. Accede ad eū, & forsitan eleemosy-
na ista per cordis compassionem tibi fructuosior erit, quam per
pecuniæ largitatem. Videbitis dominam, quæ canem (*Perrilla
de falda*) habet, quem manibus contrectat, in sinu collocat, &
ori applicat. Quod si pauper ad eius ostium accedit, dicit ancil-
21 læ, Porrige pauperi eleemosynā, dicq; ne huc sic vulneratus ac-
cedat. Ecce leoninam immanitatem. Non horret canis immun-
ditiam, & eum ore deosculatur, pauperis autem plagas recusat
aspicere. O diabolicam crudelitatem. Quid speras, o misera te
à Deo in hora mortis audituram, cum sic pauperes eius nomi-
ne ad ostium tuum accedentes neglexeris? Si regis seruus in hæc
urbem veniret, regiumq; chirographum ipsius regis manu sub-
scriptum, sigilloque munitum afferret, vbi rex diceret: si quis ip-
sius seruo quicquam largiretur, sibi fore gratissimum, seque cen-
tuplum esse solutarum, quā libenter illum omnes excipere-
tis, eumque, vt aliquid à vobis acciperet, rogaretis, quia vos à
rege centuplum accepturos sperabatis? O infideles, quomodo
centuplo Dei non mouemini? Nunquid eius verbum deficere
potest? Vbi est fides vestra? Quod si hoc creditis, quomodo
22 non intelligitis super egenum, & pauperem? Præsertim cum tan-
tum vobis lucrum promittatur? Quod si non creditis, quomo-
do Christiani vocamini? Valde vtique fratres hæc parcitas fi-
dem nostram confundit. Atque etiam modica nostra in paupe-
res compassio illorumque vilissima æstimatio fidem nostram
tepidissimam esse demonstrat. Non sic iusti faciunt, qui, vt ait
Isaias Propheta, viri misericordiæ nuncupantur. Peculiariter
que Diuus Martinus, cuius sacratissimam solennitatem sancta
mater Ecclesia ineffabili cordis perfusa lætitia celebrat. *Isai. 57.*
Beatus Hieronymus in quadam Epistola explicans verba illa Diui Pau-
li dicentis: Vt sit Deus omnia in omnibus, dicit: Sic Saluator no-
ster nunc omnia non est in omnibus, sed pars in singulis. Verbi
Hieron.
1. Cor. 15.

Sanct. ij. pars

P 3

822

gratia, in Salomone Sapientia: in David bonitas, in Iob patien-
tia: in Daniele cognitio futurorum, & sic de alijs. At post hu-
ius sæculi consummationem erit omnia in omnibus, ita, vt sin-
guli sancti cunctis virtutibus illucescant, gratiasque atque virtu-
tes, quas nunc Deus in sanctos diuidit, tunc in singulis cunctas
collocabit.

Interea tanquam apes diuersos flores in diuersis sanctis in
hoc sanctæ Ecclesiæ vireto colligere debemus, ex quibus in
pectoris, cordisque nostri cortice dulces sanctarum meditatio-
num, affectionumque fauos fabricemus. Inter quos nobis
hodie gloriosus hic Sanctus proponitur. A quo quanuis plu-
rimos virtutum flores per imitationem colligere possumus:
præcipuè tamen in eo humilitas, ac misericordia floruerunt:
Qui Ethnici filius cum esset, sanctissimus extitit. Vos autem
fratres mei optimorum parentum Christianorum liberi estis,
multique vestrum (quæ vestra est culpa, atque miseria) qua-
si Dæmones estis. Per immensam Dei charitatem vos de-
precor, vt erubescatis, tam degeneres vos præbere, doctri-
næque piæ, quam à parentibus vestris percepistis, tam ma-
le respondere. Ad huius sancti imitationem humiliamini
in proximos vestros misericordes estote, Deusque se
in vos benignissimum exhibebit suam hic vobis
gratiam, & in futuro coelestem
beatitudinem confe-
rens. Amen.

IN 5

IN COMMUNI Doctorem Con-

cio prima.

*Vos estis sal terra, quòd si sal euauerit, in quo salie-
tur? &c. Matth. 5.*



HODIERNA Sancti Euangelij lectio
dilectissimi fratres est pars quædã oblon-
gæ cuiusdam concionis, quam supernus
mundi Reparator Christus Iesus discipu-
lis suis in montis fastigio habuit. In qua
benedictum os suum aperiens dixit: Bea-
ti pauperes spiritu, Beati mi-
sericordes, Beati qui lugent, &c. Statimque il-
lis dixit: *Vos estis sal terra*, Quasi diceret: Ecce præparo, apponoq;
mundo mensam optimis, saluberrimisque refertam cibis, quales
sunt paupertas spiritus, mansuetudo, iniuriarum spontanea tole-
rantia, cæteræq; virtutes: at hi cibi sensualitati sunt insulsi, atq;
insipidi: vosq; eitis sal, quo illi condiendi sunt. A deo paupertate-
m, fletum, laborum, persecutionumque tolerantiam amare
debetis, vt omnibus his virtutibus saporem, ac dulcedinem con-
feratis quòd illas homines libenter exerceant. Quando Deus Aa-
ron in summum Sacerdotem elegit, præcepit virgas in templo sta-
tui, illumque cuius virga floreret, summum esse sacerdotem: vt
patet in libro Numerorum. Vbi dicitur: Moyses inuenit germi-
nasse virgam Aaron, & turgentibus gemmis eruperat flores, qui
folijs dilatatis in amygdalas deformati sunt. Pætatu dignissimū
est, cur virga palmea, seu pyrea potiùs, quàm amygdalina non
fuerit. Ad huius rei mysterium intelligendum, animaduerten-
dum vobis est, hoc præ cæteris, inter peccatum, virtutemq; inter-
esse, quòd virtus amaritudinem, asperitatemq; in exteriori spe-
cie præ se fert: sub qua asperitate, atque amaritudinis dulcor,

Numer. 179

& suauitas delitescit. In peccati autem exteriori specie dulcor 4
 apparet, sub quo tamen fel draconum amarissimum inest. Hoc
 etiam interest inter fructus (*De cnesco, ylos de cascara*) Dañtilus
 (*El datil*) exterius suauissimus est, interius autem (*el cnesco*) du-
 rissimus est. Idem est in ceraso, malocotonio, & alijs huius ge-
 neris. Amygdalū est vice versa, durum, scilicet, exterius, quod
 prius oportet infringi dentibus: & sic prius os cruentatur, digiti
 que lacerantur, quam interiori medulla fruamur. Hoc igitur est
 praelati concionatoris, & patris familias munus, has, scilicet, dif-
 ficultates exemplo suo, efficacibus rationibus, cœlestibusq; pro-
 missionibus perfringere: Ideoq; data est Aarō Amygdalina, &
 non palmea virga, vt quæ eius exercitatio esse deberet, in ea sig-
 nificaretur. Reperientibus discipulis Elisei ollæ pulmentum
 amarissimum, præcepit S. Propheta in ollam parum farinae im- 5
 mitti, & non fuit amplius quicquā amaritudinis in olla. In hoc
 opere Sanctus Eliseus filios illos prophetarum, qui futuri erant
 concionatores, voluit erudire eorū munus esse amarissima quæ-
 q; indulcorem conuertere. Ideo Dominus discipulis suis dicit
Vos estis sal terra. Saletia sterilem terrā efficit, vt patet in terris
 maritimis. Sic vos doctrina vestra, pioq; sanctitatis exemplo de-
 betis efficere, vt animæ illius pestiferi fructus, quæ plerunq; fer-
 re consuecunt, steriles sint. Certum vtique est, quod quemad-
 modum, postquam Deus maledixit terræ dicens: Maledicta ter-
 ra in opere tuo, spinas, & tribulos germinabit tibi, quod ex se in-
 culta, & non fata profert, spinæ, ac tribuli sunt, triticum autem
 vinum, aut oleum non nisi culta producit: sic anima nostra ex-
 natur sua non, nisi mala post lapsum producit. Vt enim dixit 6
Math. 15. Dominus, De corde exeunt cogitationes malę, homicidia, adul-
 teria fornicationes, furta, falsa testimonia, & blasphemia. O
 misera terra, quam pestiferum profert fructum. Huius fructus
 vberima est infœlix anima nostra. Hicque sal prodest ad eam
 sterilem reddendam, ne tam maledictum fructum ferat. Sal
 etiam carnes exsiccatur: atque eundem effectum in peccatore ope-
 rari consuecit. Videbitis hominem adeo pinguem, atque de-
 corum, vt templi ostium vix eum capere possit: quem, vt Deus
 concionatoris voce pertingit, adeo contractus, ac macilentus,
 inediaque consumptus post quindē dies reuertitur, vt vix
 possit agnosci. Ecquid est hoc? A sale penetratus est. Et quem

vix

7 vix amplissimæ byssinæ, sericæque vestes capere poterant, iam
 arcta quædam saccea vestis induit. Lacedæmones homines ni-
 mis pingues, & crassos à republica expellere consueuerant. Di-
 cebant enim, hominem adeo pinguem voluptatibus nimium
 indulgere: qui autem hoc faceret gubernationi aptum esse ne-
 gabant. Vna ex præcipuis salis proprietatibus est, quod nō cō-
 dit, nisi conteratur, (*T se des ha ze*) Si integer manet, condire non
 potest. Ideoque oportet illum (*Que se des ha ga*) vt debite effi-
 ciat operationem. Et hæc est causa, ob quā hodie maior pars
 reipublicæ Christianæ manet insulsa, scilicet, quia sal integer
 manet, nec praelati, neq; domini, neq; rectores, neq; etiam con-
 cionatores plerunq; munera suscipiunt, vt consumantur, & con-
 ficiantur, sed potius, vt se suosq; reficiant. O si consumerentur,
 8 & conficerentur voluptates, pecuniarumque acervos consumē-
 tes, aliasque, quibus abundant, superfluitates expellentes, quan-
 tum saporem, atque dulcedinem reipublicæ conferrent. Cum
 autem vnusquisque se reficere, alios autem destruere, atq; con-
 sumere conetur, hinc prouenit, quod animæ adeo diuinarum re-
 rum saporis immunes, expertesque remaneant. O Christe ve-
 re sal quanto Domine te labore, atque afflictione confecisti, vt
 ijs, quæ hominibus insulsa videbantur saporem conferres. De
 hoc diuino sale dicit Apostolus semetipsum exinanivit formā
 serui accipiens in similitudinem hominum factus. Et Diuus Au-
 gustinus dicit: Filius vocatur cor patris. Et de hoc corde dici po-
 test illud Psalmi: Cor contritum, & humiliatum Deus non de-
 spicies. Nam hoc cor quali sal in sacratissima eius passione, ac
 morte contritum fuit, vt insipida dulcia redderet. Iniciens Eli-
 seus Propheta vas salis in aquas Iericho illas sanauit, omnemq;
 morbum, & amaritudinem ab eis expulit. Hoc ipso remedio
 vsus est pater æternus, vt mundi malis mederetur: filium quippe
 suum humanatum tanquam vas salis in paupertatem, labores,
 virginitatem, mortem deniq; immisit, sicq; hæc omnia iustis dul-
 cia effecit. Ante quā Deus hoc faceret, adeo insipida erat pau-
 pertas, vt etiam sanctissimi quiq; illam effugerēt, diuitiasq; per-
 quirerent. Castitas adeo hominibus amara videbatur, vt etiā &
 amici Dei, & viri sancti vna vxore cōtenti non fuerint, sed plu-
 res acceperint. Morsq; ita insipida erat, vt etiam & iustissimus
 Elias illam effugerit. At postquam verbum diuinum homo fa-

p 5

ctus

4. Reg. 4.

Gene. 3.

Math. 15.

Philip. 2.
Aug. lib. de
Subst. diuin.
Psalm. 50.

4. Reg. 2.

Etus est, seseq; tanquam salem in isthac immisit, quam plurimi
 paupertate, virginitate, laboribus, ac deniq; morte delectari ce-
 perunt. Siquidem de multis dicitur in actibus Apostolorum: Ibat
 gaudentes a conspectu concilij, quonia digni habiti sunt pro no-
 mine Iesu contumeliā pati. Ita q; fortiorē puella tredecim anno-
 rū, veluti Beata Agnes, quā Elias se praebebat: cū ille mortem
 effugerit, hac autē puella exultanti animo sese illi offerebat. O
 patres praesides, concionatores, & omnes, qui aliqua huius sanctae
 Ecclesiae administratione fungimini, per immēsam Dei charita-
 tē vos deprecor, vt ab hoc coelesti magistro discatis, quomodo
 falsari, cōdituriq; sitis multū deliciarū vestrarū amittentes, quo
 inferiores vestri spiritalibus cibis, idest, virtutibus oblectentur.
 Attendite, quid B. Paulus de se, & de socijs suis fateatur dicens:
 Habentes hanc administrationē, iuxta quod misericordiā con-
 secuti sumus, nō deficimus, sed abdicamus occulta dedecoris nō
 ambulantes in astutia, nec adulterantes verbum Dei: sed in ma-
 nifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem
 conscientiam hominum coram Deo. O verba summa perpensio-
 ne dignissima. Dominus nobis spiritum concedat, quo ex illis
 fructum percipere nouerimus. Primò hic notandum est, virum
 sanctum singulare Dei beneficium, ac misericordiam appella-
 re, Deum ipsos suos effecisse ministros sanctique euangelij ope-
 rarios. Cognoscensque ingens beneficium, quod in hoc accepe-
 rant, dicit: Non deficimus, idest, in eo ministerio exercendo nō
 fatiamur, nec quiescimus, nec debito defumus. Imo non solum
 non deficiebant, verūm indies magis, ac magis proficiebant.
 Iustus enim indies magis proficit, & melior efficitur. Hodie su-
 perat quod heri erat, crasque quod hodie, vincit. De illo nāq;
 dicitur in Threnis: Leuauit se supra se. Sed abdicamus (inquit B.
 Apostolus) occulta dedecoris, idest, cogitationes malas, quae si
 apparerent, ignominiosae essent, a nobis auellimus. Ita q; ad pro-
 ficiendum in virtute oportet omnes malas cogitationes abdicari.
 Non ambulantes in astutia, idest, nō artificiosē nos gerimus.
 O quot hodie in mundo artificiosē viuunt, & vnam praedicātes
 veritatem mille mendacia interserunt: & vna, quam operantur,
 virtute complura vitia contegunt. Nos autem a deo sincere vi-
 uimus, vt quod interius latet, exterius videatur. Nec adulteran-
 tes verbum Dei. Quemadmodum adulteri non prolem qui-
 dem,

A. Cor. 4.

Thren. 3.

Ij dē, sed voluptatem suā expetunt: sic multi concionatores nō spi-
 ritalem prolem, sed potius inanem gloriam adipisci conātur, se-
 que doctos, & eloquentes iactare intendunt. Nos vero non ina-
 nem gloriam, voluptatemue ex diuini verbi concione perquiri-
 mus, sed spiritualem potius generationē expetimus: peccatorū
 conuersionem exoptamus, vt ex filijs Sathanæ, Dei filij reddā-
 tur. Ob hoc praedicamus, veritatemque Euangelicam mūdo ex-
 planamus, commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiā
 hominum corā Deo. Idest, ita viuere curamus, vt omnibus san-
 ctum pietatis praebamus exēplum: operaq; nostra in diuino ex-
 hibita ministerio omnibus placeant, & hoc coram Deo, non vt
 hominibus tantū placeamus, sed praesertim vt Deo grati simus.
 O patres praesides, & patres concionatores, si omnia haec verba
 in cordibus vestris imprimeretis, vt eis in muneribus vestris gu-
 bernaremini: quā efficax sal essetis, & quā tam in animabus ope-
 rationem faceretis.

At, animaduertite Dominū dicere: *Vos estis sal terra.* Quod si
 terra non est terra, quomodo praelati, & concionatores erunt sal
 terrae? Quāuis illi, sicuti sal fit ex aqua & sole, ex lacrymis, & cha-
 ritate cōpositi sint, quid proderit, si terra nō sit terra? Idest, si ho-
 mines non sunt similes terrae, quae mollis est, & coelestes influen-
 tias, atq; impressiones facile recipit, sed sunt durissima saxa, im-
 potētia impressionē vllā recipere, qualē sal in lapidibus impres-
 sionem facere potest? O peccatores obdurati, quam merito
 de vobis dicere possumus illud Hieremiae prophetae, Induraue-
 runt facies suas super petram, & noluerunt reuerti. Quod cū ita
 sit, in qua culpa sunt praelati, & concionatores vestri modici pro-
 uentus? Conuertimini lapides, conuertimini, & iam ijesse delini-
 te, terra estote, vt sal, sit sal terrae. Attendite nūc vobis tempus
 acceptabile esse, illo vtimini: caete ne super vos grauisimum
 illud supplicium, quo Deus peccatricem animam, & omnes
 eius sequaces, comminatus est, corruat. Dedi (inquit) illi tempus
 vt poenitentiam ageret, & non vult poenitere a fornicatione sua.
 Ecce mittam eā in lectū, & qui moechantur cum ea in tribulatio-
 ne maxima erūt, nisi poenitentiam ab operibus suis egerint. Vbi
 alij transfulerunt: Ego mitto eam in lectum. Et sic est in contex.
 Graeco. In quo manifestatur supplicium incorrigibili, & indu-
 rato peccatori tam citò esse venturum, vt illud iam adesse,
 iudica-

Hier. 3.

Apo. 2.

Luc. 24.
Simile.

judicare possit. *Quod si sal euauerit, in quo salietur?* Vnus sensus huius sententiae est: Si sal disparuerit, & abierit. Nam hoc significat, Euanesco, vt patet apud B. Lucam, vbi de Christo R. N. dicitur: Et ipse euauit ab oculis eorum. Sedes ad mensam, apponiturque tibi perdix in catino. Estque in mensa salinum deauratum, manum extendis, vt ab eo salē accipias, nec salē inuenis. Cōuersus est in aquam: euauit. Tunc dicis: Non est sal. O quā miserabilia sunt visu in mensa sanctae Ecclesiae tot salina, tot prelati, doctores gubernatores inaurati, & quā plurimis redditibus locupletati. Accedit autem pauper mœrore affectus, cumque inauratum perspiciat salinū, brachium porrigit, vt salem consolationis, auxiliique percipiat: & saepenumero nec auxilium, nec consolationem, neque elemosynam reperit: cuius causa est, quia ille sal tunc in voluptatum, pompae, humanarumque affectionum aqua conuersus est, & efficaciam debitam non habet.

Etiam, *Si sal euauerit*, vult dicere: Si sal medullam amiserit, in quo salietur? Res vana vocatur cum interiori medulla caret. Et sic dicere solemus: Hec nux, hoc amygdalū est vanū, cum nihil habet interius. Medulla animae est charitas, & anima charitatis expers est inanis, & vana. Et sic iam effectum suum non operatur: nam ex charitate illi dimanabat, docere, reprehendere, consolari, spiritalibusque, & corporalibus necessitatibus subuenire: Et deficiente charitate, illius effectus deficiunt. Vt igitur haec charitas conseruetur, hancque habeat efficaciam, oportet sapientes non esse contentos his mortuis libris operam dare, sed vt etiam libro vitae Iesu Christo filio Dei diligenter incumbant, eum, & sanctissima ipsius opera summa animi affectione diligentes. Et ita dicit Beatus Bernardus: Experto crede, aliquid amplius inuenies in syluis quā in libris. Ligna, & lapides docebunt te quod a magistris audire non possis. An non montes stillabunt dulcedinem, & colles fluent lac, & mel, & valles abundabunt frumento? In hoc significat vir Sanctus, quā coeleste sit sanctae considerationis, & contemplationis studium: & docet nos per corporalia in diuinorum cognitionem, amoremque deuenire. Ecquid prodest Theologo de diuinarum personarum productione, & de mysterijs sacramentorum, virtutumque, quas Christus supernus Magister noster erudiuit, magna animi contentione, miraque eruditione disceptare, nisi

Bern. Epist.
106.

19 nisi voluntatem suam ad ipsarum amorem applicet? Et multo minus tibi prodest, o iuris perite, quod omnes Bartoli, & Baldi leges, eorumque expositiones memoria teneas, nisi noveris quomodo diuinam legem debeas adimplere. Sicut nec quicquam medico prodest, cum omnes curare scire, nisi sibi pulsus consideret, culpisque suis remedium, verumque medicamen noverit adhibere. Et quid prodest cuiquam, magnum esse astrologum, coelorumque motus cognoscere, planetarum cursus, stellarum influentias, rerum denique naturas intelligere: nisi cordis sui inordinatos motus, scelerumque suorum influentias cognoscat? Ideo dixit Deus per Isaiam Prophetam, quod etiam Beatus Paulus citat, perdam Sapientiam, sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo: quia non ad maiorem quidem charitatem impetrandam, sed ad se inflandos, maioremque iactantiam ostentandam, sapientes esse volebant. Hinc intelligent viri eruditi quanto cum timore in hoc saeculo viuere debeant, ne eorum scientia in ipsorum confusione, condemnationemque vertatur. Mysterosum est utique quod referens Isaias Propheta diuini spiritus dona, quibus sacratissima R. N. Iesu Christi anima fuit exornata, illa bina recenset, in fine autem solum timorem addidit. Requiescet super eum inquit Spiritus Domini, spiritus sapientiae, & intellectus, spiritus consilij, & fortitudinis, spiritus scientiae, & pietatis: & replebit eum spiritus timoris Domini. O admirabile mysterium, quod anima quae nequaquam poterat peccare, quaeque gloria plena erat, timoris etiam Domini repleta esset. Non utique seruilis, sed filialis, ac reuerentialis hic timor erat: qui quidem viatorum spiritibus dominatur. Et sic decantat Ecclesia: Tremunt potestates. Et David dicit: Timor Domini Sanctus permanet in saeculum saeculi. Nam, vbi Deus apertius cognoscitur, illic hoc diuino timore magis timetur, & excolitur. Adhibens Sanctus Propheta timorem solum, nec eum vlli ex ceteris donis coniungens significauit, illum ceteris omnibus esse conueniendum: quo utilia sint animae, quae vllum, aut vlla illorum habuerit. Itaque donum Sapientiae cum dono timoris oportet incedere, donumque consilij, fortitudinis, scientiae, ac pietatis timori coniungi debet: ne homo (quae ipsius est de-

Isai. 29.
1. Cor. 1.

Isai. 11.

Psal. 13.

pra

Luc. 24.
Simile.

judicare possit. *Quod si sal euauerit, in quo salietur?* Vnus sensus huius sententiae est: Si sal disparuerit, & abierit. Nam hoc significat, Euanesco, vt patet apud B. Lucam, vbi de Christo R. N. dicitur: Et ipse euauit ab oculis eorum. Sedes ad mensam, apponiturque tibi perdix in catino. Estque in mensa salinum deauratum, manum extendis, vt ab eo salē accipias, nec salē inuenis. Cōuersus est in aquam: euauit. Tunc dicis: Non est sal. O quā miserabilia sunt visu in mensa sanctae Ecclesiae tot salina, tot prelati, doctores gubernatores inaurati, & quā plurimis redditibus locupletati. Accedit autem pauper mœrore affectus, cumque inauratum perspiciat salinū, brachium porrigit, vt salem consolationis, auxiliique percipiat: & saepe numero nec auxilium, nec consolationem, neque elemosynam reperit: cuius causa est, quia ille sal tunc in voluptatū, pompae, humanarumque affectionum aquā conuersus est, & efficaciam debitam non habet.

Etiam, *Si sal euauerit, vult dicere: Si sal medullam amiserit, in quo salietur?* Res vana vocatur cum interiori medulla caret. Et sic dicere solemus: Hec nux, hoc amygdalū est vanū, cum nihil habet interius. Medulla animae est charitas, & anima charitatis expers est inanis, & vana. Et sic iam effectum suum non operatur: nam ex charitate illi dimanabat, docere, reprehendere, consolari, spiritualibusque, & corporalibus necessitatibus subuenire: Et deficiente charitate, illius effectus deficiunt. Vt igitur haec charitas conseruetur, hancque habeat efficaciam, oportet sapientes non esse contentos his mortuis libris operam dare, sed vt etiam libro vitae Iesu Christo filio Dei diligenter incumbant, eum, & sanctissima ipsius opera summa animi affectione diligentes. Et ita dicit Beatus Bernardus: Experto crede, aliquid amplius inuenies in syluis quā in libris. Ligna, & lapides docebunt te quod a magistris audire non possis. An non montes stillabunt dulcedinem, & colles fluent lac, & mel, & valles abundabunt frumento? In hoc significat vir Sanctus, quā coeleste sit sanctae considerationis, & contemplationis studium: & docet nos per corporalia in diuinorum cognitionem, amoremque deuenire. Ecquid prodest Theologo de diuinarum personarum productione, & de mysterijs sacramentorum, virtutumque, quas Christus supernus Magister noster erudiuit, magna animi contentione, mira que eruditione disceptare, nisi

Bern. Epist.
106.

19 nisi voluntatem suam ad ipsarum amorem applicet? Et multo minus tibi prodest, o iuris perite, quod omnes Bartoli, & Baldi leges, eorumque expositiones memoria teneas, nisi noveris quomodo diuinam legem debeas adimplere. Sicut nec quicumque medico prodest, cum omnes curare scire, nisi sibi pulsus consideret, culpisque suis remedium, verumque medicamen noverit adhibere. Et quid prodest cuiquam, magnum esse astrologum, coelorumque motus cognoscere, planetarum cursus, stellarum influentias, rerum denique naturas intelligere: nisi cordis sui inordinatos motus, scelerumque suorum influentias cognoscat? Ideo dixit Deus per Isaiam Prophetam, quod etiam beatus Paulus citat, perdam Sapientiam, sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo: quia non ad maiorem quidem charitatem impetrandam, sed ad se inflandos, maioremque iactantiam ostentandam, sapientes esse volebant. Hinc intelligent viri eruditi quanto cum timore in hoc saeculo vivere debeant, ne eorum scientia in ipsorum confusione, condemnationemque vertatur. Mysterosum est utique quod referens Isaias Propheta diuini spiritus dona, quibus sacratissima R. N. Iesu Christi anima fuit exornata, illa bina recenset, in fine autem solum timorem addidit. Requiescet super eum inquit Spiritus Domini, spiritus sapientiae, & intellectus, spiritus consilij, & fortitudinis, spiritus scientiae, & pietatis: & replebit eum spiritus timoris Domini. O admirabile mysterium, quod anima quae nequaquam poterat peccare, quaeque gloria plena erat, timoris etiam Domini repleta esset. Non utique seruilis, sed filialis, ac reuerentialis hic timor erat: qui quidem viatorum spiritibus dominatur. Et sic decantat Ecclesia: Tremunt potestates. Et David dicit: Timor Domini Sanctus permanet in saeculum saeculi. Nam, vbi Deus apertius cognoscitur, illic hoc diuino timore magis timetur, & excolitur. Adhibens Sanctus Propheta timorem solum, nec eum vlli ex caeteris donis coniungens significauit, illum caeteris omnibus esse connectendum: quo utilia sint animae, quae vllum, aut vlla illorum habuerit. Itaque donum Sapientiae cum dono timoris oportet incedere, donumque consilij, fortitudinis, scientiae, ac pietatis timori coniungi debet: ne homo (quae ipsius est de-

Isai. 29.
1. Cor. 1.

Isai. 11.

Psal. 18.

pra

prauatio) ex aliqua eorum superbiendi occasionem sumat: 22
sed potius cuncta ei occasione sint, Deum ardentius dili-
gendi.

Quod si saluauerit, in quo salietur? In his verbis nobis sum-
maveritas significat bonum, siue malum totius populi mag-
na ex parte a bona, seu mala praelatorum, & maxime Ec-
clesiasticorum vita pendere. Nec verò hoc modo, dicit, sed
multo antea idem per Hieremiam Prophetam prädixerat.
Cum, postquam multa, & ingentia populi mala recensue-
rat, subdidit: Factus est cursus eorum malus. Et huius ra-
tionem assignat dicens: Propheta nanque & sacerdos pol-
luti sunt, & in domo mea inueni malum eorum ait Do-
minus. Idcirco via eorum erit quasi lubricum in tenebris:
impellentur enim: & corruent in ea. Liberet nos Deus à tan- 23
to malo. Animaduertite quantopere Dominus in hac me-
taphora exaggerat, quam perniciosi sint mali Ecclesiastici.
Si diceret, inquam sacerdotum, & Ecclesiasticorum vitam
præcipitium esse secularibus hominibus in lucido: illa uti-
que via posset euitari, & alia iter fieri. Verum præcipitium
in tenebris quis aspiciet? Quod si non fuerit vitium quomodo
fugietur? Omnes mali sunt lubricum, quorum malis
exemplis iusti prolabi consuecunt. At cum mali, vt tales
cogniti alijs peccatorum occasione sunt, & alios scandalizant,
diurnalubrica sunt, idest, non tantum damni afferunt, neque
ad peccandum tantopere alios commouent. Sed cum ij, qui
vulgo probi æstimantur, & alios erudiunt, peccant, impium
que exemplum præbent, hi sunt quasi nocturnum, ac tene- 24
brosum lubricum, quod vix quisquam nouit effugere. In-
foelicissima erunt illa tempora, in quibus qui vitiorum car-
nifices, spiritualiumque vulnerum chirurgi esse deberent,
aliorum peccatorum scuta extiterint: cumque seculares ho-
mines vitiorum obiurgati responderint: Non est mirum nos
hoc facere, cum Ecclesiastici viri docti, concionatores, ac
prælati idem faciant. De hoc sale ita vacuo, & infecto di-
cit hic Dominus: *Ad nihilum valet ultra, nisi vt mittatur for-
as, & conculcetur ab hominibus.* Non permittit tanquam li-
citur hic Dominus vt Ecclesiastici viri quantumuis mali
tam supremo fungentes munere, vt Angelis antecellant sa-
cratiff-

Hiere. 23.

cratiffimum ipsius corpus consecrantes contemnuntur: sed
supplicium assignat, quo illi ob ipsorum scelera digni sunt.
Et notanter dixit: Vt conculcetur ad hominibus, idest, ab
alijs peccatoribus. Nam iuxta nonnullorum sententiam, hic,
hominibus, accipitur, sicuti cum Beatus Paulus dixit: Cum
enim sit inter vos zelus, & contentio, nonne carnales estis, &
secundum hominem ambulatis? Et sic est verum, quod so-
li scelerati ecclesiasticos viros in aliquem defectum prolap-
sos sperant, atque conculcant. Verum quid mirum, si hos
negligant, & conuitijs insectentur, cum illos tantum pres-
byteros suspiciant, atque venerentur, qui redditibus, tempo-
ralibusque bonis exuberant? Atque adeo inconsiderati sunt,
vt pari plebeium quemque, ac pauperem sacerdotem, quan-
tumcunque iustum honore afficiant. O infelicissima, & mi-
ferrima tempora, in quibus ministri Dei, à vilissimis ho-
minibus adeo contemnuntur. Etsi Pharaon Ethnicus erat,
idolorum sacerdotes maximè coluit: nam arctissimæ illius
famis tempore omnes homines regni sui, præter sacerdo-
tes idolorum tributarios effecit, vt patet in Genesi: Et Na-
buchodonosor, quanuis etiam erat Idololatra, intelligens
Danielem Dei esse ministrum illam tanto affecit hono-
re, vt dicatur in ipsius Historia: Tunc rex Nabuchodono-
sor cecidit in faciem suam, & Danielem adorauit, & ho-
stias, & incensum præcepit, vt sacrificarent ei. Et Alexan-
der Magnus cum Hierosolymam oppugnaturus accessisset,
exeunti sibi obuiam summo sacerdoti pontificijs vestimen-
tis induto ab equo descendens eumque sacerdotem esse co-
gnoscens, obediit, & eius causa Hierosolymam noluit ex-
pugnare. Quomodo hæc audientes, & quæ hodie in mun-
do aguntur, considerantes lachrymis non conficimur. Octa-
ua Synodus generalis dicit: Imperatores, ac Principes, qui
sepios Christianos esse ducunt, episcopos sibi æquales esse
cognoscant, vt eos suorum defectuum audeant reprehen-
dere. Et nullus Episcopus si quem in via Principem offen-
derit à mula descendat, neque coram eo prosternatur. Quod
si quis huic decreto non obediit, per totum annum Pontifi-
cio munere priuetur: & Princeps, qui tale agi concesserit, biennio
excōmunicatus sit. Heu heu, quam male hoc hodie obseruatur.

Ideo

1. Cor. 3.

Genes. 47.

Danie. 2.

Octa. Syn.
gen. can. 14

Ideo quidem Deus inferos frustra non fecit. Melius obserua-²⁸
uit Alexander Magnus, licet Ethnicus, & totius orbis Mo-
narcha, canonem hunc, quam hodie Christiani Principes il-
lum custodiunt. Dico igitur, malos, & peccatores homines
non solum imperfectos Sacerdotes, sed & perfectos etiam par-
ui facere. Etenim iusti utrosque suspiciunt, ac venerantur ob
excelsum munus, quo funguntur. Cum David, & socij
eius in spelunca ob Saulis persecutionem absconderentur, in
eandem speluncam Saul ingressus est, cum quadam natura-
li necessitate. Cumque serui David tam bonam, opportunam-
que occasionem animaduertent, eum hortabantur, ut ipsum
occideret: at ipse nolens præcidit oram chlamydis Saul si-
lenter. Statimque, ut sacer contextus addit, percussit cor-
suum David, eo quod abscidisset oram chlamydis Saul. At-²⁹
que, ut comitum suorum furorē extingueret, dixit eis: Pro-
pitius sit mihi Dominus: ne faciam hanc rem Domino meo
Christo Domini. Idest, tam procul sum ab hoc, ut quod
vos vultis, efficiam, ut etiam me magnopere poeniteat, chla-
mydis eius oram abscidisse, eo quod Christus, idest, vnctus
Domini sit. Quod si David tanta fuit contritione percussus,
quia maledicti cuiusdam viri, qui iam à Deo fuerat reprobatus
chlamydem abscederit, solummodo quia Domini Chri-
stus erat: quanto magis eos oportet compungi, qui de Sa-
cerdotibus Euangelicis detrahunt, eosque iniurijs afficiunt:
tametsi peccatores sint? In Concilio Nicæno libellus in Sa-
cerdotes Constantino Magno Imperatori fuit oblatus: quem
ut Optimus Imperator legit, dirupit, dicens: Liberet me Deus ³⁰
ne ego iudex efficiar Sacerdotum, qui sacratissimum eius cor-
pus, & sanguinem manibus contrectant. Si hoc spiritu, di-
uinoque zelo res Dei diligeremus, hunc utique nobilissimum
Imperatorem sequeremur, & sacerdotum quantumcunque ma-
lorum iudices non nos efficeremus. Dimittamus eos fratres
charissimi: nam si mali fuerint, quanuis in hoc sæculo ab homi-
nibus non conculcentur, in futuro tamen à Diabolis acerrimè
calcabuntur. O quam terribiles calces sunt cruciatus infer-
ni: ubi damnati non solum in animabus, sed in omnibus
etiam membris corporū torquebuntur. Nam sicut in gloria bo-
norum merces est vniuersale quoddam bonum, in quo cuncta
bona

bona reperiuntur: sic malorum supplicium est malum vniuersa-
le, in quo suo modo cuncta mala inueniuntur. Si videretis homi-
nem capite simul & oculis, chiragra, dentibus, stomacho, corde,
ac podagra laborantem, cuique nulla pars corporis dolore vaca-
ret, dicite quæso, quanto agone miser angeretur? Hoc equidem
est (si qua potest inter vtrunque esse comparatio) quod non in
vnam quidem, aut mille noctes, sed in perpetuum in illo teterri-
mo loco miseri patiuntur. Quod si verum est, quomodo qui hæc cre-
dunt, & confitentur adeo negligentes sunt, & tam alto sopore
dormiunt? Quibus homo laboribus se se libentissimè non offer-
ret, ut vnum tantum diem hæc tormēta subterfugeret? Quomo-
do igitur homines adeo cæci sunt, ut ad tam grauium malorum
æternitatem effugiendam, tam modicum virtutis laborem non
³² suscipiant? Hoc utique profundè considerantem in maximum
stuporem inducit. O animæ pretiosissimo Iesu Christi sangui-
ne redemptæ per viscera charitatis ipsius vos deprecor, ne vos
deperdatis: vosmetipsas miseramini. Qui estis sal, si euauistis,
peruersique fuistis, tempus nunc remedij habetis: veram agite
poenitentiam. Et qui lapides estis, eodem medicamine in terram
conuerti potestis, ut sal in vobis aliquid operetur. Sicque diuina
gratia donati, sempiterna gloria digni eritis: ad quam nos perdu-
cat Iesus Mariæ filius, Amen.

In eodem Communi Docto- rum, & maxime pro beato Patre Dominico Concio Secunda.

*Vos estis sal terra, quod si sal euauerit, in quo salie-
tur? &c. Matth. 5.*

HÆC sacri Euangelij lectio sæpenumero in an-
no prædicari consuevit. Verum neque idè vo-
bis fastidiosa esse debet: cum res, de quibus loqui-
tur, nūquam toedium afferant. Agit quippè de sa-
le, qui quotidie mensæ apponitur, quoque omnia
cōdiuntur nec tamē vnquam toedium gignit. Imò si seruus vester
Sanct. iij pars. q illum

illum vobis in mensa non apponit, eum obiurgatis. Quod si materialis sal nunquam est fastidiosus, minus vobis esse debet sæpe multa audire de illo sale, qui spiritalem virtutibus saporem confert, easque conseruat. Agit etiam de luce, quam quotidie videmus, & semper nobis denuò lætitiã affert: quod si eam vno die non cerneremus, mærore afficeremur. Quare igitur nobis fastidiosum erit de Euangelicæ doctrinæ mysteriorumque illius luce sæpe audire? Loquitur etiam sacrum hoc euangelium de ciuitate: ciuitas autem populosa tædium homini afferre non solet: indies enim in ea delectabilia denuò videnda occurrunt. Minus igitur molestum nobis esse oportet de ciuitatibus refugij nostri sæpe multa percipere. Hi sunt sapientes, quos Deus habet in hoc sæculo, in quibus alimoniam spiritualem, qua ad perueniendum ad illam cœlestem vrbe[m] Hierusalem alimur, inuenimus. Ecce quomodo licet sacrum hoc euangelium nimis attritum sit, semper in eo novos gustus reperiemus, sicuti illa, de quibus agit, eos afferre consuecunt. In illa superna concione, quam summus orbis prædicator, ac Dominus in montis fastigio habuit, vbi leges sanxit, quibus populus ipsius gubernandus esset, cum dixisset. Beati pauperes spiritu: Beati pacifici: Beati mites, &c. subdidit dicēs: *Vos estis sal terra.* Ineffabili ipsius charitati visum est, non sufficere populo suo se vitam contulisse, eūque ab erroris, ac vitiorum tenebris abstraxisse: nisi ei remedium relinqueret, quo conseruaretur. Ideoque illi concionatores, ac prælatos concessit, qui vita, doctrina, pijsque exemplis in eo idem efficerēt, quod sal in carnibus solet operari. Qui in initio hebdomadæ recentes carnes emit, quibus in tota hebdomada vescatur: sallem etiam emit, quo illas saliat. Quod si eum interrogas? Domine, quare carnes istas cū recentes sint, salis? respondet: Non quia corruptæ sint, sed ne corrumpantur, & oboleant. O Christe vite reparator, vereque necessitatum nostrarum auxiliator, tanta cum perfectione, suauissimaque virtutum fragrantia sanctam Ecclesiam tuam extruxisti sacratissimi sanguinis tui illam virtute decorasti, quare illam salis? Vt in puritate, ac sanctitate qua ego illam fundavi, conseruetur. Experientia cōperimus duplex esse genus salis. Alterum, quod non indiget cultu, qualis est sal Cataluniz, & Aragoniz: qui sine humanis artibus, & industria,

Simile.

7.

Simile.

7.

sed duntaxat cœlestibus influentijs verus, saporque est sal. Alterū, quod oportet excoli: & huiuscemodi sal in salinis humano perficitur artificio. Sic duplex est cōcionatorū genus. Alteri nā que sine humana industria sal fuerūt. Hi fuerūt sacri Domini discipuli, qui sine studio, humano ve artificio sapiētissimi extiterūt. Eos nāque diuinus spiritus erudiuit: sicut ipse Dñs eis promiserat dicens: Cum venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnē veritatē. Et alibi dixit eis: Dū steteritis ante reges, & præfides, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Hic fuit sal sine labore confectus. Nihil opuserat, nisi ex rupe succidere: Nō erat opus studijs, neq; argumentis: omnia diuinus spiritus ministrabat. Alter sal communis conficitur artificio: è mari hauritur aqua, & solis radijs exponitur, sicq; condēfatur, & efficitur sal. Sic igitur oportet modo perfici salē, qui nūc Christianū populum condit: qui sunt viri eruditi. Etenim è negotiorū, conuersationūque humanarū mari abstracti literarū studijs intēdere debēt, vt hac exercitatione sapiētes efficiantur. Vt autē noueritis quā necessariū sit Ecclesiasticis esse sapientes, maximeq; prælatos, & concionatores sapientia pollere, & quantū Deus oderit ignaros, perpendite, quæso seueram quādam cōminationem, qua eos deterret per Oseam Prophetam dicens: Quia tu scientiam repulisti, repellam te & ego, ne sacerdotio fungaris mihi. In his verbis huius criminis grauitatē Dominus manifestat, scilicet, repellere scientiam, dum pœnam talionis infligit, quæ non nisi in grauissimis criminibus infligitur, vt Theologi dicunt, & præcipue Diuus Thomas, vt apud Exodum, & Deuteronomiū reperies: nempe in peccato falsi testimonij & in percussuris & mutilationibus &c. digna profecto est hæc Dei comminatio, quæ timeatur. Quamobrem ij, qui ecclesiastici esse conamini, vere, & ex animo sapientiam amplectimini: & aduertite in ecclesiaste dici, Qui addit scientiam, addit laborem. Vbi alij transtulerunt: Qui addit scientiam, addit dolorem. Et sic est in context. Græco, & in Paraphr. Chald. & sic etiam vertit Beatus Hieronymus. In quo docemini, si in scientia crescere vultis, oportere vos laborem labori, & vigilias lucubrationibus addere: vnde dolores, morbi que proueniunt. Quæritus aliquando Plato, quomodo ad tantam sapientiam peruenisset,

Iam. 16.

Matth. 10.

Osee. 4.

D. Tho. 1.

2. q. 105. ar.

tic. 2. ad. 10.

Exo. 22.

Dent. 19.

Eccle. 20.

uenisset, respondit: Quia de olio plus consumpsi in lampade, quam de vino in scypho. Quem profecto si nunc multi imitarentur, non tot essent ignari, quot sunt: quos summopere fugere debent electores, quanuis eorum propinqui, siue amici sint.

Ad construendam domum Dei in Hierusalem, non Iudæos quidem elegit Salomon, ut patet in libro Paralip. secundo, & in tertio Regum volumine. sed quæ fuit qui scirent ligna cædere, videlicet, Sidonios dicens regi Hiram: Non est in populo meo qui sciat ligna cædere. Ecquid nos sumus, teste Apostolo, nisi templum Dei? Vt ergo extruatur hoc templum, quærendus est artifex, qui sciat ligna, id est, virtutes cædere, & aptare in ædificio: non insipiens, & scientiæ Dei imperitus. Audite obsecro, quid Apostolus dicat secundum gratiã Dei, quæ data est mihi, ut sapiens architectus fundamentum posui. Non utique dicit: ut insipiens, aut imperitus architectus, sed ut sapiens. Agnouit enim architectum insipientem esse dedecere, sed sapientia excultum. In Exodo præcepit Deus quæri sapientes corde viros, & repletos spiritu prudentiæ ad consuendas vestes sacerdotis Aaron. Quod si vestes non, nisi à sapientibus Deus fieri præcipit, quanto sapiëntiores sacerdotes esse volet, cum eorũ munus sit animas virtutibus exornare? Quod ut significaret, inter vestes & ornamenta sacerdotis primum posuit rationale, in quo iussit scribi: doctrina & veritas, ut patet in Exodo, ut significaret primum, & ante omnia in sacerdotis pectore doctrinã, & Dei scientiam esse perquirendã. Et in Hebræo contextu pro dictione, doctrina, est dictio, vrim, id est, illuminationes: oportet enim illum esse illuminatum scientia Dei. Est q; animaduertendum, quem admodum diximus opus esse ad hoc, ut aqua condensetur, & in salein conuertatur, à solis radijs vndique penetrari: sic oportere hominem non esse contentum intellectum sapientia illuminare, atque perficere, sed curare etiam, ut voluntas charitate inflametur: quo non inanis quidem, sed solidus, atque efficax sal efficiatur. Gloriosus Apostolus Paulus in priori Epistola, quam ad Corinthios misit, gratias Dei gratis datas recenset dicens: Diuisiones gratiarum sunt. Idem autem spiritus, qui operatur omnia in omnibus, vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. Alij quidem per spiritum datur sermo sapientiæ: alij autem sermo scientiæ secundum eundem spiritum: alij gratia san-

tatum

ctatum: alij operatio virtutum: alij prophetia, alij discretio spirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur vnus, atque idem spiritus diuidens singulis prout vult. Et quia nonnunquam homines ex ijs superbi di occasionem sumunt, & sic contingit, aliquos eas in peccato possidere: idè non hic Beatus Paulus stetit: sed postquam has omnes gratias, earumque effectus retulit, vterius progressus in fine capitis dixit: A Emulamini autem charismata meliora, id est, super altiora compete. Ne fatigemini contendentes, quisnam doctior, linguæque expeditior, & sacræ Scripturæ peritior elucidator sit. Nam licet verum sit has ab ipso Deo gratias esse datas: at mali ex illis malorum, scelerumque ansam assumunt. Quapropter acquisita sapientia, neque etiam infusa contenti sitis: sed super hoc contendite: quis ardentius Deum amabit, & quis humilior erit, diuinisque ipsius præceptis promptius obediet. Et idè addit: Et adhuc, id est, ad hoc, excellentiorem viam vobis demostro. Et quæ est hæc via gloriose Apostole? Ipse statim in initio sequentis capitis explicat, dicens: Si linguis hominũ loquar, & Angelorum, & habuerim prophetiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem sciëntiam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Oc celestem doctrinam tam sancto Apostolo dignam. In qua nos docet, quamuis scientia excellens sit, & vtillam consequamur, magnopere nos oporteat laborare, multo tamen præstantiorem esse charitatem: atque idcirco longe diligentius nos ad illam impetrandam laborare oportere. Quod multi vice versa faciunt. Qui cum dies, menses, & annos varia scientiarum genera perdiscentes intellectum clarificando consumant, vix vnã horam in voluntate ad diuina mysteria, quæ didicerunt, diligenda perpendere norunt. Canis venatorius, si bonus est, leporem, quem apprehendit, non edit: sed eum integrum Domino suo reseruat. Sic oportet facere intellectum. Etenim veritates spirituales Dei, quas studijs suis acquiserit, & venatus fuerit, non ipse solus comedere, sed voluntati tanquam dominæ illas tradere debet, ut illa eas comedat, diligendo, & ad eas se propensius inclinando. Qui sic vixerint, merito sal appellari possunt. Et quemadmodum sal vulneribus applicitus (Escueze y lastima,) vbi autem non sunt vulnera, non nocet: sic prædicatores zelo accensi doctrina sua peccatores vrgerent, atque arcere debent, qui

Sanct. ij. pars 93 pecca-

Simile.

peccatorum vulneribus sunt confiti. Et praelatos nō oportet esse reprehensionibus contentos: sed cum id necessitas postularit; corporalibus etiam supplicijs affligere, cum autem illis opus nō fuerit, illa pratermittere debent. Moyse dixit Deus: Tolle virgam, & congrega populum tu, & Aaron frater tuus, & loquimini ad petram coram eis, & illa dabit aquas. Et sequitur inferius: Cumq; eleuasset Moyses manum percutiens virga bis silicem, egressę sunt aque largissimę. Dixitq; Dominus ad Moysen, & Aarō: Quia nō credidistis mihi, vt sanctificaretis me corā filijs Israel non introducetis hos populos in terram, quā dabo eis. O incōmutabilis Deus, ecquid hoc est Domine? Ecquid hi sancti viri deliquerūt, quare sic eos reprehendis, atq; minaris? In quo te non sanctificarunt? Doctores Hebręi dicunt horum fratrum peccatū fuisse, quōd petrę non sunt locuti, sicuti Dominus praeceperat eis dicens: Loquimini ad petram, & illa dabit aquas. Cumq; sufficeret eos loqui ad petrā, vt aquas produceret, Moyses illam gemino ictu percussit. Ideoq; Deus queritur, quia ipsum coram populo non sanctificarunt. Mirabilius quippe esset petram solo verborum sonitu, quam virgę ictu, aquas produceret: sicq; Deus a populo magis glorificaretur. O quam mirabilis doctrinā in hoc mysterio delitescit. Voluit nos in hoc Dominus docere, cum pręsides, patres familias, populiq; rectores mitibus verbis damna, & mala refarcire, illisque obuiare possunt, ne asperis sermonibus vtantur: & cum asperis reprehensionibus mala curari poterunt, ictus virgę non addant. Superfluum est supplicium opere sumi, cū verbo sufficit. Et in hoc similes erunt salis, qui vulnera perstringit, & ea dolere facit, sanam autem carnē non lædit: siquidē illis dicitur: Vos estis sal terrę. Considerate mensam delicatissimis, & nimis opiparis refertā cibis, & tamē insulsis. Vbi primum qui ad mensam confident, salis defectum experiuntur, protinus buccellam ex ore proijciunt dicentes: O quam insulsus, atq; insipidus cibus: & mille horroris signa demonstrant. Sic (dicit Dominus) est mundus, & omnia eius, sine doctrinę, & exempli vestri sale. Quod cum ita sit, fratres, siquidem omnes, quos editis cibos, sale conditis: sic omnia negotia, quę egentis peritorum sententię sale condite illos confilendo. Et quemadmodum sal cibus iniici solet prius quam coquantur: sic talium peritorum consilium adhibendum est.

ante-

antequam hæc negotia suscipiantur: quo iustitię, rationiq; conformia sint. Et siquidem semper tã in hyeme, quam in vere sale vtimini: sic semper diuinum verbum, & conciones libenter audite: nec dicatis, Magnus viget æstus, neq; hoc tempore concionibus possumus interesse. Sic ego credo nimium æstum causam esse vestri modici æstus, & deuotionis: non materiale quidem, sed carnalis cōcupiscentię calorem. Quemadmodum prae nimio calore materiali frigus per antiparistalim in interioribus partibus se recipit: vnde experientia comperimus verno tempore puteos, fontes, ac cauernas terrę frigidissimas esse: sic etiam nimius sensualis calor, qui in exterioribus partibus dominatur, efficit tantam in humanis cordibus frigiditatem esse reclusam. O diabolica antiparistalis, quantum animabus officis. Hinc fratres mei prouenit, quōd cœlestē doctrinā tam parū diligitis cū tamē illā audire, atq; opere cōplere vestra vel maximi referat. Profecto cū comoedię fiunt, & cū in foro tauri agitatur, non dicitis: Magnus viget æstus, ne illuc eamus. Et enim cum his oblectemini, nunquam ea videre fatigamini. Homini fornicario omnis panis dulcis, non fatigabitur transgrediens vsq; ad finem, dicitur in libro Eccli. Vbi alia translatio habet: Homini fornicario omnis panis dulcis: non cessabit vsque ad finem. Hunc fratres, obsecro ignem caloremq; sensualem diuini timoris aqua extinguite, statimq; hoc sale delectabimini.

Quod si sal euauerit, in quo salietur. O quantum malum est salem euanescere. Dauid dicit in psalmo: Vani filij hominum, mendaces filij hominum in stateris, id est, in deliberatione boni, & mali: vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Id est vanitate commouentur, vt sese inuicem decipiant. At regem esse vanum, nō est mirum: cum maiestas illa, potestas, atq; diuitię, quę cuncta sunt vanitas, occasione ei prębeant, vt vanus sit, & cum alijs sibi similibus contendat. Est utiq; cum vanitate vanus. Iuuenisq; prae pulchritudine, nobilitate, diuitijsq; vanus, est cum vanitate vanus. Qui autem rebus sanctis est vanus, hic non solum vanus est, sed vanissimus etiam. Tu, qui sacrę Theologię mysteria perlegis, scilicet, quo modo Deus humanam assumpsit naturam, & factus est humilis, atq; obediens vsque ad mortem mortem autem crucis, & quomodo nobis praecepit ipsum imitari: & tu qui mundi contemptum

94

virtutum

Num. 20.

/

5

16

/

/

Simile.

Eccle. 23.

Psal. 61.

virtutumque exercitationem predicat, ijsque euanesceat, hoc uti-
 que nimis horrendum est. Hoc totis viribus, totoque conatu dia-
 bolus expetit, ut mundus sine sale, ac sapore maneat, Deoque insi-
 pidus sit. Est diabolus similis (*Alpadrino*) hominis sagitandi, qui
 prima sagitta illius cor transfigere curat: quod ceteras non sentiat.
 Cor sanctæ ecclesiæ sunt Ecclesiastici viri, & hoc diabolus ante
 omnia curat euertere, ut Deo mortuum maneat: arbitratur enim
 se per cæteras huius mystici corporis partes tuto (ut aiunt) pe-
 de ingredi posse. Perueris enim Ecclesiasticis tota Respubli-
 ca facile posset euertere. Et ita dicit Isaias Propheta: Nisi Domini
 exercituum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuisset.
 Vbi glossa interlinea dicit: Semen, id est, superstites, qui sunt
 prælati, sapientes, proceres virtute, sanctitateque pleni, quibus,
 veluti sale sanctæ ecclesiæ conseruatur. Quorum perseverantia, o
 patres ecclesiastici, cum tam maximi Reipublicæ intersit, per
 immensam Dei charitatem vos deprecor, ne illam amittatis.

Vos estis lux mundi. Estis sal ad virtutes saporandas, & condi-
 das, ne malis affectionibus corrumpatur: & estis lux ad intelle-
 ctus illuminandos, ne in errorem incidant, & qua iter facere de-
 beant, nouerint. Dauid ait: Posuisti tenebras, & facta est nox: in
 ipsa pertransibunt omnes bestiarum sylarum, catuli leonum rugien-
 tes, ut rapiant, & querant a Deo escam sibi. Ortus est sol, & con-
 gregati sunt: & in cubilibus suis collocabuntur. Exibit homo ad
 opus suum, & ad operationem suam usque ad vesperam. Hoc,
 quod singulis diebus, ac noctibus ad literam in mundo agitur, quod
 in nocte ferè ab speluncis exeuntes agros depopulantur, & pecu-
 des deuorant, lucisque aurora prorumpente homines ad labora
 dum exeunt, hoc statim in mundi primordio factum est spirita-
 liter. Nam per peccatum uniuersus mundus fuit obtenebratus,
 bestiarumque infernales in nocte culpæ ingentia damna homini-
 bus intulerunt, magnos in eis errores, idololatrias, & abominatio-
 nes seuerunt. At ubi primum ortus est mundo sol iustitiæ Chri-
 stus Deus noster, cælestis doctrinæ ipsius radijs, eiusque atque
 discipulorum prædicatione mala euauerunt: hominesque tan-
 to spiritus feruore virtutes exequi cœperunt, ut solitudines ere-
 mitis, vrbesque martyribus, confessoribus, atque virginibus re-
 plerentur. Atque ne vnquam viti deessent, qui in sancta eccle-
 sia opera vitæ, gratiæque perficerent, prouidit diuinus prouisor

ut

2) ut semper hæc lux in ea esset, qui sunt viri sapientia, & pietate
 referti, qui idcirco lux vocantur, quia eius ministri sunt. Vulgo
 dici solet: Iustitia hominem suspendit, iustitia hoc, & illud fecit. *Simile.*
 Quid? quisnam est iustitia? Iustitia est perpetua quædam, & con-
 stantissima virtus in voluntate, rectitudine, & in suum vnicuique
 reddendo constituta. Quid igitur? nunquid hæc rectitudo ho-
 minem suspendit? Non utique, quia tortor illum suspendit. Ve-
 rum, quia ille quod rectitudo, atque iustitia præcipit, fuit exe-
 cutus, ideo dicitur iustitia hominem suspendisse. Quemad-
 modum igitur ministri iustitiæ, iustitia nuncupantur: ita Evan-
 gelicæ legis animarum lucis doctores, atque ministri lux appel-
 lantur, quia hanc lucem ministrant. Dicuntur etiam lux ab effe-
 ctu. Quia, sicut lux semper cum tenebris bellum gerit, quousque
 24) illas profugat: sic te, qui es prælatus, gubernator, concionator,
 seu pater familias, semper vitijs resistere, & cum eis sanguinolē-
 tum bellum gerere oportet, etsi ob id vitam amittas. Ideo dice-
 bat Hieremias Propheta: Vt mihi mater mea, quare genuisti me
 virum rixæ, virum discordiæ in vniuersa terra. Quia semper vir *Hiere. 15.*
 Dei quasi lux cum peccatoribus bellum gerebat, eos propter ip-
 sorum scelera Dei nomine reprehendens, atque comminans.
 Quapropter ingentes labores, ac infortunia tolerauit. O quam
 ampla hic offertur materia complures lachrymas effundendi,
 cum tam pauci hodie viri rixæ, atque discordiæ sint, & qui præ-
 defatigatione dicant: Vt mihi: acerrimè dimicantes, ut vitorum
 tenebras ab orbe profugent. Nam ferè omnes tam tepide frigi-
 deque docent, ut vnusquisque eorum dicere videatur: Si quid
 25) vos doceo, facere volueritis, facite, sin minus, nihil mea. Multo
 feruentior erat zelus gloriosi Ioannis Apostoli, & Euangelistæ
 dicentis: Maiorem horum non habeo gratiam, quam, ut audiam
 filios meos in veritate ambulare. Et alia translatio habet: Maius
 horum non habeo gaudium, quam, ut audiam filios meos in veri-
 tate ambulare. Et sic est in contextu Græco. Ex quo apparet glo-
 riosus Apostolus hoc, singularem Dei gratiam, & beneficium,
 ingentisque gaudij materiam habuisse: contrariumque grandem
 infortunitatem, magnique moeroris occasionem duxisse. Eodem
 zelo alij sancti Domini discipuli exardebant: sicut apparet ex
 compluribus sacrae pagine locis: maximeque ex priori epistola
 Diui Pauli ad Theissalonicenses, ubi dicitur: Nunc viuimus, si

95

vos

vos statis in Domino. Omiram cœlestium virorum charitatē: 26
qui nisi proximi in charitate persisterent, semetipsum non vivere
iudicabant.

Vos estis lux mundi. Si in mundo lux non esset, nec cum in luto
& cum in pulvere essemus, cognosceremus, & quando in solitu-
dine, aut in vrbe moraremur, penitus nesciremus, alij alios inui-
cem conculcaremus, & omnia conturbarentur. Talis equidem
(ait Dominus) esset mundus, obscœnus, luto infectus, perturba-
tusque, nisi vos illi illuceretis. Gedeon dux præstantissimus, &
milites eius urnas, quas manibus deferebant, infregerunt, quan-
do ad Madianitarum castra peruenierunt: quò lucernarum inte-
rius delitentium splendor illucesceret. In quo delineatum fuit
quantopere sancti exoptarunt, vt urnæ corporum suorum per
martyrium frangerentur: sicque animarum suarum lux splendi-
dius inniteret. Tantopere mundo splendere cupiebant. Et præ
illa charitate quando eis tortores deerant, ipsi se se contorque-
bant, atque affligebant. Ecquis poterit explicare tormenta, qui-
bus gloriosi Hieronymus, Augustinus, alijque sancti doctores,
& confessores corpora sua cruciarunt? Gloriosus pater Beatus
Dominicus singulis noctibus se se ter ferrea catena vsque ad san-
guinis effusionem dicitur verberasse. Primo ob ipsius peccata,
quæ satis modica, & leuia, vt credo, erant. Secundo pro ijs, qui in
lethali culpa persistunt. Tertio pro animabus exsistentibus in
purgatorio. Et semper suis sanctissimis membris catenam fer-
ream circumponere consuevit, quam ne in vltimo quidem mor-
bo, quo obiit, sibi voluit abstrahere: & sic post sacrâ ipsius mor-
tem in eius corpore sacrosancto fuit inuenta. Rogatusque glorio-
sissim⁹ hic pater, quid faceret, si in viâ ab hereticis, quos ipse ma-
gnopere persequebatur, deprehenderetur, qui eum occidere vel-
lent, respondit, efficacissime illos rogatē, ne me cito necarent,
sed paulatim corporis mei membra secarent, quo maiores pater-
rer dolores, & aliqua in re Dominum meum Iesum Christum
imitarer. Cum his ardentissimis desiderijs vivebat vir sanctus sa-
cri corporis sui urnâ, quo ad poterat, frangens. Et de hoc marty-
rio dicit Beatus Bernardus: Est quidem hoc martyrij genus, pas-
sionis quidem acerbitate leuius, sed temporis diuturnitate gra-
uius. Sicque innumeras animas cœlesti doctrina sua, pioque ex-
emplo hic vir sanctus illuminauit. Et in eo tâquâ in fideli seruo
fuit

Indi. 7.

Bernar.

29 fuit adimpletum quod Isaias Propheta de vnigenito filio Dei
multo antea prædixerat, his verbis: Spiritus meus, qui est in te,
& verba mea, quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, &
de ore sementis tui amodo, & vsque in sempiternum. Qui spiri-
tus quantopere vigeat in sacro sancta religione, quam instru-
xit, satis apparet ex singularibus effectibus, quos per vniuersum
operatur.

Vos estis lux mundi. Tam sublime, atque illustre est hoc diuinū
mysterium, vt de illo Beatus Paulus sermonē faciens dicat: Ha-
bentes hanc administrationem, iuxta quod misericordiam con-
secuti sumus. Vbi grauissimus, ac vetustissim⁹ Doctor Oecume-
nius adnotat sanctum Apostolum in his verbis affirmare, mini-
stros Euāgelicos à Deo misericordiâ accepisse in hoc, quod hanc
30 administrationē susceperunt. Itaque nullus purus homo, siue An-
gelus de condigno tā præstās, ac mirabile munus mereri potuit,
sed per singulare Dei beneficiū etiam & apostolis commissum
fuit. Quod probatur ex eo, quod dicit: Iuxta quod misericordiâ
consecuti sumus. Solus Christus Redemptor noster hoc officiū
meritus est, sicque iuste illud ei Pater ætern⁹ cōmisit, sicuti ipsius
Christi nomine David dicit in Psalmo: Ego autem constitutus
sum rex ab eo super Sion montem sanctum eius, prædicans præ-
ceptum eius. Et ob hanc rationem, vt credo, Beatus Paulus cæle-
stem hunc magistrum in Epistola, quam misit ad Hebræos san-
ctorum ministrū appellat. Ex quo apparet quales eos esse oport-
teat, qui tam excellens manus suscipiunt. Pristinis quondam tem-
poribus Euangelica fides atque doctrina signis, prodigijs, atque
31 portentis, & varijs Spiritus sancti distributionibus confirmaba-
tur, vt ait D. Paulus: Nūc autē illā bonis operibus à nobis cōpro-
bari oportet. Et in hoc sensu credo esse intelligendū, quod Dñs
inferius dicit his verbis: Sic luceat lux vestra, scilicet, Euāgelicę præ-
dicationis corā hominib⁹, vt videāt homines in attestationē ve-
ritatis bona opera vestra, & glorificent patrē vestrū qui in cœlis
est: sicuti olim eum glorificabāt, quādo miracula proprijs oculis
videbāt. Nā quāuis sanctę Ecclesię fides satis superque cōfirmata
sit, tñ fides, que vnicuique inest ex ipsius operibus vigere probat.
Et ita dicebat B. Iacob⁹ Apostolus: Ego ostendā tibi ex operib⁹
fidē meā. Idē Dñs prius sanctos Apostolos suos salē, & postea
Iacō appellauit: quia, vt ait B. Aug. prius est bene vivere, quā bene
dicere.

Isai. 59.

2. Cor. 4.

Oecume.

Psal. 2.

Hebr. 8.

Heb. 2.

Iaco. 2.

August.

Ioan. 5.

Simile

dicere. Et de illo Angelico concionatore glorioso Ioanne Baptista dixit ipsa veritas: Ille erat lucerna ardens, & lucens. Prius utique amore exarsit, & postea docendo illuxit. Quæ omnia, ut magis confirmaret, eos protinus vrbi comparauit. Nam in prelati, sapientibus, & concionatoribus totam spiritalem prouisionem, & alimoniam oportet inueniri, charitatem, scilicet, humilitatem, mansuetudinem, cæterasque virtutes doctrinæ coniunctas. Si in pago non inuenitur alimonia, non est mirum: in frequentissima autem vrbe, veluti Roma, Olyssipone, Toletu, siue Parisijs, omnia ciborum genera non reperiri, magnus utique esset defectus. Sic quod in priuato homine charitas, humilitas, & patientia non reperiatur, malum est: at non est nimis mirandum. Verum has virtutes prelato, concionatori, atque doctori deesse longè pessimum esset, maximumque Reipublicæ detrimētum. 3 § Eia igitur peccatores, siquidem Dominus vobis salem largitus est, quo corda vestra condiatis, lucemque, qua mentes vestrae illuminentur: nec non ciuitatem, in qua ad huius vitæ iter peragendum alimoniam reperietis, ex ijs Dei beneficijs fructum percipite, à peccatis vestris recedite, veram agite poenitentiam. Etenim hic est finis doctrinæ, pijsque exempli, quod ex hac luce percipitis. Sicque Deus gratiam suam vobis conferet, qua cælestis gloriæ beatitudo comparatur: ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

In eodem Cōmuni Doctorū Concio Tertia

Vos estis sal terra, quod si sal euauerit, in quo salietur? &c. Matth. 5.



VM summus Doctor, coelestisque Magister Iesus Christus filius Dei discipulis suis prædicasset, ea, quæ mundus maiora mala, atque infortunia iudicat, paupertatem, scilicet, lachrymas, ac persecutionem pretiosissima, supernaque bona esse, & per consequens illos oportere pauperes esse spiritu, mansuetos, ac pacificos.

- 2 pacificos, ardentissimaque fame exoptare, virtutem, atque iustitiam in toto orbe dominari, & se usque ad mortem pro sacrosancto ipsius nomine assiduis persecutionibus affligi, & quo animo perferre, ne illi dicere possent, eum nimium rigorem vitæ postulare, ac multo minus sibi sufficere, ut debito suo satisfaceret, ex ijs omnibus, quæ in sacra Euangelij lectione audistis, illis ostendit quanti eis referat pauperes spiritu, humiles ac mansuetos esse, &c. Nam, vos, inquit, estis sal terræ, qui eam condire, illique saporem conferre debetis. Quod si sal euanescit, id est, saporem suum amittit, non est alter sal, quo condiatur. Si cætera gētes aliquos habuerint defectus, & imperfectiones, vestrum est illis remedium adhibere. Si verò vos, qui estis regula, deficitis, nullus est, qui vos corrigat: & sic quodammodo sine remedio, & inutiles, atque infructiferi remanetis. Atque etiam, quia lux estis, & similes vrbi in sublimi montis fastigio sitæ: sic vos in omnium conspectu constituti estis. Et quemadmodum lucerna quæ non absconditur, sed super candelabrum statuitur: & per totam domum lucem suam diffundit, non potest delitescere: sic, si vos aliquot defectus habueritis, quantumuis modici sint, ab alijs videndi, notandique sunt in ignominiam vestram, communeque omnium detrimentum. Et siquidem docendi, imperandi que munus vos in lucem proditurum est, efficit, ut simul cum luce doctrinæ, vitæ etiam, ac morum lux, & probitas illucescat. Quod si forsitan (ait Dominus) eo quod ego aliquas Phariseorum ceremonias obseruare prætermiserim, suspicamini me ad legem violandam venisse, longe fallimini: non enim veni eam soluturus, sed impleturus, atque ut eius
- 4 figuras, & umbras opere compleam, & ut verè, recteque illa explicem, quæ ficta Phariseorum religio, & hypocrisis obscurauerat. Hoc primum in hodierna hac sancti Euangelij lectione notandum occurrit, Dominum discipulis suis non dixisse: Vos terram estis saluri, sed: Vos estis sal terra. Videlicet, ut significaret, non sufficere, quod præles, concionator, & doctor terram doctrina, & reprehensionibus saliat, sed eos ipsum etiam salem esse oportere. Unde infertur non sufficere, illos hanc sapientiam, quæ assidua librorum lectione comparatur, habere: sed opus etiam esse, ut sapientia polleant, quæ est practica quædam, ac sapida Dei scientia. Fateor quidem opus esse Grammaticam, Logicam, & Philosophiam perdisci. Et ita dicitur in Proverbijs: Sapientia & disciplina

Prover. 9.
uit

uit sibi domum, excidit columnas septem: misit ancillas suas, ut vocarent ad arcem, & ad moenia ciuitatis. Quid sint hæ ancillæ, dicit Beatus Thomas: scilicet, scientiæ à Philosophis traditæ, & adiuuentæ. Et proculdubio deseruiunt in struenda arcis Ecclesiæ: & ad excidendas columnas septem, id est, multos ponendos fideles, qui Ecclesiam sanctam sustineant. Est namque sacræ Scripturæ consuetudo numerum septenarium pro multitudinis numero collocare. Multo que magis necessaria est Christiana Theologia tam positua, quam scholastica. Athæc non sufficiunt: sed necessaria est etiam mystica Theologia. Pro quo est notandum, duplex esse genus Theologiæ. Altera est Theologia speculatiua, quæ in gymnasijs perlegitur: altera vero affectiua, quæ dicitur mystica, cuius doctor est diuinus spiritus. In speculatiua intellectus illuminat voluntatem, quò Dei amore capiatur: sic que speculatiua mysticam præcedit. Et postquam anima affectiua, mystica que scientia est exornata, voluntas intellectum erudit, ac ducit, qui tanquam exterius splendidior manet præ voluntatis gustu diuina probitate gaudentis. Quod mirifice David significat, dicens: Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus. Prius nobis consulit, ut gustemus, & postea videamus. Nam ex gustu voluntatis intellectus maiorem, ac lucidiorem diuinæ bonitatis cognitionem assequitur. Hæc sapientia, id est, sapida scientia, cuius præceptor est Spiritus sanctus, siquidem ipsius est donum, quia omnis sapientia à Domino Deo est, humiliter ab ipso petita comparatur: sicut docet Beatus Iacobus in sua Canonica, dicens: Si quis vestrum indiget sapientia, postulet à Deo, scilicet, cum puritate conscientiæ, sanctarumque virtutum exercitatione. Et sic, vbi nos legimus in Prouerbij: Mens iusti meditabitur obedientiam, alij transtulerunt: mens iusti meditabitur sapientiam. Vbi significatur obedientia certissimum esse iter, quod ducit ad sapientiam. Quod clarius apparet in ecclesiastico, vbi spiritus diuinus ait: Fili concupiscens sapientiam, conserua iustitiam. Et in contextu Græco habetur: Conserua mandata. Et sic Osee Propheta mundi mala deplorans dicit: Non est veritas, non est misericordia, non est scientia Dei in terra. Perpendite quæso, quomodo in fine, scientiæ Dei defectum adhibuit. Primum dicit: Non est veritas.

D. Tho. 1.
p. 1. art. 5.
in argu. sed
contra.

Psal. 33.

Iaco. 1.

Prou. 15.

Eccle. 1.

Osee. 4.

ritas. Quòd perinde est, ac si dicat: Nemo est, qui seruet fidem proximo suo. Et postea dicit: Non est misericordia. Super quo animaduertendum maxime illud est, quod Beatus Thomas dicit: Misericordia non solum compassionem cordis includit, sed etiam subuentionem. Quod accepit ex Beato Augustino in libro nono de ciuitate Dei. Vbi dicit: Misericordia est alienæ miseræ quædam in corde nostro compassio, qua si possumus, subuenire compellimur. Et ita Vatablus, pro misericordia transtulit hic beneficentiam dicens: Non est beneficentia. Et in fine dixit sanctus Propheta: Non est scientia Dei, significans Dei scientiam in terra non esse, ex illo maxime prouenire, quòd veritas, ac misericordia deest. Et hic, vbi nos legimus: Non est scientia Dei, Vatablus vertit: Non est notitia Dei: & Theophylactus vertit: Non est cognitio Dei: & Theodoretus transtulit: Non est notio Dei. Sicque hoc verbo, scientia Dei, religionem, & pietatem erga Deum comprehendere videntur. Multis igitur, o Patres sacerdotes, præfides, & concionatores esse sal terræ? ne humanis scientijs, nec etiam speculatiua Theologia sitis contenti: sed sanctarum virtutum assidua exercitatione, diuinarumque rerum sublimi contemplatione mysticam Theologiam curate perdiscere, quæ est Dei scientia, cuius magna inopia est in terra. Senere Dominus Hebræos reprehendit, dicens: Cum videritis nubem orientem ab occasu, statim dicitis: Nimbis venit, & ita fit. Et cum austrum flantem dicitis, quia æstus erit, & fit. Hypocritæ faciem cæli, & terræ nostris probare: hoc autem tempus quomodo non probatis? Quasi diceret: Si quidem ex diuersis ventorum flatibus cognoscitis, quando tempestas, & quando calor erit: quare ex Prophetarum oraculis, & prophetijs foelicissimum humanæ reparationis tempus iam peruenisse non infertis? Iam est ablatum sceptrum de Iuda. Iam impletæ sunt Hebdomadæ Danielis: iam impletum est illud Isaïæ dicentis: Tunc aperientur oculi cæcorum, &c. Quare ergo ad hæc non aduertitis, meque cum fide, atque amore non recipitis? O miseros homines, qui ad terrena perquirenda sapientes: ad animarum autem salutem comparandam insipientes estis. Ideo dicit prædictus sanctus Propheta Osee: Non est scientia Dei in terra. Notanter dixit: scientia Dei, terrenæ quippe, animalis, ac diabolicæ scientiæ factis

Tho. 2. 2. q.
30. arti. 1.
August. de
ciuitate Dei,
lib. 9. cap. 5.
ante med.
to. 5.

Luce. 12.

Dani. 9.
Isai. 35.

tis super que est in terra. O quot hodie in mundo his Hebræis si-
 miles reperietis: qui inutiles de cælo, ac terra quæstiones disce-
 ptant: in ijs autem, quæ ad ipsorum animas spectant, ne vnam
 quidem horam consumere norunt. Ideo Beatus Paulus Galatas
Gala. 4. in ea, quam ad illos scripsit, obiurgabat, dicens: Quomodo con-
 uertimini iterum, ad infirma, & egena elementa, quibus denuo
 seruire voluistis? Dies obseruatis, & menses, & tempora, & an-
 nos. Timeo vos, ne fortè sine causa laborauerim in vobis. Quid
 tibi prodest cælorum cursus agnoscere, nisi ipsorum creatorem
 amorosa quadam, & affectiua cognitione cognoueris. Quid tibi
 prodest, lapidum, herbarumque virtutes nosse: cum temetip-
 sum ignores? O incognite à temetipso ad te reuere. At-
 tende quid tibi sacra Scriptura dicat: Quæ præcepit tibi Deus,
Eccle. 3. illa cogita semper: & in pluribus operibus eius, ne sis cu-
 riosus. Perpende frater, te hic non moneri, vt vnum, aut
 quatuor dies hæc consideres. Sed, illa, inquit, cogita sem-
 per. Et de hoc facientibus dicit David: Beati qui scrutantur
Psal. 118. testimonia eius: in toto corde exquirunt eum. Qui versus,
 vt ait Titelmanus, sic ordinandus est. Beati qui in toto cor-
 de exquirunt eum: quod, vt efficacius faciant, scrutantur te-
 stimonia eius. Nam sola curiosa diuinarum scripturarum reuo-
 lutio, & perscrutatio, ad nihil aliud, quam ad discendum
 hominem non beatificat. Sed illas perscrutari ad sciendum,
 & simul ad Deum ardentius diligendum, hoc hominem bea-
 tum efficit. Sciendi auiditate diabolus primam foeminam de-
 cepit, dicens: Eritis sicut dii scientes bonum & malum. Quod
Gene. 3. autem primum scierunt, fuit ipsorum nuditas, atque confu-
 sio. Et ita dicitur in Genesi, quod vbi primum Dei præce-
 ptum transgressi fuerunt, aperti sunt oculi amborum, & co-
 gnouerunt se esse nudos. Complures Sathanas multæ scien-
 tiæ auiditate stimulat: quorum postea scientiæ in ipsorum
 confusionem condemnationemque resultant: sicuti sæpenu-
 merò experientia compertum est. Etenim multi, quia scien-
 tiam sine virtute acquisierunt, excæcati sunt, & in quàm-
 plurimos errores corruerunt. Quamobrem fratres desidera-
 tissimi, multum scire cupite, vt infinitum Deum infinito
 amore dignissimum ardentissimè diligatis, illiusque præce-
 ptis promptissime pareatis. Quod cum feceritis, terræ sal
 eritis,

fueritis. In Leuitico præcipiebat Deus sacerdotes sibi immacula-
 tos eligi, rationemque assignans dicit: Ego Dominus, qui sancti-
 fico eos. Quasi diceret: Animaduertant sacerdotes se sacrificiū
Leui. 21. offerre mihi Deo sanctificationis Domino. Et paulò superius
 præceperat dici filijs Israel: Sancti estote, quia ego sanctus sum.
Leuit. 19. Dominus Deus vester. Ex hoc igitur cognoscetis quàm san-
 ctos, & immaculatos eos esse oporteat, qui non materialem
 quidem, sed innocentissimum Agnum Iesum Christum obla-
 turi sunt. Quemadmodum niuis candor alios omnes terræ can-
 dores superat, sic eorum puritas, ac probitas cæterorum om-
 nium virtutes debet excellere. Verum proh dolor, multi sa-
 cro sanctum ministerium, quod exercent, non animaduertentes
 adeo corrupti, deprauatiq; sunt, vt (Solimā) potius, quā sal valeāt
 appellari. O patres sacerdotes ne, quæso, huius verbi, vos estis sal
 terræ, obliuiscamini, magnum enim remediū erit, quo ij, qui ve-
 nenum estis, in salē cōuertamini, terræq; saporē cōferatis. Sal si
 in aquam iniiciatur, non stridet, sed in aquam mitius conuertitur:
 aquaq; eius saporē accipit. Quod si in ignem immittitur, ignis
 ingentē edit strepitum, nec eius saporē recipit. Idem interest
 inter prædestinatum, atque præscitum. Prædestinatus quippe
 tanquā aqua, reprehensionis salem recipit, & leniter, silēterque
 correptionem amplectitur, salisque saporē suauiter accipit, vi-
 tã suã ad illius imitationem, à quo corripitur, atq; docetur, emē-
 dat. At verò præscitus, cum luxuriæ, cupiditatis, atque furoris ig-
 ne exandescat, statim exasperatur, & grunit, vbi primum præ-
 latus, siuè concionator eū reprehensionis sale perstringit: & tan-
 dem nullum salis saporē accipit. Ad resistendum his aduersita-
 tibus oportet seruum Dei virile, ac præstāspectus habere. D.
1. Cor. 6. Paulus in priori, quā scripsit ad Corinthios, omnibus Christianis
 dicit: Empti enim estis pretio magno: glorificate, & portate
 Deum in corpore vestro. Hoc autē multo magis ministris Dei
 conuenit. Nam sicuti de quodam regis ministro dicimus: Hic re-
 gem gerit in corpore: sic ministrum Euangelicum talem exte-
 rius zelum oportet ostendere, vt de illo dicatur: Hic Deum ge-
 rit in corpore. Nec de sacerdotibus, & ministris Dei dicatur il-
 lud Isaia Prophetæ: Canes muti non valētes latrare. Sed quem
Isai. 56. admodum boni canes pecuarij non solum pecus à lupis, alijsq;
Simile. feris defendunt: sed, si aquilæ, siue alius auis rapinæ umbram in-
 tuent.

tuentur, seuiantes in ipsam umbram inuehuntur, eamque mor-
sibus conficere volunt: sic concionatores, patres, atque praela-
ti charitatis zelo accensi non solum in peccata, sed in eorum
etiam umbras, quæ sunt occasiones, dissolutionesque desæuire
debent latrantes, easque asperrimè obiurgantes.

Eccle. 12.

Quod si sal euanuerit, in quo salietur? Hoc alijs verbis dicitur in
ecclesiastico: Quis medebitur incantatori à serpente percuf-
so, & omnibus, qui appropriant bestijs? Idest, si serpens aliquem
mordere uolet, incantator illum suis ueneficijs poterit deuoue-
re. At si ueneficus ante quam illum incantet, ab eo mordebitur,
quis illi poterit mederi, & quis serpentem incantabit, ne
mordeat eos, qui ad ipsam accesserint? O ingens malum, me-
dicamentum in uenenum conuerti. Peruersum praelatum,
& concionatorem quis curabit? & quis reipublicæ remedium
adhibebit? Hinc apparet quanta sit insania filiorum huius
sæculi, qui si ecclesiasticum uirum in crimen aliquod prolabi
cernunt, gaudent, illudque in conuersationem adducunt,
& de alijs clericis religiosisque tanta exultatione repleti detra-
hant, ac si aliquid utilissimum referrent. O infani, infani, infani.
Id, quod uos in lachrymarum fluuios conuertere deberet,
in ludi, atque lætitiæ occasionem uertitis? Dicite, quæso, si popu-
lus hic corruptis aeribus repletus, pesteque aut alio grauif-
simo morbo infectus esset: quod Deus, quæ eius est infinita cle-
mentia à nobis auertat, uobisque illo morbo omnibus contactis
nunciaretur, uniuersos medicos, atque chirurgos, in quibus ali-
qua salutis spes super erat, eodem morbo infectos esse: ijs nuncijs
molestia, an lætitia afaceremini? Profecto, nisi amentes es-
setis, ingentem moerorè perciperetis. Quare igitur adeo insensati
estis, ut spiritali sacerdotum morbo lætemini: qui animarum
ueststrarum sunt medici, uosque à peccatis uestris curaturi
sunt? Profecto, nisi rationem amisissetis, ubi primum ecclesiasti-
cum uirum in aliquod flagitium incidisse audiretis, lachrymis
confici deberetis, cum in tantum uestrum totiusque reipublicæ
detrimentum redundet. Nam si sal euanuerit, in quo salietur?
Quemadmodum unum ex grauioribus supplicijs, quæ de ho-
mine in hoc sæculo sumi possunt, est ei oculos auelli, hocque
magis ipse perferat, quam si in quouis alio membro torque-
retur: sic unum ex durioribus uerberibus, quibus Deus popu-
lum

Simile.

Simile.

20. um aliquem punire consuecit, est, ei sapientes adimere, seu
permittere, ut sceleribus excæcentur. Unde Isaias Prophe-
ta hoc malum ualde exaggerat dicens: Obstupescite, & admira-
mini: fluctuate, & uacillate, inebriamini, & non à uino, moue-
mini & non ab ebrietate. O sancte Propheta, ut quid tam stu-
pendas exaggerationes adducis? Quare uis nos tanto esse timo-
re percussos? Ipse protinus explicat dicens: Quoniam claudet,
scilicet, Dominus, oculos uestros. Et statim qui sint hi ocu-
li declarat. Prophetas (inquit) & principes uestros, qui ui-
dent uisiones, operiet. In Apocalypsi deplorabat Beatus
Ioannes, eo quod non esset qui aperiret librum, & solue-
ret signacula eius. In quo significauit quantum opere defecius,
& inopia sapientium sit deploranda, qui uita, & doctrina,
dubia, & difficultates, quæ in spiritali uita offeruntur, ex-
planat. Artaxerxes Rex iussit œconomusuo, ut sacerdoti Es-
dra certam numerorum quantitatem daret, oleumque ac tri-
ticum ad templi ministerium, diuinumque cultum ei præ-
beret. At solum salems absque mensura illi dari præcepit. Sic
modo esse deberet. Etenim quanuis rationi consentaneum
est, mensuram, taximque esse in omnibus rebus corpo-
ralibus, quæ rectæ reipublicæ gubernationi opus sunt: at
in sale diuinæ sapientiæ nullam taxim esse oportet. Quod
enim sapientiores, sanctiores, maiorique diuini honoris zelo
accensi fuerint præsides, concionatores, & gubernatores maius
afferent Christianæ reipublicæ emolumentum. Vellem etiam
uos scire fratres, sacram scripturam de hominum creatione lo-
quentem, & ordinem ac modum uiuendi, quem eos Domi-
nus erudiuit, recensentem inter alia dicere: Et mandauit illis
unicuique de proximo suo. Ex quo inferitur, omnes nos debe-
re alios aliorum esse salems nobis inuicem pietatis exempla per-
hibentes, nosque alterutros admonentes, & cum charitate re-
prehendentes, cum id necessitas postularit: & tanquam salems
conteri, & confici (de shaxernos) debere, ut alios saliamus, eisque
saporem conferamus. Habitat quis in domo uiri primarij,
quem multa peccata committere uidet, à quibus fortasse respi-
sceret, seque cohiberet, si ipse illi aliqua sancta admonitione, &
correctione succurreret: nec tamen minimum aliquod uer-
bum ei dicere audet, ne illum conterat, ne domo expellat. O

Isai. 29.

Apoc. 5.

1. Esdra. 7.

Eccle. 17.

Gala. 6.

quam algidam charitatem modicumque diuini honoris zelum, 23
 & spiritualis proximorum prouentus auiditatem habes o miser:
 cum ne tam paruum temporale bonum amittas, tot mala dissi-
 miles, nec proximo tuo in tanta necessitate subuenias. Fratres
 (ait Beatus Paulus) si preoccupatus fuerit homo in aliquo deli-
 cto, vos, qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu leni-
 tatis. Quod si proximum in unum tantum delictum prolapsum
 debemus instruere: quanto magis, quem in profundum peccato-
 rum pelagus corruisse perspiciamus? Ne igitur timeas frater par-
 uum istud temporale bonum pro spirituali proximi tui emolu-
 mento deperdere. Et quanuis credas te ab illo esse terendum,
 domoque expellendum, nihilominus tamen hac misericordia
 animi illius maxime necessaria cum ipso utere. Aeternum Deum
 nostrum dicere possumus comedere homines: at eos non crudos 24
 quidem, sed conditos edit: eosque maxime esurit, ac simul in-
 gentem habet stomachum, ubi infinitos, si essent, recipere pos-
 set. Idcirco unusquisque nostrum non debet esse contentus
 se ipsam virtutibus condire, ut à Deo comedatur, & in eum per
 charitatem, & gratiam transformetur: hic enim medicus est ci-
 bus tanto stomacho, & tam ingenti fami extinguitur. Sed alios
 proximos sanctis exemplis hortationibusque condire debe-
 mus, quod eos sic conditos etiam diuina maiestas comedat. Et
 quemadmodum sal parti sanæ non officit, nec eam ardet, sic pec-
 catores iam emendatos, & in meliorem frugem receptos per-
 stringere non debemus. In Leuitico præcipiebat Deus: Si habi-
 tauerit aduena in terra uestra, & moratus fuerit inter vos, non ex-
 probretis ei, sed diligetis eum, quasi vosmetipsos: fuistis enim 25
 & vos aduenæ in terra Aegypti. O diuinam probitatem, & sum-
 mam misericordiam. Quomodo nos hic mysticè, & figuratiuè
 docuit, quam piè, ac leniter iusti cum conuersis peccatoribus se-
 gerere debeant. Iusti significantur per habitatores terræ promif-
 sionis, quia illi in terra Dei, in virtute, & gratia quietè viuunt.
 Aduenæ autem sunt peccatores, qui ex illa exierunt, & per ter-
 ram, regionesque vitiorum diuagati sunt. Quando igitur qui-
 spiam horum ad pristinam patriam fuerit reuersus, pieque ac
 laudabiliter vixerit, non est ei obijciendū, neque dicendū: Tu fuisti
 peccator, v surarius, cōcubinarius: si iā eū in terra virtutis habita-
 re perspicitis. Tanquā ex illa oriundū eū tractate: memētote vos
 etiam

Leuit. 9.

26 etiam aliquādo aduenas in terra Aegypti fuisse, sicut illū pec-
 casse, seu peccare posse, & quemadmodum nolletis vobis extra
 neitatem obijci, ne illa fratres vestros dedecoretis.

Vos estis lux mundi. Hoc est quam necessarius est sol vitæ corpo-
 rali: tam necessarij sunt concionatores, atque prælati spirituali vi-
 tæ. Quid esset, si in toto mense sol non oriretur? Stupore morere-
 mur. Distant paulisper motus cœlestes, & omnia vitam amittēt.
 O cœli, o præfides, o concionatores, ne in vestris sanctis exercita-
 tionibus sistatis. Quod si vos quieueritis, lucēque amiseritis, quid
 erit animabus. S. Propheta Hieremias populi mala deplorans in
 ter alia plurima dicit: Aspexi terrā, & ecce vacua erat, & nihil. *Hiere. 4.*
 Huiusque rei causam assignans subdidit: Et aspexi cœlos, & non
 erat lux in eis. Certum quippe est terrā absque cœlestibus influē-
 27 tijs non posse producere. Per terrā hic plebeij homines designā-
 tur, qui tanquam terra, cæteros alunt. Quod si hæc terra bonorū
 operū fructus est expers, hoc ex eo prouenit, quod lux deest in
 cœlis, qui sunt sapientes, concionatores, præfides, alijque eccle-
 siastici. Hoc utique terram sterilem efficiat. Idcirco oportet hos
 cœlos à se peccatorum nubes expellere, quod eorum terram,
 id est, inferiores subditos fecundet. Et non solum Dominus hic
 ministros suos cœlesti luci confert dicens: Vos estis lux mundi:
 sed etiam luci lucernæ illos comparat dicens.

Non accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio: sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt. Hæc lucerna accensa est
 prælatus. Et quemadmodum cum lucerna accensa in obscurum
 cubiculum introducta oculos in eo commorantium offendit, *Simile.*
 28 ita, ut vix eam valeant sustinere, dicantque: tolle tolle isthinc
 lucem, qua nos offendis: sic etiam peccatores cum in peccato-
 rum tenebris commorentur luce doctrinæ, reprehensionumque
 ministrorum Dei indignantur, easque molestè ferunt. Ob hoc
 Isaias propheta de rebelli illo populo Iudæorum querebatur di-
 cens: Populus ad iracundiam prouocans est, & filij mendaces: si-
 lij nolentes audire verbum Dei, qui dicunt videntibus: nolite vi-
 dere: aspicientibus, nolite aspicere nobis ea, que recta sunt: loqui
 mini nobis placentia. O quam ad literam idem hodie in Chri-
 stiano populo agitur. Quā indignati, ac furiosi nunc fere omnes
 de concionatorum reprehensionibus conqueruntur eosque effu-
 giunt, qui diuini honoris zelo accensi sunt. Lōgè profectō falsū

tur homines, si forte putant se nunc minus esse corruptos, quam 29
Hebræi erant, cum summus concionator Iesus Christus filius
Dei illis prædicabat. Miserrimumque est, tales cum simus, illis
que similes, nos mitioribus verbis tractari velle, quam illos: quos
quidem Beatus Baptista viperarum genimina nuncupabat. Et
summa veritas eos filios Diaboli appellabat. Hanc lucernam di-
cit Dominus in candelabro locari debere. Candelabrum autem
vt ait Diuus Ioannes in Apocalypsi, est Ecclesia. Candelabra
(inquit) septem, septem ecclesiæ sunt. Et in hoc candelabro loca-
ri debet lucerna. Non ipsa se ponere debet: nam seruum Dei
oportet exquiri, & rogari, vt prælaturam suscipiat, ipse autem
non debet se interficere, aut munus expetere: hoc enim ambitio-
nis, atque elationis est proprium. Et quemadmodum monstro-
sum esset vnam lucernam plura occupare candelabra: sic mon-
struosum est, quenquam multis præbendis, ac beneficijs incom-
patibiliter fungi. Et sicuti lucerna in candelabro posita in pro-
prio loco sibi competenti commoratur, quod si à candelabro ab-
strahatur, iam non erit in suo loco: & in candelabro tuta est, &
extra candelabrum quanuis parieti hæreat, periculo est exposi-
ta, & cum minus arbitramini in terram excidens extinguitur: sic
prælatus in ecclesia sua in decenti loco moratur, & extra eam
modicam, aut nullam reperiet tranquillitatem. Lucerna in can-
delabro persistenter reliquæ, quæ supersunt ex materia, qua ig-
nis alitur, omnes in candelabro manent: sic quidquid prælato
post honestum ipsius victum, atque ministerium superest, in ip-
sius ecclesia, & eius pauperibus oportet expendi: non autem in
alendis canibus, sumptuosisque atque immodicis fastibus. 30

Postquam diuinus magister dixit: *Vos estis lux mundi*, Per paræ-
thesim addit: *Non potest ciuitas abscondi supra montem posita*. Quasi di-
ceret: Ideo discipuli mei volo vos salem, ac lucem esse, quia eccle-
siæ præfuturi estis, quæ vsque ad sæculi consummationem non dee-
rit: est enim super montem sita. Hic mons est ipsemet Christus,
verus Deus, & homo. Et ita dixit D. Paulus in priori, quam scri-
psit ad Corinthios tertio capite. Fundamentum aliud nemo po-
test ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus.
Arbor in humido, humili, vmbrosoque loco cõsita, vt radices hu-
more putrescunt, citò corrumpitur, atque consumitur. Cõsidera-
te modò quam velociter mundi imperia, & monarchiæ sunt cõ-

sumptæ

32 sumptæ. Vbi est Græcorum imperiũ? Vbi Persarum, Medorũ,
Romanorumque monarchiæ sunt? Omnia sunt consumpta. Qua-
re autem? Scilicet, quia eorum radices in humili, vmbrosoque huius
miseræ terræ loco sitæ erant. Huius autem supernæ ciuitatis mo-
narchia, cum super tam sublime fundamentum sit posita, vsque
ad sæculi consummationem duratura est. Et quanuis à tyrannis,
hæreticis, aliisque infidelibus affligatur, atque rodatur: nequaquam
tamẽ cõsumetur, aut prosternetur, nec funditus euertetur. Quã-
do fluius iuxta hortus tui sepem defluit, & paulatim cõdificium
minuit, omnes, quas potes artes exquiris, ne penitus prolabatur.
Fratres in Christo Iesu iam persecutionum in Sanctam ecclesiã
irruentium fluiũ furibundè defluentem perspicitis, & quomò-
do paulatim sacrum hoc cõdificium corrodit. Quamobrem nũc
33 oportet vos sanctis orationibus, ieiunijs, alijsque pijs exercitatio-
nibus his cõtradictionibus opponi diuinam suppliciter maiesta-
tem deprecantes, vt hoc sanctæ ecclesiæ cõdificium sustineat,
ne in prouincijs, & regnis, in quibus nunc stat, sicut & in alijs re-
gionibus, excidat. Quando magnus ille draco fluium aduersus
mirabilem illam fœminam ore proiecit: datae sunt mulieri ala-
e, vt volaret in desertum locum suum. Hic draco absque du-
bio est diabolus. Fluiusque eius ore demissus sunt omnes perse-
cutiones, atque hæreses, quæ ipsius astutia, atque industria aduersus
Sanctam ecclesiam consurgunt, cui Deus alas contulit ad volan-
dũ. Et sic cum illa tyrani in Palæstina persecuti sunt, volauit in
Aegyptum, & Græciam. Cumque illic affligeretur, in Germaniã
Flãdriam, Galliãque pertrãsiit. At per illas infelices regiones he-
34 resum, aliarumque persecutionum fluius perfluxit, & quia citò illa-
rum regionum incolæ cõdificio reseruando, & restaurando non oc-
currerunt, in terrã corruit. Etenim quanuis tota vniuersalis eccle-
sia penitus corruere nequeat, potest tamẽ aliquibus in partibus
excidere, sicuti reuera excidit. Quæ cum ita sint fratres charissimi
intētissimi vigilate: diligentissimè cunctis spiritualibus artificijs,
quæ excogitare poteritis, obstitite, ne maledictus hic fluius in
hæc fœlicia regna ingrediatur, in quæ huc vsque (quæ infinita Dei
est clemētia) non fuit ingressus. Quo fide viua inflãmanti, diuinaque
gratia adiuti tandiu in diuino ministerio persistamus, quousque
coelestis beatitudinis gloriam consequamur. Ad quam nos per-
ducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

I 4

In

Ioan. 3.

Apoc. 1.

Similes

Apoc. 12.

1. Cor. 8.

Simile

In eodem Comuni Doctorum

& maximè pro Beato Antonio de Padua

Concio Quarta

Vos estis sal terra, quòd si sal euauerit, in quo salietur? &c. Matth. 5.



N tertio Regum volumine dicitur Salomò inter alia vasa in templo decem lutes aeneos ex se ipsis sculptos posuisse, in quibus aqua plenis sacerdotes sacrificia sua lauarent: quorum bases & fundamenta erant bos, Cherub, & leo ex eodè ere fabricati. Hoc prefigurauit in S. Ecclesia praelatos concionatores, atq; ecclesiasticos viros esse futuros, qui quasi lutes, & vasa essent, in quibus, & per quæ mudarentur omnia, quæ Deo in sacrificiū essent offerenda. Itaq; horū munus est hominū cōscientias semper abluere, quæ ablutione Deus maximè gaudet. Ideo quæ oportet eos promptissima esse charitate ad cōmune omnium ministeriū ac spiritalē prouentū: quale est bouis ingenium, qui tāta cum mansuetudine aliorum utilitati laborat. Et hoc significabat lutes boui ianiti. Oportet etiam eos habere lucem sapientia, veræque doctrina, qualis est Cherub, qui significat plenitudinem scientia. Et hoc significat lutes super Cherub esse locatos. Debent etiam constanti, regio quæ pectore pollere, quale est leonis pectus, quo proximorum defectus sustineant. Et quia prelati & ecclesiastici peculiariter concionatores, & confessarij his tribus virtutibus ornatū esse debent, ideo Dñs eos in hodierna Sācti Euāgelij lectione salē cōfert, qui vt alijs rebus, quibus adiungitur, saporem cōferat, conteritur, atq; cōsumitur. Atq; etiā lucem accēse, quæ vt alijs illucescat, liquefit, atq; cōficitur. Nec nō ciuitati, quæ turibūda hostiū tela fortiter recipit, eorūq; icibus obnixè resistit: sicq; eius incolæ defenduntur. Et ita dicit B. Paulus ad Ephes. ipse, scilicet, Christus, dedit, videlicet, Ecclesie sue quosdā quidem Apostolos, quosdā autē Prophetas: alios verò Euāgelistas: alios autē pastores, & doctores. ad consummationē sanctorū in opus ministerij, in edificationē corporis Christi. Ad consu.

3. Reg. 7.

Ephi. 4.

4 cōsummationē (inquit) sanctorū, quæ mediāte hoc ministerio predestinatorū numerus adimpletur. In psalmo septuagesimo septimo dixerat Dauid: Recordatus est, quia caro sunt, spiritus uadens, & non rediēs. Et siquidē vniuersi homines caro sunt, ad ipsorū conseruationē, maximè necessarius illis erat sal, vt hæc caro Deo iucunda esset. Ideoq; dicit hic B. Paulus, Deū in ecclesia sua ministros statuisse, quos ipse Dñs hic salē vocat. Qui ex illa nō deficient, donec occurramus omnes in vnitatē fidei, & agnitionis filij Dei in virū perfectum in mensuram ætatis plenitudinis Christi: quod in vniuersali resurrectione adimplebitur. Et qui huius salis efficaciam cognoscere uolet cōsideret, qualis fuerit orbis, antequam sacra discipulorū Domini doctrina condiretur, Quod, vt facilius intelligatis, primū caput epistolæ D. Pauli ad Romanos legite. Vbi sanctus Apostolus affirmat eos tam corruptos, tamq; horrēdo peccatorū pelago submersos fuisse vt etiam & eorū auditū pij viri indignum esse ducant. Mutauerūt (inquit) gloriā incorruptibilis Dei in similitudinē imaginis corruptibilis hominis, & volucrū, & quadrupedū, & serpētium. Ecqua maior itulitia esse potuit, quā belluas, atq; serpētes, vt deos adorari? Propter quod protinus addit, tradidit illos Deus in passionēs ignominia: nā mutauerunt naturalē vsum in eū, qui est cōtra naturā. Et paulò inferius repletos (ait) omni iniquitate, malitia, fornicatione, auaritia, nequitia, plenos inuidia, homicidijs cōtentione, dolo, malignitate. Longū vtq; esset, abominations quas illic sanctus Apostolus refert, sigillatim recensere, quibus mundus in illo infelicissimò tempore plenus erat. Diuina autē lege per sanctos Apostolos promulgata homines illa omnia derelinquere coeperunt, & similes Angelis effecti sunt in terra. Itaq; nō solū illas turpitudines non admittebant, verū multo citro etiā matrimonio vti uolebāt. Et sic alperrimæ solitudines cōpluribus eremitis replete sunt. Qui quidē mudū illecebras, cōuersationesq; reliquerunt, vt diuinarū rerū cōtēplationi intensius, expeditiusq; vacarēt, atq; vt sanctissimū Euāgelium purius obseruarent. Hanc operationē efficiatissimus ille talē effecit in mundo. Ideoq; meritò Dominus discipulis suis dicit: *Vos estis sal terra.* Quando olim aliquod fœdus feriebatur, mensa cum sale statuebatur, quem omnes fœdus ferientes tangere debebant, vt refert Diogenes Laerti. Et in Numeris loquēs Dñs de fœdere, quod cū Aaron,

Psal. 77.

Diog. Laer.

r 5

Aaron,

in vita Py-
thag.
Nume. 18.

Aarō sacerdote, eiusq; liberis pepigerat, dixit: Pactū salis est sem-
piternū corā Dño tibi, & filijs tuis. Dicitur cōcordia sal: quā quē
admodū sal id, qđ salitur, à corruptiōe preferuat, resq; durabiles
reddit: sic cōcordia res stabiles, firmasq; efficit. Cōtraverò discor-
dia illas destruit, atq; corrumpit. Et ita dicere Dñm: Vos estis sal
terre: proinde fuit, ac si diceret: Mūd⁹ plen⁹ est discordijs, ac diui-
sionibus, magnā in eo ritū, hēresum, ac cēremoniarū, opinionū
q; diuersitas extat. Munus igitur vestrū est, vnū Deū, vnā eccle-
siā, vnā fidē, vnū baptisma, vnā deniq; verā interiorē, exteriorē
q; pacē predicare. Vos estis sal terre, id est, vos estis mūdi cōcor-
dia: homines inuicē adunare debetis. Vos estis sal verē cōfōdera-
tionis: vos mitto recōciliatores mūdi cū Deo ipsius, scilicet me.
Et quē admodū sal quantūuis cōtritū, & cōculcatus sit, nūquā
tamē sapore salis amittit, sic sacrosancti Dñi discipuli quantūcū
q; cōtriti, afflictiq; fuerūt nūquā esētā, ac sapore discipulorū
Dñi reliquerūt: imò persecutionib⁹ oppressi maiorē sapore ede-
bāt, & virtutē in eorū animis delitētē clari⁹ ostēdebāt. Cūq; ma-
nifestū sit quātū fructus sancti illi patres attulerint: operā pretiū
erit nos modo perscrutari quæ sit causa, cur cū nos idē Euāgeliū
predicemus, quod illi prædicarūt, eadēq; bona, quæ illi pollice-
bātur, nūc tā assiduo polliceamur, & eisdē poenis peccatores cō-
minemur, quibus illi minitari cōsueuerāt, vix sit qui sapore reci-
piat? Quomodo fieri potest tātā hōminibus inesse corruptionē
super quos tantū salis effunditur? Hui⁹ portēti hāc præcipuā su-
spicor esse causam, ingentē, scilicet, duritatē, & obstinationē, ad
quā homines hodie peruenerūt. Loquēs Deus per Isaiā Prophe-
tā cū populo Israelitico dixit ei: Scio enim, quod durus es tu: &
neruus ferreus ceruix tua: & transgressorē ex vtero vocavi te. In
quibus verbis eos duab⁹ durissimis rebus, neruo, scilicet, ferroq;
cōfert. Et quāuis populus hic a deo rebellis, ac durus erat, de illo
tamē dicit David: cū occideret eos, quærebāt eū, & reuertebātur
& diluculo veniebāt ad eū, vt passim ex libro Iudicum apparet.
Quippe cū à finitimis regibus affligerentur, statim ad Deū con-
uertebantur. Nos autē a deo miseri, proterui, atq; obstinati sum⁹
in malis nostris, vt, cū tot neciū, bellorū, hēresumq; verberib⁹ fe-
riamur, nihil nobis profit. Ideo nūc meritō Dñs idē dicere pōt,
quod per Ezechielē Prophetā dixit: Magna labore sudatū est,
& nō exiit de ea nimia rubigo ei⁹, nec per ignē. Id est, nec voces

nec

ne nec sudores cōcionatorū, nec tribulationū ignis sufficit, quò à
malis nostris separemur. Post omnes hos labores tā superbi, am-
bitiosi, carnales, cupidi, vltionūq; auidi, quā antea remanemus.
O Deus infinitæ maiestatis, & misericordiæ iā Dñe qđ amplius
facturus sis nescio. Etenim nihil iā intētātū reliquisse videris, vt
hominē ad bonū allicias, & tamē nil prodest. O patres cōciona-
tores, ne deficiatis animaduertētes modicū prædicationis vestre
prouētū. Si enim populus ex illa fructū percipere nollet, vt illi⁹
est culpa, ipsius erit etiā & poena: vos autē laborū, defatigationū
quæ vestrarū præmiū nō amittetis. Quāobrē proclamate, & ma-
ximos ac minimos quosq; reprehēdite sine personarū acceptio-
ne: Deiq; causam iustificate. O gloriose pater Antoni quā meri-
to te salē possumus appellare, quū omne hominū genus tuis san-
ctissimis verbis tā acriter coercueris. Et itā de te canitur: Loquēs
magnis, paruulis, veritatis iaculis quæ feriebat. In maritimis re-
gionibus aqua ex mari hauritur, & in arctas paludes immittitur:
illi q; inclusa breui in salē cōuertitur: & quò arctiores sunt lacus,
eo citius aqua cōdensatur, & exactior efficitur sal. Mūdi salinæ
sunt sanctæ religiones. Hominesq; tāquā aqua ab hui⁹ sæculi ma-
ri abstracti, & in arctā regularis vitæ paludē immissi in salē cōuer-
tūtur, quo ipsi⁹ maris pisces salūtur. Est q; valde notādū, si in ma-
rinæ aquæ paludē, quāuis semicōdensata sit aqua, gutta dulcis
aquæ cadit, salē nō effici, sed totā aquā liquefieri. Sic etiā quāuis
homines in religionib⁹ sint inclusi, si humanos dulcores, atq; de-
licias admittūt: in Dei ministerio nō cōdēfabūtur. O patres reli-
giosi, qui vltro mūdū reliquistis, ad hæc attēdite, ne religio in cō-
fusionē, cōdēnationēq; vobis (quæ vestra erit culpa) cōuertatur.
Quid de glorioso Antonio dicā? Qui cū se in salinā ordinis B. Pa-
tris Augustini immisisset, vt exactior, atq; efficacior sal efficeret
in aliā arctiorē, quæ est fratrum Minorū se transtulit: in quā ingres-
sus est inextinguibili desiderio excādescēs vitā pro Christi Re-
dēptoris nostri honore periculis, mortiq; exponēdi. Et ita cor-
dulci deliciarū aquæ occlusit, vt vix panē, & aqua humano victui
necessaria aleretur: & sic pedibus suis vix poterat sustineri. Heū
heū fratres mei, & millies heū, quantæ cōfusioni erit nobis in ea-
dem salina reclusis, nisi hunc coelestem virum imitari curaueri-
mus. Siquidem omnes diuini numinis adiuuante gratia in hāc
sanctam salinam cum feruore piaq; intēctione, cū proposito cun-

Simile

ctas

Iosue. 7.

Iudi. 11.

Matth. 10.

4. Reg. 3.

Apoc. 18.

etas mundi illecebras fugiendi, fumus ingressi, sanctum hoc
 propositum cōseruemus: & nequaquam ab eo desistamus. Admira-
 bilis est cōsideratu affectus, quo sanctus Iosue humi prostratus,
 & capite puluere, cinereq; operto Dño dixit. Mi Dñe Deus,
 quid dicam vidēs Israël hostibus suis terga vertentē? Maiore
 vtiq; dolore, miserationeq; oportet nos affici animaduertentes
 nonnullos religiosos Deo terga vertentes, & tanquam sæculares
 mūdanas voluptates in corde suo admittentes. Animaduertite
 patres mei quanta animi constantia dixit Iephte cū rem tam la-
 mentabilem, tantiq; doloris esset effecturus, qualis erat, vnicam
 filiā suam in sacrificiū Dño offerre. Aperui enim os meū ad Do-
 minū, & aliud facere non potero, id est, hoc Deo promisi. Libe-
 rū vtiq; arbitriū habebat hic vir, vt si vellet, votum hoc nō adim-
 pleret, sed dicit. Non potero aliud facere cōsiderans se sine pec-
 cato aliter facere nō posse. Ideoq; dicebat: Nō potero. O frater
 religiose animaduerte, te os tuum aperuisse, & obseruantia vo-
 torū religionis tuæ promissile: aliudq; sub æternæ condēnatio-
 nis pœna facere non posse. Vt iterum in incepto progredere. Au-
 di Dominū tibi dicentem: Qui perseverauerit vsq; in finem, hic
 saluus erit. O metuenda verba, & æterna recordatione dignissi-
 ma. Si nos Christus R. N. suo diuino ore nūc hic alloqueretur: il-
 leq; verba proferret: Ite maledicti in ignem æternū, & hæc: Qui
 perseverauerit vsq; in finē, hic saluus erit: magis nos hæc, quam
 illa terrere deberent. Nam in illis: Ite maledicti, cum peccatori-
 bus, adulteris, homicidis, auarissatq; superbis loquitur. In his au-
 tē: Qui perseverauerit, cū iustis loquitur: quib⁹ dicit, nisi in diui-
 no ipsius ministerio vsq; in finē perseverauerint, nihil illis pro-
 desse, & non esse saluandos. Oculos igitur aperite, & considera-
 te, quāti vestra referat in incepto bono perseverare. Hunc san-
 ctum imitami, siquidē in eadē salina, qua & ille fuit, vos estis
 inclusi: qui exactissimus extitit sal, ingentemq; mūdo saporem
 cōtulit. Sanctus Propheta Eliseus nouum vas salis in aquas inie-
 cit, illasq; sanauit. O Christe summe sæculi reparator, qui hoc
 vas nouū, iuuenem tenerū parū ætatis, nouū ætate, vitæq; ratio-
 ne, sale sapientiæ plenū B. Antoniū apprehēdisti: vt eo, illiusq;
 admirabili exēplo passionum nostrarū aquis mederetur. Nō so-
 lum autē sal, sed lux etiam fuit. B. Ioannes in Apocalypsi dicit
 se vidisse Angelū lucem manu tenentem, quæ toti mundo illuce-
 bat.

16 bat. Angelus vita puritate, charitate quæ fuit Diuus Antonius:
 tantaque luce, ac splendore nituit, vt illo mundum irradiaret. Et
 quemadmodum lux velocissima est, sic Beatus Antonius in-
 clientibus, deuotisque sibi adiuuandis citissimus est. Iacebat
 sponsa in lecto neque sponso aperire volebat pulsanti, atque di-
 centi: Aperi mihi soror mea sponsa. Non est illi similis B. An-
 tonius: in singulis quippe suspirijs, incommodis, ac necessitati-
 bus deuotis suis auxiliaturus occurrit. Abrahæ tanquam singula
 re beneficiū ei conferens dixit Dominus: Multiplicabo semen
 tuum, sicut stellas coeli. Nec etiam gloriosissimum hunc San-
 ctum sterilem esse voluit, sed multos spirituales filios gignere
 multamque deuotorum sibi prolem habere. Etenim quæ gens,
 quod nā regnū, quæ uē prouincia hūc sanctissimū Patriarcham
 non amandum, non colendum, non omni veneratione, pioq; af-
 fectu prosequendum putat? Quem liquidē omnes diligimus, eiq;
 deuoti sumus, omnes etiā nos præcipueq; Minorum gregem eū
 oportet instatissime imitari. Si ex Hispania pretiosissimus qui-
 dam fructus Romam deferretur, quāuis Italis gratissimus esset,
 multo tamen gratior esset Hispanis, eo quod regionis suæ fru-
 ctus esset. Quod si cuidam Hispano diceretur: Hic fructus non
 solum est ex regione tua oriundus, sed in horto etiam matris tuæ
 productus est, maiori gustu, & delectatione, quam ceteri omnes
 illum susciperet, atq; comederet. Gloriosus Antonius est pretio-
 sissimus quidam fructus, quem nobis hodie Sancta Mater eccle-
 sia per imitationē comedendum proponit. Et quāuis hic ce-
 lestis fructus Hispanis omnibus debet esse gratissimus, eo quod ex
 Hispania nostra sit oriundus: multo tamē gratior debet esse fra-
 tribus Minorib⁹, cū sit fructus horti matris nostræ, quæ est nostra
 sacrosancta religio. Vos estis lux mūdi. Quāuis Christus R. N. hæc
 verba ad suos sacros Apostolos præcipue direxit, nec nō ad præsi-
 des, & cōcionatores, attamē B. Paulus hoc nomē lucis omnibus
 iustis attribuit dicens: Eratis enim aliquando tenebræ: nunc au-
 tem lux in Dño. Id est, quando in infidelitate, siue in lethali pec-
 cato eratis, tenebræ quidem appellari debebatis: nunc autē qui
 diuinam gratiam recepistis, lux estis in Dño. Itaq; quāuis hu-
 milis conditionis abiectiq; generis sitis, illastres tamen estis in
 Dño. Nam virtus, & gratia sunt sapor, quo humilis generis ma-
 cula diluitur. Et hæc est vera nobilitas, atq; vbi hæc deest, parū
 prodest humani generis claritas. Parum prodest rinulum ex-
 perspi-

Canti. 5.

Gene. 22.

Simile.

Ephē. 4.

perspicuo fonte manare, si protinus, ut exit obscœnus redditur, in quo immunda animalia creantur. Et multo minus prodest, hominē iactarise à nobilissima parentū stirpe prodijisse, qui virtutibus floruerūt, si ipse in obscœnam vitiorū paludem conuersus fuit. Primus filius Jacob dictus est Rubē, tertius autē Levi. Vt que Ruben erat primogenitus: omnes illius tribus nobiliores se quā ceteros gloriabantur. Vnde Dathā, & Abirō prælaturā, sum mūq; sacerdotiū expetebāt, quia nobiliores se ducebāt, eo quod essent ex tribu Ruben: Deus autē Aarō ex tribu Leui prælaturā cōmisit: quia virtutem potiūs, quā generis nobilitatē animaduertit. Et ita dixit in primo regum volumine: Qui honorificauerit me, glorificabo eū, qui autē contēnunt me erūt ignobiles. Sic eos facere oportet, quibus prælaturarū distributio incūbit. Nō enim munera, gubernationes, & prælationes illis sunt cōmittendæ, quorum vita est sterilis meritorū: quāuis illustres sint generis: sed illis, quorum vita viridis, florens, atq; fructifera est, sicuti virga Aaron. Verū est, quod quemadmodū aurum exactū melius, atque facilius, quam æs, aut stannum ferrugine coopertū in se recipit celaturas: sic viri illustres faciliūs virtutum celaturas recipere deberent, quā ignobiles: contrariūq; sapē fieri magnæ est confusionis. Eia igitur fratres verā ne vultis nobilitatē iusti esse curate, & eritis lux mundi. Attēdite quanta cū anxietate homines per regias, & tribunalia incedunt, illucq; conditōs testes adducunt, ut generis sui nobilitatem prebent, quæ tamē est carnis nobilitas. Quod si tantū curæ adhibetur in eo, quod tā parū valet: quare plus curæ, atq; sollicitudinīs in hoc nō erit adhibēdū, cū nostra tāti referat? Et scitote, adhāc nobilitatē cōprobādā non pluribus testibus opus esse: sed vnū tantū, si adsit, illā posse probare. Illū videlicet, de quo dixit B. Paulus: gloria nostra hæc est testimoniū cōscientiæ nostræ: quod in simplicitate cordis, & sinceritate Dei, & nō in sapiētia carnali, sed in gratia Dei cōuersati sumus in hoc mundo. Beati, quibus hoc testimoniū est. Etenim hi sunt lux in Dño. Et si quidem nos omnes luces esse oportet, rationi consentaneū est, ut lucis cōditiones habere curemus. Lux immundis rebus non inficitur, neq; illis adhæret: quanuis per sterquiliniam, aliaq; immūda pretereant, semper munda remanet. Talem te oportet esse, o Christiane, ne secularibus rebus in hæreas. Si naturæ tuæ fabricā & cōpositionē fueris contēplatus, & animaduertaris, quantū à ceteris animātibus differat, videbis

quo.

Nami. 8.

1. Reg. 2.

Simile.

2. Cor. 1.

22 quomodo omnia habentia manus, illis super terram serpunt, præter te, aliosq; homines quibus sunt erectæ. Et ita dixit Ouidius: *Prænaque cū spectent animalia cætera terram: Os homini sublime dedit, cœlūque videre iussit, & erectos ad sidera tollere vultus.* In quo nos vniuersalis autor voluit erudire bruta animantia non nisi ad terram possidendā nata fuisse, ideoq; illam manibus contrectāt, & oculis cernūt. Nos autē cū ad cœlū possidendū creati fuerimus, nō terrā manibus tangimus, vt illā teneamus, & possideamus: sed pedibus potius pertingimus, vt eā cōculcemus, & negligamus. Hæc est nostræ naturalis cōpositionis Philosophia: & iuxta illā oportet nos viuere, & operari. Aliud est etiā propriū lucis quippe quæ velocissima est, multas regiones breuiter decurrit, & illuminat. In quo etiā nos illi similes esse oportet. Etenim in bonorū operū executione diligētissimi esse debem⁹. Et ita nos B. Paulus admonet, vt simus sollicitudine nō pigri. Etque animaduertendū regulam esse prudentiæ, in boni operis deliberatione morā in executione verò diligentiā esse debere. Vnde Romanus Imperator T. Vespasianus delphinem anchora inuolutū in insigne gerebat, quia per anchorā mora, & per delphinē velocitas designatur. De quo dixit Appianus, eū tam velociter aquā, quā citilimam quāq; anē aera tranare. In quo prudēs ille imperator significabat, se in rerum suarū deliberatione mora: in eorū verò executione diligentia vtī. Simulque hoc peculiare lux habet, quod nimis cōmunicatiua est. Ex vna lucerna mille, ac viginti mille lucē percipiunt, cū tamē illa nihil propriæ lucis amittat. Hoc est etiā propriū iusto: etenim quidquid habet, libenter alijs cōmunicat. Diuitias, sapiētiam, vires, ac deniq; omnia ad proximorū emolumētū dirigit. Ita faciebat B. Apostolus Paulus, qui dicebat: Omnibus omnia factus sum, vt omnes facerē saluos. Vbi valde pensandū est tātum conducere adiutorium, quod iusti peccatoribus prebent, ad spiritalē eorū salutē, vt dicat hic sanctus Apostolus, se suo auxilio illos saluos facere: quia eos ad salutē impetrādā adiuuabat, quod magnū exaggerationis est gen⁹. Atq; vt seruus Dei nouerit quantopere se proximis cōmunicare debeat, non est contentus diuinus magister eū lucē appellare, sed inferiūs explicuit illum debere similitē esse luci lucernæ, quæ vt alijs luceat, liquefit, atque consumitur: sicut omnes sancti ipseque ianctorum Dominus effecit. O Christe lux beatissima

Roma. 121

Appianus
bro de na.
pif.

1. Cor. 9.

vete

vere hominū amator. O lucerna, & ceree paschalis in crucis can
 7. delabro cōstitute, ecquis pulchritudinis, ac venustatis speciei
 tuæ florem obliuit? Ecquis famam, honoremq; tuū obscurauit,
 & te inter latrones statuit? Ecquis sacratissimum corpus tuū li-
 quefecit, quod lachrymis, atq; cruore perfosum habes? Ecquis
 tibi vitā confecit? O iustorū vita quid ibi totus tabefactus in cru-
 ce facis abrupto corpore, seētis venis, visceribus patefactis? Ad
 hoc nobis respondere potest dicēs: Nemo accēdit lucernam, &
 ponit eā sub mōdio: sed super cādelabrū vt luceat omnibus, qui
 in domo sunt. In hac cruce tanquam in candelabro lucerna, po-
 situs sum, vt mūdo illuceam. O diuine magister, quā efficacibus
 verbis, & operibus nos illuminas, & doces: & iure optimo vis
 prælatos, & doctores, siquidem tui vicarij sunt: tam operibus,
 quam verbis subditos suos erudire. Ideòque concludis dicens: 26
 1. Qui ergo soluerit vnum de mādatīs istis minimis, & docuerit sic
 homines, minimus vocabitur in regno cœlorum. Dñs hic præ-
 cepta sua minima vocat: quanuis nō omnia in materia, merito,
 neq; præmio paria sint: sed alia maiora, & alia minora sunt. Et
 tamen omnia sunt minima & impletu facillima, cōsideratis pec-
 cularibus auxilijs, quibus Deus eorum obseruatoribus fauet.
 Quauis enim debiles simus spiritus, vt ait D. Paulus, adiuuat
 infirmitatem nostram. Vel dicere possumus, Dñm hic minima
 præcepta vocare necessaria, & obligatoria: qualia sunt præcepta
 decalogi quæ vt ait B. Augustinus, si cum Euangelicæ legis per-
 fectione conferantur, minima sunt. Et licet quatenus ad obliga-
 tionē maxima sint, quatenus tamē ad perfectionē minora sunt.
 2. Petr. 2. His mihi cōformare vidētur verba illa B. Petri dicentis: Depo-
 nentes omnem malitiam, & omnem dolum, & simulationes, &
 inuidias, & omnes detractiones, sicut modo geniti infantes ratio-
 nabiles, & sine dolo, lac concupiscite, vt in eo crescatis in salutē:
 si tamen gustatis quoniam dulcis est Dominus. Vbi valde no-
 tandum est sanctum Apostolum dicere, postquam anima hæc
 omnia mala diuine legis obseruationi repugnantia à se expellit,
 eā conficiētis pace delectari, iustitiæq; suauitate gaudere & in
 perfectione proficere. In quo nos docet, humiliorem, & mino-
 rem perfectionis gradum esse vitia, & voluptates diuinæ legi re-
 pugnantes repudiari, atq; relinquere.
 Nā qui dicit: Hęc vitia relinquite, vt crescatis, manifeste decla-
 rat

1. Cor. 13.
 Rom. 8.
 August.
 2. Petr. 2.

28. rat minōrē, & humiliorem Christiane perfectionis gradum esse
 illa relinqui. Qui ergo soluerit vnum de mandatis istis minimis, &c.
 Qui autem fecerit, & docuerit: hic magnus vocabitur in regno cœlorum.
 Tentauit Gedeon in aquæ potu, quinam militum suorum ad
 dimicandum aptiores erant: eosque, qui flexo genu aquam solo
 ore tangebant, improbavit: qui vero lingua simul, & manu illam
 capiebant, secum in certamē deduxit. Omnes nos aduersus dæ-
 monem, & vitia acerrimum certamen manet: seruiq; ac milites
 veridiuini ducis Iesu Christi in aqua probātur. Aqua vero Euā-
 gelicam doctrinam significat. Nam quemadmodum ardorem
 ignis extinguit, resque immundas purificat: sic diuinum ver-
 bum. Et sicut in aqua, tanquam in speculo homo faciem con-
 templatur: sic in verbo Dei tanquam in speculo vnusquisque
 29. qualis sit, animaduertit. Et hæc est causa, ob quam mali con-
 ciones oderunt: sicut mulier informis se in speculo non confi-
 derat, quoniam quotiescunque faciē suam animaduertit, in-
 genti cordis moerore conficitur. O miseri peccatores, quia in
 aqua diuinæ doctrinæ tanquam in speculo, scelerum vestrorum
 deformitates aspicitis, ideò illam tanquam dæmon crucem ef-
 fugitis. In hac igitur veri milites Iesu Christi, qui ab hostibus
 spiritualibus victoriam reportaturi sunt, apte probantur. Quip-
 pe qui solo ore hanc aquam, id est, diuinam doctrinam tangunt,
 & de illa solummodò loqui contenti sunt, hi ab hoc diuino du-
 ce reprobantur. De quorum singulis dicit: Minimus vocabitur
 in regno cœlorum. Qui verò hanc aquā manibus simul, atq; ore
 pertingunt, id est, qui verbis opera iungunt, hi ab ipso eliguntur:
 30. & ab hostibus victoriam reportabunt. Et de vnoquoq; horum
 Dominus dicit: Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur
 in regno cœlorum. O miram permutationem. Pristinis quon-
 dam temporibus hoc nomen, magnus, soli Deo tribui cōsuevit
 & ita dicit David: Magnus Dominus, & laudabilis nimis: nunc
 autem munificentissimus Dominus illud singulis iustis accom-
 modat. Ipse paruulus factus est, quia, vt ait Apostolus, exinani-
 nit semetipsum formam serui accipiens. Sicq; qui prius parui
 erāt in diuino ipsius conspectu magnos effecit. Quicquam pro-
 pter ipsius amplitudinē dicitur magnum, & sic forum, quia am-
 plum est, magnum vocare consueuimus. Aliud vero dicitur ma-
 gnum, quia altum est: vnde cupressum proceram, magnam ap-
 pella-

Iudic. 7.

Simile.

Psal. 47.

Philip. 2.

Sanct. ij. pars.

f

pella-

Pellamus. Aliud autem dicitur magnum, quia profundum est, 31
 unde puteum nimis profundum, magnum, dicimus. Vltimò di-
 litur aliqui d magnum, quia est longum, quanuis arctum sit: ve-
 ut iter longum, magnum dicimus. Quod si ob vnam harū qua-
 tuor rationum quicquam magnum dicitur multò melius, quod
 omnes quatuor has causas habuerit, magnum poterit appellari,
 videlicet, quod altum, amplum, longum, profundumq; fuerit.
 Talis est vnusquisq; iustorum, amplus scilicet charitate, longus
 liberalitate, altus contēplatione, profundus humilitate. Ex quo
 apparet quā meritò Dominus iustum, magnum appellat. Et
 peculiariter hoc dici potest de hoc glorioso Doctore, cuius fo-
 lennitatem sancta mater ecclesia exultatibus fidelium animis
 celebrat, cum tot operatus fuerit: tamque egregiam doctrinam
 Christianum populum erudierit, eamque ad animarum nostra- 32
 rum emolumentum literis commendarit. Quamobrem idē de
 illo dicere possumus, quod Hortensius de Demosthene dixit: vi-
 delicet, quamcunq; periodum orationum eius multò sublimius
 illum commendare, quā quicquid de ipso in eius laudem dici
 posset. Sic etiā si huius gloriosi Doctore Beati Augustini,
 Hieronymi, Thomæ de Aquino, ac Diui Bonauenturæ, &c.
 opera attentis animis considerentur, in qualibet eorum parte
 eorum ingenium, spiritus, & excandescens inflammatisimæ
 charitatis ardor, atque flagrantia clariùs innotescet, quā ex ijs
 omnibus, quæ nunc concionatores dicere possumus. Qui si qui-
 dem tantus est in diuo conspectu, eum nos ardētissimè diliga-
 mus, nosque ipsi instantissimè commendemus, eumq; diligen-
 tissimè imitemur: quo nobis apud Deum faueat illiusque auxili- 33

lio disponamur, & diuinam à Domino gratiam con-
 sequamur, qua locupletati ad coelestem
 beatitudinem perduca-
 mur. Amen.

IN

IN COMMUNI

Confessorum non Pon-

tificum Concio

Prima.

*Sint lumbi vestri præcincti, & lucerna ardentes in
 manibus vestris, &c. LUC. 12.*



SAIAS Propheta loquens de gloria,
 quā Dominus præparauit seruis suis, illā
 conuiuium appellat dicens: Et faciet Do-
 minus exercituum omnibus populis con-
 uiuiū pinguium, conuiuiū vindemiæ, pin-
 guium medullatorum, vindemiæ defæca-
 tæ. Et præcipitabit in monte isto faciem
 vinculi colligati super omnes populos: &
 tela in, quā orditus est super omnes nationes. Præcipitabit mor-
 tem in sempiternū. In omnibus his verbis Sanctus Propheta cor-
 porearum rerum similitudinibus æternæ vitæ superna gaudia
 manifestat. Ætenim cum pleriq; homines ea, quæ sensibus perci-
 piunt, clariùs cognoscant, illaque plurius æstiment: ideo aptissi-
 mè per ea, quæ homines tanti æstiment, inaccessiblei gloriæ
 excellentiam explicat. Primū dicit, conuiuium illud omnibus
 populis, non Hebræorum tantum, sed gentium etiam nationi-
 bus esse faciendum, videlicet, vt spem nostrā excitet. Et sic Bea-
 tus Ioannes in Apocalypsi postquam ingentem electorum ex
 tribus Israel multitudinem recensuerat, aliorum etiam innum-
 erabilium inuitatorum ad hoc conuiuium ex gentibus memi-
 nit accersitum. Et sic addit: Post hæc vidi turbam magnam,
 quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus, & tri-
 bus, & linguis stantes ante thronum in conspectu Agni
 amicti stolis albis, & palmæ in manibus eorum. Quod vero ait
 delicatissimas carnes, & defæcatū, id est, expers fæcū atq; pbatū
 vinum

Isai. 25

Apoc. 7

f a

vinum

vinum in eo conuiuio ministrandum duobus his nominibus ex 4
 quisitissimas eius conuiuij delicias designauit. Ibi enim erit cla-
 ra splendidissima diuinitatis, & sacre humanitatis cognitio &
 fructio quæ beati omnes, cū ineffabili suauitate reficientur. Ibi
 nauq; (vt Saluator ait) ingredientur, & egredientur & pasqua fe-
 cūdisima, quibus corpus, & anima depalcentur, inuenient. Ad-
 dit deinde S. Propheta: Et præcipitabit faciē vinculi colligati su-
 per omnes populos, & telā, quā ordites est super omnes natio-
 nes. Vinculū autem, quo omnes populi, idest, vniuersum genus
 humanū colligatum est, non vnum, sed multa vincula comple-
 ctitur, quibus omnes communis peccati vitio eramus affecti, &
 miserrimè obligati. Alium quippe vinculum est, reatus mortis
 æternæ: aliud lex membrorum, & fomes peccati: aliud seruitus
 sub dira diaboli captiuitate: aliud innumeræ cupiditates, quæ vi 5
 tam nostram non modo inquinat: sed etiam cruciant, atque dila-
 cerant. Omnia igitur hæc vincula in hoc augustissimo, & coele-
 sti monterumpentur. Vel, vt in Hebræo habetur, absorbebū-
 tur, vt ne vllam quidem eorum vestigium reliquum sit. Quo fit
 vt omnes isti conuiuæ plenissima libertate, ac pace fruantur.
 Nec vincula hæc modò, sed telam etiam, quam Dominus orfus
 est, super omnes nationes, ibidem dirumpet. Huius verò telæ
 nomine communem illam maledictionem accipimus, qua ge-
 neris nostri principes, & nos in illis ad innumeram huius vitæ
 æruinas, multiplicisque miseras damnati fuimus. Quæ qui-
 dem tela ex multis filis, idest, ex multis doloribus, & lachrymis
 quas in hac vita quotidie miseri mortales fundunt, contexta est.
 Quam idem ipse dñs orfus fuit, quia eius imperio, atque de- 6
 creto ad omnes has calamitates adstricti fuimus. Hæc igitur om-
 nes ab illo coelesti monte exterminandæ, atque præcipitandæ
 sunt. Quod idem sanctus vates annumerare incipit, eum pro-
 nus subdit: Et præcipitabit mortem in sempiternum. Ibi enim
 mortis imperium mortis Christi merito euentum erit. Ad-
 dit deinde: Et auferet Dñs omnem lachrymam ab omni facie, &
 opprobrium populi sui auferet. Hoc est, labem omnem, & om-
 ne dedecus, & quicquid foelices animas vllò incōmodo, iniuria
 seu dāno afficere possit, è medio tollet, vt nihil ibidem sit, quod
 conuiuij illius iucunditatem, & suauitatem, aut vlla tristitia affi-
 cere, aut vllò mortis metu perturbare, aut vlla dedecoris labe af-
 pergere,

7 pergere, aut lachrymis vllis inficere possit. Quid autem ex ijs
 omnibus consequetur? Nimirum gratiarum actio, & vox lau-
 dis, quæ ibi perpetuò resonabunt. Dicit namque Dei populus,
 quod hic addit Propheta Sanctus: Ecce Deus noster iste: expe-
 ctabimus eum, & saluabit nos. Iste Dominus sustinebimus eū,
 & exultabimus, & lætabimur in salutari eius: quia requiescet
 manus Domini in monte isto. Hoc est, vt Diuus Hierony-
 mus interpretatur, Absorpta morte in perpetuum populus Dei
 qui de manu mortis fuerit liberatus dicet ad Dominum: Ecce
 iste Iesus Mariæ filius quem increduli hominem tantum ef-
 se putabant, Deus noster est. Tunc enim præsentem agnoscent
 maiestatem eius, & diuinitatem, quam hic per speculum tan-
 tum, & in ænigmatate contemplabantur. Expectabimus enim,
 8 cū in hac mortali vita credidimus verbis ipsius, & promissis.
 Et quanuis ea in longum differrentur, non propterea fracto
 sumus animo, neque ab eius fide, atque obedientia desciuimus:
 sed longanimitè, & aduersatulimus, & prospera expectaui-
 mus. Exultabimus ergo, & lætabimur in salutari eius, hoc est,
 in æterna salute, quæ nobis eius beneficio contigit: quæ nos ab
 omnibus malis ereptos æterna foelicitate beavit. Quia requies-
 cet manus Domini in monte isto. Idest, immensas potentia,
 sapientia, opulentia, bonitatis, & gloria eius opes in monte
 hoc non solum aperte videbimus, sed etiam in nostræ foeli-
 citatis magnitudine experiemur: quas dum in corpore viximus
 obscure, & quasi per caliginem videamus. Hæc fratres mei
 sunt, quæ Sanctus hic Propheta de huius conuiuij magnificen-
 tia in communi disseruit. Cæterum, quoniam inter hæc tam
 varia, & pretiosa fercula omnium pretiosissimum, atque suauis-
 simum diuinæ pulchritudinis visionem esse constat, iniurius vo-
 bis ero fratres, nisi de hoc etiam aliquid attigero: quanuis mu-
 nus hoc non humanæ solum, sed Angelicæ etiam linguæ su-
 peret facultatem. Nos igitur, qui in tanta coelestium rerum
 oratione versamur, quorum omnis cognitio à corporis sensi-
 bus exorditur, ab ijs, quæ sensu percipimus, veluti scalam
 quandam erigemus, per quam à creaturis ad creatorem as-
 cendentes ab effectibus ad summam causam assurgere pote-
 rimus. Ad hoc igitur primo loco statuamus omnes condita-
 rum rerum perfectiones, quæ verè, & propriè hoc nomen me-

rentur, in conditore longe perfectius reperiri. Quia enim nemo ¹⁰ dat, quod non habet, ideo non potuit summus ille rerum conditor in se non habere, quæ rebus à se conditis dedit. Quæ admodum enim sol, qui astris omnibus splendorem confert, splendidissimus, atque adeò multis partibus omnibus ille splendidior est: ita supernus ille artifex, qui tam multiplice in creaturis contulit pulchritudinem vnus ipse earum omnium pulchritudinē cum infinito excessu continet. In ipso igitur est species florum, pulchritudo gemmarum, splendor auri, atq; argenti, claritas fluminum, & fontium, auium concentus, solis, lunæ, atq; astrorum fulgor, amoenitas sylvarū, atq; camporum, sicut ipse ait in Psalmo: Pulchritudo agri mecum est. Progrediamur vltterius, & mundana omnia prætergressi ad coelestiū vsq; sedes cōscendamus: ibiq; innumerū beatarum mentium exercitum cōtemplemur. ¹¹

Psal. 49.

D. Tho. 1. Quarū equidē numerū, ita res omnes alias superare ait D. Tho. ¹²
p. 9. 50. art. quemadmodū coeli magnitudo longissimo intervallo corporū
3. Iob. 25. omnium magnitudinē superat. Hinc sanctus Iob ait: Nūquid est numerus militum eius? Quo loquendi modo innumerabilē esse Angelorum exercitum intelligimus. Statuamus etiam hic

D. Tho. 1. & illud, quod idem B. Thomas ait, videlicet, omnes Angelos specie differre. Simulq; attendite Aristotelē dicere, rerū species numerorū rationē imitari. Vt, scilicet, quæ admodū superior numerus inferiorē continet, & aliquid sibi propriū adijcit: ita superior species tū inferioris perfectiones, tū etiam suam peculiare contineat. Ab infimo ergo Angelorum ordiamur: quem statuamus res omnes corporeas perfectionis, & pulchritudinis suæ de core lōge superare. Quod facile indicat Angelus ille, qui Danieli apparēs pulchritudinis suæ specie, atq; fulgore prophetā pene exanimavit. Et secundus Angelus inferioris Angeli pulchritudinē, & suam itidē peculiare retinet. Tertius vero Angelus vtriusq; præcedētis, & suam itē speciem, atq; decorem super addit. Quartus vero Angelus omnes has perfectiones amplectitur, & suā itē, qua in noua specie cōstituitur. Hac igitur ratione per omnes Angelorū ordines in hac creaturarū scala, ab inferioribus ad superiora cōscendētes, ad supremū vsq; seraphicū ordinē, qui Deo cōiunctissimus est, veniamus. Cū hic igitur omnes inferiorū Angelorū perfectiones, pulchritudinesq; & suā item contineat: Angeli autē, vt præ diximus, numerari nō possint, qua

Dani. 10.

p. 9. 50. art.
4. in corp.
Arist. lib. 8
meta. tex.
10. tom. 3.

lis.

¹³lis, quæ so illas species, & pulchritudo erit, quæ vna in se perfectiones, virtutes, & pulchritudines innumeras cōtinet? Estne vlla dicendi facultas, quæ hoc possit oratione cōplecti? Minime sane. Hinc vltterius gradū, ad ipsum rerū omnium, atq; Angelorū Dñm faciamus: qui & has omnes perfectiones, & infinitas alias, quæ diuinitatis propriæ sunt, in se vno cōtinet. Et si ante splendidissimū solis iubar fulgorē suū sydera tueri non possūt, & perinde sunt, quasi nō essēt: consequēs est, vt omnes omnīū rerū, atq; Angelorū perfectiones: omnisq; creata pulchritudo diuinæ collata pulchritudini vix vlla sit. Hac igitur ratione pius homo sese Angelorū choris interserens ex illorū pulchritudine immēsam diuinæ maiestatis pulchritudinē cōtemplatur. Quod Dñs in libro Iob significare videtur his verbis: Nunquid ad præceptum ¹⁴ tuum eleuabitur aquila, & in arduis ponet nidum suum? In petris manet, & in præruptis silicibus commoratur. Inde contemplatur escā. Quem locū D. Gregorius sic explicat: Vir sanctus cum terrena despicit, more se aquilæ ad altiora suspendit: & per contemplationem spiritus subleuatus perennem Angelorum gloriam præstolatur. Atq; huic modo hospes illa appetēdo, quæ aspicit, iā in sublimibus figitur. Sed quisquis ita cōtemplatione rapitur vt per diuinā gratiā euectus intentionem suā iam Angelorū choris interserat: & fixus in sublimibus ab omnī se infirma actione suspēdat: nō ei sufficit gloriā Angelicæ claritatis aspicere, nisi eū etiā, qui est super Angelos valeat meditari. Sola nanq; eius visio vera mētis nostræ refectio est. Vnde cū sanctus Iob dixisset, hāc aquilā in petris manere, & in præruptis silicibus, atq; inaccessis rupibus cōmorari, illico subdidit: Inde contēplatur escā. Id est ex illis choris Angelicis tēdit oculū mētis ad cōtēplandā gloriā supernæ maiestatis, quā nōdū visam adhuc esurit, quātādē visa satiatur. Hactenus Gregorius. Ex cuius verbis intelligimus piū virū ex varia, & multiplici Angelorū perfectione ad immēsam cōditoris perfectionē, & pulchritudinē contēplandā gradū facere atq; assurgere. Cū ergo cōditor ipse beatitudo nra obiectiua, vt Theologi loquūtur, sit, cui⁹ hāc tātā pulchritudinē aperta facie beatī oēs in patriā videāt, qualē quæso hāc beatitudinē, qualem hanc foelicitatē, quale hoc gaudiū futurū esse putamus? Est ne vlla mēs, siue hominū, siue Angelorū, quæ hoc prodignitate queat explicare? Hoc tamē vates regius paucis attigit, ¹⁵

Iob. 39.

Greg. 12.

Psal. 35.

4

sum

cum de hac beatorum felicitate cum ipso felicitatis autore lo-
queretur. Inebriabuntur (inquit) ab ubertate domus tuæ: & tor-
rente voluptatis tuæ potabis eos. Quoniam apud te est fons vi-
tæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Non potuit pauciori-
bus verbis hæc tanta beatitudo describi. In verbo enim inebriã
diopulentissimam gaudiorum exuberantiam intelligit. Tor-
rentis autem nomine, qui incitatissimo frequenter impetu ferri
solet: admirabilem eius vim ad oblectandos animos designavit.
Addit deinde: Quoniam apud te est fons vitæ. Ex quo felices
animæ viuentes vitã hauriunt felicissimã, & sempiternã, quæ
in summi regis visione, ac fruitione consistit. Et in lumine, scili-
cet, gloriæ illustrati, immensum illud, atq; incircumscrip-
tum lumen vident. Qualis igitur hæc felicitas erit? Quid igitur habes,
ò cor humanum, quò ulterius tendere, quo ulterius possis aspira-
re? Quò abis? Quò tendis? Quid optas? Ad quam aliam felicitate
tem properas, cum ad tatarum rerum spem non modo cõditus,
sed etiam redemptus sis? Si alicuius creaturæ pulchritudo tantã
ad rapiendos animos vim habet: vt homines interdum vel insa-
nire, vel marcescere, & ægrotare faciat: quod Amnoni Davidis
filio propter eximiam sororis Thamar pulchritudinem cõtigit,
quid nos facere par est, vt hac tãta diuinæ pulchritudinis specie
in æternum perfuamur? Quod si (vt ait Quintilianus) non pu-
tant indignum Troiani principes Graios, Troianosq; propter
Helenæ speciem tot mala tandiu sustinere, quod quidem nõ di-
cit Paris, qui rapuit, non aliquis iuuenis, aut vnus è vulgo, sed se-
nes, & prudentissimi quiq; & Priamo assidentes. Verum & ip-
se rex decennio bello exhaustus, amissis tot liberis, imminente
summo discrimine, cui faciem illam, ex qua tot lachrymarum
origo fluxisset, inuisam, atq; abominãdam esse oportebat: & au-
dit hæc, & eam filiam appellans iuxta se locat, & excusat etiam,
atq; sibi esse malorũ causam negat. Hæc recitat Fabius. Nũc fra-
tres Dei, atq; hominũ fidẽ imploro. Si hæc adeò parua pulchritu-
dinis (vt ita dixerim) guttula tantũ apud homines valuit, vt im-
menses decennij labores, tot funera, tot mortes, tot rerũ discrimi-
na subire cõpulerit, quid quæso vos ob immensam illam diuinæ
pulchritudinis speciem, ob altissimam illam omnium gratiarũ,
atq; bonorum impermeabilem abyssum, ob infinitum illum,
& inexhaustum diuini decoris mare nos facere par est, vt eo nõ
ad

19 ad horam, non ad diem, non ad annum, non ad mille annos, nõ
ad centum annorum millia: sed sempiternis sæculorum etatibus
perfruamur? Si mille mortes nobis quotidie obeundæ, si om-
nia martyrum supplicia perferenda essent, quid hæc ad tantam
felicitatem? quid hæc ad hanc cœlestem hæreditatem? quid ad
has tantas opes? quid ad hanc tantam gloriam? quid ad tanta gau-
dia? quid ad tantas delicias? quid postremò ad æternam sempi-
ternæ felicitatis communionem? O stulta mortalium auaritia.
O deploranda cæcitas. O detestanda insania, quæ his tantis opi-
bus prætermisissis momentaneis, atque abiectissimis rebus toto
pectore inhias, & propter exiguum terræ gurgustiolũ tam am-
pla cœli palatia in æternum duratura amittis? Quid igitur (in-
quies) nobis factò opus est, ne ab hac tanta gloria excidamus?
20 Audite fratres dilectissimi supernum sæculi magistrum in sacri
Euangelij hodierna lectione nobis breuiter explicantem, quid
ad tantam hanc beatitudinem impetrandam facere debea-
mus.

*Sint (inquit) lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus
vestris. Et de hæc facientibus dicit inferius: Beati serui illi, quos cum
venerit Dominus, inuenerit vigilantes: Amen dico vobis, quod præcinget
se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Attentis ani-
mis considerate Dominum illis requiem, sedem, atq; conuiuũ
pollicentem. Eos esse succinctos idem est, atque esse paratos,
& quicquid optimum Christianum decet, effecisse. Cingulum
quippe est vltimum corporis ornamentum. Quando quis accin-
gitur, iam nihil ei restat induendum. Recumbis in lecto tuo, lo-
21 tamque subuculam petis, qua indutus, toracem te induis, ve-
stemque ac cætera necessaria indumenta superimponis. Et post
quam te iam omnibus vestibus induisti, cingulo te præcingis
quo accinctus iam tibi nil superest. Ideoque præcipiens nobis
Dominus esse præcinctos, iubet nos ita viuere, vt omnibus iam
omnino necessarijs operibus effectis mortem semper expecte-
mus. Christianus vir, qui peccata sua expiauit, pristinasq; cum
proximis suis inijs amicitias, testamētum confecit, aliena domi-
nis restituit, debita exoluit, & pro viribus misericordiæ opera
fuit executus, diuina deniq; præcepta, sicut oportet, obseruauit
hic iuxta diuinę maiestatis institutum præcinctus est, cum vsq;
ad illam horam omnia fecerit, quæ operari tenebatur,*

Itaque si tunc morte occuparetur, illum succinctum reperiret, atque paratum, ut nihil ei amplius faciendum superesset. Sic nos omnes esse oportet. Et addit ulterius: *Et lucerna ardentes in manibus vestris.* Hoc posterius ex priori proficiscitur. Quando famuli accensis iam facibus dominum suum expectant, si unam horam dominus demoretur, eum integrum annum demoratum fuisse arbitrantur. Ideoque precipiens nobis, ut accensas lucernas manibus teneamus, hortatur nos ita paratos esse, ut aduentum Domini expectantes singulas horas, quas vixerimus, singulos annos esse putemus. Etenim ex optimae conscientiae testimonio, & ex diuinae legis obseruatione singulare quoddam desiderium huius vitae relinquenda, Deique videndi proficiscitur. Quo exardabat Diuus Paulus cum diceret: Desiderium habeo dissolui, & esse cum Christo. Et omnium praedestinatorum nomine alibi dixit: Nos ipsi primitias spiritus habentes intra nos gemimus expectantes redemptionem corporis nostri. Beati sunt serui illi (ait hic summa veritas) quos cum venerit Dominus, inuenerit sic, scilicet, vigilantes. Fratres desideratissimi cum vobis explicuerim, quid sit, vos sic esse praecinctos, deprecor vos per clementissimam huius caelestis Domini viscera, qui hoc nobis tanta cum charitate commendauit, ut nunc cum opportunum tempus, ingensque diuini ipsius spiritus auxilium vobis praesto est, vos velocissimè praecingatis. Etenim diuinus hic spiritus nos in hac re magnopere iuuat: Sicut affirmat Apostolus in ea, quam ad Ephesios scripsit. Vbi pro eo, quod nos legimus: Nolite contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis in die redemptionis: alia translatio habet: In quo signati estis in diem redemptionis. Et sic est etiam in contextu Graeco. Dies redemptionis est dies obitus, in quo homo à profundo miseriarum pelago extrahitur. Et sic in praedictis verbis dicit Sanctus Apostolus: Expectantes redemptionem corporis nostri. Atque ut in hunc diem parati simus, diuinus spiritus nobis suis caelestibus donis auxiliatur. Admonensque nos sanctus Apostolus, ne illum contristemur, hortatur, ut diuinis ipsius fauoribus utamur. Si enim tristitia posset affici, maximam ex eo acciperet, quia illis non utimur. O quot hodie, quorum utinam nullus hic adsit, hoc tempus, quod illis Dominus ad se praecingendos, ornandosque concedit, ut ad hoc caeleste conuiuium mirifice exornati

Philip. 1.
Rom. 8.

Ephes. 4.

25 ti ingrediantur, se exuendo, atque inficiendo consumunt, & sic indigni redduntur, qui tanto bono fruantur. Ideo merito queritur David in Psalmo centesimo decimo octauo. Vbi pro eo, quod nos legimus: Tempus faciendi Domine: dissipauerunt legem tuam, alij transtulerunt: Tempus faciendi Domino: dissipauerunt legem tuam: & sic est in contextu Graeco: Id est, quo tempore Deo, creatorique suo seruire debebant, quod est tempus vitae ad hoc praecipue dedicatum, in eo dissipauerunt legem tuam. O rem dignam sanguineis lachrymis lachrymatu: homines scilicet a deo esse ingratos, sui que metipsorum inimicos, ut tempus faciendi Domino, ita consumant, ac si esset tempus faciendi diabolo, videlicet, in ludis, turpitudinibus, vltionibus, in diuitijs illicite acquirendis, alijsque quam plurimis malis admittendis.

26 O infelices quomodo non timetis, ne vos incautos mors occu-
pet, aeternisque tormentis: tam breues istas voluptates persoluat-
tis? Apud B. Lucam adduxit Dominus parabolam diuitis vitam
suam iuxta ipsius voluntatem noctu disponentem, atque dicen-
tem: Anima mea habes multa bona posita in annos plurimos,
requiesce, comede, bibe, & epulare. Dixit autem illi Deus: Stulte
hac nocte animam tuam repetunt a te: quae autem paraasti, cui-
us erunt? O rem dictu, atque auditu tremendam. Hic Dominus
praesciti depinxit statum. Vbi praecipue tria perpendi oportet.
Primum miserum hunc cum noctu in lecto recumberet, esse nu-
datum: in quo significatur, quam expertis pietatis, bonorumque ope-
rum nudus existeret. Secundo, Dominum ei dicere: Stulte hac nocte
animam tuam repetunt a te, scilicet, Demones. De fidelibus Dei ser-
uis dicit Diuinus Apostolus: Mortui enim estis, & vita vestra ab-
scondita est cum Christo. Si infelix hic animam atque vitam suam
abscondisset in Christo: non utique illam Demones raperent. At
quia illam in se habere, illiusque Dominus esse voluit, illam in eis
quae ipsi libebat, consumens: ideo eam ab ipso Demones abstru-
lerunt. Deus nos tanto malo liberet o fratres. Vitae animasque no-
stras in illas manus commendemus, quae pro omnibus nobis cruci-
suffixae sunt. Hic enim tutissimus est locus: illis nos spoliemus.
Si enim in nobis fuerint, maximo periculo sunt expositae. Quia
diues ille hoc non fecit, idcirco illum Dominus stultum vocat:
& iure quidem optimo. Tertio notandum est verbum illud,
hac nocte. In quo denotatur, plerumque qui male viuunt,

Psal. 118.

Luc. 12.

Colos. 3.

male mori. Hunc noctu mori significat obscuritatem conscientia, cum qua mortuus est. Quando quis domo sua noctu tenebrosus exit, pleraque obliuiscitur: nunc gladium, nunc calcaria, nunc sarcinulam, nunc denique galerum demittit. Sic illum nocte mori significat eum oblitum fuisse illorum, quæ ipsius pluris intererant, videlicet, quæ ad animæ salutem spectabant. Hæc adeo metuendam parabolam adduxit Dominus ad animaduersionem nostram: ideo fratres debitum ex illa fructum percipite.

Sint lumbi vestri praeincti: & lucerna ardentes in manibus vestris. Et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando reuertatur à nuptijs: ut cum venerit, & pulsauerit, confestim aperiant ei. Etenim de his dicit, *Amen dico vobis quod faciet illos discumbere, videlicet, in illa superna beatitudine. Et ministrabit illis.* Scilicet, quia ipse Dominus eorum cibus, atque saturitas erit: ipseque omnia illorum desideria adimplebit, atque perficiet. Et hoc significat: *ministrabit illis.* Estque diligenter animaduertendum Dominum de ijs, qui sibi ita diligenter ministrant, bis dicere: *Beati sunt serui illi.* Grauis utique atque onerosa est corporalis seruitus, & qui eam non timeat, atque effugiat, est nemo. Nam qui ea tenetur libertate priuatur, quæ ab hominibus melior ducitur, ac pluris, quam omnia æstimatur: quam etiam, & belluæ, ac volucres diligenter exquirunt. Est autem alia captiuitas, ac seruitus diuina, quam iusti expetunt: quæ nos potentes reges efficit. Vt enim Beatus Gregorius, inquit, seruire Deo regnare est. Vnde gloriosus Paulus non cessabat se Iesu Christi seruum appellare. Hoc erat omnium Epistolarum eius exordium: Paulus seruus Iesu Christi. Adeo ut nonnulli, quia Epistola, quam scripsit ad Hebræos hoc exordio caret, illam Beati Pauli esse olim dubitarint. De hac sacra seruitute magnopere gloriabatur Dauid, ideoque illam sæpenumero repetebat: peculiariterque in Psalmo centesimo decimo quinto, ubi ait: *Ego seruus tuus, ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ.* De hoc etiam titulo nos maxime gloriari oportet. Qui ex ancilla nascitur, mācipium est. Et si quidē Ecclesiæ sanctæ filij sumus, quæ quidem est magni regis Iesu Christi ancilla, seruisumus ipsius. Ideo ex puro corde dicamus:

Ego

Ego seruus tuus, ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ. Hocque nos bis repetere oportet: corpore quippe, & anima illi seruire debemus. Sicque de nobis merito dicetur: *Beati serui illi.* Si enim Domino fideliter, diligenterque seruerimus gratiam ipse suam nobis conferet, qua coelestis gloriæ beatitudo comparatur. Ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

In eodem Communi Confessorum non pontificum Concio Secunda.

Sint lumbi vestri praeincti, & lucerna ardentes in manibus vestris, &c. LUC. 12.



N V M ex ijs, quæ Christus Redemptor noster in sacro Euangelio nos sæpius admonuit, hoc fuit, ne dormiremus, sed intentis animis vigileremus. Vnde colligitur vnum, quod nostra præ cæteris omnibus interest, hoc esse: cum idē toties, tot verbis, tamque efficaciter nobis clementissimus, nostrique amantissimus Dominus commendarit. Beatus Ioannes dicit: *In hoc apparuit filius Dei, ut dissoluat opera Diaboli.* Cumque vnum ex ijs, quæ Diabolus expetit, sit nos profundo peccatorum somno soporare: satis aperte colligitur filij Dei munus esse nos ab hoc lethali somno excitare. Et de vigilantibus dicit Dominus in hac hodierna Sancti Euangelij lectione. *Beati serui illi, quos cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes.* Illis quippe nuptialis veniet. Scitote fratres hoc nimis gloriosum esse promissum. Loquens Dominus cum discipulis suis de metuendis signis, quæ in mundo aduentum ipsius ad iudicium vniuersale præuentura sunt, deque ingentibus infortunijs, atque laboribus quibus, tunc homines grauabuntur dixit eis, & in illis omnibus iustis: *His autem fieri incipientibus respicite, & leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra.* Quasi diceret: *Illia signa tam terribilia*

1. Ioan. 3.

LUC. 21.

lia

Similo.

Philip. 4.

Iob. 5.

Rom. 8.

lia malis, erunt vobis magna lætitiæ. Et quemadmodum qui in mundinis deambulans, maxime delectatur de officina in officinam diuagantes, vt pretiosissima quæq; perspiciant: sic vos gaudebitis cometas illos, fulgura, atq; tonitrua contemplantes, & maris fremitus, quadrupedum gemitus, atq; auium clamores audientes. O beatos iustos, quibus tantæ calamitatis tēpore, & cum vniuersus mundus terroribus inauditis est quatiendus, tranquillitas, & consolatio promittitur. Merito B. Paulus ait: Pax Dei, quæ exuperat omnem sensum custodiat corda vestra, & intelligentias vestras in Christo Iesu. O miram benedictionem. Securitas illa (inquit sanctus Apostolus) quam Deus animæ confert, quæ eum non nouit offendere, quæ exuperat omnem sensum, hoc est quæ non solum verbis nequit explicari, verum ne mente quidem comprehendere potest: sed tantummodo illa fruente eam valent intelligere, hæc per merita Iesu Christi os ab omni malo custodiat. Nec vero mirum est, nunc iustorum corda esse pacifica, atque tranquilla, siquidem tantæ afflictionis tempore tantam eis Dominus tranquillitatem pollicetur. In libro Iob ipse Dominus iusto promittit: Non timebis calamitatem, cum venerit. In vastitate & fame ridebis, & bestia terræ non formidabis. Sed cum lapidibus regionum pactum tuum, & bestia terræ pacificæ erunt sibi: & scies, quod pacem habeat tabernaculum tuum. O benedictus sit talis Deus, qui suos tam sollicitus protegit: cum pactum pepigerit cum omnibus creaturis, vsque etiam cum lapidibus, nequis possit pacem, ac tranquillitatem ab eorum animis auferre. Quod non solum nunc facit, sed etiam dicit, se cum cœlis, ac terræ motibus, catervisq; calamitatibus, quæ vniuerso mundo superuenturæ sunt in ultimo illo, atq; tremendo tempore esse facturū, ne amicos suos lerdant, siue deterreant. Dicet tunc impij iustis: Cur tot tribulationes videntes non timetis, cum maria montes attingant? Qui maxima cum exultatione respondebunt: Deus noster refugium, & virtus. Propterea non timebimus, cum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris. O quam ad litteram illic implebitur illud Apostoli dicentis: Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum: Siquidem in tam metuendis periculis eis Dominus dicit: Respicite, & leuate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra. Ex quo apparet, Dominum

8 minum hic eos alloqui, qui hic tribulati, ac dimisso capite vixerunt: vereque, & ex animo diuini amoris sanctæque ipsius legis captiui fuerunt: cum eis dicat: Respicite, & leuate capita vestra: appropinquat redemptio vestra. Tanti boni spe fulciebat Diuus Petrus peccatores ad agendam pœnitentiam dicens: Pœnitentini gigitur, & conuertimini, vt deleantur peccata vestra, vt cum venerint tempora refrigerij à conspectu Domini, & miserit eum, qui prædicatus est vobis, Iesum Christum, supple, cum alijs iustis vos etiam refrigerium capiat. Perpendite quæso fratres quod nomen gloriosus Apostolorum princeps rigoroso, atque tremendo vniuersalis iudicij tempore imponit. Tempora (inquit) refrigerij. Eo autem quod hoc tantum, tamque efficax est ad peccatores commouendos, vt pœnitentiam agant, idem summus sæculi magister sæpenumero, ac diuersis rationibus nos voluit admonere, sicut apparet in hac sacri Euangelij lectione, vbi dicit, se bonis nuptiali aspectu esse venturum. Optime nostis multum interesse inter illius exceptionem, qui à nuptijs reuertitur, à quibus homines hilares, atque contenti redite, & cum gaudio aliqua faceta, quæ illic dicta sunt, recensere, & reliquias conuiuiorum (de las colaciones) quæ in nuptijs facta sunt, afferre consueverunt, quibus amicos, atque domesticos suos inuitant, atque inter illius exceptionem, qui vti dicitur atque inquisitor aduenit, cum illius exceptor & hospes sit ipse delinquens, qui iudicis liberos occidit, uxorem surripuit, ac diuitias igne succendit. Idem equidem interest inter iustos, atq; peccatores. Etenim iusti supernum sponsum Iesum Christum, quasi à nuptijs venientem eos consolaturum, & gloria inuitatorum suscipiunt: quem sanctis operibus, desiderijsq; vigilantes expectant. Et ideo ait Dominus: & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando reuertatur à nuptijs. Peccatores autem illum tanquam iudicem atq; inquisitorē severum in eos venientem, peccata, quæ aduersus diuinam ipsius maiestatem admiserunt, puniendum recipient. O infelix peccator, qui tuo impio exemplo proximos tuos huius superni iudicis filios occidisti, eiusque sponsam animam tuam ei subtraxisti, ac diabolis tradidisti ipsius diuitias, quæ sunt cœlestia dona quæ suscepisti in sacro baptisate, atq; in alijs diuinis sacra-

sacramentis, malitiæ tuæ igne cremasti. Qui igitur tibi accidet, cum ipsemet has tantas iniurias iudicaturus aduenit.

Quod si quis quærat: Quid faciemus, ut Angelorum Dominus ad nos nuptialis adueniat? Ad hoc ipse Dominus respondet dicens: *Sicut lumbi vestri præcincti, & lucerna ardentes in manibus vestris.* Beatus Bernardus in libro complurium sententiarum, tria cingula assignat, quibus eos præcingi oportet, qui hoc præceptum cupiunt adimplere. Primum est, zona pellicea, quæ per illam fuit obumbrata, quæ cingebatur Elias, & Beatus Ioannes Baptista, quæ est corporeæ mortis recordatio. De Elia dicitur in quarto Regum volumine: Zona pellicea accinctus renibus. Et de glorioso Baptista dicit Diuus Marcus: Zona pellicea circa lumbos eius. In hoc figuratum est, ad hoc, ut quis diuini honoris zelator, bonusq; prædicator existat, oportere illum mortis recordationem præ oculis semper habere. O quam optimum cingulum, nullus illud vendit in orbe. Ex celo descendere, in Dei officina emi debet. Nam, ut Beatus Iacobus inquit, Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est descendens à patre luminum. Eo quod hoc cingulum tam excellens sit, dicit diuinus spiritus: Melius est ire ad domum luctus, quam ad domum conuiuij: in illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & viuens cogitat quid futurum sit. Vbi alia translatio habet: & viuens cogitat quid futurus sit. Et Hebraicè legitur: & viuens dabit ad cor luum. In hac translatione varietate significatur anima duerso, & visio, atque intuitus mortis proximi, qui eum locuti conuersatiq; fuimus, multum conducere ad hoc, ut assiduo cogitemus crebraq; animi consideratione contemplemur, quid nobis post obitum futurum sit. O quam apte hæc zona hominem cingit: & quantum eunq; dissolutus incedat, eum coercet, atq; à quam plurimis malis reuocat. Cum Sanctus Elias in monte Oreb moraretur, spiritus grandis, & fortis subuertens montes, & conterens petras iuxta illum præterijt: & post spiritum commotio, & post commotionem ignis. Et ab his omnibus, videlicet ab spiritu, commotione atque igne fuit ereptus, & hæc omnia euasit, quia in spelunca latebat. Vbi mysteriose significatum est tribus præcipuis malis quæ in orbe grassantur, de quibus dixit B. I. Io. n. 22. Io. Omne, quod est in mundo concupiscentia carnis est & concupiscentia

Bernar.

4. Reg. 1.
Marc. 1.

Iaco. 1.

Eccle. 7.

3. Reg. 19.

1. Io. n. 22.

scientia oculorum, & superbia vitæ, hominem facile liberari, si in spelunca, quæ est viua quædam recordatio, & consideratio mortis, includatur. Ventus euertens montes, & conterens petras est superbia. Turbo mundum reuoluens est cupiditas. Ignis autem cuncta comburens est luxuria. Vis ò homo ista incolumis euadere? In hac spelunca quamdiu poteris, delitescere. Diuinus enim spiritus ait: Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Secundum cingulum est lineum, de quo dixit Deus loquens de Aaron: Accingetur zona lineæ. Vbi significatum est ad gratum Deo sacrificium offerendum conuenientissimum esse quæquam hac pretiosa castitatis zona esse succinctum. Quod cingulum etiam in cœlesti Dei officina lachrymis, humiliq; atque assidua oratione venditur. Ætenim supernum est etiam donum Dei. Nolo dicere hanc duplicem zonam ita Dei donum esse, ut ea penitus à diuina ipsius maiestate sperare debeamus, solummodo illam postulando: nam simul complures diligentias ad illam impetrandam nos oportet adhibere. Tertia zona est aurea, de qua Diuus Ioannes ait: Vidi similem filio hominis præcinctum ad mammillas zona aurea. Hæc zona est charitas. Atque in illa mirabili visione significatum est, eum qui filius Dei adoptiuus esse vult, cœlestisq; beatitudinis hæreditatem conatur accipere charitatis cingulo viscera præcincta habere debere. Quæ zona in cœlesti etiã officina reperitur. Et ita dicit Beatus Paulus: Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Beatus Gregorius vnum tantum cingulum assignat, dicens: Lumbos enim præcingimus, cum carnis luxuriam per continentiam coarctamus. Nec verò sufficit continentie cingulo, corporis, sed etiam mentis lumbos præcingi oportet. Et ita nos admonet Diuus Petrus dicens: Succincti lumbos mentis vestræ sobrii, perfecti sperate in eam, quæ offertur vobis gratiam in reuelationem Iesu Christi, hoc est, in aduentum eius. Mentis lumbos succingi est, turpes cogitationes extinguere: quò sic tam turpi, atque nociuo luxuriæ vitio liberemur. De qua dicit Osee Propheta: Fornicatio, & vinum, & ebrietas auferunt cor. Quæ verba Diuus Hieronymus sic ordinat: Sicut vinum, & ebrietas mentem impotentem facit illius, qui bibit: ita fornicatio, atque voluptas peruertit sensum, animumque debilitat, & rationali homine brutum efficit animal. Et pro ebrietas, He-

Eccle. 7.

Leuit. 16.

Apoc. 1.

Rom. 5.

Gregor. in
hom. sup. hoc
Euangelium
1. Petri. 1.Osee. 4.
Hieron.

Sanct. ij. pars.

braice

braicè legitur: Mustum. Ita, videlicet: fornicatio, & vinum, & mustum auferunt cor. At noster interpres effectum pro causa trāstulit, quod est mirum elationis genus. Mustum quippe efficacius est ad inebriandum, quam vinum. Multo autem magis inebriat fornicatio, siquidem inebriat sicut vinum, & mustum.

Psal. 39. Et quia hoc vitium auferit cor, ideo dixit David: Cor meū dere-
Psal. 84. liquit me. Et alibi: Loquetur (inquit) pacem super sanctos suos, & in eos, qui cōuertuntur ad cor. Non solum autem hoc vitium
D. Th. 2.2 auferit cor, sed, vt etiam probat B. Thomas illo hominis actio de-
9.15. art. 3. bilitatur circa intelligibilia. Et non solum hoc efficit: sed naturā etiam corrumpit, viresq; enervat. Vnde vna ex rationibus, quæ assignari consuecunt, cur patres illi pristinis quondam temporibus tandiu vixerint, est, quia non erāt effrænati ad libidinē. Et idcirco quanuis cum Salomon obiit, nō plarium quam quin-
16 quaginta vnus annorum esset, multo tamen antea illum diuinę literæ senem appellarunt: vt patet in tertio regum volumine, quia ante tēpus sensuali turpitudine fuit consumptus & senuit.

3. Reg. 11.

Non modo nos admonet dominus, vt sint lūbi nostri præcincti, sed etiā addit: *Et lucernæ ardentes in manibus vestris.* B. Ambrosius super psalmum centesimum decimum octauum, hunc locum explicans dicit: Quia multæ sunt tenebræ, multæ sunt lucernę necessaria. Id est, siquidem complures sunt scelerum nostrorum tenebræ, oportet nos multas luces, id est, multas virtutes exquirere, vt tenebras expellamus. Ad singulis vitijs resistēdum singulis virtutibus opus est. Castitate siquidem ab animis vestris facile luxuriæ, non autem superbiæ tenebras, aut furoris caliginem expelletis: humilitatis lucerna superbiæ quidem, nō
17 vero luxuriæ tenebras potestis eijcere. Nonnulli virtutum, bonorumq; operum lucernas non in manibus quidem, sed in pedibus habēt: & hi sunt, qui bonis propositis repleti cum sint, nunquam ea opere complent. In prouerbijs ait diuinus spiritus: Mulierem fortem quis inueniet? Ecqua Domine mulierem istam fortitudine pollere oportet? Statim ipse respondit dicens: Manum suam misit ad fortia, & digiti eius apprehenderunt fuscum, Orem mirabilem. In hoc Domine fortitudinem sitam esse ducis? Si diceres: Accepto gladio tigres, leones, siue gigantes occidit, merito equidem illam fortem appellare videreris: at quia manum suam misit ad fortia & digiti eius apprehende-

Prim. 31.

runt

grunt fuscum? Vtiq; in hoc enim vera fortitudo consistit, in hoc, videlicet, quod homo passiones suas superet & actualiter sanctis exercitationibus intendat, non contentus bonis desiderijs, atque propositis: qui in fuso quod elaboratū est reponitur. Alij lucernas, verū mortuas, præ manibus habent. Et hi sunt qui, licet bene operentur, à malo tamen non recedunt, & sic bona opera sceleribus oblinūt. Quāuis mille virtutes habeas, si cū eis vnū habeas lethale peccatum, hoc vnū sufficiet te in infernum detrudere. In Ecclesiastico dicitur: *Vnus ædificās, & vnus destruēs*
Eccle. 34. quid prodest illis, nisi labor? Si autem ipse construens destruit, quid inde eliciet? Quapropter fratres accensas lucernas in gratia, & diuino amore habere curate. Nec vero contenti sitis, lucernas retrorsum relinquere, multa in testamentis legantes, vt ea
19 post obitum vestrum hæredes exequantur, cum eas ante vos de ferre possitis. Si enim tu ò frater crudelis es in te, quomodo speras hæredes tuos maiori in te misericordia esse vsuros, quam tumet ipse dum lucis vsura frueris in te ipsum vsus es? O stulte stulte quantopere deciperis. Vt has lucernas manibus accensas haberetis fratres dilectissimi, vellem vos cogitatione contemplari viam procliuem gelu plenam, per quam quisquam tenebrosus ac sine luce graditur, quem furibundus miles nudato ense persequitur cupiens eum illo confodere. Simulque animo contemplamini in illius cliui termino profundissimam quādam esse paludem serpentibus plenam in quam incidere atque perire valde pertimescit. Dicite fratres, quali animo in tanto periculo sisteret? Sola utique huius periculi consideratio in-
20 gentem affert stuporem. Quid autem faceret homo in tanto periculo, atque afflictione constitutus? Credite mihi fratres, hæc, & alia multo maiora discrimina sunt in humana vita. Quamobrem dici potest in infælicibus filijs Adam maledictionem, quam David persecutoribus suis iaciebat, seu potius prophetiam, quam de illis prædicebat adimpleri. Fiant (inquit) viæ illorum tenebræ, & lubricum, & Angelus Domini persequens eos. Ecquid aliud est hæc humana vita, nisi labilis cliuius compluribus peccandi, & corruendi occasionibus repletus, atq; ignorantijs obtenebratus, per quē fortissimus, expertissimusq; miles diabolus hominem gradientem furibundus insequitur? In cuius periculosa viæ termino est terribilis in-

Psal. 34.

ferni

ferni

Rom. 5.

fernilacus, in quē omnes ab hoc metuendo hoste percussi ac vi-²¹
cti prolabantur, sicut affirmat Beatus Apostolus, dicens: Stipen-
dia peccati mors. O quam digna sunt hæc, quæ ingenti pauore
timeantur. O quomodo si hæc attente considerarem, tam hor-
ribili discrimini expositi lachrymis perfunderemur, hæcque lu-
cernas accensas manu gerere curarem: vt siquidē via, qua ten-
dimus, labilis est, non esset tenebrosa, & sic tanto periculo libe-
raremur. Hæc duo hic adhibuit Dominus, quibus nos voluit ex-
hortari, vt intentis animis vigilemus, nec peccati somno indul-
geamus. Qui enim præcinctus est, non potest dormire: se nanq̄;
nimis astrictum esse, non facile patitur. Præcipueque, si iuxta hu-
ius infortunatissimæ tempestatis consuetudinē præcinctus sit, cum
homines ad eō arcti, rigidi que zonaque ac ligulis tam perstricti
incedunt, vt crepare velle videantur. Quæ omnia vanitate com-²²
motilibentissime perferunt. Sunt vtique Martyres diaboli. Et
qui facem accensam manu tenens stat, non potest bene dormi-
re, quia illius fulgore perturbatur. Sic qui spiritaliter præcincti
sunt, hæcque lucernas, de quibus hucusque sermonem fecimus,
accensas manibus tenent, facile culpæ somno liberantur, & in
Dei ministerio diligenter inuigilant.

Additque vltimus Dominus dicens: *Et vos similes hominibus ex-
pectantibus Dominum suum quando reuertatur à nuptijs.* Qui sic expe-
ctant, de Domino suo loquuntur, quomodo veniet, & eis aliquid
de nuptijs afferet. Hos oportet esse sermones nostros, quibus, si
fideles ipsius serui essemus, ardentissimo illius videndi, eiusque
societate fruendi desiderio inflammaremur. Tales erant illi, qui-
bus dicebat Beatus Iacobus in sua Canonica: *Patientes estote*²³
fratres vsque ad aduentum Domini, & confirmate corda vestra,
quoniam aduentus Domini appropinquabit. O mirum seruo-
rum Dei amorem: quo ad eō illius videndi cupiditate torquebā-
tur, vt oporteret eos ad patientiam concitari. Et ideo bis repetit
sanctus Apostolus verba illa: *Patientes estote.*

*Beati sunt serui illi, quos cū venerit Dñs, inuenerit vigilantes. Amē
dico vobis, quod præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens mini-
strabit illis.* In his breuibus verbis supernus magister ineffabilem
beatorum gloriam comprehendit. Ecqua maior gloria excogi-
tari poterit, quam rerum omnium creatorem, ac Dominum, in
suius conspectu cunctarum cœlorum potestates consternuntur, ac-

cingi,

24 cingi, atque disponi, sic que succinctum, ac rebus omnibus expe-
ditum eis ministrare? Quæ siuit Rex Assuerus ab Aman familia-
rissimo suo: Quid debet fieri viro, quem Rex honorare deside-
rat? Quauis Aman elatissimus erat, seque illum, quem Rex
vellet honorare, esse putabat: & quauis multa recensuit, quibus
ille deberet honorari, nunquam tamen tantum hoc honoris ge-
nus optare, neque inter ea, quæ Regi respondit, annumerare au-
sus est. Etenim elatum eius cor & superba mens tantum hunc ho-
norem nequiuit apprehendere. Et siquidem in cœlis non sunt
materiales mensæ, nec conuiuia, aut corporei cibi, dico cœlestē
Saluatorem hoc loquendi modo summum honoris, dignitatis-
que gradum omnibus penitus inaccessibleem, & inexcogitabi-
lem significare voluisse. Sicuti magno Rex afficeret honore ser-
uum, cui ad mensam sedenti ipse ministraret: quanto igitur ma-
ioris amplitudinis erit iustis, Deum infinitæ maiestatis ipsis vi-
lissimis terræ vermiculis deseruire, omnibus, scilicet, eorum de-
siderijs satisfaciendo? De manna dicitur in libro Sapientiarum: Pa-
nem de cœlo præstitisti illis, sine labore omne delectamentum
in se habentem, & omnis saporis suauitatem. At non cunctos si-
mul sapes habebat, nec cunctos illud comedens sentiebat, sed
nunc vnum, & postea alterum, sicut ipsi libebat. Verum diui-
nus hic cibus cunctos simul sapes, ac suauitates illum com-
edentibus confert: vnde omnium desideriorum satisfactio, tran-
quillitasque dimanat. Tanto maior est quædam voluptas, quan-
to plures sensus simul oblectat. Vnde cum quis solenne con-
uiuium conatur instruere cuncta, quæ cunctis sensibus delecta-
26 bilia esse consuescunt, curat adiungere, quales sunt optimi, sua-
uissimique cibi qui gustui, palatoque magnam afferunt volupta-
tem: conuiuiumque in amœno, vmbrosoque viroto rosis, ac va-
rijs floribus exornato præparat, vt visus oblectetur: locumque
pretiosis odoribus, atque aromatibus suffit, quibus odoratus
maximè gaudet. Suauissimum concentum, qui aures oblectet,
accerfit: amicosque conuocat, qui cōuersationis suæ dulcedine
conuiuiarum animos recreent: ita, vt nullus sensus, nulla animi
potentia voluptatis expertis maneat. Ex hoc quodammodo cœ-
lestis conuiuij excellentia, mira que voluptas conijci potest: in
quo nullus prorsus sensus, nulla que potentia sine maxima sua-
uitate remanebit. Hoc autem non ad horam quidem, sicut ac-

Sanct. ij. pars

t 3

cidit

cidit in terrestribus conuiujs, sed ad innumeras, atque infinitas
 sæculorum ætates. Nonne fratres mei tanti boni spe gaudētibus
 animis exultatis? Hæc nos foelicitas manet: hæc nobis gloria re-
 seruata est: citò illam videbimus: citò ea fruemur: citò ab hac mi-
 sera vita exhibimus, quã nobis Dominus concessit, vt assiduis vir-
 tutum exercitationibus maiorem gloriæ coronã adipiscamur.
 Hæc assiduò cõtemplamini, hæc crebra animi contemplatione
 cogitate, hæc noctu, die quæ reuoluite: cor enim vehemētissimè
 fulciunt. Vnde postquã Dauid dixit: Cùm dederit dilectis suis
 somnũ, ecce hereditas Domini filij merces fructus ventris: pau-
 lò inferiùs subdidit: Beatus vir, qui impleuit desiderium suum
 ex ipsis: non cõfundetur, cum loquetur inimicis suis in porta. Id
 est, in illo arctissimo ostio, quo ab hac vita exeuntes in alteram
 ingredimur, quæ est mors, vbi furibundæ belluę varijs tentatio-
 nibus nos cõcussuræ, & si possint, deuoraturæ expectant, tunc
 vti quæ non confundetur, qui hoc pretioso licore cordis sui desi-
 derium in hoc sæculo impleuerit. Harum quippe rerum assidua
 consideratio animum corroborat, quò victor euadat.

Et quia sæpenumerò hominibus accidit adolescentiam, & ali-
 quando potiorem vitæ partem in somno transire, ne tales despe-
 rent, dicit eis clementissimus Dominus: *Et si venerit in secunda vi-
 gilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita inuenerit, beati sunt serui illi.*
 Quasi dicat: Multos, quos in iuuentute vigilantes inueni, in illa
 ætate ad conuiuia æterna perduxit. Et quanuis vos ætatem istã,
 & maiorem vitæ partem dormiendo transegistis, nunc tamẽ ve-
 ram agentes pœnitentiam vigilate, gloriãque sicut & illi con-
 sequemini. Nam vsque ad senectam ego ipse, & vsque ad canos
 ego portabo. Ego feci, & ego feram: ego portabo, & saluabo, ait
 ipse Dominus. Omiserunt illos, qui ne canis quidem onusti, cùm
 Deus ad hoc illos expectauerit, ad eum conuerti volunt. Per has
 tres vigilias triplicem ætatem pueritiæ, scilicet, iuuentutis, & se-
 nectutis Dominus designauit. Et in qualibet istarum Dominus
 hominem vigilantem inuenerit, licet in alijs dormierit, bea-
 tus erit.

Statim quæ addit. *Hoc autem scitote, quoniam se sciret pater familias
 qua hora sur veniret, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum suã.*
 Hoc exemplum cœlestis magister ad cõfusionem nostram ad-
 duxit cùm ad temporalia damna fugienda tam solliciti, ad spiri-
 talia

Psal. 126.

Isai. 46.

30 talia verò detrimenta euitanda tam pigri simus. Magnæ confe-
 sionis est nos tantopere quatuor drachmas custodire, in diuitijs
 autem animæ seruãdis pigerrimos esse. Et quia clementissimus
 hic Pater ignauiam nostram agnouit, ideò iterum nos admonet
 dicens: *i deo & vos estote parati, quia qua hora non putatis, filius hominis
 veniet.* O benedictus talis Deus quam manifestè in hoc quanto-
 pere bonum nostrum exoptet, ostendit, qui nos toties hortatur,
 non vult nos incautos occupare. Hac igitur superna clementia
 vtamur, nũc nos opportune præparemus: quò diuina gratia locu-
 pletatos nos Dñs inueniẽs, secũ in cœlestẽ gloriã perducatur. Amẽ

In eodem Communi Cõfes-

forum non pontificum, & maximè

pro Diuo Antonio Abbate

Concio Tertia:

*Sint lumbi vestri praecincti, & lucerna ardentes in
 manibus vestris, &c. LUC. 12.*



V O in hodierna sancti Euangelij lectione conti-
 nentur. Alterũ, certitudo infallibilis aduentus filij
 Dei in vniuersale & particulare iudiciũ: alterũ
 verò, quid ad illũ excipiendũ nos facere oporteat.
 Statuẽs Deus ad hominũ salutẽ in mũdũ ho-
 mo factus venire, aduentũ suũ in carne humana per sanctos Pro-
 phetas sæpe promisit, nũquã tamẽ certũ diẽ, in quo vêturus es-
 set, explicuit. Etenim ipsius aduentũ hominibus reuelari opus
 fuit, ne desperarẽt intelligẽtes quã impossibilis sibi erat cõpa-
 ratu cœlestis beatitudo, ad quã possidendã cõditi fuerãt. At si eis
 peculiariter declararet tẽpus, ac locũ, vbi hoc esset faciẽdũ illis
 noceret. Nã filius Dei: nõ solũ venit in mũdũ, vt nos redimeret
 sed vt etiã erudiret: sicut in multis sacre pagine locis promissum
 erat. Præcipuè verò apud Isaiã Prophetã, vbi dicitur: *Erunt oculo
 tui videntes præceptorẽ tuũ: & aures tuæ audient verbũ post
 tergum monentis.* Hæc est via, ambulate in ea, & nõ declinetis,
 neque ad dexteram, neque ad sinistram. Cùm quæ cœlestem viã
 tam verbis, quã operibus nos esset eruditurus, oportebat eum

Isai. 30.

labores, paupertatem, ac denique mortem acerbissimam summa illa, qua passus est, patientia, atque animi æquitate tolerare. Quod si mundus certo sciret quando, & ubi esset appariturus: ecquis eum in stabulo nasci sineret? Ecquis eum affligi, ac mori pateretur? Neque verò ipse diabolus cum eo certamen auderet inire, sed diceret: Quid Domine? tua tanta maiestas cum pusillitate mea contendere vult? Iam ictus tuos expertus sum, nolo amplius confundi. Ideo voluit Dominus ortus sui horam, operire, sicut sancta mater Ecclesia concinit, dicens: Ars ut artem falleret. Quemadmodum igitur prioris aduentus illa duntaxat explicuit, quæ necessaria, atque vtilia erant, quod autem officere posse cognouit, abscondit, sic loquens de posteriori illud tantum reuelauit, quod nobis nouit expedire, videlicet, ipsius aduentus infallibilem certitudinem. At certum tempus non explicuit, sciens illud nobis esse nociturum: quippe qui vltimam (quæ nostra est ignauia) horam expectaremus, reliquum verò temporis perperam degeremus, & in postremam horam totius vitæ poenitentiam differremus. Vnde Beatus Augustinus: Hęc inquit, est ratio, quare voluit Deus, ut diem vltimum ignoraremus, ut ab omnibus caueremus. Si domum ingrediens nosset vnum ex illius habitatoribus tibi mortem esse illaturum, quem tamen ignorares, necessario tibi ab omnibus esset cauendum. Contemplare igitur, o frater, domum esse hoc sæculum, cuius habitatores sunt dies, ac noctes: quorum aliquis tibi vitam ablaturus est, mortem, scilicet, tibi offerens. Etenim aliquem diem oportet illucescere, in quo ad noctem non peruenies: seu aliqua nox est aduentura, in qua vsque ad auroram non viuas. Siquidem ergo quisnam sit, prorsus ignoras, ab omnibus pariter te cauere oportet, & in omnibus cautum ac præparatum viuere. Hoc ad literam significat quod Dominus dixit apud Beatum Mattheum: Vigilate, inquit, quia nescitis diem, neque horam. Quod perinde est, ac si diceret: Cum diem certum ignoretis, quotidie vigilate. Et si quidem horam nescitis, omnibus horis intentis animis estote parati. Quid enim tibi prodesset, diu vigilasse, si tamē adueniens Dominus te dormientem inueniret? Et quid profuit Sauli, ac Iudæ aliquando vigilasse, cum vigilare cessantes mortis tempore fuerint soporati? Ideo nos in omnibus horis oportet vigilare.

Illam

6 Illam etiam horam à nobis vult Dominus ignorari, ut maioris meriti nobis occasionem præbeat. Etenim cum homo in extrema vitæ suæ hora consistens, illum sibi esse supremum tempus ignoret, putetque se diutiùs esse victurum, tunc firmiter proponit, se in residuo vitæ creatori, Dominoque suo feruentissimè feriturum. Quod propositum homini in gratia persistenti ingentis est meriti. Sciens autem se in illa hora esse moriturum, illud minime proponeret, non enim opus esset. O infinitam Dei probitatem, qui quenquam incerta quadam hora moriturum esse decreuit, non vultque illum illius horæ conscium esse, quò tempus, quod se victurum esse putabat, ei offerens multum gratiæ mereatur. Animaduertite quomodo Pater misericordiarum rationes exquirat, quibus se se à nobis decipi patiatur. Quod autem nos

7 facere oportet, in exordio sancti Euangelij Dominus docet his verbis: *Sint lumbi vestri præcincti, &c.* Quæquam lumbos accingere est, se rebus omnibus expedire, ut vniuersa diligenter efficiat. Vnde Eliseus Propheta puero suo Giezi dixit: Accinge lumbos tuos, & tolle baculum meum in manu tua & vade. Hoc est, fac, ut expeditus sis ad opus, quod tibi præcipio. Ita hic Dominus præcipiens nos accingi, monet, ut offendicula cuncta, peccata, & occasiones euitemus: quò ad illa omnia, quæ ad diuinæ ipsius maiestatis ministerium pertinent, exequenda promptissimi simus. Etenim sicut vestes oblongæ, atque dimissæ quodlibet opus corporale impediunt: sic etiam affectiones atque curæ oblongæ, neque strictæ spirituales exercitationes impediunt. Ideoque nos oportet illas ab humo leuare, fortitudinisque cingulo accingi, ne nobis

8 impedimento sint: sicuti fecit sancta illa anima, de qua dicitur in Proverbijs: Accinxit fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum. Gustauit, & vidit, quia bona est negotiatio eius: non extinguet in nocte lucerna eius. Ex ijs verbis apparèt comoda, quæ homini ex eo quod cingitur, proficiunt. Inde enim in sanctis exercitationibus virtus, & corroboratio provenit. Inde dimanat, quod illis oblectatur, & ex earum delectatione gustuque perseverantia exoritur, ita ut eam mors tenebrosam non occupet. O. Paulus inquit: Flecto genua mea ad patrem Domini nostri Iesu Christi, ut det vobis secundum diuitias gloriæ suæ virtutem corroborari per spiritum eius in interiori homine. Vbi alij trãstulerunt, ut det vobis secundum diuitias gloriæ suæ virtute corroborari per spiritum eius interiorè hominem.

t 5

minem.

Hymnus.

August.
Simile.

Matth. 25.

4. Reg. 4.

Simile

Prove. 31.

Ephes. 3.

minem. Et sic est in contex. Græco, & ita legit etiā B. Hierō. In qua translationum varietate significatur virtutem esse instrumentum, quo diuinus spiritus animum fulcit, atq; corroborat. quo vniuersa impedimenta diligenter abstrahat, diuinoq; ipsius ministerio intendat. Idcirco sanctum Apostolum imitantes idē humiliter efflagitare debemus. Verum, proh dolor, quam paucī se accingūt, & expediunt, vt per sancta exercitia currāt, & quot per vitia velociter decurrunt: sicut Dominus per Prophetā cōqueritur. Vbi pro eo, quod nos legimus: Veruntamen pretium meum cogitauerunt repellere, cucurri in siti, ore suo benedicebant, & corde suo maledicebant: alia translatio habet. Cucurrerunt in siti. Id est, præ nimia siti, qua mali vniuersum virtutis genus à se expellere exardebant (quod est pretium, quo cœlestis beatitudo emittitur) per vitia diligentissime cucurrerunt. **10** Per viscera misericordiæ Dei nostri vos deprecor fratres dilectissimi, vt iam per tantæ maiestatis offensiones currere cessetis, & præcincti cœlestium præceptorum viam curratis. Sint lumbi vestri præcincti. Sunt etiam & animæ sui lumbi intellectus, videlicet, atq; voluntas, quos etiam cingi oportet. Si enim intellectum dissolutum dimiseritis, mille infanias contemplantur, & in complures errores prolabetur, in quos ne corruat illum fidei zona succingite, atq; perstringite, sicuti nos admonet D. Paulus dicens: In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi. Hoc tantū est sacrificij genus, vt de illo ipse Apostolus dicat: Si æmulor supra sacrificium, & obsequium fidei vestra: gaudeo, & gratulor omnibus vobis. Admirabilis est hæc elatio fidei Philippenſium, cum tam sanctus Apostolus illis gaudeat inuidere, illisq; tanto opere gratuletur. Vbi notandum est, dictionē illam, & declaratiuam esse posse: ita vt sit sensus. Si æmulor supra sacrificiū, id est, obsequiū fidei vestra, gaudeo. **11** Infelices hæreticos, qui quia hoc cingulo intellectus tuos cingere noluerūt, in tot errores, ac mala corruerunt. Negāt se sacrōrum conciliorū decretis astringi debere, nec summorum Pontificū, sanctorumq; doctorū sententijs gubernari teneri. Sic q; intellectus liberos dimittētes singuli singulas errorū vias, quolibet amplectuntur. Deus nos (quæ ipsius est infinita clemētia) tāto malo liberet. Maxime etiā nos oportet intellectū nō fide solū, sed **12** sanctis etiā cōsiderationibus præcingere. Sic faciebat David, q

Psal. 61.

2. Cor. 12.

Philip. 2.

Psal. 142.

dice-

12 dicebat in Psalmo: Memor fui dierū antiquorū, meditatus sum in omnibus operibus tuis, & in factis manū tuarū meditabar. Ecquid aut vtilitatis inde tulisti Rex sancte? Ex pādi (inquit) manus meas ad te, anima mea sicut terra sine aqua tibi: Velociter exaudi me Dñe Deus meus, &c. Ex eo q; viri sanctus trāfactam vitam, perceptaq; à Deo beneficia, atq; alia mirabilia ipsius opera fuit contēplatus, animę suę necessitates, defectusq; cognouit, atq; illorū remediū postulauit. Ecce quā necessariū sit intellectū sanctis cōsiderationibus accingi. Hinc spōsus spōtam cōmendat **13** in cāticis dicēs: Vulnerasti cor meū in vno crine colli tui. In hoc significat diuinus spiritus spōsam omnibus vanis cogitationibus depositis vnā solūmodo fuisse amplexam, videlicet, quomodo Deo studiosius deseruiret. Ideoq; illā vnus solius capilli cōmendat. **13** dat. (O sancta maria (senora) si ex quot horis quotidie in terrestribus rebus contemplantis insumimus, in cœlestibus cōsiderandis, inferniq; cruciatibus animaduertendis vnā saltem horam consumeremus, quantum hinc vtilitatis perciperemus. De illo **14** celebri quondam pictore Zeuxe refert Plinius, quod in se fuit iratus, quia cum puerum vvas manu tenentem depinxisset, auis eas rostro compunxit, puerum depictum non pertimescens: sicuti eū viuū timeret. Dicebat ille: Si tā proprie puerū, quā vvas depinxissem, auis vtq; illū timēs vvas tangere nō auderet. Maiori vtique ratione fratres mei nos in nosmetipsos irasci debemus, quia, vt humanas voluptates, honores, ceteraq; tēporalia cōsideratione depingere nouimus, quę cū mortua quidē sint, ea nimis viuida pingim⁹: inferni cruciatu cōtēplatione nostra depingere nescimus diuiniq; iudicij seueritatē, cœlestisq; beatitudinis bonā nō contēplamur, cū viuidissima sint. Vnde quia ea, sicut oportet depingere nescimus nec illa timemus nec ista concupiscimus. Voluntatem etiam præcingi oportet, quæ itidem lumbus est animæ, debetque diuini amoris zona præcingi. Nulatenus eā demissam sinas, ea enim diliget quæ ei non sunt necessaria, nec verā voluptatē afferre possunt. O quāta dissolutio, quāta affectio, & amaritudo in omnibus huius sæculi statibus est eō q; cæca volūtas dimittitur, vt quolibet diligit. Vultis fratres quodāmodo intelligere quantū inter Dei, & creaturarū amorē interfit? hac appositissima similitudine intelligetis. Si plurima vulnera linteis alligata habetis, quotiescunque vittæ soluuntur

Cant. 4.

Plin. lib. 35.
cap. 10.

Simile.

& au-

Cant. 4.

& auferuntur, nouū dolorē perferentis. Si quis autē chirurgus vuln-
neribus mederetur, nec vittas amoueret, ecquis eū ad medēdum
sibi non accersiret? Nostis utiq; amorē vulnus appellari. Vnde
sponsus dixit sponsę: Vulnerasti cor meū in vno oculorū tuorū.
Totq; vulneribus vnusquisq; confitus est, quot amoribus est af-
fectus. Vittę q; sunt ea, quę diligimus, diuitię, videlicet, amici,
liberi, ac deniq; fratres, &c. Deus etiā est vitta, quę diuini amo-
ris vulnere super imponitur. At creaturę, quas diligimus, sepe
numero ab his vulneribus maximo cū dolore necessariō amouē-
tur. Etenim nunc liberos, nunc virū, nūc diuitias, nunc deniq; fa-
miliares amittitis: quę omnia cor magnoperē torquēt. Deus au-
tem nūquam ab animis vestris auferetur, nec eū inuiti amittetis.
In æternum illū seruare potestis vulnere amoris impositū in eius
obediētia perseuerātes: sicq; vobis non officiet, sed singularē af-
feret cōsolationē. O felices qui hoc cingulo volūtātē suā astrin-
gere norūt, quām expertes totius amaritudinis etiā in hoc sæcu-
lo viuūt. Ex eo, quōd homines ita se cingunt prouenit, quōd ha-
bent lucernas ardentes in manibus suis, quę sunt bona opera: hi
quippē ex diuino amore proficiscūtur effectus. Qui firmiter cre-
dit, & vehementer amat, facile bonis operibus intendit: & hoc
est quenquam accensas in manibus habere lucernas. Est que hic
attentis animis perpendendum quomodo Dominus dicit: Sint
lumbi vestri præcincti, & lucernę ardentes in manibus vestris.
Lūbi, inquit, vestri, & manibus vestris. Multi quippē alios esse
succinctos, lucernasque manibus habere, instātissimē curāt, qui
tamen neque præcingi, neque lucernas accensas in manibus suis
habere volunt. Amentissimum utique est, o frater, te alijs cœ-
lum exquirere, tibi autem infernum deligere. Quamobrem
vnusquisque semetipsum curet accingere, appetitusque suos
coercere, ac bonis intendat operibus. Etenim hoc nobis præci-
pue in hodierna sancti Euangelij lectione commendat: deinde
proximorum suorum reformationem expetere poterit. Etiam
dicere possumus: Lucernę ardētes in manibus vestris. Id est, vi-
uite sicuti, qui iā in extremo vitę persistentes, accensam præ ma-
nibus lucernā habent. Attendite quali intentione est qui iā pro-
ximē spiritū exhalaturus lucernā accensam manibus tenet, à me-
dicis relictus, corpore semimortuo demissis oculis. Quomodo
aliena restitui iubet, quā efficaciter se Deo cōmendat: quāque
suppliciter

18 suppliciter ab eo misericordiam postulat: quā procul à cupidi-
tatibus, voluptatibus, atque vltionibus abest: quā diligenter
ex bonis suis eleemosynas pauperibus præcipit erogari. Has igitur
cogitationes, & curas vult Deus vos semper habere.

Et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando reuer-
tatur à nuptijs. Neque totum in vltima hora perficere expectetis:
est nanque hoc periculosum nimis. Beatus nanque Augustinus,
& Beatus Ambrosius, & Hugo maximē dubitant de illorum sa-
lute, qui in horam mortis pœnitentiam differunt. Deus enim
permittit eos, qui tunc vsque mali fuerunt, rem hanc adeo ne-
cessariam bene facere nescire. Hoc significat illud Psalmi, vbi
Dominus ipse dicit: Multiplicatę sunt infirmitates eorum: po-
stea accelerauerunt. Non congregabo conuenticula eorum
19 de sanguinibus, nec memor ero nominum eorū per labia mea.

O nimis metuenda verba, atque dignissima, quę semper homi-
num animis impressa manerent. Plerunque concionatores hu-
ius sententię initium citare consuecunt, vt morbos vtiles esse
proben. Suspicio autem hic diuinum spiritum hoc in his ver-
bis significare noluisse. Sed eorum hic est sensus: Qui totam vi-
tam in grauissimis peccatis perpetrandis insumunt: vrgentibus-
que morbis coacti accelerant, & in hora mortis dicunt: Accer-
fiatur confessarius, volo enim peccata mea confiteri: vocetur ta-
bellio, quia testamentum facere volo, illi hæc tam male, atq; in-
ordinate facient, vt non congregem conuenticula eorum de san-
guinibus, id est, in diuinę acceptationis meę thesauro scelerum
eorum congregationes non recipiam. Hoc est, quauis ea in me
20 moriam reuocent, & in vno loco peccata luxurię, & in alio su-
perbię, & in alio cupiditatis, atque auaritię peccata constituāt,
vt ea ordinatē confiteantur, omnes has diligentias non accepta-
bo. Nam ob ipsorum culpam hæc sicut oportet facere nescient.
Ecquis fratres hæc audiens non trepidat? O Deus infinitę maie-
statis, per infinitam clementiam tuam te deprecor nobis illu-
cescas, quōd ex illis fructum percipere nouerimus. Non vult Do-
minus in his verbis dicere, eos, qui in tota vita pœnitentiā age-
re neglexerunt, in hora mortis illam agere non debere, nec ab se
misericordiam petere oportere. Nam quādiu homo in hoc sæ-
culo viuūt, opportunam habet occasionem, ac tempus hoc faciē-
di. At voluit magnum discrimen, quod in hoc est, exaggerare:
nosq;

Aug. in ser-
mo. Innocen-
tium, & lib.
5. homil. ho-
mil. 41. &
habetur de
pœnit. d. 7.
cap. si quis.
Ambros. li.
2. de pœnit.
c. finali.
Hugo lib. 2.
de sacramē.
par. 14. c. 3.
Psalm. 15.

nosque admonere, ne rem tam necessariam in tam breue tēpū 27
faciendam differamus, cum tot impedimēta se offerunt, quibus
eā rectē facere nesciemus. Sed in toto vitæ discursu mature cōfi-
ciamus: ne simus similes asino semper remisse, ac pedetētim am-
bulāti, cum vero domū appropinquat, velociter currit: quod fa-
cit, ut comedat, atq; quiescat. Sic multi in tota vitaremisi, igna-
uiq; viuūt, at in hora mortis accelerāt facere testamētū, & pec-
cata fateri, ut inferni laborē effugiāt, atq; in cōlo quiescāt: quæ
maxima quædā miseria est. Vt cū venerit, & pulsauerit, confe-
ssim aperiant ei. Qui parati nō sunt, nollēt tam cito aperire, sed
quo ad possunt, mortē differūt, corporibus indulgētes, eaq; deli-
catē tractātes, & quicquid possunt faciētes, ne citō moriantur.
Vellēt quippe multa sæcula viuere. Adultera cū domi suæ ami-
cū habet, & vir ei⁹ ad ostiū pulsāt, quoad potest, demoratur, nec 22
ei aperit, quousq; illū abscondat. Casta verò atq; fidelis pulsanti
viro, quem intimo cordis amore prosequitur, citissimē aperit.

Beati sunt serui illi, & c. vsque ibi, Et faciet illos discumbere. Hoc di-
xit celestis magister, quò ineffabilis gloriæ spe nos commoue-
ret, atque excitaret, ut ad eam consequendam nos præcingamus
accēsasq; lucernas manibus teneamus. Sic faciebat Abacuc Pro-
pheta, qui dicebat: Ingrediat̄ putredo in ossib⁹ meis, & subter-
me scateat, ut quiescam in die tribulationis, & ascēdam ad po-
pulum accinctum nostrum. Introeant, inquit, in me vermes, qui
me vsque ad ossa penetrēt, ac medullitus abrodant: & ex me pu-
tredinis fluentia decurrant, & Deus in hoc sæculo me asperrimē
tractet, ut in die tribulationis (id est, in die mortis, qui per anto-
nomasiam dicitur dies tribulationis) requiescam, & ad celestem 23
Hierusalem, quæ est ciuitas nostra, conscendam. Non enim hic
permanentem habemus ciuitatem, sed futuram inquirimus. Di-
citur autem populus accinctus, quia cūcti eius habitatores sunt
Dei voluntate succincti. Ideò que quotidie dicimus: Fiat volun-
tas tua sicut in cœlo, & in terra. O quis huius sancti Prophetæ spi-
ritu polleret, omniaq; cruciatuum genera in hoc breui vitæ cur-
riculo pati exoptaret, ne perpetuam Dei, sanctorumque eius so-
cietatem amitteret. Sanctus Dauid cū spiritus sui seruore dixit:
Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum: cōcupiscit, &
deficit anima mea in atria Domini. Hæc tabernacula sunt man-
siones illæ, de quibus dixit Dñs: In domo patris mei mansiones
multæ

Simile.

Simile.

Abac. 3.

Psal. 83.

Ierem. 14.

24 multæ sunt. Posteaq; sanctus Propheta subdidit: Etenim passer
inuenit sibi domū, & turtur nidū, vbi ponat pullos suos. In qui-
b⁹ verbis nos acerrimē reprehēdit. Etenim hirūdo sollicita opti-
mam domum quærit, vbi nidificet, & quousq; illam reperiāt,
non cessat: & turtur etiam sollicitus nidum fabricatur, vbi quie-
scat: homo autem tam piger & ignauus erit, in nido suo in cœlo
construendo, vbi ipsius anima quiescat? Altaria tua Dñe virtu-
tū Rex meus, & Deus meus. Id est, cōcupiscit etiam anima mea
altaria tua Dñe: qui sunt iusti tui, in quibus tibi in illa beatitudi-
ne cœlesti, in perpetuū holocaustū amoris offeretur, inter quos
te in æternum perfruens commorari vellem. Hæc efficacissima
desideria oportet semper in animis nostris exardere: quib⁹ vt ar-
dentiùs accendamus, opus est nobis æterna cœlestis illius regni
25 bona crebra animi consideratione contēplari. De quo dixit ipse
Dauid: Regnum tuum, regnum omnium sæculorum, id est, re-
gnum sempiternum. Illic Deus suam ineffabilem pulchritudi-
nem collocauit: illic suam incomprehensibilem maiestatem ma-
nifestat. Totum quippe cœlum Empyreum vbiq; est pulchrius
sole. Et quanuis cuncti cœli mobiles in omnibus partibus solis
splendorē adæquarēt, nunquā tamen Empyreus cœli nitorē per-
tingerēt. Et cū hoc ita sit, solum corpus gloriosum cuiuscūq; bea-
ti splendidius erit Empyreus cœlo: & sola vna anima beata pul-
chrior, atq; nitidior erit cunctis beatorū corporibus glorificatis.
Quā admirabilia igitur erūt visu in tā decoro cœlo, tot tāq; glorio-
sa, ac rutilantia corpora? Quā delectabiles aspectu erūt tot, tamq;
innumeræ animæ, tā ineffabili splendore præditæ, Angelorū cho-
26 ris admixtæ, qui quidē adeò speciosi sunt, vt qui vnū eorū aspice-
ret, illū Deum esse putaret: Qui oēs iusti, atq; Angeli, & plures,
si essent si diuinæ pulchritudini, atq; excellētis eius conferātur,
quasi nihil esse videbūtur. Itaq; quemadmodū Isaias Propheta
dicit: Omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo: & quasi ni-
hilum & inane reputatæ sunt ei: sic etiam dicere possumus: Om-
nes Hierarchiæ cœli, quasi non sint, sic sunt coram eò. Quam ad-
mirabilis, atque suavis erit igitur visu Deus, qui infinita quadam
essentiæ perfectione creaturas omnes, quas condidit, antecellit?
Ecquis adeo tepidus, atque algidus hæc attentē cōsiderans eorū
desiderio vehemētissimē nō inflāmetur, hoc q; ardētissimo desi-
derio excādescens mille vitas, si tot haberet, pro tāto bono dare
quante

Psal. 144.

Isai. 40.

quanto magis breuissimam quandam in eo comparando vitam non exoptet insumere? O quot dies, atque annos gloriosus Antonius Abbas in his coelestibus considerationibus commoratus est: siquidem ut eis intensius vacaret octoginta quinque fere annos in asperrimis solitudinibus vixit: & saepe numero de sole queri consuevit, eo quod tam citò nasceretur, radijsque suis diuini solis iustitiae contemplationem sibi impediret. In quibus annis tantam egit poenitentiam, ut saepe nihil omnino gustarit in biduo: postea que pane tantum, & aqua usus fuerit. Nihilominus tamen tanta erat eius humilitas, ut ea hanc à diabolis victoriam reportarit, quod ubicunq; illius nomen proferretur demones ingenti timore perculsi corpora, in quibus morabantur, desererent. Diuinus ille spiritus, dilectissimi fratres, qui sanctissimum hunc virum tam eximie erudiuit, & ad tanta fulsit, nos doceat, ac fulciat, quò illum instantissimè imitemur, imitantesque diuinam gratiam impetremus, qua ditati ad eius consortium coelestis beatitudinis fruituri foeliciter perducamur. Amen.

In eodem Communi Confessorum non pontificum Concilio Vnica.

Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, &c. Luc. 19.



HIVS Parabolæ duæ sunt præcipuæ partes. In quarum altera agitur de numis, quos nobilis quidam homo seruis suis commisit, ut eis negotiarentur, quandiu ipse proficisceretur, *In regionem longinquam accipere sibi regnum.* In altera vero agitur de odio, quo eum ipsius ciues, & regnum profecutisunt, & quomodo illum sibi domjnari nolebant. Priorem partem diuini numinis aspirante

2 aspirante gratia, quia plus nobis emolumentum conducet, explicabimus. Hic homo nobilis est ipse Christus filius Dei, qui totius nobilitatis est caput, atque principium: ex quo cuncti, qui nobiles esse cupiunt, addiscere debent. Pristinis quondam temporibus antequam filius Dei humanam assumeret naturam, quamuis homines vix vnum exemplar haberent, à quo veram perdiscerent nobilitatem, multi tamen nobiles extiterunt, sicut affirmat ecclesiasticus dicens: *Laudemus viros gloriosos, & parentes nostros in generatione sua. Dominantes in potestatibus suis homines magni, virtute, & prudentia sua præditi, in pueritia sua requirentes modos musicos, & enarrantes carmina scripturarum, homines diuites in virtute, pulchritudinis studiū habentes, pacificæ in domibus suis, oēs isti in generationibus gentis suæ gloriam adepti sunt, & in diebus suis habentur in laudibus.* Qui de illis nati sunt reliquerunt nomen narrandi laudes eorū. Et paulo inferius: *Sed illi, inquit, viri misericordie sunt, quorum pietates non defuerunt: cum semine eorum permanent bona: hæreditas sancta nepotes eorum.* Miras quidem excellentias refert hic diuinus spiritus de illorum temporum nobilibus, dignissimas utique, quæ sigillatim perpendantur. Peculiariterque considerandum est eos ab ineunte ætate sanctorum librorum lectio ni studiose vacasse: virtutumque diuites esse studuisse: ac summopere liberos suos ad sui ipsorum imitationem exhortatos fuisse. Denique illos viros misericordie, id est, eius amantissimos, atque ipsius seruos extitisse: atque ita in ea perseuerasse, ut eorum pietates nulla vnquam sæculorum ætate defuerint. O 4 quantæ confusioni ijs, qui nunc se nobiles esse iactant, horum auditus esse debet: cum plerique illorum nullam harum virtutum sibi in esse perspiciant. Etenim ab intimis incunabulis lasciuie, ac dissolutioni se tradunt, & nihil aliud minoris, quam virtutem æstimant: maluntque domi suæ pietates, quam tapetes, famulos, fastumque deesse. Totam curam in ijs acquirendis, & conseruandis adhibent, quibus euanescent, ac peruertuntur, ut quamuis sibi ea deficient, quibus cœlum est impetrandum, nihil sua interesse ducunt. O miseriam sanguineis lachrymis deplorandam. Quod nunc, cum Deus homo factus tale, ac tam singulare hominibus præstitit exemplar, quo nobiles esse perdiscerent vix vnus vere nobilis existat, cum tamen multo maiori ratione Sanct. ij. pars. v esse

esse nobiles teneantur, quàm priscæ illius tempestatis viri.

Hic igitur homo nobilis, *Vocatis decem seruis suis dedit illis decem minas. Vocatis* (inquit) *seruis*, vt nouerimus nos prius quàm ad fidei lumen Euangelicamque obedientiam accersiamus, seruos esse. Etenim procreationis & conseruationis beneficio cuncti tam fideles, quàm infideles Deo seruire tenentur. Et licet hoc modo vtrique sunt eius serui, omnesque vocauit rationis lumē illis indens, quò per ea, quæ facta sunt intellecta, conspicerentur sempiterna virtus eius, & diuinitas, ita, vt sint inexcusabiles, vt ait Apostolus. Vnde pro eo, quod nos legimus in libro Iob: Super quem non surget lumen illius? alia translatio habet: Super quem non fulget lumen illius? Etenim hoc vniuersali lumine omnibus illucescit. At peculiariter Christiani hic vocati dicuntur, quia alia peculiari efficaciorique vocatione ad lumen fidei, ac sancti euangelij vocati fuerunt. At quærat quisquam: Cur Dominus Christianos non viginti quidem, seu quadraginta, sed decem esse dicit? Quia scilicet, ad decem præceptorum obseruantiam illos vocauit. Ob quam etiam causam, præmium, quo illos est donaturus, denarium ipse Dominus alibi nuncupauit, quia ob decem diuinæ legis præceptorum obseruantiam redditur. Atque ob eandem rationem Dauid sanctam ecclesiam decachordon, hoc est, psalterium decem chordarum appellauit, dicens: Bonum est confiteri Domino, & psallere nomini tuo altissime, in psalterio decachordo. Et sicut Dominus dixit Abraham, si decem iustos in illis turpissimis ciuitatibus Sodomæ, & Gomorrhæ inueniret, se illas non esse subuersurum: sic vtique nunc propter hos decem seruos, id est, propter Christianos iustos, qui in sancta ecclesia viuunt, Deus sustinet orbem. Qui nisi existerent, cum cæteræ omnes gentes Deū ad iracundiam assiduo prouocent, iam mundus esset euersus. Ex quo infertur quantum amoris, ac reuerentiæ iustis debeamus, cum eorum causa Deus tot nobis bona concedat. Vt quid autem Domine hos tuos decem seruos accersis? Nunquid vt eos punias, aut ab eis rationem exigas? Non vtique. Etenim non est hoc tempus exigendæ rationis, siue puniendi, ad hoc tamen proprium adueniet.

Nunc Deus diuitias, gratias, perfectionesque suas diuidit. Nec verò illa solum promittit, sed ipsa etiam tradit: Et ita dicit Bea-

tus

8 tus Matthæus: Tradidit illis bona sua: & hic Diuus Lucas: *Dedit illis decem minas.* Homines huius sæculi, ne in ultimo quidem articulo vitæ liberis suis dicant: Accipite: sed testamenta faciētes dicunt, hoc iubeo dari filio meo. Non dicunt: Trado. In quo se adhuc victuros sperare videntur. Ideò nolunt se penitus bonis suis spoliare. Deus autem protinus seruis suis ingenium, gratiã, & cõplura cęlestia dona cõmittit. Dicensque se in regionem longinquam abire, libertatem significat, quã vnicuique indit, post quã illi sua cęlestia munera tradidit. Ipse enim tã præfens post ea, quàm antea permanet. Quamobrem fratres ne sitis similes illis, de quibus dixit Regius Propheta: Et dixerunt: Non videbit Dñs: nec intelliget Deus Iacob. Quibus ipse illico dicit: Intelligite insipientes in populo, & stulti aliquando sapite. Qui plãtauit aurẽ non audiet? aut qui finxit oculũ non considerat? qui corripit gentes, non arguet? Ostulti, stulti ij, qui ita viuunt, ac si Deus longissimè à vobis abesset: nec quid facitis videre posset. Cũ ipse barbaras nationes fidei luce carentes acerrimè puniat, quomodo vobis persuadere potestis tyrãnides, atque abominationes vestras supplicij expertes esse māsuras? Longè utique opinione fallimini. Etenim, nisi vos in meliorem frugem receperitis, multò acrius puniemini.

Et ait ad illos: *Negotia mini dum venio.* Ad hoc munificentissimus Dominus seruis suis cęlestia dona committit: vt, scilicet, illis negotiantes in gentem spiritualium diuitiarũ copiam acquirant. Et quanuis dicat, se abire, eo quod eos in sua libertate relinquit, fidelissimus tamen socius huius spiritualis negotiationis semper manet. Et ita Diuus Paulus, Fidelis, inquit, Deus per quem vocati estis in societatem filij eius Iesu Christi Domini nostri. Multũ utique interest inter hęc societate, & sæculariũ mercatorũ: quippe qui iuxta sumptuũ, laborũque magnitudinem lucra partiũtur. At huius cęlestis socij talis est societas, vt cũ ipse fere totum laborem, sumptumque adhibeat, ferè totũ lucrum homini sit, sibi enim tot fatigationibus, sudoribus, & ignominijs, tã que atroci morte nullã essentialẽ gratiã, seu gloriam cõparauit. Ecquis igitur tali adiutõ auxilio dormiat? Ecquis in re tã necessaria, sicuti vita eterna perquirenda pigrescat? Maximeque sciens quãta sit huius miserrimę vitę breuitas: ignorãsq; vtrũ hodie, an cras, qui nunc socius nosser est à nobis rationem exacturus sit eorum, quæ ipsius pecunia negotiati sumus? Baldad Suites di-

v 2

xit

Math. 25

Psal. 95

1. Cor. 15

Rom. 1.
Iob. 26.

Matth. 20.

Psal. 91.

Gene. 18.

Iob. 8.

Eccle. 7.

Isai. 47.

xit: Hesterni sumus, & ignoramus, quoniam sicut vmbra
dies nostri sunt super terram. O vtinam hæc verba nunquam
è mentibus nostris exciderent. Ecclesiasticus etiam hortatur
dicens: Memento iræ, quoniam non tardabit. Et apud Isaiam
Prophetam dicitur: Veniet repente super te miseria, quam ne-
scis. Ideo Dominus hic quando reuersurus esset, illis non dixit,
vt semper parati essent. Et tandem accessit hora.

Matth. 25.

*Et factus est cum rediret iussit vocari seruos suos, &c. Venit autem
primus dicens: Domine mna tua decem minas acquisiuit. Est valde
pensandum, eum, qui talenta suscepit, dixisse: Domine quin-
que talenta tradidisti mihi: Ecce alia quinq; superlucratus
sum, hunc autem seruum dicere: Mna tua decem minas acqui-
siuit. Equid hoc est mysterij? Ille quippe se talentis alia ac-
quisiuit: hic autem minas ipsas alias minas lucratas fuisse fa-
tetur. Hoc est diuini spiritus artificium, atq; sapientia. Et
enim vtrunq; verissimū est. Atq; in hoc diuerso dicendi mo-
do significatur, neq; nos solos, neq; diuinam gratiam sine no-
bis ad meritum posse sufficere: sed vtrunq; requiri. Quod etiam
B. Paulus significauit dicens: Abundantius illis omnibus labo-
raui: non ego autem: sed gratia Dei mecum.*

1. Cor. 15.

*Et ait illi: Euge serue bone quia in modico fuisti fidelis, eris potesta-
tem habens super decem ciuitates. Inter magnas prophetias Bea-
ti Pauli vna est animaduersu dignissima: videlicet, in die obi-
tus sanctorum Deum laudum ipsorum fore præconem: & sin-
gulos quosque pro ipsorum meritis in patriæ cælestis introi-
tu esse laudaturum: sicut apparet ex priori epistola ad Corin-
thios, vbi ait: Nolite ante tempus iudicare, quo ad usque veniat
Dominus, qui illuminabit abscondita tenebrarum, & mani-
festabit consilia cordiū: & tunc laus erit vnicuique à Deo. O be-
nedictus sit talis Deus. O glorificatus talis Dñs. Te cunctæ Bea-
torū Hierarchiæ, ò superne rerum omnium fabricator, pro tãto
hoc, tamq; singulari beneficio incessabili laudum iubilo sem-
per extollant. Attendite, quam apte Beati Pauli sententia domi-
nicis verbis concordet: cum tam suavi sermone diligentem ser-
uum commendat dicens: Euge serue bone, in modico fuisti
fidelis. O inextinguibilis iustorum gloria, quomodo vilis-
simum terræ vermiculum hominem bonum appellas? Nun-
quid tu alibi non dixisti: Nemo bonus, nisi solus Deus? Ve-
rum*

Marc. 10.

rum est solum Deum per essentiam esse bonum: at homines na-
tura filios iræ ipse Dominus per gratiæ communicationem bo-
nos effecit. Et ita dicit D. Paulus de Christo R. N. loquens: Fa-
ctus est nobis sapientia, iustitia, sanctificatio, & redemptio, vt qui
gloriatur, in Domino gloriatur. Qui locus sic venit intelligendus
quod Christus per naturam suæ hypostasis, iustus, & sanctus, &
sapiens est: nos vero participatione illius efficiamur iusti, san-
cti, & sapientes ipsius redemptione participata. Ideo vigilanter
dixit: Factus est nobis iustitia, ne inani gloriaefferamur, cū no-
bis extrinsecus totū bonum proueniat. Sicuti sol ex natura sua
clarus omnia tenebrosa, lucida reddit: sic omnes nos ab illo diui-
no sole claritatem bonitatemq; recipimus. Illum etiam fidelem
appellat, quod est mirum commendationis genus. Inter vos di-
scitur fidelis seruus, qui ex quo domino suo seruire cœpit, nullā
proditionem, aut perfidiam in dominū suum admisit, sed vsq;
ad mortem sese illi fidum præbuit. Vnde vrbs, dux, seu comes,
qui semel in regem proditionem admisit, vsq; in æternum fide-
litas nomen amittit. At vero apud Deum, quantum aliquando
illum offenderis, si veram egeris pœnitentiam fidelitatis nomē
habebis. Maioris vtiq; fidelitatis esset te illum nunquam offen-
disse: de qua gloriabatur D. Paulus dicens: Bonū certamen cer-
taui, cursum cōsummaui, fidē seruaui, id est, fidelitatem. Etenim
ex instanti conuersionis suæ vsq; ad mortem nullo vnquam le-
thali peccato fidelitatem hanc amisit. Nos autem miseri quan-
do tanquam imbecilles peccauerimus, ne diffidamus: sed veram
agamus pœnitentiam: illa enim per Iesu Christi merita sancti-
ficabimur. Vt enim ipse Apostolus ait, si sanguis hircorū, atq;
taurorum inquinatos sanctificat ad emundationem carnis, quan-
to magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum
obtulit immaculatum Deo, emundauit conscientiam nostram
ab operibus mortis, ad seruiendū Deo viuenti? Vbi alij trāstule-
rūt: Quāto magis sanguis Christi emundabit conscientiam nostrā?
Et sic est in contex. Græco: In quo mira sacratissimi illius san-
guinis sufficientia declaratur: qui non præterita tantum peccata
mundauit, sed vsq; etiam ad sæculi cōsummationem eorū deli-
cta mūdabit, qui eo vti voluerint. Quod si mundus in æternum,
duraret, hanc miram operationem semper efficeret. Videlicet,
vt noueris, ò homo quā confidenter illo vti possis. Si autē cū

1. Cor. 1.

Simile

2. Thes. 4:

Heb. 9.

hac sanctificatione te mors occupauerit, à Deo honoraberis, & fidelis seruus appellaberis, licet et illū prius sapius offenderis. Ecquis igitur hæc audiēs ardētissimo huic gratissimo Dño, qui exhibita sibi ministeria tā abūdē persoluit seruiēdi diligēdiq; desiderio nō excādescat? Quidnā dicitis fratres? quid intrinsecus cogitatis? quid vos facturos esse decernitis? Per clemētissimā huius munificētissimi Dñi viscera vos deprecor dilectissimi, vt iā tandē eius obedientiæ atque beneplacito vos penitus submittat.

Et alter venit dicens: Domine ecce mna tua, quam habui, reposita est in sudario: timui enim, quia homo austerus es, tollens quod non posuisti. &c.
Orem stupendam, Deum huic misero, atque infœlici seruo austerū videri. Singulis iuxta ipsorum ingenium Deus representari consuecit, huic durus, illi autem lenis, atque suavis. Nonnullæ animæ similes mansuetis ouibus, humiles, quæ se cœlesti doctrina depasci permittunt, Deum tanquam pastorem habent, & hoc illum vocabulo nuncupant: quibus ipse dicit: Ego sum pastor bonus. Aliæ animæ amor, diuinæque contemplationi intendentes, quibus Deus complures fauores confert, Deum in sponsum habent, eumque sponsum vocant: quibus ille dicit: Ecce sponsum venit, exite obviam ei. Aliæ animæ feruidæ iustitiæ que sitientes Deum habent in fontem, quibus ipse dicit: Siquis sitit, veniat ad me, & bibat. Aliæ animæ obedientes, quæ nullā in re voluntate sua ducuntur, Deum habent in patrem, illiq; singulari animi affectu dicūt: pater noster, qui es in cœlis. Quidam autem homines duri, atque crudeles Deum durum, crudelemq; esse ducunt. Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris ait David Deum alloquens. Quasi dicat Domine à sanctis, atque clementibus, sanctus, & clemēs: at verò à duris, atq; peruersis durus, & crudelishaberis.

Dicit illi: *De ore tuo iudico serue nequam &c. vsque ibi. Et astans tibi dicit: Auferte illi mna, & date illi, qui decē mnas habet.* O quā leuerrū est supplicium hoc, Etenim hic significatur in vltimo obitu articulo, & in illa arētissima ratione peccatori nullā vnquā poenitentiam agendi potestatem esse relinquendam, Quod si quia homo hic mna illa sibi commissā alias non acquisiuit, eā illi iubet auferri, & tam graui supplicio puniri, quid illis fieri iubebit, qui non modò acceptis beneficijs non negotiantur, sed eis etiam illum sapiēsimē impudenter offendunt? O miseri peccato-

res

res quid in illa nimis laboriosa hora facietis, qui vnīuersas pecunias vobis à Deo cōmissas in eo offendendo cōsumpsistis? Vale tudine quippe, sapiētia, diuitijs, atq; alijs cōpluribus donis diuinā maiestatem offendistis. Quomodo huius argumenti efficaciam audientes non cōfundimini? Beneficia sunt omnia acui, quæ solum per pannū ingreditur, atque ex duobus pānis vnus efficitur, alterq; alteri confusus manet. Sic etiam beneficia sunt arētissimi amoris occasio inter Deum, & homines, quò in vna vnitate consuuntur. Qui autē ex beneficijs occasionem sumit longius à Deo recedendi, quo supplicio satis dignè punietur? Per Hieremiam Prophetam Deus de Hebræis grauissimè queritur dicens: Induxi vos in terram Carmeli vt comederetis fructum eius, & bona illius, & ingressi contaminastis terram meam, & hæreditatem meam posuistis in abominationem. O diabolicam ingratitude: quòd ex ijs, quæ hominibus Deum ardentius diligendi, illique intensius seruiendi occasio ni esse deberent, ipsi illius offendendi ansam assumunt. Auferte (inquit) ab illo mnam. Hæc vtique est vna ex pœnis, quæ ingrato digne infliguntur. Quærens Diuus Thomas vtrum ingratis sint beneficia subtrahenda dicit. Si consideremus quid ingratus dignus sit pati, certum est, quòd meretur beneficij subtractionem. Sed antequam subtrahatur, prius debet subtrahens se medicū exhibere, vt, scilicet, iteratis beneficijs ingratitude mēdeatur. Si verò ex beneficijs multiplicatis ingratitude augeat, & peior fiat, debet à beneficiorum exhibitione cessare. Concludit que diuinus magister inferius dicens: Omni habenti dabitur, & abūdabit. Ab eo autē, qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. In quo significatur, quòd iustus quò magis disponitur, Deoq; diligētius seruit, eò maiora à diuina maiestate percipit beneficia. Peccator autē, qui diuinis beneficijs vtinō vltimū dies peior, ac peior efficitur, quousque illis subtrāctis naturalia etiam amittit. Et ita ex hac sententia inferitur, quòd qui frustra gratiæ dona percepit, iusto Dei iudicio à bonis etiam naturalibus denudatur. Vnde prouenit, multos esse Christianos, in quibus nec gentium quidem virtutes reperiuntur. Ad cuius confirmationem insigne quoddam factum, quod Plutarchus de Themistocle refert, vobis recensebo. Hic Athenienses sicut in concione alloquens dixit eis, se salubre quoddam consilium reperi-

Similes

Hierem. 22

D. Tho. 2a

2. q. 107. ar. 4.

Plutarch.

v 4

reperis

Ioan. 10.

Psalm. 17.

reperisse, quō seruato ipsorū respublica longe præcelleret, quod
 q̄; illorum permagni intererat. Consilium autem tale esse affir-
 mauit, vt ne ore quidem digne proferri posset. Populus autem
 decreuit, vt illud vni tātum viro Aristidæ nomine diceret, quod
 si ille probaret, omnes illud optimum esse testarentur. Explicās
 igitur Themistocles consilium suum dixit: vtilissimum esse to-
 tam Græcorū classē igne comburi: sic enim Athenienses toti
 Græciæ dominaturos affirmavit. Quod cum audiret Aristides,
 dixit populo: Nihil Themistoclis consilio vtilius, at nihil iniu-
 stius. Quod cum populus audisset, Themistocle amplius de hac
 re loqui prohibuit. O quam acris reprehensio hoc Ethnicorū fa-
 ctum nobis est. Ecquis nūc hanc inter Christianos viros iustitiā
 reperiet? Ecquis sibi vtilia quantumuis iniusta modo non expe-
 tit? Quot, quantaq; quotidie mercatores, artifices, scribæ, aduo-
 catiq; atq; alij aliarum cōditionum homines pro minima quaq;
 vtilitate peccata committūt? Ecce in quantam morū corruptio-
 nem, nequitiamq; multi Christiani deuenerint. Quicquid eis
 placet, exoptant: quicquid volunt, cogitant: quicquid in os ve-
 nit, libereloquūtur: quicquid volūt, & impunes facere possunt,
 efficiunt. Quem in his timorē, quam spiritualis salutis sollicitudi-
 nem, quam ad futuram vitam prouisionem reperietis? In pœnā
 scelerum eorum sicuti fidē, sic naturale lumē frustra receperunt
 cū tam parū fructus ex eo percipiāt. Magno spiritus affectu di-
 cebat Isaias Deo: Facti sumus velut à principio cum non domi-
 nareris nostri: neq; inuocaretur nomen tuum super nos. In hoc
 gentis ipsius destructionem compendiose notauit dicens: He-
 bræos illos ad tantam morum deprauationem peruenisse, sicuti
 cum Deum non cognoscerent: nunc autem vltius peruersitas
 nostra progreditur: siquidem multos adhuc Ethnicos, qui Deū
 non cognoscunt, non imitamur. O terribilem infœlicitatem.
 Tales nos esse pudeat fratres mei: veramque pœnitentiam aga-
 mus: quo Deus suam nobis gratiam communicet, qua ecclesiis
 beatitudinis gloria comparatur. Ad quam nos perducatur Iesus
 Mariæ filius. Amen.

¶ H V I C Euangelio apte applicari possunt fere omnes con-
 siderationes, atq; materiæ, quæ in euangelium talentorum in
 communi Confess. Pont. superius sunt adductæ.

In

In eodem Communi Cōfes- forum non pontificum Concio. Prima.

*Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: quid er-
 go erit nobis? &c. Matth. 19.*



V I V S Sacræ historiæ exordium ex
 superioribus proficiscitur: ex quæstione,
 videlicet, quæ Christo Redēptori nostro
 proposita fuit. Etenim B. Matthæus in hoc
 ipso capite dicit: Ecce vnus accedens ait il-
 li: Magister bone quid boni faciam, vt ha-
 beam vitam æternam? Has fratres charissi-
 mi oportet esse quæstiones nostras, vt rem
 quæ nostra tam magni refert, agere noueri-
 mus. At, cum huius rei præ ceteris obliuiscamur, de illa nunquā
 agimus. Cui Dominus respondit: Si vis ad vitam ingredi, serua
 mandata. Ille autem dixit: Omnia hæc custodiui a iuuentute
 mea: quid adhuc mihi deest? Melior vtique erat hic iuuenis plu-
 rimis huius miseræ tempestatis, qui tam dissoluti, deprauati que
 viuunt, vt vix Dei præcepta esse meminerint. His ironice dicitur: *Eccle. 17.*
 Lætare iuuenis in adolescentia tua: & in bono sit cor tuum
 in diebus iuuentutis tuæ: & ambula in vijs cordis tui: & in intuitu
 oculorum tuorum. Quasi diceret diuinus spiritus: Nunc sicut *Thren. 4.*
 tibi libuerit, viue: tu enim hoc æternis cruciatibus exolues. Vt
 etiam ironice dicitur in Threnis Hieremiæ: Gaude, & lætare fi-
 lia Edom, quæ habitas in terra Hus. Ad te quoque perueniet ca-
 lix, inebriaberis, atq; nudaberis. Huius adolescentum depraua-
 tionis magna in culpa sunt parentes. Nam si iam manes belluæ si-
 cut vrsi, atque leones, inter homines educati naturæ suæ crudeli-
 tatem relinquere videntur, mansuetique, domestici, atque tra-
 ctabiles efficiuntur, quod ab eorum natura longe alienum est:
 quid facerent pueri, si in sancta societate, piaque doctrina edu-
 carentur, qui quidem non solum mitis, sed rationalis etiam

v s

ad

ad virtutemq; applicabilis sunt nature? Precipue si simul suppli-
cium, ac timor addatur. Sed cum patres sint solius carnis pa-
rentes, ipsique carnales, tantummodo in liberorum carne delica-
te tractanda diligentiam adhibent. Et quemadmodum hedera
arborem amplectens illam amplexu, vmbraque sua arefacit, si e-
rilemque reddit: sic etiam parentes indulgentijs, atque comple-
xibus liberos omni virtutum generi inhabiles reddunt. O dia-
bolicam atrocitatem? Fratres dilectissimi per infinitam Dei pro-
bitatem vos deprecor, ne tam crudeles sitis in eos, quos tanto pe-
re diligitis. Educate filios vestros in disciplina, & correctione
Domini, vos admonet Diuus Paulus. Et vna ex precipuis dili-
gentijs, quas adhibere debetis, hæc est maxima, quod Deum in-
stantissime exoretis, vt illos probos efficiat: sicuti faciebat san-
ctus Iob, qui pro liberis suis in diuino conspectu quotidie sacri-
ficia offerebat: intelligēs quia nisi Dominus edificauerit domū,
in vanum laborauerunt, qui ædificant eam. Itaque quemadmo-
dū patriarcha Isaac filio suo Iacob dixit: Det tibi Deus de rore
cœli, & de pinguedine terræ: sic vos ante omnia liberis vestris
diuinæ gratiæ rorem expetite: posteaque bonum est etiam vos
eis corporalem alimoniam exquirere. Nō sic Salomon fecit: qui
ingens filio suo regnum reliquit: at quia hoc non in Deo niteba-
tur, vbi primum pater obiit, potiorē illius partē amisit. Sic sæ-
pè contingit, quod hæreditates, quas liberis vestris summo cum
labore acquisitas relinquitis, post triduum pereunt, quia eis fun-
damentum, cui inniti deberent, deest: qui est Deus. Vt inuenis
hic quæ fuit: Quid adhuc mihi deest? ait illi Iesus: Si vis perfe-
ctus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, &
habebis thesaurum in cœlis, & veni, & sequere me. Ex ijs sum-
mæ veritatis verbis infertur, vtilissimum esse diuitibus paupe-
res in orbe existere: si quidem per eos tanquam per muliones bo-
na sua in cœlum tutò transmittere possunt. Dux prudens quæ
in bello parauit, non demoratur domum suam mittere, vbi se
tranquillum aliquando perstiturum sperat. Sic etiam pruden-
tes Christiani diuitias, quas in huius vitæ prælio laboriose per-
quirunt, per manus pauperum in domum suam, quod est cœ-
lum, vbi se quietos demoraturus sperant, studiosè transmit-
tunt. At quare Domine illi præcipis, vt omnia sua vendat, &
eorum pretium pauperibus eroget? Nunquid non sufficeret,

si ei

si ei dicerēs? Vade, & da omnia, quæ habes pauperibus? Hoc
dixit diuinus magister, quia multa possident diuites, quæ per
se pauperibus non profunt, illorum autem pretium eis val-
de conducit. Arma, & equus quid pauperi claudo, in lecto mo-
ranti profunt? & sic de alijs. Hac singulari arte vsus est etiam
elementissimus Iesus in nos: etenim omnia, quæ in mundo ha-
bebat, ad paupertatem nostram subleuandam vendidit. Ec-
quid autem habebat in mundo ille qui dixit: Vulpes foueas ha-
bent, & volucres cœli nidos, filius autem hominis non ha-
bet vbi caput suum reclinet? Hoc equidem habebat multos,
scilicet, labores, opprobria, lassitudines. Et ita dixit David
ipius nomine: Pauper sum ego, & in laboribus à iuuentute mea
Exaltatus autem humiliatus sum, & conturbatus. Exaltatus, vi-
delicet in cruce: vbi etiam humiliatus sum, & conturbatus in
morte. Hosq; labores quibus satis locuples abūdauit, æterno pa-
tri vendidit, vt eorum pretio nec esitatus nostris subueniret,
sicuti reuera fit, cum illis vti volumus facientes quod in nobis
est: si quidem eius meritis nobis gratia, gloria que confertur. Cū
audisset autem adolescens verbum, scilicet, Vade, & vende
omnia, quæ habes, & da pauperibus, abiit tristis: erat enim ha-
bens multas possessiones. Volebat bonus adolescens sanctus
esse, at non tā sanctus. Valde difficile visum est ei bona, quæ pos-
sidebat, abnegare, atq; in paupertate viuere. Tuncq; dixit Do-
minus discipulis suis: Amē dico vobis, quia diues difficile intra-
bit in regnum cœlorum. O verba nimium metuenda diuitibus
atq; ijs, qui diuites esse desiderant. Oculos fratres mei aperite, at
que ad hæc quæ summa hic veritas dicit, diligēter attendite, nec
ijs cor vestrum apponatis, quæ salutem vestram tāto pere impe-
diūt. Quando equum emere quis vult, non venditori, nec sibi ip-
si credit, sed cursore bonæ conscientie virum quærit, qui ei dicit
vtrum sibi ille equus expediat, nec ne, & illi ad aurē accedens di-
cit: Dñe equus hic caputros dentibus abrodit, & si aliquando eū
dimiseris, tero iterū apprehēdes: nec in via quietus graditur, sed
si paululam negligens fueris te humi prosterneat. Equus, quem
ad huius vitæ iter peragendum emere vultis sunt diuitiæ. Mun-
dusq; hunc equum vendens dicit, quicquid pretij laborum pro
illis impendatur, optime meritoq; in sum. Animaduerte o ho-
mo te ab isto venditore decipiet: etenim hic equus nō tibi pedē (vt
aiunt)

Simile.

Eph. 6.

Gene. 27.

1. Reg. 12.

Simile.

Math. 8.

Psal. 87.

Simile.

Prov. 11.

aiunt aluto abstrahet: nam in terribili illo volutabro hoc est in
 mortis transitu nihil tibi proderit. In proverbij enim dicitur:
 Nihil proderunt diuitiæ in die ultionis. O quot tunc sese dece-
 ptose experiuntur, laboresq; quos pro illis passi sunt, male in-
 sumptos esse ducunt. Non solum autem hoc vitium habet hic
 equus, sed capistrum etiam rodit, id est, cordis lætitiā, quietem
 que abrodit. Quod si aliquando dissoluitur, est nimium diffici-
 lis apprehensum diuitijs semel amissis, difficulter iterum ac-
 quiruntur. Non plane incedit, hominē enim superbū, elatumq;
 efficit, & in multas peccatorū ruinas illū præcipitat. Quapro-
 pterne credas ijs, quæ mundus, id est, homines mundani, de hac
 re testatur. Nā, ut ait B. Paulus, animalis homo nō percipit ea,
 quæ sunt spiritus Dei: stultitia enim est illi. Sed cœlestē illū cur-
 sorē audi, qui exultauit ut Gigas ad currendā viam: qui satis hic
 quā periculosus sit hic equus, manifestat, cum de illius fessore di-
 cat: Amen dico vobis, quia diues difficile intrabit in regnū cœ-
 lorum. Et amplius addit: Et iterum dico vobis. Facilius est came-
 lū per foramen acus intrare, quā diuitem intrare in regnū cœ-
 lorum. *(Quæ sententia Marci in secula quam ferre solent qui diuites cum sint
 & hæc ex summa veritatis ore percipiant, toto corpore non cō-
 tremiscunt. Auditis autem his discipuli mirabantur valde dicē-
 tes: Quis ergo poterit saluus esse? Quibus Dominus respondit:
 Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia
 possibilia sunt. Videamus nunc, pauper ne potest absq; Dei au-
 xilio saluus fieri: non utique. Curigitur Dominus exaggerat di-
 uitem absque diuino auxilio non posse saluari? Multum quidē
 interest inter diuitem, & pauperem: quāuis neuter Dei ope de-
 stitutus possit saluari. Quod hoc exemplo perspicuum appare-
 bit. Habetis hic duos lapides quorum alter vnam, alter autem
 viginti libras appendit. Non quid hi fursum ascendit? Non uti-
 que: quia hoc naturalis est ei propensionis repugnat: illis quip-
 pe descensus est naturalis. Quod si violēte fursum emittatur, mul-
 tō plures vires requiruntur, ut qui viginti, quā, qui vnam librā
 appendet, ascendet. Sic quāuis pauperi, diuitique opus sit diui-
 no auxilio ad ascendendum in cœlum: multo tamē maiori ope
 diues, quā pauper indiget. Licet enim vterque pariter ad ma-
 lū sit propensus: plures tamen peccandi occasiones habet diues,
 quā pauper, & pro impedientium diuitiarum pondere per vir-
 tutes*

Simile.

13 tates difficilius ascendit. Est q; diligēter animaduertēdū, Dñm
 dicere: facilius est camelum per foramē acus intrare, quā diui-
 tē intrare in regnū cœlorū. Facilius, inquit, quia ad hoc, vt came-
 lus per foramē acus ingrediatur, sola Dei volūtas sufficit: ad hoc
 autem, vt diues ingrediatur in cœlū, ipsius etiam diuitis volūtas
 requiritur, atq; opus est eum disponi, temporaliumq; bonorum
 amore exonerari: nec sola Dei volūtas (libero illi arbitrio remanēte) sat est. Beatus Hieronymus, & Erasmus super hæc verba di-
 cunt, hic cameli nomine funem ex cameli pilis confectum intel-
 ligi. Et Theophylactus, Facilius est, inquit, camelū, id est, funē
 nauticum. Quæ expositiones mihi placent: maximē cum inter
 collationes, & similitudines conuenientiam esse oporteat. Ex
 quo apparet diuinū Saluatorē his verbis explicare voluisse quo-
 14 modo diuitem oporteat saluum fieri. Etenim quemadmodum
 funis dissolutus & in fila diuisus paulatim per foramen acus in-
 gredi potest: sic diues si in fibras fuerit diuisus, hoc est, si cu-
 mulatas diuitias misericorditer, pieque in pauperes distribue-
 rit, ad diuinam misericordiam impetrandam, & in cœlum ingre-
 diendum apte disponetur. Ipse quippe Dominus dixit: Beati
 misericordes, quoniam ipsi misericordiā consequētur. O quam
 foelices nunciij sunt hi diuitibus, si eis uti voluerint. Nec vero ij,
 qui temporalium bonorum vbertate non affluunt, arbitrentur,
 se non teneri alijs pauperibus, quomodo poterūt subuenire. Pro-
 uerbiū est circa hoc, quod tamē malē intelligitur, scilicet: Chari-
 tas bene ordinata incipit à se ipsa. Eleemosynā (dicit aliquis) ero-
 gabo, non tamē ita, vt ego in necessitatem deueniam.
 15 Dico autem heroicū charitatis opus esse, quemquam alimo-
 niam sibi subtrahere, eamq; egenis impendere. Et titā dixit san-
 ctus Tobias filio suo. Quomodo potueris, itā esto misericors.
 Si multū tibi fuerit, abūdanter tribue: si exiguū, etiā hoc liben-
 ter impartiri stude. Vt B. Petrus audiuit Dñm iuueni illi dixit:
 Si vis perfectus esse, vade, & vnde omnia, quæ habes, & da pau-
 peribus, id est, si vis ad perfectionē esse dispositus (etenim Chri-
 stiana perfectio in charitate consistit) quia ipse & alij Apostoli,
 quæ possidebant, non vendiderant, sed ea reliquerant dubi-
 tans fortassis vtum sic facientes rectē fecissent, dixit diuino Ma-
 gistro. *Eccc nos reliquimus omnia & secuti sumus te, quid ergo crit nobis?*
 Quasi diceret: nos ea, quæ possidebamus, non vendidimus,
 nec

Hiera.
Erasm.
Theophyl. su-
per. Matth.
19. cap.

Matth. 5.

Tobi. 4.

nec pauperibus erogauimus, sed reliquimus. Nunquid hac etiam ratione perfectionem consequi poterimus? Atque ex diuini magistri responsione inferitur, hac etiam via perfectionem posse comparari. Iuuenem diuitias suas iam possidentem hortatur Dominus illa distrahere, ac pauperibus erogare. At Beatus Ioanni, atque Iacobo satis fuit patris sui hereditatem, quam nondum possidebat, reliquisse. Et Beatus Petrus pauperem habens socrum, & filiam, ea, quae possidebat, eis reliquit. Vnde inferitur, iuuenem qui nondum paternas diuitias hereditauit, cum patrimonium suum vendere, ac pauperibus elargiri non possit, satis ad perfectionem disponi, si ea omnia, quae sibi iure debebantur, vltro relinquat. Ideo loquens Dominus vniuersaliter de ijs, qui ipsius discipuli futuri erant, non dixit: Qui discipulus meus esse voluerit, vadat, & vendat omnia quae habet: sed dixit: Qui non renunciat omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus. Etenim multi bona sua vendere nequeunt: alij autem consanguineos habent pauperes, quibus illa relinquunt. Diligenter haec verba Beati Petri pensari oportet: in quibus omnis euangelicae legis perfectio inclusa delitescit. Peculiaris fuit huic glorioso Apostolo gratia in eo, quod breuibus verbis multa mysteria comprehendere nouit: qui nisi coelesti dono esset affectus tot mysteria, & arcana tam breui sermone nesciret includere. Quando coelesti Domino illius pedes abluere volenti contradixit, totam Christianam Theologiam his duobus verbis inclusit. Domine (inquit) tu mihi lauas pedes? In his quippe duobus pronomibus Dei cognitio, amor, debitaque obedientia, propriaque vilitatis cognitio significatur. Atque etiam cum Dominus interrogaret: Quem dicunt homines esse filium hominis: ille respondit: Tu es Christus filius Dei viui. Nihil amplius penes hoc mysterium dici poterat. Illi enim Beatus Petrus filium Dei viui appellans naturalem Dei filium nuncupauit. Quarentique Domino ab omnibus discipulis suis: Numquid vos vultis abire? ipse cunctorum Apostolorum nomine respondit dicens: Domine ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes. Animadvertite vtrum satis breui sermone ineffabilem Iesu Christi excellentiam fuerit complexus. Nuncque dicens: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te perfectionis fastigium descripsit, remque totius religionis Christianae difficiliorem comprehendit. Etenim sicut malus se rerum omnium centrum efficit omnesque lineas ad seipsum tendere cupit, & quic-

& quicquid diligit, sua causa diligit, Deum quippe, uxorem liberos, atque diuitias propter semetipsam amat: sic iustus ad Deum omnia dirigens cuncta, & seipsum ob Dei amorem, imitationeque deserit. Et hoc Christiana religio addit naturae: videlicet, vt tibi, cunctisque appetitibus tuis renuncies: tuique loco Deus, eiusque amor & obedientia tibi dominetur. Quicquid est in Christo filio Dei, mihi est. Puerulus natus est nobis, & filius datus est nobis, ait Isaias. Et ita in omnibus articulis fidei addi potest, mihi: Deus mihi, creator mihi, Dominus mihi, homo factus mihi, mortuus mihi &c. Quare igitur ego Deo totus non ero? Iusti, qui propius ad Deum accesserunt, tanquam gratissimi eum in hoc amoris genere studio suus sunt imitati. Ideoque Dominus Petrus suo, comitumque suorum nomine dicit: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Et licet nihil aliud, quam se ipsos reliquissent, hoc merito dicere possent. Quippe qui seipsum relinquit omnia relinquit: qui vero se nondum abnegauit, parum adhuc effecit. Et idcirco cum Dominus diceret: Qui venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem suam, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores: addidit, Adhuc autem, & animam suam: postea conclusit dicens: Non potest meus esse discipulus, nisi hoc vltimum praecipuum est. Quid est hoc quod summa bonitas hic ait? Venit ne filius Dei leges naturae quas ipse condidit destruere? Cum hominibus semetipsum parentesque odio habere praecipiat, quos ipse semet colere & obseruare imperauit: Non certe sed in hoc nos docere voluit ita nos ad obediendum Deo creatori nostro salutisque nostrae auctori teneri, vt omnia potius naturae vincula seu leges perfringamus, quam debitam ei obedientiam praetermittamus. Hoc est vt potius patrem & matrem & cetera, quam Deum summum bonum relinquamus: & ad hoc omnes & singuli tenemur.

Iesus autem dixit illis: Amen dico vobis quod vos, qui secuti estis me &c. Solum meminit huius quod eum sequuti sunt, non vero quod omnia temporalia & transitoria pro eo dimiserunt. Istud enim (vt Dominus Hieronymus super hunc locum notat) etiam Ethnici philosophi fecerunt. De Zenone philosopho ait Seneca dixisse cum totam rem suam familiarē demersam audisset, Iubet me (inquit) fortuna expeditius philosophari. Et Valerius Maximus de Anaxagora scribit, cum in suam patriam post longissimam peregrinationem redisset totamque rem suam deperditam ei nuntiaretur dixisse: Non essem ego saluus, nisi ista perisissent. De Platone etiam legitur omnia cum ditissimus esset post habuisse

Luc. 14.

Ioh. 6.

Isai. 9.

Luc. 14.

D. Hier.

Seneca. libr. de Traqui.

Animi.

Val. Max.

Crates Theb. habuisse & cōciues suos persuasisse vt quidquid haberēt renun-²²
tiarent, ne ve aliquis quid priuatū possideret, sed omnia eis com-
munia essent. Crates Thebanus magnā auri copiam in mare pro-
iecit dicēs: Abite pessimę diuitię: ego submergā vos, ne submer-
Diogen. garā vobis. Diogenes etiā quidquid habebat reliquit. Qui cū ni-
hil preter vas, quo biberet, retinisset conspecto quodā homine
manibus aquā in os mittente, reliquit ac fregit dicens: nescie-
bam quod natura dedisset mihi scyphum. Et Sanctus Hierony-
D. Hier. in mus de Socrate philosopho ait: Socrates ille Thebanus homo
epi. ad Paul. quondam ditissimus cū ad philosophandum Athenas pergeret
magnum auri pondus abiicit, nec putauit se posse virtutes si-
Cicero. 1. li. mul, & diuitias possidere. Et Tullius ait: Pecunię fugienda
de off. cupiditas est, nihil est enim tam angusti animi, quam amare
diuitias, nihil honestius, quam ipsas contemnere, (*O que beseta-²³*
da tan grande es esta para nosotros.) Magnę profecto confusionis
notā Christianis est nos à tali magistro institutos & edoctos
non efficere quod philosophi lumine tantum naturali ducti præ-
stiterunt, imò tam effrenata cupiditate diuitias inuestigare, quas
illi contēpserunt, atq; ob eas comparandas multos plurima at-
que horribilia peccata committere. Apud Diuū Paulū vbi nos
Ad ephes. legimus, Omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quod est
5. c. idolorū seruitus, nō habet hereditatem in regno Christi & Dei
alia translatio habet, Qui est idolorum seruus, & sic est in cōtex-
tu Græco. Vbi apertius constat avarum peculiariter Apostolū
appellasse idolorū seruū, significādo quā perniciosam hoc vitium
sit maximè vero quoniā ipsū mouet ad acquirendas opes, &
Psalms. 1. c. facultates, quibus quā plurima alia vitia alūtur. Et ita inquit Da-²⁴
uid, Superbo oculo & insatiabili corde cum hoc non edebam.
Auarū vocat insatiabili corde, & ab hui⁹ cōsortio, eo quod perni-
ciosissimū erat fugiebat, atq; itidē homo timens Deū facere de-
bet. Sanctus Propheta superbiā cū avaritia cōiunxit, nā vt pluri-
mū, alterum horū vitiorū ab alio emanare contingit, abundātia
enim diuitiarum auide quæ sitarum, quod communiter affert su-
perbia est. Atque ita Diuus Paulus cum suo discipulo Timo-
*1. Ad Ti-*theo agens, quid nam diuitibus predicaturus esset ait: Diuitibus
mo. 6. c. huius seculi præcipe non sublime sapere. Ne eos suas opes relin-
quere cogas, sed medere vitio, quod diuitijs cōmunicari solet, vi-
delicet, superbię. Sufficeret certe scire hic Sanctū Apostolū ido-
lo-

²⁵lorū seruū auarū appellare, vt homo rationis particeps tā execra-
bile vitium odio haberet. Sed heu dolor, quod pleriq; tā exosam
sanctā paupertatē habēt, quod vt eā fugiāt, aurū velut Deū ado-
rēt. Qui statuā aureā Nabuchodonosor nō adorabāt in ignē mit-
tebātur. Quā fornacē ne ingrederentur omnes statuā adoraue-
Danic. 30 rūt præter tres adolescentes, videlicet, Ananiam Azariam, Mi-
saclem: qui quoniam statuam adorare noluerūt in caminū ignis
coniecti sunt. Eodem modo ne homines in fornacem paupertatis,
& inopię ingrediantur (ita enim Dominus eam appellauit,
dicens: Elegi te in camino paupertatis (paucissimi sunt, qui
Isai. 48, auream statuam (videlicet bona temporalia) non adorent. Atq;
huiusmodi cultus omnes ferè Idololatræ sunt: siquidem cogita-
tiones, vota, desideria, amorē, vitā, salutē, & omnia in huius ido-
²⁶li obsequio & cultu collocant. Si vero dicatis, Si diuitiæ tot ma-
la inuehunt cur pristinis tēporibus Deus amicissimis suis tātā
eorum copiam suggessit, vt Abrahamo, Isaac, Iacob, Iob, & alijs
quam plurimis, qui vt ex sacra scriptura constat omniū rerum
copijs ditati fuerunt? Ad hoc respondeo, discrimen quod inter
nos, & illos integerrimos sanctos versatur est, quod inter
vas luteum coctum, & incoctum interest. Vas luteum incoctū
cuicūque rei adiūgatur ei adhærescit, siue pulueri, siue paleis, aut
alijs huiusmodi, coctum autem nequaquā. Sic illi veteres Patres
itā diuini amoris igne cocti erant, vt bonis tēporalibus, quę pos-
sidebant non inficerentur, nec eis adhærescerēt. Nunc autem tā
crudi & incocti sumus, tamq; sine diuini amoris igne vt bonis tē-
poralibus adhærentes eas sine modo diligamus: ideo optimum
²⁷consilium est ea omnia relinquere eisq; renuntiare. Vt aut oleum
continenti, quantūuis maxima aquæ copia infundatur nihil ta-
Simile. men ei nocet, oleū enim sine vlla sui cum aqua cōmixtione, sur-
sum tendit, at verò si aqua vino infundatur continuo illi miscetur,
& suam vim, atq; vigorem, & etiam saporem deperdit. Pa-
Simile. tres illi antiqui inslar olei fuerūt, qui nunquam commixti, aut
corrupti sunt nimia bonorum temporalium aqua, quæ Deus il-
lis tribuebat, semper enim illi sicut oleum super aquam enata-
bant, dominantes diuitijs, & non dominati ab eis, nos verò qua-
si vinum sumus, qui statim maximo studio & auiditate bono-
rum temporalium aquę immiscemur, quibus vim, virtutem, at-
que fortitudinem denique saporem amittimus, & Deo Opt.
Sanct. ii. pars. x Max

Max. insulsi manemus. Idcirco, quemadmodū vino, vt cōserue-
 tar aquā non infundere oportet, ita vt nos in virtute cōseruemur
 optimū remediū extat omnia huius seculi trāsitoria relinquere.
 In Leuitico præcepit Deus, vt primitiæ tritici sibi offerretur, q̄
 si messes adhuc virides essent ignē torreretur, vt triticū puluere,
 & palea purgatū remaneret. Quo significatum fuit Deo gratissi-
 mum esse hominē illi se offerre puluere, & palea excussū, hoc
 est, terrenis & perituris bonis expeditū. Ceterū, quia ipse homo
 cōcupiscētia viret his paleis, hisq; bonis temporalibus valde ad-
 heret, affectusq; est, ideoq; necessum est, vt ignē diuini amoris
 inquirat, qui eius cor torreat, & deficcet, vt facile, & suauiter ab
 illis se expediat, & cū D. Petro iure proclamare possit, *Ecce nos re-*
liquimus omnia. Veruntamē frater, ne per hoc duntaxat omnia
 adimplete existimes: præcipuū enim tibi faciendū reliquū est, 29
 videlicet, *Sequitur sumus te.* Vnde diuinus magister hui⁹ præcipue
 meminit dicens: Vos, qui sequuti estis me, &c. Experiētia nobis
 cōpertū est q̄ vmbra corpus, & substantiā causantē ipsam sequi-
 tur. Si enim illud incedit, & progreditur, ipsa etiā, si sistit, sistit, si
 brachia erigit ipsa quoq; si illa demittit idē ipsa efficit, quot de-
 niq; gesticalationes corpus efficit tot ipsa quoq; imitatur. Chri-
 stus Redēptor noster est substantiā, nos autē vmbra eius, ideo q̄
 ipse facit nos facere oportet. Ille se abiicit, & demisit, idem nos
 præstare conemur, ille vsq; ad crucis mortem obediuit, ille gra-
 uissimas ignominie notas, & impropria æquissime pertulit, il-
 le suū æternum patrem puro, & simplici corde pro inimicis suis
 exorauit: illū pro viribus nostris in his omnibus sequamur, quo-
 niam auxilium ex eius parte nobis non deerit. Magnum profe- 30
 cto stuporem incuteret, vmbra elatam cernere, & substantiam,
 quæ illam efficit terram vsq; deiectam, & humi prostratam. O
 Christe vere humilitatis magister, cur te tam contemptū, & de-
 spectum in miser æ & mortalis vitæ cursu aspicere non obstupe-
 scimus, qui tam mitis, mansuetus, & humilis extitisti, nos vero
 contra, tam elatos, arrogantes & impatiētes cernere, qui vmbra
 tua sumus? Aperi obsecro domine oculos nostros, illustra atque
 excita nos, vt tanto malo remedium adhibeamus, teque verissi-
 ma imitatione sequamur. Sicut portauimus, inquit Apostolus
 imaginem terreni, portemus & imaginem cœlestis, terreni,
 id est, Adā. Et sic, vbi nos legimus: Sū ego ex genere terreno, alia
 trans-

Leu. 2.

Simile.

Ad Cor.
15.

31 translatio habet, Sū ego, ex genere terreni illius, qui prior factus
 est. Igitur sicut hactenus illū Adamū terrenū imitati sumus, imi-
 temur modo nostrisq; animis, & corporibus, illius cœlestis ma-
 gistri Iesu Christi imaginē imprimamus, ita, vt qui nos aspe-
 rit in modestia, & mansuetudine nostra, nos Iesu Christi dñi se-
 ctatores esse cognoscat, vt hic gloriosissimus sanctus fuit, cuius
 hodiernū festū sacrosancta mater Ecclesia agit, de quo illud ecclē-
 siastici dicere possumus: Dilectus Deo & hominibus, cuius me-
 moria in benedictione est. Hoc est, talis eius vita, & facta extite-
 rūt, vt solū illius recordatio ad benedicendū Deum, qui eū talē
 fecit cōmoueat, nec nō & ipsum qui diuinis fauoribus, & auxilijs
 sic vti nouit. In fide & lenitate ipsius sanctum fecit illū, & elegit
 eū ex omni carne. Vbi nos legimus, speciē Iacob, quā dilexit,
 32 illa trāslatio habet, speciē Iacob, quē dilexit. In quo denotatur
 Deū virtutē & spiritualē decorē adamare & illū, qui eam dili-
 git, summo amore prosequi, atq; ideo dilectus Deo vocatur. Ad
 huius igitur gloriolissimi viri imitationem, qui sicut, & nos ossi-
 bus & carne compactus fuit, nostrum supremū iudicem Iesum
 Christum sequamur. Vt gratia pleni, gloria cum ipso perfrui
 mereamur, ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

Sapient. 7.

Eccle. 4.

Psal. 46.

In eodem Cōmuni Confesso- rum non Pontificum Concio Secunda.

*Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: quid er-
 go erit nobis? &c. Matth. 19.*



Louiosus Apostolus Paulus de promissionib⁹ à
 Deo Abrahæ patriarchæ factis agēs inquit Abra-
 hę promittēs Deus, quoniam neminem habuit,
 per quē iuraret maiore iurauit per semetipsum
 dicens: Benedicens benedicā te & multiplicans
 multiplicabo te, & sic lōganimiter ferēs adeptus
 est repromissionem. Et paulo inferius: In quo abūdantius volēs
 Deus ostēdere pollicitationes hæredibus immobilitatē consilij
 sui, interposuit iurādum. Vt per duas res immobiles, quibus
 impossibile est Deū mentiri, fortissimū solatium habeamus,

Hebr. 6.

x 2

qui

qui confugimus ad tenendam propositam spem, quam sicut anchoram animæ habemus tutam, ac firmam, & incedentes usque ad interiora velaminis, ubi præcursor pro nobis introiuit Iesus secundum ordinem Melchisedec Pontifex factus in æternum. Duæ res immobiles sunt, altera Deum incommutabilem esse, qui mentiri non potest, altera verò ipsummet Deum iurasse. At qui his duabus rebus tam firmis, ait diuinus Apostolus, voluisse Deum corda nostra confirmare ad tenendam propositam spem. Perpendite diligenter verbum hoc: Ad tenendam spem: quo spem faciunt peccatorum fugere significatur. Et te o homo oportet per virtutem decurrere, expeditis & emisis à te peccatis, & hoc modo eam ne effluat retinere Dei promissis, & Iesu Christo eius filio, qui pro te stat, confusus. Hæc enim spes est quæ penitentem ad interiora velaminis ducit, id est, usque ad gloriam. Hic alludit ad velum, quod in templo sancta sanctorum erat, quo soli summo sacerdoti ingredi licebat, quæ gloriam præfigurabat in quam solummodo summus sacerdos Iesus Christus ingreditur. Etenim ut ipsemet dixit: Nemo ascendit in caelum nisi filius hominis, qui est in caelo. In omnibus enim caelum ingrediens dicitur Christum intrare, quia omnes eius meritis adiuti illuc ingrediuntur. Cum generosus quidam eques ad regem in cubiculum suum alloquendum ingreditur, omnis famulorum comitatus foris manet, solus affecla, id est, *El paje de falda* qui ora indumentis portat cum eo introeundi facultatem habet. De supremo Principe Iesu Christo ait idem Apostolus: Introiuit semel in sancta æterna redemptione inuenta, & omni illi, qui tanquam affecla eius indumentis sibi portat cum eo simul ingredi licet. Hæc ora est, quæ quædam pars indumenti humi proci dens, & quæ vestis superest, quod autem sacratissimæ Christi humanitati superest, (quo veluti indumento ipsum diuinum verbum vestitum est) vite ipsius passionis & mortis merita infinita sunt. Illis enim nullam sibi meruit gratiam, neque gloriam essentialem: accidentalis vero tam magno merito paruum premium est. Ille ergo, qui propria industria, & dispositione, horum sacratissimorum meritorum participare reddiderit, hic ora affecla est qui eam humi cadere non patitur, & hic cum summo principe Iesu Christo in diuinum æterni patris conspectum introibit. Et quamuis hic dicat ut fortissimum solatiū habeam, hæc spem consequentes (ut etiam ad Romanos affirmat dicens: spe gaudentes. Hoc est peccatis liberis & expurgatis vos videntes, & in via Domini ambulantes spe

Ioan. 3.

Simile.

Hebr. 4.

Roma. 12.

viva

5. viuam in caelum eundi latamini) cæterum hoc solatiū & letitia sit ut dixit David: Letetur cor meum, ut timeat nomen tuum. Quod perinde est ac si diceret: Ita Domine me venia frui facito, ut nunquam sine timore, & culpe formidine maneam. Hebræis, transmissis mari, & hostibus interceptis, adhuc tamen quam plurima bella, concertationes, & repugnantie residue fuerunt ad illam promissam terram possidendam, sic erunt semper, & iustis prelia, & contradictiones donec in gloria discernant. Atque ideo eis semper timore concuti conuenit. Et quemadmodum quodam Deus Patriarcham Abrahamam, eiusque posteros in eo consolari voluit, ita modo idem Deus humanatus eius Sanctos Apostolos, & omnes eorum sectatores huius sacrosancti Euangelij promissis iureiurando factis consolari voluit, dicens: Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me. &c. Et omnis qui reliquerit domum. &c. D. Mattheus narrat Simonem Petrum ad Iesum dixisse: Ecce nos reliquimus omnia & sequuti sumus te, quid ergo erit nobis? O felices, & beatos, qui hoc verè dicere possunt. Omnia fratres charissimi relicturi estis saltem peccata, & mala, non dimidia Deo, dimidia verò partem mundo daturi estis. Homines castos, & nemini detrahentes videas, qui res sacræ audire & concioni interesse nullatenus omittent, alias verò in seruandis rebus avari, & in debitis exigendis tyranni existunt. Alios castos & liberales videas, & ut videtur omni virtute præditos, sed sub his dotibus terribilem quandam, & urgentissimam ossibus adhaerentem ambitionem habent. Et hi qui partim aliquod huiusmodi bonum obtinent, statum quodammodo periculosiorem habent. Nam quamuis absolute loquendo peior ille sit, qui omnino malus est, quam qui ex parte bonus tamen quantum ad hunc articulum remedij horum, deterior est, qui ex parte bonus est, nam malum iniquitatum suarum deformitas ab illis exire compellit antiuat. Et hoc est quod S. Hieronimus ait Arguet te malitia tua, & auersio tua increpabit te. Alius verò bonis quæ agit fretus valde securus viuunt. Piscator, qui funiculum in mare mittit, etiam piscem ad hamum accedere sentiat, & ore perungere cibum, non statim funiculum subtrahit, imò potius amplius protendit, ut piscis melius hamum glutiat, postquam verò optime prehensum habet illum extrahit. Ita de modo saepe chordam peccatori mittit, & funem extendit, & ut bene operetur permittit, ut sic malorum commissorum oblitus, eum melius catenatum & compeditum habeat. Hoc pacto vincitum Herodæ habebat, de quo S. Marcus inquit: Libenter D. Ioan. conciones audiebat: & audito eo multa faciebat. Habebat eum Sathanas carnis hamo cuius fratris vxore ligatum, alias conciones audiebat.

Psal. 85.

Iere. 2.

Simile.

Marc. 6.

Sanct. j. pars.

* 3

bat,

bat, & bona operabatur. Quid nā obsecro illa bona Herodi proficiebāt? Videlicet, ne agnosceret mala, quæ perpetrabat, & ita illū diabolus sibi deuinctiorē habebat. In Leuitico præcipiebat Deus: Si operuerit lepra omnē carnē à capite vsq; ad pedes, cōsiderabit eū sacerdos, & teneri lepra mundissima iudicabit: & idcirco homo mūdus erit. Quando vero caro viuēs in eo apparuerit, tunc sacerdotis iudicio polluetur, & inter immundos reputabitur. Res est certe admiratione dignissima, vt si homo totū corpus lepra plenū absq; aliqua parte sana haberet à sacerdote sanū iudicaretur, cæterū, si aliquas partes sanas, aliquas verò infectas haberet, ægerimus iudicaretur. Videtur in hoc Dñm significare voluisse maius periculū esse aliquod bonitatis specimē hominem habere, quam omnino malū esse. Hęc enim omnimoda improbitas, confundi, conuertiq; facit habentē eam. Ideō Hebræis S. Ieremias dicebat: Nolite confidere in verbis mēdaci dicētes: Templum Dñi, templū Dñi est. Persuadebant sibi miseri se esse securissimos, & sanctos, quoniā boues in tēplo offerēdos occidebant, grauisima alioquin peccata cōmittentes. De Samaritanis sacra scriptura refert, qui Deū habentes, simul idola colebāt. Intolerabilis atq; horrenda abominatio est, ex parte Deo seruire velle, alia verò ex parte turpissimos appetitus explere, eisq; velle satisfacere, cuius rei mūdus plenus est. Quendā globulos precatorios, id est, (rosario) prolixè voluentem videbitis, alias tamen cor mundo & dæmoni tradētē. Quanquā Philistæi maxime conati sunt, nunquā tamen efficere valuerunt, vt Dagonis idolū & arca Dñi simul in vno altari consisterent. Nō patitur Deus vitia coli, vbi ipse met adoratur. Quid quæso prodest, ciuitate hostibus obseffa omnes fores intercludi, & custodiri, si quoddā dūtaxat posticū apertū relinquitur, isto inimici inuadēt, & expugnabūt vrbē. Eadem ratione licet omnia ostia vitijs omnibus homo includat, si tamen cōsensum soli ambitioni, aut luxuriæ, aut inuidiæ patefaciat, istud tantū vitiū ad inferos illum deducet. Mortem subitam, & improuisam (quod maximū sub cælo malū est) Ananias & Saphira obierunt, vt in actibus Apost. habetur, quoniā partē rei suæ ad pedes Apostolorū proiecerūt, partem autē cōtra maiorum decreta sibi seruauerunt. O quot sunt hodie in mundo, etiā in monachorum familijs, qui voluntatis partem renuntiant, partē tamē sibi retinent suis præpositis aliquibus in rebus obsecundantes. in alijs vero nō, qui quidem in maximo

salutis

salutis suæ discrimine versantur. De D. Ioānis parentibus ait S. Lucas: Erant ambo incedentes in omnibus mandatis, & iustificationibus Domini. Et Regius Dauid dicebat. Ad omnia mandata tua dirigebar, omnem viam iniquam odio habui. Ecce iustitiæ perfectio, & cōplementum, videlicet, hominem ab omni malo se amouere, omneq; bonū, ad quod tenetur, agere, vt ergo omnia mala relinquere valeamus, magni refert, plurimumq; iuuat, temporalia bona posthabere, quæ offendicula sunt & occasio ad incidendum in mala. Vnde D. Paulus discipulum suum Timotheum his verbis commonet dicens: Diuitibus huius sæculi præcipe non sublime sapere, nec sperare in incerto diuitiarum sed in Deo viuo (qui præstat nobis omnia abūde ad fruendum) bene agere, diuites fieri in bonis operibus, facile tribuere, cōmunicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurū, vt apprehendant bonam vitam. O cœlestem doctrinam eam spiritus sanctus in diuitum, & pauperum cordibus pro eius misericordia imprimat: quando quidem omnibus pernecessaria est. Vnumquodq; per se verbum magna animaduersione dignissimū est. Doce inquit, huius sæculi præpotentes, ne efferantur, & superbiant eo quod se diuites videāt, ne vespē in incertis diuitijs collocent, quæ earum possessorem opportuno tempore deserūt, videlicet mortis tempore, quādo auxiliū ei præstituræ erant. Præcipe (inquit) vt numismata thesaurizent, quæ in illa patria in vsu habentur. Si in terra quadam essetis, vbi pro moneta, testulas quædam seu lapillos incolæ æstimarent, contra vero aurum, & geminæ vilipenderentur, postea verò in Hispaniam, vbi vltra natio, vestraque domus est, redituri essetis, nonne ingens amentia eisset, plurimum illorum lapillorum, & rerum ludicrarum magnam copiam colligere, non vero aurum, & gemmas, quæ magno pretio in Hispania habentur? Aduertite fratres hoc aurum, & argentum, quæ hic tati æstimatis, quid in alia vita valere putatis? Nihil omnino, non plus illic quā lapilli minutissimi valent. E contra ieiunia, vigilia, orationes, elemosinæ sunt moneta, quæ versatur & plurimum valet in cælo, his rebus illic sedes, & domicilium locatur. Opera enim illorum sequuntur illos. Magnum itaq; deliramentū profecto est, se homines auro & argento onerare, quæ licet alicuius momenti in hoc sæculo sint, in alio vero nihil omnino valent, & ob id diuitijs illic valentibus non se ditare, virtutibus inquam. Ob id dico,

x 4

quoniam

Luc. 7.

Psal. 118.

1. Tim. 6.

Simile.

Apo. 14.

Leuit. 13.

Iere. 7.

4. Reg. 17.

2. Reg. 5.

Simile.

Act. 5.

Hier. 6.

quoniã vnũ ex præcipuis coelestis viã obstaculis opes esse existi-
 timo, quarũ cupiditas plurimos obsecatos tenet, vt sanctus Hie-
 remias amare flebat dicẽs: A minore quippe vsq; ad maiorẽ om-
 nes auaritiã studẽt. Eorũ omnia negotia, & cogitationes sunt,
 qualiter diuites fiãt, hoc diebus noctibusq; cogitãt, ex omnibus
 mundi statibus, quã plures dirã auaritiã discipulos inuenietis.
 Hęc ius effringi, iustitiã violari, leges reflecti, vsuras cõmitti, ve-
 rũq; negari efficit. Hęc dolos, fraudes, pactionesq; iniquas fieri
 docet propter illa deniq; maximã ex parte mũdus peruersus est.
 O Deus maiestatis infinite, quid nã est hoc Dñe, vt tua omnipo-
 tentia patiatur auaritiã tecũ disceptare, & vt pecunia parẽ se ti-
 bi æqualẽq; reddat: id est, (que se ponga a tu por tu contigõ,) & tibi in
 mundo præstet? Plures animas quã tu ipse lucretur? Maior deni-
 q; pecuniã, quã te multitudo sequatur? O miserorũ filiorũ Adã
 summã infelicitatẽ, qui ad talẽ statũ deuenerũt. Nec solũ diui-
 tiarũ maledictus amor, præcepta diuina infringere, sed etiã sepe
 fidẽ amittere facit, vt in illo iniquo Rege Ieroboã apparet, De
 quo sacer textus cõmemorat, qui ne decẽ tribus Israel Hieroso-
 lymã petẽtes, vt adorarẽt in tẽplo, eiusq; legẽ & obseruantia ada-
 mãtes ibi remanerẽt, aut aduersus eũ rebellarẽt, hincq; ipse suos
 redditus & vectigalia amitteret, obediẽtia veri Dei (qui eũ Regẽ
 fecerat) & fide omissa, idola cõflare, & loca, in quibus eap opu-
 lus, sicut & aliã gentes coleret, præparari imperauit, nõ autẽ cõ-
 uenirẽt in Hierusalẽ, vt in tẽplo verũ Deũ adorarent. Et quan-
 quã, vt ibidẽ enarratur ad illũ cõuertendũ edidit Deus prodigia
 quã ad lapides cõuertẽdos sufficerent, nihilominus maledictus
 Rex semper in sua improbitate perseuerauit, tãta est auaritiẽ vis,
 Quod sanctus propheta optime denotauit: qui cognoscẽs eũ re-
 ge loqui vanũ fore & inutile, ad saxa, & altare sermonẽ cõuertit
 dicẽs: Altare altare hęc dicit dñs. Et quãquã prophetẽ verbis al-
 tare scissum est, non fuit scissum cor regis, nec quia eius manus
 tunc exaruit, sanitasque ei Propheta precibus restituta.

1. Paral. 28

Auertat à nobis Deus tã dirã pestẽ, qualis auaritia est. Idcirco
 D. Petro eiusq; socijs visum est (& merito quidẽ) maximi inte-
 resse omnia dimittere ad supremũ seruatorẽ sequẽdũ. Vnde ait:
 Ecce nos reliquimus omnia, & sequuti sumus te. Illud, Ecce, præptitudi-
 nẽ volũtatẽq; denotat, qua omnibus relictis, dñm secuti fuere,
 qd̃ eius diuinã maiestati gratissimũ est. Vnde sanctus David Sa-
 lomoni eius filio dixit: Tu autẽ Salomõ fili mi, scito Deũ patris
 tui

17 tui, & serui ei corde perfecto, & animo volũtario, omnia enim
 corda scrutatur Dñs, & vniuersas mētiũ cogitationes intelligit.
 Quasi diceret: Plus Deus animũ, volũtatẽ præptitudinẽq; qui-
 bus ab hominibus ministratur inspicit, quã exhibita sibi obse-
 quia. Et prius dicit: Reliquimus omnia. Postea vero addit: Et sequi
 ti sumus te. Alterũ enim ad alterũ requiritur. Siquod cerã sigillũ
 imprimẽdũ est, operã pretiũ est, vt mollis sit prius & disposita,
 & alterius sigilli figurã nõ habeat, vacua enim & plena secũdi si-
 gilli nõ satis apparebũt, si qua plena, & vacua prioris sigilli exti-
 terint. Ita charissime, si Christũ Iesum vera imitatione sequi cõ-
 tẽdis, illiusq; virtutes animo tuo imprimere, & si vt ille veluti si-
 gillũ eius diuina dona in te sculpat vis, da operã, ne huius seculi
 cupiditates, affectiones ve in eo impressã maneat, imò, vt sit
 18 facilis, docilis, tractabilis, ab amoreq; humano lõge remotus, ad
 omnia deniq; à Deo opt. max. præcepta paratus: hoc enim est
 mũdũ relinquere. Corpus nãq; ab illo tollere, nõ nisi morte fieri
 potest: nec te eius pœniteat. Nãq; in domo Labã maximas diui-
 tias sanctus Iacob lucratus fuit, quibus in patria sua vsus est, & cũ
 illis è Mesopotamia egressus est. Sic in hoc mũdo facultates, q-
 bus in nostrã vera patria, quã est sempiterna foelicitas fruituri su-
 mus lucrari debemus, quare hic nos immorari & viuere ne dolea-
 mus. Ceterũ frater, ne affectu aut desiderio hic maneat, nec secũ-
 dũ legẽ Laban vitam agas, veluti Iacob secundũ eã nõ agebat.
 Quilicet Laban & omnes illius terrã incolã idololatrã essent,
 tamẽ vir sanctus idololatriã cũ eis nõ exercebat. Sic tu quanuis
 in hoc seculo viuas, & in eo quam plures Idololatrã cõspicias,
 19 ne iuxta mũdi regulas viuas, nec, vt illi idololatra sis.

Iesus autẽ dixit illis. Amẽ dico vobis, quod vos, qui secuti estis me in re-
 generatione & c. sedebitis, & vos super sedes duodecim Indicantes duode-
 cim tribus Israel. O benedictus & glorificatus sit talis Deus, qui itã
 sibi exhibita seruitia persoluit & gratificat. Eritis inquit simul
 mecum iudices. O admirabilem seruorum Dei excellentiam
 qui in illo tremendo atq; horribili die (de quo. S. Isaiã inquit:)
 Cõplicabuntur sicut liber coeli, & omnis militia eorũ defluet, si-
 cut defluit folium de vinea & de ficu, vel, vt septuaginta interp-
 transtulerũt: stellã defluet in similitudinẽ foliorũ quã appin-
 quante frigore arentia, ac cõtracta de vinea & ficu defluunt quo-
 niam inebriatus est in caelo gladius meus, quando improbi ma-
 ximo timore perterriti fuerint, ipsi verò tanta quiete & cõsolatione

dine quindecim millia & sexcenti in sanctorum numerum relati ex 26
titerunt. Nec non quindecim millia, & septingenti doctores no-
minati, & cogniti, praeter alios, quos consequi non potuit. Et qua-
draginta septem summi Pontifices, quorum plurimi sancti fuerunt,
Et in cuiusdam grauisissimi doctoris scriptura memini me legisse
in eodem sacro instituto centum, & duodecim imperatores, & unum,
& Viginti reges extitisse, qui imperijs regalibusq; sceptris omis-
sis, ea vili & pauperculo cucullo commutauerunt. Et multo praes-
tantior est magnitudinem in Christi paupertatem inclusam inue-
nerunt, quam in sceptris regijs. Inter quos celeberrimi fuerunt Rex
Bamba Hispaniarum anno domini. 670. & Ramirus Aragoniae
rex, anno. 1147. O mirabilis unius duntaxat sancti viri fructus.
Sed quaero, cur hi imperatores, & Reges sua regna relinquebant
cum Rex pius tantam occasionem habeat, ad maxima obsequia
Deo praestandum, Regnum, videlicet, moderando, vitiaque ab
eo exterminando: Quia, ut Sapiens ait: Rex sapiens populi sta-
bilimentum erit? Dico primo, maiorem sapientiam esse homi-
nem solum certam salutem facere, quam eam periculo cum mul-
tis exponere. Et planum est maiorem quietem obtinere mona-
chum in solitudine & in monasterij inclusione, quam regem in
regni gubernatione. Secundo dico, quod quamuis bona, quae in
officijs publicis fiunt maxima sint, sublimior tamen virtus est,
ea postquam acquisita fuerint relinquere, quam illis bene uti.
Nam ad optime illis fruendum saepe numero mundus, & pro-
prius honor conferunt. Caterum ad relinquendum, maximo ani-
mi robore, maximaq; virtute opus est, nec non & auxilio Dei ef-
ficacissimo, ut patet de adolescente, qui dixit, se a iuuetute sua
omnia diuina mandata seruasse, & verum dicebat. Nam D. Mar-
cus inquit Dominum illum intuitum dilexisse, & in obseruan-
tia mandatorum bonus rei familiaris, & honoris usus contineba-
tur. Veruntamen virtus, quae his omnibus satis erat, nequaquam
ut diuitijs renuntiaret, suffecit, siquidem admonente eum domino,
ut eas relinqueret tristatus est, & abiit tristis. Ut igitur hoc diui-
num verbum, quod tantum potuit apud illorum sanctorum vi-
rorum corda, apud nostra efficiat, omni peccato ea purgemus, san-
ctissimisq; exercitijs excolamus. Et ita eorum socij hic erimus
in virtute & gratia, postea vero in beatitudinis gloria. Ad quam
nos perducatur Iesus Mariae filius, qui cum patre &c. Amen.

Sap. 6.

Marc.

In

In eodem Communi Confes- sorum non pontificum Concio Tertia.

*Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: quid er-
go erit nobis? &c. Matth. 19.*



De rebus, quae mihi animaduersione digniores vi-
dentur in festis, quae cuiusq; sancto celebramus,
illa una est (quae an in mentem vestram quando ea
celebratis inciderit ignoro) videlicet, quod propriae
festiuitates vitam conatum seu intentum nostrum conde-
nant. Et teniam, si vos interrogem, quid nam vos moueat, ut tanto appa-
ratu, & sumptu festum hoc celebretis tantum temporis insumentes in
operiendo & tapetibus pretiosissimis sanctissimum hoc templum ador-
nando, sicut cernimus tam magnifice decoratum: dicetis utique; spiri-
tum, quo sanctus hic mundi res contemnere modosque ac rationes,
quae inquirere nouit ad illum melius imitandum, qui pro eo crucis pa-
tibus subiit, vos mouere. Quod si in iudicio vobiscum intretis,
vosque interrogetis de fundamentis & cogitationibus, quibus nitimi-
ni omnia ad hoc esse cognoscetis, scilicet, quoniam modo, quod ipse
contempsit consequamini, & quod ipse amplexus fuit abijciatis. Ve-
stri enim praecipui conatus, in quibus dies noctesque collocatis sunt,
quo pacto diuites, nobiles, lauti, & delicati eritis. Patet ergo hos
tapetes, & omnes huius diei apparatus, cogitationes, moliminaque; ve-
stra condemnare, ita, ut illud sapientis dicere possimus: condemnat au-
tem iustus mortuus viuos impios, & iuuetus celerius consummata
longam vitam iniusti hoc est, triginti annos cuiusdam viri sancti, sexa-
ginta, septuaginta uel multorum condemnare, qui in vanitatibus se-
nuerunt. Aliam rem iudico in nostris solennitatibus perpessus dignissi-
ma. Et est (cum tot bona sint in illis spiritualia, quae admiremur, &
sequamur, quae illos tam gloriosos in diuino conspectu reddiderit) nos,
magis honoribus, & laudibus eos celebremus, eorumque; felicitatem pro-
pter bona temporalia, quae ab ipsis expectamus, quam propter spiri-
tualia recolamus, a quibus alia nascuntur. Ex charitatis namque; fer-
uore, ex amore in proximos, denique; ex sui met contemptu, quibus
Sanctus hic vitam traduxit, puenit, ut illi Deus virtutem daret ad mor-
bos curandos, hominibusque; in necessitatibus miraculose subuenien-
dum

Sap. 4.

dū, cū satis cōpertū sit, ob vnū duorū finiū Deū in eius sancta ec-
 clesia miracula cōstituisse, vel ad fidei veritatē roborādā, vel ad
 hominū corda deuonē da illorū virtutib⁹, quorū meritis fiūt. Ve-
 turba, quę pretiū dignitatēq; sanctorū Deo seruiētū intelligere
 nequit, exterioribus operibus, quę ipse dñs pro ipse effecit dig-
 noscat, necnō, vt omnia Deo ex animo obsequēti obe diāt, faci-
 le perspiciat. Si igitur beneficia, quę sanctorū meritis accipimus
 nos eis deuoueri cōpellunt, quāto magis illorum nos virtutibus
 deuoueri adstringimur, à quibus tam sublimis potestas eis obor-
 tafuit? Equi dē homines sanctos mortuos, vt viuos tractare exi-
 stimo. Nam quando in sanctis viris, sanctitas cū gratia, seu valo-
 re, potestate, autoritateq; in mūdo coniungitur, multo plus vos
 illis commēdatis, quatenus à magnatibus, & prapotentibus sus-
 sulci sunt, quam suis orationibus, dum sancti coram Deo existūt
 & multo plus illis inuidetis ob id, quod tanquam priuati magna-
 tum possunt, quā ob id, quod tanquam probi & studiosi sunt.
 Attendite ergo dilectissimi, vt homines prudētē cōpotes vnam
 celebrationis festorum causam esse, vt virtutibus, quā illos sanctos
 effecerunt, nos dedamus, & ab hoc glorioso sancto mundi
 contemptum, veramque Christi imitationē discere poterimus.
 Et ideo sacro sancta mater ecclesia hoc sacrum Euangelium ho-
 die proponit, quod incipit: *Dixit Simon Petrus ad Iesum, &c.* An-
 te hoc diuinus Euangelista ait: quod quidam adolescens Domi-
 num interrogauit: Magister bone, quid boni faciam, vt habeam
 vitam æternam? Et Sanctus Lucas ait, quod erat quidam prin-
 ceptus. Cum princeps esset, adolescens, & habens multas posses-
 siones, non quęstiones curiosas inquit, neque terrenas, nisi quo-
 modo saluus fieri posset. Pauci principes modò in orbe terrarū
 reperiuntur, qui de his rebus agant: sed potius omne tempus in
 ludis deambulationibus, comestationibus denique turpissimis
 appetitibus suis explendis consumunt. Et de his sanctus Da-
 uid ait, Quia cum in labore hominum non sunt, idē tenuit eos
 superbia. Hoc est, à superbia alligantur, & captiuātur, & illi diu-
 noctuque inferuiunt. Vnde Sanctus Iob eos appellat filios
 superbiæ, de dæmone inquit: Ipse est Rex super omnes fi-
 lios superbiæ. Et ita appellantur, quia summo opere superbiæ
 dediti sunt, quemadmodum filij lucis illi vocantur, qui virtu-
 tem totis visceribus sectātur. Et ita, vbi nos legimus: In vani-
 tate sua comprehenditur peccator, alia translatio habet: In vani-
 tate

Luc. 18.

Psal. 72.

Iob. 41.

Eccle. 23.

7 nitate sua comprehenditur peccator. Et sic est in cōtextu Græ-
 co. Vbi aperte significatur, quomodo vanitas peccatorē appre-
 hendit, quæ eū ita irretitū tenet, q̄ ab ea vix se expedire valebit.
 Et ab hoc vanitatis scelere alligati, nō de salute inquirūt, sed quo-
 modo iniurias sibi illatas vindicabūt, quomodo alijs pręponētur
 qua etiā ratione miserā virginē decipiēt, atq; labefactabūt, &
 alia huiusmodi. O infœlicia secula, quibus, vt plurimū maiores
 in bonis tēporalibus, in iniquitatibus maiores sunt. Hic adole-
 scēs princeps eō vsq; tāta animi puritate, & mādatorū Dei ob-
 seruātia vixerat, q̄ vt S. Lucas refert illi dñs dixit: Adhuc vnū tibi
 deest, & hoc vnū, quod ei deerat, vt perfectus esset, erat scili-
 cet, vt omnia quæcūq; haberet vēderet, & daret pauperibus, &
 ita expeditus Dñm sequeretur. O quātē cōfusiōni hæc audire no-
 bis esse deberet. Etenim illi adolescēti, vt perfectus esset, vnū tā-
 tū deerat: nobis vero ò quot desiderātur, & defunt, nō solū, vt per-
 fecti simus, sed etiā ad diuinā gratiā assequēdā. Scrutamini fra-
 tres cōsciētias vestras, & videbitis, quot qualesq; defectus in eis
 inuenietis, qui planū testimoniū reddūt, quālōge à iustitia absi-
 tis. Nec solū adolescētes iuētute cæci (qua se excusare volunt)
 sed etiā senes ætate cōfecti in hac miseria deprehēdūtur, in quo
 reprehēsiuiores sunt. Delicta iuētutis meę, & ignorātiā meas
 ne memineris Dñe, dicebat Regius David. Et S. Iob etiā aiebat:
 Cōsumere me vis peccatis adolescētię meę. In quibus verbis hi
 sanctissimi viri significāt, q̄ quāuis homines, vt fragiles in aliquos
 defectus in iuētute inciderint, in senectute tñ omnino illis care-
 re debēt. Cū eques ad cursum equū stimulat, accidit cursus tēpo-
 re, vt comas seu crines in cōpositas gerat, equitiverò palliū seu pi-
 leū decidere cōtingit. Et nihil mirū: nā id accidit, quo tempore
 equus effrænate currebat. Peracto tñ cursu necessū est, vt se cō-
 ponat, & ornet, aliter enim deformitas magna esset. Oēs in domi-
 to, & effrēni, corporis nostri equo in iuētutis cursu currimus, q̄
 si tūc aliquid inordinate indecensq; fiat in consonū est, verunta-
 mē, nō adeo culpabile est, quoniā equus effrēnis celeriter currit.
 Corpus, videlicet, iuētutis vitij s furiose effrēnateq; currit, at ve-
 rò adolescētię cursu peracto, senectutē cōponere, perquā neces-
 sariū est: quodcunq; enim delictū, seu defectus in ea valde repre-
 hensibilis est. Cū eram paruulus, inquit Diuinus Apostolus, lo-
 quebar, vt paruulus, sapiebā, vt paruulus, cogitabā, vt paruulus,
 quando autem factus sum vir, euacuauī quæ erant paruuli.
 Et

Psal. 34.

Iob. 13.

Simile.

1. Cor. 13.

Et si quidē vos tā iuuenes, quā senes paruulos nō vos existimatis, oportet, vt puerilibus his, quibus modo tenemini penitus renūtiētis, *Vade, & vnde omnia quae habes, & da pauperibus*, huic iuueni dicit Dñs. Maxima semper curā omnipotēti Deo fuit, vt pauperū egestati subueniretur, quinimo ipse me tñō dedignatus est proprijs manibus protoparētes nostros pauperes, & nudos induere. Et in Deuteronomio praecepit septimo quoq; anno debita remitti. Et in Leuitico etiā praecepit, vt omnes hae reditates ad proprios dominos redirēt. Et alibi imperauit, vt in messe triticū & in vineis vuae, quae pauperes colligerēt remanerēt. In lege verò gratia multis in locis efficacius eos cōmendauit, & hic adolescenti huic dicit, vt vadat & vendat omnia, quae habet, & det pauperibus. O benedictus & glorificatus sit tam pius Dominus, qui ita vult, vt alteri aliorum corporeas necessitates curemus. Atq; hoc artificio vult etiam, vt proprias spirituales indigentias adiuuenimus. Quia sicut auibus alae, ne longe volitēt scinduntur, & alae, quibus cor volitat, & à Deo discedit bona tēporalia sunt, ideo vult, vt has alas scindamus, ne corda nostra volitēt & ab ei⁹ diuino amore discedāt. Et quāquā adolescēs hic virtute praedit⁹ erat cū audisset hoc verbū abiit tristis. Hoc illi consiliū minimē placuit. Itā cōtingere solet: nā qui cōsiliū poscit eius appetitui, voluntatiq; respondens dari vellet, si secus sit tristatur. Magnū Dei beneficiū est tales viros inuenire, quos cū opus est, cōsultare possitis. Quod planū videtur, quādoquidē in peccatorū poenā consiliarios se ablaturū Deus minatur his verbis, per Isaiā dicēs: Auferet Dñs ab Hierusalē, & ab Iuda senē, & honorabilē vultu, & cōsiliariū. Ex quo apertē colligitur maxima esse nūc peccata nostra, si quidē vix in nostra Hispania inueniemus, tā in saecularibus, quā in ecclesiasticis statibus viros, qui cōsilio senes iure dici possint, quos Deus ab hinc viginti annis oēs sustulit. Quintilianus, & Cicero aiūt nō cōsultari res vniuersales, quia ad has sciētia habetur, sed particulares, quibus experientia opus est, & auferet Deus senes experientia plenos, nē sit qui dicat: Ne id facias: nā nō multi sunt anni post quā simile quid actū est, & infelicitate ob id successit. Et ita ob delicta nostra absq; viris reuerētia dignis manemus & etiā sine hominib⁹ respectus, reputationis experientiae atq; cōsiliij. Quos cū De⁹ in peccatorū poenā auferat sequitur euidēter maximū eius beneficiū esse, illos habere pro tēpore

Dent. 15.

Leui. 25.

Dent. 24.

Simile

Isai. 3.

quo se se occasio, aut necessitas obtulerit. Cæterum summa miseria est, sanctē & honestē vobis suadentem inuenire, & sequi nolle, quoniam appetitui vestro, gustuique displicet, & alios ex animo vobis placencia loquentes inquirere.

Ad hanc ergo opportunitatem Beatus Petrus dixit: *Ecce nos reliquimus omnia, & sequuti sumus te, quid ergo erit nobis?* Ad imaginē in tabula pingendam, prius tabulam dolari, & expoliri necessarium est, omnem grossitiem, & ruditate ab ea auferendō, & cum Christum bonum nostrum sequi, illū imitari sit, eius virtutes in nobis scribentes operæ pretium est nos ante omnia dedolare & expolire omnes appetitus immodicos, & effrenatas cupiditates à nobis abijcientes, & bonis temporalibus nos expedientes: & quanto magis dedolati, & expoliti fuerimus, tanto plus ad hanc sequelam imitationemque dispositi erimus. Ideo sanctus Apostolus prius ait: *Ecce reliquimus omnia, & subdit, sequuti sumus te.* Hoc summa Veritas altissimē, atque profundē docuit, dicens: Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, nōne prius sedens computat sumptus, qui necessarij sunt, si habeat ad perficiendum, ne postquam posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes qui videant incipiant illudere ei, dicētes: Quia hic homo cœpit ædificare, & non potuit cōsummare? Aut, quis Rex iturus committere bellum aduersus alium Regem, non sedens prius cogitat, si possit cum decē millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se? Alioquin adhuc illo lōge agente legationem mittens rogat ea, quae pacis sunt. Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus. Quid ad rem facit hęc applicatio cum hac comparatione? Profectō hęc prima facie inspiciendo malè coherere videntur inter se, diuitias, & exercitus cum renuntiatione omnium, quae possidemus coniungere, quandoquidem alterum colligere, alterum verò dispergere est. Verum cum ille, qui hęc dixit verus Deus sit, rectē nouerat has comparationes ad rē valde facere. Quoniam intelligebat, quod sicut ad præliandum exercitus multitudo, & ad ædificandum pecuniarum copia prodest, ita ad ædificium, & militiam spiritualem pauperies, & omnium rerū despectio deseruit. Etenim, vt Rex quilibet, quō maiores copias habet, eo securior est ab hoste, sic homo, quo pauperior, minus, quō à demone inuadatur habet. Et sicut quanto opus

Simile

Luc. 14.

Simile.

E. Ioan. 2.

Exo. 8.

lentior fuerit, qui ædificat præstātius ædificium erigere potest: ita quo quis rebus temporalibus expeditior fuerit, melius spirituale ædificium erigere poterit, perfectiusque Redemptoris sui vitam sacratissimam in semetipso imprimere. In vera Philosophia perspicitur terram cælum tacturam, si forte tota aqua, aer & ignis, quæ in medio sunt consumerentur, ne vacuū daretur. Ita, vt nos (qui terra vilissima sumus) ad cœlestem perfectamque vitam ascendere valeamus necesse est, vt in nobis prius turpitudinum sensualiumque voluptatum aqua consumatur, aer superbia, ignis cupiditatis & avaritiæ, quæ tria sunt mala, quibus mundus plenus est, vt Diuus Ioannes in sua canonica affirmat dicens: Omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Et ad his tribus malis carendū, diuitias, quibus illa sustētari solēt omittere plurimū conducit. Vnde quoniam Deus homines his thesauris ad has abominationes perpetrandas abufuros esse prænouerat thesauros in terræ venis abscondit, vt pia mater filiolo cultellū celat ne scillo feriat. Attamē homines cupidine moti terræ viscera rūpunt, maximoque labore effodiunt. Credite mihi fratres, vnū omnium, quod diabolus magis expetit est, vt vos his temporalibus bonis oneretis, ne cœlum ascendere possitis. Optime enim ipse nouit hominem cum non possit per terram planam sarcina grauisima humeris imposita incedere, multo minus cœlum scandere posse terrenorum inordinato affectu onustum. Quando Israeliticus populus ex Aegypto egredi voluit, iter triū dierum se velle insignificans ad sacrificandum Deo suo in deserto, Pharaon Rex illi bono operi sese opposuit, qui illorum sacrificandianimum cognoscens dixit eis: Ite, & sacrificate Deo vestro in terra hac. Et ait Moyses: Non potest ita fieri. Et cum eis persuadere non posset, vt in Aegypto sacrificarent ait illis: Ite viritantum, & filios ac vxores hic relinquitē, putans vtique illorum pignorum amorem eos ad Aegyptum reducturum. Et nec in hoc Sanctus Moyses consensit. Atque cum nec hoc ab eis, consequi posset ait: Ite & sacrificate Domino, oues tantum vestræ & armenta remaneant, ad quod Moyses respondit: Cuncti greges pergunt nobiscum, non remanebit ex eis vngula quæ necessaria sunt in cultum Domini Dei nostri. Etiam maledictus Pharaon nixus est, vt si ex Aegypto ad sacrificandum

¶ dum exirent, ne longe pergerent, sed iuxta Aegypti confinia remanent. Ecce Sathanæ ingeniū hic descriptum. Vias per quas homines mundum non relinquunt, neque omnia mala declinant inuestigat, ne acceptum & gratum conditori suo sacrificium offerant. Vbi quis sese conuertere, & è tenebris Aegypti egredi statuit, mox ipse dæmon ex se & per plures ministros suos, quos in terra habet, ei persuadere conatur, bene Deo seruire in statu, in quo est, & in illo cōmercio, & conuersatione saluari posse. Cum autem ad hoc eum inducere nequit, saltem ne longe abeat ab eo efflagitat, hoc est, vt in occasione maneat. Sin minus, saltem, vt vxores & paruuli videlicet, affectiones, & cogitationes malorum præteritorum ibi remaneant suadet. Quod si hoc ei adhuc persuadere non potest, satagit, vt animalia, hoc est nonnulla negotia incepta, relinquuntur, quæ ad iterum in Aegyptiacam captiuitatem illum redire compellāt. O infernalis astutia, quanto spiritu, & vehementia opus est ne nos vinciamus, & ad respondendum audacter, licet Moyses respondit: Non remanebit ex eis vngula, quæ necessaria sunt in cultum Domini Dei nostri. Exod. 10.

¶ Omnibus prorsus, quæ nos à Christo superno duce sequendo retardant renuntiare nos oportet, vt cum Petro dicere possimus: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Sed vix, vix & milles vix, quam pauci sunt, qui hoc vere dicere possint. Aristoteles inquit: Frigiditas congregat heterogenia, id est, res diuersi generis: vt cum in hyeme gelat videmus, frigus namque, & gelu in aquæ stagno lapides cum lignis & paleis, & alijs, quæ ibi consistunt ita constringere, vt vnū omnia videantur. Ita peccatū, quod gelu quoddam est, & frigiditas, his rebus temporalibus animam complicat, cū quibus nulla ei consanguinitas, aut affinitas est. Vnde S. David ait: Conglutinatus est in terra venter noster, id est, cor nostrum: & manet anima, vt ipse dicit, sicut vter in pruina. O Christe vitæ reparator, & verissime hominum amator, infunde Domine animis nostris tui amoris calorem, qui hoc gelu liquefaciat, frigusque culpæ amoueatur, vt his rebus temporalibus nos exoluamus, & sic expediti tibi adherere seruireque valeamus. Huic Diui Petri quæstioni summa bonitas respondit: Amen dico vobis, quod vos, qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit filius hominis, &c. O ineffabilis

Arist. 2.
de gener.Psal. 43.
Psal. 118.

Dei clementia, & liberalitas. Aduertite commutationem dexte²²
 ræ excelſi, pro bonorum pereuntium vilitate, pro leui & mo-
 mentaneo labore, quem in eo sequendo paſſi ſunt, Deum illas
 ſummæ iudicaturæ cathedras eis ſe daturum promittit: vbi qui-
 dam mendici & pauperes ſupremo Dei tribunali aſſiſtūt, & ſu-
 premi iudicis aſſeſſores ſunt. Diuus Chryſoſtomus ſuper hæc
 verba notat, cū Dominus hoc promiſſum fecit Iudam prodito-
 rem, ibi etiam interfuiſſe, qui vnus de duodecimerat, & tamen
 promiſſio nō fuit perfruitus, quāuis ſumma Veritas dixit: Sede-
 bitis & vos ſuper ſedes duodecim, vt omnes Dei promiſſiones
 ſub hac cōditione eſſe intelligamus, ſcilicet, ſi quod debemus fe-
 cerimus, ſi in bono cōcepto perſiterimus. O ſancta perſeuerantia,
 ſine tenallus promiſſis præmijs fruatur. Eſto fidelis vſq; ad mor-
 tem, ait Dominus, & dabo tibi coronā vitæ. Non, inquit, eſto fi-
 delis vno anno, aut quatuor annis, ſed vſq; ad mortē, & dabo ti-
 bi coronam vitæ; alioquin ſine illa ſicut inſeliciffimus Iudas ma-
 nebis. D. Bernardus de perſeuerantia loquens, ait: Perſeuerantia
 eſt ductrix ad meritum, mediatrix ad præmium, ſoror patientiæ,
 filia conſtantiæ, amica pacis, amicitiarū nodus, vnanimiſſi vni-
 culū, & propugnaculum ſanctitatis, tolle perſeuerantiā, & tunc
 nec fortitudo laudem, nec obſequiū mercedem, nec beneficiū
 gratiā obtinebit. Per hanc enim ſolā homo æternitati redditur,
 pugnor vincit, & victor etiam coronatur: quia, qui perſeuera-
 uerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Hæc ille. Agite ergo fratres,
 aperite oculos, qui Chriſto vitæ veſtræ ſeruire cœpiſtiſ, ne fran-
 gamini, memores eſtote vxoris Loth, docet vos idem Dominus
 quæ quoniam retro aſpexit in ſtatū ſalis conuerſa fuit. Vbi nō
 tādum eſt, præcepiſſe ei Deum, Noli reſpicere poſt tergum, nō
 fuiſſe quidem, ne ſupplicium, quod iuſtitia diuina in illis pecca-
 toribus exercebat, conſpiceret, nec etiam ne illorum, qui ita illa
 patiebantur, tamen iuſte, cōmifereretur, ſed quia cum ibi rem
 ſuam reliquiſſet, & omnis comburenda erat, ne eam deſeruiſſe
 doleret: quoniam ſiquidem à Deo ducta diſcedebat, nihil erat
 quod rei lacſuræ moſſitia afficeretur. Qui enim ab illo igne eā
 eripuerat, in ſuis inopijs ei opem ferret. O quam ſingularis ad
 monitio omnibus Chriſtianis, & præcipuè religioſis, quos Deus
 ab igne Sodomæ eduxit. Time monache, qui mundum, & quæ
 in eo ſunt, quæ contempſiſti reſpiciſ, ne forte in ſalis ſtatū con-
 uertaris,

D. Chryſ.

Apoc. 2.

D. Bernard.

Luc. 17.

Gene. 19.

uertaris, quia religioſi eſſe non habebis, ſed ſpecimen duntaxat
 & formam, vt ſtatua, quæ nihil, præter quod apparet, habet. In-
 tuere eum, qui te è mundo deduxit & in tantæ ſecuritatſ loco
 ſtatuit, nam ipſe te enutriet. Atque hoc modo in tua vocatione
 perſiſtens, cum diuina gratia beatitudinem conſequeris, ad quā
 nos perducatur Ieſus Mariæ filius. Amen.

In eodem Cōmuni Confesso rum non Pontificum Concio Quarta.

Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te. &c.

Matth. 19.



NOTATV digna profecto ſunt illa verba, quæ
 Dominus Eccleſiaſtici ore aſſerit, ſcilicet: Tranſite
 ad me omnes, qui concupiſcitis me. In quibus nos *Eccli. 24.*
 ab amore concupiſcentiæ, qui mercenarius amor
 eſt, ad amicitiaſ amorem tranſire iubet. Vnde
 hæc verba ſignificant: Omnes, qui diligitis me amore concupi-
 ſcentiæ, non quietemini in hoc amore mercenario, nec in meo-
 rum beneficiorum amore, ſed tranſite ad me; id eſt, Tranſite ad
 me amandum propter me metipſum. Nam, quanquam verum
 eſt, quod ſicut aucupes ante aucupium quædam carnis fruſta, id
 eſt, (*Picaduras*) falconibus præbet ad eos ad aucupiū ſtimulados. *Simile*
 Sic ego (inquit Deus) gaudijs ſpiritualibus ad meum obſequiū
 homines excitare ſoleo, alijsque quam plurimis beneficijs. Et li-
 cet hoc in principio neceſſarium ſit, tamen non ibi ſiſtatis: tran-
 ſite ad me, vt ille tranſerat, qui dixit: Quid mihi eſt in cœlo, & à
 te quid volui ſuper terrā? Quasi diceret: Nihil Dñe, niſi te ſolū
 affecto, te ſolum, ſummā bonitatē conſequi vellem. Vnde infer-
 tur hic Diuū Petrū in hac interrogatiōe: Quid ergo erit nobis?
 Loquantur fuiſſe: vel ad imperfectorum ſolatiū, vel tanquam
 tyrōnem, & adhuc non ſatis deſolatum, & limatum. Quid præ-
 mij vis, o ſancte vir, nonne plus quam ſufficiens præmium iudi-
 cas Deum infinitæ maiſtatis à te ſeruiſſe velle? Adhuc ſeſſi
 Apoſtolus mentem & oculos in mercedem tanquam quatuor
 Sanct. ij. pars y illos

nino perfectus conuertebat. At Dominus ad illius, & nostram subleuationem respondit: *Amen dico vobis, quod vos, qui secuti estis me, &c.* O Christe vere magister, & doctor, despector fluxorū huius seculi bonorum, cur nullam mentionem facis huius, scilicet quod vt te illi sequerentur omnia reliquerunt? Ad hoc dico, in verbo, sequuti estis me, contineri, & reliquistis omnia. Nam sicut fieri non potest, vt quis plene vno oculo cœlum, altero vero terram aspiciat: ita fieri nequit, vt ex parte Christum perfecte sequamur, alias in rebus transitorijs amorem fixum habentes. Duo septentrionalia sidera, quæ dicimus (*nortes*) sunt in cœlo, Arcticum, videlicet, & Antarcticum, qui alterum sequitur necessario terga vertere alteri debet. Qui Indias petūt sy dus Antarcticum sequuntur, & Arctico terga vertunt, quod versus nos est. Contra verò qui ab Indijs reuertuntur Arcticum sequuntur, & Antarcticum terga dant. Christus verus Deus, & homo, & etiam mundus hæc duo sidera sunt. Si mundum sequimini Iesu Christo terga vertitis. Nam vt Diuus Ioannes ait: Mundus totus in maligno politus est: si verò Christum sequi vultis necessario mundo terga daturi estis. Hinc abominationem, quã mundi sequaces committunt intelligetis, si quidem creatori suo terga vertunt. Hoc adhuc multo magis. D. Augustinus exaggerat dicens: Summa peruersitas est vt fruendis, & frui vtendis, hoc est, ex Deo creaturam, & ex creatura Deum facere. Quid? Num qui tantum malum perpetretur erit? Maxime. Et comparatione quadam in vobismet experiemini. Non dignoscitur quis melior sit hastarum lusor vulgo, *Iustador*, nisi in fractione hastarū, qui plures lanceas confringit dexterius ludū illud exercet. Ita in vobis etiã dignoscitur, quis nam plus possit an amor Dei, an creaturarū. Hi duo amores in corde vestro congregiuntur, & plures hastas frangitis, ac plus assidue pro creaturarū amore, quam Dei facitis, quin potius, vt amori creaturarum satisfaciatis, quotiescunque occasio offertur, Dei amori satisfacere intermittitis: creaturas tunc pro Deo colitis, & Deū vice versa pro creaturis, quod est summa peruersitas. Orem assiduis lachrymis deplorandam. Pudeat vos (obsecro fratres) rei tā horridæ, vt hæc est. Cōuertite, cōuertite affectionis vestræ faciē ad summū bonū, terga vero, & contrā ad omniamūdi, quæ talia sunt, vt ipse dā mō parua esse cō
Nā à Deo postulas vt S. Job affligeret, dixit ei: Extēde

Simile.

I. Ioan. 5.

August. lib. 83. q. 30. nō
procul aprin.80. 4.
Simile.

6 paululū manum tuā, & tange cuncta, quæ possidet. Vbi filios & totā substantiā, quam possidebat paululum nuncupauit. Tota illa statua ingens, quã Nabuchodonosor vidit, luto nitebatur. Aurū, argentum, metallū, & ferrū omnia luto sustentabantur, quãuis metalla per graua erant. Eodem modo omnes huius mundi res, quantumuis preciosæ, & graues videātur, luto tamē & limo nostræ mortalitatis fundantur. Vnde dicere consueuistis, homo diues, homo nobilis, homo sapiens, homo potēs, homo pulcher omnia tamen super hominem, & super humanā vitam, & super mortalitatis terram fundantur. Attende igitur, o miser peccator quas obres immensam bonitatem aspernaris, eamq; potius, quã eas perdere vis. Siquis à tyrannis captus ex forcipādus esset, & foramen quoddā cospiceret, quo exire posset, & illo periculo se eripere, & cū egredi non posset absq; eo qd pallium deponeret, & vestibus se exueret, potius vita priuari, & mortem illā crudelissimam perpeti mallet, quã a vestibus se expedire, nōne tā inauditā amentia demiraremini? O stulte, stulte, qui ne vilissimi pretij rē perderes, vita potius mulctari vis? Si igitur hoc nos in admirationē adducit, quomodo nō obstupescimus plurimos vidētes qui ne palliū perdāt, Deū potius, & animam suam perdere mālūt, & diuites potius ad inferos descēdere, quã pauperes in cœlū peruolare. Agens Propheta Oseas quomodo Hebræi verū Deū reliquerunt, & ad idola adoranda se conuerterūt, illud peccatū stultitiam vocat Dei nomine dicēs: Et nunc reuelabo stultitiam eius. Vbi Vatablus vertit: Et nunc retegā turpitudinē eius. Et septuaginta interpret. trāstulerunt: Reuelabo immunditiā eius, & in Paraphrasi Chaldaica habetur: Ignominia eius. In hac interpretationum varietate, quæ verbo Hebræo in hoc loco posito assignatur, satis aperte declaratur quanta peruersitas sit Deū pro creaturis relinquere, illis amorē, reuerentiā, & obedientiā illi vni debitā tribuendo, siquidē stultitia, turpitudine, ignominia, atq; immunditia, vocatur, quod, vt diximus, huius seculi amatores faciūt. Ex his dñi verbis: *Vos qui secuti estis me, &c.* Quæ secundū sensum quē hic dedimus presupponūt *reliquistis omnia*, inferitur, quã singulare beneficiū illis dñs confert; quibus spiritum donat, vt mundum omnino relinquātur, & in sanctas religiones ad vitam austeram assidua poenitentia degendam se se recipiāt. Tamen si Deus Abrahamū maximis beneficijs affecit, vt contra quatuor

Simile.

Oseas 2.

Gene. 15.

illos reges victorē illū reddere, & ei promittere in eius generatione futurū quēdam, qui benedictionū pelagus esset, & in quo benedicendæ erant omnes tribus terræ, veruntamē cum eo Gene. 15. loquens non ei iterauit, neque in memoriam vllam harū rerum reduxit, sed dixit illi: Ego Dominus qui eduxi te de Vr Chaldæorum. Quasi diceret: Recordare Abrahā illius eximij beneficiij, quod tibi feci, te ab illo igne & idololatrijs Chaldæorum eripiens, ne cum illis comburereris sicut quibus remanserunt, combusti sunt. Id ipsam singulis monachorum dicere possumus: Recordare frater tā singularis beneficiij, quod tibi Deus contulit, te ab idololatriæ mundi igne educens. Cōsidera quam combusti instar carbonum, in ista mundi Chaldea mūdani versentur, & in hac Babylonis fornace, teque fortē peiorem illis futurum, si illic mansisses. Est siquidem hodie mundus tot offendit oculis, laqueis, & occasionibus plenus, vt de vnoquoque illorum, qui eum incolunt illa summē tremenda Prophetæ verba dicere possimus: Quomodo, si fugiat vir à facie leonis, & occurrat ei versus, & ingrediatur domum, & imitatur manu sua super parietē & mordeat eum coluber. Passim versus qui te dilaniet offendet, leonem, qui te deuoret, viperam, quæ te veneno inficiat, videlicet, homines peruersos, mulieres impudicas, qui suis corruptis exemplis, persuasionibusque iniquis secum agētes peruertunt. Quid igitur religiosi Deum glorificare lassantur, eique gratias ingentes agere, quod à tanto eos periculo liberarit, in locisq; tutissimis constituerit? Sed cupio, vt patres religiosi intelligant Beatum Apostolum Colossenses, in eisque omnes Christianos admonere his verbis: Nūc autem deponite vos omnia, iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonē de ore vestro nolite mentiri, expoliantes vos veterem hominem, cum actibus suis, & induentes nouum, eum qui renouatur in agnitionem Dei, secundum imaginem eius, qui creauit eum. O celestē doctrinam, eam omnium animis Spiritus sanctus imprimat. Vbi valde ponderandum est, quomodo diuinus Apostolus fateatur hanc renouationem fieri, vnoquoque, videlicet, imaginē sui conditoris in se insculpente, cum agnitione, & contemplatione perfectionum eius. Itaque, vt ille qui alicuius effigiem exprimit, in duas oculos partes conuertit, scilicet, in personam illius, quē describit, & in imaginem, quam depingit: ita Christianus purissimam

Amos. 5.

Colos. 3.

12 simam Seruatoris sui vitam, & etiam se ipsum intueri debet, vt paulatim se depingat, secundum id, quod in illo contemplatus fuerit. At qui, si hoc Christianis præcipitur, multo magis id religiosi facere tenentur: & siquidem temporales diuitias reliquerunt, semetipsos magis abnegare studeant. Beatus Bernardus quendam monachum alloquens ait: Vtinam frater Guillelme D. Bernad. ex duobus malis minus eligeres, scilicet, vt pecunias, quas in mundo reliquisti huc adduceres, quam malas cupiditates, quæ in religionem asportasti. Et enim pecunijs aliquos ruinosos, & inueteratos parietes reficerem, tuis verò improbis desiderijs, nostros bonos, & pristinos mores labefactas. Expoliavit se Rex Saul vestimentis suis, & prophetauit cum cæteris Prophetis, & cecinit nudus tota die illa & nocte. Ita quæ tandiu spiritus prophetiæ il- 13 li perdurauit, quandiu nudus fuit. In quo significatum est, malis desiderijs appetitibusque nos exonerare oportere, vt Spiritus sanctus in nobis inhabitet. Et idcirco, vt Aymon ponderat, vbi Saul vestimēta resumpsit statim Prophetiæ spiritum amisit. Ne- 14 simus patres mei, vt Saul, qui postquam inter Dei seruos fuimus: sicut in Prophetarum choro diuinas eiusdem laudes decantantes passionibus denuo indomitis, & affectionibus inordinatis nos induamus, Maxime Dei ingenium ab huius sæculi dominorū disidet. Illi etenim volunt eos, qui domum suam sibi seruituros ingrediuntur, bene politeque indutos venire volunt (Ya sic cost.) vt si nihil aliud lucrati fuerint, quod attulerunt saltem in eorum seruitio deterant, & consumāt. Contra verò Deus vult illos qui in suum palatiū, quod est sancta religio ei famulaturi veniūt non solum bonis sæculi, sed semetipsis denudatos introire, quia ipse Deus suis sumptibus varietate, hoc est, (De su librea) eos vult vestire. Ita, vt nihil in eis maneat, quod diuinæ eius celsitudini nō sit gratum. Qui illius sanctissimæ Esther spiritum habuerit, facili negotio hæc omnia perñciet, quæ cum alias Regis Assueri vxor legitima esset, viginti septem prouinciarū Domini, ita suis proprijs appetitibus denudata erat, vt diceret, Deum alloquens Tu scis Domine necessitatem meam, quod ab omni eriguntur superbiæ, & gloriæ meæ, quod est super caput meū in diebus ostentationis meæ, & detester illud, quasi pannum menstruatæ, & nō portem in diebus silentij mei, & quod non comederim in mensa Aman, nec mihi placuerit conuiuium Regis, & non biberim vinum

D. Bernad.

1. Reg. 19.

Aymon.

Esther. 14.

num libaminum, & nunquam latata sit ancilla tua, ex quo huc, translata sum usque in presentem diem, nisi in te Domine Deus Abraham. (O valas me laebeatissima Trinidad) qui foemina spiritus, & qualis, ac tantus huius saeculi bonorum contemptus? Re vera haec verba digna sunt, ut singula per se expendatur. Tria potissima inter alia haec sancta foemina hic protulit. Primum quod execrabatur omnia ornamenta, quibus decorabatur ad procedendum in lucem. Secundum, quod cum sericis & aureis indumentis vestiebatur, se pannis menstruatis, & sordidis ornari cogitabat, ac proinde non libenter ea sibi induere. Tertium, quod cum sola erat omnibus illis se exuebat, & omnino ea contemnebat, denique nisi ob necessitatem non se ornare solere. Cibi, qui ex se boni probati que sunt, absque formidine eduntur: sed in differentes metum prudentibus inferunt, & solum propter necessitatem, modice eis utuntur, & temperate. Huiusmodi sunt honores, & bona temporalia. Ideo sancta Esther tanta formidine, & temperantia illis utebatur. Columba escam in valle propter sagittarium cum timore accipit, sed cum volat, secure deuolat. Ita huius mundi rebus magna formidine atque respectu nos uti decet, quanquam multo melius esset eas omnino relinquere, nec rem tantae suspicionis nobiscum habere, tantum per mandata Dei volare quiete, ac secure possumus. Idcirco, ut dixi, religiosi, qui diuinam misericordiam spiritum, & gratiam susceperunt maxime Deum glorificare tenentur, quoniam ad haec omnia relinquenda, verosque Apostolorum sanctorum imitatores se exhibendos spiritum acceperunt. Qui enim in molendino versatur fieri nequit, quin tunicae, seu pedibus aliquid farinae adhæreat. Eodem modo maxime mirum est, inter mundi vanitates viuere, & cor ab illis liberum habere. Maluit Ioseph in illius obscenae mulieris manibus pallium relinquere, quam Deum perdere.

Vos qui sequi estis me, sedebitis, &c. O admirabile promissum, ut tantae afflictionis, tantaeque calamitatis tempore, tantam eis quietem, & securitatem Dominus promittat. *Sedebitis, inquit, super sedes duodecim.* Quia illic sederunt sedes in iudicio, inquit sanctus Dauid. Quid haec loquendi norma, o sancte Rex sibi vult? Quis usquam sellas sedere vidit? Sedes quidem dici possunt egeni, & pauperes, qui laborant, ut diuites conquiescant, & sedcant. Quis enim pompas, & fallus optimatum, nisi operarij, & agricolae

Simile

Simile

Simile

Simile

Gene. 39.

Psal. 121.

18 scolae sustentant? Super illis quasi super sedibus huius saeculi diuites conquiescunt. Quod si id patienter ferant, virtuteaque se stentur sedem habebunt, hoc est, otium & requiem in iudicio. Quia illic sederunt sedes in iudicio. Ponit illud in praeterito, propter eius certitudinem. Eia ergo fratres, qui modo labores sufferitis, ut vestri proximi in necessitatibus refrigerentur, vos sellas esse intelligite, ac si in bono coepto perseveratis in illo laboriosissimo die in quiete & requie sedebitis. Sed praeter omnibus, quod hic sanctus Propheta dicit, conuenit sacris Apostolis, qui sedes, ubi Deus singulariter sedit, fuerunt. Etiam sedes extiterunt, quoniam in grauissimos labores ad peccatores conuertendos sustulerunt, & ita sedem, & requiem in hoc mundo, & multo plus in alio ipsi peccatores haberent. Ex his sedibus peculiariter ait Dominus: *Sedebitis super sedes duodecim, &c.* Et omnis qui reliquerit dormum, &c. Propter nomen meum centuplum accipiet (scilicet in hoc saeculo) Et vitam aeternam possidebit, in alio. Non satis reputat Dominus, illis, qui pro eius amore aliquid in hac vita relinquunt, in alia gratificare, sed hic etiam maximis muneribus eos afficit, quibus maximos, & potentissimos illos efficit, ut differit Beatus Ambrosius. Et in exemplum Moysen adducit, qui cum filiae Pharaonis adoptiuus filius esset, cumque hac via potens in Aegypto posset esse, de illo Diuus Paulus ait: Fide Moyses: Grandis factus, negauit se esse filium filiae Pharaonis magis eligens affligi cum populo Dei, quam temporalis peccati habere iucunditatem. Maiores diuitias aestimans thesauro Aegyptiorum improprium Christi. Sed, ut ait Diuus Ambrosius, fugiendo potentiam potentior factus est. Nam illi dixit Deus: Ecce constitui te Deum Pharaonis. Id est, eris ipsi Regi horribilis, qui te velut Deum timebit. Perpedite, ut illi etiam in hoc mundo, quod pro ipso reliquit persoluat. Et propter nauiculam, & retia quae Dominus Petrus reliquit, quid adhuc in hoc saeculo acceperit, conspiciat: quae potestas, quae auctoritas, ad aperiendum, claudendumque caelum illi commissa fuerit: quam denique potestatem (ac si Deus esset) naturae imperandi habuerit. Nam iuueni dixit, qui erat claudus ex utero matris suae: Argentum, & aurum non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do. In nomine Iesu Christi Nazareni surge, & ambula, & statim sanus factus fuit. Et praeterea: In plateas infirmos ponebant in lectulis, ut veniente Petro, saltim umbra illius obumbraret quempiam

D. Ambr. ser. 8. super Beati immaculati. Hebr. 11.

Exod. 7.

Act. 3.

Act. 5.

quempiam illorū, & liberarentur omnes ab infirmitatibus suis. Et post hoc centuplum vitam æternam promittit. O incomprehensibilem Dei liberalitatem, qui tanta, tamque singularia bona pro tam exiguis seruitijs promittit. Si in terris aliqua officina esset, in qua humana vita venalis haberetur, quis maiorem diuitiarum suarum partem non impenderet, vt plures annos posset emere? Quare ergo non excitamur ad emendum vitam æternā, siquidem incomparabiliter hæc illa maior est? Huius supremæ vitæ spes effecit, vt ille sanctus iuuenis viriliter se exponeret, libenterque ad se membratim diuidendum offerret. Linguam postulatus (ait facer textus) citò protulit, & manus etiam constanter extendit, & cum fiducia ait: E coelo ista possideo, sed propter Dei leges nunc hæc ipsa despicio, quoniam ab ipso me ea recepturum spero. O singularem sancti iuuenis constantiam, qui carnis face linguam abscindendam postulante, citò produxit, simulque manus amputandas extendit. Hic satis nostra timiditas confunditur, siquidem in lege gratiæ viuentes, tot diuinis auxilijs ditati, animum, quem illi in lege scripta præ se ferebant non præstamus, nec tam parum laborem qualis est, quem secum virtutis exercitiū affert iustinemus. Timeamus ergo, ait Diuus Paulus, ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiem eius, existimetur aliquis ex vobis deesse. Etenim, & nobis nuntiatum est, id est, promissum quemadmodum & illis. O profunda, & mysteriosa, sed & horribilia verba. In Baptismo vita æterna ob legis diuinæ obseruantiam nobis promittitur, & nos eius obseruantiam pollicemur. Sanctus autem Apostolus ait: Ne ita viuamus, vt Dei pollicitatione contempta, ab eo, quod ei promissimus, deficiamus. Miseros illos, qui suis passionibus cæci tam eximiā pollicitationem negligunt, quique, vt suis prauis cupiditatibus satisfaciant, quod Deo promiserunt, complere desinunt. Foelices vero illos, qui ad hoc diuinum promissum oculos conuertentes omni spiritus feruore, quod Deo deuouerunt, reddere laborant: quoniam hi gratiæ centuplū hic accipiēt

& postea vitam æternam: ad quam nos per-

ducatur Iesus Mariæ filius.

Amen.

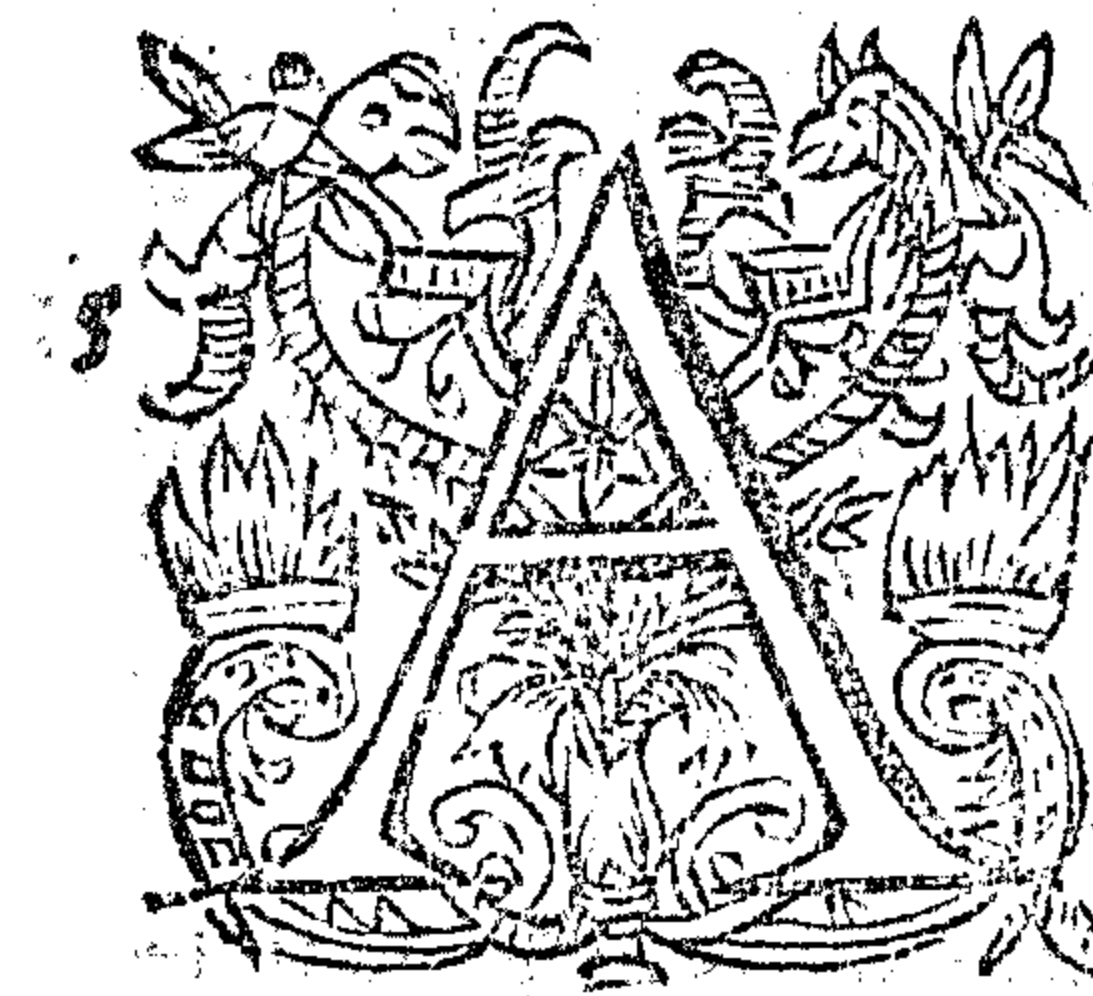
IN

4 IN COMMUNI

Virginum Concio

Prima.

Simile est regnum cælorum decem Virginibus, quæ accipientes lampades suas, &c. Matth. 25.



D intelligendū, quo fine Dominus ac Redemptor noster hæc parabolam posuit, notare oportet illum antea dixisse: Si autē dixerit mal⁹ seruus in corde suo; Morā facit Domin⁹ meus venire: & cæperit percutere conseruos suos, manducet autē, & bibat cū ebriosis, veniet Dominus serui illius in die qua non sperat, & hora qua ignorat, & diuidet eum partemque eius ponet cum hypocritis, illic erit fletus & stridor dentium. Quod nuntium hoc dominis meis ac potentibus sæculi hui⁹, qui cū equitū titulū fortiātur itapedites, & reptātes incedunt, vt dictū, nedū visu miserabile sit: propter quos ad literā Christus Redēptor noster videtur hæc verba tremēda dixisse: In tria capita illi⁹ serui nequā iniquitatem Dominus redegit, videlicet, in spem vitæ longæ, & mortis obliuionem in cibum, & potum, & tyrānidem erga proximos suos. Ex quo patet, quam nocius sit nimis cibus, & potus. Sanctus Thomas ait, quod vsus vini non est illicitus ex se, potest tamen illicitus esse per accidēs, vt pote si experitur homo se ab ipso facile ledi. Igitur superfluum, & excedens quanto plus nociuū erit? Attendite (dixit Dominus) ne fortē grauentur corda vestra in crapula, & ebrietate. In quibus verbis diuina sapientia manifestat, quam nociuum vitium hoc sit. Nam quid est corda grauari, nisi descendere ad ima? Igitur hoc vitium facit illos in profundū inferni descendere. Auertat à nobis Deus rem tam perniciosam, & quæ tam ingentium malorum est causa. Et experientia nos docet hoc malum, & etiam alia duo plus in diuitibus, & potentibus hui⁹

D. Tho. 2.
2. q. 149. ar.
tic. 3.
Luc. 21.

Roma. 13.

huius sæculi regnare, quam in alijs inferioribus hominibus. Qui
 bus merito dicere possumus verba illa diui Pauli, scilicet: Non
 præcessit, dies autè appropinquauit, abijciamus ergo opera te-
 nebrarum, & induamur arma lucis, sicut in die honeste ambule-
 mus. Non in comestationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus,
 & impudicijs, non in contentione & æmulatione, sed induimi-
 ni Dominum Iesum Christum, & carnis curam ne feceritis in
 desiderijs. Quasi dicat: Aduertite fratres, quod iam viuimus in
 luce legis gratiæ si in tenebris essetis, hoc est, si Arabes, Mauri,
 Turcæ, & infideles essetis non ita mirum esset, si vt modo vitam
 agitis, viueretis. At verò cum sitis illustrati cœlesti fidei lumine
 & quid pro vobis Deus fecit cognoscentes, & vitam perennem,
 aut tormēta æterna sperātes, & nihilominus ita viuatis, hoc pro-
 fectò magnam admirationem infert, Abijciamus ergo opera te-
 nebrarum, videlicet, peccata, quæ tenebras, & caliginem animæ
 nostræ obijciunt, vt induamur arma lucis, nempe virtutes, quæ
 sunt tela, armaque, quibus dæmones profligantur, & cœlorū re-
 gnum debellatur. Et dicuntur arma lucis, quia clarificant, & illu-
 minant ipsam animam. Et induimini Dominum Iesum Chri-
 stum. Qui vestem per longam induit, totus operitur, & nihil ip-
 sius apparet, præterquam ipsum indumentum. Et si quidem Do-
 minus noster Iesus Christus est vestis immensa. Ita illum debetis
 induere, vt nihil ex vobis appareat, sed quisquis vos viderit,
 dicat: Hic transformatus est in Iesum Christum. Et curam car-
 nis ne feceritis in desiderijs, scilicet, eius adimplendis. Ceterum,
 ò Deus maiestatis infinitæ, quibus verbis tam magnam strag-
 gem, & corruptionem explicabo, qualis hodie inter multos
 Christianos inuenitur? Cum mortis obliuione & spe vitæ lon-
 gæ viuentes, existimantes, quòd tam citò non venies, vt ra-
 tionem cum eis ponas, splēdidis comestationibus, & alijs quam
 plurimis profanitatibus incumbentes: ob quæ in summam pau-
 pertatem deueniunt, & pignorati viuunt. Ex quo oritur pro-
 ximos affligere, & subditorū sanguinem suggere. Sæctus David
 ait: In circuitu impij ambulat, secundum altitudinē tuam mul-
 tiplicasti filios hominum. Idest, cū mundus peccatoribus sit ple-
 nus, & iustos vndique circumstant. Tu verò, ò bone Deus, secun-
 dam profunditatem occulti consilij tui aliquos fideles tibi ele-
 gisti, quos multiplicas, & conseruas in medio tantæ multitu-
 dinis

Simile.

Psalm. 117.

7 dinis pessimorū, qui eos obsessos habent, & assiduè expugnant.
 Et in translatione Chaldaica habetur: Circumeuntes impij
 ambulāt tanquam sanguisuga, quæ suggit sanguinē filiorum ho-
 minum, quia impij circundāt pauperes & deglutiunt eos, & eo-
 rum bona. Ex his Domini verbis constat, quomodo quædā mala
 sunt causa aliorum. Et ita vbi nos legimus: Qui male agit, odit
 lucem, alia trāslatio habet: Qui mala agit. Et sic est in contextu
 Græco, & in translatione Syriaca. In quo significatur, quòd ex
 eo quòd quis aliquod malum perpetrat, deinceps in plura mala
 incidit. Nam ex mortis obliuione, & aduentus summi iudicis,
 hinc homines in comestationibus, & ebrietatibus profanantur,
 & inde in summam paupertatem deueniunt, & vt pauperiem
 suam redimant, hinc prouenit, vt proximos suos affligant, & res
 familiares ab eis auferant. At quando non putant, veniet Domi-
 nus die, qua non sperant, & diuidet eos per mortem, scilicet, se-
 parando animas à corporibus eorum. Et partes eorum ponet
 cum hypocritis in inferno: ibi erit fletus, & stridor dentium.
 Ceterum, quia posset quis dicere: Certè Domine satis lætus,
 & consolatus ego manerem, si vlteriùs non procederes, nec
 amplius præter id futurum esse diceres: nam ex inde ego col-
 ligerem me non posse damnari, quandoquidem in his tuis
 verbis tantum asseris, gulosos, & voraces, & proximorum
 æmulos damnandos esse, à quibus sceleribus liberum & expe-
 ditum me inuenio. At verò, vt hanc falsam existimationem cœ-
 lestis magister tolleret, statim, vt de seruo nequam verba face-
 re prætermisit, subdidit, dicens: *Tunc simile est regnum cœlorum de-
 9 cem virginibus, &c.* Exponatur breuiter totum Euangelium. Hæc
 parabolam supremus iudex proposuit, vt doceret, non solum
 homicidas condemnandos esse, fures & gulosos, verum etiam
 plurimos, qui nihil horum perpetrare, qui non occiderunt,
 nec furati sunt, nec voraces fuerunt, sed potius abstinentes, &
 virgines. *Tunc simile est regnum cœlorum.* Cum, Tunc, exordi-
 tur, quod, Tunc, vsque, Tunc hominum corda deberet terrere.
 O si hoc, Tunc, nusquam è memoria nostra prolaberetur, quam
 aliter, ac nunc viuimus viueremus. Nam hoc tunc, refertur ad
 tempus rigidæ, & strictæ rationis, quam Deo reddituri sumus.
 Hic virginum nomine intelliguntur Christiani propter fide-
 litatem, & virginitatem animæ, quæ in fide consistit, & sicut
 Prophe-

Ioan. 3.

Prophete Synagogá hoc nomine appellabant. Virgo filia Sion: sic Christus Redemptor noster Christianos virgines vocat ob hanc eandem rationem. Et etiam ad denotandum, quanta obligatione adstringantur fideles, puriores, magis casti, atque pudici esse, quam cæteræ mûdi nationes. Vnde sanctus Apostolus ait: Estote ergo imitatores Dei, sicut filij charissimi. Fornicatio autem & omnis immunditia, aut auaritia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudine. Et paulò inferiùs: Hoc enim scitote intelligentes, quòd omnis fornicator aut immundus, aut auarus, quòd est idolorum seruitus, nò habet hereditatem in re gno Christi & Dei. Et concludit, dicens: Nemo vos seducat in a-nibus, verbis, propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidētis: nolite ergo effici participes eorum. Vbi ponderádum valdè est verbum illud: Nec nominetur in vobis. Ex quo infertur, quã puritatem sanctus Apostolus, & Deus per ipsum à Christianis de- poscat. Diuus Hieronymus ait, hic auaritiã non significare in- ordinatã diuitiarum cupiditatem, sed desiderium inordinatũ voluptatum. Vnde Diuus Paulus hic intervitiã carnis illud enu- merat. Ad exaggerádum autem, quam iniqua hæc vitia sint, ait, quòd est idolorum seruitus: hoc est, quæ hominẽ idololatrare fa- ciunt, vt in Salomone constitit, qui carnis voluptatibus operam dans, in tãtam miseriam deuenit, vt foeminarum (quas amabat) impulsu & suggestione Idola coleret. Itaque ille, qui à Deo fuit electus inter homines vniuersæ terre, vt domum illi ædificaret, in qua coleretur, idemmet proprijs manibus, quibus ædificauit templum domino, ædificauit etiam templum Idolis, illaq; ado- rauit. Inuidit dæmon, quòd Deus in terra tam peculiarem, & i- egregiam domum haberet, in qua coleretur, & adoraretur. Et stu- dit versipellis, vt ille, qui Deo domum ædificauerat, ei etiã do- mum construeret. Ad hoc autem media magis congrua non in- uenit, quã carnis voluptates. Ecce, quã merito Diuus Paulus dicat, quòd est Idolorum seruitus. Et vt confundantur qui ad ex- cusandum suas iniquitates aiunt: quid mirum, si delectemur, & voluptuose viuamus, quãdo quidem vitium humanum hoc est. Quid vitium hominum appellas quòd te bestiam efficit, & Ido- la adorare facit? O amens, amens vtique falleris. Dices, nò video à carnalibus Idola coli, vt tu pater affirmas. Hoc me poenitet, quòd id non cernas, si quidem dies noctesque infamis seruitijs

amaliæ

13 amaliæ tuæ incubens, & in illa cogitas dũ vigilas, & illam som- nias dum dormis, cum multæ horæ & forte dies prætereãtabiq; eo q̄ tui cõditoris recorderis. Præterea. Nõne idololatria tibi vi- detur, vt coniugatus cõcubinam adoret, & sanguinem filiorũ, & coniugis eius videlicet, rē familiarẽ illi sacrificet. O fratres amo- re Dei vos obsecro, vt recordemini Christianos vos esse, & sum- ma obligatione adstringi, vt has turpitudines fugiatis, & in quo- cunq; statu vixeritis castos nimis & puros vos exhibete. Ob id enim Dñs, hic vos virginibus comparat. Etiam animã fidelẽ vir- ginem dñs appellat, vt per hoc nos doceret, quam affectionem, quodnam desiderium in quocunq; fidelium postulet. Dicite, si *Simile* potentissimus imperator eligeret in sponsam pauperulam vir- ginẽ, quo amore, qua affectione, qua cura, & studio, qua deniq; 14 humilitate, submissione, & gratitudine hæc virgo hunc expecta- ret sponsum, præcipue si illam quotidie certiore faceret, se quã citius venturum? Hic ergo amor, hæc affectio, & desiderium vult Deus, vt in qualibet animarum sit, quando quidem cũ tam mag- nus ipse sit in sponsas illas sibi elegit. Cæterum inquiretis cur do- minus decẽ virginibus fideles omnes assimilauit, & non viginti, aut quadraginta? Ad hoc respondetur id, quòd alibi diximus ra- tionẽ reddẽtes, ob quam vir ille nobilis vocauit decẽ seruos suos & dedit illis decem mnas, quos etiam denario numero assimila- uit. Et etiã quia vocati sunt ad implendum sedes, & vacuũ in no- uem choris Angelorum, & ad constituendum nouum chorũ su- per Seraphim, quẽ sacratissima virgo dña nostra cõstituit, quia vt de ea canit ecclesia, Exaltata est sancta Dei genitrix super cho- ros Angelorũ. Itaq; sicut in terris fuit electa, vt sol, vna & singu- 15 laris, vt in Canticis illam spõsus vocat: sic in cœlo constituit statũ & chorũ per se: Nam cæteri sancti intrant nouem choros Ange- lorũ, vnusquisq; secũdum propria merita: & ita decẽ chori san- ctorum erũt. O vtinã hæc identidẽ, & sepe in cordibus nostris euolueremus, ne viuerem⁹ cũ ignauia, cũ qua modo vitã agim⁹. Cum ad aciẽ Saul appropinquaret Dauid antequam Philistæũ aggredere ait: Quid dabitur viro, qui percusserit Philistẽũ hũc, & tulerit opprobrium de Israel? Huiusmodi enim est huma- nũ ingeniũ, quòd difficile ad ardua mouetur, nisi spe præmij in- uitetur. Ideoq; nimis oportet, vt recordemur q̄ sumus vocati ad vitã æternã in Angelorũ consortiũ. Etiam fideles decem dicitur

Sanct. ij. pars,

z

tur

tur ad significandum, perfectionē legis Euangelicæ, quā profite-
mur. Nā sicut denarius numerus est omnium supremus, ad quem
mox, vt peruenitur non est ultra ascendendum & hoc apud om-
niū nationes, statim enim ad vnitatem reuertitur, vt si numeres
vndecim sunt decem & vnum, & duodecim, decē & duo: & tre-
decim decem & tria. &c. vnde Græci denarium numerum de-
cadē appellant, id est, numerum continentem omnem numerū:
sic lex excelsior & vltima, quæ in mundo observatur est lex
gratiæ. Nam lex naturæ legem scriptam expectauit, & lex scri-
pta legem gratiæ. At vero hæc nullam aliam hic expectat: nā ip-
sa perfectior & vltima est. Etiā dirus Mahoma. 3. capi. sui Alcho-
rani dixit: quū voluerit perfectus esse seruet Euāgelium Iesu Chri-
sti. Et interrogatus deinde, si hoc verum est, cur legē tā contrariā
illi scripsisti, quā ad eō perfectam esse fateris? Respondit: Scitote
Deū in mundū Iesum misisse, vt eius Euangelio ex hominibus
Angelos faceret, & sciens Deus paucos fore, qui illā perfectionē
sequerentur miseris hominū ne dānarētur me misit, vt hāc le-
gē tā amplam darē, & tā cōformē carnis appetitui propter debi-
les. Aduertite hominis infernalis vafritiem, qui cū non posset al-
tissimam perfectionē legis gratiæ negare hoc artificium quæsiuit
vt stupidos homines falleret. Nā satis stolidus & amens ille est,
qui credit, quod idē Deus, qui vires suggerit hominibus ad ob-
seruandū cū suauitate perfectissimam legem Euangelicam, alte-
ram itā cōtrariam illi daturus erat. Obsecro ergo vos fratres per
viscera misericordiæ Dei nostri, vt memoremini obligationis,
qua adstringimini ad vīuendum nunc in maiori puritate, & san-
ctitate, quā illi, qui in lege naturæ, & scripta vixerunt, vt plurimi
ex vobis confundamini de vestro viuēdi modo, & emē demini.

Quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso, & sponse.
Sponsum venturum esse certissima res est. Et etiam certissimū
est quod sic viuimus ac si sponsus nunquam venturus esset. Nam
vita nostra, & conuersatio nostra non est eorum, qui expectant
sponsum, sed eorum, qui non credunt illum esse vcturum. Diui-
nus Apostolus, postquam dixit: Nostra conuersatio in caelis est
statim subdidit: Vnde etiam Saluatorē expectamus dominū no-
strū Iesum Christū, qui reformabit corpus humilitatis nostræ,
cōfiguratū corpori claritatis suæ. Primū quod hic notare occur-
rit, est quomodo inquit: Corpus humilitatis nostræ. Nā corpus,

com.

19 cōptū, superbū, pfanū, vanū, & inobediēs nō reformabitur, nec
configurabitur corpori claritatis Christi, nisi per verā pœnitentiā
humilietur. Secūdo notandū est, quod illi iure hāc reformationē ex-
pectāt, quorū conuersatio in caelis est. At verō quorū conuersa-
tiones sunt in inferno, quo titulo, aut quo iure Saluatorē expe-
ctāt? O infœlices, quomodo decepti viuitis, quorū omnis cōuer-
satio est, quomodo ditabimini, quomodo alijs præficiemini,
quomodo delectabimini, quomodo vestrā voluntatē cōtra diui-
nam voluntatem, & legē adimplebitis, & nihilominus Saluatorē
expectatis, qui suam gloriam vobis cōferat? fallimini equidem.

Quinque autem ex eis erant fatuæ, & quinque prudentes. Orē tremē
dā. Dicite fratres si decē hominibus in cubiculo simul edētibus,
& letū diē agentibus nunciaretur: Vnus vestrū trucidādus, & se
20 uere nimis cōburēdus est, nōne magn⁹ tremor omnes occuparet
& moestitia summa afficeretur? Quid si eis diceretur quinque ex
eis illā tā acerbā mortē esse passuros? Vah, quā perterriti, & ob-
stupefacti manerēt. Nos ergo quomodo tā lapidei sumus, quod tan-
quā statuae insensibiles manemus, & impauidi cū summa veritas
hic videatur nobis significare dimidiā Christianorū partē cœli
ianuā nō fore intraturā, sed extra illā mansurā, vt in perpetuū di-
ro inferni igne cremetur? Et vt inā dimidia tantū Christianorum
pars cōdēnaretur. Sed heu dolor: nā alibi dominus de semine pa-
rabolā proponēs dixit, ex quinque seminibus partibus, quatuor de-
perdi. Et alibi: Intrate per angustā portā, quia lata porta & spatio-
sa via est, quæ ducit ad perditionē, & multi sunt, qui intrant per
eam. Quā angustā porta & arcta via est, quæ ducit ad vitā, & pau-
21 ci sunt qui inueniūt eā. Per portā latā, & viā spatiofam intrāt, & ro-
tāt plaustra, & bestię onustę incedūt, & plures homines simul, il-
lac intrare & iter facere possunt. At per angustā portā & arctam
viā nec plaustra, nec bestię onustę, nec plures homines simul in-
trare, nec incedere possūt, sed sigillatim vnusquisq; perse, modo
vn⁹ deinde alius. Sic per inferni viā, quæ lata & spatiofa est, homi-
nes late cōsciētę iter faciūt, tāquā carrucę, & bestię bonis tēpo-
ralib⁹ rapina, & dolo partis onusti. Vos miseros, quia pōpa, &
autoritas ipsa, quib⁹ modo inceditis in cōfusionē, & tormētū vo-
bis cōuertētur. Via cœli vt arcta est, nō capit auaros, nō superbos
nec eos qui tāquā mulę onustę sic peccatis onerati incedūt. Nō ca-
pit nisi pauperes spiritu, humiles corde, & eos, qui per verā pœnitē-
tiam

Simile

Luc. 8.
Matth. 7.

Philipp. 3.

Z 2

tiam

Cyrillus.

tiam à peccatorū onere, quo alij grauātur se leuare & expedire sciūt. Vnde fit manifestū, vt hic summa veritas asserit plures esse, qui per viā latam & spatiosam simul iter faciunt. Paucos vero, qui per arctā viā cœli sigillatim incedūt. Refert Cyrillus de quadā vulpecula, quę per proluuij foramē, id est: (Por in albanar) in cellariū lautis epulis refertū introiuit, vbi tātū glutinuit, quod obessa nimis remāsit, & cū egredi conaretur per foramē proluuij, quo ingressa est minime potuit, vnde quod exederat morte soluit. Idē miseris peccatoribus cōtingit, qui per ianuā baptismi sanctā ecclesiā intrauere, dicētes: Abrenuntio Sathanæ, & omnibus pōpis eius. Et cū hac nuditate & humilitate intrātes, postea sæculi vauitatibus & pōpis se dedūt, & cōmittunt, quarū ingluvie tā pingues reddūtur, & bonis tēporalibus, cupiditate partis, & auide cōseruatis, ita incrassantur, q̄ cum è mūdo exeūt nullo modo per angustā cœli portam intrare possunt. Vnde per latā inferni debēt intrare. Ecce quomodo summa veritas merito dicit paucos esse, qui saluātur respectu eorū, qui dānatur. Ex quo infertur in hac hodierna parabola significare noluisse dimidiā fideiū partē esse, quę saluatur, sed dicens, quinq; intrasse cū sōso ad nuptias, quinq; verò nō, in hoc docere voluit, quib⁹ medijs iusti saluātur, & quibus peccatores condēnantur. Hic numerus quinaris in sacris literis mysteriosus est. Nā quinq; panib⁹ quinq; millia hominū pavit Dñs in deserto. Et quinq; præcipua vulnera in suo sacratissimo corpore suscepit. Et dicēs saluādos quinq; esse, est quasi diceret, quod illi, qui horū quinq; vulnerū meritis, & eius morte, & passione sacratissima vti nouerint, æternæ gloriæ conuiuio fruētur. Et quia cōtra bonum malum, scilicet est, sicut iusti quinq; dicuntur propterea quod illis quinq; sacratissimis stigmatibus vti nouerunt & fructum ex eis perceperūt, ita etiam peccatores quinq; appellantur quia ex illis vulneribus emolumentum capere noluerūt. ¶ Dicit deinde: *Sed quinq; fatuæ acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum.* Admiror nimis, o Christe agne māfuetissime, vt cū tu ipsa modestia, & comitas sis hoc titulo has virgines appelles & tāta ignominia illas afficias, fatuas illas vocās. Nonne ingēs fatuitas vobis videtur mittere solū oleum in lampadibus, & non sumere illud etiam in vasis olearijs, quasi nunquam oleum lampadarum consumendum esset? Ah fratres, hæc est fatuitas & anētia, & ratio, ob quā homines

Eccle. 33.

2 sines damnētur est, quoniam omne oleū fundūt in proprijs lampadibus, & non in vasis alienis. Omnem deliciam illecebram & lenem cultum, omnes deniq; diuitias sibi adscribūt, vt propriæ delectationi, & gustui vacēt. Quid rex intendit? Oleum sumere in propria lampade. Quid episcopus intēdit? quid moderator, & rector? Fere omnes sibi inquirunt: Proximis vero pauci. Omnes quærunt quæ sua sunt non quæ Iesu Christi, ait diuinus Apostolus. Omnes in lampades suas oleū immittunt, non autē in vasa olearia, quę sunt pauperes & viduæ, & orphani. Et in pœnā huius, videlicet, esse homines immisericores, & tyrāni hinc prouenit, vt illis sacris quinq; stigmatibus, & meritis Iesu Christi vti nesciant, nec eius diuinam misericordiam obtineant.

Philip. 2.

Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Hoc est, 2 s pie & clementer secū & cū proximis se gesserunt, & ideo misericordiā à Deo impetrauerunt. Quia vere dictū est: Beati misericordes, quoniā ipsi misericordiā consequentur. Et Ecclesiasticus ait: Deus protector est eius, qui reddit gratiā, eius meminit in posterū & in tempore casus inueniet firmamentum. Reddere gratiā est gratum se ostendere, cum bonis à Deo acceptis eius seruitio incumbendo, & præcipue humanū, & misericordē in pauperes se præbere, hic in tempore casus inueniet firmamentum. O mirificū priuilegium, q̄ si prope ruinā hic fuerit inueniet elemosynam, tanquā firmamentū, sustentaculum, & fulcimen, ne cadat, Nam tēpus casus est tentationis tēpus: tūc enim homines cadere solēt. Vel casus potest dici tempus mortis, & tūc inuenies firmamentū in operibus misericordiæ, quæ feceris. Etiam de illo, qui mittit oleum in vas oleariū dicit S. David: Beatus, qui intelligit super egenū, & pauperem in die mala liberabit eum Dñs. Dñs cōseruet eū & viuificet eum, & beatum faciat eū in terra, & non tradat eum in animā inimicorum eius. Dñs opem ferat illi super lectum doloris eius, vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius. Attendite quot quamq; excellentes benedictiones sanctus Propheta illi impertit, qui erga proximum suum misericordiam exercet. Dñs prosperet, & cōseruet illū (ait) in bonis, quæ possidet, & viuificet eū quando pene extinctus, & eius salus desperata fuit, & beatum, prosperū, & foelicem tam in spiritualibus quam in temporalibus illum faciat super terram. Et ibi in lecto, in quo iacuerit (haga el señor por el lo q̄ el no puede hazer por sí) Et

Matt. 5.
Eccle. 3.

Psal. 40.

Sanct. ij. pars.

z 3

nox

mox sanctus Propheta sermonem suum ad Deum conuertit & illum alloquitur dicens: Vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius. Quasi dicat: Recte domine ego te noui, (*Quebaras por el mas de lo que yo aqui digo.*) Et tanquam mater pia leniter illum tractabis, id est, (*Le regalaras, y le nulliras la cama para que este blanda.*) Et hoc significat: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius, de praeterito propter beneficii certitudinem. Et est valde notandum haec omnia, quae in nostra translatione in optatiuo habentur B. Hieronymum de futuro legere, qui sic vertit: Dominus custodiet eum, viuificabit eum, & beatus erit in terra, & non tradet eum animae inimicorum suorum. Dominus confortabit eum, in lecto infirmitatis, totum stratum eius vertisti in agrotatione sua. Obneditus, & glorificatus sit talis Deus, (*Que se loaze enfermero del hombre misericordioso.*) Hos omnes fauores perdit crudelis, qui non utitur misericordia, nisi erga seipsum, quae non misericordia, sed potius crudelitas est dicenda, siquidem aeternae damnationis eius est causa. Utinam haec sacrae scripturae verba in laudem misericordiae prolata tanquam sagittae acutae corda vestra dilectissimi transfigerent, ut qui ex vobis duri & inhumani erga proximos vestros huc usque; extitistis blandi, humani, & pii modo redderemini, ut hac via vestris malis remedium adhiberetis.

Mora autem faciente sposo dormitauerunt omnes, & dormierunt. Per hanc moram significatur spatium temporis, quod nobis conceditur, ut in eo aeterna vitam laudemur & in toto hoc tempore dormimus. Somnus dicitur peccatum. Vnde D. Paulus ait: Euigilate iusti & nolite peccare. Si non peccare est vigilare, ergo peccare est dormire, & peccatum dicitur somnus. Somno omnes corporei sensus sunt ligati, & suas operationes non exercent. Cuius rationem reddit Philosophus in libro de somno, & vigilia dicens, causari somnum ex vapore cibi, qui est in stomacho, ex quo vapores exhalant & vadunt ad cerebrum, & ibi frigefacti descendunt densiores, & spirituum vitalium vias claudunt, & etiam specierum, quibus fit sensatio, & ob id ligantur humani sensus, ita, ut sentire nequeant. Vnde nec videt homo, nec audit, nec odoratur, nec gustat, nec sentit, quauis tangatur. Eodem modo ex abundantia bonorum temporalium, & secunda sorte ascendunt quidam fumi, & vapores superbix ad cor, adeo frigidi & spissi, quod obstruunt vias, ad operationes, & dona diuini spiritus, ex quo remanet anima tanquam sopita & oblita sui, &

D. Hiero.

1. Cor. 15.

Aristo. l. de
Somno. & vi
gil.

3 creatoris ipsius cum sensibus ligatis, & stupore correptis. Pro quo est notandum id quod D. Bernardus in quodam sermone de quinque sensibus ait: videlicet, quod sicut in corpore quinque sensus corporei sunt, ita etiam in anima sunt quinque sensus spirituales. Visus est fides, auditus obedientia, gustus amor, olfactus spes, & tactus patientia. Et anima in peccato iacens hos omnes sensus ligatos habet. Ita enim credit & viuit, ac si non crederet, & ita sperat ac si non speraret, absque obedientia, patientia, & amore & ita manet sopita. Vnde nonnulli exponentes illud: Dormitauerunt omnes, & dormierunt idem significare aiunt ac illud, quod Salomon ait, scilicet: Non est homo, qui non peccet. Et ita humanam fragilitatem contemplantes amplius admirari deberemus, videndo homines in virtute perseverare, quam cernere illos in peccata prolabi. Ac si quosdam videremus in duo vasa vitrea plures lapides iacentes, si horum alterum tot ictibus ille sum videremus, profecto plus admiraremur, quam si alterum frangi cerneremus. Omnes nos tanquam vasa vitrea sumus, & natura nostra fragiles. De quibus sanctus Apostolus ait: Habemus thesaurum in vasibus fictilibus, & alsidue variis demonum tentationum ictibus impetitur, & quanto iustior quis est, eo plus ab eis vexatur. Vnde S. Iob de quolibet horum daemoniorum ait, foenum, ut bos comedet. Est valde ponderandum, quod non dicit: comedet foenum, ut equus, aut sicut asinus, vel ut quodlibet aliud animal, sed ut bos. Nam equus, & asinus si praesepio admoueantur statim os immitunt, & comedunt quidquid primo offendunt, siue mundum siue immundum, & minus purgatum sit. Non sic facit bos, quin imo os aperit, & magis selectum capit, nec dentibus terit foenum, quod non sit purgatum. (*De rodam male & y horrua*) Sic daemon facit, qui studet perfectiores, atque sanctiores & a seculi tumultu magis remotos deglutire & eos fortius tetat, non admodum curans de mundanis qui sunt tanquam foenum immundum puluere & paleis admixtum. Vnde D. Gregorius ait: Daemon eos tentare negligit, quos iure quieto possidere sentit. O viri religiosi, oculos vestros aperite obsecro, viuite cum maxima vigilantia, & cautione siquidem hostis vesteris demonem vestram condemnationem adeo sitit, & tanto desiderio angitur, ut vos mordicus consumat: nam, ut bos foenum mundum, & purgatum comedit dicebat S. David: Custodi animam meam quoniam sanctus sum. O bone rex, si sanctus

D. Bernardus
ser. de quinque
que sensibus.

3. Reg. 8.

Simile.

2. Cor. 4.

Iob. 40.

D. Gregorius
moralibus.

Psalm. 85.

Cant. 4.

es, cur tam efficaciter petis, vt Deus animam tuam custodiat? ³⁴
 Quia quo sanctior quis est, eo plus à Sathana expugnatur, debel-
 latur, & aggreditur. Vnde in Canticis de anima sc̄ta dicitur, quod
 est tanquā turris, & quod mille clypei pendent ex ea. Nam licet
 plures sunt iētus, quibus impetitur, & sagittę, quibus vulneratur
 ita plures clypei, & diuina præsidia ei opus sunt, vt ab illis eripia-
 tur & defendatur. Cum ergo hoc ita sit, plus nobis mirandū est,
 si videamus iustum, qui vas vitreum est, tentationum iētibus vn-
 dequaq; petitur, & quod aliquo peccato mortali nō frangatur,
 sed quod in iustitię integritate perseueret, quā si videamus aliū
 eisdem tentationum iaculis frangi, & peccare. Ceterum quanuis
 verum sit non esse qui vel mortaliter, vel saltem venialiter non
 peccet, at vero hic, *Dormitauerunt omnes, & dormierunt*, non deno-
 tat omnes in peccato iacere, quādo sponsus venit. Et hoc planū ⁵
 videtur, quando quidem etiam virgines prudentes dormiebant,
 & in ipso somno paratę erant. Vnde scire opus est, quod sicut
 est somnus malus, peccatū, scilicet, etiam est bonus sopor, nem-
 pe diuina cōtemplatio. De quo S. David ait: In pace in idipsum
 dormiam, & requiescam. Et in Canticis dicit sponsa: Ego dor-
 mio, & cor meum vigilat. Et virgines fatuę videlicet, mali Chri-
 stiani, qui non acceperunt oleum misericordię in vasis suis dor-
 miunt in peccato, & adueniens sp̄sus in hōra mortis imparatas
 illas inuenit: vnde absq; vilo remedio in æternum manent. Ar-
 virgines prudentes, scilicet, boni Christiani, quam plurimis pie-
 tatis operibus pręparati dormiunt somnum hunc suauissimum
 cōtemplationis diuinę. Quas ita pręparatas, & gratia insigni-
 tas sponsus inueniens eas secum ad glorię nuptias ducit, quam ⁶
 mihi & vobis donare dignetur Iesus Marię filius. Amen.

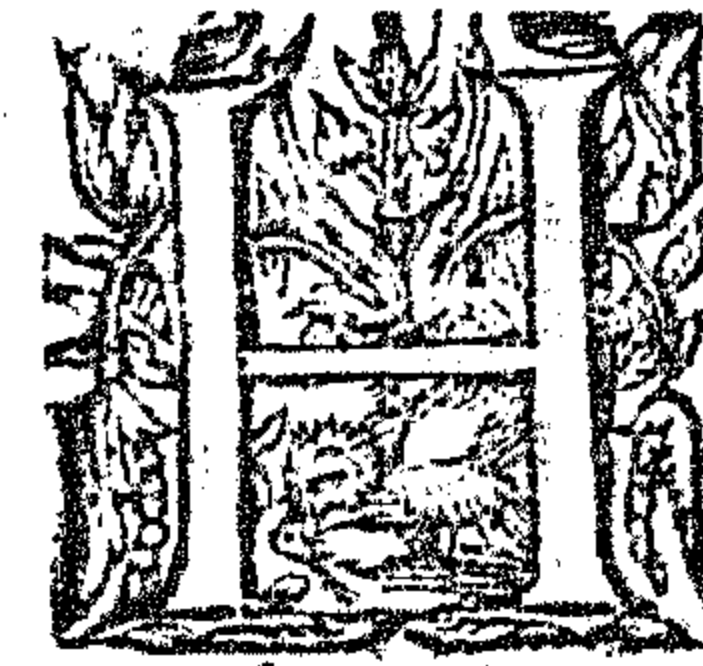
Psal. 4.
Cant. 5.

In eodē Communi Virginum

Concio Secunda.

*Simile est regnum cœlorum decem Virginibus, quę
 accipientes lampades suas, &c. Matth. 25.*

Hac



² **H**ÆC Sancta militans Ecclesia, quę à mūdi ini-
 tio cœpit nūquā regni cœlorū titulū sortita est,
 quousq; vnigenitus Dei filius in terris homo fa-
 ctus apparuit. Nunc enim qui in ea viuūt maio-
 ri obligatione adstringūtur, quādam effigiē, &
 exēplar esse eorū, qui in illa superna patria, & triūphāti Ecclesia
 habitant. Et est res valde vsitata nomē rei ipsius imagini aptare.
 Habet quis, verbi gratia, mūdi theatrū, aut orbis descriptionem
 cubiculi parieti fixā, & dicit familiari suo: Ecce Roma hic, ecce
 illic Venetię, Ecce illic Neapolis, &c. Romę imaginē Romā
 appellat. O quā ingēti beneficio nos omnes Christianos Deus
 donauit, siquidē in tā sublimi statu qualis est huius sacrosantę
 militantis ecclesię nos collocauit, quę imago & exēplar est cœ-
 lestis ac supernę triūphantis ecclesię. Vnde D. Paulus ait: Fide-
 lis Deus, per quem vocati estis in societate filij eius Iesu Christi ^{1. Cor. 1.}
 Dñi nostri. Per quem, id est, per cuius gratiam, & bonitatē voca-
 ti estis, & nō propter vestra merita. Certa res est, quod nos, qui
 in hac sacra militanti Ecclesia viuimus nō sumus in gloria, & so-
 cietate Christi R. N. Ceterū ait S. Apostolus, quod iumus voca-
 ti in societate & cōuersationē ei⁹. Nā Christianus prę animę ocu-
 lis debet semper habere, & existimare, quod ambulat semper in
 pręsentia, & societate huius cœlestis magistri. Aliquādo fingēs
 adesse sacratissimę natiuitati ei⁹ in Bethlehemitico pręsepio. Nō
 nunquā vero quod comitatur illū in Aegyptiaca peregrinatio-
 ne. Aliquādo autē, quod adest cū illo ieiunās in deserto. Aliquā-
 do verò, quod subsequitur illū in prędicatione sancti Euāgelij,
³ & quod ab illo diuino ore altissimas cōciones, quas prędicauit
 audiat. Tandē studeat memoria, & meditatione pręsto esse om-
 nibus mysterijs, quę in hac vita operatus est, quousq; in cruce
 emisit spiritū, & quę deinde fecit quousq; in cœlū ascēdit. Et ad
 recuperandū halitū (vt aiūt) siue ad refrigerandū spiritū & refo-
 cillandā mentē, debet etiam homo nōnunquam meditari, quod
 est cū illo in gloria, vbi sedet ad dexterā Dei patris, & ab vniver-
 sa cœlesti curia adoratur. O vtinā ex tot horis, quot indies insu-
 mimus, terrena corporibus nostris inquirendo, saltim dilectissi-
 mi vnā horā mane, & aliā sero, in his cōsiderādis mysterijs collo-
 carem⁹. Vtiq; flagraremus diuini amoris igne, & facili negotio à
 malis nos sepe liberem⁹, & manifeste in sancto virtutū exercitio
 p̄tulerem⁹ in cœlesti dñi. Formati igitur Dñi. Et cetera.

Cone. 2.

matibus terre, & vniuersis volatilibus coeli adduxit ea ad Adā, ut videret quid vocaret ea. Statuens Deus coram Adamo tot generacurarū, in hoc celsitudinis & potentiae suae infinitae contemplationis materiam illi praebuit, videns illum verbo duntaxat cuncta creasse. Et sequitur statim: Immisitque Dñs Deus soporem in Adam, quem soporem septuaginta interpretes dicunt quandā ecstasim fuisse. Et crediderim ego ecstasim illam causatam fuisse ex bonitatis, & maiestatis Dei infinitae cōsideratione, quam ostendit in formatione tam diuersarum creaturarū. Quod si illa creaturarum diuersitas sufficiens fuit ecstasim in Adamo efficere, multo profecto mirabilia sunt opera redemptionis nostrae, & efficaciora ad causandam ecstasim in nobis, si cum cordis puritate, profunde, & assidue eorum cōtemplationi incumbere mus: ob cuius defectum nec diligimus, nec admiramur, res tam stupendas & mirabiles, quas pro nobis Deus operatus est. Sed dicetis, Cur Dominus non assimilauit hanc Sanctam ecclesiam decem coniugatis, aut decem viduis, quemadmodum comparauit illam decem virginibus? Ad hoc respondeo, quod quauis status coniugatorum, & viduarum bonus sit, at verò virginum melior, perfectiorque est. Et cum quis aliquid pluris aestimat ad insinuandum valorem, & pretium eius excellentiori rei illud cōparat. Vnde dici solet: iuuenis hic vnus Angelus est, iuuenis hic quidam Seraphim est. Sic sponsus dilectam comparat dicēs: pulchra, vt luna, electa, vt sol. Nam hae creaturae alias corporas excellūt. Similiter hic dominus sanctam ecclesiam perfectiori statui, videlicet, virginū cōparat, vt ostēderet, quanti estimet virginitatē. Nam coniugatis fructus trigessimus datur, viduis sexagesimus, virginibus verò centesimus. Tam infimus fructus aptatur cōiugatis, quia sicut diuinus Apostolus ait: Qui cū vxore est sollicitus est quae sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est. Et hoc intelligitur de bonis coniugatis: nā mali coniuges non reportant fructum, sed potius damnationē aeternam. Quem fructum (dicite) ferret illa mulier profana, de qua in Proverbijs dicitur, quod seduxit iuuenem, dicens: veni fruamur cupitis amplexibus, donec illaceat dies. Non enim est vir (scilicet meus) in domo sua, abiit via longissima. Et paulo ante sacer textus dixerat de ea, quauis cōiugata erat. Ecce occurrit illi mulier in ornatu meretricio, praeparata ad decipiēdas animas, garrula, & vaga, quietis impatiens, nec valens in domo cōstare

Cant. 6.

1 Cor. 7.

Prov. 7.

7 stete pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis, nunc iuxta angulos insidians. Auertat à nobis Deus tam dirum Sathanæ instrumentum, quale est mulier cum his qualitatibus, quibus spiritus sanctus hic depingit, quarum maxima turba in mundo est. Et viduis fructus sexagesimus datur, quia magis expeditae sunt ad obsequē dum Deo. Hoc etiam intelligitur de bonis viduis, quae obseruant id, quod D. Paulus docet: his verbis: Quae vere vidua est & desolata speret in Deū, & instet obsecrationibus nocte ac die. Nam quae in delicijs est, viuens mortua est. Virginitati verò ceteris fructus donatur, tanquam rei perfectiori, & quae nimium praeparat animam ad diuinam contemplationem. Vnde inter omnes Sanctos Apostolos, & Euangelistas de nullo legitur tot tantaeque reuelationes, & raptus habuisse sicut Diuus Ioannes 8 Euangelista, & D. Paulus: cuius ratio esse creditur, quia hi duo sacri viri erant virgines, ceteri vero non, quia coniugati fuerūt, vt D. Ambrosius affirmat. Et illa virginitas perfectior est, quae si mul corporis, & animae puritatem includit, quauis difficilior sit sicut in laboribus contingit, id est, (En los labores) illi sunt pulchriores, & difficiliore, qui ex vtraque facie laborantur, (Que se labran a dos hazes.) Ita quauis omnes virtutes sunt difficiles (quia teste philosopho, virtus versatur circa difficile) at inter omnes primas tenet, virginitatem in corpore conseruare, & cogitationes, & desideria casta in anima habere. (Porque esto es labrar a dos hazes.) Et sicut difficilius, ita pretiosus est. Reginae & dominæ plus gloriantur de inuersa vestis facie, quā de facie ipsius, id est, (Mas se precian de los afforros de sus ropas, q̄ de la haz.) Vnde in vestibus serici gausapij, id est, (De terciopelo, ponen afforros de tela de oro.) Huiusmodi sunt sponsa superni regis Iesu Christi, quae plus gloriantur de virginitate interiori, quam de exteriori. Vnde Regius Dauid ait: Omnis gloria eius filiae regis ab intus. Omnis gloria eius ab intus, ait, non quia plurimum non aestimet virginitatem exteriorē, sed quia interiorē multo plus aestimat. Et sponsus dilectam laudans illi dicit: Quam pulchra es amica mea, quam pulchra es absque eo, quod intrinsecus latet. Quasi significās in hoc quod suppetūt verba ad laudandū virginitatem exteriorē, & de sunt ad laudandū interiorē, quae est mirifica ponderatio. Et Diuus Hieronymus ad Eustochium ait: In carne praeter carnē viuere magis Angelicū est, quam humanū. Et etiā dici potest virginitatē in hominibus maioris pretij esse, quam in Angelis: quia plus

1. Tim. 5.

D. Ambro.
sup. epi. 2. ad
Cor. capi. 11.Arist. 2.
Ethicorum.

Simile.

Psal. 44.

Cant. 4.

D. Hieron.
ad Eustoch.

plus æstimatur aliqua res, quæ cum sit arte fabricata naturalis vi-
Plinius lib. 35. cap. 10. detur, quam quæ natura sua talis est. Vna illæ, quas clarissim^o pi-
 etor Zeuxis in scænâ detulit tãto artificio depictas, vt ad eas aues
 auolarent, plus æstimabãtur, quã si naturales essent. Et rosæ flo-
 sculq; quos aurifices in argento sculpũt, & quos plumarij, idest
 (*Los brosladores.*) In serico fabricantur præter ipsam materiã supra
 quã hæc laborãtur, preciosiores sunt propter artificio quã si na-
 turales essent. Quod Angeli sint puri, & casti (*Pocas gracias a ellos*)
 si sic dici fas est, & gratias ingêtes Deo, qui tã puros, & speciosos
 illos creauit. At verò quod artificiose, & cũ tanto labore quædã
 virginitas Angelicæ similis in carne fiat, hoc plus multò æstima-
 tur. Quod malus mala, & vitis vuas ferãt, nihil mirũ, cãterũ, q̃
 tribuli vuas, & rubus mala ferãt, hoc pfecto mirabile esset. Rubi
 & tribuli sunt homines respectu Angelorũ, qui sunt tãquã arbori-
 res nobilissimæ. Et q̃ hi miseri homines ad Angelorũ puritatem
 perueniãt hoc magnã admirationẽ fert. Et ex eo q̃ virginitas tã
 pulchra, & speciosa sit illi Sãctã ecclesiã Dñs cõparat etiã dicẽs:
 Simile est regnũ cœlorũ decẽ virginibus in quo denotat sanctã
 eius ecclesiam esse regnũ virginũ propter honestatẽ, quã decet
 habere in omnibus statibus eius, quanuis sit conjugatorũ, quod
1. Pet. 3. apud alias mundi nationes nõ observatur. Et ita, quanuis B. Pe-
 tus Apostolus in sua canonica foeminas peculiariter exhorte-
 tur, dicens: cõsiderantes in timore castã conuersationẽ vestram,
 omnibus etiã Christianis hæc dici opus est, & cũ maxima effica-
 ciã prædicari. Et est notandũ quod vbi nos hic legimus: cõside-
 rantes in timore castã conuersationẽ vestrã, alia translatio habet
 cõsiderantes in timore sanctam cõuersationẽ vestrã. In quo sig-
 nificatur, quod quãuis ad hoc, vt quis sanctus sit plus requiritur,
 quam quod sit castus, at verò castus esse est via rectissima ad im-
 petrãdam sanctitatẽ. Sed vã & millies vã quãta penuria castita-
 tis hodie apud Christianos est, & quanta corruptio, & turpitudò
Gene. 5. in quã plurimis sanctæ ecclesiæ mēbris. In Genesi legitur: Noe
 cum quingentorũ esset annorũ genuit tres filios, & cõstat illũ
 ab omni carnali actũ abstinuisse vsque ad quingentos ætatis suæ
 annos, siquidẽ vsq; tunc filios nõ habuit. O mirificam continẽ-
 tiam, & castimoniam viri. Et vt in plurimũ in diebus illis vsq; ad
 centesimum ætatis annum se cõtinebant homines: nunc heu do-
 lor, vix pueri loqui sciãt, & de carnalitatibus agũt, & prius quã
 filij esse sciãt, patres esse volũt. Vnde prouenit, vt respectus, &
 honor

honor erga parêtes amittatur, quia parêtes & filij fere pueri se cõ-
 sequũtur. Et sic videbitis plures matres, quæ filias tã intēpesti-
 ue suscipiunt, quod vix discernere poteritis, vtra earũ mater, aut
 filia sit, & sic vt equales cõuersantur absq; vllò respectu, & obe-
 dientia. Quid de nõnullis dicã in suis sermonibus, & colloquijs
 tã parũ circumspectis, & incautis, vt passim oculis proprijs vide-
 mus? Vnde prouenit, vt turpiter cõtaminentur, & inde in pluri-
 ma vitia prolabantur. Nam luxuriæ vitiũ plurimũ miserum ho-
 minẽ debilitat, vt Iacob patriarcha significauit filiũ suũ Rubẽ
 alloquens his verbis, Effusus es sicut aqua, nõ crescas, quia ascēdi
 sti cubile patris tui. A qua effusa omnino deperditur & absq; vl-
 la vi manet. Et ideò hoc vitiũ iter præbet ad alia plurima vitia, &
 sic indies homo deterior fit. Prius facer textus dixerat, quod ho-
 mines visa foeminarũ pulchritudine ad malũ ille cõfuerunt, ex
 quo in tantã miseriã sunt prolapsi, quod dicitur ibi: Repleta est
 terra iniquitate: omnis quippe caro corruerat viam suam. Ecce
 quẽ finem habent vitia carnis, & in quantã stragẽ, & corruptio-
 nem miseros homines inducant. De quolibet horum huic vitio
 dedito potest dici illud Isaię vaticiniũ: Cor impij, quasi mare ter-
 uens, quod quiescere nõ potest, & redeunt fluctus eius in concu-
 cationẽ, & luctum. Nam omnia carnalis negotia tẽdunt ad hoc,
 vt se inquinent. O miseri, quã rigidas poenas soluetis, nisi vestris
 dissolutionibus frænum adhibebitis, & veram poenitẽtiam ege-
 ritis. In Genesi legitur: Flagellauit Dominus Pharaonẽ plagis
 maximis, & domum eius propter Sarai vxorẽ Abraham, quia
 existimans illam innuptam esse infferat eam ad se adduci, vt cũ
 sea peccãret. Quod si Pharaõ Ethnicus tam acriter punitus fuit
 propter adulterium, quod ignoranter perpetrare volebat, quid
 erit de Christianis, qui consulto tam frequenter illud comittit-
 unt? Siquis obijciat (vt verum est) dominum illum flagellasse,
 quia etsi ignorabat Saram conjugatam esse, bene tamen nouerat
 alienam esse, & id satis erat ad hoc, vt illum Deus puniret, ad
 hoc respondeo, quod exinde potest inferre: si propter simpli-
 cem fornicationem Deus ethnicum sic punit quibus supplicis
 Christiani hominis adulterium punit? Et scitote, quod quanuis
 leges ciuiles æqua poena mariti, ac vxoris adulterium puniant,
 at vero apud Dei tribunal grauius delictum committit adulter,
 quam adultera, & grauius punietur, sicut D. Augustinus decer-
 nit

nit libro de adulterinis coniugijs. Nam vir maiori obligatione i6
adstringitur ad viriliter cuilibet vitio resistendum quia maiorē
vim & perfectionē habet, quam mulier. Obsecro vos fratres, vt
hæc nimium pensetis, & saltem pœnæ timor vos terreat, quos
amor Dei non mouet, & hac via veram pœnitentiam agatis, &
a tantis malis vos eripiat. Beatus Aegidius Minorum frater à
quodam homine interrogatus: Pater à vitij carnis quomodo
nos eripere, & continere poterimus? Sanctus vir sapienter re-
spondit. Qui tigna grossa, aut ingentes rupium moles transfer-
re aliunde vult, plus arte quam viribus facit. Quo exemplo do-
cuit quod, vt hanc vitij carnis molem à nobis semoueamus, non
tam viribus corporeis vti debemus, quam artificijs. Et vnum ex
præcipuis est, quod viros spirituales conueniamus & tanquam
magistros, & vulnerum animarum medicos habeamus, vt San- 17
ctus Ioannes Climacus exhortatur. Quando filios Israel Deus
voluit educere de Aegypto misit ad illos Sanctum Moysen, vt
magistrum, & ducem qui homo ex carne erat. Cæterum ereptu-
rus Loth & filios eius ab incendio Sodome (quæ locus turpitudi-
nis erat) non misit Abraham, aut alium impiam hominum,
sed Angelos misit, qui illos adiuuarent, vt ab immundo loco illo
exirent. In quo significatum est, quod quanuis ad exeundum ab
alijs peccatis satis esset alios viros minus perfectos consulere, at
verò ad euadendum pericula carnis opus est viros spirituales, &
angelicos conuenire, & ab hac dira pice valde semotos.

Quæ accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso, & sponsa.
Bene infertur noctu esse, siquidem opus fuit lampades accen-
sas portare. Et ita verum est, quod vita præsens nox est respe- 18
ctu illius lucidissimi diei gloriæ. Ideoque nobis opus est non so-
lum lumine naturali sed etiam lumine fidei diuinæ gratia, & cha-
ritate illustrato. O mirifica lux, quæ sic nos illuminat, vt quic-
quid est in mundo nox videatur, & nihil amabile præter Chri-
stum verum animarum nostrarum sponsum. Et est valde ponde-
randū, quod solus rex gloriæ Iesus, Christus dicitur hic sponus
& sponsa. In quo denotatur illum Deum & hominem esse.
Nā in coelestibus illis spōsalibus sacratissimæ incarnationis ver-
bū diuinum humanitati vnitum, & desponsatum est, vnde ver-
bū diuinum est sponus, & humanitas sponsa. Et propterea
dicitur Exierunt obuiam sponso, & sponsa. Vbi plane con-
stat

79 stat in hac parabola Dominum non loqui de infidelibus, qui hæc
lucem nunquam habuerunt, nec obuiam sponso exierunt. Vnde
de Diuus Ioannes in Apocalypsi ait: Datus est mihi calamus si-
milis virgæ, & dictum est mihi: Surge & metire templum Dei, Apoc. 11.
& altare, & adorantes in eo, atrium autem quod est foris templū
eijce foras, & ne metiaris illud. Vbi per illud: Quod foris tēplū
est omnes infideles significantur. De quibus Diuus Paulus ait: 1. Corin. 5.
Quid enim mihi de his, qui foris sunt iudicare? Nec hic loquitur
de malis Christianis, qui publice sunt adulteri, homicidæ, fures,
voraces &c. quia in parabola præcedenti de his dominus verba
fecerat, sed loquitur de his, qui exierunt obuiam sponso, & fuerūt
iusti & illuminati, & bona opera aliquando fecerunt, ex quibus
postea quā plurimi condēnantur. O rem mirā, & dictu tremen-
dum, quod in vno conuentu centū monachi cohabitēt, & in alio
totidem monachæ clausæ seruentur, & hi omnes ieiunent, carnē
disciplinis macerent, vigilijs & orationibus vacent omnes de-
nique ad laudes Deo exolendas nocte surgant, & horum aliqui
bus ianua claudatur, quibusdam verò referetur? Quis fratres hæc
audiens nō cōtremiscit, & stupet? O Christe lux vera, illumina
nos obsecro pro tua infinita clemētia, vt rectè hæc pēsare nosca-
mus. Si dū alij orationi vacāt, alij ludo incūberēt, si dū alij horas
matutinas decātant, alij detrahendis proximis operā darent, si
dum flagellis alij carnē rumpunt, alij comestationibus & ebrie-
tationibus darentur non mirum esset, quod alijs ianua clauderetur,
alijs verò panderetur, & quod alij fatui, alij verò prudentes dice-
rentur. At verò quod bonis operibus omnes simul dediti, qui-
dam 21 condēnantur, alij vero saluentur, hoc ingentem admira-
tionē parit. O quam meritò D. Gregorius in homilia super hoc D. Greg.
Euāgeliū ait: Sæpe vos fratres charissimi admoneo praua opera
fugere, & mūdi huius inquinamenta deuitare. Sed hodierna fan-
cti Euāgelij lectione cōpellor dicere, vt & bona, quæ agitis mag-
na cautela teneatis, ne per hoc, quod à vobis rectū agitur fauor,
aut gratia humana requiratur, ne appetitus laudis subrepat, &
quod foris ostēditur, intus à mercede euacuetur &c. Sicut fatuis
virginibus cōtigit, quæ postquā bonis operibus insudauerant, &
cū lampadibus accēsis spōsum expectauerāt tandē ceciderūt, D. Aug. li.
& perierunt, quia gloriam hominum plusquam Dei quæsierūt 83. q. 59.
D. Augustinus aliam expositionem huius loci ponit dicens:
quod

B. Aegidius
ord. Min.

S. Ioa. Cli.
cap. 11.
Exod. 3.
Gene. 19.

Apoc. 11.

1. Corin. 5.

D. Greg.

D. Aug. li.
83. q. 59.

quod lāpas accensa vnius cuiusq; statū significat, & oleum signi-
ficat bonū testimoniū status illius. Et quia sunt nōnulli, qui sta-
tū accipiunt, & nō curāt de eo, quod ad statū illum attinet, ideo
quidā saluantur nonnulli vero condēnantur. Quia nonnulli satis
esse putāt, si religiosi sint, si clerici, si cōiugati, aut prelāti, siue mi-
nistri iustitię, & quę ad statū illos pertinet nō curāt exequi. Alijs
vero nō satis videtur status, in quo vitam degūt, sed insuper stu-
dent bonū testimoniū de illo habere, opere exequendo quic-
quid ad illū statum spectat. Hęc est vera prudentia, & sapientia.
Vnde S. David ait: Intellectus bonus omnibus facientibus eum
Id est, ille optimā sapientiā optimāq; prudentiā habet, qui secū-
dū propriū statū operans Deo famulatur. Ideo D. Thomas ait:
quod vnus ex præcipuis prudētię effectib⁹ est præcipere, vt ope-
re exequatur quicquid decet. De hoc oleo hoc est de hoc testi-
monio dicit Apostol⁹: Gloria nostra hęc est, testimoniū cōsciē-
tię nostrę. Id est, hoc lætificat animas nostras. Hęc nostra securi-
tas est, scilicet, testimoniū, qđ de nobis præbet cōsciētia nostra. Et
quod testimoniū redditio diuine Apostole ipse statim assignat
scilicet, qđ in simplicitate cordis, & sinceritate olei, & nō in sa-
piētia carnali, sed in gratia Dei cōuersati sumus in hoc mūdo. O
beatū illū cui⁹ cōsciētia tale de seipso testimoniū perhibet, & quā
securus hic super faciē terrę viuit, nā eius cōscientia illi dicit, qđ
quicquid facit, ppter gloriā Dei eiusq; amorē facit. Et inferi⁹ di-
cit: qui vnxit nos Deus, & qui signauit nos, & dedit pignus spirit⁹
in cordibus nostris. Attēdite si iure optimo cōsolati viuant, qui
pignus cœleste acceperūt, id est, qui Dei suffragiū habēt. (*Que tie-
nē el voto de Dios*) vt eis gloria cōferatur. Statim, vt rex syngraphā
ad equitem mittit dicēs, se illū cōmēdatariū facere cōmēdatari⁹
appellatur, quanuis nondū præscripserit, seu muneris possessio-
nē acceperit, quia regis suffragiū habet. Similiter iusti in hac vi-
ta beati dicuntur, quia Dei suffragium habent. Hoc est dilectissi-
mi testimoniū, quod omnes habere studere debemus. Non sa-
tis vobis esse debet, vt alij de vobis testimoniū præbeant, (*con-
que otros os abonen*) & vt iustos vos habeant. Nam hęc fuit fatui-
tas illarum virginum in foelicium. Opus suum probet vnusquis-
que, & sic in semetipso tantum gloriam habebit, & non in alte-
ro, ait diuinus Apostolus. Et in hoc consistit prudentia.

*Moram autem faciente sponso. Iustis tantum moram facere videtur
sponsus.*

Psalm. 118.

D. Tho. 2. 2

p. 47. ar. 8.

2. Corin. 1.

Simile.

Galat. 6.

spōsus. Vnde sanctus David querebatur dicens: Hei mihi, qui
incolatus meus prolōgatus est. De Anna Tobix matre legitur
quod videns filium (quem bonum suum appellabat) tandiu im-
morari, nullo modo cōsolari poterat, sed quotidie exiliens circū-
spiciebat, & circumibat vias omnes, per quas spes remeandi vi-
debatur, vt procul videret eum. O vtinā efficaciter Deū nostrū
summumq; bonum, sicut oportet diligeremus, quot lachrymas
funderemus, & quam crebra suspiria daremus, vt citō dissoluere-
mur, & essemus cum illo. At plurimi ex nobis ita viuimus, quod
quanuis post ducentos annos Deus veniret videretur nobis cito
& intēpestiue aduētare. Sicut Rex Ezechias, qui plorās dicebat:
Præcisa est, velut à texente vita mea, dū adhuc ordire succidit
me. Hoc est (*En lo mejor de mi vida me corio el hilo*) & è medio sustu-
lit me. Ille sanctus Rex plorabat, quia absque prole, à qua Mes-
sias descēderet è vita discedebat. At tu miser peccator gemis, qđ
hunc mundum caducum relinquis. Crede mihi frater, si sapias, qđ
inuenies Dñm moram fecisse. Nam etiam si mox, vt primū pec-
catum admisisti veniret morā fecisset. (*Pero ahorraras todos los pec-
cados*) quæ postea commisisti. Dicis illum cito venire? In infer-
no experieris, quanto melius tibi fuisset, si cū tot mala nō perpe-
traueras è medio te tolleret. Misericordiarū pater, vt cōuere-
ris expectabat, & te expectare fuit (culpa tua) ad maiorem con-
demnationem tui.

Moram autē faciente sponso dormit auerunt omnes & dormierunt. Hoc
dupliciter potest intelligi. Primo modo, qđ prudētes dormitaue-
runt & fatuæ dormierunt, quia iusti per vitā ipsorū spatiū in ali-
quot ignauias, & negligentias solēt incurrere: qđ si forte aliquan-
do in aliquod graue peccatū incidunt statim ab eo surgunt, quā-
to citius possunt. At verò præsciti stertētes in vtrāq; aurē dor-
miētes sopiti in peccato iacēt omni verecūdia, omniq; timore
exuti, sicut qui vestē exuit, vt melius in lecto dormire possit. Et
hi quāuis impulsibus & clamoribus excitētur, mox vt impelli &
excitari prætermittūtur, iterū sopiūtur. Mittit sagittarius iaculū
in aues, quæ influēto enatāt, & percutit vnā ex eis & occidit, re-
liquæ vero exterritæ inde exeūt, & gānientes per aera volitāt,
quæ mox euētus oblitæ, iterū reuertūtur, & mergūtur sub aqua,
& statim supernatant, & refocillantur, ita lætę & iucunda sicut
antea. Et hoc nihil mirum profecto, quia bruta animantia sunt,

Sanct. ij. pars,

aa

& ra-

Psalm. 119.

Isai. 38.

Simile.

& ratione carentia. Hoc autem magnam admirationem infert, quod de gentibus hominibus, & immergentibus se sub aquis voluptatum, soluit Deus arcum iustitiæ suæ, & mortis iaculo unum eorum occidit, & ceteri perterriti mortis timore, per breue temporis spatium ab aquis ipsi exeunt. Cæterum vix amicus, aut socius, vicinus, siue frater sepultus est cum mox redeunt, & sub eisdem voluptatum aquis immerguntur, ac si nunquam tale vidissent. O homines brutis irrationabiliores, quandoquidem nullum artificiorum, quæ Deus adiuuenit, vt vos ab ipso per graui somno omnino excitet sufficit. Aliter hæc verba possunt intelligi, videlicet, dormitauerunt omnes, & dormierunt, quod omnes comprehendat tam fatuas, quam prudentes, quauis diuersimode. Nam fatuæ dormiunt in somno culpæ, & ex minoribus peccatis in maxima prolabantur. Vnde ex dormire provenit dormire. Prudentes vero dormiunt diuinæ cõtemplationis somnum, & ex imperfecta cõtemplatione ad perfectam ascendunt. Vnde similiter ex dormitatione procedit dormitio in illo perfectissimo somno, de quo S. David ait: Si dormiatis inter medios eleros pennæ colubæ de argenteitate, & posteriora dorsu eius in pallore auri. Hoc est, si dormiatis inter duas sortes, alas de argentatas habebitis, & dorsum de auratum, id est, (el cerro dorado.) Hæc duæ sortes sunt sacratissima filij Dei incarnatio, & pretiosissima eius mors. Scotus ait, quod Christus R. N. in quantum homo obtulit patri æterno passionem suam pro prædestinatis secundum gradus illos gloriæ, ad quos destinatos illos habebat, & hoc in primo instanti incarnationis suæ. Et postea in cruce tanquam rem actualiter exhibitam illam obtulit. Vnde conuenienter hæc duo mysteria sortes appellantur. Fœlices ergo animæ, quæ quiete & assidue inter has duas sortes dormiunt per diuinam cõtemplationem, nam ex iugi & crebra meditatione tam sublimium beneficiorum a deo magnam profectum spiritualem, & cordium reformationem inde deproment, quod tamdem pennas de argentatas habebunt. Pennæ vitam significant, cum qua per volamus in cœlum, aut prolabimur in infernum. Et habere pennas columbæ de argentatæ est habere vitam sinceram, & sapientem. Dorsum sinem denotat, qui est mors, & aurum charitas. Et habere dorsum de auratum est habere mortem cum charitate, & amore. Vnde S. R. ex hic denotare vult quod illorum vita, qui mysteriorum diuinorum cõtemplationis somno sunt dediti

Psal. 57.

*Scotus in. 3.
p. 14. q. 1.*

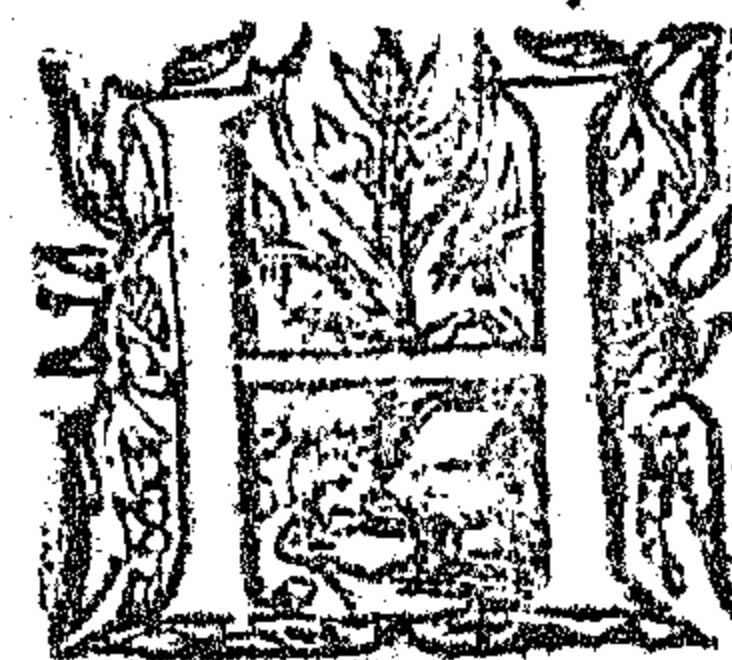
31 ti ratione ducetur, & eo mors charitati comes erit. Et hoc maxime desiderandum est, scilicet, viuere, vt sapiens & obire, vt sanctus. Huic iacrosomno prouidetur virginibus illæ deditæ vitam degebant fœlicem accepto prius oleo gratiæ, & lætitiæ spiritualis, & ideo spõsus ad gloriæ nuptias illas secum tulit, & intulit. Fatuis vero, quæ vitam in somno culpæ consumpserant clausa est ianua. Quando in Regis palatio lætissima, iucundissimaque festa, & ludii celebrantur & vos illac confertis spectandi illorum gratia vobisque ianua clauditur, id est, (os dan con la puerta en los ojos,) magnopere id sentitis, & moleste fertis, quia priuamini ab spectaculo tantæ iucunditatis & lætitiæ. Quid ergo erit, o cæci filij Adæ, cum vobis dicatur: Clausa est ianua, non solum Deo non fruamini, quin potius in ignem æternum? Et si quid hæc creditis, & his malis nunc remedium adhibere potestis, ego vos obsecro vestræ saluti consulens, vt per veram pœnitentiam ad Deum conuertamini, quia per ipsam vobis gratia donabitur, & aperietur ianua gloriæ. Ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

Simile.

In eodẽ Communi Virginum

Maxime pro Beata Catherina vir. &
Mart. Concio Tertia.

Simile est regnum cœlorum decem Virginibus, quæ accipientes lampades suas, &c. Matth. 25.



Odie S. mater Ecclesia festum B. Catherinæ celebrat, quæ nobilis fuit secundum carnem, & nobilior multo secundum spiritum, Nobilis, quia Registerreni filia fuit, nobilissima vero, quia regis cœlorum sponsa. Pulchra facie, sed anima pulchrior, in naturali & terrena Philosophia edocta, sed philosophiæ cœlestis multo peritior, siquidẽ omnibus naturalibus donis, quæ Deus illi cõmunicauit probe vti nouit. Cuius cõtrariũ quæ plurimi filij Adæ faciunt, qui eisdem donis, & beneficijs, quæ a Deo acceperunt, tanquam armis vtuntur, vt eius diuinam celsitudinem agrediantur. Nam dicite amore Dei, quæ hodie sapientia vix in illo hominum inuenitur, quæ non sit præsumptio, & telum, quo

aa a

suum

sum conditorem offendit? Aut quæ generis nobilitas, siue corporalis pulchritudo, quæ vt in plurimū tanquam arma nō deseruiant cōtra ipsammet Deū eorum datorē? In hunc scopum dirigunt homines iacula gratiarum, & beneficiorum, quæ Deus illis cōtulit, vt quātū in se est eundēmet Deū cum ipsis vulnerent. Unde per Oseam idē dñs cōqueritur dicēs: Dedi ei frumentū, & vinū, & oleum, & argentū multiplicauī ei, & aurū quæ fecerunt Baal. O infelix homo, qui ex omnibus quæ Deus tibi donauit Idolum cōstas, & illud adoras. Attēdite (dicit Deus) si est ingēs malitia, & ingratitude hęc populi mei quæ eis bona cōtuli & illis tanquam armis vsi sunt, vt me debellarēt, & ex auro, quod eis dedi idola fecerunt, vt me cōtumelia magna afficerēt. Hucusq; malitia humana peruenire potest, videlicet, vt beneficia in maleficia cōuertant. Huius moris & ingenij B. Catherina minime fuit, quinimo sapientiā, pulchritudinē, & cætera Dei dona, vt arma accepit, & illis se muniuit, vt mundū & dæmonem debellaret. Quæ cum adeo pulchram se cerneret indigna res ei visa est hęc dona expēdere, & exhibere in alicuius hominis terreni seruitio & cōtemnēs omnia spōsalia terrena, cœlestē sibi elegit spōsum. Canitur hodie Euangeliū, in quo Dñs regnū cœlorum decem virginibus cōparat, non autem decem coniugatis, vt denotaret, quam grata virginitas, & puritas illi sit. In Apocalypsi legitur D. Ioanni quandam gloriæ mirificam visionem fuisse demonstratam. Cui postquam innumera Angelorum, sanctorumque multitudo incessabili voce laudantium Agnum immaculatum ostensa est, deinde vidit sanctus Apostolus aliud genus beatorum, qui peculiarem quandam lætitiā præ se ferre videbantur & aspiciebant agnum, & agnus eos attentissime intuebatur. De quibus ibi sacer textus inquit: Et vidi, & ecce agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen eius, & nomē patris eius scriptum in frontibus suis. Et audiui vocem quasi citharæ dorum Citharizantium in citharis suis, & cantabant quasi canticum nouū ante sedem Dei. Et nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terra. Et subdidit statim explicans, qui sunt hi. Hi sunt qui cū mulieribus non sunt coinquinati. Virgines enim sunt, hisequuntur agnum quocunque ierit. Hi empti sunt ex omnibus primitiæ Deo, & agno. Id est, Hęc

Osee 2.

Apoc. 14.

%

%

7 Hęc primitiæ sunt Dei agnificati. Hoc est, Primus fructus (*ylas estrenas del arbol de la redempcion*) fuit virginitas quæ fructū Christus verus Deus & homo per eius mortē sacratissimā è mūdo duxit. Ille fecit, vt virgines essent: nā antea pauci hęc virtutē obtinebāt. O mirificā virginitatis excellētiā, quæ sit ipsa Primitiæ Dei agnificati. Et asserēs quod tantū virgines poterāt illud canticū dicere, quæ erat quāsi canticū nouū significauit, quæ recēs virginitas in mūdo esset, & virgines peculiare gaudiū habere, eo quæ illā obseruauerint. Et dicēs. Sequuntur agnū quocūq; ierit etiā in hoc denotauit, virgines speciales imitatores esse immaculati agni Iesu Christi propter hęc virginitatis singularitatē, qua alij sancti caruerūt, & etiā peculiarem dispositionē illos habere ad subsequēdū illū. O si hęc tantæ virtutis excellētiæ in oculis hominū tantū pōderis essent, quātū in oculis Dei sunt, & illarū amatores essent & omne studium adhiberent, vt illam conseruarent, vtique solutos, expeditosque se inuenirent ad obseruandum legem Dei. Explicetur hęc parabola ad literam vsque Amen dico vobis, nescio vos. Quis harū virginum nō compatietur, atq; miserebitur, quæuis alias fatuæ, & imprudentes essent. Quæ postquā sponso seruitia exhibuerant, eiusq; aduentū expectauerant, eo quæ negligentes extiterunt in prouidēdo sibi oleū tam infœlices fuerint? O rigidū & senerū sponsum. O strictum nimis iudiciū. O durum verbum: Nescio vos. Quid hoc dñe post tot seruitia tibi exhibita tuas virgines nescis? Post tot vigilias, & ieiunia, dicis. Nescio vos? Hoc cine est premiū suorum bonorū operum? Hiccine est suorum laborum fructus. Eia fratres, euigilate & aures porrigite, 7 Audite quod hic dicit Dominus. Quia non solū quinq; virginibus, sed multo pluribus hęc calamitas solet contingere, quæ ab ineunte ætate seruiūt sponso, ieiunātes, orationi vacātes, diuina sacramenta suscipientes, & tandem incaute in aliquod lethale peccatum incidunt, & extinguuntur eorum lāpades & exclusæ, foris in perpetuum manent. O quanta confusione anima infœlix afficitur, quam primum è carne exit, quæ collocari sperabat inter cœlestes Hierarchias, videns se æternis flammis tradendam? Quæ suspiria emittet? quibus lamentationibus tunc proclamabit? Cæterum poenitentia sera nihil illi proderit. Clausa est ianua. Hęc lamentationes illuc non audiuntur. Fornidemus dilectissimi, ne saltim per breuissimum temporis spatiū sinamus Sanct. ij. pars. aa 3 animas

animas nostras lethali labe infici: nam ingens amentia est, vt tan-
to periculo homo se exponat. Quid scis, vtrum superueniat spō-
sus, & cum lampade mortua imparatum te inueniat? Quid ti-
bi proderit per multa temporum curricula illam accēsam antea
habuisse, si in illa hora, quando magis opus erat illam extingui
prætermisisti? O cæce, cæce, habes infra pedes tuos infernum
te deglutire paratum, & in peccato commoraris, in vtrâque
aurem dormiens? Vnde hæc tanta securitas tibi infelix pro-
uenit? Heus, heus fratres attendite, periculum magnum hoc
esse: surgite, nolite dormire. Ex sacris literis cōstare videtur Deū
erga hominem duobus extremis vti: altero cum iustis, altero ve-
ro cum peccatoribus. Cum iustis hoc extremo vtitur, videlicet
q̄ propter lethalem offensam sibi illatā, omnium seruitiorū sibi
exhibitorū obliuiscitur. Cum peccatoribus vero alio extremo
vtitur, nēpe q̄ propter seruitium calificatum & omnibus nume-
ris absolutū sibi præstitum omnium peccatorū præteritorū obli-
uiscitur. Hoc ipsum per Ezechielem significauit Dñs his verbis:
Si impius egerit pœnitentiā ab omnibus peccatis suis, quæ ope-
ratus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudiciū
& iustitiam, vita viuet, & nō morietur, omnium iniquitatū eius
quas operatus est non recordabor. Si autē auerterit se iustus à iu-
stitia sua, & fecerit iniquitatem omnes iustitiæ eius, quas fecerat
non recordabuntur: in peccato suo quod peccauit morietur. O
immensam Dei seueritatem & iustitiam. Quid Domine acrius
erga seruos tuos te geris, quam sæculi domini erga suos? Nullus
est omnino, qui propter vnum demeritum omnium seruitiorū
obliuiscatur, tu verò omnium illorū obliuisci comminaris? Ma-
xime. Et hæc, quæ vobis extrema videntur, sunt media maxime
necessaria ad saluationē iustorum & peccatorū. Iustis enim ma-
xime conuenit ne peccare audeant, & cum timore viuant, quia
si forte dominus in morte cum aliquo lethali peccato eos inue-
nit in æternū peribunt. Et peccatoribus etiā hoc valde necessa-
riū est, ne quis illorū desperet, sed credat, vt quantumuis mag-
nus peccator quis sit, si tamē per verā pœnitentiā ad Deū cōuer-
tatur benignissime à Deo charitatis visceribus recipietur. In hac
parabola hanc veritatem Deus confirmat, quam per Ezechiele
testificatus est, siquidē exclusæ hæc virgines erant, lāpades in ma-
nibus habebāt, deniq; spōsum expectabāt. Et nihilominus, quia

in

in illa hora oleū illis defuit ab spōsi consortio exclusæ fuerunt.
Quid ergo de illo erit, qui horū nihil habuerit? Excluditur vir-
go, & suscipietur immūsus? Quæ bonorū operū lampadē gesta-
bat reijcitur, & ei qui mala opera multa fecit aperietur? Nolite
errare fratres, quia Deus nō iocatur. Attēdite spōsum hæc dice-
re, illū inquā qui constitutus est iudex viuorū, & mortuorū, nō
à me metipso hæc loquor, non illa ego fingo. Quare ergo deci-
pimini peccatores, & vobis metipsis blādimini, coelū vobis fal-
so promittētes. Quomodo vobis persuasum habetis, sine lāpadi-
bus operū & spōsum nō expectātes ad nuptias debere introdu-
ci? Quā misere fallimini. Hoc est, qđ prædicat, & docet hoc Iesu
Christi Euāgeliū, si vobis aliud est Euāgeliū ostendite illud, &
siquidē vobis aliud nō est qđ vos deceptos trahit, vbi in somno tā
profundo vtrā obliuionis sepulti sitis? O quā merito id, qđ Iohel p̄-
pheta alijs vobis similibus prædicabat, vobis etiā dicere possum?
Expergiscimini ebrii, & flete, & vlulate qui bibitis vinū in dul-
cedine: quoniam perijt ab ore vestro. O quā cito miseri hoc vinū
à vobis auferetur, & amaritudinis calix, cuius sax nunquā exina-
nietur, vobis ppinabitur. O Deus pietatis infinite, tua potētī vir-
tute illos excita, ante qđ in hoc somno sopitos illos mors rapiat.
In libro Iudicū legitur cū tyrānus ille Sitarā pedes fugitiuū ince-
dēs à bello reuenteretur, quandā foeminā Iahel nomine obuiā il-
li exiisse, & sitibūdo loco aque lac illi dedisse, quo hausto sopitū
clauo illū terre fixit. Peccatori, qđ a passionibus victus terga dās
reliquit, castra Dei sui obuiā exit fallax Iahel. Monacho, qđ habi-
tū exiit, & miles fit, clerico, qđ ecclesiasticę vitę morē deserit, &
incedit, vt leno, cōiugato, qđ domū, & familiā relinquit, & in qui-
bus nō decet versatur, hic victus fugit à bello, in quo Deus illū
cōstituit, huic deniq; fugitiuo exit obuiā dolosa Iahel, quæ est
fallax sensualitas. Hęc illi lac voluptatū sensualiū ppinat quo ex-
hausto, sic pene alienatus, & absorptus eum relinquit, & in tam
profundo somno obliuionis Dei, & suimet illū sopit, vt nec glo-
ria, nec inferni penitus memoretur, & sic miser cōsopitus rema-
net, quoniamq; mortis clauo inferno figitur. Quod si virginib⁹, quæ
oleum eis defuit, sponsus dixit: Nescio vos, quid illis dicet, qui
omni bono penitus exuti ab hoc mūdo exeūt? Hęc parabola di-
lectissimi vndiq; siupēda & terribilis est. Quia alibi legim⁹. Ma-
los male perdet. Et alibi, nō tantū eos, qđ male faciūt cōdēnandos

aa 4

esse

Ezech. 18.

Ioh. 1.

Iud. 42.

Matth. 23.

Matth. 7.

esse, sed etiam qui non bene operantur, ut patet apud Matthæum, i. 4. ubi dñs ait: Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur. Vnde hominũ infania manifeste constat qui ad tãtam miseriam deuenerunt, ut satis eis videatur, si nõ malefaciant. Vnde plures videas iustificari dicentes: Ego non rapio, non latrocino, non occido, non adulteror, & hoc cõtentus uiuit. Quemadmodũ si quis alteri diceret: Dñe, ego amicus tuus sum, quia te sagitta non transigo. Illum non occidere, qui iniuriã tibi non intulit, ut seruitium allegas? Hoc argumento non reete comprobatur amicitia, nec experitur quis amicus esse, si alterũ non lædat, sed, si benefaciat illi. Igitur infania est existimare te amicũ Dei esse tantũ, quia voluntatis tuæ arcũ nõ tẽdis, & peccatorũ lethaliũ sagittas acutas in eũ non mittis. Ideo fratres non satis vobis esse debet, si solũ proximos non lædatis, aut malum

Simile.

faciatis, sed curate semper benefacere, si quidem dicit Dominus: Omnis arbor, quæ non facit bonum fructũ excidetur, & in ignem mittetur. Attamen in hac parabola vterius Dominus progreditur dicens: non satis esse benefacere, si oleum desit. Hoc oleũ sine dubio est Charitas, sine qua non solum virginitas Deo non placet, verum nec reliquæ omnes virtutes, ut optime Diuinus Apostolus asserit his verbis: Si distribuero in cibos pauperũ omnes facultates meas, & si tradidero corp⁹ meũ ita, ut ardeat, charitatẽ autẽ non habuero nihil mihi prodest. Ecce quomodo sanctus Apostolus hic affirmat, absq; charitate, nõ solũ virginitatẽ non prodesse sed neq; martyriũ. Hoc fratres est oleũ quod lucere facit intelligentiã lapadẽ. De quo dicitur, vñtio eius docet vos. Nimiũ ergo aberrant qui absq; oleo has lapades accẽdere conãtur: qui dies noctesq; insumũt, libros euoluẽtes: id vero de quo minus agitur est de charitatis operibus, immittite, immittite fratres charitatis oleũ in vestras lapades, & mox scientiæ perspicuẽ dilucidẽq; apparebũt. Nã propter huius olei defectũ, quã pluriimas veritates signoramus. Illi sagittario Esau similes sumus, cui frater simplex domiq; receptus benedictionẽ surripuit. Mentibus nostris, coelũ terrãq; summo studio lustramus, ut aues capiamus, hoc est, veritates arduas, & difficiles, & in hoc defatigamur & diebus atq; noctibus cõsumimur. Et sicut D. Augu. ait: Per uolãt intellectus & sequitur tardus, vel nullus affectus. Et dũ vitam insumimus in his veritatibus capiẽdis, quẽdã simplex atq; deuõ-

D. Augu.

ta:

ta vetula ad regna cœlorũ admittitur, & noscũ nostris scientijs misere excludimur, & foris relinquimur. Vnde D. Augu. etiam dixit: Surgunt indocti, & rapiunt cœlũ, & nos cum nostris scientijs mergimur in infernũ. Multo gratior est Deo cũ charitate deuota simplicitas, quã nimis acuta sapiẽtia, absq; ipsius charitatis oleo. Hæc charitas, quam hic sponsus oleũ appellat, quia mollicat, & lenit animã, in Apocalypsi dicitur aurũ, quia omnem valorem omnemq; decorẽ nostris operibus reddit. Vbi dicit Deus: Suadeo tibi emere à me aurum, quo locuples fias. Sed est dubiũ quomodo nos hic Deus admonet, ut emamus aurũ cum D. Paulus dicat: Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per spiritũ sanctum; qui datus est nobis? Dico gratiam emi, & gratis donari hoc modo; quia tam parum est, quod pro illius commutatione datur respectu valoris ipsius, ut gratis dari iure dicatur. Et pretiũ quo emitur sunt lacrymæ, suspiria, orationes, elemosynæ, & alia spiritualia, & pia exercitia. Sed aduertite illũ dicere: Eme à me, ut sciatis vos ipsos ad eum debere conferre ad emẽdum seu quærendum hoc oleum, & aurum.

Virgines fatuæ non ad illum, sed ad prudentes se contulerũt, illudq; ab eis petierunt dicentes: Date nobis de oleo vestro, quia lapades nostræ extinguuntur. Et responderunt prudentes dicentes: Ne forte nõ sufficiat nobis, & vobis. Ire potius ad vendentes. O quomodo, cũ alias hæ virgines prudentes & sanctæ essent secundum consuetudinẽ & modũ iniquorum responderunt, à quibus cũ elemosyna postulatur existimantes, q; si crumenã aperiant, & in pauperes distribuunt illis deficiet, simile huic respõsum dant, nõ cõsiderantes elemosynã amplissimũ esse aditũ ad spiritualia, & tẽporalia beneficia recipiẽda. Quod si elemosynã pauperibus nõ impendunt in suæ crudelitatis poenã quod habẽt auferetur ab eis, sicut dñs cõminatus est per sapientẽ dicẽs: Qui dat pauperi nõ indigebit, & subdit, qui despicit deprecãtẽ sustinebit penuriã. Et prius dixerat: Sunt qui rapiũt aliena, & semper sunt in egestate, sunt qui diuidunt propria, & ditiores fiunt. Experientia compertum est, quod quãuis aqua à puteis nõ hauriatur, non ob id plus aqua abundat, & quãuis quotidie aqua ab eis hauriatur nõ ob id decrescũt, nec minuũtur, quia mox, ut aqua hauritur aquã manalia præbẽt. Ita pij elemosynarij tanquã putei, à quib⁹ pietatis operæ emanũt, quo plus ex se impẽdũt eo magis aliunde, videlicet,

D. Augu. 9.

Apo. 3.

Rom. 5.

Præc. 28.

Præc. 11.

Simile.

a. 5.

ex ma-

ex manali, quod est Deus illis prouenit. Et impij immites & crudeliter qui necessitatibus egenorū nō cōpatiuntur non ideo ditiores fiunt, quinimo hac via in pauperiem deueniunt. At vos, o virgines sanctæ, charitate plenæ quomodo in tam extrema necessitate sororibus vestris nō subuenitis? Certe, vt prudētes erant, ita prudenter, & argute satis responderunt, dicētes: Ne forte nō sufficiat nobis. Nā in illo tēpore prudentia magna est, existimare posse merita deficere: quia in Proverbijs dicitur: Beatus homo qui semper est pavidus: & præcipue in illa hora. Et tñ in huius respōsi ariditate (vt ita dicā) quod hæ virgines prudētes fatuis dāt acerbitas, & rigor denotatur, quæ erga improbos iusti in illa die habebūt. Nā bonus patet tunc faciē suā ad filiū improbū nō cōuertet, quinimo tā Deus, quā Angeli, atq; iusti, vt extranei, & ignoti erga impios se gerēt. Ibi bonis alienis vt nulli fas erit, nec propriā vitia aliorū virtutibus palliare. Ideoq; vnusquisq; videat & cōsideret quomodo vitā agat. Rursus ex hoc virginum prudētiū respōso discāt oportet quia alienas lāpades cibare, & adimplere studēt proprias autē vacuas exhaustasq; relinquunt. Plurimiq; enim sunt, qui doctrinæ, prædicationi, & alijs pijs operibus vacāt nec tamē vnā horā dūtaxat in studio salutis animarū suarū impēdere memorātur. Nō sic hæ sapiētes virgines fecerūt quarum præcipua cura fuit lāpades suas refectas habere. Qui vt dñs dixit. Quid prodest homini, si vniuersum mundū lucretur, animæ verò suæ detrimētū patiat? Prius fratres vobismet oleū accipite, & postea si in animabus vestris fortitudinē sentitis ad resiliēdū tētationib⁹, quæ in externis negotijs sese offerūt, tūc proximorū necessitatibus subuenire studete. Ne alienis dānis cū vestri iactura remediū adhibeatis. Hoc enim suū ex ēplo sanctæ virginis nos docēt. Sed interrogo, cur ab spōso oleū nō petierunt? Cur ad illū nō clamauerunt? Existimo enim, si clamassent, remedium necessitatibus suis impetrarēt, quia. S. Apost. inquit: Omnis, qui inuocauerit nomē dñi saluus erit. Locus hic, dilectissimi omnibus huius parabolæ terribilior est, videlicet, quod hæ virgines fatuæ vidētes oleo se carere omnino perturbatæ nescierūt petere oleum a quo illud postulare debuerant. In quo significatur exitotius vitæ obliuione oriri cōtingere in hominibus in hora mortis quandā ingētem animi perturbationē. Vnde in pœhā peccatorū præteritorum, & illius obliuionis, nesciunt poenitere, sicut

opor.

oportet, nec misericordiā, sicut decet postulare. Et ita absque remedio manēt. Perpēdite etiā quā quiete & trāquille virgines quæ oleū secū sumplerāt aduētātī spōso obuiā exierūt, quomodo nō fuerunt perturbatæ, nec exterritæ, quanuis vocē illā audierunt: Ecce spōsus venit, quia pertimescēdi eis causa nō erat. Fatuæ verò quanta perturbatione hinc inde perterritæ discurrebant, quæ rētes oleū. Hoc proprijs oculis quotidie cernimus, videlicet, seruos Dei absq; perturbatione & cū maximā quiete è vita discedere, peccatores verò perturbatos, quia in illā horā seruant quid quid per totā vitā erant facturi. O terribilē imprudētiam. Quid infelix amisisses, si testamētū paulatim ordinasses, qui ne vnū duntaxat diem impenderes, vt domui tuæ disponeres, & testamētū ordinares efficias, vt filij tui, & hæredes per totā vitam assiduis litibus misceantur? Et ita existimans illos diuites te relinquere, rē familiarē, & numos nō relinquis, nisi procuratoribus, iure cōsultis, & causidicis. Quid etiā tūc amisisses, si proximis tuis fuisses recōciliatus, & animæ tuæ strages resarcisses, quando prospera valetudine fruebaris, & cōmodum habebas, vt id opere perficeres? O terribilē cōfusionē, q̄ vt in plurimū gaudent homines loqui otiose, id est, (de spacio) incedere otiose, edere, & bibere otiose, deniq; dormire otiose, solū animarū suarum salutē cōcitate fieri volunt, in iētū oculi. Testamēta cōcitate disponantur, cōfessio, & cōmunio similiter quia vsq; in illam horā miseræ animæ non fuerunt recordati. Ideo concite dicunt, Veniat tabellio, veniat confessor, veniat animarum curator citissime. Et ita vt in plurimum hæc tā cōcitate, turbulēter, & importune fiūt, vt potius cōducant ad hoc, vt sanctæ ecclesiæ satisfaciant, quam, vt animabus suis prosint. Nā quid gubernaculū post naufragiū prodest? Quid post finitū bellū arma cōducūt? Quid post hominis obitū pharmaca, & medicamina profunt? Quid deniq; ad rem pertinet postquam ægri frenetici sunt, & graui somno correpti, confessores vocare, & tabelliones asciscere? O te infelicem, qui vt tibi tempus ad peccandum superesset, voluisti, & vt remedium tibi adhiberēs, deesset. Molendinarius quando tempus tranquillū intuetur, aquæ ductum siue retinaculū reficit, id est, (ad res a la presa) & pronidus incola domus, quando nō pluit sarcitæctum (traстеja la casa) hoc secum considerans, q̄ veniet tempus, cum exhalabunt, ascendentque nubes, & super domum suam pluent.

Similes.

pluent. Nobis ergo plus necessarium est prępropere, & cito ad 26 mortem pręparari.

Dum autem irent emere venit sponsus, & quę paratę erant intrauerunt cum eo ad nuptias, & clausa est ianua. In his verbis satis apparet & confirmatur, quę parum profunt diligentię, & studia animarum importune facta, vt paulo antea diximus. Hoc enim significat ianuam virginibus claudi, dum irent emere oleum, siquidem ad nihil illis profuisse videmus, nisi ad hoc vt negligentia earum propalaretur, & peccata diuulgarentur: & defectus, quos tantum quinque prudentes sciebant, & secretum inter se seruabant vniuersę ciuitati innotescerent. Nam nocte intempesta lustrare viocos, pulsare ianuas, per tabernas olearias oleum quęrendo discurrere, denique dormientes excitare, quid hoc cernentes diceret? Ecce fatuas. Et qua hora oleum inquirunt. Cur die non uenerunt? Et re vera hoc ita contingit, sępe multos in hora mortis angifolere, (*7 les roman vascas*) & timore perterriti, suas vsuras, & rapinas, & furta manifestant, tyrannides publice confitentur, & alia quam plurima scelera, quę perpetrarunt ostendunt, & hęc pene iudicio priuati, & frenetici dicunt, & prędicant, quod nihil eis prodest, quam, vt diffamati in republica maneat & peccata sua diuulgentur, atque ignominia affecti hic & in alia vitare maneat. Legitur inter Ioab & Abner ingens bellum per integrum diem perdurasse. Et iam die inclinante videns Abner exercitum suum minui misit nuntium ad Ioab, veniam sibi suisque, & inducias deposcens. Qui respondit: vinit Dominus, quod si locutus fuisset mane pepercissem tibi. Quasi diceret: Sero sapuisti: (*Acudiste tar* 28 *de*) Sic peccator per totam vitam bellum contra Deum gerit, & in fine eius misericordiam deposcit. Et sępe contingit, vt illam non inueniat, quia cum debita dispositione non accedit. Sicut ille infelix Antiochus, de quo dicitur: Orabat sceleratus dominum, a quo non esset misericordiam consequuturus. *2. Mach. 9.* O peccatores, quod vobis modo prędicamus id Propheta Abia *2. Paral. 13.* a montis cacumine ad Hebręos proclamabat dicens, Filij Israel, nolite pugnare contra Dominum Deum patrum vestrorum, quia non vobis expedit? Attendite quod vos perditis, nec proinde tōtra Deū vestrum pugnare desistitis? Dies erit cum desiderabitis cum ipso reconciliari, & non obtinebitis, quinimo ianuam

2 Ianuam clausam inuenietis. Illa misericordię ianua, quę nunc omnibus patet, qui ab oriente, & occidente venire voluerint. Ianua, inquam, illa, quam modo homicidę, adulteri, fures, & alij quam plurimi peccatores cum clauę verę contritionis quotidie aperit, tunc clausa erit. Quid infelices illi sentient, quādo nullis precibus eis aperiat, quam obstupefacti & absq; spiritu manebunt sicut D. Iob significauit dicens: Oculi impiorum deficient, & refugium peribit ab eis. Cum quis malefactor mortis reus a iustitię ministro fugiens ecclesiam petit: quod si primam eius ianuam clausam inuenit, ad aliam properat, si illam similiter obseratam reperit adhuc spem habet si forte patulam aliā inueniat. At vero postquam totam Ecclesiam circuiuit, & omnes ianuas clausas inuenit animo delinquit, cernens necessariō in iudicis ministri manus debere incidere. Hac similitudine verba illa sancti Iob egregie explicantur. Nam cum peccatores misericordię ianuam, & penitentię ianuam, & pijsimorū, dulcissimorūq; viscerum Iesu Christi ianuam, denique intercessionis omnium sanctorū ianuam clausam inuenerint, tunc oculi impiorū deficient, & refugium peribit ab eis. Vbi illud, Et, causam denotat, & facit hunc sensum. Oculi impiorū deficient, quia refugium peribit ab eis.

Dicent enim: *Dñe domine aperi nobis, & respōdebitur eis: Amen deo vobis, nescio vos.* O Christe sapiētia infinita, & cordiū discretor. Propheta Isaias ait, Agnouit bos possessorē suum. At bos dñm suū nō creauit, & tu qui has virgines fecisti asseris te illas nescire? Ita imaginem vitare potestis, & delustrare, vt nec pictor qui illam depinxit eam agnoscat. Omiseri & peruersi filij Adam, 3 qui sic vos vitiaistis, & omnino corrupistis, sicque animas vestras foedastis, quod idem Dominus, qui vos depinxit, minime agnoscit, vt vobis beneficiat, & remedium prębeat. Per Hieremiam comminans Deus Hebręos ait: Ecce ego inducam super vos gentem de longinquo, gentē robustam, gentem, cuius ignorabis linguam, nec intelligas quid loquatur. Nec vestras calamitates & miseras intelligant, quando eis illas proponetis. Si magna exaggeratio est dicere apud illam gentem alienigenā pietatem illos inuenturos non esse, & si pietatem apud homines non inuenire tam molestum est tantoque dolore afficit, quid erit, quando apud Deum pietatem non inuenietis, & vobis dicat ipse, Nescio vos?

Iob. 11.
Simile

Isai. 7.
Simile.

Hiere. 5.

Idco

Simile.

Ideo concludit Dominus nos admonēs & dicens: *Vigilate itaque quia nescitis diem, neque horam.* Hæc est clavis, cū qua tota parabola aperitur. Ingēti beneficio vos donat, qui in vestris manibus preciosis, lapidibus capsam, id est, (cofre) refertam ponit, & deinde clauem vobis præbet, vt illā aperiatis, & vt illis vtamini. Hæc parabola capsam quædam est mirifica mysterijs plena tanquam lapidibus pretiosis. Et clavis quæ hæc capsam aperitur, vt pretiosis illis lapidibus vti possimus, hæc vltima verba sunt. Fidelissimus amicus noster Iesus Christus in manibus nostris illam cōstituit, quis ergo deinde seps dormire audebit, cum ille, qui nos ad eo diligit, vt vigilemus admonet? Et præterea cum res ita conducibilis nobis sit, vt eadem summa veritas dicat: Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Attendite, quod dicit mane: Ne vigiliam in noctem differatis, siquidem perendinare, vt diximus, tam periculosum est. Ideo Regius David dicebat: Deus Deus meus ad te de luce vigilo. Primo diluculo, id est, cum primum ratione vti incipimus vigilare debemus, vsq; ad mortis noctē in vigilia perseverantes. O gloriosa virgo Catherina, quomodo vigilauit cor tuum de mane pueritiæ tuæ, & quam præparata existi obuiam illi. Omnibus dicitur: *Ecce sponsus venit exire obuiam ei.* Cæterum quam plurimi illi obuiam non exierunt: nam hic cœlestis sponsus vna via venit, & ipsi alia ire volunt, vnde illi non occurrunt.

D. Augus. Diuus Augustinus ait: Christus est sponsus sanguinis, & per sanguinis viam, videlicet, crucis & ignominia venit, nos vero per viam voluptatum, & illecebrarum ire contendimus, vnde obuiam illi non eximus. Hæc tamen illi occurrit per viam plurimorum, & crudelium tormentorum, quæ pro eius amore a quo animo perpeffa est. Et ideo plena gratia meruit illi occurrere in gloria. Ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius.

Amen.

In

In eodem Communi Virginū

Maxime pro Beata Clara Con- cio Quarta.

Simile est Regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampades suas &c. Matth. 25.



BEATVS Basilius super illa verba Psalmi: Sub umbra alarum tuarum protege me, asserit, alas, quibus suos Deus protegit, amorem, & timorem esse. Et est valde notandum sancto Regi non satis fuisse vmbra vnius alæ petere, sed ambarum simul vmbra postulat. Nouerat enim, quam necessarium sit, vt ab his duabus virtutibus amore, scilicet, & timore anima cooperiatur & protegatur. Inter munera, & exercitia hominis Christiani, & ex eorum difficilioribus vnū est, nempe nonnullas virtutes, quæ inter se pugnare videntur inuicē connectere. Nam oportet simplicitatē cum prudentia cōnecti, misericordiam cū iustitia, humanitatem cum Christiana grauitate, Magnanimitatē cum humilitate, seueritatem cum mansuetudine, discretionem cū zelo gloriae Dei, tandem timorem cū amore. Et has omnes virtutes scire copulare, & inuicem connectere, ita, vt alteram altera non offendat, nec lædat diuinæ gratiæ ingens donū est. Ille summus artifex, qui hæc corpora inferiora ex contrarijs qualitatibus cōposuit, etiā has virtutes, quæ inuicem pugnare videntur connectere poterit, & in eodem pectore, & corde conseruare. Ita, vt idem homo sit prudens, sicut serpens, & simplex vt columba, quod sit rectus, & pius, sit grauis, & suavis, mansuetus, & seuerus. Et sicut Diuus Gregorius ait: vt ridens possit timeri, & iratus amari: denique, vt amore & timore plenus sit.

Has duas virtutes intendit Christus Redemptor noster in hodierno sacro euangelio cordibus hominum imprimere, amorem, scilicet, sponsum se appellans. Nam certa res est quod amor noue nuptorum, & qui nondum matrimonij amaritudines ponderum, & grauitatum eius degustarūt, dalcior & magis tenet

D. Greg.

teneresse contingit, quam illorum, qui per assiduam conuersationem suimet obliti sunt. Dicens ergo æternus Dñs se animarum sponsum esse & nō maritū significare voluit quandā cordis teneritudinē, & extraneam dulcedinē, qua secundum nostrum modum exprimere vult nimium amorē, quē erga nos habet, vt cum hoc nos inuitaret ad hoc, vt cordibus teneris tanquam sponfarum illum diligamus. Vnde D. Paul. ait: Despondi enim vos vni viro virginē castam exhibere Christo. Hoc est, sicut virgo casta, quæ viro secundū cor suū despōsatur tenere illū diligit, sic ego vos despōsaui cū cœlesti viro Iesu Christo, vt illū tenere diligatis, sicut virgo casta spōsum suum diligit. Quis ergo tam lapideus erit, qui propriam vilitatē agnosces, & infinitam Dei maiestātē, & videns illum nō dedignari spōsum eius dici diuino illius amore nō flagret? Hęc sponsalia sunt, quidam nexus inter Deū & ipsam animā, adeo fortis & intimus, vt ex duobus spiritibus vnus fiat. Tantam vim voluntatis consensus habet, quando persyncerum, & purum amorē cum Deo cōuersatur & agit, vt cum illo ita vniatur q̄ desinens esse sua cōstituit Deum in plena, & totali possessione sui. Vnde D. Dionys. ait: q̄ amor à semetipso alienat amantē, & totum in rē amatam trāsformat, & ponit exemplum, in D. Paul. dicens: Paulus ille magnus, cum diuino amore flagraret excessiue, illius particeps virtutis fact⁹ sacro ore dicit. **Gene. 2.** **Mer. 10.** **Matth. 10.** **D. Ber. ser. 5. sup. Can.** **Magister. 2. sent. dist. 8.** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **395** **396** **397** **398** **399** **400** **401** **402** **403** **404** **405** **406** **407** **408** **409** **410** **411** **412** **413** **414** **415** **416** **417** **418** **419** **420** **421** **422** **423** **424** **425** **426** **427** **428** **429** **430** **431** **432** **433** **434** **435** **436** **437** **438** **439** **440** **441** **442** **443** **444** **445** **446** **447** **448** **449** **450** **451** **452** **453** **454** **455** **456** **457** **458** **459** **460** **461** **462** **463** **464** **465** **466** **467** **468** **469** **470** **471** **472** **473** **474** **475** **476** **477** **478** **479** **480** **481** **482** **483** **484** **485** **486** **487** **488** **489** **490** **491** **492** **493** **494** **495** **496** **497** **498** **499** **500** **501** **502** **503** **504** **505** **506** **507** **508** **509** **510** **511** **512** **513** **514** **515** **516** **517** **518** **519** **520** **521** **522** **523** **524** **525** **526** **527** **528** **529** **530** **531** **532** **533** **534** **535** **536** **537** **538** **539** **540** **541** **542** **543** **544** **545** **546** **547** **548** **549** **550** **551** **552** **553** **554** **555** **556** **557** **558** **559** **560** **561** **562** **563** **564** **565** **566** **567** **568** **569** **570** **571** **572** **573** **574** **575** **576** **577** **578** **579** **580** **581** **582** **583** **584** **585** **586** **587** **588** **589** **590** **591** **592** **593** **594** **595** **596** **597** **598** **599** **600** **601** **602** **603** **604** **605** **606** **607** **608** **609** **610** **611** **612** **613** **614** **615** **616** **617** **618** **619** **620** **621** **622** **623** **624** **625** **626** **627** **628** **629** **630** **631** **632** **633** **634** **635** **636** **637** **638** **639** **640** **641** **642** **643** **644** **645** **646** **647** **648** **649** **650** **651** **652** **653** **654** **655** **656** **657** **658** **659** **660** **661** **662** **663** **664** **665** **666** **667** **668** **669** **670** **671** **672** **673** **674** **675** **676** **677** **678** **679** **680** **681** **682** **683** **684** **685** **686** **687** **688** **689** **690** **691** **692** **693** **694** **695** **696** **697** **698** **699** **700** **701** **702** **703** **704** **705** **706** **707** **708** **709** **710** **711** **712** **713** **714** **715** **716** **717** **718** **719** **720** **721** **722** **723** **724** **725** **726** **727** **728** **729** **730** **731** **732** **733** **734** **735** **736** **737** **738** **739** **740** **741** **742** **743** **744** **745** **746** **747** **748** **749** **750** **751** **752** **753** **754** **755** **756** **757** **758** **759** **760** **761** **762** **763** **764** **765** **766** **767** **768** **769** **770** **771** **772** **773** **774** **775** **776** **777** **778** **779** **780** **781** **782** **783** **784** **785** **786** **787** **788** **789** **790** **791** **792** **793** **794** **795** **796** **797** **798** **799** **800** **801** **802** **803** **804** **805** **806** **807** **808** **809** **810** **811** **812** **813** **814** **815** **816** **817** **818** **819** **820** **821** **822** **823** **824** **825** **826** **827** **828** **829** **830** **831** **832** **833** **834** **835** **836** **837** **838** **839** **840** **841** **842** **843** **844** **845** **846** **847** **848** **849** **850** **851** **852** **853** **854** **855** **856** **857** **858** **859** **860** **861** **862** **863** **864** **865** **866** **867** **868** **869** **870** **871** **872** **873** **874** **875** **876** **877** **878** **879** **880** **881** **882** **883** **884** **885** **886** **887** **888** **889** **890** **891** **892** **893** **894** **895** **896** **897** **898** **899** **900** **901** **902** **903** **904** **905** **906** **907** **908** **909** **910** **911** **912** **913** **914** **915** **916** **917** **918** **919** **920** **921** **922** **923** **924** **925** **926** **927** **928** **929** **930** **931** **932** **933** **934** **935** **936** **937** **938** **939** **940** **941** **942** **943** **944** **945** **946** **947** **948** **949** **950** **951** **952** **953** **954** **955** **956** **957** **958** **959** **960** **961** **962** **963** **964** **965** **966** **967** **968** **969** **970** **971** **972** **973** **974** **975** **976** **977** **978** **979** **980** **981** **982** **983** **984** **985** **986** **987** **988** **989** **990** **991** **992** **993** **994** **995** **996** **997** **998** **999** **1000**

appellant, illabi animæ, hoc solus Deus efficere potest. Ideo Regius David dixit: Immittit Angelus Domini in circuitu timentiū eum. Immittit, id est, operatur in circuitu iusti, at interius intrare nequit. Est anima hortus cōclusus, in quem solus Deus intrat, & illam purificat, illuminat, & suo diuino amore inflāmat. Nubes obscura est ex se, & res vilis, quia ex terræ vaporibus generatur, at radius solis illam penetrās, pulchram reddit, lucidam & perspicuā, mox enim ex radiorum solis reflexione varijs coloribus pulcherrimis vestitur. Eodem modo, quamuis anima ex se vilissima creatura est, tamē verus iustitiæ sol, qui est Deus intrans in eam perspicuam, & pulchram nimis illam reddit. Alia virtus, quam hic Dominus intendit cordibus nostris imprimere est timor, hanc parabolam tam terrificam nobis proponens, in qua significare videtur, dimidiam Christianorum partem condemnari. Nam hic non loquitur Dominus de infidelibus, quia ipsi nunquam expectauerunt sponsum. Dicite, si vir magnæ autoritatis & fidei modo per ostium illud intraret, quem nullo modo posse mentiri cognosceremus, diceretq; vnum ex astantibus hic forcipatum, id est (Atenazado,) & crudeliter concrematū esse moriturum, quis non maximo angore afficeretur, vnusquisq; secum considerans, Nunquid ille futurus sum? Quid si vir ille dimidiam hic astantium partem sic fore morituram testificaretur? quanto plus angustiaremur? Quod autem summa Veritas asserat ex decem virginibus (per quas fideles omnes significantur) quinque ex illis, quia fatuæ fuerunt, nec ad sponū aduentum se præuenire nouerunt, extra cœlestes nuptias foris relictas esse, & æternis supplicijs punitas nos verò non obstupescamus? Equidē huius causa est, quia profundē id non consideramus, quia si, vt oportet considerarem, vtique sensus nostros custodiremus, vitam Euangelicam amplecteremur, nimia diligentia, & studio præcepta diuina obseruarem, summa promptitudine iniurias nobis illatas remitteremus. Hęc transitoria libentissime à nobis expelleremus, & denique vitam nostram diuino timore directi remur: quod vnum ex præcipuis signis est in ipsa anima Deum habitare. Cum magni Principis ianitor ad ostium stat, & nullū ingredi permittit absque eo, quod diligenter vnusquēq; per se sciscitetur, & examinet, quid sibi velit, & quosdam dimittit, nonnullis verò aditum præbet signum euidentis est, dominum in

Sanct. ij. pars. bb tus

tus esse. At verò cum ianitor abest, & fores omnibus patent, omnesq; facile ingrediuntur, signum est domum ipsam Dominum non esse. Similiter quando in Christiano diuinus residet timor, & tamquam ianitor claudit sensus ne videat, ne audiant, ne tangant, ne deniq; gustent quicquid eis libet, nec praua desideria intrare permittit, signum est dominum domus, qui est ipse Deus intus esse. At vero quando Dei timor non adest, qui has operationes in homine efficiat, quinimo cernimus illum dissolutos sensus habentem liberum ingressum omnibus desiderijs praeberere, signum est Deum intra ipsum non habitare. Ecce quam singulare donum timor Dei sit. Vnde habenti illum dicitur: Quam magnus qui inuenit sapientiam, & scientiam, sed non est super timentem dominum, timor Domini super omnia se supponit. Beatus homo, cui donatum est habere timorem Dei, super qua verbanorū tetis velim, quod vbi nos hic legimus: Timor Dei super omnia se superposuit, in cōtextu Græco habetur: Timor Dei super omnia excellit in claritatem. In quo denotatur timorem Dei efficere homines claros, & illustres coram Deo. Consideremus ergo dilectissimi huius parabolæ seueritatem. In qua summa meritis ore proprio asserit, ex Christianis, qui in hac sancta Ecclesia viuunt, quam plurimos esse condemnandos, ne quis nimium confidentat dicens: Christianus sum. Hac enim fatua confidentia, quam plurimos in peccatis detentos habet. Stupendum est id, quod proprijs oculis quotidie cernimus, videlicet, aues syluestres, vt nisos, & accipitres facilius tractari, & leuari, quā autē domitias vt gallinas & gallos gallinaceos. Et reuera ita contingit, facilius Iudæum, siue Turcam ad fidem catholicam conuertetis, quam Christianum à peccatis suis remoueat, aut concubinam relinquere illum faciatis. Nam cum Ecclesiæ domestici sint, & Christiani securi viuere sibi videntur, sicut coturnices, quæ si caput coopertum habeant securæ sibi videntur esse, ita Christianus peccator securus viuere sibi videtur, cū intellectum fidei coopertum habeat. Per immensam Dei charitatem dilectissimi vos obsecro, ne sic decipiamini, quinimo vestrum periculum, & damnationem perhorrete, vt hac via vos præparetis, & dum tempus suppetit remedium vobis adhibeatis.

Ait ergo Dominus. *in arboribus regnum celorum docem vobis. Hanc rem publicam, quæ Dominus in terris conseruat, decem virginibus*

Eccle. 25.

Simile.

Simile.

similem esse perhibet, hac similitudine nos docēs, quales, vt nos oēs essemus equū erat. Nā per virginitatē fides, & per denariū numerū decē præcepta decalogi intelliguntur. Vnde Christianos decē virgines appellās significare voluit, eos simul fidē, & obseruatiam decē præceptorū profiteri, hoc est, qd debent fidem cum operibus habere. Diuinus Apostolus magnū catalogū, & seriē sanctorū patrū texens eorū, qui fidem habuerunt, nō sinit ibi, sed ulterius addidit, dicēs, illos per fidē obtēperauisse Deo, & plurima bona opera fecisse, his verbis. Fide plurimā hostiā Abel quā Cain obtulit Deo. Fide Noe aptauit arcam. Tamq; obediētia hic S. patriarcha erat, cū anno integro maxima angustia, & labore inclusus in arca fuisset, etiā diluuiō finito, & terrā sic cā vidēs mense integro in ea cōmoratus est, quousq; illi Deus præcepit dicēs: Egredere de arca tua, & vxor tua, &c. Fide, qui vocatur Abrahā obediuit, & exijt nesciēs, quo iret. Et de fidelibus patribus legis gratiā idē S. Apostolus ait: per quē (scilicet Christū) accepimus gratiā, & Apostolatū ad obediendū fidei in omnibus gentibus. Hoc est, si Deus eius sacri euāgelij nos cōcionatores elegerit, & hac gratiā apostolatus muneris nobis cōmunicauit, scitote hoc illi fecisse, vt prædicatione nostra gētes trahamus ad fidei agnitionē, & simul ad obediētiā eorū, quæ in ea nobis præcipiuntur. Hæc obediētia quōdam in primitiua Ecclesia adeo viguit, & in fidelium cordibus tā generaliter regnabat, vt idē B. Apostolus omnes illius ætatis fideles sanctos appellaret. Vnde ait: Salutant vos omnes sancti maxime autē, qui de Cæsaris domo sunt. O tēpora felicissima, in quibus gens palatij sancta erat. Quod si illi, qui in regijs Palatijs habitabāt sancti erāt quales esēt, qui in cœnobijs, & in desertis vitā agebāt: Recte intellexistis, fratres, qd dñs hic intēdat fideles decē virginibus cōparans, videlicet, (vt diximus) vt denotaret præcipuū quod ab eis postulat, fidē & obseruantiam decem præceptorū esse. Quāuis plurimi hac tantū viuendi porma nō sunt cōtēti, sed diuini spiritus impulsu relinquūt mundū, & in sacras religiones se recipiūt, vbi ad obseruantiam multorū sancti Euāgelij consiliorū per vota obligantur, quod maxime peculiare opus potentis manus Dei est. Mirabile est profecto accipitrē in agro cernere itā refugum, id est, (q̄ habere non potest) vt hinc inde volitans quietari non possit. At vero postquam pediculis ligatur, & captiuū exponitur, quam in arietibus

Hebr. 11.

Gen. 8.

Roma 10.

Philip. 4.

Simile.

Simile.

bb 2 lenis

lenis & tractabilis manet, absque eo, quod ab vno loco mouen-
 tur. At mirabilis est cernere iuuenem in saeculo ita liberum, &
 solutum, vt nulli omnino subiiciatur, & in temporis momento
 Spiritus sancti impulsu tactu, illu in monasterio clausum vide-
 bitis cu pedicis & capitis, hoc est, sancta religionis veste indutu
 & eius praeceptis ligatu, agno mansuetiore effectu. Scitote fra-
 tres, quod sicut sanctus Dauid Regijs indumentis exutus est, vt
 coram Arca Domini saltaret: ita vos oportet, qui ad perfectione
 aspiratis omnibus pompis, & bonis temporalibus exui, vt sic
 expediti cora diuina celsitudine in sancta religione tripudietis.
 Non me latet, quod sicut non defuit quaedam Michol quae Dau-
 dem subsannaret, dicēs: Quam gloriosus fuit hodie Rex Israel,
 discooperiens se ante ancillas seruorum suorum, & nudatus est,
 quasi si nudetur vnus de scurris: ita non deerunt amici, & cognati
 17 ti, qui vos allicient, & seducunt, dicentes, vilitatem esse cum diui-
 tes sitis, pauperes velle fieri, & cum liberē, voluptuose, & splen-
 dide viuere possietis, tato rigori, & asperitati subiici. At sicut Re-
 gius Dauid tunc viriliter respōdit, dicens. Viuit Dominus, quia
 ludam ante Dominum, qui elegit me, & ludam, & vilior fiam,
 plusquam factus sum, & ero humilis in oculis meis: ita oportet,
 vt his omnibus contradictionibus spiritus pro viribus resista-
 tis, & eas deuincendo ab huius saeculi desiderijs exoluamini, at-
 que expeditamini, & sitis serui fidelissimi Iesu Christi, & virtu-
 tum sectatores, quas, vt consiliu nobis proposuit, videlicet, pau-
 pertatem, obedientiam, & castitatem cum vinculis, & ligaturis
 votorum. Nam virtutu exercitia, quae ex voto sunt, magis me-
 ritoria sunt, quam ea, quae sine voto, & obligatione exercentur. 18
 Diuinus Apostolus cu in vinculis coniectus esset, dicebat: Pro-
 pter spem Israel cathena hac circumdatus sum. In quibus verbis
 gloriari videbatur, eo quod propter Christum ligatus esset. O
 beatum illum, qui etsi nondum ligatus, & incarceratus ab infide-
 libus propter fidei confessionem fuerit, ex propria tamen volu-
 tate in aliqua sancta religione abditus, & votorum eius cathenis
 circumdatus est, & ligatus. Et praecordis latitia videns se ita pro-
 pter Deum ligatu, dicit cum Diuo Paulo: Propter spem Israel
 cathenis his circumdatus sum. Caeterum perpendatis vellē vos,
 qui hanc hostiam & sacrificium de vobis Deo fecistis, aut qui il-
 lud facere intenditis scriptum esse: Omne, quod Domino con-
 secratur,

2. Reg. 5.

Act. 28.

Leuit. 27.

19 consecratur, siue homo fuerit, siue animal redimi non poterit. Quis
 quid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum erit Domi-
 no. Huius autem literae spiritus est, quod illi, qui modo in lege
 gratiae Deo se consecrarunt, ab ipsa diuina captiuitate non de-
 bent redimi, nec contaminari, aut infici, iterum ad saeculu reuer-
 tentes, sed quod perseuerent. Quia, etsi ecclesiastes ait: De car-
 cere cathenisque interdum quis egrediatur ad regnum, hoc non
 est impossibile omnino: si quidem omnes, qui in diuinae legis ob-
 seruantia perseuerant, & praecipue qui in obseruatione promissorum
 se exercent, in morte ab hoc carcere exeunt, & ab his vin-
 culis absoluuntur, vt cum Deo in perpetuum regnent, nisi forte
 aliquid necessario purgatorij igne prius consumē dum sit. Oleu,
 quo virgines prudentes praueantae erant, & quod imprudenti-
 20 bus, & fatuis defuit est illud, de quo Isaias dicit: Computrescet
 iugum a facie olei. Quod oleum est pietas & misericordia, cum
 qua anima a misero Sathanae iugo, quod est peccatum eripitur.
 Vnde Diuus Chrysostomus ait: Hanc parabolam posuit Domi-
 nus, vt ostēdat, quia si caetera vniuersa virginitas habuerit, & ca-
 ruerit eleemosynae fructibus cum fornicatoribus eiicitur. Idque
 merito: fornicator enim corporum, iste vero pecuniaru cupiditate
 vincuntur. Non est autem corporis, & pecuniae, par cupiditas,
 sed acrior multo, atque vehementior corporum est. Quanto
 igitur imbecilliori reluctamur tanto minus si vincimur, venia di-
 gni sumus. Idcirco & fatuas appellauit, quoniam difficilioribus
 superatis faciliora perdidit. Haec ille. Et ex eo quod haec vir-
 tus adeo necessaria est, admonens nos Diuus Paulus, vt pluri-
 21 mis virtutibus nos ornemus prima, de qua sermonem fecit, haec
 fuit, dicens: Induite vos sicut electi Dei sancti, & dilecti viscera
 misericordiae benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam
 &c. Hinc & Diuus Thomas, perquam docte decernit miseri-
 cordiam secundum se esse maximam virtutem, eamque inter om-
 nes virtutes, quae ad proximum sunt esse potissimam, atque po-
 tioris actus. Et Oseas Propheta ait: Misericordiam, & iudicium
 custodi, & spera in Deo tuo semper. Quasi dicat, si hoc cares va-
 na est tua spes. Optimē sanctus Dauid hoc seruabat, cum dice-
 bat: Ego autem sicut oliua fructifera in domo Dei speraui, in mi-
 sericordia Dei in aeternum, & in saeculum saeculi. Et non solum
 haec virtus potioris est actus ad merē dum per illam nimiru cora
 Sanct. ij. pars. bb 3 Deo,

Eccle. xi

Isai. 19.

D. Chryso.
homil. 79.
sup. Matthe.

Colos. 3.

D. Thom.
2. 2. q. 30. ar.
tic. 4.

Ose. 12.

Psal. 51.

Hebra. 13. Deo, sed etiā ad reportandum ex demonibus victoriā. Et ita vbi nos legimus: Caritas fraternitatis maneat in vobis, & hospitalitatem nolite obliuisci, per hanc enim placuerūt quidā, alia trāslatio habet: Per hanc enim latuerūt quidam. Et sic est etiā in contextu Græco. Vbi denotatur charitatē fraternalē, & hospitalitatē scūtū esse, quo iusti ita cooperiuntur, & protegūtur, vt vix a demonibus cerari possint, quotidie, vt noceant, insidias parantibus.

Et de his omnibus virginibus ait spōsus *Dormitauerunt, & dormierunt*, videlicet, per totius vitæ tempus, quod Deus illis cōcessit. Nā siue grauius, aut leuiter omnes delinquant. Ideo ne miremini cum in seruis Dei aliquos defectus videritis, quinimo mirari debemus, & ingentes gratias agere Deo, eiusq; bonitatem glorificare, cū absq; imperfectionibus, & miserijs quosdā viderim⁹. Nam dicite obsecro de quo nā plus admiraremini, si capitalē fluiuium rapido cursu deorsum fluere videretis, aut aliū cernere retentū, & non dilabi? Equidē mirabilius esset cernere fluiuium nō dilabi. Omnes quasi aqua dilabimur, dixit quædam mulier *Damidi*. Hoc est, omnes sumus quidā fluiuij, & per naturā corruptā ad malū propensi. Vnde plus admirandū nobis est si hominē in virtute constantem videamus, quā alium in peccatū prolapsū. Vt autem deorsum non defluamus misericordiarū pater, plurima gratiæ suæ retinacula, id est, (*presas*) ponit, eius siquidem præcepta, conciones, impulsus, flagella, deniq; beneficia omnia retinacula sunt, quæ nos detinent, ne appetitū, & passionū nostrarum fluentia sequamur. Et nihilominus sensualitatis impetustā magnus rapidusq; est, q̄ multihæc retinacula rumpunt, & laxis habenis vitijs se cōmittunt. De quibus absolute dicere possum⁹, q̄ dormierūt. Et quod terribilius est q̄ moleste ferūt si excitantur. Forte alicui vestrū somniasse cōtingit copiosa pecuniæ thesaurum se inuenisse, & superuenit amicus, qui dormientem excitat, & indignat⁹ dicit: Age Dñe, quia a dulci & suauī somno me excitasti. Hæc & hæc somniabam. Cui ille: Non ne hoc figmentum esse vides? Rēste noui id, quod somniabā figmentum esse, attamen ingenti gaudio afficior his somnijs. O peccator amens & cæce, hæc voluptates, pompæ, & conuiuia, quibus delectaris, somnia sunt, & ridiculę res, & graue molesteq; fers cū prædicatores suis concionibus, & proximis suis correctionibus, & monitis salubribus, ab hoc graui somno te excitare nituntur, quia his figmentis

mentis & somnijs plurimum delectaris, & excitari nolles, vnde iterum sopiris, & somniare denuo incipis.

At quando non putas adimplebitur quod summa veritas hic dicit, scilicet: *Media autem nocte clamor factus est. Ecce sponsus venit, exite obviam ei.* In mediæ noctis clamore denotatur, q̄ cum homines non putant solet mors superuenire, & hora intrandi in strictum iudicium cum Deo. Vnde Diuus Paulus illam fari comparat, qui intempesta nocte, cum eius aduentus non suspicatur, nec sentiri possit aduenit, his verbis: *Ipsi enim scitis, quia dies dormini sicut fur in nocte, ita veniet.* Cum enim dixerint, pax & securitas tunc repentinus eis (scilicet peccatoribus) superueniet interitus, & non effugient. Id miseri tunc facient, cum illis quatuor rebus oblectos se viderint. De quibus Beatus Bernardus ait. *Quid horribilius morte? quid terribilius iudicio? quid miserabilius gehenna? quid iucundius gloria?* Ibi timor amittendī gloriam illos anget, & timor in hæc tria horribilia incidendi. Et cum absq; oleo se repererint incipient tunc illud inquirere, & non inueniēt, quia in pœnam delictorum suorum non inquiret illud, sicut oportet. Vnde Diuus Augustinus ait: *Cum vult improbus homo non potest, quia quando potuit noluit. Ideo per malum velle perdidit bonū posse.* Et alibi dicit: *Non facile inueniuntur in aduersitate præsidia, quæ non fuerunt in pace quærita.* Ideoque concludit Dominus dicens: *Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam.* Sicut nauæ nauis instrumēta, id est, (*las xarcias*) tranquillo tempore parant, & reficiunt, ne inopinante in eos tempestas irruat.

37. Canitur hoc sacrum Euangelium in hodierna solennitate Beate virginis Clare: & est accommodatissimum huic festo. Quia, siquidem Euangelium non est quod de vna virgine tantum loquatur, sed de multis hoc recitetur vni, quæ solafecit quod aliæ quam plurimæ non fecerunt, & quæ plurimarum merita sortita est. Postquam Diuus Paulus magnum catalogum texuit multarum rerum, de quibus gloriari posset, subdidit dicens: *Quæ quidem retro sunt obliuiscens ad ea, quæ sunt priora extendens me ipsum ad destinatum prosequor brauium supernæ vocationis Dei in Christo Iesu.* Extendere se est seipsum excellere, & hominis limites pertransire in vitæ æternæ consequitione. Hunc diuini Aposto-

Iob. 29.

lum gloriosa virgo Clara imitata est, excedens se ipsam, (Y ha-28
xiendose mas que muger) diuino auxilio præuenta, & sicut in me-
 ritis se extendit, sic in præmio illam Deus extendit & prolon-
 gavit. Vnde cum Beato Iob dicere potuit: In nidulo meo mo-
 riar, & prolōgabo dies meos. Congruè satis religio sancta nidus
 appellatur. Nam quemadmodum nidificat auis ex pennis, foe-
 no, paleis, & alijs vilibus, & abiectis rebus: ita religio structa est
 ex rebus, quas mundus posthabet, & à se repellit, vt potè fame,
 subiectione, cilicio, & recollectione. Et quo plus quisque in hoc
 nidulo se mortificauerit, extendens, & prolongans seipsum, eò
 magis illum Deus prolongabit, hoc est, præmium augebit. De-
 sunt verba, quibus explicari possit quantum hæc pia virgo in
 hac sacra religione se mortificauit, quam imitari vos dominae re-
 ligiosæ magna obligatione astringimini, siquidem in eius nido
 estis. Mos erat legis antiquæ, vt virgines, quæ in templo cōmo-
 rabantur animalium pellibus, quæ in eodem templo Domino
 oblata fuerant, calcearentur. Et nunc par est, vt sanctæ, & Deo
 dicatæ virgines affectionum pedes cum memoria sanctorū ex-
 emplorum seruorum Dei qui in eisdem religionibus, in quibus
 ipsæ commorantur Deo oblata fuerunt, quia hæc sancta eorum
 exempla per illas pelles significata fuerunt: & vestras affectio-
 nes in eis collocantes in eorū imitatione perseuerabitis. Refert
 Valerius Maximus, quod vrbe Roma à Gallis capta, cū Vesta-
 les virgines simulacra deorum ex hostibus excepta traducerēt,
 in oppidum Cære potissimum conuenerunt. Vbi Cæretani eos
 qui vna cum sacris æterno que Vestæ igne ad se profugerant, com-
 miter hospitio susceperūt, donec à Gallis ciuitas per Camillum
 liberata fuit. In cuius beneficii memoriam Romani præstiterūt
 vt omnis diuinus cultus cæremonia à Cære dicerentur. Ecce
 quantum Gentiles virgines reuerentur: & nunc æquum est, vt
 vos plus nimium æstimemus, siquidem superni Imperatoris Ie-
 su Christi sponsæ estis.

Cæterū, vt vos moncamus, & exhortemur oportet, dicentes,
*Prudentes virgines aptate vestras lampades ecce sponsus venit, excite omnia
 ei.* Verè prudentes, quæ mundum propter Dominum reliqui-
 stis, & pro æternis temporales, & breues voluptates commuta-
 stis, & graue matrimonij onus à vobis repulistis, & duram serui-
 tutem seculi pomparum propter libertatē spiritus abiectis, &
 noluitis

Valerius
 Max. libr.
 3. c. 1.

3 noluitis mortalis hominis ancillas esse, vt illi, qui iustorum vita
 est desponsaremini. Vtinam, atq; iterum vtinā, quid reliquistis,
 & quid elegistis, perfectè intelligeretis: vt iq; diuinam celsitudi-
 nem pro tā singulari beneficio glorificare, non saturaremini. Et
 siquidem prudentes estis, aptate vestras lampades. Hoc vnicum
 & singulare munus vestrum est. Ad hoc vos ibi recepistis, ob id
 Deo vos consecratis. Nulla alia vobis est cura, nec filios alere,
 nec viro placere, nec familiæ providere. Quid ergo respondebi-
 tis, si in vltima hora vestre lampades absq; oleo repertæ fuerint?
 quam excusationē de hac negligentia reddetis? Studete ergo, vt
 in vestris lampadibus, amoris ignis, deuotionis oleum, denique
 bonæ famæ lumen nō desit, & sic lampades vestras à terra leua-
 te. Res notatu digna est, quòd sermonē hic Dominus faciens de
 3 virginibus, dixit, lampades illas habere. At alibi de seruis loquens
 dixit: Et lucernæ ardentes in manibus vestris. In quo significare
 voluit vnū discrimen inter alia, quæ inter hominēs, & mulieres
 versantur esse, foeminas sicut lampades vitreas esse, fragiles, quæ
 quam primū offendūt, frangūtur, & oleū effunditur. Ideo oportet,
 vt à terra leuatę sint corā sanctissimo sacramento, vt securio-
 res sint. Ita foeminas, ne frangātur aliquo peccato, & deuotionis
 gratiæ q; oleum fundatur omnem terrenam conuersationem fu-
 gere oportet, & orationi simul, & contemplationi vacare stude-
 re coram Deo. Homines verò sunt sicut lucernæ & faculæ accē-
 sæ, quæ vim habent ad resistendum ventis. Ita q; quanuis diu, no-
 ctuq; per vicos accēse portentur, nō extinguūtur. Sic viri Apo-
 stolici discurrentes per mundū, & cum peccatoribus conuersa-
 3 tes ad illuminandum eos diuini amoris ignem conseruant, & san-
 cti exempli splendorem emittunt, & fortitudinem habent ad re-
 sistendum contradictionibus, quæ eis se offerunt absq; eo quòd
 extinguantur. Et siquidem corda vestra, o prudentes virgines,
 lampades fragiles sunt, vigilem curam adhibete, illas hoc modo
 conseruare. Attendite præterea, quòd noctuæ, quæ circum lam-
 padēs volitant, solent oleum lingere, lampadesq; extinguere. Ita
 contingit ad monialium conuentus infernales noctuas volitare,
 videlicet, homines sensuales, & profanos, qui à Sathana & à pro-
 prijs appetitibus impulsī Christi sponsas contaminare nitūtur,
 & oleum virtutis earum imbibere. O Christe Angelorum glo-
 ria, sponse dulcissime virginum, benedicta sit patientia tua, qui
 sic

Luc. 11.

sic pateris, ut tuæ diuinæ celsitudini tam ingens contumelia inferatur. At si ipsi non se emendauerint, certo sciant æternis supplicijs puniendos esse. Cauete ergo, o superni domini sponsæ, ne has noctuas accedere patiamini. Sed potius in omni integritate & puritate corporis & animæ conseruari satagite, ut plenæ gratiæ ingredi mereamini cum illo ad nuptias gloriæ: ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

I N C O M M V N I
sanctarum Mulierum, &
 maximè pro Beata Anna
 Concio prima.

Simile est Regnum cælorum thesauro abscondito in agro &c. Matth. 13.



VO plus aliqua res hominibus necessaria; & in se pretiosior est tanto maiori cura, & sollicitudine ab eis inquiri solet. Hac ratione diuinus Apostolus Paulus, ut in Actibus habetur nixus est Atheniensibus persuadere, ut Deum qui summum bonum est, & nobis maximè necessariū totis viribus, & industria inquireret, his verbis dicens: Quærere (scilicet, oportet) Deum, si forte attrectent eum, aut inueniant, quāuis nō longe sit ab vno quoq; nostrū in ipso enim viuimus, mouemur, & sumus. Pisces, nisi in aqua nō mouentur, neq; aues nisi in aere volitant & astra in firmamento propriū esse, & locū habent, homines vero, neque moueri, nec viuere nec esse absq; Deo possunt: vn de illum diligēter inquirere maximè necessariū sibi est. Propterea Christus verus Deus in hac parabola, thesauro abscondito, & gemmæ pretiosæ se comparat, ad denotandum se esse thesaurum, qui animas nostras dat, & gemma, quæ eas ornat, & pulchras efficit. Vnde Diuus Paulus verba de illo faciēs ait: In quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi. Cum autē in Christo Domino omnes thesauri sint reconditi, nullus terrenus thesau

Act. 17.

Simile

Colos. 2.

thesaurus sufficit ad satisfaciendum necessitatibus, quibus homo subiacet, præter ipsum. Nullus enim thesaurus visum tibi restituere sufficit, si cæcus es, nec ad vitam renouare, si es mortuus, nec opem ferre in afflictionibus innumeris, nisi ipse. Quondam Hebræis duo celeberrima nomina fuerunt, quibus Deum appellabāt. Alterum Iehoua, alterum vero Sadai. Iehoua, id est, qui est, esse Deum infinitum significat. Sadai, id est, qui sufficit, sufficiētiam, quæ in illo est, denotat. Primum nomē, scilicet, Iehoua, illi conuenit, quatenus rerum omnium principium est. Sadai verò ei adscribitur, quatenus vltimus earum est finis. Quia rationi vltimi finis competit, ut sit solus sufficiens ad perfectionem, & foelicitatem omnium. Vnde intelligetis quantum aberrant, qui foelicitatem extra Deum in creaturis inquirunt. Ideo Beatus Augustinus ait: Quærite, quod quæritis, sed ibi non est vbi quæritis. Quomodo vita beata erit, vbi non est vita? Nam etsi aliquā delectationem & suauitatem in creaturis Deus constituit, hoc ita disposuit, ut hac saltem via homines excitarentur ad inquirendum suauitatem æterni gaudij, non autem, ut eis verum gaudium cordi præbere possent. Hinc Regius David cecinit, dicens: Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te. Perfecisti eis, qui sperant in te in conspectu filiorum hominū. Id est, si tantam dulcedinē, o Domine, pulchritudinem, & gustum in creaturis posuisti, quod quidē omnibus commune fecisti, quanta erit dulcedo, pulchritudo, & gaudium quod te diligentibus seruasti? Propter cuius immensitatem nihil aliud sanctus Prophetas facit, quā illud admirari quod verbis satis exprimere nō poterat, dicens: Quā magna multitudo dulcedinis tuæ, &c. Vnde qui in creaturarū dulcedine tanquā in vltimo sine gradu sibi ut, tā fatui sunt, quasi qui aliquē inquirat, & quā primū vestigia eius offendit, satisfactus manet, nec vltius progreditur, ut illum, cuius vestigia illa sunt inquirat. Aut sicut ille, qui vmbra elegantē conspiciens diceret: O quam elegans vmbra & ex illi aspectu gaudio superflusus nō se conuerteret, ut illū cuius est vmbra intueret, qui ipsam pulchritudine nimium excellit. Hos appellat Spiritus sanctus (Hōbres por demas) & vanos, dicens: Vanus autem sunt homines, in quibus non subest sciētia Dei, & de his, quæ videntur bona non potuerunt intelligere eum, qui est, nec operibus eius attendentes agnouerunt, quis esset artifex.

B. Augu.

Psal. 30.

Simile

Sap. 13.

Non

D. Augu.

Non sic Beatus Augustinus faciebat, cum dicebat: Si tanta tribuis nobis in carcere, quid dabis in patria? Si tanta tribuis amicis, & inimicis, quid est quod reseruasti solis amicis? De quodam celeberrimo pictore legitur equam ita apprimere depinxisse, ut equi praeterentes illam intuentes hinnirent. Alter famosissimus pictor Zeuxis nomine, uas a vite pendentes tanto successu, id est, (Al proprio) depinxit, ut ad eas aues aduolarent, veras esse existimantes. Dicite si iter vobis agendum esset, nunquid ad equitandum illam equam assumeretis? Minime. Non videtis ad viuum depictam esse? Quid nostra? dicetis, si quidem depicta tantum est. Quod si fame confecti essetis, nunquid manum ad illas uas mitteretis? Neutiquam. Quid? nonne omnes veras apparere dicunt? Quid nostra si vera non sunt. Omnes mundi huius creaturae quantumuis speciosae, pulchraeque appareant, sunt velut picture, quae etsi exteriores sensus delectant, nullo prorsus gustu, satietate, siue requie animam afficiunt. Verum est tamen, quod sicut per illas perfectas imagines, & picturas, artificis excellentia dignoscitur, ita per excellentiam creaturarum conditoris excellentia conspicitur, ex quo anima ipsa diuini amoris igne exardescit. Si eques amicus vester in domum vestram diuerteret, & pro cubiculo, & lecto in stabulum illum reciperetis cum equo, & pro cibo paleas, & hordeum illi praeberetis, quanta ignominia ille afficeretur? Quandoquidem, si equo ipsa sufficiant, non tamen equiti. Corpus & anima habent se sicut equus & eques. Anima est eques, corpus vero equus, & haec omnia terrena paleae & hordeum sunt equo, id est, corpori duntaxat conuenientia, quia corpus tantum reficiunt & delectant, quae animae magis improporcionata sunt quam paleae & hordeum equiti. Ingenti ergo iniuria animam vestram afficitis, dum verum cibum, quo alitur, & verum thesaurum, quo ditatur, qui est Deus non inquiritis. Sed sciatis oportet vnamquamque rem in proprio loco inquiri debere. Non enim pisces in luco, nec lepores in fluuio reperiuntur, sed in aqua pisces, in luco lepores inveniuntur. Sic non reperitur Deus in voluptatibus, neque in dissensionibus, nec in ambitionibus seu cupiditatibus, ibi enim Deum inquirere, est in luco pisces capere, & in aqua lepores velle venari. Ut autem illum inueniatis, inquirendus est in poenitentia, in ieiunio, in paupertate spiritus, & in sanctae orationis studio. Hoc mystice significat quod

Simile.

/

/

9 cat quod sanctus David cecinit, dicens: Ecce audiuimus eam (scilicet maiestatem Dei in Arca foederis figuratam) in Ephrata, in uenimus eam in campis sylvae. In Ephrata, id est, in abundantia Dei voces recte audiuntur, quia non est status, quantumuis profanus, & dissolutus, in quo diuinae inspirationes non audiuntur, quae sunt voces, quibus cor Deus alloquitur. Caeterum ubi reperitur in Campis Sylvae, videlicet, in vitae poenitentis asperitate. Hic est ager, de quo in hodierno sacro euangelio dicitur, Simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro. Quia in hac sancta militanti ecclesia sub paupertate, fame, & laborum tolerantia hic thesaurus latet, tandem absconditus est ubi nullus omnino id cogitaret, nisi Deus ipse assereret. Fortè vobis contingit per agrum saepe transisse, in cuius superficie nihil vidistis, praeter 10 quam ipsius terrae ariditatem, & deformitatem. Postea ingentem thesaurum inde educi videntes admirati dicitis: quis vnquam putaret talem thesaurum ibi abscondum esse? Similiter, quis diceret, sub fame, cilicio, paupertate, denique alijs rebus vilibus, & deformibus tam ingentem, & opimum thesaurum, qualis est Deus latere, nisi ipsemet proprio ore asseruisset. Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Hic est ager, quem illa pia mulier emit, de qua in Prouerbijs dicitur: Considerauit agrum, & emit illum. Vbi ponderatione dignum est, illam prius eum considerasse quam emeret. Inter bonorum, & malorum emptiones hoc discrimen versatur, quod mali (Compran a carga cerrada) (ut aiunt) quid emant non considerantes. Nam vitam consumunt, & ingentes labores atque afflictiones tolerant, ut res mundi emant: at verò quid sibi lucentur mortem, videlicet, & gehennam non considerant. Rusticum, qui ad caenam inuitatus ire renuit respondisse dicitur: Quinque iuga bouum emi, eo probare illa. Ex quo patet, quod prius emit, quam illa experiretur. Haec est peccatorum caecitas. O miseri homines, cur non consideratis honores, voluptates, & diuitias, quas tanto labore & sudore emitis ad vestram damnationem esse? (O sancta Maria (en ora,) quid peccato restolerant, ut appetitus suos compleant, & haec terrea obtineant (Y todo lo dan por bien empleado.) De Hebraeis Propheta Oseas inquit: Super capita montium sacrificabant, & super colles accendebant thymiana. In quo denotatur, quanta defatigatione & lasa

Psal. 131.

Simile.

Matth. 5.

Prou. 30.

Luc. 14.

Ose. 4.

Psal. 54.

& lassitudine, & eam sui dispendio iniqui Sathanae deseruunt: i
Hoc etiam sanctus Dauid asserit, dicens: Die ac nocte circunda-
bit eam super murum eius iniquitas, & labor in medio eius, & in-
iustitia. Eleganter ait: In medio eius labor, quia etsi peccato-
res in executione voluptatum suarum ingenti delectatione affi-
ci videntur, intus tamen eos conscientia remordet, & labor, at-
que tristitia intus causatur. Quem admodum intra pruna os inue-
nies, cuius nucleus amarisimus est, quamvis ex tenuis fructus dul-
cedine quadam gustum afficiat: Similiter peccata in superficie
aliquam dulcedinem praefertunt, Intra seclus vero omnia vanitas
amaritudo, & afflictio sunt. Vnde in Apocalypsi dicitur: Non
habere quietem die ac nocte, qui adorauerunt bestiam, & imagi-
nem eius. Non ab re dicemus imaginem bestiae peccati esse,
quia ipsa prima fuit, quae hanc imaginem depinxit, & quotidie
in cordibus hominum depingere studet. Vnde sicut dicitur: Hec
imago est Michaelis, qui illam depinxit, ita peccatum Sathanae
(qui est bestia illa) imago dicitur, quia illam depingit. Et per
Isaiam dicit Dominus: Ego ipse sum, qui delebo iniquitates tuas, & Re-
gius Dauid ait: Delebo iniquitates meas, & planum est non dele-
ri, nisi quod est depictum. Ergo si iniquitates delentur, depi-
ctae sunt, & de illis, qui bestiam adorant, & eius imaginem quod
est peccatum inquit sacer textus, quod non habet quietem die,
ac nocte. Hi labores pretium sunt, quod miseris suorum appetituum
executionem emunt, & simul gehennam, non considerantes
quid emant magis, quam si bruta animalia essent. Non sic ani-
ma sancta facit, sed considerat agitur, & emittit eum.

Simile.

Apos. 14.

Isai. 4.

Psal. 50.

Dicit praeterea sanctum Evangelium: Quem qui inuenit hominem
scandit. Statim, ut homo ille thesaurum inuenit, ne sibi furaretur
illum abscondit. Vbi Diuus Gregorius ait: In praesenti etenim
vita quasi in via sumus, qua ad patriam pergimus. Maligni autem
spiritus iter nostrum, quasi quidam latrones, ubi obsident. Depre-
dandi ergo desiderat, qui thesaurum publice portat in via. Hoc au-
tem dico, non, ut proximi opera nostra bona non videant (cum
scriptum sit: Videant opera vestra bona, & glorificent patrem
vestrum qui in caelis est) sed, ut per hoc, quod agimus, laudes ex-
terius non quaramus, sicut autem sit opus in publico, quatenus in-
tento maneat in occulto. Haec ille. Sic, ut nos Deus premiaret ho-
minum suffragia acciperet, id est (Venera de Romanos videtur) sicut in
electione

D. Greg. in
homilia hu-
ius Euange-
lij.

electione prelati, aut in cathedra provisione suffragandi mos
est, tunc opus esset in omnibus placere. At si quidem Deo non est
habenda ratio praeterquam de illis, quae in nostris conscientijs in-
uenerit, vanitas ingens est de hominum iudicijs rationem habe-
re. Rationis stricta tempore fratrum cum solo Deo solus ingredi
debes. Ideo illi soli placeat, atque seruire studeas. Quid prodest
si multi te oculum veteri proclamant, si tamen conscientiam tuam
corrupta, & labefacta cum Deo inuenit? Ideo q; diuinus Apo-
stolus ait: Mihi autem promissum est, ut a vobis iudicet, aut ab
humano die, qui autem iudicat me Dominus est. Quis tam stu-
pidus & amens esset, qui si preciosum lapidem inueniret, rustico,
aut rudi homini traderet, ut illum appretiare? Quis ergo mundo
rusticior, qui bonorum operum valorem non cognoscit? Ergo ne-
gadeso stupidus, & amens, si verius manibus virtutes tuas tradas,
ut illas affinet, & appretiet, sed potius in manus Dei illas statue
qui eorum valorem scit. Qui aequatis hastis certat, plus ad iudi-
ces, in quorum manibus brauium est, attendit, quam ad insipientis
populi dicta: Et si quidem credimus id, quod Regius Dauid ait: Psal. 13.
Dominus de caelo prospexit super filios hominum, ut videat, si
est intelligens, aut requirit Deum, h deniq; qualiter pugnemus
considerat, & quo modo passiones nostras debellamus, ut nobis
coram secundum merita nostra tanquam rectissimus iudex tri-
buet, in illum oculos nostros collocemus, & ei attentione preste-
mus hominum sententias non attendentes. Sic Propheta Hieremias
clamabat: Turantem Domine Sabaoth (scilicet, es) qui iudicas iu-
ste, & probas renes & corda, tibi enim reuelavi causam meam. Per
pendite verbum illud, Tibi, tibi Domine rectissimo iudici, & non ho-
minibus reuelavi causam meam. Et, ut melius huius rei scopum
atingatis, studete id facere, quod prudens viator dum longum
iter agere parat, qui numos aureos, & selectos in crumenam mit-
tit, & in sinu abscondit. Pro tempore vero contineris, ad soluendum
cauponibus, & stabularijs per diuersoria, alia monetam aeneam, &
minuta separatum in alia crumena paratam portat. Sic vos gerere
debetis discrimine statuendum inter obseruantiam preceptorum, & co-
silio. Nam quod attinet ad precepta, vult Deus, ut publice illa
obseruetis. Haec est pecunia minuta, qua per huius mundi diuer-
soria impendere debetis, debita proximis vestris per bona exem-
pla soluentes. Vnde si quis alij lapidem impingit, aut aliqua
alia

1. Cor. 4.

Simile.

Simile.

Psal. 13.

Hiere. 17.

Simile.

alia contumelia hic ab illo afficitur, obligatus manet taliter erga, & iniuriam sibi illatam se habere, vt omnes adstantes cognoscant, & etiam vtriusque cognati illum vindiectam non appetere: quin imo iniuriam ex animo illi remittere, & cum eo reconciliari velle. Ceterum quicquid consilij est, vt potest, cilicium induere, flagellis carnem reprimere, orationi prolixè vacare, ieiunia extraordinaria seruare, & huiusmodi alia, hæc abscondite, & secreto fieri opus est. Quia sunt aurei, qui in sinu absconditi gestari debent; quæ cum opus fuerit, vt reuelentur, quibus vix Deus nouit innotescant. Etiam abscondere hominem thesaurum, quem inuenit, ne illum perdat significat, quod si aliquam sanctam inspirationem, & bonum desiderium cordi tuo Spiritus sanctus impressit, ne ipsum secretum alijs reueles, quia si parentibus, aut amico dixeris, te velle mundo renunciare, & religionis habitum induere, ibi que thesaurum illum libere possidere, obstabunt tibi ne id exequaris. Si dicis iniuriam tibi illatam velle remittere, non decrit, qui obstat, & ne tale facias admoneat, dicens ignominiam esse, si honori tuo non satisfacias. Si dicis alienum te velle restituere, respondebit tibi coniuux tua, & dicet: quodnam patrimonium filijs tuis relinques? Ideo que si thesauro ipso frui desideras illum absconde. Quondam Gedeon precepit Deus, dicens: Tolle taurum patris tui, destruesque aram Baal, quæ est patris tui, & nemus quod circa aram est, succide, & ædificabis altare Domino Deo tuo. Tolleque taurum, & offeres holocaustum. Et subdidit statim faceret textus. Assumptis ergo Gedeon decem viris de seruis suis, fecit sicut preceperat ei Dominus. Timens autem dominum patris sui, & homines illius ciuitatis per diem noluit facere, sed omnia nocte compleuit. Quid conuenientius afferri posset, vt discas fratres sancta desideria, quæ concepisti milleferis (vt aiunt) in corde clausa seruare, ne alijs innotescant? Huius fortissimi, & maxime si retinueris zelo Dei cincti industria nos docet, quam cautionem adhibere, & quantum perhorrescere debemus, ne domestici, aut familiares nostri pia desideria, & sancta proposita intelligant, ne nobis impedimento sint, quominus illa impleamus: Cum Deus, o frater, barbas animæ tuæ pulsauerit, & obtemperare illi volueris, & altare Baal, quod in corde tuo erectum habes, destruere volueris, in quo sacrificia demonis offeris, & alterum aliquid erigere ad libandū Deo, nec ita manifestes Idolo

idololatri, sed quæ primū poteris id opere exequere nocte, cū nemo videat, hoc est, secreto, & abscondite. Attende, quid idololatræ illi fecerunt, postquam eis innotuit Gedeon altare destruxisse. Qui dixerunt ad Ioas: Produc filium tuum, vt moriatur, quia destruxit aram Baal, & succidit nemus: quid si illum destruentem & succidentem cernerent? Idem re ipsa hodie contingit, quod tres quatuorve socij, & amici tui murmurant, quia te cum aduersario tuo confederasti, aut si humilitatis opus fecisti, quid si scirent, quod facere intendebas antequam illud exequutus fuisses?

Et præ gaudio illius vadit, & vedit vniuersa, quæ habet, & emit agrum illum. O quanto gaudio, & lætitia innumeri tam viri, quæ femine se à bonis suis temporalibus expedierunt & denique vita multæ stati sunt, vt hunc pretiosissimum thesaurum inuenirēt, atque obtinerent. Si hic, v. g. ager esset, qui iudicio humano nullius pretij seu valoris esset, & aliquis thesaurum ibi absconditum esse cognoscens, vniuersa bona, quæ possidet venderet, vt agrum illum emeret, alij quibus mysterium nondum innotuisset illud subsannarent, dicerentque: Quid rem tam vilem tanti appendis? Solus emptor lætus esset, quasi qui rectè nouerat (quan bren empleado eratodo) dummodo ingentē thesaurum tibi latētem obtineret. Denique alij thesaurum educi intuentes, quam falsa, & inania eorum iudicia essent cognoscerent. Hoc modo infideles & tyranni Christianos subsannabant, & insanos illos esse putabant, videntes illos tam lætè, & iucunde terrenis bonis renuntiare, & a quo animo horribilia tormenta pro Christi amore tolerare. Vnde in inferno id fatentur dicentes: Nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam, & finem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos fors illorum est. Notabile quidem est, vt de hoc homine dicatur, quod vadit, & vendit vniuersa, quæ habet, qui ne aciculam quidem retinuit, quin venderet, id est, (nole quedoni con vn solo alfiler.) Heu dolor quam pauci inueniuntur huiusmodi. Nonnullos reperies, qui rem sacram audiunt, conciones frequētant, sanctissimam eucharistiam accipiunt, assiduas preces fundunt, & simul proximis detrahunt, vicos perambulant, ludo, & aleis vacant, & effrenatè loquuntur. Hi non vendunt omnia, quæ habent, vt thesaurum hunc emant. In Numeris præcipiebat Deus Naza-

Simile

Sapi. 5.

Num. 6.

Iud. 6.

rais, statim, ut eius cultui dedicarentur, vino & omni quod inebriare posset abstinerent. Et non tantum hoc illis est prohibitum, sed etiam sacer textus subdidit: A detum ex vino, & ex qua libet alia potione, & quidquid de vua exprimitur non bibent. Vnas recentes, siccasque non comedent. Et rursus addit: Quicquid ex vinea esse potest, ab vua passa vsque ad acinum non comedent. (*Valame la beatissima Trinitas con tanta menudencia.*) Nimirum, ut Deus precipere, ne vua passa, nec etiam acina, quae sunt granula earum comederentur? Maxime. Nam haec omnia poterant in memoriam vinum reuocare. Et ideo illis uti prohibuit ne saltim recordarentur illi eius, quod homines inebriat, & a se alienat. In quo significatum est, non solum hominem peccato inebriandum non esse, verum etiam fugere debere quicquid ad illud eum ferre potest. Quid prodest frater, si dicas: Non aliena rapio, non occido, si tamen ex alia parte iudicij temerarij, & negligentij erga domesticos, denique alijs quam plurimis miserij plenus es? Quondam Sauli Deus precipere dicens: Vade, & percutere Amalech, & demolire vniuersa eius, non parcas ei, & non concupiscas ex rebus ipsius aliquid. Qui, etsi plurima euerit quae Deus illi imperauerat, non tamen vniuersa. Ideo propheta Samuel dixit ei: Pro eo quod abiecasti sermonem Domini, abiecit te dominus. O quantis haec sententia inferetur, quia, etsi ab aliquibus malis se continerent non tamen ab omnibus. Quid, dicito, tibi prodest non rapere, & non occidere, si alijs quam plurimis peccatis inuolutus es, ut pote passionibus tuis, & propria voluntate plenus? Nonne scriptum esse audisti: Qui offendit in vno factus est omnium reus? Et tu soror sciensiuenem illum vicum perambulantem, te quoties intuetur concupiscere, nec vis hoc scandalum tollere, sed e fenestra cachinnos soluere: notum tibi facio, quod propter hoc tantum condemnaberis, quamuis alia peccata non commiseris. Omnia soror vendere debes propter thesaurum hunc, visum, consortia, & risum solutum propter illum, qui pro te totum se dedit. Hoc etiam in Leuitico significatum est, vbi Deus precipere masculum immaculatum sibi offerri. Itaque animal sibi immolandum non foemineum nec diuersorum colorum futurum erat: hoc enim significat immaculatum. In quo

docemur,

27 docemur, ut qui Deo sacrificandus est, non debet esse effoemineus, ignauus, seu inconstans, qui mox terga vertat, sed fortis, viri lique corde. Et precipiens Dominus, ne varios colores haberet hoc ad vnitatem exercitiorum applicari potest: nam oportet seruum Dei, ut vnum exercitium eligat & in illo perseveret. Et ita secundum Beati Bonaventurae sententiam perfectionis culmen cito pertinet, sicut viator cito conficit iter, quamuis pedetentim incedat, si quotidie iter agendo perseverat. Et quemadmodum canis venatico, cui plures lepores occurrunt contingit, qui modo vnum, modo alium aggrediens nullum vsque in finem sectatur, & sic nullum capit: ita D. Gregorius ait, animum hominis mentem que hinc inde vagantem plura appetendo, plura inquirendo nihil ad finem vsque perducere. Ideo Spiritus sanctus vnum quod 28 que nostrum admonet, dicens: Fili, ne in multis sint actus tui. Et hoc est animal immaculatum esse: videlicet, vnus non autem versicoloris. Ceterum secundum propositum nostrum loquendo, quod animal versicolor non sit denotat virum iustum vnus duntaxat propositi, & desiderij esse debere, scilicet, placendi seruiendi que Deo, & reliqua omnia desideria, & proposita, quae huic non ad stipulantur, & fauent, vendere debet, & se ab eis alienare, ut hunc thesaurum obtineat. Hoc sacrum Euangelium satis congrue in hodierna solennitate Beatissimae Annegantur: si quidem cuiusdam fertilissimi agri domina ipsa fuit, in quo infiniti pretij thesaurus absconditus erat. Ager hic est sacratissima virgo Domina nostra, & thesaurus, qui in ea fuit absconditus, Christus verus Deus & homo est. Et Beata Anna hunc 29 agrum, atque diuinum thesaurum possedit quando quidem sacratissimae virginis mater fuit, & huius caelestis imperatoris auia. Apud sacras literas quatuor Annas fuisse legitur. Prior Samuelis mater fuit, quae ut sacra historia refert, vberimis lachrymis benedictionis fructum, videlicet, Samuelem a domino impetrauit. Secunda Anna fuit mater Tobiae, quae etiam copiosis lachrymis filij sui absentiam proloxit. De Tertia fit mentio in Euangelio, vbi dicitur. Erat Anna prophetissa filia Phanael, & haec vidua vsque ad annos octoginta quatuor, quae non discedebat de templo ieiunijs, & obsecrationibus seruiens nocte ac die. Haec Sancta Foemina Christum Redemptorem nostrum in vtris matris eius sacratissimae ceruicem eruit, quando

cc a

illum

D. Bonas.

Simile.

Eccle. 11.

D. Grego.

1. Reg. 15.

1. Reg. 15.

Leuit. 15.

1. Reg. 15.

Tob. 10.

Luc. 20.

Simile.

illum obtulit in templo. Quarta Anna est hæc sanctissima matrona, quæ cæteras nimium excellit. Contingit pretiosam tapetum è Flandria asportari, quatuor Annas habens (sic enim præcipue tapeti partes dicuntur) & ementi illud mercator ait: Ecce Domine, quam bona hæc prior Anna est: Ecce quam bona secunda, & etiam tertia. Cæterum quarta hæc reliquis pretiosior, meliorque est, quia perfectiores figuras, atque labores habet. Ita hæc gloriosissima Anna cæteris pretiosior est. Si enim prior Anna assiduis lachrymis tam bonum fructum, qualis fuit Samuel, à Deo impetrauit, hæc vltima plurimis etiam lachrymis dum annis multis sterilis esset, mirabiliorem fructum qualis fuit Domina nostra obtinuit. Quod si secunda Anna Tobie mater lachrymis irremediabilibus filij sui absentiam luxit, plus nimis hæc gloriosa Anna sanctissimi pueri Iesus, & eius sacratissime matris absentiam luxit, cum propter impij Herodis persecutionem in Aegyptum fugerunt, vbi per septem annorum spatium commorati sunt. In quibus, verbis humanis exprimi nequit, quid hæc venerabilissima mulier sentiret, quantaque molestia afficeretur. Quod si tertia Anna meruit pretiosissimum puerum Iesum in vlnis sacratissime matris eius cernere, hæc beatissima Anna non semel, sed sæpe cum maxima reuerentia, dulcedine, & suauitate spiritus in suas benedictas vlnas suscipere meruit. Hoc nomen Anna quadruplici significata sortitur: significat enim gratam, misericordem, pacificam & liberalem: & hæc significata sunt secundum quadruplicem virtutem, quæ in coniugata femina micare debet, vt Salomon in hodierna epistola assignat, qua sancta illa mulier insignita erat. Prima est, vt sit viro sociata. Et ideo ait: Confidit in ea cor viri sui: scilicet, quia reddet ei bonum, & non malum omnibus diebus vitæ suæ. Singulari mulieris virtus est, sic se gerere erga virum suum, vt reddat ei pro malo bonum, non autem malum pro malo. Nam hac via sibi illum deuinciet, id est, (le garrara la voluntad.) & victoriam ab eo reportabit. Secunda virtus est quod sit erga domesticos misericors, & humana. Ideo ait: De nocte surrexit, deditque prædam domesticis suis, & cibaria ancillis suis. Tertia est, quod pacem cum vicinis gerat. Ideo ait: Laudent eam in portis operacius. Quarta est, quod sit pia & liberalis erga pauperes. Ideo ait: Manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pau-

Præcipue.

ad pauperem. Et hoc nomen Anna hæc omnia denotat, quæ omnia hæc gloriosa sancta perfecte habuit, vt secundum nomen eius, ita laus eius sit. De qua iure optimo verba illa dici possunt, scilicet, veni electa mea, & ponam in te thronum meum, in cuius visceribus tanquam in aula regia Deus maiestatis suæ solium, quæ eius mater sacratissima est, collocavit. Et quemadmodum regius thronus in aula varijs, & pretiosis auri, & ferici tapetibus collocatur: ita æquum fuit, quod siquidem Beata Anna futura erat aula, in qua thronus Dei, scilicet, beatissima virgo locandus erat diuersis virtutum tapetibus ornata esset. Hanc igitur gloriosam foeminam dilectissimi, vt singularem patronam habeamus, siquidem mater est matris nostræ Mariæ virginis, & nostri fidelissimi fratris Iesu Christi auia: & in nostris necessitatibus eius patrocinium imploremus eam deprecantes, vt vna cum sacratissima eius filia domina nostra coram diuina celsitudine gratiam nobis obtineat, cum qua gloria impetratur. Ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

In eodem Communi sanctarum Mulierum, Maxime pro Beata Elisabeth tertij ord. B. Francisci Concio Secunda.

Simile est Regnum cælorum thesauro abscondito in agro &c. Matth. 13.



X præcipuis, & maioribus miserijs, & calamitatibus, quibus nos miseri Adæ filij subiaceamus, vna est animi remissio, atque negligentia viam qua ad Deum itur, inquirendi. Hac miseria Regius David carere optabat, siquidem tanta vi & efficacia Deum deprecabatur dicens: Notam fac mihi viam, in qua ambulem, quia ad te leuavi animam meam. Quasi diceret: Obsecro te domine, vt viam, qua in cælum itur, mihi Sanct. ij. pars. cc 3 de-

Psal. 142.

Psal. 118.

D. Greg. in
homil. huius
Ewange.Gloss. supra.
3. Reg. 9.

Exod. 16.

demonstres, semitam, qua illac peruenitur edoceas me, quia nimo desiderio tecum in domo tua habitandi exardeo, & nollem viam, qua illuc pergitur, aberrare. Hoc eodē desiderio flagras alibi dicebat: utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas in omni tempore. Utinam quotidie simili spiritus seruore idem à Deo postularem. Hanc esse decebat nostram priorem deprecationem, quam primum electo mane surgimus: videlicet: utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas in omni tempore. Placeat tibi Deus meus mihi auxilium præstare, ut viæ meæ in tuæ sanctæ legis obseruantia semper dirigantur. Cæterum nostra peruersitas atque væcordia tanta est, ut rei adeo nobis conducibilis vix recordemur. Deus autem, ut pius pater diuersos modos, variasque vias querit, ut moueat nos ad hoc, ut exoptemus ad illum ire. Et videns nos terræ ita adhærere cupidos, se gloriamque suam diuersis rebus terrigenis comparat, ut saltem hac via corda nostra excitentur ad illum desiderandum: ut ex his, quæ animus nouit surgat ad incognita, quæ non nouit, ait Beatus Gregorius. Nam, si ludorum spectaculis, & alijs voluptatibus delectaris, aspice simile regnū cælorum esse homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Quod si thesauros ardentè affectas, attende simile esse regnum cælorum thesauro abscondito in agro. Si emptiones & contractus diligis animaduerte simile esse regnum cælorum homini negotiatori. O miserum illum, qui huiusmodi artificijs tantoque amore non utitur. Quid homines maiori ambitu, cura, & solitudine inquirunt, quam thesauros, & lapides pretiosos? His ergo Deus se comparat, ut ardentè illum inquiras, atque diligas. Ad nostræ tepiditatis confusionem referam quod dicit glossa in 3. Reg. 9. capit. de insula Ophir, ad quam serui Hiram cum seruis regis Salomonis se conferebant, ut aurum asportarent. Quæ insula auro abundat, tamen propter ferarum immanitatem, quibus inhabitatur in illam homines intrare non audent, nisi quam celeriter, & sic furtiue terram leonum vnguibus effosam colligunt, & mox terga vertunt, & naues intrant: ex qua terra in fornacem missa aurum educitur. Quid amplius dici posset de auaritate, qua homines aurum inquirunt, siquidem, ut illud obtineant tam ingenti periculo se exponunt? Et denique illud obtinentes acriori fame inhiant, quam antea. Nam, ut

5 Ecclesiasticus ait, Auarus non implebitur pecunia. Et diuinus Plato ait, cor eius esse, sicut vas cancellatum, id est, (agugrado) quod aqua impleri nequit. Et ad hoc illud Esaiæ alludit, scilicet: Repleta est terra auro, & argento. Non dixit: repletum est cor auari auro, & argento, quia istis nunquam satiatur, nec adimpletur. Auari supplicium patiuntur, quod poetæ fingunt filiabus Danaï, apud inferos præscriptum esse, nempe dolium pertusum aqua implere, e quo tantumdem effluat, quantum infundatur. Inde originem traxit prouerbium Dolium Danaïdum. Quod in auaros retorquetur, quorum auaritiæ nihil est satis. Si ergo seculi amor cum tanto vitæ discrimine, & periculo inter leones aurum inquit, quod nec satiare, neque adimplere cor valet, cur diuinus amor non inquires

6 Deum, qui valoris infiniti thesaurus est, & qui solus corda nostra, etsi inter plurimos labores constituta sint, satiare atque ditare sufficit? Anima nostra capacitatem infinitam passuam habet, eamque, nisi solus Deus nihil adimplere potest. In hoc sensu Diuus Augustinus exponit illud Genesios: Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram hoc est, secundum infinitatis meæ mensuram. Ideo Diuus Bernardus ait: Ad imaginem Dei facta est anima rationalis. Cæteris creaturis occupari potest, impleri non potest. Igitur dilectissimi omittite, omittite terrenum ipsam thesaurum, qui terræ scoria est, & ne tantum bonum propter ipsum perdat. Quondam Israelitico populo Sanctus Moyses dixit: Cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram, pro qua iurauit patribus tuis Abraham, Isaac, & Iacob & dederit tibi ciuitates magnas, & optimas, quas non ædificasti, domos plenas multarum opum, quas non extruxisti, vinea, & oliueta, quæ non plantasti, caue diligenter, ne obliuiscaris domini Dei tui. In quo sanctus vir significauit tantam ingentem humanam miseriam esse, quod ex bonis temporalibus à Deo acceptis solet homo occasionem sumere, ut benefactoris sui obliuiscatur, & quod eadē bona temporalia ligant, impediuntque hominem ne creatori & benefactori suo, sicut decet, obsequatur, ideo qui illa relinquit optime sapit. Quinimo dico vobis, sepe improbos ditari, fauorē Dei non esse, sed potius quædam supplicij tacitū modum. Vnde Sanctus Moyses murmuranti

populo dixit: Dabit vobis Deus vespere carnes edere, & mane panes in saturitate, eo quod audierit murmurationes vestras, quibus murmurati estis contra eum. Ecce quomodo id loco supplicij illis contulit. Ergo dilectissimi thesaurum, qui corda vestra fatiet inquirite, cuius possessio amorem horum, quæ tantum damnium vestris animabus afferunt, à vobis tollat. Nam bona temporalia non æstimantur nisi ab illis, qui spiritualia, & æterna non gustant. Vnde Diuinus Apostolus, vt singularis contemplatiuus, & quem cœlestia maximo gustu, & delectatione afficiebant, dixit: Quæ mihi fuerunt lucra hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta. Veruntamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi domini mei, propter quem omnia detrimentum feci. Ecce quomodo omnes mundi huius res contempserat, quia cœlestes degustauerat.

Ait ergo sanctum Euangelium: *Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro.* Hæc sacrosancta, & vniuersalis Ecclesia regnū cœlorū dicitur. Regnum appellatur, quia scepterū in ea Deus tenet, atq; etiam in ipsa colitur. Cœlorū vocatur, quia cœlū dicitur à celando, & in hac sancta Ecclesia omnia diuina mysteria fide celata sunt. Vnde quod sanctus Iob de vitæ nostre breuitate asserit possumus & nos de nobis metipsis affirmare, scilicet, quod transimus, quasi naues poma portantes. Qui poma in nauibus portant sceno, & paleis inuoluta ferunt, quæ nec oculis cerni, nec ore degustari possunt, eorū dūtaxat fragrantia odorq; sentitur. At mox, vt ad portum appellitur, paleas nauis tollunt, & poma illa discooperiunt, quorum pulchritudine delectatur visus, & eorum dulcedine reficitur gustus. Sic nos dum per mundi huius mare nauigamus diuinis mysterijs, quasi pomis onusti pergamus, eaq; tanquam paleis fide inuoluta portamus, quæ nec cernimus, nec degustamus, solum nos reficit odor, atque sustentat, videlicet, spes, in qua viuimus, sperantes quod aliquando hoc pretiosum pomum proprijs oculis intuebitur, atq; gustabimus. Idq; erit quando per mortem ab huius mundi nauis discendamus, & ad portum cœli securū appulerimus. Vbi fidei paleis semotis videbimus Deum sicuti est, eritq; cibus noster æternus, ex quo gustum, & suauitatem ineffabilem capiemus.

Thesauro abscondito. O Deus liberalitatis infinitæ, quid hoc Domine? Auarorum hominū propriū est thesauros suos nimirum abscon-

Philip. 3.

Iob. 9.

1. abscondere, & vnam quaque thecarum septem (vt aiunt) clauibus obserare, septemq; nodos crumenę iniicere. At domine tu, qui ipsamet magnificentia es, cur thesaurum tuum abscondis? Ad hoc respondeo thesaurum hunc Deum eiusque ineffabilem gloriam esse. Et dicitur absconditus, quia, etsi nimirum de illo loqui velimus nihil erit in cōparatione eius, quod est in se. Vnde sanctus Apostolus, tanquam testis oculatus dixit. Oculus non vidit nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit quæ præparauit Deus diligentibus illum. Et quauis Beatus Augustinus de hoc glorioso Apostolo ait, hunc thesaurum illum vidisse, quando (sicut ipse fatetur) raptus fuit in paradysum, cæterum quæ vidit nequiuit ore proferre. Quemadmodum, si in hoc templo quidam globus aureus esset, tam magnus, sicut ipsum templum recte ab ipso auri globus caperetur, cæterum per ostium educi non posset: similiter visio diuina, quando est in intellectu totam animam implet, at os exterius, quod est quasi ianua mentis illam non capit. Hoc est, verbis exprimi nequit. Præterea si sol tam magnus esset sicut firmamentum, & vniuersa terra plana esset, & crystallinis speculis strata, & sol refulgeret in specula illa, quem splendorem in illis efficeret? Quibus verbis id posset exprimi? Quanto ergo difficilius explicatu erit ille gloriæ splendor, vbi diuinus sol refulget in tam innumera specula crystallina, vt pote Angelos, & reliquos beatos spiritus? Ergo iure optimo ille thesaurus absconditus dicitur, siquidem verba desunt, quibus eius magnitudo & excellentia explicari possit. Vnde Beatus Thomas ait: quod

2. quauis Beati Deum comprehendant, non tamen totaliter, id est, omnibus modis, quibus comprehendendi potest. Qui talis ac tantus cum sit ad illum tamen adipiscendum vix mouemur, vt tam minimam diligentiam adhibeamus, qualis est diuinæ legis obseruantia, nec saltim ad illum efficaciter desiderandum accendimur. O detestabilem Christianæ gentis insaniam, qui talia credentes sic illa contempnunt. Per immensam Dei charitatem dilectissimi vos obsecro, ne patiamini, vt de vobis tale circumferatur.

Quem qui inuenit homo. Plurimum hic notare oportet, hunc hominem inuenisse thesaurum absque eo, quod illum inquireret, quia non dicitur illum quæsiuisse, sed inuenisse. In quo ostenditur,

1. Corin. 2.

D. Aug. 1.
de videndo
Deum.

2. Cor. 12.

Simile.

Simile.

D. Th. 1. p.
q. 11. art. 7.
ad. 1.

ditur, quod esse homo prædestinatus & vocatus nõ est propter eius merita, nec propter eius diligentiam, sed tantum propter infinitam Dei misericordiam. O quanta dilectissimi obligatione adstringimur nos, qui fidei dono insigniti sumus & in sacrosanctæ huius Ecclesiæ agro transpositi, vbi hic coelestis thesaurus inuenitur cum summa cordis exultatione, atque gaudio Deo pro tam singulari beneficio assidue ingentes gratiarum actiones referre. Ita Diuinus Apostolus nos exhortatur dicens: Cum gaudio gratias agentes Deo, & patri, qui dignos nos fecit in partem fortis sanctorum in lumine, qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & trãstulit in regnum filij dilectionis suæ, id est, dilecti filij sui, in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum. Perpedite amore Dei qualiter S. Apostolus dicat: Deo patri vt corda nostra quadam teneritudine molliret, consideratione hac, scilicet, quod Deus pater noster est. Nec satis illi fuit dixisse vt gratiarum actiones huic coelesti patri exhibeamus, sed insuper vult, vt ipsæ gratiarum actiones gaudio plenæ, sint nostræ gratitudinis, & bonæ voluntatis significatiuum. Et peculiariter nos admonet, vt gratias illi agamus, qui in sancta eius ecclesia nos collocauit. Quo tempore in vtero materno corpora nostra formata, & disposita erant, vt anime eis infunderentur, alia quam plurima similiter concepta, & disposita erant in vteris multarum infidelium foeminarum, vt pote Turcarum, Arabum, Indicarum, hæreticarum, & aliarum infidelium. Et in illo instanti creauit Deus plurimas animas, & quasdam quidem infudit corporibus, quæ Constantinopoli, & in alijs infidelium locis erant, tuam verò in Hispania corpori disposito in vtero mulieris Christianæ infudit, vt mox nascens huius coelestis thesauri, qui est Christus venam inuenires Baptismum gratia, & sanctificatione plenam suscipiens. Reliquæ vero infidelium animæ, quas Deus simul cum tua creauit hunc thesaurum non inuenerunt. Quo igitur obsequio tam singulari beneficio absque tuis meritis tibi exhibito Deo satisfacies? Quomodo si memoria illud tenes, à diuinis laudibus poteris conticescere? Qui exaltas me de portis mortis, vt annuntiem omnes laudationes tuas in portis filiae Sion, dicit Sanctus Dauid. Inferni, & damnationis æternæ portæ sunt peccata, & ab his diris portis nos Deus educit, vt ab eius laudibus nunquam cessemus. In portis filiae Sion. Filia Sion est hæc sancta ecclesia, vt Zacharias ait: Di-

Colo. 1.

Psal. 9.

Zach. 9.

cite

cite filiae Sion. Et eius portæ sunt virtutes, per has enim ad caelum ingreditur. In his ergo portis Christianus stare debet, & ab illis Deum laudare, & glorificare. Videlicet in castitate, patientia, humilitate, misericordia, &c. Ab his inquam portis Deo gratias agere debet, qui illum à tanto malo eripuit, & tanto bono participem fecit. Sed, proh dolor, quam rari hodie inueniuntur, qui pro tam singulari beneficio gratos se Deo exhibere sciant, quinimo quam plurimi voluntarie ad portas mortis, & inferni reuersi sunt, & exinde acutas peccatorum, iniuriarumque sagittas quotidie in hunc summum benefactorem iaciunt.

Thesauro inuento, ait sacer textus, quod, *Præ gaudio illius vadit, & vendit vniuersa, quæ habet & emit agrum illum.* Perpedite qualiter, 18 dicat: præ gaudio illius vadit. In quo significatur gaudium ipsum, quo affectus est, vires, animumque illi præbuisse ad hoc, vt quicquid possidebat venderet. Nunquam homo satis mundo eiusque vanitatibus renuntiat, nisi postquam gaudia spiritus degustare coepit. Et ita de iustis ecclesiasticus ait: in mandatis eius epulabuntur. Et in contextu Græco habetur: In mandatis eius lætabuntur. O ineffabilem Dei bonitatem. Omnes te domine hierarchiæ coelestes, nec non omnes iusti terræ collaudent, qui tantam suauitatem, & dulcedinem amicis tuis communicas, vt obseruantia coelestium tuorum mandatorum plus lætentur, & gaudeant, quam si splendidissimis epulis vescerentur. Et hoc beneficio illos Deus donat, vt præ gaudio vadant, & vendant vniuersa, quæ habent, hoc est, vt illo gaudio animari, omnino expediantur ad hunc coelestem thesaurum recipiendum. Nam eius diuinæ celsitudini placet, vt thecam expeditam & vacuam ad hos thesauros suscipiendos illi præbeamus, sicut Sanctus Eliseus viduæ præcepit, vt vasa vacua quæreretur, vt eius deprecatione oleo adimplerentur. Et cum primum viduæ vasa vacua defuerunt etiam oleum cessauit. Nonne Deus, qui precibus eius sancti prophætæ oleum illud creabat vasa etiam creare poterat? Maxime. Cæterum non omnimodè operari vult, sed, vt nos etiam concurramus, & aliquam diligentiam ex parte nostra exhibeamus. Ne autem conquereremur, quod nobis deesset, in quo eius diuina dona reciperemus, dedit nobis Deus tantæ capacitatis cor, vt si annis centum millibus viueremus, & gratia diuina quotidie inno-

Eccle. 39.

4. Reg. 4.

Psal. 62.

in nobis accresceret, possemus magis, ac magis cor dilatare, & adhuc nunquam adimpletetur, quin imo id quod Sanctus David asserit quondam populo Hebræorum Deum dixisse nobis etiam diceret: scilicet: Dilata os tuum & implebo illud. Vendere omnia non significat, necessario cuncta, quæ possidetis vos vendere debere, quasi sine hoc thesaurus obtineri nequeat. Sed significat, quod lege Dei in statera vna, & quicquid possideris in alia statera posita firmissimum propositum habeatis potius rem omnem familiarem, quam possidetis, cōburere, quam legis diuinæ vel saltim vnicum præceptum transgredi. Ita, vt cum propheta regio dicere possit: Dilexi mandata tua super aurum & topazion. Etiam dicere possumus, quod sicut homo, nec domus, nec vineæ, nec corporis adhuc nec animæ suæ propriè dominus dici potest secundum portionem, qua corpus ipsa informat, quia hæc omnia ab ipso, vel inuito tolli possunt, reliquum est, vt solius voluntatis, quæ libera potentia est dominus sit. Hæc eius peculium est, & cuiuscunq; sibi libuerit donare potest: quod si per amorē illam Deo tribuit, tunc vendit omnia quæ habet propter coelestem thesaurum Felix qui rem suam ita expendere nouit. Nam sicut ignis semper agit, & adurit, ita voluntas nunquam est ociosa, sed semper vult amare. Quod si Deum non diligit mundum debet diligere. Ideo summopere expedit nobis in diuino amore illam collocare, ne in mundi amore collocetur & pereamus. Et cum hæc sit propria res familiaris hominis peculiariter illam deposcit Deus dicens: Fili præbe mihi cor tuum. Non vineam, non domum, aut agrum, non primogenituram, non denique dignitatem à te petit Deus imperans vt hæc dimittas & vt ostiatim Eleemosynam petas. Nam hæc omnia cum benedictione Dei possidere, & illis vti potes. Sed melius, quod in te est à te Deus deposcit, voluntatem scilicet.

Prover. 23.

O gloriosa Elisabeth, quæ serio totum cor tuum cōditori tuo tradidisti. Duæ fœminæ sanctissimæ Elisabeth nomine extiterunt. Altera legis antiquæ tempore, quæ filium B. Ioannem Baptistam habuit, altera verò in lege gratiæ qua loco patris Beatū Ioannē Euangelistā coluit, quæ à primis ætatis suæ annis, vt peculiarem patronū, & aduocatum habuit. Et cum D. Ioannes piscator sit è profundo maris mundi huius illam piscatus est vt in

fer-

23 ferculo Dei illam poneret. Hanc benedictam fœminam adimplet esse dici potest, quod per Esaiam dixit Deus, scilicet: Recedite, recedite exite inde, pollutum nolite tangere, exite de medio eius, quia è medio Babylonix fugit. Pauperes sunt in littore Babylonix, quæ est mundus, & ideò facilius ab eo exire possunt, Nobiles & diuites sunt paulò interius. At vero principes & Reges sunt in medio Babylonix, & ideò difficilius illum solent relinquere. Hæc tamen sancta & pia fœmina cum filia Regis esset, in profundo & medio Babylonix erat, & exinde gloriosus Ioannes eius patronus, vt egregius piscator illam eduxit. Et cum sit aquila adiuuit eam, atque subleuauit, vt altissime in diuina contemplatione volaret, vbi pretiosissimum thesaurum Iesum Christum inuenit. Aquo hanc vocem audiuisse fertur: Si vis esse mecum ego ero tecum, quæ à pueritia sua feruentissime Deum diligere coepit. Et credite mihi fratres valde necessarium esse vt à prima rationis ætate, ita vos vivere incipiatis, (*Que to me luego Dios possession de vosotros.* Vnde in Proverbijs dicitur: Proverbium est: Adolecens iuxta viam suam etiam cum senuerit nō recedet ab ea. Et hinc mysterium intelligetis, videlicet, quod referens Sanctus Marcus quomodo Christus Redemptor noster maledixit ficulnæ, quia ad illam appropians non inuenit fructum nisi folia tantum, idem Sanctus Euangelista ait, non enim erat tempus ficorum. O iustorum regula, & vere magister Christe fili Dei, si nondum tempus fructus est, cur huic arbori sic maledicis, quia ficos non habet? Si ficorum tempus esset & illas nō haberet non mirum si illam malediceres. At cum ipsius fructus tempus nondum sit, cur hoc facis? In hoc diuina sapientia significauit se velle, vt homines bonorum operum fructum ferant, etiam intempestiue, & cum nō dum tempus est reddendi illum. Vt cum reddendi illum tempus opportunum fuerit quo illum dare tenentur reddere sciant. Maledixit Dominus ficulnæ, cū nondum fructus tempus esset, forte quia cognouit tempore fructus ficus habituram non esse. In quo significauit plurimum oportere ad hoc, vt quis bene operari sciat quando tenetur, in pueritia quando nondum obligatione affringitur id opere exequi incipiat. Et formidandum valde est, quod ille, qui hoc fructu caret quando puer, postea quando vir ob induratam consuetudinem, & denique quando senex operam fructifera non operabitur

Esa. 52.

Prover. 22.

Marc. 12.

bitur. Vt ex sacris literis constat saepe Deus populum suum numerare praecepit. In quo eximium amorem, quo illum proferebatur ostendit. (Veluti qui paucos aureos habet, nunquam illos supputare satiatur) quavis ille, vt rebellis, huic maximo Dei amori gratiam referre nesciuit. Et est valde notandum, quod in Numeris praecepit Deus hunc populum numerari dicens: Numerate omnem summam filiorum Israel a viginti annis, & supra. De filiis Leui dicit ibi sacer textus: Fuerunt omnes, qui numerati sunt, viginti tria millia ab vno mense, & supra, qui non sunt recensiti inter filios Israel, nec eis cum caeteris data est possessio. Quodnam mysterium est hoc? Vt praeceperet Deus numerari gentem populi a viginti annis, & supra, & solum qui de tribu Leui essent, quia futuri erant ministri Dei ab vno mense, & supra numerarentur? Dico in hoc Deum nobis significare vobis²⁷ fuisse, & nos docere discrimen, quod versatur inter seruire mundo, & seruire Deo. Vt homo mundo seruire sciat parum refert, si sero incipiat, cito enim doctus euadet. Caeterum, vt Deo seruire cognoscat debet a primae aetate incipere, & nimiam curam adhibere, quia vult Deus apprimere seruire. Hinc intelligetis, quam decepti viuatis, qui filios habentes, in palatium illos ducitis, prouidendo illis de magistris, & ducibus, qui seculi urbanitatem eos doceant. Ad ea vero, quae ad Dei seruitium attinent dicitis paruulos esse, & quod postquam creuerint id discant. Ne tam inmites & crudeles in filios vestros sitis obsecro, siquidem antequam illos gignatis diuitias temporales illis inquiritis, at postquam nati vobis fuerint, & ad rationis usum deuenti curate, vt spirituales diuitias possideant, quibus in aeternum beati sint. Hec²⁸ sancta Foemina a prima uae vitae suae aetate tam fixas in virtute radices misit, quod vsque in uae suae metam vberimum bonorum operum fructum reddidit, & sic meritis plena, & gratia insignita meruit de hoc mundo transire ad gloriam. Ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius. Amen.

Exod. 28. 32

34

Simile.

Nume. 26.

1.

Is

In eodem Communi sanctarum Mulierum, Concio Tertia.

Simile est regnum caelorum homini negotiatori, qui vendit bonas Margaritas, &c. Matth. 13.



Vt Christus Dei filius sanctam Ecclesiam sponsam suam homini negotiatori, & institori comparat ingentem admirationem infert. Quid domine? Nonne congruentius homini ingenuo, a negotijs expedito, a curis & sollicitudinibus alieno illam asimilares? Nunquid (*Tan buen pecho os haizen*) & adeo grati negotiatores tibi sunt? Quinimo ni fallor, si erga alicuius gentis genitorem rigidum, & seuerum te ostendisti, erga eos fuit flagellum in templo illos eiciendo & fures illos appellando, vt apud Matthaeum habetur. Vbi dicitur: Intrauit Iesus in templum Dei, & eiciebat omnes vendentes & ementes in templo, & dixit eis: Scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur, vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et Oseas propheta de huius conditionis gente ait. Chanaan, in manu eius statera dolosa, caluniam dilexit. Per Chanaan non intelligitur hic gens illa idololatra, quae per ingressum filiorum Israel in terram promissionis fuit expulsa. Ita quod Chanaan nomen sit proprium: non enim est hic proprium sed appellatiuum significans mercatorem. Sicut etiam in illo Prouerbiorum: Sindonem fecit, & vendidit, & cingulum tradidit Chanaan, id est, mercatori. Sic quam plurimi ex prioribus scis, & modernis expositoribus hunc Oseae locum elucidant, quibus etiam & Chaldaica translatio ad stipulatur. Vbi habetur: Ne sitis sicut mercatores, in quorum manibus sunt bilaces, dolosae rapinae studentes. Huiusmodi ergo genti domine tuam sanctam Ecclesiam comparas? Quin etiam Sanctus David ait: Quoniam non cognouit literaturam, introibo in potentias Domini, Domine memorabor iustitiae tuae solius. Vbi alia translatio habet. Quoniam non cognoui negotiationem, introibo in potentias domini. Potentiae Dei exteriores Angeli & sancti appellantur, quia saepe cum illis tanquam

Matth. 21.

Ose. 12.

Prou. 3.

Psal. 70.

cum

cum instrumentis suam potentiam, & voluntatem exequitur. Et dicuntur exteriores Dei potentia: nam interiores sunt eius memoria, intellectus, & voluntas. Ait ergo Sanctus David magna spe se habere in has potentias introeundi, videlicet, inter Angelos & sanctos se fore collocandum, quia cum regni sui statu contentus vivens non cognovit literaturam, id est, emptiones, & venditiones, nec contractus seu negociationes exercuit. Igitur negotia torum aliquem esse periculosa res est? Ad hoc respondeo negotiorum genera duplicia esse. Quaedam sunt corporalia, quaedam vero spiritualia: Negotia corporalia solent animae periculosa esse & nociva. Et de his Regius David loquitur. De quibus etiam Ecclesiasticus ait: Difficile exiit negotians a negligentia. Alii negotia sunt spiritualia, & haec bona sunt & necessaria, in quibus optimus quisque Christianus se debet exercere. De his ergo loquitur hic dominus dicens. *Simile est regnum caelorum homini negotiatori.* Primum quod Christianus habere debet est, quod sit homo. Scitote dilectissimi ex precipuis mundi huius penurijis unam esse videlicet, hominum. De Diogene Cynico legitur aliquando in medio fori se statuisse, & summa voce proclamasse: Heus homines, heus homines. Ad quem cum plurimi homines convenirent, ille dixit: Non voco vos. Cui cum illi dicerent: Numquid homines non vocasti? ille respondit, An ignoratis non omnes, qui homines appellantur homines esse? Et verum quippe dixit. Idem philosophus, cum aliquando lucernam accensam gestans ambularet in foro clarissima luce quam aliquid quaerens rogantibus, quid ageret, hominem, inquit, quaero. Cui illi cum dicerent: Ecce quam plurimi homines praetererunt ille respondit: Iam video haec animalia, ceterum ego non reputo hominem esse praeter illum, qui secundum regulam recte rationis vivit. Hi vero tam pauci sunt, quod in foro non inveniuntur, unde oportet eos cum lucerna inquirere per angulos. Hoc Sanctus Hieronimus melius cognovit cum dixit: Aspexi terram, & ecce vacua erat, & nihili intuitus sum & non erat homo. Quid sancte propheta terram vacuum dicitis? Nonne fluminibus, plantis, animalibus, quam plurimis denique aedificijs abundat, quomodo ergo asseris, vacua erat & nihili? Quando theca panem, indumenta, aut aliquid huiusmodi in se non continet dici solet, haec theca vacua est. Cur vacuum esse dicitis? An ignoras aere plenam esse, cum non detur vacuum in natura? Verum est (dices) cate-

Eccle. 26.

Dign. Cyni.

Hier. 4.

Simile.

Vide per tobaz.

- 7 exterum, quia non continet in se illud, propter quod fabricata fuit, vacua esse dicitur. Itaque vacuum dicitur illud, quod sine caret, propter quem id factum est. Unde quia terra facta fuit, ut iusti, & servi Dei eam colerent, & iusti in ea non erant, dicit sanctus Propheta: Aspexi terram, & ecce vacua erat, & nihili, intuitus sum. Quasi diceret, aperui oculos, & consideravi, & iustos in terra non vidi. Unde exponens se addit: Intuitus sum, & non erat homo. Quid? nonne quo tempore sanctus Propheta hoc dicebat: Innumeri homines in mundo erant? Dico illum homines iustos appellare, qui secundum rectam rationem vivunt, nec a suis proprijs passionibus duci patiuntur. Unde Sapiens ait: Deum time, & mandata eius serva, hoc est omnis homo. Vel secundum translationem Septuaginta interpretum: In hoc consistit omnis homo.
- 8 Et qui hoc caret, immerito homo appellatur. Contingit in scena aliquem pastoris personam agere, rustico habitu indutus, horrido capillo, cum baculo in manu & pera post tergum, & crassa Minerva loquendo: accede, & dicit illi: Frater, siquidem pastoris habitum portas, nunquid quomodo agni pascendi, & qualiter ovium scabies sit expurganda novisti? Respondet ille, Domine, ego verus pastor non sum, sed eius personam habitu mentito ago. Ita quam plurimi sunt, qui nomen, & personam hominis praeseferunt, & a planta pedis usque ad verticem, homines apparent, in vultu, in sermone, in gressu, & c. At vero si illos interroges, utrum proximorum compati sciant, num secundum propriam rationem vivere, num per legem divinam gubernare se norint hi, si verum fateri velint, ingenuè dicent, & fatebuntur se nescire, quid est compati, siue duci ratione, aut divinae legis observantia magis, quam si bruta animantia essent. O miseræ creaturæ, quæ sic vestrammet naturam contumelia afficitis, & cum rationales sitis, ut bruta animantia, quæ proprijs appetitibus ducuntur, vivitis. Ante quam primus homo peccaret, non legimus aliud ei nomen inditum fuisse, nisi hoc tantum nomen homo. Nusquam facer textus illum carnem appellat, nec etiam de corpore eius sermonem faciens carnem illud vocat, sed hominem, ut patet in Genesi, ubi dicitur: Formavit Dominus Deus hominem de limbo terre, & hoc nomine illum appellabat, quia priusquam peccaret ratione agebatur. Ceterum post peccatum idem Dominus illum carnem appellat, dicens: Non permanebit spiritus meus

Eccle. 16.

Simile.

Gene. 2.

Gene. 6.

Sanct. ij. pars.

dd

meus

meus in homine in æternū, quia caro est. Huius ratio est, quia sicut domus denominatio nem accipit ab eo, qui plus in ea imperat, sic quoniam ante peccatum ratio in homine imperabat dicebatur homo, id est, res quæ ratione ducitur. At vero post peccatum, quia caro imperat, & spiritus illi obtemperat caro appellatur. Hinc Sæctus David de hac misera creatura sermonem faciēs ait: Omnis homo mendax. Quare ò sancte Propheta mēdaxem illū appella? An quia plura mendacia dicit? Satis superque satis mentitur: cæterū nō tantū de oris mendacio loquor, sed etiā de mendacio operis. Omnis homo mendax, inquā, quia non est eonformis prototipo, & imagini, ad cuius similitudinem formatus fuit. Fecit enim Deus illum ad imaginem & similitudinem suam. At si eius dicta, facta & negotia consideretis, tam abominabilis vobis apparebit, quod obstupesciti dicetis: Hæc cinerum Dei imago est? Voco ego illam diaboli imaginem. Non est secundum eius exemplar, qui illam formavit. Nimis à Deo dissiidet, nimis infecta, & labefactata est peccatis. Hoc est illud: Omnis homo mendax. Nolo inquam dicere hominem Dei imaginē propter peccatum deperdere. Veruntamen tam fœdata manet, quod idem Dominus ait: Nescio vos. Ideo sanctus Hieremias dicit: Intuitus sum, & non erat homo. Nam, vt diximus hominē esse in hoc sensu est, iustum esse. Vnde per ezechielem dixit Deus: Vos greges mei, greges pascuæ meæ homines estis, & ego Dominus Deus vester. Hoc est, vos, qui tanquā oues meæ diuinis verbis meis pascimini, & vt pastorem me agnoscitis & me sequimini, voci ac præceptis meis obtemperando homines estis: quia illi, qui hoc non faciunt iure homines dici non debent, sed bestiarum. Ecce quid per hæc verba significetur.

Simile est regnum cælorum homini. Et sequitur, Negociatori. Negociator, id est, negans otium. Huiusmodi Christianum quolibet esse oportet. Cuncta quæ Deus cōdidit, proprias habet operationes ergo indecens est, vt solus homo otiosus sit, quinimo inter ea, quæ subterfugere debet, vnum est otiositas. Ob duplicem enim rationem omnibus odio habenda est, & quia omnium malorum origo est, tum vero quia omni bono ianuam claudit. Nam cum nulla sit virtus, quæ labore non comparetur, proinde, q̄ homo omnē laborem ex osam habet generali instrumēto caret, cum quo omnes virtutes obtinentur. Quis ergo summo

odio

odio non prosequetur otium, cum hæc duo tam ingentia mala secum afferat? Dicit, quæ maior calamitas alicui vrbi contingere posset, si duas portas habens, alteram, per quā omnia pariter bona sibi intrarent, alteram verò, per quam omnia mala ingrederentur, bonorum porta semper obserata esset, malorum vero semper pateret: Quid damnatorū calamitati, & miserie similis posset excogitari, quibus ianua patet, per quā omnia mala tibi intrant, & clausam habent, ne aliquod vnquam bonum ad se possit ingredi? Huiusmodi ergo hominis otiosi anima est, quæ ad omnia mala ianuam patulam habet, ad bona vero clausam. Quis ergo dilectissimi hæc audiēs rem tam perniciosam à se repellere non studet, & cū summa diligentia rem salutis suæ agere? Prouerbiū vulgare est, omnia cum tempore pertransire: quod

14 autem res corporeæ sic pertransiant nihil mirum, cum corporeæ sint. Cæterum, si spiritualis profectus cum tempore transit hoc profectio ingens malum est. Quia res corporeæ quamuis amittantur recuperanda sunt, quando cælo & terra purificatis corpora nostra reformata apparebunt. Itaque quamuis modo ætate ipsa vires corporeas, & pulchritudinem vultus amittas, & oculorum lumine priueris, & dentes tibi cadant, tunc perfectiora illa recipies. At verò si tempore elabente spiritualis profectus simul pertransit, irreuerabilis est. Quod si dicas, ad hoc diuinam providentiam diem post diem fecisse, inuitans nos, vt quod hodie non fecimus cras operemur, ad hoc tibi respondeo, verum esse nos posse hodie operari, quod heri non fecimus. At vero hodie recuperare non possumus quod

15 heri amisimus absq; eo, quod denuo aliquid perdamus. Nam faciendo hodie quod heri à nobis faciendum erat, quod hodie eramus faciuri, amisimus, nam peculiarem fructum quotidie reddere debemus. Ideò per Ecclesiasten Spiritus sanctus nos admonet dicens: Quodcunque potest facere manus tua instanter operare. Duo asserit. Primum, vt quicquid potes opereris. Alterum verò vt sit instanter. Et idem Spiritus sanctus hanc diligentiam laudans alibi dicit: Vidisti virum velocem in opere suo, coram regibus stabit, neque erit ante ignobiles Quasi dicat: Quemadmodum diligentia, arte & negotijs corporalibus impetrant homines gratiam apud Reges, & sibi familiares sunt, & plurimum ab eis æstimantur, vnde dedignatur

Simile

Ecc. 9.

Pro. 22.

ad a cum

cum gente vili & abiecta conuersari: sic vir in virtute diligens, 16
 & studiosus coram diuini Regis conspectum agnam acceptatio-
 nem comparabit, primasque tenebit, & ideo demoniorum socie-
 tatem & consortium fugiet. Et siquidem Christianus homini ne-
 gotiatori similis est, oportet, vt res estimare sciat: secundum earum
 pretium & valorem: aliter enim res viles plurimi pendet, & e con-
 tra res pretiosas vilipendet. O gloriose Apostole Paule, benedi-
 eta sit altissima Dei maiestas, qui te sic illuminauit, & docuit, vt
 vilitatem mundi rerum agnosceres: & quam indigna res est, vt
 tanto laborum pretio emantur, quanto mundani eas comparare
 solent, siquidem tamen ex animo dixisti: Omnia arbitratus sum,
 vt stercora. Sicut, qui sterquilium intuetur, in quo excremen-
 ta, & sordes quam plurimae congestae sunt, claudit oculos, & na-
 res, & cito pertransire festinat, ne tam turpe spectaculum cernat, 17
 quod ingentem foetorem ex se emittit, & ad nauseam eius aspe-
 ctus intuentem prouocat: ita diuinus Apostolus ait, mundi res ster-
 quilium foetidum, & abominabile tibi videri, & ne illas intue-
 retur, seu odoraretur, fugam parare studebat. O quam stupidi ne-
 gotiatores peccatores sunt: siquidem tanto sudore, labore, & angu-
 stia mundi huius stercora emunt, quibus laboribus, & adhuc mi-
 noribus diuinæ gratiæ thesaurum comparare possent. De qua
 Sapiens ait: Omne aurum in comparatione illius arena est exi-
 gua. Iure optimo profecto, aurum, & reliqua temporalia arena
 dicuntur, quæ grauis nimis est, & parum valet, nec fructum red-
 dit. O quam ingens pondus reges cum regnis suis, & principes,
 diuitesque seculi cum suis honoribus, & pecunijs sustinent. Quod
 si propter has nenas diuinam gratiam amiserint, quam illi in 18
 inferno inuenientur? Vtique plane etiam sero tunc conspicient,
 quomodo omnia sunt arena arida grauis, & sine fructu, & dicent,
 quod alij ibi iacentes proclamant: Quid nobis profuit superbis,
 aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Ergo dilectissimi,
 oculos vestros aperite, ne sitis tam stupidi negotiatores, pro tam
 sublimi pretio rem adeo vilem, infrugiferam, & onerosam, quæ
 animam deprimit ne ematis, & quæ occasionem præbet, vt eius
 reconditudo amittatur, in æternumque pereat. Attendite, quid vo-
 bis sanctus Isaias dicat: Quare appendistis argentum non in pa-
 nibus, & laborem vestrum non in saturitate? O infani, qui cum
 tanta afflictione & angustia famem æternam emitis. O vos mi-
 seros,

Philip. 3.
Simile.

Sap. 7.

Sap. 5.

Isai. 55.

seros, qui res vanas huius sæculi tantum appetitis, & pro bonis eter-
 nis, si quid a vobis postulatur, difficillime donatis. Hoc Diuus
 Chrysostomus admiratur, dicens: Si quidam lapidarius quosdam
 pretiosos, quosdam vero pseudolapides tibi venderet, & pretio-
 sos fallorum pretio tibi appenderet, nonne magno beneficio in
 hoc te donaret? Nonne gauderes pro pretiosis tantum, ac pro fal-
 sis lapidibus soluere? idque si acceptare nolles, nonne vt ingens
 amentia tibi imputaretur? Maximè. Quid ergo à te deposcit
 Deus, nisi tantum, vt diligentiam & studium, quod adhibes, vt
 bona terrea obtineas, id ipsum adhibeas, vt coelestia bona cõpa-
 res, quæ sic absque dubio impetrabis? Hoc sanctus Isaias insinua-
 uit his verbis: Cõuertimini, sicut in profundum recesseratis filij
 Israel. Hoc est eodem met affectu, quo fallaces sæculi huius vni-
 uersas obras quæsiuistis, quærite lapidem pretiosum, qui sum ego, & la-
 bores, quos patiebamini, vt bona illa caduca impetraretis pro-
 pter me sufferte, & inuenietis me. Tu autem ò miser hoc facere
 respicis: merito ergo insanum te predicamus. Ecce damnum, quod
 homini prouenit ex eo, quod ignorat, vt optimus negociator ap-
 pendere & estimare res secundum proprium valorem. Alterum
 damnus est, quod res pretiosas vili pretio vendit. Rem, quam
 plus in promptu habet ad vendendum, propria anima est. Vix
 delectatio, honoris respectus, aut quælibet mundi nania incipit
 apparere, quin venalem illam promat. Quò mentem habes, o te
 incoelicem, quando talia agis? Quid? cum hac merce tam pretio-
 sa non te geris, sicut rusticus cum venali lignorum strue se habet?
 Quam si quis emit, & per viam incedenti alter occurrit, vt eam
 emit, ille respondet, (Señor vendida va) mihi parce, quia illam ve-
 dere nequeo. Hoc duntaxat frater cum anima tua non facies? Cur
 demoni, aut mundo tibi occurrenti, vt animam tuam pro aliqua
 voluptate, aut lucro emit non dices: Parce mundo, parce dæ-
 moni, quia Dominus meus Iesus Christus inestimabili pretio
 videlicet, eius sanguine pretiosissimo eam emit? Sic Diuus Pe-
 trus in sua Canonica ait: Scientes, quod non corruptibilibus au-
 ro, vel argento redempti estis, sed pretioso sanguine, quasi agni
 immaculati Iesu Christi. Etiam hominem negotiatorem scire oportet
 quod sicut in mundi cõtractibus plurimum lucri comparatur,
 (Vendendo al fado) quam statim soluendo, sic in negotijs spiritua-
 libus plurimum lucri fit, (Vendendo al fado) Ideo frater, noli in
 Sanct. ij. pars. dd 3 hac

D. Chrys.
Simile.

Isai. 31.

Simile.

1. Petr.

D. Augus.
Hebr. 10.

hac vita retributionē accipere pro seruitijs Dei amore exhibit^{is} 22
sed potius cū Beato Augustino proclama: Domine hic vire, hic
seca, vt in æternum parcas. Hoc Diuus Paulus docet cū ait: Pa-
tientia vobis necessaria est, adhuc enim modicum aliquātulum
qui venturus est veniet, & non tardabit. Iustus autem ex fide vi-
uit. Hoc est iustus in hac vita retributione temporali à Deo sibi
exhibenda nō viuit sed spe alitur. Nōnulli mercatores sunt, qui
bus quia modicus census est, id est, (poco caudal) negotiantur, & vē-
dunt (a luego pagar.) Alij sunt ditissimi, & hi omnia in diem ven-
dunt, id est, (rodolofian.) Similiter in sancta ecclesia nonnullos ho-
mines videas tam modici pensus, & ita virtute vacuos, qui nisi
mercede soluta nihil omnino faciunt. Et hoc forte nonnullis ec-
clesiasticis, contingit qui nec concionari, seu sacramenta admini-
strare volūt, nisi mercede proposita. Alios Dei seruos virtute dia-
uites cernas, qui omnia in diem vendunt, vel saltem finem præci-
puum in lucro, & præmio huius vitæ nullatenus constituunt. In
1. Petr. 3. vbi nos legimus, vt nos offerret Deo mortificatos qui-
dē carne, viuificatos autem spiritu, alia translatio habet: Vt nos
offerret Deo (scilicet Christus) mortificatus autem carne viuifi-
catus autem spiritu. Huius conditionis sacrificia nostra debēt ef-
se, nēpe cordis mortificatione oblata, ab omni cupiditate aliena
& spiritus viuacitate. Hoc est seruore maximo facta ab omni va-
nitatis seu lucri scoria purificata.

1. Petr. 3.

Dicit præterea: *Quærēt bonas Margaritas.* Nō solum quemlibet
Dei seruū fidelē, hominē, atq; negotiatorē esse oportet, sed etiā
bonas Margaritas cōtinuō debet inquirere, quousq; vnā pretio
fam inueniat. Et modum quo quæri debeat Regius David insi-
nuat dicens: Deum exquisiui manibus meis nocte. Hæ duæ ma-
nu sunt intellectus, & voluntas. Intellectu debet se homo exer-
cere in contemplatione excelsoꝝ Dei attributorum, vt pote sa-
piētīe, bonitatis, pulchritudinis infinite, &c. Volūtate verò hūc
Deū amādo. Et est valde notandū S. Prophetā nō dicere: Deū
exquisiui manu mea, sed, manibus meis, quia nō sat est eius per-
fectiones contēplando, illū intellectu quærere si postea volūtati
locus non conceditur, vt illū diligat. Ius est, vt publicano, id est,
(al port a guero) portoriū soluatur de cōmeatib⁹, & obsonijs, id est,
(de las prouisiones) quæ per ciuitatis ostia portantur. At verò si ipse
portorius omnē cōmeatū sibi vsurparet, & nihil ad forū perue-
nirē

Psal. 76.

Simile.

25 nire concederet planū est, q̄ omnes vrbis ciues fame perirent. In-
tellectus animæ nostræ ostium est, per quod diuinorum myste-
riorū notitia ingreditur, quæ animæ cibus sunt. Quapropter si
ratio quæ portorius est quicquid per intellectum ingreditur sibi
vsurpat, qualis voluntas manebit, nisi ieiuna, debilis, & vacua?
Ergo necessarium est, vt volūtati locum cōcedat, ad hoc, vt my-
steria, quæ ille præmeditatus est & cognouit ipsa diligat, ample-
ctatur, & cū eis reficiatur: alioquin fame peribit. Et idē S. Pro-
pheta inquit: Deū exquisiui manibus meis? Et addidit, Noctē,
In quo significatur ad hoc spirituale negotiū ita seruos Dei oportere
sensus habere obseratos, præcipue visum, vt pene nō videāt
magis, quā si noctu esset. Qui pisces stagni sui ne pereāt vult, cu-
ram adhibet, vt omnes canales, per quos aqua defluere posset
26 obstruantur. Sic animæ nostræ, quæ tanquam stagnum est, quo
sanctæ cogitationes, & pia desideria velut pisces enatare debent
sensus obstruere oportet, ne virtutis & gratiæ aqua dilabatur, in
qua hi pisces conseruātur. Sed tamē, vt ipsis cōseruatis gratia ad-
augeatur, qua gloria obtinetur. Ad quam nos perducatur Iesus
Mariæ filius. Amen.

Simile.

In eodem Communi sancta- rum Mulierum Concio Quarta.

*Simile est Regnum cælorum thesauro abscondito in
agro &c. Matth. 13.*



Hesauo, & gemmæ in hodierno sacro Euangelio
Dominus se comparat, quæ homines auide eximia-
que cura atq; diligentia inquireunt, licet inter cœ-
lestem & terrenum thesaurum plurimum intersit
vt ab omnibus theologis comprobatur. Quod etiam ex ver-
bis Philosophi. 1. libr. Posteriorum colligitur dicentis: Om-
ne, quod est per essentiā, maius est & perfectius omni eo, quod
est per participationem. Sol nanque, stellæ atq; luna claritatem
habent: sed quæro, quis eorum maiori pollet? Respondebis,
Sol. Qua igitur de causa? Quia solis claritas sibi met essen-
tialis

In. 4. d. 49.

& Scot. in

1. d. 1.

dd 4

tialis

tialis est, claritas verò, qua stellæ & luna lucent, ex solis participatione eis provenit. Etiam mel per se dulce est, dulcedo enim eius sibi essentialis est, idè quæ, aquæ melle mixtæ dulcedinem excellit, quia eius dulcedinem illi cõmunicat. Huiusmodi seculi bona sunt, quorum claritas, dulcedo, & denique omnis perfectio non ex se, sed ex summi boni Dei Opt. Max. participatione dimanat. Ideò quæ Deus essentialis verusque thesaurus est, qui solus animam ditare, satiare quæ valet. Bona tamen corporalia, quæ exigua sunt corpori, non verò animæ competent. Nam, ut idem Philosophus affirmat: A proprio obiecto potentia simpliciter recipiunt suam perfectionem. Potentia visiva non suavi concentu, sed specioso colore gaudet. Auditus contra non pulchro colore, sed sonora voce delectatur. Si enim oculis omnes mundi suaves concentus, & musicas obijcias, minimè eis satisfacies: ipsi namque dulces musicæ harmonias (quod quidem est aurium) non vident. Dic ergo, mundus, & quæ in se continent, sunt ne animæ nostræ obiectum? Minimè quidem. Sed plus aberraret qui animam hoc mundo gaudere, illiusque gustu delectari assereret, quàm qui oculos suavi concentu refici diceret. Ex hoc infertur, quàm ingens fatuitas eorum sit, qui tanta cura & solitudine huius seculi bona, & thesaurum inquireunt, & erga res spirituales inquirendas, ut potè ipsum Deum, qui vera satietas & salus est tam tepide se gerunt. Si quidam pictor imaginem depingens oculos imperfectos relinqueret, dato, illa imago suum defectum sentiret, quid faceret? quo se conferret? Nunquid regias domos, quæ thesauris abundant, peteret? Minimè gentium: quia principes ipsi quatenus diuites eius desiderio satisfacere nequeunt. Sed potiùs in domum & officinam proprii artificis se conferret, ab eoque summis precibus contenderet ut eam perficeret. O ergo rationalis creatura, à quo, dicito mihi, esse quod habes accepisti? Nescis imaginem per manus Dei te esse depictam? An ignoras te imperfectam esse, & plurimum tibi deesse, ut perfectionis tuæ fastigium pertingas? Hoc verè appetitus tuus præ se fert, atque manifestat, qui nunquam satiatur, nec contentus vivit, imò semper anhelat, & plura appetendo suspirat. Disposuit enim diuina providentia, ut ipsamet necessitas per eius ianuas te introduceret, & ad illum ire compelleret, & idè noluit te ab initio ditare. Non quia par-

Arist. 2. de
Anima. 2.
10. Ethic.

Simile.

cus, sed quod amoris tui avidus est: non, ut pauper esses, sed, ut te humiliaret, non, ut egenus esses, sed, ut te secum haberet. Ergo, o homo si pauper, si cæcus, & denique egenus es, cur te non confers ad artificem, qui te depingere coepit, ut quod tibi deest perficiat? Ita Regius David faciebat, cum diceret: Manus tuæ fecerunt me, & plasmauerunt me, da mihi intellectum, ut discam mandata tua. Quasi diceret: Fateor Domine manus tuas me totum in circuitu fecisse: ceterum hoc opus nondum perfectum est: quia animæ meæ oculi inter alia imperfecti sunt, ut sciam, quid me facere oporteat lumine careo. Ut tibi Domine seruire sciam illud mihi tribue. Et sicut huic Domino stat ultimam perfectionem intellectui donare, eodem modo voluntatem, & reliquas potentias perficere. Ecce frater, quantum te oporteat illam inquirere, quia dato ab eius diuina & magnifica manu plurima dona recepisses, adhuc multò maiora recipere potes. In Proverbijs dicitur: Est quasi diues cum nihil habeat, & est quasi pauper, cum in multis diuitijs sit. Hoc est vnum discrimen inter alia, quæ inter iustum, & peccatorem versantur, videlicet, quòd iustus etsi diuitijs spiritualibus sit plenus, semper tamen pauper sibi videtur. Et ut mendicus diuino conspectui se se offert, quasi micæ deposcens, quæ ab splendida Dei mensacuant. Peccator verò, cum re vera egenus sit paupertatem suam non considerans, remedium sibi non inquit. Notandum est valdè, quòd duabus primis parabolis thesauro, & gemmæ cõparans se Dñs, de thesauro inquit, illū quendam hominem inuenisse: & nō dicit prius eū quæsiuisse. De gemma verò ait, eam hominē quæsiuisse, & inuenisse. In quo hic cœlestis Dñs significauit à multis se inueniri absque eo quòd inquiretur imò ipsum eos quærere, & ab alijs inueniri, quia illum quærūt. Iter agente Diuo Paulo, ut Iesum Christum in suis persequeretur, absque eo quòd illum quæreret, è cœlo Christus descendit, illumque inuenit, atque ad se conuertit. Latio etiam Christum in cruce inuenit, & paradysum lucratus est absque eo quòd illum quæreret. Et Samaritana etiam præter opinionem Messiam inuenit, qui illam illuminauit, atque conuertit. Alij verò ipsum Christum inueniunt quia quærunt, quem admodum Magi: quem quia summa cum diligentia quæserunt in Bethlehemitico præsepio inuenerunt. Et Beata Magdalena,

Psal. 118.

Prover. 13.

dd 5

dalena,

affert. Thesauro & margarita (quæ idem significant) inuentis. 14

Dicit præterea, Quod vendidit vniuersa, quæ habuit, & emit agrum illum. Si pauper, & egenus dicat: Quo pater regnum celorum emam, qui nihil hic possideo? Ad hoc respondeo, quod præcipiens Deus in lege veteri, vt dona in sanctuario sibi offerrentur inter alia pretiosa, quæ ibi sanctus Moyses eius nomine assignauit, vt potè aurum, & argētum, hyacinthum, & purpuram, etiā pilos caprarum enumerauit, ad significandum ipsum ab homine non petere plus quam possideat. O benedictus, & glorificatus sit talis Deus. Ingentes gratias dilectissimi eius diuinæ celsitudini agite, qui tam paruo munere gaudet. Nam si aurum, vel argentum vobis deest, vt pro æterna vita illi offeratis, bonis duntaxat desiderijs, atque pijs cogitationibus per caprarum pilos significatis satisfactus manet. Quamuis etiam dicere possumus,

his verbis: *Omnia quæ habet*, alia intelligi, quæ miserrimi hominis propria sunt his bonis temporalibus: nam hæc bona propriè sua non dicuntur. Si cui diuersorium aliquod intranti cum vasis & patinis argenteis sibi ministraretur, qui postea è mensa surgens in sinu vasa illa reponderet, volens secum asportare, vtique caupo diceret, hic homo delirat. Illique diceret: Nonne cernis hæc vasa tibi apposta esse duntaxat, vt in mensa illis vtereris? nunquid tua non esse ignoras? Vel inuitus hic ea relinques: nam ad seruitium viatorum parata illa habeo. Huiuscemodi sunt omnia, quæ homines in hac vita possident: siquidem peregrini & viatores sunt. Vnde Diuus Paulus ait: Non habemus hic ciuitatem permanentem, sed futuram inquirimus. Et cum in humanæ vitæ diuersorium se recipit homo, mundus, qui est caupo ei ministrat vineam, domum, & agrum. Ingens profectò hominis amentia esset, si diceret: Volo ex diuersorio hoc ista mecum portare. O amentis, an ignoras ad seruitiū & ministerium viatorum hæc omnia cauponem habere, & cum eadem ipsa domo, & vinea, atque agro, auo, atque parentibus suis satisfecisse, & tibi, filijs atque nepotibus tuis satisfacturū? Ergo hæc propria hominis dici nequeunt. Quod igitur peculiū vendet homo ad hunc thesaurū atq; margaritā comparandā? Dico rē quandā tā propriā nos habere, vt neq; ipse Deus

particeps ei⁹ sit, nempè peccata. Quia, vt Dñs ait: De corde exiūt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta

falsa

falsa testimonia. Quis ergo tam vilem mercem emet? Si quodam nundinarum die in medio fori aliquis se collocaret & mensam cum torali seu mappa sterneret stateram in manu habēs, & quæsitus quid cum tanto apparatu venale haberet, responderet: Peccata venalia habeo, nunquid aliquis esset, qui, vt talem mercem emeret ciuicem manum admoueret? Auertat à nobis Deus tā diram mercem. O Patris misericordiarum ineffabilem clementiam, ipse enim est, qui tam horrēdas merces à peccatore emit. Habet in sancta Ecclesia Deus ministros, & exercitores suos, videlicet, confessores, ad quos peccatores properantes, per veram confessionem, & reliqua necessaria, eis peccatorum remissio cōceditur, & lapidem pretiosum, quī est Deus, eiusque gratia cōparāt. Agite ergo dilectissimi dum tempus suppetit ad hæc diuina Telonia cum ipsa pestifera merce properate, & hoc tā singulari, & admodum vobis necessario beneficio vtimini. Etiam dici potest, & iure optimo illū, qui verus negociator est, & cuncta, quæ habet, vendit, omni cura studere, non solum à se expellere graua peccata, sed etiam omnes, vel leuissimas imperfectiones. Plutarchus in libello, quem scripsit ad dignoscendum profectum in virtute, vltimum signum, quod ponit est, quod vir studiosus nullam culpam exiguam esse reputat: nam studet in omnibus perfectissimum se exhibere. Ad hoc autem appositissimā similitudinem affert, dicens: Velut qui in agro parietem extruit, vt prædium sapiat, quacunque materiam absque delectu congerit, nec lapides perpolire studet, quod si aliquem casu perpolitum offendit inter alios informes cum lutea materia miscet

& interserit, quia non amplius studet quam vallare, & obstruere. Ceterum qui eximium ædificium extruere intendit, vel lapides etiam fundamentales, vt sint exquisiti curat, & ne vngue quidem transuersio à regula & perpendiculo deuenit, & etiam vt lapides superioris ædificij perpoliti sint. O quot Christiani sunt, quorum vita est similis parieti rudi & illaborato, qui miscet sacra profanis, pia opera cum mille imperfectionibus, legem Dei cum suis ambitibus, & secularibus curis preces cū animi distractione, sacro & profano mixtum parietem extruuntur: quia amplius non intendunt, quam vallare & obstruere, & Christiani videri. At verò iusti, qui superna spe aluntur, & coelstē fabricam virtutum extruere nituntur, omnia perpolita, & speciosa habere,

studant

Simile.

Simile.

Plutar. lib. de profecto. vii.

Simile.

Hebr. 13.

Marth. 15.

student, & leuissimos etiam defectus à se remouere contendunt. Et hoc est, vendere vniuersa, quæ habent, dummodo cum pretiosa Margarita maneant. His duabus parabolis præmissis addidit Dominus tertiam nimis terrificam dicens.

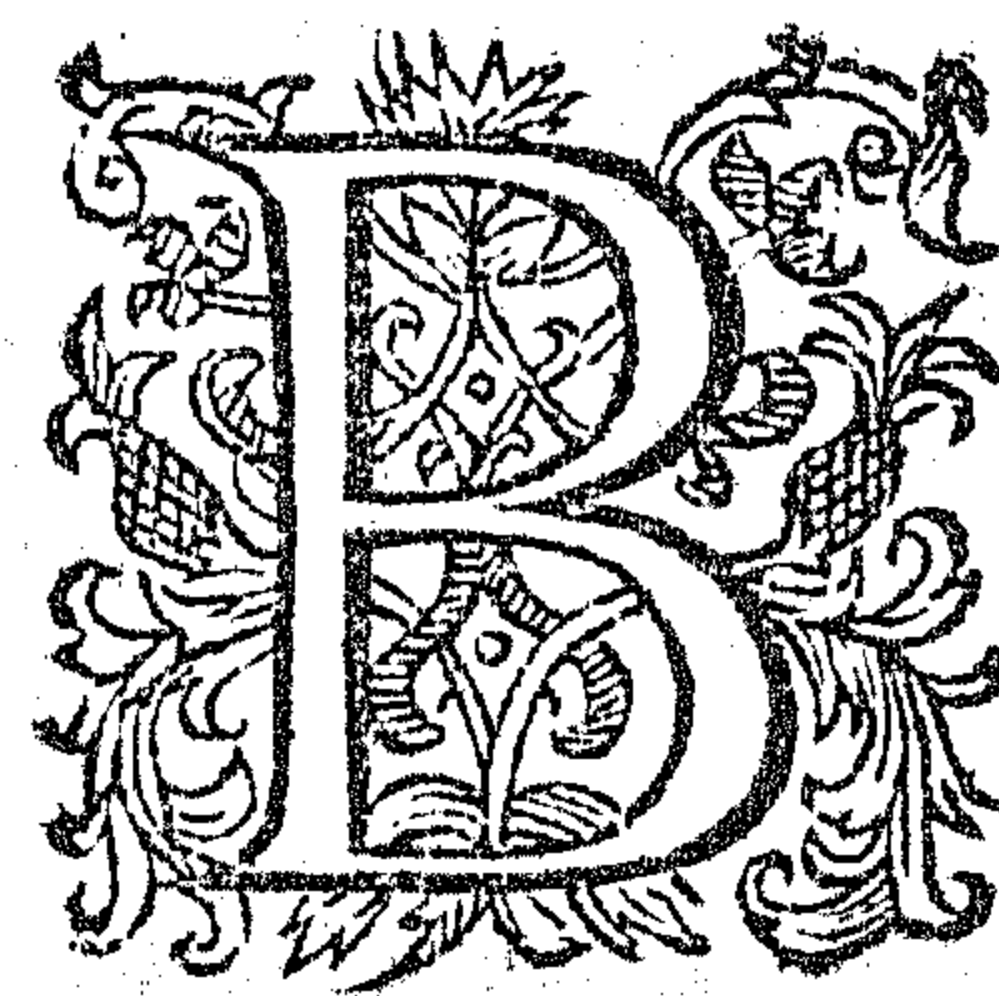
Iterum, *Simile est regnum cælorum sagennæ missæ in mare. & c.* vsq; ibi: *Erit fletus & stridor dentium.* Ex hac parabola fit manifestum quantum salutem nostram sitiat Deus, qui (vt aiunt) nullum non lapidem mouet, id est, omne mediū intentat, vt nos ad se trahat. In duabus siquidem prioribus parabolis amore tanti boni nos ducere conatur. Et quia multi timore plus mouentur, ideo hæc horrenda inferni supplicia ob oculos ponit, vbi in æternum peccatores punientur, qui hic Deum inquirere noluerunt. De quibus Regius David ait: Introibunt in inferiora terræ, tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt. Id est, quia non se disposuerunt, vt Deum tãquam proprium, & verum thesaurum possiderent, ab infernalibus vulpibus possidebuntur. Et quia hæc valde necessaria omnibus erant, illos interrogauit Dominus: *Intellexistis hæc omnia? dicunt ei, etiam.* Vtinam sic à nobis intelligantur. Et concludit statim, dicens: *Ideo omnis Scriba doctus in regno cælorum similis est homini patri familias, qui profert de thesauro suo noua & vetera.* Hoc est: siquidem tale præmium bonis, & tale supplicium malis paratū est, Scriba doctus, hoc est, peritus cuius munus est homines ad illud bonum inclinare, & vt malum fugiant efficere, è sapientiæ suæ thesauro, tam veteris, quam nouæ legis res exhauriet ad terrendum homines, vt peccatum fugiant, & ad exhortandum eos, vt virtutem sectentur, vt gratia plenè gloriam obtineant: ad quam nos perducit Iesus Mariæ filius.

Amen.

IN

IN DEDICATIONE
templi, Maximè profesto
Portiunculæ ordinis Fratrum
Minorum Concio
Prima.

Egressus Iesus perambulabat Hierico. Luc. 10.



BEATVS Gregorius Nyssenus in tractatu de vita Moyli, cuidam sibi propositæ quæstioni satisfaciens, videlicet: quæ nã esset meta, finis, & culmè perfectionis Christianæ vitæ, ait: Aliqua esse, quæ præscriptos, certosq; terminos habent, vt quãtitas cõtinua, & discreta. Nam nouenarius numerus, nonã vnitatem, vt terminum habet: similiter denarij numeri decima vnitatem meta & finis est. Illius etiã colunę terminus est summitas, qua terminatur. At virtus huius cõditionis nequit esse: quia rerum bonarum naturam sortitur, quarum cõditio & natura est, sine & meta carere, nisi in earum contrariis: quemadmodum vita, quæ ex se perduraret, sed terminatur re sibi cõtraria (nẽpe morte.) Nam cū media & fines cõmensurentur, & eiusdẽ naturę & qualitatis sint, nequit vita terminari, in re eiusdẽmet naturę, quia mediū est vita, & quicquid eiusdẽ naturę est vita est, & vita alia vita finiri non potest. Ergo si terminatur ab eius cõtrario terminatur, morte, scilicet. Vnde quoties hanc vitam mortalem dicimus, improprium nomen illi tribuimus, ceterum mortalem illam appellamus, quia res adeo cõtrarias habet, quæ illam terminare valent. Ita Christiana virtus in eiusmet natura terminum non habet, quia rerum bonarum naturam sortitur. Vnum terminum habere potest, & sibi contrarium, nempe, vitium, tamẽ virtus ex se nulla tantę perfectionis culmen pertingere potest quin perfectior esse possit. Vnde iure dicere non possumus, in hac miserissima vita hominem perfectum, nec vitam perfectam, nisi in comparatione.

D. Gregorius
Nyssenus.

ione alterius minus perfectæ. Et ita hic gloriosus Doctor pro certo habet vitæ huius perfectionem plus desiderium proficendi dici debere, quàm metam, & culmè perfectorum operum. Ita enim te habere, ait, vt ad vltiora semper in virtute ac bono velis ascendere, id ipsum forsan humanæ naturæ perfectio est. Ad hunc sensum exponuntur illa Diui Pauli verba: Non quòd iam acceperim, aut iam perfectus sim, sequor si quomodo cõprehendam, in quo & comprehesus sum à Christo Iesu, fratres ego me non arbitror comprehendisse. Vnum autem quæ quidem retro sunt obliuiscens, ad ea verò, quæ sunt priora extendens me ipsum. O quoties in tam breui sermone diuinus Apostolus eadē verba resumit, & inculcat dicens, nondū perfectionis culmen se attigisse, sed quòd intendebat pro viribus id obtinere, (*Hasta ha Zer mas que hombre*) Hoc enim significat: Extendens me, id est, excedo me ipsum. Quòd si Diuus Paulus, quem Deus ita sublimauit, hoc ita de propria virtute sentiebat, quid dicere poterūt, qui quo ipse peruenit, nondum perueniunt? Denique omnes iusti quotquot ex diuina contemplatione, bonitatis, atque celsitudinis infinitæ Dei maiorem notitiã consequuntur, tanto plus virtutes suas, operaque imperfectiora reputāt. Vnde Diuus Chrysostomus dilucidans carmen illud Psalmi. 136. Confitebor tibi quoniam terribiliter magnificatus es, scilicet, in corde meo, mirabilia opera tua, & anima mea cognosceat nimis, ait: sanctū Dauid in illo verbo, terribiliter, alludere ad id, quod euenire solet illis, qui in turribus valde sublimibus sunt constituti, & inde preniingentem profunditatis abyssum versus terram specularunt, quibus oculorum lumen pene deficit: caput euanescit, capilli eriguntur, & carnes contremiscunt, & timore correpti intra seipos se recipiunt. Ita iusti in excelsa contemplationis turri constituti infinitam Dei celsitudinem ex eius operibus, & effectibus mirificis contemplantes, obstupescit manent, & refugiū quærentes ad humilitatem se se conferunt, ex illa iuprema Dei cognitione propriæ vilitatis notitiam deducentes, & quam parū exhibere possunt secundum nimiū quod eius diuinæ celsitudini debetur. Et est notandum, quòd vbi nos hic legimus: Anima mea cognosceat nimis, alij translulerūt: Anima mea cognosceat nimis. Et sic est in contextu Græco, & sic etiam legit beatus Hilarius. In quo ostenditur, quàm præsens, & perseveras sit iustorum notitia,

Philip. 3.

D. Chryso.
hom. 1. de
incompre-
hen. natura
Dei.
Simile.

7 titia, quam de Deo habent, siquidem cognoscunt, & cognoscēt. Ex hac feruidissima Dei cognitione sanctorum desideria oriuntur magis, ac magis diuinæ celsitudini seruiendi. Ex quibus desiderijs feruidissimi effectus in illis nascuntur: & vnus duntaxat horum actuum vehementissimorum plus efficit ad seipsum annihilandum, & mortificandum, quàm plures actus remissi. Quin etiã vno vehementissimo actu citius in homine virtutis habitus gignitur, quàm multis remissis, & tepidis. Obliquus ens melius citiusque dirigitur, si versus partem contrariam semel nimis flectatur, quàm, si sæpe paulatim & leuiter dirigatur. His heroicis actibus Beatissimus, P. N. Franciscus assidue incubebat. Nā cum ieiunijs & disciplinis aliquando carnem suam affligeret demou ad cellæ eius ianuam pulsans dixit ei: Francisce, Francisce, 8 Francisce, attende quod quamuis Deus erga peccatores misericors est, ceterū, qui rigidis disciplinis se occidit misericordiã coram ipso nō inueniet. Quibus auditis sanctus vir quandā grauissimā carnistentionē sensit, quo plane cognouit dæmonē verbis suis dulcibus, & subdolis tanquàm tartareo flatu illā flāmam excitauisse. Qui mox habitū exuens acerrime totū corpus flagello percussit, denique; flagellādo lassatus sic nudus à cella exiuit, & in niuis aceruo (erat enim hyems) se volutauit, & per lōgam tēporis moram ibi iacuit. Tam ingentem victoriam hoc vehemēti duntaxat actu cõparauit, quod deinceps à carnis cõcupiscētia nusquā illectus fuit. Quo quidem actu castitatis habitum genuit, per quem etiam actum meruit, vt castitatis maxime peculiare donum illi deus infunderet. Dæmon verò visis singularibus seruī 9 Dei diligentijs, quas adhibuerat ad vincendum illam tētationē formidolosus deinceps mansit. Postea verò sancto viro orationi vacanti, in forma Angeli lucis dæmon iterum apparuit, illum admonens, ne ad eò vigilijs, & orationibus, tamque; prolixè incumberet, sed somnum caperet, & corpori quietem cõcederet, vt sic incolumis conseruaretur, & annis plurimis deo seruiret. Et cum dæmonis illusionē hanc esse cognosceret, ab oratione citò surrexit, & nudauit se hyemis tēpore, & sic quodā incredibili feruore exiuit, & ad quosdā rabi tribulorūque; frutices se contulit, & tādū in illis se volutauit, quousque; per totum corpus sanguis defluebat. Et secum loquens dixit: Præstat tibi sic vulneratus, & punctus esse, vt dolores, quos Christus pertulit sentias, quam in

Simile.

Sanct. ij. pars.

ce

delicijs

delicijs vitam degere, sicut versipellis ille tibi cōsulebat. Ad eod¹⁰ gratus & acceptus hic feruidus actus Deo extitit, quod subito lux magna de cœlo fulsit, & inter vepres, & spinas in quibus se volutabat, quasdam purpureas, candidasque rosas pulcherrimas vidit, & quēdam Angelum dicentem sibi: Franciscus vade protinus in Ecclesiam, quia cœlorum rex Iesus Christus, & eius mater sacratissima, cū ingenti Angelorum multitudine te expectant. Et cum miraculose indutum se inueniret, duodecim rosas candidas, & totidem purpureas colligens incredibili lætitiæ affectus delubrum petijt, per viam angelorum ministerio optime stratam, atque ornatam, & Ecclesiam deuotissime ingressus ineffabilem filij Dei maiestatem cōtinuo aspexit, & matrē eius sacratissimam cum ingenti Angelorum multitudine. Et quantum idem Dominus prius in eodē templo cum illo sancto comitatu, pio viro apparuerat, eiq; dixerat: Frāncisco noui desideria tua, & quantum animarum salutem sitias, tunc benignissime illum appellans admonuit, vt ab eo aliquod beneficiū pro hominū salute peteret. At vir sanctus adiutus patrociniō sacratissimę matris cuius opē implorauerat, supplex petijt, vt omnibus Ecclesiā illā introeuntibus concederet veniā & indulgentiā omniū peccatorū suorū quorū confessionem sacerdoti fecissent. Cui Dominus respōdit: Franciscus rē magnā petisti, sed maiora tua desideria impetrare merentur. Id libentissime tibi concedo: hac tamē lege, vt vicarium meum adeas, & ab eo indulgentiā nomine meo postules. Et habita à summo Pontifice facultate, in hac secunda apparitione vir pius illi has rosas profunda humilitate obtulit, ab eoq; summis precibus efflagitauit, vt indulgentiē diē assignare dignaretur. Illumq; assignauit à vespere calendarū Augusti (cū B. Petrus Apostolus ab Herodis vinculis mirifice fuit absolutus) vsq; ad vespere sequentis diei. Et ita secundo indulgentiam illam concessit, atque confirmauit nocte illa, qua sanctus vir illum vehementissimum mortificationis actum exhibuerat. Ecce quam grati Deo sint feruidi iustorum actus, & desideria. Huius etiam planū exemplū in S. Daniele Propheta habemus, qui assidue trium hebdomadarum orationi vacans, sine intermissione lacrymas fundēs, & ieiunans, profunda mysteria, quę Deus illi reuelauit meruit cognoscere. Vt ipse testimoniū præbet his

Dan. 10.

verbis: Ego Daniel iugebam trium hebdomadarū diebus, panē desiderā

desiderabilem non comedi, & caro, & vinum non introierunt in os meum. Et post hoc ieiuniū venit Angelus, qui dixit ei: Daniel vir desideriorū, intellige verba, quę ego loquor ad te. Et cū tremulus esset, iterū dixit ei Angelus: Noli timere vir desideriorū pax tibi, cōfortare, & esto robustus. Quem postquā Angelus cōfortauit illi quam plurima mysteria, & visiones Deus ostendit. Et est valde notandū in his reuelationibus Sācto Danieli, & B. P. Frāncisco factis peculiarē mentionē desideriorū eorū fecisse Dominū, cognoscētē, q̄ quāuis hī sancti viri pro ei⁹ amore, & seruitio multa operabātur modicū eis videbatur respectu illius, quod facere desiderabāt. Ex quo patet, vt diximus sanctorum perfectiōnē in hac vita plus consistere in proficiendi desiderio, quam in meta, & summa operū perfectiorū. Hęc desideriorum, & actuum feruidorum materia optime quadrat cum sancto Euāgelio hodierno. In quo agitur de diligentia, feruore, & desiderio quo Zachæus tenebatur videndi Christum mundi Redēptorē. Qui præ turba non potens præcurrens ascendit in arborem sycomorum, vt videret illum, quia inde erat transiturus. Hic breuiter sancti Euangelij exordium dilucidetur, vsque quo hic homo propriæ salutis cupidus velociter in arborem ascendit. O quam feliciter incipit qui feruide bene operari exorditur. Quādo olim carne refertam igni admouetis, curam adhibetis, vt quam primum ferueat, vt spumet, & sordes emittat. Ita tyrones in virtute oportet in principijs feruore nimio spiritus exordiri ad malos habitus eradicandos, & ad bonos gignendos. Vnde in Cantici dicit sponsa: Adolescentulæ dilexerunt te. Adolescentulæ sunt animæ recenter, & denuō ad Deum conuersæ. Et in hoc verbo, Dilexerūt, magna emphasis cōtinetur. Nāq; singularis amor in eo significatur, quasi diceret: Dilexerūt te nimis, id est, feruentissime. Nihilominus, vt hi feruores quodam moderamine fiant oportet ne natura ipsa nimium lassetur, & impossibilitetur ad procedendum vltius in exercitijs pœnalibus, & ad spiritualia difficiliter exercenda. Quia, vt in Prouerbijs dicitur: Substantia feſtinata minuetur, quę autē paulatim colligitur manu, multiplicabitur. Sic in spiritualib⁹ diuitijs cōtingit. Ex eo enim, q̄ nonnulli hominū aliquos incautos excessus in ieiunijs, vigilijs & alijs spiritualibus exercitijs fecerunt, postea fit, vt nunquam ieiunare possint. Et propter ægritudines tam remissi & lenti manent,

Simile.

Cant. 1.

Prou. 13.

Luce. 9.

quæ ne vnam quidem horam in orationis & cõtēplationis studio impendere volunt. Legitur in Exodo, quæ plaga illa grandinis, quæ super Aegyptum cecidit, læsa sit linum, & hordeum, eo quod esset virens, & linum iam folliculos produceret. Triticum autem & far non sunt læsa quia serotina erant. Itaque linum, & hordeum quia intempestiue pullularant grandine læsa deperditaque sunt. Et ita experimento comperimus quamlibet tempestatem, & tētionē virtutē destruere, quæ absque prudentia, & cōsilio fuit facta, & sine modo acquisita, ita concite, vt sine ratione & iudicio exerceri videretur. Quæ verò mature, serotinè, & prudēter acquiritur quāuis nō sine feruore, hæc modū habet, vt sit perseverans, & etiam, vt de bono in melius procedat.

Et cum venisset ad locum suspiciens Iesus vidit illum. Perpēdite obsecro quanta cum modestia, & gravitate summus animarū nostrarum magister incedebat, oculos in terra defixos ferēs, ad nostram confusionem & ignominiam, qui per viam incedentes tam sublimes, & dissolutos illos ducimus, quod occasionem præbimus, vt mors per eos in animas nostras ingrediatur. O miseri mortales, qui ne pulvis seu festuca vobis noceat oculos clauditis rebus autem, quæ maximum nocumētum animabus vestris adducere possunt illos non obseratis? Claudite eos fratres, ne tanto periculo vos exponatis. Aduertite in Proverbijs dici: Sex sunt, quæ odit Dominus, quorum vnum est oculus sublimis. Ingens profecto miseria est, vt tam attente res huius seculi speculari cōmoremini, tamquam si pietores essetis eas ad eflūgiem deducturi. Et ita crediderim ego nonnullos ad tantam stragem, & corruptionem deuenisse, vt quod Ecclesiastes de se ipso confessus est, de se ipsis dicere possint: scilicet: Omnia, quæ desiderauerūt oculi mei, non negavi eis. O amentes, amentes, Deus mentem vobis restituat, vt vestram miseram sortem agnoscat: Nonne miseri aduertitis, ad hæc, quod magnum peccatū admittitis, magno præterea labori vos exponere, si quidem verissimum est, nō satiari oculum visione? Et velle hominem alere eum, qui nunquam satiatur, ingens dementia, & labor simul est. O vtinam ea eos vos fingeretis, quot damna deuitaretis. O in quot præcipitia hi pessimi duces corda nostra trahunt, & in quot, quantalque obscuritates, & conscientiarum tenebras splendidiore corporis nostri partes nempe oculi nos inducunt. Democritum Philosophum

Prou. 6.

Eccles. 2.

Democrit.

19 phum eruisse sibi oculos, legitur, ne cerneret ea, quæ iudicio suo verum visum auferre videbantur. Non ego vos fratres meos ad-moneo, vt oculos vestros eruatis, sed vt caute prudēterque seram illis obijciatis, ne occasionem præbeant, vt æterna dei beatifica visione priuemini. Hac prudentia sanctus Iob utebatur. Et ita Iob. 3. vbi nos legimus: Si secutus est oculus meus cor meum, id est, Nō est secutus oculus meus cor meū, cōtextus Græcus, & Paraphrasis Chaldaica habent: Si sequutum est oculos meos cor meum: & sic legit etiā B. Hieron. In quo significatur, quod si aliquando cor iusti inclinatur ad aliquod malū, oculi illud sequi nolunt, nec id intueri, ad quod se inclinatur cor, ne illud denique desideret. Et quando oculi aliquid illicitū intuentur cor illos nō vult sequi, ne quod oculis placet cōcupiscat. Felix ille, qui sic se gubernat, & gerit 20 talis enim in seruitio Dei longum peregit iter. Non sic impij nō sic, quinimo mox, vt cor suum ad aliquod malū inclinatur, oculi post ipsum illud speculantur, idque gratum oculis cōsiderantes statim corde concupiscunt. O Christe omnium nostrarum operationum regula rectissima, quanta domine cum modestia, & reuerentia oculos tuos direxisti. Nostra domine corda pro tua pietate & clementia dirige, vt sic nostros gubernare discamus.

Suspiciens Iesus vidit illum, & dixit ad eum: Zachæe festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere. O verba suauissima, quod nam est saxum, quod vos audiat, & amore nō liquefiat? quod vniuersalis omnium rerū dominus terræ vermiculo dicat: Hodie in domo tua oportet me manere? Ad quid dñe tibi domus peccatoris est opus? Dolet quis per quā familiari suo dicere: Dñe necessitas tua mea est, & adeo illā sentio tantaque curā adhibebo, vt remedium illi præstem, ac si propria esset. Necessitas Zachæi erat, & dicit bonus Iesus, quod erat sua. Nā reuera tanta animi æquitate illi remedium adhibuit, sicut si sibi met opem ferret, dato quod in illa spiritali Zachæi necessitate cōstitutus esset. O Benedicta, & glorificata sit talis charitas, & amor. Omnia nostra dilectissimi cœlestis Dominus tamquam propria habebat. Et ita vbi apud Sanctum Lucam nos legimus, quod loquente illo cum discipulis dixit eis: Qui non est aduersum vos pro vobis est, alij verterunt: Qui non est aduersum nos pro nobis est. Et sic est etiam in contextu Græco. O vtinam vera charitas in nobis regnaret, utique proximorum necessitates, vt proprias haberemus, eisque vt tales

Iob. 3.

Luce. 9.

1. Cor. 10.

D. Aug. 11
lib. de Ciu.
cap. 12.

Gene. 3.

Gene. 2.

D. Chryso.
hom. 1. sup.
epi. ad Ephe.

remedium adhiberemus ad nostri capitis imitationem, & forte, ²² ut illis succurreremus nostrarū obliuisceremur. Sic enim Diuus Paulus nos exhortatur dicens: Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius. Et post pauca exemplum de seipso nobis præbēs ait: Non quærens quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant. *Et festinans descendit & excepit illum gaudens.* Exponatur totū euangelium ad literam. Animaduertite fratres, quam cito hic peccator conuersus est, & quantum properabat, vt pietatis operibus incumberet. D. Augustinus in libris de ciuitate Dei rem notabilem asserit, de qua multi admirantur, videlicet quod quantumuis protoparentes nostri foelices atque beati in paradiso essent, & quantumuis nostram miseriam deplorare debemus, adhuc nostra fors aliquo modo eorum sorte foelicior est, propter periculum, cui illi subiacebāt prolabendi, & in certitudinem remedij, si prolaberentur. Et propter certitudinem salutis, & remedij quā in nostro statu habemus, si forte prolabimur. Quia supposito, quod remedia, quæ hominū peccata in Dei bonitate habere poterāt, nō fuerūt eis reuelata, nisi post peccatum, quando Deus serpēti dixit: Ipsa cōteret caput tuū: qualiter foelicitas illa protoparentibus nostris admodū grata esset cū se ruendi periculo subiacere cernerent, & omni fere remedio se destitutos viderent. Nā illi (cum alias sapientissimi essent) nō ignorabāt ab illa foelici statu decidere posse, & omnino securos non esse, & quāuis securos esse se existimare vellent non illos sinebat illa cōminatio Dñi, qui dixerat Adamo: De ligno sciētij boni, & mali ne comedas. In quacunq; enim die comederis ex eo morte morieris. Igitur in tāto periculo se cōstitutos cernētibus, & si forte caderēt remediū, vt exurgerēt ignorātibus, hoc profecto satis erat adinuēdum nimis & perturbandū illam cōsolationē, quā ibi habebāt. Ideo. D. Augustinus ait, miseriam nostrā eorū foelicitate, beatiorē esse, quia adeo propinquū certūq; habet remediū (si forte ceciderimus) & quia spe diues est. Et quāuis hic noster status laboribus, & miserijs plenus sit inter ea tamē cōsolari nos debet. Id quod D. Chrystomus ait: scilicet filiū Dei labores, & ærūnas, famē, & persecutiones in seipso posuisse, vbi ab Angelis adoraretur. Et ita considerandū vobis est angelos ante præsepium procidētes, nō tātū Deum hominē factū adorasse, sed etiā nouā gloriā, quā in lachrymis, frigore, & paupertate eius intuebatur.

Etiam

²⁵ Etiam q; consolari nos debet, si spiritualibus miserijs subiacere nos cernimus, q̄ maior miseria ad maiorem pietatē Deū inuitat. Vnde B. Chrystomus elucidās verba illa: In dispēlatione plenitudinis tēporis ait: Tēpus aptū, & plenū, de quo S. Apostolus loquitur, vt mūdus redimeretur, tūc esse, quādo ad eū statum ille peruenisset, vt iustitia Dei illū pati nō posset. Vnde quo maior miseria erat, eo cōgruētius tēpus erat & opportunius, ad maiore misericordiā faciendā, quam hucusq; facta est, nec fiet. Agite ergo peccatores ne formidolosi & meticulosi sitis, & siquidē tā certum tāque propinquū remediū habetis eo sicut Zachæus vtimini. Postquā S. Isaias mētione fecit abominationū Hierusalē, & quā inuerecunde Hebræi dicebant: Flagellū inundans cū transierit nō veniet super nos, quia posuimus mēdaciū spē nostram, & mendacio protecti sumus, statim addidit: Idcirco hæc dicit Dñs Deus, Ecce ego mittā in fundamētis Sion lapidē lapidē probatū, angularē, &c. Qui crediderit non festinet. O Dei bonitatē immensam, quod tēpore quo illi corruptissimi, & scelertissimi homines plus demerebātur eis dicatur: Idcirco, &c. Hoc est, quia vos tā iniqui estis, ideò hoc tāto beneficio vos Deus vult donare, vobisq; remediū præstare, si eo vti velitis, videlicet, vni genitū filiū hominē factū ad vos mittere. Nō enim pijsim⁹ De⁹ vestra demerita, quin potius misericordiā suam respicit. Vbi est valde notandū, quod referens D. Petrus hæc verba prophetę sic ait: Ecce pono in Siō lapidē, &c. Qui crediderit in eū non confundetur. Et B. Apostolus Paul. eadē verba allegās, sic legit: Dicit enim scriptura: Omnis, qui credit in illum non confundetur. ²⁷ Vbi plane constat vtrumq; profestinet, transtulisse: Non cōfundetur. Et quidem sententia mea erga hoc est, sacros Apostolos in his verbis prophetę spiritū exposuisse. Nam ille, qui coeleste auxilium expectans festinat, & lassatur, hoc illi prouenit ex modica spe, & confidentia. Cæterum qui longanimitate quadam indiuiua misericordia sperat signum est, illam impetrandi spem habere, & hic nō confundetur. Vnde idem est, ac si diceret. Qui has Domini promissiones crediderit, certus sit, quod non confundetur, nec eius spes vana erit. Quasi dicat: Ne festinetis, quia mora, & retardatio Domini est, vt ad maiora beneficia spiritualia recipienda vos præparetis. Quis ergo hæc audiens spe diuinæ protectionis plenus ad ianuam tam pij patris pulsandū non

cc 4

properabit

D. Chryso.
in epist. 1. ad
Ephe.

Isai. 28.

1. Petr. 2.

Rom. 10.

Psal. 34.

prophetabit: Quis in suis tentationibus cum Sancto David nō clamabit, & dicet: Effunde frameam, & conde eos, qui persequuntur me. Dic animæ meæ salus tua ego sum? Hic Sāctus rem sumit per metaphoram a quodam homine debili, qui ab hostibus agitatū se videns, sub cuiusdam nobilissimi principis protectione se se recipit, qui viriliter ensē proferens ad tutādum clientem procedit dicēs: Ego protector tuus, ego salus tua sum, ne formidēs, neq; paueas hęc mea dextera te eripiet. Similiter peccator, & adhuc maiori cum fiducia sub Dei protectione confugere debet, quando quidē tam paratus est, vt libentissime nos defendat, q̄ non expectat, vt nos illum inquiramus. Sed ipse potius ad nos sicut ad Zacharē se confert, in cuius domo discubuit, & cum eo manducavit. Hęc est charissimi temporū nostrorū foelicitas, videlicet, ad miseras nostras tam propinquum remediū habere. Vnde Sāctus Ioannes Baptista prædicare incipiens vt Sanctus Matthæus refert, prima verba, quæ protulit, hęc fuerunt, scilicet, poenitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum. Vbi alij transtulerunt: Appropinquavit enim regnū cœlorum. Et sic est in context. Græco, & sic legit etiam B. Hilarius. Et idem Sāctus Euangelista alibi de initio prædicationis Christi domini nostri loquens, eisdem verbis fuisse exorsum cōmemorat, dicens: Poenitentiā agite appropinquabit enim regnū cœlorum, vbi etiam alij transtulerunt: Appropinquavit enim regnum cœlorum. Et sic est in contextu Græco & in translatione Syriaca. O ineffabilem Dei pietatem, quanto desiderio flagrans remittendi peccata mundū ingrediebatur, siquidem ipse semet, & per eius præcursores, vt omnes poenitentiam agerent mox inuitare incepit, & nō solum eis annunciabat, regnum cœlorū appropinquaturū, sed q̄ certo certius haberent, iam appropinquasse. Hoc enim sibi vult, appropinquabit & appropinquavit, & si hominibus placet regnum cœlorum, vt proprium habere possunt dummodo, quod facere tenentur exequantur. Foelicesterq; quaterq; aures quæ talia audiunt. Enigilate ergo dilectissimi, ne ad tā foelicia nuntia dormiatis sed potius vitia pro viribus à vobis expellite, & maximo cum spiritus feruore poenitentiam agite, vt diuina gratia insigniti gloria in æternum perfruarmini. Ad quam nos perducatur, & c.

In

In eadem Dedicatione Tēpli

Concio Secunda.

Egressus Iesus perambulabat Hierico &c. Luc. 19.



Inter celeberrima nomina, & titulos, qui apud sacras literas Deo Opt. Max. adscribuntur, vnus est, Misericors, & misericordem illū appellare. Sed quæro, cū misericordia in hominibus significet interiorē hominis habitū, miseratio autē actū dicit externū (est enim miseratio miserentis actio) in Deo verò misericordia solum sit secundū effectū, non tamen secundū passionis affectū, vt Sāctus Thomas determinat, quid miserator, & misericors in Deo significare potest? Dico misericordiā in Deo bene velle significare, seclusa passione tristitiæ) quæ in deo esse nequit) Miseratio autē in illo esse benefacere, & quia verè & realiter bene vult, & benefacit miseris, vocatur Miserator, & misericors. Ex his verò, in quibus diuina & ineffabilis misericordia magis relucet, vnū est, videlicet, cū ipse animā à peccati laqueo eripit. Vnde Regi⁹ David canebat: Misericordia tua magna est super me, & eruisti animam meam ex inferno inferiori. Et, id est, Quia eruisti, &c. Ex his verbis colligitur duplicē infernū esse, superiorē alterū, alterū vero inferiorē. Superior dici potest hic aer caliginosus, in quo nūc demones patiūtur. Et ideò D. Paulus illos appellauit, Principes, potestates, & rectores tenebrarū harū. Nā vt venerabilis Beda dicit: Vbi cūq; sunt cū secū habeāt culpā secū habēt & poenā. Et sicut æger, aut febricitans, eisdē passionibus angitur si iaceat in eburneo, ac si in ligneo lecto iaceret, ita demones vbi cūq; sunt eodē supplicio torquētur. Et iā infernū, superior dici potest illius cōsciētia, qui in peccato lethali iacet in quo quædā assidua amaritudo, & cruciatus inhabitat. Et misera anima nisi opportune resipuerit remediū sibi adhibēs ab hoc superiori culpæ inferno, ad inferiorem poenæ descendat. Et hęc est illa magna Dei misericordia, vt cū homo à peccato in peccatum ingenti impetu per tam periculosam labinam ruat illum Deus eripiat ex inferno inferiori. Quod si obijcias: Nondum

D. Tho. 1.
p. q. 20. ar.
tic. 1.

Psal. 85.

Beda.

prolapsus fuerat in infernum, quomodo ergo ab illo fuit ereptus? Quia sine dubio prolaberetur, nisi Deus infinita eius pietate, vocans, & iustificans illum eriperet. De hac ineffabili Dei misericordia in hodierno sacro euangelio singulare exemplum nobis proponitur, in quo de eximia Christi Redemptoris nostri pietate agitur, qua publicum quendam peccatorem vocauit, atque conuertit. Et dispositionem, quam in hoc homine inuenimus ad beneficiū tam singulare recipiendum, est, vt refert sacer text. quia quærebat videre Iesum quis esset. Faustum foelix que principium ad inueniendam diuinam gratiam est eius desiderium. Vnde in Prouerbijs dicitur: Si quæseris sapientiam, quasi pecuniam, & quasi thesauros effoderis illam, tunc scientiam Dei inuenies. Quando venator videt canem plus solito properare, & rectum tramitem festine sequi, statim cognoscit prædæ vestigia semitamque inuenisse, & spe illius incipit lætari, similiter homo tunc lætari potest cum viderit animam suam feruide properantem, vt Deum inquiret. Sed ò Dei bonitatem incomprehensibilem, Te omnes coeli Hierarchia, necnon iusti terræ Domine collaudent. Quia cum omnibus bonis maius perfectiusque sis, maiori desiderio inquire non petis, quam quo pecunia, quæ omnibus bonis minimum est inquitur.

D. Ambr. Ethic Zachæus, qui *Quærebat videre Iesum: Non poterat præ turba, & ascendit in arborem sycorum, vt videret illum quia inde erat transiturus*, Vbi Beatus Ambrosius ait: Nemo potest videre Iesum constitutus in terra. Vt amoris oculis Deus videatur oportet, vt à terra homo separetur, & proprias affectiones ab ea remoueat. In lege præcepit Deus dicens: Omne, quod reptat super terram abominabile erit vobis, nec assumetur in cibū. Si ergo in lege veteri animal, quod super terram reptabat abominabile erat, quāto plus abominabilis erit homo, qui eū conditus sit ad illā cœlestē beatitudinem res terreas, vt animal brutum amplectatur? Primus, qui summa cū auaritate terram colere, & edificare coepit in orbe, fuit Cain, vt in Genesi habetur. Et quia voluit in hac peregrinatione, tanquam perpetuus habitator commorari, cœlestem habitationē amisit. Ne autē sicut & ille, ita tu patriā illā perdas, nullatenus, sicut & ille sedem, affectionemque tuā in terra constituas. Quantumuis enim frater plures diuitias possi-

Leui. xi.

Genes. 4.

Iob. i.

7 possideas, verè quod Sanctus Iob ait, tu asserere potes: Scilicet: Nudus egressus sum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc. Molendinaria rota in gyrum continuo vertitur, at quantumuis gyret, & gyret, nihilominus in sero est vbi erat in mane absque vlla loci mutatione. O quam meritò in filios Adæ hoc potest retorqueri. Nam re ipsa contingit, qui nimium laborem impendentes mundum gyrent, maxima cum animi perturbatione, vt diuitias, & honores adipiscantur anhelantes, quando verò eorum negociationes, & gyri in morte sistunt, in eodem profus statu se inueniunt, in quo mundum ingressi sunt. Nam pauperes, & nudi intrauerunt, & sic sepulchrum ingrediuntur. Ergo prudentia magna est, hæc terrea, vel saltim eorum affectionem ommittere, antequam ab eis deseramus, & sint nobis occasio, vt diuinam gratiam propter ipsa amittamus, & summum bonum, quod inquiremus, non inueniamus. Nam quemadmodum inter planetas ille, qui terræ propinquior est, frequentius lumen amittere solet, (vt pote Luna,) & cornua habet, similiter in Sancta ecclesia ille, qui per affectionem terræ propinquior est, frequentius gratiæ splendorem amittere, & superbiæ, atque præsumptionis cornua acquirere solet.

Vt Dominum Zachæus cernere posset: *Præcurrens ascendit in arborem sycorum*. Animaduertite huius probi viri profundam humilitatem. Qui cum alias ex præcipuis, & magnatibus ciuitatis Hierico esset, de quo Sanctus euangelista ait: *Hic erat princeps publicanorum, & ipse diues*. Hos humanas respectus, nempe honorem & diuitias non attendens, sicut puer reptando arborem ascendit, vt quod exoptabat obtineret. O quanta confusio est considerare id, quod in mundo hodie agitur. Quot bona opera homines prætermittunt, eo duntaxat quòd autoritatem suam amittere videantur. Quidam iniurias sibi illatas remittere nolunt, ne ignaui, & effœminati videantur. Nonnulli verò elemosynam facere prætermittunt, quia magno apparatu, & numerosa famulorum comitante caterua incedere volunt, quibus videtur id non facere ignominiam esse. Et plurimæ dominæ rem sacram audire omittunt, quia pedissequam non habent, quod earum autoritati maximi facere sibi videtur. Longum profecto hic

Simile.

Simile.

hic esset recensere peccata, quæ contra diuinam celsitudinem
 committuntur, vt propriæ autoritati homines satisfaciant.
 Oculos vestros charissimi in hoc Zachæo, principe & diuite ob
 secro collocate, attendite quem admodum sua propria authori-
 tate posthabita instar pueri cum humilitate profunda in arbo-
 rem ascendit, vt paruuli ad similia spectacula reptando ascende-
 re solent, siquidem Christiani estis, euangelica doctrina edo-
 cti quam adhuc ipse non audierat. Sanctus Iacobus in sua Ca-
 nonica diuites exhortatur dicens: Glorietur diues in humilita-
 te sua. O præclarum Apostoli consilium. O quam pulchrum
 ornamentum diuitibus est humilitas. Quasnam enim imagi-
 nes, & figuras calauit cœlestis sponsus in murænullis aureis, ni-
 si vermiculatas? Murænullas aureas, inquit, faciemus tibi, ver-
 miculatas argento. Vbi ait sponsus vermiculos argenteos su-
 per aurum se positurum. Tu ergo, ò homo, si aurum possi-
 des, hoc est, diuitiarum abundantiam da operam, vt in his diui-
 tijs sint effigies vermiculorum. Idest cognosce te esse vermicu-
 lum te ipsum deiciens. Sic se vermiculum agnoscebat Rex
 David, de quo dicitur: David sedens in Cathedra sapientissi-
 mus ipse est, quasi tenerimus ligni vermiculus. Hoc est, cum
 alias Rex potentissimus esset, sapientia propria se humiliabat,
 & tanquam terræ vermiculus (qui nullam vim nullamque re-
 sistentiam habet,) sic se existimabat, & cum hac profunda hu-
 militate, humanam pompam & authoritatem contemnens re-
 galibus indumentis exiit coram arca Domini saltauit. Quem
 cum Michol subsannaret dixit illi. Viuit Dominus, quia
 ludam & vilior sum plusquam factus sum, & ero humilis in
 oculis meis.

*Et cum venisset ad locum suspiciens Iesus vidit illum, & dixit ad eum
 Zachæe festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere.
 O liberalissime Domine attende, quod occasio peccatoribus
 præberi que agendi, siquidem tã præpropere peccatorẽ ad eò ma-
 gnũ ad tuã amicitia recipis? O proditor peccandi occasionem in
 hoc tibi nõ præbeo, sed potius emendãdi, & poenitendi, si meã
 bonitatẽ rectẽ contemplari nouisti? Et cur Domine apud illum
 te cõfers, & cũ eo mãducas? Quia volo, vt in eodẽ loco, vbi doli
 & lucra exercabantur, pietas mihi meisque discipulis ab eo
 exhibeatur. Vt singulare beneficium quondam Hebræis per
 Oseam*

1. Ioan. 10.

Cant. 1.

2. Reg. 23.

2. Reg. 6.

3 Oseam promisit Deus dicens: Et erit in loco, vbi dicetur eis:
 Non populus meus vos, dicetur eis: Filij Dei Viuentis, vbi sep-
 tuaginta interpretes transfulerunt: Et erit in loco, vbi dictũ est
 eis: Non populus meus vos, &c. & ita legit Beatus Theodoretus.
 Vbi quod est de futuro propter prophetiæ infallibilitatem, de-
 præterito vertunt. Nemo itaque de peccatoribus quantumuis
 deprauatis, dum in hoc mundo est diffidat, siquidem hi, de qui-
 bus Sanctus Propheta testificatur dicens, quod non erant popu-
 lus Dei, iã illos appellat nõ tantũ, populus Dei, sed etiam filios
 eius charissimos, & maxime delicatos. Hanc mirificam mutatio-
 nẽ idem Dominus per Isaiam promisit dicens: Glorificabit me
 bestia agri, Dracones, & struthiones, quia dedi in deserto aquas.
 Vbi per bestias varia peccatorum genera significantur, qui per
 4 diuinam gratiam conuersi sunt. Et dicit hic, Filij Dei viuentis,
 vt intelligatur illos orphanos non esse, sed patrem viuum habe-
 re, qui eos protegat. Quod autem hic ad rem facit, est verbum
 illud in loco. Placuit enim Deo in eodem loco glorificari, in
 quo offensus fuerat. Fœlices illi, qui locum, quem proprijs
 peccatis fœdauerunt, postea lachrymis irrigant, & alijs quam
 plurimis virtutum operibus ibi vacant. Ita regius David se fa-
 cturum pollicebatur dicens: Lauabo per singulas noctes lectum
 meum, lachrymis meis stratum meum rigabo. Nẽc tantum lo-
 cum ipsum, sed etiam tempus, quo solitus erat homo Deum of-
 fendere inuigilare debet in eius diuino seruitio illud impẽdere.
 Ita Sanctus Rex in memoriam reuocabat quæcunq; in loco,
 & tempore illo contra diuinam celsitudinem admiserat, & com-
 5 pũctus lachrymis dissolvebatur. In loco dilectissimi, vbi nõ po-
 pulus Dei fuistis, operam date, vt filij Dei viuentis efficiamini.
 Diuinus magister Zachæum in domum eius ducit, vt vbi illum
 offenderat, ibi ille ei seruiret.

*Festinans descende, ais illi: quia Deus in seruis suis diligen-
 tiam, & festinationem requirit, pigritiam autem, & desidia odio
 habet. Et Exceptit illum gaudens. Animaduertite fratres quomodo
 Deus plus nobis donat, quam quod exoptamus. Zachæus vide-
 re Iesum tantum exoptabat: nec solum hoc impetrauit verum
 etiam excepit illum in domum suam. O quantæ confusioni no-
 bis est, cernere quãta cũ agilitate hic peccator præcurrit, & pri-
 mæ Dei vocationi respondeat, ipsi vero tã surdos nos exhibea-
 mus*

Osee. 13.

Isai. 43.

Psal. 6.

Apoc. 3.

mus ad tot clamores, & impulsus diuinos. In Apocalypsi expō¹⁶
nit Dominus modum, quem seruat, dum nos vocat, dicens: Ec-
ce ego sto ad ostium, & pulso. Siquis audierit vocem meam, &
aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & coenabo cum illo.
O dulcissima miseris peccatoribus verba, & omni consolatio-
ne plena, & vnū quodque per se magna ponderatione dignum.
Ideoq; incipit Dominus dicens: Ecce. Quasi dicat: Attendite,
magnum quippe est quod volo vobis dicere: Etiam, Ecce, dili-
gentiam denotat, qua hic diuinus Dominus nos accersit, & quo
modo, vel vnico duntaxat temporis momento non retardatur.
Secundum verbum est, Ego. Non satis illi est Angelos mitte-
re, sed ipsemet cum sit omnium Dominus non dedignatur pec-
catorem accersire, & cum pace, & amicitia illum inuitare, quan-
do ille de seipso plus oblitus est. O benedicta & glorificata sit¹⁷
talis misericordia. Quis est, qui ad hostem suum se conferat, & in
propria eius domo illum requirat, vt illi beneficiat? Tertium
verbum est, sto. In quo significatur, quanta cura Deus salu-
tem tuam agit. Attende, quod stat, quasi viator transiens, quod
si cito ei non respondes forte abibit, & te relinquet. Ad ostium
ait, ergo extra ipsam animam est, & ianua, quæ est voluntas clau-
sa est. Quod si foris Deus est, qualis misera anima erit? Et pul-
so. Pulsare est sæpe percutere, & plures ictus impingere. For-
te iudicis ministrum quidam malefactor fugiens, ad monaste-
rium se confert, & ianuam clausam inueniēs, desiderium intran-
di magnum, quo affectus est, significans, iterum atque iterum
tintinnabulum pulsat, nec modum seruat, in quo eius intrandi
desiderium dignoscitur. Et siquidem Deus ipse ait: Sto ad¹⁸
ostium & pulso, satis in hoc demonstrat quantum desiderat ad
ipsammet animam ingredi, non propter suam, sed propter
tuam vtilitatem. Et addit: Siquis aperuerit mihi ianuam, intra-
bo ad illum. O cæli, & terræ potentissime domine has seras cō-
fringere vtique & ianuam ipsam solo æquare potes, cur ergo
ais: Siquis aperuerit mihi? Cur libero hominis arbitrio id relin-
quis? Velit, nolit peccator, vel ipso inuito ingredi. Id minimè
faciam (ait Dominus) nolo homines, vt bruta animantia in cæ-
lum trahere, sed vt me diligant, mihi que libenter obediant, ma-
iori merito atque gloriæ eorum. Et quare Domine tam in sin-
gulari loqueris dicens: Siquis aperuerit mihi? Cur in com mu-
ni

Simile.

19 ni non loqueris? Quia scio paucos fore, qui mihi aperite velint.
O rem sanguineis lachrymis deplorandam, vix dæmon pulsat
cum multi maximo eorum cum dispendio mox ei aperiunt,
Deo autem pulsanti & intrare contendenti, vt maximis bene-
ficijs animam donet (Ipse enim dicit: Coenabo cum illo & ip-
se mecum) vix inuenitur qui aperiat, fere omnes hoc in poste-
rum differunt, vsque quo miseri procrastinabitis? Quis vos se-
curos reddidit in posterū ipsum fore, quandoquidem forte cras
vita vobis terminabitur? Quod si certo certius vobis esset vitam
vestram tam citò finiendam non esse, cur naturam ipsam labo-
factari propter deprauatam consuetudinem vultis? Certum est
si parieti clauum figatis, & primo ictu tam fixus manet, vt vix
extrahi possit, si iterum, atque iterum ictus ei impingatis fixior
20 manebit, difficiliusque diuelli poterit. Lethale peccatum ad-
misisti ò frater, vocat te Deus, vt per veram poenitentiam ab eo
exeas, cur id opere non exequeris? Pater (dices) id molestè
fero, adeo nanque fixa anima mea est, quod nequeo hoc nego-
tium dimittere. Cras iterum percutis, alterum peccatum admit-
tens, quodlibet enim peccatum est tanquam ictus, qui plus
animam figit, & inharere malo facit, quomodo postquam
plures ictus acceperit illam euellens? Huiuscemodi ille est,
qui dicit: Vltèrius facilius emendabor, quasi qui diceret: Post-
quam assiduis, & pluribus ictibus hunc clauum trudero fa-
cilis illum euellam. Memini quendam nobilem iuuenem
mihi dixisse, quod cum aliquando à quodam concionatore
hanc similitudinem audiret, se conuertit, poenitentiam agens,
21 & deinceps in melius vitam mutauit. O vtinam aternæ dei
celitudini placeret, modo his verbis meis efficaciam præsta-
re, vt hac eadem hora, cum eadem similitudine fructum in
cordibus vestris efficerent, antequam Diuinus furor vos ra-
piat. Viri Niniuitæ propter metum (duntaxat) mortis tem-
poralis illam celebrem poenitentiam, quam sæpe audistis, ege-
runt. Quid faciamus nos equum est, vt ab æternis tormentis eri-
piamur? Cæterum neq; inferni minæ, neque gloriæ promif-
sum nec assidua flagella, quibus nos Deus assidue affligit, suffi-
ciunt, vt nos sibi deuinciat. De Dæmone ait sanctus Iob: Indura^{Iob. 41.}
bitur, quasi lapis, & stringetur quasi malleatoris incus. O appo-
sitissimam similitudinē. Quemadmodum enim multis ictibus
incus

Simile.

Iob. 41.

incus

incus nō mollescit, sed quo plus malleo impetitur eo durior redditur: sic homines inuenias cor Sathana habentes, qui quo pluribus ictibus impetuntur eo duriores, & obstinatior redduntur. Eia ergo fratres, nolite amplius diuinæ voluntati resistere. Attēdite interim Deum rem arduam seu difficilem à vobis non petere, nec vt præstetis hinc vos exire oporteat. Rem petit, quā hic exhibere potestis, nēpe omnium peccatorum vestrorum verum dolorem & firmissimum propositum deinceps nunquam reincidenti. Ideo protinus id opere exequimini quandoquidem tã opportuna occasio vobis suppetit, & an cras illam habebitis prorsus nescitis.

Et cum viderent homines murmurabant dicentes quod ad hominem peccatorem diuertisset. Ecce quomodo humana malitia adhuc in diuina bonitate, murmuris occasione inuenit, perperam iudicans, quod celestis magister, & medicus infirmo communicaret: vt illi salutem conferret. Auertat à nobis Deus linguas iniquas, quæ omnia subuere nituntur. Quemadmodum mensæ Regiæ chironomō adest, id est, (*in trinchante*) cuius munus est aues, quæ apponuntur in frustra diuidere: ita principis tenebrarum mensæ chironomōtes adsunt, videlicet, detractores, qui proximorum famam ita sene trucidant, quousque omnia ossa eorum comminuant. Hi similiter, quibus non satis fuit id quod paulò antea dominus fecerat vidisse, nempe verbo duntaxat visum cæco restituisse, quo minus peruerso corde ei detraherent. Qui manū egrotam habet non ob id eam amputat, nec illi obest, nec eam despicit, imò id occasio est, vt vnctionibus illam leniat, eiq; medeat, in sinumq; eam mittit, vt quiescat, consolidetur, & sanetur. Ita piissimus Dominus peccatores secum habebat, quos leniter trahabat, cum eis agens, & manducans. Illi verò peccata sua nō considerantes quodam contemptu Zachæum peccatorem appellabant. Quando Deus præcepit Moyse, vt se conferret ad increpandam Pharaonem dixit ei: Mitte manum tuam in sinum tuū. Quam cum misisset in sinum protulit leprosam. Sic quotiescunq; de aliorum peccatis verba facere volueritis, prius in sinū vestrum manum mittite, equidem dico vobis quod leprosam eā proferetis. Tot enim deploranda, & dolenda in vobis inuenietis, vt confusione nimia de alienis miserijs sermonem faciatis. Præterea quid de ipso peccatore Deum facturum scitis? An ignoratis,

Simile.

Simile.

Exo. 4.

scitis, quod, vt imaginem perfectissimam pictor depromat prius carbone eam delineat? Inscius vero sic denigratam & informem imaginem intuens nihili æstimat illam, quia ignorat artificis sapientiam, nec prorsus scit, quid artifex de super imponere habeat, quousque vltimam ei manum pictor imposuit. Tunc inscius ille contemplatus imaginem in admirationem rapitur. Ita nonnullos in peccatis prolabi Deus permittit, vt se humilient, & vilipendant, & denique Deus humilitatis fundamento plura dona spiritualia superimponit. Ita que homines in peccato iacentes sunt veluti imagines carbone delineatæ, postea vero, per veram poenitentiam conuersi sunt veluti imagines pulchræ, diuersis coloribus, vmbis, & picturis illustratæ. Et tu, vt inscius es, peccatorem ita denigratum cernens illum cōtemnis, quem forte Deus in ictu oculi vt Angelum pulchrum reddet.

Quis vnquam putaret Zachæum hunc, qui tot tempora in defraudandis proximis consumpserat, in temporis momento talem mutationem in eius statu, & conscientia facturum, vt verè Christo domino domi suæ diceret: *Ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus?* In his verbis eleemosynæ circumstantiæ, quas habere debet, vt sit calificata, & omnibus numeris absoluta in summam redactæ sunt. In particula, *Ecce*, promptitudo, & celeritas, qua debet impendi, significatur. Nam vt Diuus Paulus ait: Nō ex tristitia, aut ex necessitate, hilarem enim datorem diligit Deus. Ille, qui eleemosynam erogat hoc duntaxat respectu, qui a viri nobiles illam petunt, ex necessitate erogat. Et si quidem propter hos non autem propter Deum illam impedit mercedem à Deo se recepturum nō speret. In verbo, *dimidiū*, multorum parcitas taxatur, quibus altem erogare, aut panis buccellam impertire, satis esse videtur. Non sic Zachæus faciebat, sed dimidium bonorum suorum pauperibus erogabat, quia oportet, vt quod amore Dei impenditur copiosum, bonumque sit. In verbo, *meorum*, significatur ex proprijs bonis eleemosynam esse debere. Nam aliena, si possibile est dominis suis debent restitui. In verbo *Domine*, significauit Zachæus se omnia amore Dei erogare. Et similiter omnis, qui eleemosynam facit agere debet ad hoc, vt meritoria sit. In verbo, *do pauperibus*, etiam docemur, quod ea, quæ diuites alijs diuitibus duntaxat propter vanitatem, & humanum lucrum impendant, nec est eleemo-

Simile.

2. Cor. 9.

Sanct. ij. pars.

ff

fyna

syna, nec Deus eam gratam habet. Est valde notandum, quod in 28. gradiente Domino huius publicani domum, statim ipse exclamavit in hæc verba prorumpens: Quasi diceret: O Deus meus, qui tuo ingressu præcordia mea ita adussisti, cor meum dilatasti, atq; manus meas expandisti, vt deinceps in pauperes pius, liberalisque sim. Hic est dilectissimi vnus ex præcipuis effectibus, quem Deus operatur cum animam inhabitat. Tam Dei, quam dæmonis munus est corda plasmare, quanuis diuersimode. Nam q; Deus mollia, & compalsiua illa format. Dæmō verò lapidea illa facit, & cum hostes & inimici inter se sint fidelitate in muneribus sibi inuicem non seruant, id est, (No se guardan fidelidad en los officios) Nam sæpe contingit, vt cor lapideum, in carneum Deus conuertat. Nonnunquam verò Dæmon carneum cor in lapideum conuertit, quemadmodum cor Iudæ proditoris, quod aliquando carneum fuerat, dæmon in lapideum vertit. Et fur erat, & loculos habebat. Huius verò Zachæi cor lapideum erat, & in carneum illud Deus conuertit. Ideo fratres in manibus huius cœlestis artificis corda vestra collocate, vt lapidea sunt, ea mollia, carnea, & compalsiua faciat. Ait Iesus ad eum: Quia hodie salus domui huic facta est. In quo docet Dominus, quomodo in bonis Zachæi operibus, tota eius familia complacbat. Quemadmodum quando Dominus domus iniquus est, est manifesta occasio, vt tota eius familia similis ei sit, e contra quando probus est, exemplum de se præbet, vt omnes eum imitentur. Et existimo Sanctam Ecclesiam propter hæc verba, in dedicatione templi, hoc sacrum Euangelium proponere, in quo vniuersalis templi dedicatio repræsentatur in eodem Christo vero Deo & homine fundata, extra quam non est salus. Et in ea per veram obedientiam vera salus & gratia impetratur, qua denique gloria perfruamur, Ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius, Amen.

CPRO quacunque communi calamitate sine pestis, siue belli, siue famis, siue pluuiæ penuria, multa notatu digna in omnibus concionibus Rogationum, quæ in nostro Dominicali volumine habentur, inuenies.

IN omnibus voluminibus nostris multa notatu digna de morte

31 morte scripta sunt, ex quibus quam plurimæ conciones funerales confici possunt, præter has quatuor, quæ hic inferius habentur. Facile autem illa reperies, si ad tabulas in litera. M. attendas.

CONCIO PRIMA Funeralis.

*Amen dico vobis, quia venit hora, & nunc est, &c.
Ioann. 5.*



CHRISTVS Redemptor noster, de duplici mortuorum genere in hac sacrosancta Euangelij historia agit. De mortuis, videlicet, secundum spiritum, & de mortuis secundum corpus. Statim in ipsius Euangelij primordio agit, quam mortui homines absque Deo iaceant, & qualiter hanc vitam, quæ propria culpa amiserunt, recuperare possunt: in fine verò agit de mortuis secundum corpus, ibi, scilicet vbi ait, omnes qui in monumentis sunt, &c. Inter omnes creaturas solus homo ex duabus naturis inter se differentibus, videlicet, corpore, & anima compositus est. Vnde ipse solus duplicem vitam habere potest. Non est homo, veluti Angelus, qui vitam spiritualement solum viuit, nec sicut brutum, quod vitam sensualem duntaxat agit: sed potius hæc omnia comprehendit. Ex hac duplici vita, quædam adeo potens & prope diuina est, quod proprium esse homini tribuit ad quod fuit conditus. Hæc est spiritua lis, & gratuita animæ vita, quæ in possessione ipsiusmet Dei consistit. Et ita Moyses quondam Israelitico populo dixit. Elige ergo vitam, vt & tu viuas, & diligas dominum Deum tuum, atque obedi as voci eius, & illi adhæreas: ipse est enim vita tua. Alia vero vita, quæ corporalis est, adeo pauper & mendica est, quod nequit per se solum hominem in eius præcipuo esse sustentare. Itaque hominem viuere, & sine Deo viuere non est viuere, sed mori. Quod si viuere est, bestialis vita potius quam humana

Deut. 30.

Psal. 31.

Rom. 7.

Psal. 133.

Psal. 56.

dicenda est. Nam homo sine Deo, ut Sanctus David ait est sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Et quamuis illam externam hominis imaginem gerit, ut pote illos pedes illas manus, illam carnositatem, &c. In executione tamen appetituum bestia similis est. Quoniam si iustos etiam, qui viuunt secundum Deum adeo caro opprimit & captiuat, quod inquit Diuus Paulus: Video aliam legem in membris meis repugnantem legimentis meæ, & captiuantem me in legem peccati, quæ est in membris meis, & exclamans subdidit: Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? quid erit de illis, in quibus Deus non habitat? O Magne Deus, utinam mortalium oculi aperirentur ut se intuerentur quales sine te sunt, quam deformes & foetidi. Mirum profecto est cernere iuuenem, elegantis pulchrique aspectus, corporis delineamentis optime dispositum, & quantumuis pulcher speciosusque sit, adueniente tamen morte ab illa pulchritudine, & eleganti priuatur. Quid cause est? Quia anima à corpore abest quæ illam pulchritudinem corpori communicabat. Si ergo (*tanta falta haçe ma criatura à otra*) ut ex eo quod anima abest, in tantam corruptionem & deformitatem deuenit corpus, quantum Deus creaturam iuuabit (*y que falta haça su ausencia della?*) Si absque anima tale corpus manet, absque Deo qualis anima erit? Quam deformis, pauper, egena, misera, quam denique foetida erit? Et ita ubi nos legimus: Omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt, alia translatio habet: Omnes foetuerunt, simul inutiles facti sunt. Et alibi ubi nos legimus: In umbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas, verbum, Hebraicum, quod hic est etiam calamitatem significat. Et sic potest transferri: Donec transeat calamitas. Vbi maxima nocumenta, quæ peccatum infert significantur. Deformior namque est peccatoris anima, qui plura peccata admisit ipso dæmone. Quia dæmon secundum naturalia, cum sit Angelus, pulchrior ipsa anima erat, & propter vnum duntaxat mortiferum peccatum, quod admisit adeo deformis mansit, quod nullus illum intueretur, quin animam exhalaret. Quanto ergo deformior anima erit, quæ cum ex se adeo pulchra non sit, sicut ille, non vnum tantum, sed plura peccata admisit? Equidem existimo, quod si peccator se intueri posset metu periret. Sanctus

Isaias

Isaias sub nomine, & titulo Babylonix ciuitatis vallata animæ peccatricis abominationem exponit dicens: Orietur in domibus eius spinæ, & viticæ, & erit cubile draconum, & pastua struthionum, & occurrent dæmonia. Contemplamini obsecro hominem a deo iniquum, & deprauatum, in cuius pectore, & anime vestigium quidem amoris, seu timoris Dei, nequæ vlla profusus verecundia inhabitat, sed potius proprijs passionibus omnino deditus est, quæ Babylon deuallata, quod bestiarum receptaculum huius anima facta est? Dicit præterea: Et occurrēt dæmonia, scilicet, tanquam ad propriam possessionem, & hereditatem. Quia Diuinus Apostolus ait: Si quis non habet spiritum Christi hic non est eius: Ergo si nō Christi, cuius, nisi dæmoniorum. Idem Sanctus Propheta Isaias animam sanctam vireto florido odoriferoque comparauit dicens: Ponit solitudinem eius, quasi hortum domini. Ex his duabus diuersisque locis plane colligitur, discrimen, quod versatur inter desertum aridum, & bestijs refertum, & inter viretum apprime cultum, irrigatum, & varijs floribus vestitum, aliquantulum inter iustum & peccatorem id ipsum versari. Hoc Diuus Augustinus in quodam sermone deplorat dicens. Quid tibi prodest o homo domum bonis refertam habere, si iniquitatibus repletus es? Quid miser? plus æstimas in theca diuitias potius, quam in anima reconditas habere? Haud vis in hac vita rem malam possidere, non vineam in fructuosam, non domum inueteratam, non pallium scissum, non caligam repeciata, vnicam verò animam, quam habes quamque tibi Deus donauit, ratione cuius hæc omnia possides, hanc corruptam esse fers? Obsecro te (ait ille) quod præponas animam tuam caligæ tuæ. Cum quidam Philosophus ab alio inuitaretur, & discumberet, videns domum valde ornatam, & mundatam, & illum, qui eum inuitarat in compositum & turpem esse, vertit os, ut speret, & nullum turpiorem locum intues facie illius, in eam expuit. Ita hi miseri peccatores conspui, & illud merentur, quia cum alia omnia munda velint habere se ipsos tantum foetidos volunt. Confundimini ergo dilectissimi rem tam pretiosam, qualis est anima, in qua tantam pulchritudinem Deus posuit, tam vilipendere, & ita deturpare. Dicite quomodo erore peccator afficeretur, qui postquam cuidam imagini depingendæ insudauit, & omnem operam adhibuit, ut ingenij

Sanct. ij. pars.

ff 3

sui

Isai. 31.

Rom. 8.

Isai. 51.

D. Aug.

Similes

sui vires in ea experiretur, postea, labefactam oblitam quæ cerneret? Quid etiam Deus sentiret (dato poenæ capax esset) videns imaginem quam ita apprime depinxit, & quæ tanti ei stetit tam deturpatam, & infectam labe? Quo affectu per Ezechielem de hoc conqueritur idem dominus dicēs: perfecta eras in decore meo, quem posuerā super te, & habēs fiduciam in pulchritudine tua, fornicata es, vā, vā tibi, ait Dominus Deus. Et nō tantū apud sacras literas ostenditur, quam iniqua res sit peccatū, & quomodo peccatores spirituali vita sint priuati, sed etiam Platonis rationis tantum lumine ductus dixit: Nihil aliud est peccare, quā collo sibi vincula circumdare. Et quemadmodum qui funem collo ligat, & se suspendit, vita corporali se priuat: ita qui graui scelere ligatur vitam spiritualem sibi adimit, & mortuus manet. Et de his mortuis dicit dominus: *Quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem filij Dei, & qui audierint uiuent.* Refert Sanctus Ezechiel, quomodo ab spiritu domini ductus fuit in campum ossibus aridis, & vetustis plezum, cui præcepit Deus, vt illis prophetaret. Qui virtute verbi diuini confusus, non haesitauit neque dubitauit vidēs ossa arida, sine cute, carne, neruis, & absque medulla esse, & vnum quodque hinc inde dispersum. Et illis prophetare decernens, cœpit, vt optimus Rhetor attentionem captare dicēs: Ossia arida audite verbum Domini. Quo prophetante accesserunt ossa ad ossa, vnumquodq; ad iuncturam suam, & super ea nerui, & carnes ascenderunt: & extenta est in eis cutis desuper, & ingressus est in ea spiritus & reuixerūt, steteruntq; super pedes suos. O Munde, munde campus hic mortuorū ossibus plenus tu es. Peccatoribus nāq; siccis, & absq; medulla deuotionis propter peccatum refertus es. Et quemadmodum illa ossa diuisa erant, & seiuncta, sic peccatores discordes sunt, & nullus in propria iunctura est, quia nullus secundum proprium statum viuit, nullus inquam eorum qui in peccato sunt. Nam neque nobilis, vt nobilis, nec peritus, vt peritus, neque prælatus, vt prælatus, nec clericus, vt clericus, nec monachus, vt monachus, nec coniugatus vt cōiugatus viuunt, dum in peccato lethali sunt. Quia propter ipsum fines excedunt ipsius, quod eorū status postulat: omnes nāq; absq; charitatis neruis sunt. Et sicut ossa illa carne exuta erant, ita illi omni teneritudine & lenitate pietatis & compassionis carent. Nam sibi inuicē non cōpatiūtur.

Ezech. 16.

Plat. 1.9. de repub.

Ezech. 37.

atur plusquam canes felibus. Et pelle carere, quæ eos protegat, est omni verecūdia, & timore carere. Ingens profectō calamitas est homines peccatores esse: ceterum tam dissolute, & libere peccare, quod videntur gloriari carnales esse, vltiores, tyranni, & superbi, hoc peius profecto est, & aliorum peccatorum poena. Et ita vbi nos legimus in Esaia: Abscondi a te faciē meam in paraphra si Chaldaica habetur: Abscondi maiestatem meā ab eis. Hoc est, in suorū peccatorū poenā permisit, vt meam infinitā celsitudinem nullatenus timerent, aut reuererentur, quæ verecūdia erga Deū deperdita, nec erga homines habetur, vnde hi miseri expoliati, atque excoriati manent, videlicet, improbi sibi esse non tantum contenti, sed etiam suis publicis peccatis alios prouocantes, vt improbi sint. Ceterū sicut Sancto Ezechiele nomine Dei illis ossibus aridis prophetante reuixerunt, ita peccatores diuinum verbum audientes vitam recuperare debent. Ossia arida audite verbum domini, quia quauis adeo arida sitis, verbum Dei mirificum fructum in vobis efficiet. Nā sicut illic sonus, & commotio facta est, & ossa ad ossa accesserunt, sic verbum filij Dei corda vestra commouebit, vt proximis vestris reconciliemini, & mox fortissimis charitatis neruis ligabimini, & carnem lenem, & teneram, videlicet, pietatis viscera habebitis, & honestatis, atque verecūdiæ pelle operiemini. Itā, vt meritō dicatis, erubescimus in quibus antea gloriabamur. Et ita recipietis spiritū, & viuetis.

Quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem filij Dei, & qui audierint uiuent. Hic audire, obedire significat, & diuine voluntati obtemperare, & propriam negare, quæ totius humane miseræ causa est. Hoc manifeste constat in Hieremia, vbi Dominus Hebræis dicit: Audite vocē meā, & ero vobis Deus, & vos eritis mihi populus. Et quid esset vocē eius audire statim exposuit dicens: Et ambulate in omni via mea, quam mandavi vobis, vt bene sit vobis. Et cōquerens de illis subdidit: & non audierunt: neq; inclinauerunt aurē suam, sed abierūt, in voluptatibus, & in prauitate cordis sui, facti que sunt retrorsum, & nō in ante. Et est notandum, quod vbi nos legimus hic: Sed abierunt in voluptatibus, alia translatio habet, sed abierunt in voluntatibus, & sic legit Beatus Hieronymus. Et in paraphra si Chaldaica habetur. Sed abierunt in consilijs. Hic fons, & origo omnium malorum.

Esa. 57.

Hier. 7.

pulo persuadebant idolum illud, quod Babylonici adorabant, et comedere quod ipsi offerebant. Idolum, quod nos adoramus, veter est, ut Divus Paulus ait: Quorum Deus venter est. Qui vero nos sollicitant, ut plurimum huic Deo offeramus, sunt demones, non quod sit corpori nostro necessarium, sed, ut ipsi illo pascantur, utque appetitum suum expleant, qui est nostra ruina, & damnatio. Cum persuasa à demonibus prestamus, & exequimur illorum voluntatem satiantes pascimus ut Babylonij sacerdotibus suggerebant, quæ idolo offerebant. Sed sparso cinere per templi pavementum, vestigijs pessimorum sacerdotum dolus apertus est. O helluo, ventris tui adorator, vis ne Dæmonum astutias agnoscere? Vis nescire, quomodo te seducant, significantes, & persuadentes tibi necessarium esse nimis ventri indulgere? Disperge cinerem per pavementum corporis tui, & quod sit in cineres reuersurum hac memoria illud operi, & in hoc cinere dæmonum vestigia apparebunt, & quomodo te deceperint inducenteste, ut coquus vermium existeres. Cum ergo fratres notum sit hanc vitam quandam horam breuem esse, necesse est, ut quod temporis deest, diligentia superfit. Illi beatissimi Angelici spiritus, breuissimo spatio (quod Theologi secundum Angelorum instans vocant) plus multo, quam complures sancti, qui per multos annos vixerunt meruerunt. Illa enim morula infinita tempora eis ob oculos proposita & repræsentata fuerunt, quibus se Dei Optimi Maximi seruitio deuouerunt in illa fide, & amore feruido, si eos sine repentina confirmatione reliquisset. Et ita tantum obtulerant, quantum facere, & absoluere cupierunt, & illi desiderio meritum cor-²³ respondit. Contra vero maligni spiritus tantam pœnam merere, quantum mali patrare desiderauerunt. Ita nobis omnibus expedit multa artificia, & modos opere, & desiderio exquirere, ut tota hac breuissima hora multa merita in diuino conspectu lucræmur. Sic ecclesiasticus admonet dicens: Filia iuuentute tua excipe doctrinam, & vsque ad canos inuenies sapientiam. Quasi is, qui arat, & qui seminat, accede ad eam, & sustine bonos fructus illius, in opere enim ipsius exiguum laboris, & citò edes de generatione illius. O verba mirifica, quibus nos docet Spiritus Sanctus, quod sicuti agricola arat, seminat, & accuratè munus suum exequitur, ac nox, & lux in illo rustico labore eum in-

Phil. 3.

Eccles. 6.

24 tercipiunt, eodem prorsus modo nos, tanquam præcipuum munus salutem nostram ut perficiamus suscipere debemus. In idque summa cura, atque diligentia totum vitæ tempus collocanda est. Sed vix, vix, & millies vix. Quia verba desunt, quibus incuriam, quæ præ se ferunt multi ex Christianis satis significare valeamus, qui tantam rationem habentes temporis arandi, & seminandi ne prætereant, totum vitæ spatium sine vlllo lucro, aut fructu spirituali transcurrere sinunt. Metue, metue obsecrate peccator, ne te illa sanctissimi vatis Hieremiæ maledictio de infelicissima quadam anima comprehendat, mysticè dicentis. Nul-^{Hier. 27} lus auertet eam, omnes, qui quærunt eam non deficient, in mensuris eius inuenient eam. Hoc est, nullus eorum, qui eius saluti inuigilant poterit eam à suis iniquitatibus remouere, & quot²⁵ quot eius damnationem inquisierint, videlicet, demones non deficient, nec lassabuntur, & in tempore strictiore & magis laborioso inuenient eam, quando se expedire non possit. Cum suis abominationibus & turpitudinibus, a deo inuolutam & irretitam se viderit. (Quis nos sepe ad a manus) ibi eam comprehendent, videlicet, in hora mortis: hoc enim significat, in mensuris eius inuenient eam. Super illo, quod in Iob legitur, nimirum in vnaquaque rerum iactura quendam nuntium venire, ut Iob patientissimo de ea renuntiaret, Divus Hieronymus inquit, Hunc nuntium dæmonem esse. Namque miraculosa res videtur in vno quoque eius labore, & calamitate, vnum tantum nuntium venisse. Iuxta hanc igitur opinionem, dæmon, qui damnatum inferebat, ipse nuntiabat. Haud aliter tibi²⁶ peccator continget. Etenim tui obitus hora ipse diabolus, qui te ad scelera inuitauit, & incendit, nuntium condemnationis tuz tibi afferet. Omnia hæc euenire solent peccatori, quoniam filij Dei vocem audire respuit, quo tempore, spatium & opportunitatē à Deo obtinebat. Quod si quis dicat: Quamquam modò non audiam, morti propinquus illum accipiam, ei que obtemperabo, verissimamque agam pœnitentiam, quisnam te certum facit, aut securum o stulte tunc te occasionem habiturum ad rem tati momenti conficiendam, cum omnibus requisitis circumstantijs? In libris Regum legitur, illum Semei, qui tot maledictis & iniurijs Dauidē lacefferat, postea, cū in suū imperiū ac maiestatem restitutum^{2. Reg. 19.} conspexisset ei obuiam processisse, & coram Rege prostratum

con-

confessionem prima quidem facie humilem fecisse, his verbis: **27**
 Ne reputes mihi, domine mi, iniquitatem, neque memineris iniuriam serui tui, agnosco enim seruus tuus peccatum meum. Quod cum audisset famulus quidam David, ostendens se stomachatum, & ira percitum propter illud signatum, ait: Nunquid pro his verbis non occidetur Semei? O quot quantisque accidit, ut toto vitæ suæ curriculo in inferendis quam plurimis summo regi Christo iniurijs transacto ipso tamen mortis puncto, ipsius summi regis omnipotentiam contemplantes, & timore iustitiae eius aegritudine perturbatos confiteri peccata sua, & misericordiam eorum tam imperfeetè postulare, ut dignifant, quibus dicatur: Nunquid pro his verbis non occidetur Semei? Neque tamen hoc dico fratres charissimi, ut interdiciam vobis poenitentiam in illa postrema hora, quamuis prauitate vestra, tota **28**
 vita id non curastis, sed tantum, ut persuadeam, ne in illud tempus eam differatis, in quo tam parua opportunitas ad agendam, ut conuenit dari solet. Qui iter faciunt terris niuosis, illo nimio candore acie videndi obtusi, diuersorium ingredientes nihil prorsus cernunt, atque ideo periculosissimum est tunc loca procliuia & tenebrosa adire. Eodem certe modo complures hominum alboribus, & prosperis mundi huius rebus insistentes, eis se nimium deuouentes (quæ quasi nix facillime dissoluuntur) cum ad mortis ianuam ad æternam beatitudinem intraturi perueniunt, ita caligant, & cæcutiunt, & visu hebetes sunt, ut quod sua pluitis intersit, minime distinguant. Unde fit, ut iudicij & mentis expertes moriantur, neque sui ipsorum compotes. Communiter enim, qui malè viuunt **29**
 moriuntur. De Saule in sacra scriptura dicitur, maximas crudelitates & iniustitias dum uiueret exercuisse. Postea verò inquit sacer textus, exeuntem illum à pralio vulneratum dixisse ad Armigerum suum. Euagina gladium tuum, & percutite me, ne forte veniant incircumcisi isti, & interficiant me illudentes mihi. Cum per vitæ cursum superbiæ vanitati que seruiisset, etiam in illa vltima hora, ita in illo dominabatur, ut ne ludibrio ab Ethnicis se habitum videret, agnosceus armigerum seruum ei manus inferre nolle arripuit gladium suum, & irruit super eum. Et sic, ut reprobis vitam iniuit sempiternis inferni ignibus exarsurus. Et quanquam aliquibus tunc **30**
 pru-

Simile.

2. Reg. 31.

prudenciam retinere contingat, ut domestica negotia optime disponant, ut autè animæ prouideant, consilium & prudentia deficere solet. Quemadmodum infelicissimo Achitopheli contigit. De quo dicitur: Porro Achitophel videns, quod non fuisset factum consilium suum, abiit in domum suam & disposita domo sua suspendio interiit, ordinauit domum, & deordinauit vitam, famam & animam. Denique vitæ mors respondit. Equis est ita corde durus, qui hæc audiens se corrigere & emendare, & ad Deum sese conuertere non curet? Quia venit hora quando mortui audient vocem filij Dei, & qui audierint uiuent. Diuinus spiritus vos illuminet o fratres, ut id ita faciatis.

2. Reg. 17.

Sequitur amplius. Sicut enim pater habet vitam in semetipso, sic dedit & filio, vitam habere in semetipso. Hoc est, quemadmodum pater habet vitam in semetipso non accidentalem, sed essentialem & quemadmodum est fons vitæ, ita mihi vitam essentialem dedit habere, & fontem vitæ, ut ipsemet, esse. Et potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. O verbum super mel, & fauum dulce. Maxima profecto beneuolentia fuit, omnia mea negotia patrem æternum fratri meo credere, meumque iudicem facere quem dā hominem, & talem, qualis Iesus Christus: qui propter nos homines & propter nostram salutem crucifixus, & mortuus est. Quis ergo illum cum propria causa adibit, quin ab ipso pijs oculis respiciatur? Hoc Diuus Paulus perpendit, dicens: Quis est, qui cōdemnet? Christus Iesus, qui mortuus est, imo qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. In nostrum solatium protulit pijsimus Iesus hæc verba, videlicet: **31**
 potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est. Iudicem hominum illum constituit, quia est homo studiosissimus, & amicissimus hominum.

Rom. 8.

Nolite mirari hoc quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt audient vocem filij Dei. O summa veritas, & cōsummata sapientia Christe, quid ais: Quia venit hora? Quandoquidem vniuersale adhuc iudicium non aduenerit, venisse iam affirmat, quia certissimum est futurum, & quia nos taliter vitam agere oportet, ac si iam actualiter iudicaremur. Sic etiā, ubi nos legimus: Patientes estote, & vos, & cōfirmate corda vestra, quoniā aduentus domini appropinquet: alij transfulerunt: Quoniā aduentus dñi appropinquet. Et sic est etiā in contextu Græco. Ponitur de præterito, **32**
 ut

Iac. 5.

ut significetur infallibilitas, & certitudo illius aduentus & ipsius
breuitas respectu æternitatis, & durationis bonorum, & malorum
eorum, qui iudicandi sunt. Et notandum est, quod etsi dominus dicat:
venit hora, non addidit; Et nunc est, nec quando hæc vniuersalis re-
surrectionis hora futura esset declarauit, ut nos commoueret ad
hoc ut omnibus horis parati essemus. Et procedet, qui bona fece-
runt in resurrectione vitæ, qui verò mala egerunt in resurrectione
iudicij, id est condensationis. O felices quibus tam fax fors cõ-
finget, ut illa hora resuscitentur ad vitam singulari fruendū,
ut hæc vita cum illa collata potius mors, quam vita dicenda sit.
Vnde dominus cui dā iuueni dixit: Si vis ad vitam ingredi ser-
ua mandata. Non dixit: Si vis ad vitam æternam ingredi. Nam
dicens vitam simpliciter, & absolute per antonomasiam, & per
quandam singularitatem intelligitur de illa vita sempiterna, ad
quam nos perducatur Iesus Mariæ filius. Amen.

Matth. 19.

Concio Secunda Funeralis.

Audiui vocem de caelo dicentem mihi, &c. Apoc. 14.



Beato Apostolo, & Euangelistæ Ioanni in insula
Patmos exulanti omnes persecutiones in eccle-
siam sanctā superuenturas alias ab Imperatoribus
alias ab hæreticis, & inter eas quandam terribilif-
simā, & acerrimam, quæ erit Antichristi Deus
reuelauit. Vnde ipsemet ait: Vidi de mari be-
stia ascendente, habentē capita septem & cornua decem, & su-
per cornua eius decē diademata, & super capita eius nomina bla-
sphemiarum. Et aperuit os suū in blasphemias ad Deū, blasphemare
nomē eius, & tabernaculū eius, & eos qui in caelo habitant. Om-
nes doctores hæc prophetiā ad literam de Antichristo qui ante
finē mundi uenturus est, declarāt. Vocatur uero bestia quia erit
homo bestialis, ritu ferino, qui effrenato impetu omnibus flagi-
tjjs & peccatis mortalibus sese tradet. Cornua uero eius plurimi
reges & principes erunt qui eum protegent, opemq; ferēt ad eū
ista scelera sua exequēda. Hæc autē cornua coronas habebāt quia
illi

Apoc. 13.

illi maledicti Reges, coronas honoris omnibus uitijs homini-
bus imponēt. Liberet nos Deus à tā periculoso tēpore. Nā si mo-
do mundū tot flagitijs redundare, opertumq; uideremus, eū multi-
principes & prælati qui iustiq; existant, qui his obsistāt, delin-
quentes puniendo uirtute autē præditos præmiando, tanquā
ministri Dei ab eo missi, ut Diuus Petrus in sua canonica ait: 1. Pet. 2.
Ad uindictam malefactorum, laudem uero bonorum, quid, heu
dolor, erit, quando Reges extiterint, qui puniant probos, im-
probos uero coronēt? Quid quæso sentiret gloriosissimus Apo-
stolus, quando tam tristitia, & acerba ei Deus reuelauit? Quan-
ta amaritudine cor eius affectum remaneret, audiens sibi dici:
Antichristum, & eius sequaces prædicaturos esse Christum non
esse Deū, ecclesiāq; catholicā nō esse salutis æternæ statū. Apo-
stolos deniq;, martyres, confessores, & uirgines, qui Iesu Chri-
sti seruitio addicti à uita discesserunt, nō esse in beatitudine, sed
sempiternis ignibus deputatos? In diebus igitur illis (ait ipse) cū
viscera mea dolore transfixa erant: *Audiui uocem de caelo dicentem
mihi, Scribe Beati mortui, qui in Domino moriuntur.* Quasi dicat: Ne
uocibus istius maledictæ bestie credatis, quæ blasphemie sunt.
Audite potius & credite, quod mihi uox de caelo dixit, scilicet,
Omnes, qui in obsequio, & gratia Iesu crucifixi moriuntur saluos
fieri, beatosq; esse: Tunc tēporis cū illud bestie arcanū ei ape-
ruerat, hanc uocē simul misit in eius solatiū, & nostrā subleuatio-
nē. Attēdite cui uox cœlestis dirigitur, exultati, matibus circū
dato, nō, nisi herbas comedēti. Quid ergo illi dicit? *Scribe.* O tu
qui exulas, tuo animo ac memoriæ hoc imprime. Quod scribi-
mus eo scribimus, ut tanquā res nobis utilissima in nobis rema-
neat. *Quid igitur scripturus est: Beati mortui, qui in domino moriuntur.*
O anima exul, quæ in labore uersaris, fame, siti, & afflictionibus
uis ne magno animo ista perpeti? Scribe in mēte tuā uenturā esse
diē, qua de hoc carcere, & exilio liberatū is labor & omnes,
quoscūq; modo suffers corā Deo, & Angelis te comitabuntur.
Opera enim illorum sequuntur illos. Omnia mala, quæ malus com-
mittit, quāquā ipse nō lic existimet, in libro Dei scripta sunt. Et
licet tu, o peccator illorum oblitiscaris tēp^o erit, quo omnia absq;
eo quod iota unū aut apex desit conscripta uidebis. Vnde S. Da-
uid ait: Imperfectum meum uiderunt oculi tui, & in libro tuo
omnes scribentur. Et propheta Ezechiel ait, ostendisse sibi Deū
librum,

Psal. 128.

Ezech. 2.

Simile.

librum, & scriptas esse in eo lamentationes, & carmen, & v. Ecce quomodo quauis Israel minime cogitabat scripta habebat Deus in illo libro eius mala, & supplicia, quib⁹ opportuno tēpo re eū affecturus erat. Accipit quis a mercatore sub cautione, & nominibus alias soluturus credito, id est (*Alfido*) modo vñ deinde aliud, altera die aliud &c. Et quoniā illud nō prēfenti, sed credita pecunia datur, nullā rationē de ipso habet. Mercator verd⁹ cūsta ad vnguem in rationario, seu exceptorio scribit. Cūq; minus ille opinatur accedit exactor ad ostium, & nuntiat ei dicēs, Redde quod debes. Et ita ad carcerem trahitur propter debitorum fortassis oblitus erat. O peccator caece modō in hoc seculo voluptates recreationesque illicitas accipis, quali creditas id est, (*Fradas*.) Omnia tamē te nesciēte Deus scribit, & omnia simul quando nō putaueris solues. Cōtra verō probus quanquam maximis persecutionibus infestari se videat, si tamē librū Deū habere cōsideret in quo omnia eius facta, & labores excipit, debitumq; prēmīū redditarum cōscribit, maximē consolabitur. Quā abiectus ad fores palatij regis Assueri Mardocheus erat. Sed quoniā in annalibus regijs scriptū erat, quod fecerat pro Rege, ipso inopināte librū aperiri rex imperavit, & obsequiā sibi exhibitā a Mardocheo inueniēs summis titulis illū honoravit. Cū librū Deus patefieri iusserit, vbi iustorum merita descripta sunt, quo honore illos afficiet: Et tamē ergo serui Dei: nāq; sine vllō dubio ita cōtinget, quādoquidē coeleste verbū id ita asseuerat dicēs: Beati mortui qui in dño moriūtur: opera enim illorū sequūtur illos. D. Chryso. ex peccato duas filias ortas esse asserit tristitiā, scilicet, & mortē. Nisi peccatū existeret, hęc duo minime essent: ex hac enim pessima matre ortæ sunt. Et perpēdite sapientiā Dei, qui statuit, vt hæc duę filię istā pessimā matrē destruerēt, veluti vermes, qui a lignis nascūtur & ipsamet exedūt atq; cōsumūt: sicut cineres, & pulueres cōbustæ vipera (vt refert Laetānus) ad ipsius morsum sunt presentissimū remediū. Quod autē tristitia cōsumat peccatū D. Paulus affirmat dicēs: Quę enim secundū Deū tristitia est poenitentia in salutē stabilem operatur. Et ante hoc dicit illis noue credētib⁹: Si cōtristati vos in epistola, nō me poenitet, nō quia cōtristati estis, sed quia cōtristati estis ad poenitentiam. Quod autem mors destructionis peccati sit causa, idē sanctus Apostolus affirmat, peculiariter de Christi Redem

Est. 6.

D. Chryso.

Laetā. Pir.
li. de ira Dei.
cap. 13.
Rom. 5.
2. Cor. 7.

Redemptoris nostri sacratissima morte agens, his verbis: Redē ciliati sumus Deo per mortem filij eius. Ideo que sancta Ecclesia canit: Mortem nostram (scilicet peccatum) moriēdo destruxit. Dicitur pręterea peccatum a morte destrui, quoniam ipsiusmet mortis memoria peccator conuertitur, & conuersus in gratię vita conseruatur. Vnde vnumquēque nostrum Spiritus sanctus monet, dicens: Memorare nouissima tua, & in æternum nō peccabis. Perpendite obsecro, qualiter particulariter dicat: Nouissima tua. Quoniam et si nouissima aliorum recordari, homini vtilissimum sit: vtilius tamen est sua propria mente tenere, atque agitare. Magnam operationem apud animū hominis facit mortem cuiusdam principis cernere, a quo multorum spes pependunt, cui multa capta sunt regna, cui multi parebant, & grati esse desiderabant. cuius oculi, & aspectus modo tristes, modo Latinos plurimos reddidere, ac si magis animis, quam corporibus dominaretur. Sic hunc diuitem, & prępotentem die mortis suę corā tribunali maioris, ac potentioris Regis, videlicet, Dei circumferri, & suorum omnium suffragijs egentem considerare magnam operationem apud animū hominis facit. Et quidem rationi valde consentaneum est, vt principes mortui occasione nobis sint ad Deum querendum, quando quidem viui ad eundem perdendum etiam offendiculum nobis præbent. Quod si hoc nostris oculis intueri, & in memoriam postea reuocare efficacissimum medium est ad destruendum peccatū, potissima huius causa est, quoniam hac via nostri proprii finis memoria in mentem venit. Hoc enim est eodem modū (vt inquit Salomon) quod ex accessu ad domum luctus deducitur. Melius est (ait ille) ire ad domū luctus, quam ad domum cōiuij. In illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & viuens cogitat, quid futurum sit. Migratio cuiuslibet a vita, nobis in memoriā reducit, quomodo principes, & infimi omnes interituri sint, & in tantam corruptionem hos quantā illos vertendos esse: Omnis caro fœnū, & omnis gloria eius, quasi flos agri. Dixitatum est fœnum, & cecidit flos, dixit sanctus Isaias. Fœno significauit popularem multitudinem, flore verō principes & potētes, Et cum fœnum, & flos vivescūt pulchrior est flos fœno, sed solis ardore superueniente, simul vtrumque marcescit, tam deforme est vnum quam aliud. Similiter magnates, & ignobiles, diuites, & inopes, in corruptionem

Eccle. 7.

Eccle. 7.

Isa. 40.

Sanc. ij. pars.

§§

fœdi-

foeditatem, & miseriam per mortem vertuntur. Ethuius cōsideratione viuens cogitat quid futurum sit, scilicet, de seipso. Cogitatur, o mortalis homo, quid de te hodie, aut mane futurū sit. & nihil prodesse ita tecū agere, iuuenis sum, ideo longius quam senes viam, cum mors iuuenes, & senes æquo pulset pede, ne miniq; parcat. Si quis figuli domum ingrediens multa vasa fictilia inspiceret, & figulum interrogaret, quod nam illorum durabilis esset, sane figulus talem interrogationem irrideret, responderetque: Cum omnia sint ex luto & æqualiter fragilia illud prius frāgetur, quod prius ē manibus ceciderit, vel cui laesio facta fuerit. Valorum nanque, neque quod duobus ante annis, neque, quod duobus ante mensibus factum est, alterum altero est fortius. Idem dicendum est de corporibus mortalibus. Omnia enim sunt latea & caduca, ita puer, vt senex. Ille, quem Deus prius ista ledere, pulsareque voluerit, frangetur, & prius morietur: tot siquidem mors aditus habet quot mēbra in homine sunt. Antiqui mortuorum sepulchra monumentum vocabant, quasi monens mentem de memoria mortis. Viui autem etiam in vita sua sepulchra sibi condebant, quo sibi in memoriam reuocarent citō se esse morituros. Ipsa die, qua Imperator coronabatur quatuor, aut quinque artifices, cum lapidibus diuersi generis ad eū ingrediebantur, & ipsummet interrogabant: Ex quo horum lapidum vis o Imperator vt tuum monumentum fabricemus? Idque fiebat, vt memoria recoleret (quamuis Imperator esset) mortalem tamen esse, & ne illa tanta dignitate peruerteretur. Si ergo Ethnici has rationes, & adinuenta excogitabant, vt mortis recordarentur, & illius memoria à vitijs auerterentur, & virtutes operarentur, quid æquum erit nos Christianos facere, vt eius nunquam obliuiscamur, siquidem animæ immortalitatem, præmiorumque, & tormentorum æternitatem credimus? Sed proh dolor: nam multi Christianorum suorum nouissimorum plus forte, quam ipsi Ethnici oblitī sunt: atque hoc malum non solum in adolescentibus, verum etiam in senibus reperitur. Quibus illud Hieremias merito dici potest: Væ vobis, quia longiores factæ sunt vmbra vesperti. Naturale est vmbra occidente sole, & etiam oriente longiores fieri. Sanctus tamen Propheta non fleuit eo, quod maiores sunt vmbra in ortu solis; flet autem

Sinsila

Hier. 6.

quo-

quoniam augentur in eius occasu. Ex quo intelligetis sanctum Prophetam non propter id, quod litera sonat in cortice, flere: nam id naturale est. Sed loquitur de vita præsentī, quæ est veluti vmbra vitæ, quam expectamus. Flet autem, quoniam quando vita finitur, quando senio proximi estis, tunc viuendi desiderium, & acquirendi cupiditas in vobis augetur & etiam imperandi ambitio accrescit. Quod non tam flebile est in iuuentute, id est, in solis ortu contingere quam in senectute, quæ est solis occasus. Per immensam Dei charitatem vos obsecro, fratres, tam iuuenes, quam senes vt tam efficaci medicina, qualis est propriæ mortis memoria, vt amini, & in æternum nō peccabitis. Aqua fluminis Tigris lauit pedes suos Tobias. Tigris idem est, quod sagitta. Vocatur autem hoc nomine fluminis illius, eo quod rapidissimo impetu fluat, quo vitæ humanæ breuitas significatur: cuius breuitatis consideratione affectus desideriaque cordis abluuntur.

Cum ergo tristitia, & mors, quæ sunt filia peccati, ipsius met peccati destrutrices sint, illis peccata vestra, siquidem peccastis, profligate, & destruite, vt vere de vobis in obitu dici possit: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.* O Deus infinitæ sapientiæ quid mortem rem, scilicet, tam horridam & exosam beatificas, & laudas? Iob alias sanctissimus & patientissimus dicebat, *Iob. 10.* Manus tuæ fecerunt me, & plasmauerunt me totum in circuitu, & sic repente præcipitas me? Hoc est. Quicquid in me est opus manuum tuarum est domine: & sic subito vis hanc machinam corporis dissoluere? hæc membra destruere? Denique ea res est mors, vt de ea sacra scriptura dicat: *Deus mortem non fecit: impij autem manibus, & verbis accerserunt illam.* Non eam fecit Deus, nam in illo non est exemplar nec idea illius, ipse enim vita est substantialis, in quo, & per quem omnia viuentia viuunt. Vnde Sanctus Ioannes dicit: *Ioan. 1.* Quod factum est, in ipso vita erat. Hoc est, omnia, quæ in tempore facta sunt, vitam & esse mentale ab æterno in verbo diuino habebant. Cum ergo ideam, siue exemplar mortis in se nō haberet quomodo mortem à se educurus erat? Et nihilominus dicit: *Beati mortui, qui in domino moriuntur.* At verō vitam a deo ab omnibus expetitam & charam (quod optimè demon cognoscens, dixit Beato Iob: *Pellam pro pelle, & cuncta,*

Tob. 6.

Iob. 10.

Sap. 10.

Ioan. 1.

gg 2

cta,

Et, quæ habet homo, dabit pro anima sua, id est, pro vita sua. Pelle namque filij uxoris, & fratris, dabit homo pro sua propria pelle, sic enim propriam vitam diligit. Hanc vitam, inquam, tam charam, quam tu Domine fecisti cur quædam modum mortem, ita eam non laudas? Imò potius tuo diuino spiritu dixit Sapiens: Laudavi magis mortuos, quam viuentes? Ad hoc respondeo, si vitam consideretis, ut à manibus Dei exiit, cum formauit hominem de limo terræ, & inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viuentem, ut in Genesi habetur, istam vitam pretiosam & amabilem esse, tanquam rem à visceribus Dei donatam. Caterum si consideretis mortem, ut à manibus hominum egressam, ita odibilis, & abominabilis est. At verò si vitam consideretis, qualem homo peccato reddidit, tam foedam & tamque miseris plenam, hoc modo vix est, quod in ea laudetur. Et ita sancti Epiphanius, & Eucherius, Chrysostomus, & Theodoretus affirmant, illa verba, quæ Dñs dixit, postquam Adā peccauit, scilicet: Nunc ergo, ne forte mittat manum suam, & sumat etiam de ligno vitæ & comedat, & viuat in æternum. Post quæ verba statim sequitur: Emisit eum Dominus de paradiso voluptatis, aiunt illi sancti Doctores non fuisse supplicium, sed potius maximam Dei misericordiam, eam, scilicet, occasione priuare, ne posset immortalis esse in hac vita, tot miseris calamitatibusque subiecta, quia vnum leuaminum quod in prudentibus habet, est, parum esse duraturam. Atque ita videtur à Deo data fuisse, & concessa, quasi huius mundi poenarum leuamen. Nam cum ibi homini Deus diceret: Maledicta terra in opere tuo, spinas & tribulos germinabit tibi, in sudore vultus tui vesceris pane tuo, mox subiicit: Donec reuertaris in terram, de qua sumptus es, quia puluis es, & in puluerem reuertaris. Ac si diceret: Consolare, quoniam hæ poenæ non multum durabunt, sed solum donec è vita migres. Et notate vos obleret primam possessionem, quam mors adiuit, non in Adam malefactore fuisse, sed in innocente Abel. O incomprehensibilia iudicia Dei. Quænam hæc iustitia Dñe? Quid Abel admisit, ut prius mortis ianuas ingrediatur, cum tamen iustus, & innocens sit? Quid prius iustitiam hanc tuam exerces in viro innocente, & virgine? Potius Domine manum deberes extendere contra proditorem

Eccle. 4.

Gene. 2.

Gene. 3.

Propterea Adamum, vel contra proditorem Cain, ne terram innocente sanguine iusti Abel cruentaret. Merito certe condemnante Domino Adamum ad mortem innocens Abel soluit prius, ut Theodoretus notat super Genesim, ut significaret nobis mortem non esse repulsam, id est, (Disfavor,) sed maximum fauorē, quando quidem primus, in quo eam exercuit maior amicus fuit quem in terris tunc habebat. Vnde Sapiens ait: Placens Deo factus est dilectus, & viuens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Si verò mortem consideretis, non qualis ab hominum manibus egressa est, nisi qualiter illam Deus adornauit (Nis ab uno) plane videbitis, inter se eas iam sortes mutasse, & quomodo Deus a morte venenam abstraxit, ut per Oream promiserat, dicens: Pro mors tua o mors. Vita morti, amaritudo, & acerbitas, eius erat, & inferni portam esse, hanc vitam ab ea Deus abstulit, dulcem, cœlique ianuam eam faciens. Ideo illam iam, ut rem mortuam, puella, puerique irrident, & gaudentes ad martyriū properant, & tyrannorum minas contemnunt, velut si quis serpentis pellem paleis referam inspiceret: quæ quanquam exterius serpentis similitudinem præ se ferat, scit tamen interius serpentem non esse, & nihil præter illud exterius existere. Ita iusti mortem contemnunt, quia vitæ autor Iesus Christus iam eam necauit. Iam præter illud exterius, præter illam figuram, & apparentiam nihil remansit, sed illud tantum, scilicet, tolli nos è vita, quod in maiorem vtilitatem nostram redundat. Habetis globulos precatorios, id est, (Vnas cœntas) in maximo honore, & pretio, quoniam aliquas sanctas reliquias tetigerunt. Eodē modo postquam Christum Redemptorem nostrum mors tetigit maximi ponderis & æstimationis est. Hinc est quod olim Deus Israelitis longam vitam pollicebatur, propter legis eius obseruantiam dicens: Custodite, & facite quæ præcepit vobis Dominus, ut viuatis, & bene vobis sit. Modo verò in præmium magnorum seruitiorum mortem discipulis suis promittit, dicens: Calicem quem dem meum bibetis. Et alibi: Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium, & insurgent filij in parentes: propter nomen meum. Singulare Dei beneficium, & quod præcedentium meritorum præmiū est, impartitur eum alicui fortitudinem, ad mortem amore suo tolerandam. Et ita Diuus Ambrosius testatur se

Theodoro.
in Gene. 4. 6.

Sap. 4.

Ose. 13.

Simile.

Simile.

Dent. 5.

Matt. 20.

Matt. 10.

D. Ambrosii

ex ore Pauli accepisse in somnis, de que Sanctis Gervasio, & Prothasio dixisse: Hi sunt qui in vrbe hac per decem annos in Dei seruitio perdurantes ad hanc pertingere meruerunt, vt Christi martyres fierent.

Et quia mors ita adornata erat, postquam reliquiam tam celestem, qualis est Christus tetigit, ait vox de caelo. *Beati mortui, qui in domino moriuntur.* Et ideo adiungit: A modo enim iam dicit spiritus, vt requiescant a laboribus suis. A modo, id est, postquam agnus occisus est, sacratissimoque sanguine suo caeli ianuas aperuit. Caeterum aduertite, vt dicat: illos mori, vt requiescant a laboribus, qui in Domino moriuntur: hoc est, in eius diuina gratia. Vnde Sanctus Isaias inquit: veniat pax, requiescat in cubili suo qui ambulauit in directione sua. Cubili suo: id est, in mansione sua. Quia in domo patris mei (ait Dominus) mansiones multae sunt. Perpendite diligenter fratres mei haec verba qui ambulauit in directione sua. Flete ergo, poenitentiam agite viasque vestras dirigite, & rectas eas facite, qui adhuc praenas habuistis, & nunc saepe in mente vestra moriamini, vt postea in Domino morisciat. Cum equus stadium aliquod est decursurus prius eques per eundem locum illum pedetentim deambulare facit, vt terram olfaciat, & agnoscat, quam postea decursurus est, vt quando cucurrerit tutius id efficiat, vt pote cognoscens nullam esse foueam, nec obstaculum, in quo offendere possit. Sic tu, si mortis stadium recte vis conficere illud saepissime, & lenter nimis modo deambula, & terra, in qua citissime couertendus es, olfac. Diuus Ambrosius asserit: quod si basiliscus hominem inspiciat antequam ab eo inspiciatur illi interimat, Contra vero, si homo basiliscum prius intueatur antequam illum cernat basiliscus, ipse basiliscus ab homine interimatur. Ita si mortem saepe meditans modo vides eam interficies, & ad te mortua veniet. Sin autem illa te prius videt non visa a te, neque considerata, teque imparatum offendit ipsa met te in aeterna occidet. Caeterum dicetis: Si iusti moriuntur in domino, vt requiescant a laboribus suis, vt quid haec suffragia, & exequiae in sancta ecclesia fiunt? Ad hoc dico quod quamuis nonnulli in domino moriantur, & vt in gloria requiescant, aliquid tamen debitum, & insolatum deferunt in aliam vitam, nam culpa hic remittitur poenata tamen aeterna in temporalē commutatur, vt in hoc seculo, aut in

Isai. 57.

Simile.

D. Ambr. ser. 10. in Psal. 118.

alio

in alio persoluatur. Vt cum quis. v. g. pro delicto morti adiudicatus erat, denique veniam a Rege impetrat, & capitis poena in decem, aut viginti annorum exilium ei commutatur. Et ita in libr. Regum legitur Dauidem Absaloni filio indignatum, quia fratrem Amnonem interemerat, precibus Ioab remittit ei crimen: illa tamen lege ne per triennium in eius Regni palatium intraret. Sic Deus per veram poenitentiam culpas mortales in hac vita remittit, & in poenas temporales commutat, quibus in hac vita bonis operibus satis fit, vel saltem in purgatorio. De quo asserit decretum Distinct. 5. Qui in aliud, &c. igni purgatorij nulla poena temporalis comparabilis est. Vnde Locus Augustinus ait: Fratres charissimi, ille ignis purgatorius, & si non sit aeternus durior tamen est, quam quicquid in hoc saeculo poenitentiam posset cogitari, sentiri, vel videri. Post hanc vero vitam Purgatorium esse probatur illo, quod Christus. R. N. dixit: Scilicet: Qui blasphemauerit in Spiritum sanctum, neque remittetur ei in hoc saeculo, neque in futuro. Vnde colligitur peccata saltem venialia in alia vita remitti, ad haec enim expianda purgatorium est. Si enim in alio saeculo, alicuius peccati remissio non esset, Dominus nequaquam diceret. Non remittetur ei in futuro saeculo. Ac si in hac vita non esset peccatorum remissio, Dominus non diceret de peccato in Spiritum sanctum: Non remittetur ei in hoc saeculo, siquidem de nullo peccato remissio erat. Praeterea in libr. Machabaeorum dicitur: Sancta, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt a peccatis soluantur. Et B. Apostolus Paulus ait: In nomine Iesu omne genu flectatur caelestium, terrestrium, & inferorum. Et in Apocalypsi dicitur: Et omnem creaturam, quae in caelo est, & super terram, & sub terra omnes audiui dicentes sedenti in throno & agno: Benedictio, & honor, & gloria, & potestas in saecula saeculorum. Ex hoc apertissime colligitur subius terram esse aliquos, qui nomen Domini Iesu reuerentur, in illoque confidunt, & eximia atque incredibili pietate benedicunt sedenti in throno. Hi vero sunt in purgatorio. Nam de damnatis Sanctus Isaias inquit: Non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te, nec expectabunt qui descendunt in lacum ventrem tuam. Et ideo ad succurrendum defunctis, & satisfaciendum poenis, illorum exequias celebramus, multa denique pietatis officia praestamus. Et in hoc sensu possunt illa Diui Pauli verba interpretari, scilicet: Alio-

Simile.

2. Reg. 13.

Decr. D. 23 qui in aliud. D. Augusti.

Luc. 12.

2. Mac. 12.

Phil. 3. Apoc. 5.

Isai. 38.

1. Cor. 15.

Luc. 12.

quin si resurrectio mortuorum non est, quid facient qui baptizantur pro mortuis? Si omnino mortui non resurgunt, ut quid & baptizantur pro illis? Hic baptizantur simile est illi, quod Dominus dixit: Baptismo habeo baptizari. Vbi baptismum suam sacratissimam mortem, suoque labores vocavit. Tunc ergo pro mortuis baptizamur cum nos flagellamus, ieiunamus, flemus, pro illisque oramus. Quod si non esset mortuorum resurrectio, ait sanctus Apostolus, nihil hec omnia prodesse possent: sed quoniam est resurrectio plurimum conferunt. Legitur cum quidam pater de familia Prædicatorum in die animarum concionaturus esset, nocte precedente eiusdem ordinis fratrem defunctum ei apparuisse, dixisseque ei: Venio te admoniturus cum tibi hodie sit prædicandum, ut commendatissimum populo relinquant, ut in hac die summo opere animabus defunctorum Purgatorij faueant, quandam enim summam misericordiam est Deus hodie eis impertiturus, propter Christianorum suffragia eis exhibenda. Hodie nanque animarum quindecim millia à cruciatis, & flammis, quibus vexantur egressura sunt. Quam visionem idem prædicator in concione sua populo retulit. Cum ergo infallibilis veritas sit purgatorium existere, & suffragia animabus vtilissima esse, potissimum verò sacrosanctum Eucharistia sacramentum præcipit sancta Synodus Tridentina, in principio Sessionis. 25. Episcopis, ut sanam de purgatorio doctrinam à sanctis Patribus, & sacris concilijs traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari diligenter studeant. Idcirco semel, & millies singulos patres concionatores ad pedes uniuscuiusque humiliter prouolutus, obsecro ne tantæ pietatis operis obliuiscantur, sed, ut magna cura, & assiduitate populos exhortentur, ut ad subueniendum illis animabus suffragijs, & altissimo mysterio ineffabilis altaris sacrificij excitentur. Quod si illæ animæ, pro quibus hæc suffragia offerimus, fortè ex hoc mundo purgatæ discesserunt: hæc, inquam, sacrificia profunt, ut adiueamus illas ad agendum gratias Deo pro tam singulari beneficio, quod eis contulit, ad suam beatitudinem eas tollendo. Illæ enim animæ beatæ non se sufficentes inueniunt ad laudandum, sicut debent diuinam celsitudinem, easque sancta ecclesia in hoc præuenit, ut illis subueniat. Cum in veteri lege essent tot sacrificia, quædam, quæ pro peccatis offerebantur, quædam vero, quibus gratia

Concil. Trident.
Sessio
no. 25.

32 gratia agebantur pro acceptis beneficijs: sic in lege gratia summum missæ sacrificium pro omnibus illis stat, quoniam in eo illa omnia sacrificia continetur, ipsum est summa, & circumscriptio id est, (*La cifra y tantomonta*), & etiam infinities plus omnibus, quæ in veteri lege offerebantur, Deoq; immolabatur. Vnde Diuus Paulus ait: Impossibile enim est sanguine taurorum, & hircorum auferri peccata. Ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem noluiisti, corpus autem aptasti mihi, holocausto mata, & pro peccato non tibi placuerunt. Dixi, ecce venio. Et ita hoc pretiosissimo sacrificio, de quo sancta ecclesia dicit: Hoc sacrificium laudis, animas gloriosas diuinæ bonitati gratias agere adiuuamus propter singulare beneficium, quod ex eius liberalissima manu acceperunt.

Hebr. 10.

33 Dixit ulterius vox illa de cælo: *Opera enim illorum sequuntur illos.* O benedicta sit talis vox, & benedicta talianuncia, quæ iustis tanta læta sunt. Cōsolamini serui Dei, nã omnia vestra opera bona, & labores patienter tolerati vsque ad diuinum conspectum vos sunt comitaturi. Cum Dominus Eliã Prophetam in paradysum terrestrem transferre vellet, inquit sacer textus: Ecce currus igneus & equi ignei diuiserunt vtrumque, scilicet, Eliam & Eliseum, & ascendit Elias per turbinem in cælum. Quid Domine: si quidem seruum tuum honorare volebas, nonne honorabilior esset currus crystallinus, aut adamantinus, & eiusmodi equi fulgidi, quàm currus, & equi ignis defolatoris: Minimè, quia deus dicitur: Surrexit Elias Propheta, quasi ignis, & verbum ipsius, quasi facula ardebat. Et si quidem omnia verba, & opera eius ignea erant, ab hoc

4. Reg. 2.

Eccli. 49.

34 viuendi modo in igne transeat. Curate dilectissimi, ut verba, & opera vestra sint amoris igne accensa: illa enim currus, & equi erunt, qui vsque ad Dei conspectum vos comitabuntur. O quam meritò apud Isaiam dicitur: Dicite iusto quoniam bene, quoniam fructum ad inuentionum suarum comedit. Statimque subditur: Vx impio in malum, retributio enim manuum eius fiet ei. O verba iustis dulcia, contra vero peccatoribus amara. Etenim, ut bona opera iustos, ita mala opera peccatores sequuntur. Vnusquisque enim opus suum portabit, inquit Diuinus Apostolus. O quibus oneribus pressi exhibent infelices, qui suas libidines in hoc sæculo explere voluerunt. Quot peccata, & scelera, o peccator perpetrasti, tot onera super te baiulabis, quæ animam tuam

Isai. 33.

Gala. 6.

oppriment, eamque etsi spiritualis sit ad tartari profunda descē-
dere facient. Quapropter dilectissimi non tam rationibus quam
precibus vltimam manum huic rei imponam. Vos obsecrans,
vt aduertatis, quam citò hoc futurum sit, & neque vnā duntaxat
horam, vos certam habere. Idcirco abhinc vos pręparate, vt
cum mors venerit plenos gratia inueniat, & illam tanquam per
portam ad æternam fœlicitatem transeat: ad quam nos perducit
Iesus Marię filius. Amen.

Concio Tertia Funeralis.

Ego sum resurrectio & vita. Ioannis. II.



RV DENTISSIME, ac conueniē-
tissimę sacrosancta mater Ecclesia fide-
libus defunctis exequias celebrat, eorūq;
funeribus piam operam dat: est enim tam
vuis, quam mortuis vtilissimum. Viuis,
quia Deus dixit homini: De ligno scien-
tię boni, & mali ne comedas, in quacunq;
enim die comederis ex eo, morte morie-

ris, mors necabit te: quasi diceret: Animę mors propter peccatū
tuū corpus interficiet, dā mō autē dixit: Nequaquam moriemini.
Homo verò miser hoc dāmonis elogiū sequitur, adeo vt vix
persuaderi possit obitū sibi esse. A Equū est ergo, vt exequiæ ce-
lebrentur, & hi tumuli erigantur, vt his signis exterioribus & sen-
sibilibus profundo obliuionis somno dormientes excitentur, &
remiscantur cras, aut sequenti die idē fortasse de se faciendū es-
se. Memor esto iudicii mei, sic enim erit & tuū, mihi heri, & tibi
hodie, inquit ecclesiasticus. O quanti nostra interest semper illa
verba prę oculis habere, quę prudentissima quā dā mulier Re-
gi Dauidi pronuntiavit, scilicet: Omnes morimur, & quasi aq;
dilabimur. A qua nos comparat, nam ipsa saporem accipit a ter-
ra, qua defluit. Si auri, vel argenti venis decurrit est perutilis, &
dulcissima, si autem sulphureis venis pertransit, insipida, potius
aquaq; est. Similiter talis est mors, qualis vita, qua transit. Qui bene
viuit,

viuit bene moritur, & qui male viuit, vt plurimum male mori-
tur. Qualis est tela, quę textitur, talis eius ora & extremitas est.
Si tela est stupea, & rudis, eodem modo ora crassa est, si verò te-
la tenuis est, etiam ora tenuis existit. Vita nostra est tela textori-
o huius mundi intexta. Huius autē telę extremitas, & ora est
mors. Quod si vita sincera, integra, & tenuis, & sancta existit,
mors etiam, quę eius est simbria ei correspondet. Sin autem vi-
ta est rudis, imperfectioribusq; plena magnopere pertimescen-
dum est, ne talis mors sit. Vnde in Apocalypsi dicitur: Væ enim
habitantes, & morientes in terra. Hoc est: O miseros illos,
quorum mors sicut & vita terrena est. Iusti verò neque in ter-
ra habitant, nec in terra moriuntur, sed semper in cœlo cor-
de sunt fixi. Siquidem cum Diuo Paulo dicere possunt: No-
stra conuersatio in cœlis est. In Deuteronomio dicitur: Ascen-
dit Moyses super montem Nebo, mortuusque est ibi. Mirū qui-
dem videtur Moysen solū in monte interire. Ceteram quia in-
stus erat, rectęque vixerat, nihil ei id nocuit, quoniā Deum prę-
sentem habebat, quanquā homines illa hora ei defuissent. Deus
tamen consolator in obitu illius non defuit. Et dicens sacer tex-
tus: Mortuus est Moyses seruus Domini, subdit statim: Et se-
peliuit eū in valle terrę Moab, O benedictus, & glorificatus sit
talis Deus, qui sic seruos suos honorat. Quoniā Moyses fidelis-
simus eius seruus fuit ipsemet Deus illum sepeliuit. Qualis nan-
que vita extitit talis, & mors fuit. Satagite ergo fratres sanctam
vitam ducere, si similem mortem obtinere cupitis. Dicit etiam
quasi aqua dilabimur. Nam fluij etsi omnes dulces sunt, fines
tamen amarissimos habent, siquidem, vt ait ecclesiastes: Om-
nia flumina intrant in mare, quod quidem amarum est. Ita om-
nes homines, qui in hoc mundo voluptuose, delicateque viuūt,
in morte tristitia, & amaritudine terminantur. Vnde ecclesiasti-
cus ait: O mors, quam amara est memoria tua viro habenti pa-
cem in substantijs suis, & cuius via directæ sunt. Non om-
nibus dicit nimis amaram esse, nisi illi tantum, qui contentus
est, & pacem habet cum diuitijs suis, cuique omnia ex animi
sententia ad libitumque succedunt. Hic est peccator, qui bo-
na temporalia, licet male parata, absque villo conscientię scrupulo,
& remorsu possidet. Nam iustus eas in pace non possidet,
imò potius scrupulum diuitiæ ei inserunt, an bene cōparatę
fuerint,

Apo. 8.

Philip. 3.

Deut. 34.

Eccli. 10.

Eccli. 41.

Gene. 2.

Gene. 3.

Eccli. 38.

2. Reg. 14.

fuerint, an eas secundum diuinum beneplacitum expendat, an deniq; occasione futura sint, vt propter illas conditorem suum offendat. Et huic mors ita amara non est. Cum Socratem aliquando Plato interrogaret, quomodo se in vita habuisset, & quo pacto in morte se habere cogitabat, ille respondit: In iuuentute recte viuere, in senectute vero bene mori laboravi, atque ita interiori cruciatu, seu dolore non afficior, neque mori recuso. Nam cum vita honesta fuerit, mortem cum hilaritate expecto. *Vx, vx, vx,* quanta nobis Christianis ignominia est hæc Ethnici Philosophi verba audire. Quis nostrum, quæso, tanta confidentia mortem expectare poterit, cum nostra peccata formidabilem, & horrendam nobis illam efficiant: Perpendite vterius quomodo dicat: Quasi aqua dilabimur. Vbi significatur vitam nostram prolixitatem quandam moriendi vsque ad finem ipsius vitæ esse. Vnde ecclesiasticus vocat eam mortem decurrentem & prolabantem, his verbis: Pro morte defluente deprecatus sum, quæ festinanter magnoque impetu fluit. Et Diuus Gregorius ait: Quotidianus defectus corruptionis humanæ, quid est aliud, quam quædam prolixitas mortis? Itaque vita nostra ex multis mortibus composita est. Namque mors nihil aliud est, quam vltima linea, & meta ipsius vitæ. Quid enim hora decima est, nisi finis temporis, quod illuc vsque peruenit? Decima etiam, & dimidia est finis vitæ, quæ illuc vsque peruenit. Atque ita quæcunque temporis pars mors dicitur, quia finis est temporis quod illuc vsque peruenit. Est igitur tota vita mortibus compacta. Vnde Dominus ait: Amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei, qui misit me, transiet a morte in vitam. Vbi hanc vitam mortem vocare videtur. Aliam vero vitam appellat, & mortem transitum dicit, quo ex hac morte ad vitam transgreditur. O vtinam hæc omnia frequentissimè mentibus nostris euoluere, quam facile pompas, sumptus, & voluptates huius seculi contemneremus, si quidem tam cito, & cum tanto dolore ea relicturi sumus: Accidit pueris in hortu fructibus consitu ad furandum poma ingredi. Ad hoc autem aliqui eorum in arbores ascendunt, & à ramo in ramum saltus edunt, fructus carpentes, & in sinus, & manicas mittentes. Alij vero pueruli stant sub arboribus vociferantes, dicentesque: Mittite ad me, at mittite ad me, at mittite ad me. Illi vero vocibus eorum obsurdescunt, nec nisi tantum sibi

sibi colligere nituntur, & cum sunt omnino referti & onusti pomis, manicas & sinus plenas habentes, ab horto que exire contendunt, ad pomarij ostium olitorem offendant, qui eos omnibus fructibus expoliat, & insuper crudis verberibus illos afficit. Mundus hic est tanquam hortus arboribus consitus, quæ sunt diuersi status voluptatum fructibus, honoribus, lucris, & illorum ambitionibus onusti. Et homines veluti pueri ex arbore in arborem scandere, & reptare incipiunt, & ex ramo in ramum saltare, quia fere nullus inuenitur, qui sua sorte contentus viuat. Eques namque Comes esse cupit, Comes autem Dux, at Dux Rex, Rex vero Imperator, Imperator denique omnibus dominari, cunctaque possidere desiderat. Nec solum in secularibus statibus, sed etiam in ecclesiasticis hoc vitium regnat. Beneficiarius namque Canonicus esse contendit Canonicus, Episcopus, Episcopus, Archiepiscopus, Archiepiscopus, Cardinalis, Purpuratus præterea Summus Pontifex: Maximus autem Pontifex adhuc habitis & possessis his non est satiat. Postquam igitur homines in has arbores ascenderunt, vix, nisi sui ipsorum recordantur, quotquot fructus possunt sibi colligere studentes. Etenim si de quibusdam paucis socijs, qui Diuum Paulum comitabantur, ait ipse: Præter Timotheum, Omnes quæ sua sunt, quæ runt, non quæ Iesu Christi, quid his calamitosis temporibus ab hominibus sperari potest? Videmus namque paruulos, & mendicos, qui has arbores nondum conscenderunt ex profundo indigentia suæ magnos clamores edere ad illos, qui in eis sunt constituti, dicentes: Mihi largimini ah mihi impartimini. Quidam sic: O Domine habeo filiam nuptui dandam, subuenias mihi obsecro ad illius dotem. Quidam vero ait: A Egritudine premo, opem ferre, vt medicinam mihi possim adhibere. Plurimi tamen horum pauperum clamoribus auribus seras obijciunt: non nisi sinus, crumenas, & thecas vsque ad summum reficere nituntur. Cum vero ex voto satis referti, onusti que sunt ex horto mundi huius exeuntes, in hortulanum, qui est mors incidunt, quæ omnibus eos expoliat, nec tantum bonis temporalibus eos nudos relinquit, sed præterea plurimisetiam crudelissimis que verberibus cruciat. Quid aliud obsecro illi remorsus, anxietates, agoniz & horrores, quos seculi magnates, & diuites patiuntur in exitu, quam quædam mortis cruda verbera sunt, quibus ab huius mundi horto exeuntes eos afficit? De Catho-

*Eccli. 57.
D. Grego.*

Iaco. 5.

Simili.

Philip. 2.

tholi.

*Ferdinandus
Rex Catho-
licus.*

tholico Rege Ferdinando literis commendatum est, postquam res tam sanctas expedisset, æternaq; memoria dignas, morti iã proximum, alta voce, vt omnes circumstantes audirent, animadvertentem, quam parum diuitiæ profint, quantumque noceant in hæc verba prorupisse. O vtinam, & diuinæ maiestati me monachum laicum alicuius conuentus fuisse placuisset, dummodo tam exacte & strictè, tot regnorum & prouinciarum, quæ mihi subditæ fuere ratio reddenda nõ esset. (O *sancta Maria señora*.) cui non summam parit admirationem, summumque terrorem incutit, Regem Christianissimum, qualis hic extitit, qui tot tantaq; pietatis opera edidit, hoc timore concuti, hæc que verba profere in huius mundi exitu. Moysi in vitæ suæ extremis confituito dixit Deus: Ascende in montem istum Abarim, & contemplare inde terrã, quam daturus sum filiis Israel. Cumque videris eã ibis, & tu ad populum tuum, sicut iuit frater tuus Aaron, quia offendidisti me in deserto Sin in contradictione multitudinis, nec sanctificare me voluistis coram ea super aquas. Hoc ita factum fuit, quoniam præcipiente eis Domino, vt ad petram loquerentur, vt aquam eis præberet, ipsi tamen virga percusserunt eam, vt in Numeris dicitur. Hæc profecto verba nimium terrore nobis debent incutere. Si enim Deus Moysi tanta sanctitate prædico, instate morte vnum duntaxat peccatum exprobat, quid nobis, qui tot tantaque passim committimus, accidet? Atque ideo minimè miremur maximos esse timores, conscientieque stimulos, quos crudelissimi, & elati tyranni illa hora patiuntur, si quidem talia in suis tunc ante oculos obijciuntur. Hæc itaque sunt verbera, quibus mors, velut alter hortulanus, fructus, atque bona temporalia ab hominibus aufert. Quid ergo, ò mundani, tanti facitis, tantaque diligentia, & anxietate hæc inquiritis, quæ tantò cum tanta acerbitate dimissuri estis? In Leuitico præcipiebat Deus, vt in prædiorum aliarumque rerum venditione annus Iubilei obseruaretur, qui erat quinquagesimus, in quo hæc reditates, & omnia ad pristinos, & priores dominos redibant. Et, vt quo plures residui anni essent vsque ad Iubilei tempus plus pretium augetur, si quidem diutius eis fruiturus emptor erat. Et quo pauciores restarent dies minoris venderentur. Ita æquum erat vt homo in rebus terrenis faceret, vt, scilicet, spatium vsq; ad mortem, quæ est sicut annus Iubilei metiretur, annosq; numeraret, quando

Num. 27.

Num. 20.

Leuit. 25.

quando res ad proprios dominos redibunt, videlicet, ad mundã diuitiæ, corpus ad terrã, spiritus ad Dñm qui fecit illũ. Sed hoc est discriminis, quia in illo Hebræorum Iubileo anni certi erant, & diffiniti, & ita certum & constitutum pretium dari poterat: hic autem ne vnam quidem horam certam habemus. Dicite fratres, si Iubileus ille omnibus inopinantibus, de repente aduenire posset, aut intra vnius diei spatium, quis nã, quæ so, prudens, rebus pretium imponere auderet? Cũ igitur hic noster Iubileus a diuina voluntate pendeat, & hodie, vel cras superuenire possit, quid tantum laboris pretium pro illis rebus damus, quæ statim, aut crastino die a nobis auferendæ sunt? O quã quietus, & tranquillus in tempestatibus, & turbinibus maris seculi huius, tãquã piscis magnus huius cõsiderationis profundo pelago immergeretur, quæ admodũ pisces maximarum tempestatum tempore faciunt, quas hoc modo nequaquã sentiunt. O Dei mirabile artificium, quod sumptum ad culpæ remedium ipsiusmet culpe poenã, quæ est mors. Quia per peccatum mors ait D. Paulus. Et ideo vocatur mors a morsu, quia per Rom. 5. pomi peccatum intrauit ipsa in mundum. Et vt illius memoriã tenere mº statuit Deus, vt stomachus noster cadauerum cœmiterium esset quãdoquidẽ in eo aues, pisces, & reliqua animalia, quæ quotidie comedimus, mortua sepeliuntur. Cum igitur nobiscum sepulchrum habeamus, ingens profecto miseria est nimium mortis non meminisse. Quondam Rex David petiuit ab Achimelech sacerdote, Si habes hic ad manum hastam, aut gladium da mihi. Et dixit sacerdos: Ecce hic Gladius Goliath Philistæi, quem percussisti in valle Terebinthi, est in uoluto pallio. Et ait David: Nõ est huic 1. Reg. 21. alter similis, da mihi eum. Maximum profecto mysterium hic latet, quod noluerit David præliaturus contra Goliath, arma Saul accipere contra ipsum Philistæum, & arma Goliath contra Saul sumferit, quo gladio illum interemerat, & de hoc dicit nullum ei esse simile. Quo significatum est mortem gladium esse Sathanæ artificio fabricatum, quãdoquidẽ propter peccatum in mundum introiuit, & quia ipsemet Sathanas in homines dominabatur, in suãque potestate & iurisdictione redigebat, eisdẽ omnino armis ipse dæmon vincendus erat, scilicet, morte pretiosissima Christi Redemptoris nostri. Et hoc eodẽ gladio vult Deus, vt modo aduersus Goliath, & Saul, hoc est, contra dæmonem, & peccatum pugnemus. Dicēs verò: Non est alter huic similis, significatum est, quã efficacem remedium quamque

Deut. 30.

Baruc. 3.

Ecclesi. 14.

Hier. 2.

quamque acutus gladius ad debellandum dæmonem, & peccatum, nec non ad omnes mundi fastus, & vanitates contemnendas, mortis memoria sit. Vnde inuenietis, ubi nos legimus dixisse Moysen ad populum: Tesles inuoco hodie cælum, & terram quod proposuerim vobis vitam & bonum, alia trãstatio habet quod proposuerim vobis vitam, & mortem: & sic est in contextu Græco, & in paraphrasi Chaldaica. Itaque id quod vna lectio bonum appellat, altera mortem dicit. In quo significatur quantum commodum mors hominibus afferat, siquidem eius consideratione à malis cõuertitur. Propheta Baruch interrogat: Vbi sunt principes terræ, qui dominantur super bestias, quæ sunt super terram? qui in cæli auibus ludunt? (id est, qui sunt aucupes,) qui argentum thesaurizant, & aurum, in quo confidunt homines, & non est finis acquisitionis eorum? Exterminati sunt, & ad inferos descenderunt, & alij loco eorum exurrexerunt. Animaduersione dignissimũ est, sanctum Prophetam, cum loqueretur de ijs, qui actualiter dominabatur super bestias, & in cæli auibus ludebant, & argentum, & aurum thesaurizabant, affirmare subinde, quod iam exterminati erant, & ad inferos descenderant, & alij loco eorum exurrexerant. Et hoc ad demonstrandum, ijs tam cito ex hac vita fore migrandum, & ad inferna descendendum, vt eos iam illic esse, & exardere (ad exaggerandam temporis breuitatem) dici posset. Vos ergo, qui cum Christiani sitis, tam proteruè, turpiter, & dissolute vitam ducitis, sicut illi, qui Ethnici erant, fingite vos iam inferorum ignibus comburi. Nam cum vita sit tam exigua, & breuis, nisi mores vestros corrigatis, cito vos illic videbitis. Quæ cum ita sint fratres charissimi, vnusquisque id, quod Spiritus sanctus admonet exequi studeat, dicens: Ante obitum tuum operare iustitiam, quia non est apud inferos inuenire cibum. Hebrais etiam dixit Deus: Verterunt ad me tergum, & non faciem, & in tempore afflictionis suæ dicent: Surge, & libera nos. Vbi sunt dii tui, quos fecisti tibi? Surgant & liberent te in tempore afflictionis tuæ. Verba tremenda, & ancipitibus gladijs acutiora ad corda scindenda. Si sumus idololatraz vt illi Israelitæ, & Deum, ventrem, pecuniam, libidinem, voluptatem & honorem iudicamus, & habemus, & si vt ea adoremus, Creatori terga vertimus, cur non veremur, ne nos eodem supplicio, quo & illos, Deus puniat permittens, vt in illa hora ad eum cæci simus.

vt

vt misericordiam sicut oportet ab eo deprecari nesciamus & ita illam non obtineamus. Nam etsi verum sit, vt idololatrias in illo extremo labore nobis dicat meremur: Vbi sunt Diij tui quos fecisti tibi? Surgant & liberent te, id minime diceret si misericordiam, vt par est petere tunc sciremus, vt re vera nonnulli poscere sciunt, ipsamque tunc assequuntur. De quibus illud ecclesiastici ei dicitur: In tempore consummationis effundent virtutem, & furorem eius, qui fecit illos confundent, ubi alia trãstatio habet: Et furorem eius, qui fecit illos placabunt: & sic est in contextu Græco, veruntamen, quia periculosissimum est ad illam horam expectare, eam modo opportuno tempore petamus. Expergiscimini & nolite errare, Deus non irridetur (ait diuinus Apostolus,) quæ enim seminauerit homo hæc & metet. Qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionem, & qui seminat in spiritu de spiritu metet vitam æternam. Post Domini resurrectionem, quibusdam discipulis piscantibus cum ipse Dominus appareret in littore maris, Simo Petrus tunica succinxit se, erat enim nudus, & misit se in mare. Magis expeditus Sanctus Apostolus enataret si nudus in mare se mitteret, cæterum maluit laboriose vestitus natate, quam postea in littore coram eius diuino magistro nudus apparere. Ita nos omnes decet per mare huius calamitosi mundi virtutibus indutos enatare, tametsi laboriose, vt illis vestiti, & ornati ad litus mortis in cõspectu superni iudicis appareamus, quam virtute, timore, & verecundia exuti in aquis delicijs in mari mundi huius enatare, & denique ad mortis litus ignominiose nudos apparere, ad opprobria æternamque damnationem accipiendum. Sunt præterea defunctis vtilissima suffragia, & exequia, quoniam sacrificijs preceationibus, & eleemosynis eis adiumento sumus ad satisfaciendum, si forte aliquo debito hinc obstructi discesserunt. Si in huius defuncti obitu hæc causam mihi commendatam aliquis Orator Ethnicus humane tractare vellet, copiosam profecto dicendi materiam inueniret, in quo ingenij sui dexteritatem ostentaret, & rhetoricæ stylum dilataret, & etiam in multis illum commendare, suo laudare posset. Cæterum Evangelicus cencionator, cui omnis ostentatio, adulationeque prohibetur, & cui in omni doctrina, quæ ad ædificationem, & vtilitatem animarum non dirigatur immorari nõ licet agendo de donis eius naturalibus, & de dotibus corporis, sed tantum

Sancti. ij. pars.

hh

alij

Ecclesi. 39.

Gala. 6.

Ioan. 21.

Ecclesi. 1.

aliquot ex eius virtutibus ad presentium ædificationem manifestare decet, quoniam scriptum est: Timentem Deum bene erit in extremis, & in die defunctionis suæ benedicetur. Quo mortuus perueniat scire non possumus, nec tam acutam aciem oculorum habemus, ut hinc cœlestes sedes, & domicilia prospicere possimus. Est tamen defuncti salutis indicium bona fama, quam de se reliquit, quando omnium vox est. O quam bonus vir hic erat quam pacificus, quam pius, quam utilis Republicæ, quamque timens Deum. Hoc satis aperte in huius defuncti morte experimento patuit, cuius exequias celebramus. Ideo æquum est, ut eius virtutes recte que facta publice laudemus. Cum arbor eradicatur in vacuo, quod reliquit, quanta esset conspicitur. Si enim magnum vacuum relinquit, signum est magnam fuisse arborem. Vultis ne quantus seruus Dei hic defunctus esset cernere? attendite, quam ingens vacuum suo obitu reliquerit. Quot prosecuta, id est, (hospitales,) quot carceres, quot viduæ, quot orbi, & pupilli, quot ægroti, & pauperes vacui remanserunt, quos omnes fouebat, & sua ope tutabatur pietateque implebat. Si casu defunctus cum esset virtute præditus morte subita periit dices: Scitote fratres puram, & integram vitam morte repentina non maculari, neque foedari, quinimo in hoc cõspicitur, quam bonum sit sancte, & integre vitam agere, siquid est mors subita accidere potest. Et ideo sancta ecclesia non solum orat, ut à morte subita liberet nos Deus, sed etiam addit: A subitanea, & improvisa morte libera nos Domine. Nam quavis subitanea sit, nisi sit improvisa non præiudicat ei, qui obiit. Sic spiritus sanctus affirmat his verbis dicens: Iustus si morte præoccupatus fuerit in refrigerio erit. Et cõstituit Deus sua diuina prouidentia, ut aliquis iustus sic subito moriatur, ut tu, peccator consideres, si illa mors te sicut illum iustum inuaderet, qualè te inueniret. O adulter, o vltor, o usurarie, o ambitiose, & superbe, quid de te esset infelix, si heri, vel hac nocte, aut hoc mane, te mors sicut hunc seruum Dei subito raperet? Quid hæc considerans non contremiscis? Expergiscere o peccator tam vehementi tuba, & stimulo quantus hic est, & incipe statim ab hinc te præparare, veram agens poenitentiam. Etenim licet à Deo syngrapham, te non repente è vita tollendum haberes, ingens amentia est, illud tempus expectare, ut te præpares, in quo vix opportunitas adest ad id quod tua interest absolvendum. Quanta

dementia

27 dementia dicito esset, si in die Paschatis, quando ad audiendum resacram iturus es accersiri iuberet sartorem, qui vestem tibi scinderet. Quid tunc cum tanta breuitate effici potest? Multo maior ergo dementia est, ut habens nunc tot vitæ dies (cum beatitudinem ornatus ingredi velis bonis operibus) ut ea exequenda differas in Pascha quod est dies mortis. In Numeris legitur, iussisse Deum quendam lapidibus obrui quoniam ligna in sabbato collegerat. Hoc tibi valde pertimescendum est, ne in te impleatur. Time ne in æternum te iubeat Deus in inferno lapidari, quoniam ligna colligenda, & penus quærendum (hæc est prouision) in mortis tempus reseruasti, quod est dies sabbati, & requiei, quando ab hac vita iustis operibus plenus transiturus eras. An nescis dolores, ægri tudines, plactus vxoris, filiorumque eiulatus te tunc impedituros esse, ne sicut tua refert 28 preparari scias? Et præterea de modo tunc animam tuam vocabit, his verbis eam alloquens: Age socia exi, exi, veni cito, quoniam, quandoquidem mihi in mundi huius illecebris obsequuta es, ratio postulat ut cruciatibus, quos ego perfero fruaris, & delecteris. Quod, ut opere exequatur iudicium tuum peruertere nitetur Deo ita in malorum tuorum poenam permittente, ne veram poenitentiam agere valeas. Perpendite fratres illa verba ecclesiastici: Timentem Deum bene erit in extremis, quibus docemur nostra interesse ut bene in extremis nobis sit, in sancto timore viuere. Iustus erat patriarcha Iacob, cui cum Deus promississet dicens: Ero custos tuus quocumque perrexeris, & reducã te in terram hæc, tamẽ à Mesopotamia rediens fratrem suum Esau valde timuit, & plurimam ei dona ad eum placandum misit. Quid vir sancte times, siquid est Deus se seruaturum te promissit? Quia cum 29 diu apud Laban comoratus fuisset, timebat ne forte inter idololatrias Deum offendisset. Nam diuina promissa conditionalia sunt videlicet, si homo fideliter ei inseruierit. Ideo merito timebat utrum debitum obsequium ei præstitisset. Ideoque iusti timet, & diuinam iustitiam suis donis placare satagunt, atque properant, suspicantes se in hoc misero seculo inter tot idololatrias viuentes, Deo, ut par est non famulari. Idcirco bene erit illis in extremis, quia quavis corporaliter obeant, illis tamen summa veritas Christus dicit. Ego sum resurrectio & vita, qui credit in me etiam si mortuus fuerit uiuet. O Christe beatorum spirituum lætitia, benedicta sit lingua tua Domine, & benedictum ostium, quo tam sanctum, gloriosumque verbum protulisti. Et quomodo fidelissimo tibi amore

h h a

debea-

Num. 15.

Ecclesi.

Gene. 28.

Gene. 32.

Simile.

Sap. 4.

Simile.

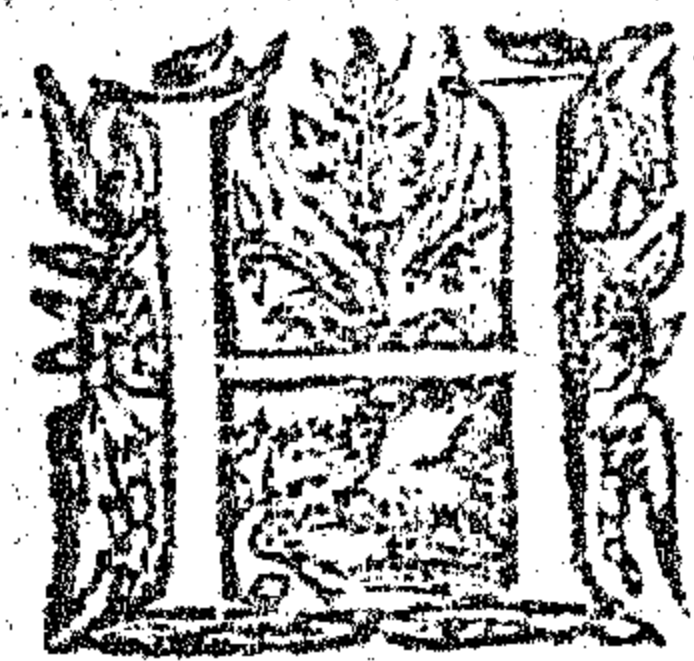
Rom. 6. 6. debeamus seruire nos informasti, siquidem nostri miseri casus³⁰ resurrectio, mortisq; nostræ vita es. Hoc optime Diuus Paulus perpendit dicens: Existimate vos mortuos quidem esse peccato, viuentes autem Deo in Christo Iesu. Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore vt obediatis concupiscentijs eius sed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viuentes. Ac si diceret: Quid in vobis peccatum effecerit cōsiderate fratres, scilicet, quod ex immortalibus mortales vos reddidit. Et siquidem adeo vobis nocuit, non regnet in corpore vestro mortali. Omnes vos in Christi obsequium exhibete, qui vos ex mortuis cum tanto sui dispendio viuos effecit. Hoc idem vaticinatus fuit Dauid dicens: Dominus retribuet pro me, Domine misericordia tua in seculum. Vbi Beatus Hieronymus vertit ex Hebræo: Dominus operabitur pro me. Et quoniam propter tanta, ac tam sublimia³¹ beneficia huic coelesti Redemptori summopere obtēperare debemus, animaduertit Diuus Paulus Corinthijs maxima promptitudine omnem inobedientiam puniendam esse, dicens: Arma militiæ nostræ non carnalia sunt, sed potentia Deo, ad destructionem munitionum, &c. Et in promptu habentes vlisci omnem inobedientiam. Verbum illud: In promptu habentes, subiunxit Sanctus Apostolus, vt quantum malum inobedientia sit illic cognoscerent. Igitur dilectissimi prompte nostræ veræ resurrectioni, & vitæ Christi seruiamus, vnde efficacissimum desiderium videndi illum nobis exorietur. Dicemusque cum Regio Dauid: Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitis iusti, cerui siti comparatur. Quoniam, vt naturales dicunt, & etiam Diuus³² Augustinus asserit: Ceruus serpentes interficit, quos postquam interemit, ardentiori siti maioriq; impetu ad fontem frigidum currit. Ita homo qui peccata vera contritione peremit, maiori anxietate anhelat, celerioriq; cursu ad vitæ fontem Iesum Christum properat. Nam quanto animus diuina gratia mundior est, eo maiori desiderio angitur videndi Deum in gloria. Ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius,

Amen.

Concio

Concio Quarta Funeralis.

Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Iesum Christum Dominum nostrum. 1. Cor. 15.



Vius nostræ miserrimæ tēpestatis hæretici, vsq; adeo conati sunt arbitrij humani libertatē volūtatisq; nostræ vires deprimere, vt dixerint, nos nihil boni operari posse, sed oēs studiosas actiones omnino Deo autori tribuēdas esse. In cuius talis dogmatis confirmationē nonnulla sacrae Scripturæ loca perperā intellecta intorquet. Quidā loc^o est B. Apostoli Pauli Philippēsis dicens: Deus est enim, qui operatur in nobis & velle & perficere p bona volūtate, hoc est, Deū ipsum desiderium operisq; executionem nobis elargiri. Alius est Itaiq; nomine Iustorū dicens: Omnia opera nostra operatus est nobis. Ad quod tamen B. Augustinus respondet dicens: Initium salutis nostræ Deo inspirante fit. Deus est qui intellectum illuminat, impellitq; in bonū voluntatem, eamq; in operatione comitatur, non tamē cogit, vt id agat, ad quod illam mouet, sed potius in sua libertate relinquit: vnde & sui arbitrij est Deo vocanti audire, vel aduersari. Et ita D. Paulus ait: Dei enim coadiutores sumus. Ecce, 1. Cor. 3. quia nō tantū asserit Deū operari, sed etiam nos cum ipso simul. 1. Cor. 15. Et alibi hoc ipsum insinuat dicens: Abūdantius illis omnibus laboraui, non ego autem, sed gratia Dei mecū. Ambo fecimus, nō ego solus. Hoc exēplo id perspicuum fiet. Si viator, cui longū iter conficiendum restat, dormiat, quomodo iter facere poterit? Si illi tñ sic somno oppresso alius comes superueniēs inclamet: Eia frater exspargiscere, longū enim iter nobis superest, hoc certe factō excitat illū, mouetq; ad iter capeffendū, & si necessariū iudicat, pane, vinoq; suo famelicū reficit, lassam equo vehit, exanimatū eloquio confirmat. His tamen minime cogit illum ad iter agendū. Sic se Deus nobiscū habet, quibus lōgū iter quousq; in coelū perueniamus agendū superest. Attamē nostrā volūtas obliuionis somno itā oppressa torpet, vt bonū operari, nec à vitij exspargiscere possit, nisi Deo excitante moueatur. Eaq;

Sanct. ij. pars.

h h 3

non

non solum excitat verum etiā ne deficiat in via iustitiæ, diuina gratia, alijsq; quam plurimis fauoribus confirmat. Hoc igitur est quod inquit Apostolus, Deū operari in nobis, & velle, & perficere. Hoc autē nullis nostris existentibus meritis, sed pro bona sua voluntate. Et hunc horū verborum sensum verū esse ex eo constat, quoniā immediatē antea dixerat: Cum metu, & tremore vestram salutem operamini. Ecce quomodo illosmet operaturos esse significet, quos vt ad opus hoc exequendum animaret Deū adiutorē fore promisit. Vnde addidit: Deus est enim, qui operatur in nobis, & velle & perficere. Quasi diceret: Confirmamini fratres ad hoc bonū opus exercēdum, hoc tāto dño duce & coadiutore. Verū est tamē Deū in hoc opere potissimum suggerere, siquidem principia tribuit, medijs fauet, nec vsq; in finē deficit. Homo vero vsū bonum liberi arbitrij tantū præstat, qđ satis parū est, respectu eius, quod Deus confert. Quod licet itā se habeat Deū, scilicet, potissimā nostrarū actionum partem suggerere, eius tamē diuina bonitas optime nobiscū se gerit, optimū nobis elargiēdo, nō quomodo vulgo dici solet (*Parte Nicolas, y para slo mas, mas parte a ley de buena compañía*) quia seruato optimē societatis iure, totius negotij vtilitatem nobis elargitur sibi dūtaxat gloria & honore retento. Vnde B. Ioānes se vidisse testatur super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circū amictos vestimentis albis, & in capitibus eorū coronas aureas. Et paulo inferius: Et procidebant viginti quatuor seniores ante sedē in throno, & adorabant viuētem in secula seculorum. Et mittebant coronas suas ante thronū dicētes: Dignus es dñe De⁹ noster accipere gloriam, & honorē. Mittere coronas ante pedes Dei nihil aliud est, quam profiteri, si coronas beatitudinis habēt omnia esse diuino auxilio tribuenda, & illi propterea gratiarum actiones gloriam, & honorem referre. Hac de causa D. Paulus his verbis nos docet, vt gratos nos exhibeamus, immortalesq; Deo nostro gratias agamus pro hac tā insigni victoria, quam nobis vnigeniti filij sui meritis interuenientibus dedit. Sed dicetis: Quibus nā de rebus hęc victoria cōparatur? Quæ bella gerimus? Imo à vobis ego quererem: De quibusnam rebus nobis non possumus victoriam reportare? Aut quid est in orbe, quod cōtra nos assidue bellum non gerat? Nihil fere est. Et integerrima victoria hora mortis comparatur. Ideoq; maximo animi affectu eam Beatus Iob

Apo. 4.

Iob præoptabat dicēs. Cunctis diebus, quibus nūc milito expecto donec veniat immutatio mea. Cupiebat mutare vitā bellī in vitam pacis: Atq; vt iure optimo hanc miserā vitā, belli vitam appellari sciatis notate quot lites, & contradictiones miser homo in se continet. Et incipiendo ab anima, quæ cū vna sit potentiaq; suas tam vnitas cōiunctasq; habeat, vt omnes eiusdem sint essentia, nihilominus tamen inter ipsas exitiale bellum cōtradictionesque variaz versantur. Ita, vt in peccati materia intellectus voluntatem decipiat, in virtutis vero negotio voluntas intellectum superet, & captiuē. Certum est peccatum non admitti, nisi præuio voluntatis consensu, quem quidem cōsentum voluntas non præbet, nisi sub specie boni, quia nemo operatur ad malum aspiciens, ait S. Dionysius. Finis enim, & scopus nostræ voluntatis bonū tantum est, quod illa sua sponte diligit, & amplectitur. Quod si aliquando in hoc negotio delirat, ex eo est quoniam intellectus excutiens ipsam errore suo in errorē inducit. Putat enim etiā si malum operetur ibi tamē aliquid boni latere vnde prius quam opus ipsum aggrediatur excata est. Ideo Regius Dauid de peccatoribus agens dicit: Ad nihilū deuenient, tanquā aqua decurrēs. Et de quadam anima peccatrice in Prouerbijs dicitur: Pedes eius descendunt in mortē, & ad inferos gressus eius penetrāt. His duobus locis satis aperte demonstratur quemadmodū peccatū nō subito fiat, sed quod suos gradus, & cursum habeat, cū descensus appelletur. Primus quidē passus demonis suggestio est, cum delectabilium rerū obiectione. Secundus delectatio à parte appetitus sensitiui. Terti⁹ est animę cōdelectatio, quia cū appetitu sensitiuo valde coniuncta & cōglutinata est. Et hęc cōdelectatio est volūtatis passio, nō autē actus eius. Atq; ita falso Gabriel Scoto imputat dixisse, hos animę actus esse, quod nusquā ille somniauit, sed passiones esse dixit. Ab isto aut tertio gressu quatuor oritur: Qui est quādo volūtas dicit: Ego volo, tūc enim, & nō ante peccatū cōsumatur. Curate idcirco fratres me⁹ quosdā, & formidines animā perturbātes à vobis expellere. Ah pater (dicit quis) mille phātasie mētī meę obijciūtur, & representātur. Nihil refert: nā si eis minime assētiris in eo nō peccas, imo resistēs mereris. Peccatū enim nō in phātasie delectatiōe, aut sensualitatis, siue volūtatis cōdelectatione cōsistit, siquidē eius passio nō autē actus est, verū quidē est,

Iob: 14.

Dionys. l. de
Diu. nomi.
cap. 4.

Psal. 57.

Prouer. 5.

Gabr. in. 3.
d. 5.

hh 4

hanc

hanc voluntatis delectationem iollar pulueris esse obsecratem
intellectu. Nam ipse intellectus, voluntatem delectatione im-
plicatam aspiciens obsecratur, ac illud bonum indicat, voluntati
que ut bonum offert, ipsa autem bonum existimans ait: *Volol*
lud. Ecce quomodo in rebus vitiosis intellectus voluntate euer-
tit. In rebus etiam virtutis voluntatem cum intellectu pugnare, eum
que subigere inuenietis. Etenim voluntatem altius tendere ama-
do, quam ratio ipsa intelligendo constat. Namque intellectus non
nisi corporea sensus ingredientia consequitur. Et quantum eius of-
ficii sit veritates indagare, & concludere vulgo, *merignar* atque
diffinire, (sicuti gustus officium est saporibus distinguere) illas tantum
veritates concludere quas dignoscere, potest. Vnde, sicut verita-
tes diuinas, & fidei catholicæ intelligere non potest, ita neque eas
determinare, seu concludere. Voluntas vero cum carum amorem
assequatur, iubet & quodammodo cogit intellectum, ut eas acci-
piat, atque credat. Quia sine fide impossibile est placere Deo, in-
quit D. Paulus. Hoc quadam similitudine, facillime agnoscetis.
Indiget quis, verbi gratia, potionem amaram, quam si non sumpse-
rit, ut purget corpus proculdubio corrumpetur, & morietur. Et
quanuis propter amaritudinem gustus potionem abhorreat, ra-
tio tamen illum adigit, ut eam vel saltem pillulas accipiat, easque
integras glutiat, si enim masticauerit eas, amaricabunt valde & dif-
ficile vorari, seu glutiri poterunt. Eodem modo se habet intelle-
ctus cum supernaturalibus veritatibus. Nequit enim fidei arti-
culos, quasi Absinthium vorare. Voluntas vero cum has verita-
tes reuelatas admet iubet ipsum eas credendo sumere, & tan-
quam pillulas integras glutire, ne illas dentibus terat, nam ita
acerbiores existent. Hoc Spiritus sanctus consulit dicens: *Altio*
rate ne scrutatus fueris, sed quæ præcepit tibi Deus illa cogita
semper. Et in pluribus operibus eius ne fueris curiosus, non enim
est tibi necessarium ea, quæ abscondita sunt videre oculis tuis.
Quid clarius, quod hic tractauimus dici posset, quam his verbis
ipsa summa veritas significat? Et hoc est, quod D. Paulus inquit
Captiuantes intellectum, &c. Vbi dicit: Arma militiæ nostræ
non carnalia sunt, sed potentia Deo (quibus, scilicet, sumus.) In
captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Chri-
sti. Ex his verbis colligitur voluntatem amore ornatam, & reli-
quis virtutibus, intellectu victum captiuumque tenere. Cum victor
victum

Hebr. 10.
Simile.

Eccles. 3.

2. Cor. 10.

viduum se se tradere facit, ex illius patria eum educit, & captum
catenisque ligatum in terram alienam eum portat. Sic voluntas
intellectum victum retinet, & sic ad cælum enehit, eumque ad fi-
dei mysteria ducit, & cum extraneis agere, & conuersari cogit,
quoniam eius natura est veritates, quæ indagari possunt discu-
tere. Quod si intra animam, quæ tam vna, & singularis est, tot
repugnantia, & contentiones sunt, quid quæso inter animam, &
corpus fiet? De quibus Diuus Paulus inquit: Caro concupiscit
aduersus spiritum, spiritus autem aduersus carnem: hæc enim si-
bi inuicem aduersantur. In Genesi legitur, magnum inter domum
Abrahæ, & domum Loth ortum fuisse dissidium. Vterque enim
eorum multa habebat pecora, terra autem exigua, angustaque erat.
Ideoque omnia simul pasci non poterant: & propterea lis erat do-
mibus. Nec Abrahæ à Loth diuisus fuit. Hoc ipsum inter corpus & ani-
mam agitur. Vnusquisque gregem habet, suas, videlicet, passionem,
& appetitum. Terra autem, in qua pascitur grex accepturus est, vo-
luntas est ipsa, quæ tam arcta existit, ut simul amborum greges pasci
minimè possint. Si enim animæ desideria pascuntur, atque explen-
tur, corporis desideria satuari non valent, & e contra. Conglutatum
est enim stratū ita, ut alter decidat, & palliū breue utrunque operi-
renon potest. Et D. Paulus ait: Si secundum carnem vixeritis morie-
mini, si autem spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. Ecce quæ
difficiliter tam dissimile pecus in voluntate pascatur. Et quoniam ho-
rum quodlibet sua desideria pasci & explere contendit, alterum
aduersus alterum insurgit, & inuicem reluctantur, & hæc pugna
quousque per mortem diuidantur permanebit. Tunc enim spiritua-
les animæ conflictus, quos intra se habet, & quos gerit cum carne
absoluentur, & implebitur quod Dominus per Isaiam promisit dicens:
Sedebit populus meus in pulchritudine pacis, in tabernaculis fi-
ducia, & in requie opulenta. In hoc mundo domicilia animarum
sunt corpora, sed tamen non sunt tabernacula fiducia, quando qui-
dem quotidie vitiantur, & paulatim corrumpunt. Hodie namque no-
bis dentes excidunt, cras visus obtunditur, postridie venustas vul-
tus marcescit. Cæterum illa cæli tabernacula, de quibus Dominus di-
xit: In domo patris mei mansiones multæ sunt, summa cum confi-
dentia possidebuntur, quia nunquam deficient. Alia sunt prælia, & con-
flictus externi cum rebus exterioribus, quanquam iusti non tanti la-
bores famis, pauperici, & ægritudinis æstimant, nec molestias,

Simile.

Gala. 5.

Genes. 13.

Isai. 28.

Roma. 8.

Isai. 32.

Isai. 14.

hh 5

& ho

Rom. 12.
D. Aug. 14.
Psal. 46.
2. Cor. 9.

& hostium persecutiones, spe enim coronæ inde reportanda sub ieiuantur. Et ita D. Paulus ait: Spe gaudētes, in tribulatione patientes. Quapropter D. August. præpoderat illa D. Pauli verba, quæ D. Paulus Corinthiis scribēs dixit, videlicet: Quasi moriētes, & ecce viuimus, vt castigati, & nō mortificati, quasi tristes, semper autē gaudētes, tanquā nihil habētes, & omnia possidentes. Vbi aduertite, quomodo oēs aduersitates, & tribulationes ab Apostolo mala nō dicantur, sed quasi mala. Quasi tristes quasi moriētes sicut egētes. Omnia autē cōtraria, quæ animæ bona erāt, nō adiūgit eis, Quasi vel tāquā, nec sicut, siue vt, sed simpliciter & absolute dicit: Ecce viuimus, semper autē gaudētes, omnia possidētes, tanquā res firmissimæ, solidæ, atq; veræ. Profectō secūdū mundi iudiciū quæ diuinus Apostolus perpeffus est nō deberet quasi mala illa dicere, quādoquidē tantā inopiā tantā persecutionē, tantā delationē, tot verbera, & carceres tot deniq; naufragia tolerauit. Cæterū quia in his omnibus nunquā illi Deus defuit, qui vera lætitia est, omnia mala ludibrio habebat. Quod vero iusti laborē summū indicāt est, q̄ quanto sanctiores extiterūt, eo magis Deū timuerūt. Adeo, vt cū Propheta Hieremias in v̄tre matris sanctificat⁹ esset, adeo hoc timore cōcutiebatur, vt Deo diceret. Solus sedebā, quoniā cōminatione replesti me. Quare factus est dolor meus perpetuus, & plaga mea desperabilis? O mirā exaggerationē. Attēdite quo huius sanctissimi viri timor pertingebat, & quāto dolore int⁹ eo afficiebatur. Præterea quia his verbis significat hæc vana nō esse, sed diuini spiritus impulsu nata, siquidē dicit: Replesti me. Iob etiā cū talis esset q̄ merito dicere potuit: Nec reprehēdit me cor meū in omni vita mea, (quoniā lethale peccatū in vita sua nō admisit) de se tamē fatetur: Sēper quasi tumētes super me fluxus timui Deū, & p̄odus eius ferre nō potui. Vix alijs verbis explicare aut plus exaggerare hūc timorē sanctus vir posset. Cōsiderate, quāto timorē, quo homines in medio mari cōstituti nauicula vestrā afficiūtur, vndiq; v̄tis agitati, vndis cœlū tēpestatis impetu ascēdentibus, & quasi singulis momētis eos absorbere volentibus. (O sancta Maria señora) quā stupēdū id erit cernere, siquidē tantū audiri summū terrorē incutit. Talis igitur sancti Iob cruciatuserat propter timorē. Quod si, quare sic sancti trepidant, & timeāt interrogetis, quæ v̄ huius metus causa assignari potest? ad

Isai. 15.

Iob. 27.

Iob. 31.
Simile.

hoc alijs rationibus omissis respondeo: Præcipuam huius timoris causam esse, quoniam sancti non tantū admissorū malorum, sed etiā acceptorum bonorū rationem reddituros se esse intelligunt. Vnde Dñs dixit: Cui mandauerunt multum plus exigēt ab eo. Et ideō D. Paulus ait: Vx mihi est, si non Euāgelizauero. Ad hoc enim munus gratiā acceperat. Rectē etiā sanctus Iob significauit vnde hic timor sibi suboriretur cum dixit: Posuisti in neruo pedem meum, & obseruasti omnes semitas meas. Quā in alijs sacræ scripturæ locis neruus pro ipso neruo corporis accipitur, hic tamen caudicem ex duobus lignis confectum significat, quem dicimus (El cepo) quæ ligna inuicem connectuntur, & pedem in medio claudunt, & stringunt, vt vix homo moueri ad hanc vel illam partem possit. Pedes animæ affectiones sunt, Caudex verò ex duobus lignis qui ipsos constringit, vltimi iudicij metus est, & timor carendi beatifica Dei vilione in inferno. Vnde postquam Sanctus vir dixerat: Posuisti in neruo pedem meum, id est, hi timores Domine meas affectiones tanquam caudex deuitas habent, vt nunquam abs te diuidar, subiunxit rationem huius. Et obseruasti omnes semitas meas. Vbi, & causalis est, & significat: Quia obseruasti, &c. O huius sæculi filij, si hæc profundē cōsideraretis, vtiq; respisceretis, Deūq; timeretis. Maxima cōfusio vestra est iustos cernere tāta cōscientiæ puritate nitere, & tāto mœrore, & Dei timore affici, nos autē peccatis onustos tā a metu remotos tātaq; hilaritate vitā ducere. Noli letare Israel, noli exultare sicut populi, quoniā fornicatus es a dño Deo tuo, dicebat s. Oseas. Id est, Nescio Israel quomodo leartitiæ capax sis, cū Deo vera lætitia careas fidē habēs, quā habes. Si, vt Ethnici crederes qui sibi persuasum habēt, nihil residuū nobis esse, quā nasci, & mori, nō mirarer, vt ita lætus inter tot flagitia, & ita absq; timore viueres: cū vero credas, quod credis læteris sicut populi? O magnā cecitatē. O quā recte a tātū hic multis hæc verba qua dāt, q̄ sicut Arabes sine fidei lumine viuētes, sic & vos viuitis. Vnde cū fratres vestros è vitā discedere cernitis, terremini, sed hūc timorē tāquā bruta animātia mox deponitis. Gallinā videbis duodecim pullis comitatā, vnoquoq; diuisim per pratū granē comedēta omnis dāni oblitō, altero culicē sequēte altero vermiculū, alio verò herbā rostro petentē. Transuolat miluus (da yn garpezo) & vñ illorum in vnguibus rapit.

Luc. 22.
1. Cor. 9.

Iob. 13.

Ose. 9.

Simile.

Tunc

gustino vocem patris additam esse à sancto Apostolo, nō ad pē² reginæ vocis explicationē, sed ad maiorem affectum augēdum more Hebræorum, quoniam hæc geminatio verborū habet maximam emphasim secundum Hebræos. Et ita clamantē, Abba pater, significat: Spiritū sanctum desiderium intensissimum mittere iustis videndi Deū, quo omnes clamare dicereq; facit: O Pater Pater, quando te aspiciam? Idcirco tantum quisq; potest conijcere de iustis, quod habeant spiritum Christi quanto maiori cœli desiderio exardescunt. Ob hæc iustorū vita proprius militia dicitur, quam peccatorum. Diesq; mortis est dies victoriæ huius tam assidui certaminis. Et sicut perfecta charitas, bona proximorū, vt propria censet, cum proximum nostrum morietem viderimus Christiano ordine, bonis operibus ornatum, quod D. Paulus ait agamus: Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriā. Etenim nostra est & nobis ab eo data, liquidē eam fratri nostro tribuit. Peculiariter etiā eum laudare debemus, cū aliquos iuuenilis ætatis è vita discedere videmus virtutibus ornatissimos, meritisq;. Ibi enim præcipue quædā occasio ad diuina, & profunda iudicia cōmendanda relucet. Experientia cōperimus aliquos fructus statim veris initio maturescere, aptosq; esse ad colligendū, & comedendū, vt cerasa acerba, & dulcia. Alij fructus sunt, vt quædā pyrorum species, quos quāuis totius veris sole calefiant, calores eos adurant, aquæ inundent, semper tamē, vt saxa dura manent, vt vix mandi possint. Eodē modo nōnullæ animæ sunt, quæ vel minimo calore, aut impulsu diuino, primo vere ætatis suæ statim maturescūt, & præcoces sunt, vt Deus eas colligat exhorto mundi huius in mēsam & patinā suā. Quædā adeo duræ, & immaturæ sunt, vt postquā plurimi calores, ventorū flatus, aquarum deniq; inundationes, videlicet, plures cōciones, plura monita, & reprehensiones, plures inspirationes, & labores eis superuenerint, vix mature sint. Sēper obstinatē proteruzq; manent. Diuinam igitur maiestatem deprecemur, vt si durifumus, eius diuini spiritus charismatibus nos molliat, mites vero, & clementes magis, ac magis leniat suæ gratiæ suauitate, vt hoc modo omnes ad perfruēdam beatitudinem hinc euolemus. Amen.

Simile.

L A V S D E O.

INDEX OMNIUM CONCIONVM QVAE IN hoc opere continentur.



IN Ascensione Do-
mini. Euangelium:
*Recubentibus undecim
discipulis apparuit il-
lis Iesus. Marci vlti-
mo, p. 1. p. 125. & p. 135. & p. 145.
& pag. 155.*

In die sancto Pentecostes, Euan-
gelium: *Si quis diligit me, sermo-
nem meum seruabit. Ioan. 14. par.
1. p. 164. & p. 173. & p. 183.*

Feria secunda in Pentecoste, Euan-
gelium: *Sic Deus dilexit mundum ut filium
suum unigenitum daret. Ioan. 3. p. 1. p.
192. & p. 202. & p. 211. & p. 218.*

Feria tertia in Pentecoste, Euan-
gelium: *Dixit Iesus pharisaeis, Amen, amen di-
co vobis, qui non intrat per ostium, &c.
Ioan. 10. p. 1. p. 226. & p. 234.*

In festo sanctissimae Trinitatis,
Euangelium: *Data est mihi omnis
potestas in caelo & in terra. Mat-
thaei. 28. par. 1. pa. 241. & p. 252.
& par. 261. & p. 271*

In festo sacrosancti Eucharistiae Sa-
cramenti, Euangelium: *Dixit Iesus
turbis Iudaeorum. Caro mea vere est ci-
bus. Ioan. 6. p. 1. p. 281. & p. 292.
& p. 303. & in concione quarta
thema: *Ego enim accepit a Domino
quod & tradidi vobis, &c. 1. Corin-
thi. 11. p. 1. p. 314* In eodem festo the-*

ma: *Dominus Iesus in qua nocte trade-
batur, accepit panem, &c. 1. Corin-
thi. 11. p. 1. pa. 126*

Proprium Sanctorum, In mense Februario.

In festo sancti Mathiae Apostoli Die
thema: *Tu Domine qui corda nostri. 24.
hominum, ostende quem elegeris, &c.
Actuum. 1. p. 1. p. 1. & Euangelium:
Respondens Iesus dixit, Confiteor tibi
Pater, &c. Matth. 11. p. 1. p. 10.*

In mense Martij.

In festo annuntiationis Virginis Die
Mariae, seu incarnationis Do-
mini, Euangelium: *Missus est An-
gelus Gabriel, &c. Lucae. 1. par. 1.
p. 19. & pag. 28. & p. 38. & p. 49*

In festo sancti Ioseph, Euangelium: *Die
cum esset desponsata mater Iesu Ma-
ria Ioseph. Matth. 1. p. 1. p. 59*

In mense Maij

In festo sanctorum Apostolorum Die
Philippi & Iacobi, Euangelium: 1.
*Non turbetur cor vestrum. Ioan. 14.
par. 1. pag. 69. & p. 79*

In festo inuentionis sanctae Crucis, Die
Euangelium: *Erat homo ex pharisaeis 3.
Nicodemus nomine. Ioannis. 3. par. 1.
p. 89. & p. 98. & pa. 108. & p. 116
Sanct. ij. pars. ii In*

Capp. de Buen
vicesio
3333

Index omnium Concionum.

In mense Iunii.

Die In festo sancti Antonij de Padua
13. ordinis Minorum, Euangeliū:
Vos estis sal terrae. Matthæi. 5. par.
2. pag. 264

Die In festo Natiuitatis sancti Ioannis
24. Baptistæ, Euangeliū: *Elisabeth
impletum est tempus parturiti.* Luce.
1. p. 1. pa. 336. & pag. 347. & pa.
358. & pag. 369

Die In festo sanctorū Apostolorū Pe-
29. tri & Pauli, Euāgeliū: *Venit Iesus
in partes Cæsareæ Philippi.* Matthæi
18. p. 1. pa. 379. & pa. 391. & pag.
402. & p. 414.

In mense Iulij.

Die In festo Visitationis sacratissi-
2. mæ Virginis Mariæ, Euange-
liū: *Exurgens Maria abiit in mon-
tana cum festinatione.* Lucæ. 1. par.
1. pag. 424. & p. 436. & p. 447.
& p. 457.

Die In festo sanctæ Mariæ Magdale-
21. næ, Euangeliū: *Rogabat Iesum
quidam pharisæus, ut manducaret cū
illo.* Lucæ. 7. part. 1. pag. 468. &
pagina. 478. Tres etiam aliæ
concionēs pro hoc festo reperies
feria quinta post Dominicam
in Passione, in Quadragesimali
volumine. par. 1. pag. 376. & p.
2. pag. 305. & p. 3. p. 473

Die In festo Sancti Iacobi Patroni His-
25. pania, Euangeliū: *Accessit ad
Iesum mater filiorum Zebedæi.* Mat-
thæi. 20. p. 1. pag. 487. & pa. 499.

& in Quadragesimali volumi-
ne quatuor conciones reperies,
feria quarta post Dominicam se-
cundam. p. 1. p. 153. & p. 2. p. 133.
& p. 3. p. 202. & p. 4. p. 115

In festo sanctæ Annæ matris Vir-
ginis Mariæ, Euāgeliū, *Simile est* 26.
*regnum celorum thesauro abscondito
in agro.* Matth. 13. p. 2. p. 394.

In mense Augusti.

In Dedicatione sanctæ Mariæ An-
gelorum seu portianculæ ordi-
nis Minorum, Euangeliū:
Egressus Iesus perambulabat Ierico.
Lucæ. 10. p. 2. p. 471

In festo sancti Patris Dominici, Die
Euangeliū: *Vos estis sal terræ.* 4.
Matth. 5. p. 2. p. 241.

In festo sacratissimæ Virginis Ma-
riæ ad Nives, Euangeliū: *Lo. 5.
quente Iesu ad turbas.* Lucæ. 11. p. 1.
p. 507. & p. 519

In festo sanctissimæ Transfigu-
rationis sex conciones reperies 6.
in Quadragesimali volumine.
par. 1. pag. 118. & p. 3. p. 156. &
p. 1. p. 127. & p. 2. p. 121. & p. 3.
p. 167. & p. 4. p. 103

In festo Assumptionis sacratissi-
mæ Virginis Mariæ, Euange-
liū: *Intrauit Iesus in quoddam ca-
stellum.* Lucæ. 10. p. 1. pa. 532. &
p. 547. & p. 559. & p. 573.

In festo sancti Bartholomæi Apo-
stoli, Euangeliū: *Exiit Iesus in 24.
montem orare.* Lucæ. 6. p. 1. p. 584.
& p. 594.

In

Index omnium Concionum.

Die In festo Decollationis sancti Ioan-
29. nis Baptistæ, Euangeliū: *Nisi
Herodes ac tenuit Ioannem.* Marci.
6. p. 1. pa. 606

In mense Septembris.

Die In festo Natiuitatis sacratissimæ
8. Virginis Mariæ, Euangeliū:
Liber generationis Iesu Christi. Mat-
thæi. 1. p. 1. p. 617. & 626. & pag.
638. & p. 650

Die In festo Exaltationis sanctæ Cru-
14. cis, Euangeliū: *Nunc iudicium
est mundi.* Ioannis. 12. p. 1. p. 661
& p. 672

Die In festo sancti Matthæi Apostoli
21. & Euangelistæ, Euangeliū: *Vi-
dit Iesus hominem sedentem in celo-
nio.* Matth. 9. p. 1. p. 682. & pag.
694.

Die In festo Dedicationis sancti Mi-
29. chaelis Archangeli, Euangeliū:
*Accesserunt discipuli ad Iesum dicē-
tes: Quis putas maior est in regno celo-
rū.* Matth. 18. p. 1. pag. 705. & p.
719. & p. 733. & pag. 745

In mense Octobris.

Die In festo sanctissimi P. N. Francis-
4. ci, Euangeliū: *Constitit tibi Pa-
ter Domine celi & terræ.* Matt. 11.
p. 1. p. 756. & p. 770. & pag. 783.
& p. 795

In mense Novembris.

Die In festo omnium Sanctorum, Euā-
1. galium: *Videns Iesus turbas ascen-
dit in montem.* Matth. 5. part. 1. p.

807. & pag. 818. & pag. 830. &
pag. 840

In festo sanctæ Elisabeth tertij or-
dinis sancti Francisci, Euange-
liū: *Simile est regnum celorum the-
sauro abscondito in agro.* Matth. 13.
p. 2. p. 405

In festo sanctæ Catherinæ Virgi-
nis & Marty. Euangeliū: *Simile est
regnum celorum decem virginibus.* Matt. 25. p. 2. p. 371

In mense Ianuarij.

In festo sancti Antonij Abbatis, Die
Euangeliū. *Sint tumbi vestri pra
17.
cincti.* Lucæ. 22. p. 2. pag. 295

In festo sanctorum Fabiani & Se-
bastiani, Euāgeliū: *Descendēs 20.
Iesus de monte, stetit in loco campe-
stri.* Lucæ. 6. p. 2. p. 185

In festo sancti Vincentij martyris, Die
Euangeliū. *Nisi granum frumenti 20.
cadens in terram mortuum fuerit.*
Ioannis. 12. par. 2. pag. 119

Commune Sanctorum:

In communi Apostolorū, Euange-
liū: *Hoc est preceptum meū.* Ioan. 15
par. 2. p. 1. & pag. 11. & pro con-
cione. 3. thema: *Hæc mando vobis,
ut diligatis inuicem.* Ioannis. 15. p.
2. p. 23. & pag. 33

In communi Euangelistarum:
Euangeliū: *Designauit Domi-
nus & alios septuaginta duos.* Lucæ.
10. part. 2. pa. 44. & pag. 55. &
pa. 65. & pag. 72

ii 2

In

Index omnium Concionum.

In communi vnus Martyris, Euāgelium: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum.* Matthæi, 16. p. 2. p. 80. & pag. 90. & pag. 99.

In eodem communi vnus Martyris, Euangelium: *Amen, amen dico vobis, nisi granū frumenti.* Ioannis. 12. par. 2. pag. 110. & pag. 119. & pag. 189

In communi vnus Martyris tempore Paschali, Euangelium: *Ego sum vitis, & vos palmites.* Ioannis. 15. p. 2. p. 138

In communi plurimorum Martyrum, Euangelium: *Cum audieritis praelia & seditiones.* Lucæ. 21. par. 2. pag. 148. & pag. 157

In eodē communi, Euangelium: *Descendens Iesus de monte, stetit in loco campestri.* Lucæ. 6. par. 2. pa. 166. & p. 175. & pag. 185

In communi Confessorū Pontificū, Euangelium: *Homo quidam peregre proficiscens.* Matthæi. 25. part. 2. pagi, 193. & pag. 203

In eodem communi, Euāgelium: *Nemo accendit lucernam.* Lucæ. 11. p. 2. pag. 213. & pag. 222

In communi Doctorum, Euangelium: *Vos estis sal terræ.* Matthæi. 5. par. 2. pa. 231. & pag. 241. & pa. 252. & pag. 264

In communi Confessorum non Pontificum, Euangelium: *Sint lumbi vestri præcincti.* Lucæ. 12. parte. 2. pag. 275. & pagin. 285.

& pag. 295

In eodem communi, Euāgelium: *Homo quidā nobilis abiit in regionem longinquam.* Lucæ. 19. p. 2. p. 304.

In eodem communi, Euangelium: *Ecce nos reliquimus omnia.* Matthæi. 19. par. 2. pag. 313. & pag. 323. & p. 333. & pa. 341

In communi Virginum, Euangelium: *Simile est regnum calorum decem virginibus.* Matthæi. 25. par. 2. pag. 349. & pag. 360. & pag. 371. & pag. 383

In communi sanctarum mulierū, Euangelium: *Simile est regnum calorum thesauro abscondito.* Matthæi. 13. part. 2. pag. 394. & pag. 405. & pag. 423

In eodem communi, Euangelium: *Simile est regnum calorum homini negotiatori querenti bonas margaritas.* Matthæi. 13. p. 2. p. 415

In dedicatione templi, Euāgelium: *Egressus Iesus perambulabat Ierico.* Lucæ. 10. p. 2. p. 431. & p. 441.

Pro mortuis.

Euangelium: *Amen dico vobis, quia venit hora, & nunc est.* Ioannis. 5. p. 2. p. 451. thema: *Audui vocē de celo dicentem mihi.* Apocalyp. 14. p. 2. p. 462. Euāgelium: *Ego sum resurrectio & vita.* Ioannis. 11. p. 2. p. 474. thema: *Deo autē gratias, qui dedit nobis victoriam.* 1. Corinth. 15. par. 2. pag. 485

INDEX

INDEX AVTHORITATVM SACRAE SCRIPTV

ræ, quæ sparsim in hoc opere ab authore explicantur, secundum ordinem veteris ac noui testamenti.

Ex Genesi.



DIXIT Deus, fiat lux, &c. part. 1. pag. 198. num. 17

Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona. p. 1. p. 661. nu. 1

2 Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. p. 1. p. 266. num. 16. & p. 2. p. 407. nu. 6

Formauit Dominus Deus Adam de limo terræ. p. 2. p. 93. nu. 4

Immisitq; Dñs Deus soporem in Adam. p. 2. p. 362. num. 4

Hoc nunc os ex ossibus meis. p. 1. p. 200. nu. 25. & p. 296. num. 14

Creauit Deus hominem ad imaginē, &c. p. 2. p. 93. num. 9

3 Super pectus tuum gradieris, & terram comedes omnibus diebus vitæ tuæ. p. 1. p. 179. num. 19

Nunc ergo ne forte mittat manum suam, &c. & viuat in æternum. p. 2. pa. 468. numer. 18

Et collocauit ante paradysum voluptatis Cherubin & flammæum gladium. p. 1. p. 504. num. 16

possedi hominem per Deum p. 1. p. 336. num. 1

6 Videntes filij Dei filias hominū, quod essent pulchre, &c. ex omnibus quas elegerant. p. 1. p. 653. nu. 9

Gigantes autem erant super terram in diebus illis. p. 1. p. 249. nu. 24

12 Faciam te in gentem magnam. p. 1. pa. 337. nu. 2

13 Ambula coram me, & esto perfectus. p. 2. p. 47. nu. 12

18 Si inuenero Sodomis quinquaginta iustos in medio ciuitatis. p. 1. pa. 110. nu. 9

28 Apparuit ei Dominus in conualle Mambre, &c. Ne transcas seruum tuum. p. 1. p. 279. nu. 25

37 Inuenit eum vir errantem in agro. p. 1. p. 729. nu. 31

Ex Exodo.

7 Degerant virga. Aaron virgas eorum. p. 1. p. 286. num. 14

8 Abominationes Ægyptiorum immolabimus Deo nostro? p. 2. p. 131. nu. 8.

13 primogenitum hominis pretio redimes. p. 1. p. 676. num. e. 23

23 Ecce ego mitto Angelum meum, qui præcedat te, &c. Et est nomen meum in Sanct. ij. pars. ii 3 illo.

Index Authoritatum.

10. par. i. pag. 740. num. 24
 Non adorabis Deos Amorrhæorum, &c.
 Et auferam infirmitatem de medio tui.
 p. 1. p. 171. num. 23
 29 Tolle utulum de armeto, &c. Eo quod
 pro peccato sis. p. 1. p. 627. num. 5

Ex Leuitico.

27 Omne quod Domino consecratur, siue
 homo fuerit siue animal redimi non po-
 terit, &c. sanctum erit Domino. p. 2.
 p. 388. num. 18

Ex Numeris.

20 Quia non credidistis mihi &c. in ter-
 ram quam dabo eis. part. 2. pagin. 246.
 nume. 14
 21 Fac serpentem aneum & pone eum pro
 signo p. 1. p. 97. num. 25
 23 Populus solus habitabit, &c. Et sicut no-
 uissima mea horum similia p. 2. p. 73.
 numer. 3

Ex Deuteronomio.

4 Attende tibi ipsi, ne fiat verbum occul-
 tum in corde tuo. part. 1. pagina. 611.
 numer. 18
 31 Tollite librum istum, & ponite illum,
 &c. Ut sit ibi contra in testimonium.
 p. 1. p. 275. nu. 15
 32 Concresecat sicut pluuia doctrina mea,
 descendat sicut ros eloquium meum. p. 2.
 p. 60. num. 4

Ex libro Iudicum.

9 Ierunt ligna, utINGERENT super se Regē.
 &c. p. 1. p. 492. num. 17

Ex primo Regum.

13 Filius vnius anni erat Saul cum regna-
 re cœpisset. p. 1. p. 723. num. 12
 20 Hirā Hiraites erat sacerdos Dauid. p. 2.
 p. 31. num. 25

Ex secundo Regum:

14 Omnes morimur, & quasi aqua dilabi-
 mur. p. 2. p. 474. num. 2

Ex tertio Regum.

19 Vidit enim spiritum grandem, &c. Et
 operuit vultum suum pallio. p. 1. pagin.
 264. nume. 10
 Spiritus grandis & fortis subuertens mon-
 tes & conterens petras, &c. p. 2. pagin.
 288. num. 11

Ex quarto Regum.

4 Accinge lumbos tuos, & tolle baculum
 meum in manu tua, &c. nō respondeas
 illi. p. 2. p. 54. nume. 32
 10 Est ne cor tuum rectum cum corde meo.
 p. 2. p. 83. num. 9

Ex secundo Paralip.

9 Beati serui tui hi, qui assistunt coram te
 omni tempore, &c. quia diligit Deus
 Israel, & vult seruare eum in aternū.
 p. 1. p. 594. nu. 1

Ex Tobia.

5 Ego sum Azarias magni Anania filius
 de filijs Israel. p. 2. p. 328. num. 29

Ex lib. Esther.

14 Tu

Index Authoritatum.

14 Tu scis Domine necessitatem meam,
 quod abominer signum superbia & glo-
 ria mea, &c. nisi in te Domine Deus
 meus. p. 2. p. 345. nu. 14

Ex Iob:

1 Circuii terram & perambulauit eam.
 p. 2. p. 86. num. 17
 9 Verebar omnia opera mea, sciens quod
 non parceres delinquenti. par. 1. pagin.
 370. nume. 5
 In turbine conteret me, & multiplicabit
 flagella mea etiam sine causa. p. 1. pagin.
 401. num. 30
 11 Oculi impiorum deficient, & refugium
 peribit ab eis. parte. 2. pagina. 381. nu-
 mero. 29
 13 Posuisti in neruo pedem meum. p. 2. pa.
 491. num. 19
 14 Homo natus de muliere, &c. & nun-
 quam in eodem statu permanet p. 1. pa.
 800. nu. 17. & sequentibus
 15 Cunctis diebus suis impius superbit, &
 numerus annorum incertus est tyranni-
 dis eius p. 1. p. 59. num. 1
 16 Operni cinere carnem meam p. 1. p. 335.
 nume. 28

Terra non operias sanguinem meum, nec in-
 ueniat in te locum tacendi clamor meus
 p. 1. p. 311. num. 25
 17 Mundis manibus addet fortitudinem.
 p. 1. p. 289. num. 26
 22 Surreuersus fueris ad omnipotentē, &c.
 & pro filice torrentes aureos p. 1. pag.
 469. num. 6
 24 Sic in tenebris quasi in luce ambulat.
 p. 1. pag. 433. num. 35
 28 Sapientia ubi inuenitur? &c. part. 1. p.

1. pag. 441. num. 17
 Ecce timor Domini ipsa est sapientia, &c.
 ibidem.
 29 Ros morabitur in mensa mea p. 1. pagin.
 308. num. 17
 31 Si despexi percurrem te quod non habe-
 ret indumentum p. 1. pag. 254. nu. 8
 Si vidi solem, cū fulgeret, &c. & negatio
 contra Deum altissimum p. 1. pag. 259.
 nume. 24
 Dixerunt viri tabernaculi mei, Quis det de
 carnibus eius: ut saturemur? p. 1. pagin.
 326. nume. 3
 33 Ecce hæc omnia operatur, ut reuocet ani-
 mas eorum à corruptione, & illuminet
 in luce viuentium parte. 2. pagina. 215.
 nume. 7
 38 Quis dimisit lapidem angularem eius,
 cum me laudarent astra matutina, &
 iubilarent omnes filij Dei p. 1. pag. 727.
 nume. 25
 Nunquid gyrum Arcturi poteris dissipare?
 p. 1. p. 576. num. 12
 39 Nunquid ad præceptum tuum eleuabi-
 tur aquila &c. inde contemplatur escā.
 p. 2. p. 279. num. 54

Ex Psalmis.

1 Beatus vir, qui non abiit in consilio impio-
 rum, & in via peccatorum non stetit,
 & in cathedra pestilentia non sedit. p.
 1. p. 697. num. 12
 Non resurgent impij in iudicio. p. 1. p. 378
 numer. 30
 2 Seruite Domino in timore parte. 1. pagin.
 295. num. 12
 3 Multi dicunt anime mea, Non est salus
 ipsi in Deo eius, &c. & exaltans caput
 meum.

4

Index Autoritatum.

- menm. p. 2. p. 6. num. 18
- 4 Sacrificate sacrificium iustitie, & sperate in Domino. p. 1. p. 840. num. 1
- 7 Exurge Domine in precepto, quod mandasti. &c. & propter hanc in altum regredere. p. 1. p. 553. num. 25
- Ecce parturit iniustitiam, &c. p. 1. p. 290. num. 28. & pag. 458. num. 6
- 8 Domine Dominus noster. par. 1. p. 269. num. 25
- 9 Sedisti super thronum, qui iudicas iustitiam. p. 1. p. 106. num. 24
- Ut quid Domine recessisti longe? &c. dum superbit impius, incenditur pauper. p. 1. p. 539. num. 24
- Ante Domine legislatorem super eos, ut sciant gentes, quoniam homines sunt. p. 1. p. 19. num. 3
- 11 In circuitu impij ambulans secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. p. 2. p. 350. num. 6
- 13 Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus. p. 1. p. 263. numer. 7
- Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. p. 1. p. 450. num. 10
- Multiplicatae sunt infirmitates eorum, &c. per labia. p. 2. p. 301. num. 19
- 15 sanctis, qui sunt in terra eius, &c. p. 1. p. 212. num. 2
- Roces ceciderunt mihi in preclaris, &c. Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum, &c. par. 1. pagin. 784. num. 4
- 16 Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo, satiabor cum apparuerit gloria tua. p. 2. p. 167. num. 4
- De absconditis tuis adimpletus est venter eorum, &c. p. 2. p. 205. num. 9
- Ego clamavi, quia exaudisti me. p. 1. p. 383. num. 15
- Sub umbra alarum tuarum prosege me. p. 2. p. 383. num. 2
- Domine praeveni eum, &c. frameam tuam ab inimico manus tuae. p. 1. p. 602. num. 24. & p. 2. p. 32. num. 30
- 17 Laudans invocabo Dominum. p. 1. p. 3. num. 8
- Intonuit de caelo Dominus, &c. & revelata sunt fundamenta orbis terrarum ab increpatione tua Domine. par. 1. p. 155. num. 2
- Cum sancto sanctus eris & cum peruerso perverteris. p. 2. p. 310. num. 19
- Sub umbra alarum tuarum protege me. p. 1. p. 513. num. 19
- Protector est omnium sperantium in se. p. 1. p. 606. num. 2
- 18 Si mei non fuerint dominati, &c. & emundabor a delicto maximo. par. 1. p. 260. num. 25
- Lex Domini immaculata convertens animas, &c. preceptum Domini lucidum illuminans oculos. p. 1. p. 808. num. 3
- 21 Manducaverunt & adoraverunt omnes pingues terrae, &c. & anima mea illi viuet. p. 1. p. 213. num. 6
- Ne longe facias auxilium tuum a me. p. 1. p. 327. num. 4
- 22 Parasti in conspectu meo mensam. p. 1. p. 327. num. 5
- 23 Sacrificium laudis honorificabit me & illiciter quo ostendam illi salutare Dei. p. 1. pag. 783. num. 1
- 26 Credo videre bona Domini in terra viventium. p. 1. p. 841. num. 4
- Circumveni & immolavi, &c. psalmum dicam. p. 1. p. 356. num. 30

Index Autoritatum

- 28 Ne simul tradas me cum peccatoribus, & cum operantibus iniquitatem ne perdas me. p. 414. num. 2
- 29 Et in templo eius omnes dicent gloria. p. 1. p. 598. num. 12
- 30 Quam magna multitudo dulcedinis tuae Domine, &c. p. 2. p. 395. num. 4
- In manus tuas Domine commendo spiritum meum, redemisti me Domine Deus veritatis. p. 1. p. 768. num. 38
- 32 Exultate iusti in Domino, rectos decet collaudatio. p. 1. p. 524. num. 15
- 33 Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus. p. 2. p. 48. num. 13
- Immitter Angelus Domini in circuitu mentium eum. p. 1. p. 754. num. 29. & p. 2. p. 385. num. 7
- Divites egerunt & esurierunt. p. 1. pag. 684. num. 6
- Accedite ad eum & illuminamini, & facies vestrae non confundentur. p. 2. p. 125. num. 17. & p. 166. num. 2. & p. 48. num. 18
- 34 Exurge Domine & intende iudicio meo, &c. nec dicant duorabimus eum. p. 1. p. 526. num. 21
- Surgentes testes iniqui, quae ignorabam, interrogabant me. p. 1. p. 509. num. 6
- 35 Inebriabuntur ab ubertate, &c. p. 2. p. 280. num. 16
- 36 Mutuabitur peccator, & non soluet. p. 2. p. 198. num. 17
- 37 Non est sanitas in carne mea a facie ire tuae. p. 1. p. 2. num. 3
- 39 In capite libri scriptum est de me, &c. p. 1. p. 785. num. 5
- 40 Beatus qui intelligit super egenum & pauperem, &c. p. 2. p. 227. num. 35. & p. 357. num. 27
- 41 Abyssus abyssum invocat. p. 1. p. 601. num. 12
- 43 Deus auribus nostris audivimus, fere totus psalmus exponitur. p. 2. p. 39. num. 20
- Conglutinatus est in terra venter noster. p. 2. p. 339. num. 21
- Vendidisti populum tuum sine pretio, & non fuit multitudo in commutationibus eorum. p. 1. p. 114. num. 19
- 44 Omnis gloria eius abintus. p. 1. p. 527. num. 27
- Audi filia & vide, & inclina aurem tuam. p. 1. p. 551. num. 13
- Pro patribus tuis nati sunt tibi filij, &c. p. 1. p. 602. num. 26
- Constitues eos principes super omnem terram &c. propterea populi, &c. p. 1. p. 603. num. 27
- Sagittae tuae acutae, populi sub te cadent in corda inimicorum Regis. par. 2. p. 169. num. 10
- Sedes tua Deus, &c. propterea duxit te Deus, Deus tuus. p. 1. p. 267. num. 16
- 45 Vacate & videte, quoniam ego sum Deus. p. 2. p. 48. num. 13
- 47 Circumdate Sion & complectimini eam. p. 1. p. 841. num. 6
- 50 Domine labia mea aperies, &c. p. 1. p. 457. num. 2
- Amplius laua me. ibidem.
- Benigne fac Domine, &c. Tunc acceptabis sacrificium iustitiae, oblationes, & holocausta, &c. p. 1. p. 627. num. 5
- 52 Dixit insipiens in corde suo non est Deus. p. 1. p. 419. num. 28
- 54 Quis dabit mihi pennas sicut columbae? Et labor in medio eius, &c. p. 2. pag. 398. num. 5

Index Authoritatum.

- num. 12
 55 Ipsi calcaneum meum observabunt. p. 1 p. 74. nu. 17
 Memento mei Domine in beneplacito populi tui, &c. ut lauderis cum hereditate tua. p. 1. p. 580. nu. 25.
 58 Exaltabo mane misericordiam tuam. p. 1. p. 388. nu. 28
 59 Quis deducet me in civitate munitam? Quis deducet me vsq; in Idumaeam? p. 1. p. 579. nu. 21
 60 Mendaces filij hominum in stateris, &c. p. 2. p. 247. nu. 19
 63 Accedet homo ad cor altum & exaltabitur Deus. p. 2. p. 183. nu. 24
 64 Parasti cibum illorum, quoniam ita est preparatio eius. p. 1. p. 286. nu. 16
 Visitasti terram & inebriasti eam, &c. vsq; in finem psalmi. p. 2. p. 331. nu. 23
 Te decet hymnus Deus in Sion. p. 1. p. 788. num. 16
 66 Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus. p. 1. p. 252. nu. 3
 67 Exurgat Deus & dissipentur inimici eius, &c. fere totus exponitur. p. 1. pag. 160. nu. 16
 Si dormiatis inter medios ceros penna columba deargentata & posteriora dorsi eius in pallore auri. p. 2. p. 370. nu. 29
 Ascendisti in altum, cepisti captivitatem, dedisti dona hominibus. par. 1. pag. 181. num. 24
 Et Domini Domini exitus mortis. p. 1. p. 269. nu. 25.
 Dixit Dominus: Ex Basan covertam, &c. pes tuus in sanguine. p. 1. p. 360. n. 7
 Nunc dealbabitur in Selmon. p. 1. p. 531. num. 36
- Pluviam voluntariam, &c. tu vero perfecisti eam p. 1. p. 181. nu. 25
 68 Infixus sum in limo profundi, & non est substantia. p. 1. p. 668. nu. 22. & pag. 669. n. 24. & pag. 694. n. 3
 Saluum me fac Deus, quoniam intraverunt aquae vsq; ad animam meam. p. 1. p. 127. num. 9
 Erripe me de luto, ut non infingar p. 1. p. 398. num. 22
 Obscurentur oculi eorum, ne videant, & dorsum eorum semper incurva. par. 1. p. 482. nu. 12
 Super dolorem vulnere meorum addiderunt. p. 2. p. 113. nu. 11
 70 Suscipiant montes pacem populo, & colles iustitiam. p. 1. p. 638. n. 1
 Quoniam non cognovi literaturam introibo in potentias Domini. p. 1. p. 662. nu. 4. & p. 2. p. 415. n. 3
 71. Coram illo procident Aethiopes & inimici eius terram lingent. par. 1. p. 619. num. 8
 Erat firmamentum in summis montium. p. 1. p. 306. nu. 11
 Quid mihi est in caelo, & a te quid volui super terram? p. 1. p. 464. nu. 22
 Et adorabunt de ipso semper. p. 1. p. 489. num. 9
 72 Quam bonus Israel Deus is, qui recto sunt corde. p. 1. p. 211. nu. 1
 Quid mihi est in caelo & a te quid volui super terram. p. 2. p. 341. nu. 2
 In labore hominum non sunt, &c. Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum. p. 1. p. 108. n. 3. & pag. 503. n. 13
 Mei autem pene moti sunt pedes, &c. velut somnium surgentium Domine, &c. p. 2.

Index Authoritatum.

- p. 2. p. 189. nu. 13.
 73 Deus noster ante saecula operatus est salutem in medio terra. p. 1. p. 521. n. 7
 74 Calix in manu Domini vini meri plenus mixto, &c. bibent omnes peccatores terra. p. 1. p. 496. nu. 28
 Nolite extollere in altum cornu vestrum p. 1. p. 749. nu. 14.
 75 Dormitauerunt, qui ascendunt equos. p. 1. p. 556. nu. 28
 76 Deum exquisivi manibus meis nocte. p. 2. p. 422. nu. 24
 80 Dilata os tuum, & implebo illud. p. 1. p. 45. nu. 21
 82 Hereditate possideamus sanctuarium Dei, &c. & in iram turbabis eos. p. 2. p. 121. n. 6
 83 Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, &c. ubi ponat pullos suos. p. 2. p. 302. nu. 23
 Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vinum, etenim passer invenit sibi domum, & turtur nidum, &c. p. 1. p. 170. nu. 18
 85 Suavis & mitis & multa misericordia. p. 1. p. 848. nu. 25
 96 Dominus regnavit, exultet terra, &c. p. 1. p. 674. nu. 8
 97 Respice vineam istam, quam plantavit dexteratua, & super filium hominis, quem confirmasti tibi. p. 1. p. 626. n. 3
 98 Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile & sanctum est. p. 1. p. 248. num. 23
 100 Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine. p. 1. p. 470. nu. 7
 Superbo oculo & insatiabili corde cum hoc non edebam. p. 2. p. 320. nu. 24
 102 Qui redimit de interitu vitam tuam. p. 1. p. 664. nu. 8
 103 Auferes spiritum eorum & deficiet, &c. p. 1. p. 223. nu. 16
 Emitte spiritum tuum & creabuntur, & renouabis faciem terra. par. 1. pag. 225. num. 21
 Deficient peccatores a terra. par. 1. p. 443. num. 23
 106 Si non Moyses electus eius stetisset in confectione in conspectu eius. par. 1. p. 337. nu. 4
 Effusa est contentio inter principes, & errare fecit eos in inuis & non in via. p. 1. p. 342. nu. 17
 108 Caro mea immutata est propter oleum. p. 1. p. 142. nu. 23
 109 In splendoribus sanctorum ex utero ante Luciferum genui te. p. 1. p. 278. n. 23.
 De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. p. 1. p. 128. nu. 11. & pag. 32. num. 11
 110 Confitebor tibi Domine in toto corde meo, &c. fere totus explanatur. p. 1. p. 291. nu. 2
 Misericors & miserator Dominus. p. 1. p. 848. nu. 25
 115 Credidi propter quod locutus sum. p. 1. p. 279. nu. 27
 Calicem salutaris accipiam, &c. ut a mea Domino reddam. p. 1. p. 497. nu. 31
 117 Constituite diem solennem in condensis super cornu altaris. par. 1. pag. 428. num. 14
 118 Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo. p. 1. p. 169. n. 16
 Confitebor tibi in directione cordis. p. 1. p. 276. nu. 17

confi-

Index Authoritatum.

- Confige timore tuo carnes meas : à iudicijs enim tuis timui. p. 1. p. 2. num. 3.
 Beati qui scrutantur testimonia eius in toto corde exquirunt eum. p. 2. p. 256. nu. 12.
 Intellectus bonus omnibus facientibus eum p. 2. p. 366. nu. 22.
 Defecit in salutare tuum anima mea. p. 1. p. 394. num. 10.
 Dormitauit anima mea præ tadio. p. 1. p. 419. num. 16.
 Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. p. 1. p. 494. nume. 24.
 Incola ego sum in terra, nō abscondas à me mandata tua, ibidem.
 In iudicijs enim tuis timui. In iudicijs tuis super speravi. Hæc duo hemistichia concordantur. p. 1. p. 503. num. 12.
 In mandatis tuis exercebor & considerabo vias tuas. p. 2. p. 39. nume. 18.
 Pax multa diligentibus legem tuam. & nō est illis scandalum. p. 2. p. 33. num. 2. & pag. 34. nume. 3.
 Declaratio sermonum tuorum illuminat. p. 2. p. 34. nume. 5.
 Bonitatem & disciplinam & scientiam doce me. p. 1. p. 798. nume. 10.
 Tempus faciendi Domine dissipauerunt legem tuam. p. 2. p. 283. num. 25.
 121 Quia illi sederunt sedes in iudicio. p. 2. p. 346. nume. 17.
 125 Euntes ibant & flebant, mittentes semina sua. Venientes autē venient, & c. p. 2. p. 66. num. 13.
 126 Caro deleuerit dilectis suis somnū, & c. fructus ventris. p. 2. p. 294. nume. 27.
 Sicut sagitta in manu potentis ita filij excursorū. p. 1. p. 449. n. 6. & p. 840. n. 2.
 Beatus vir, qui impleuit desiderium suum ex ipsis. p. 1. p. 449. num. 7.
 Non confundetur, cum loquetur inimicis suis in porta. p. 1. p. 449. nu. 6.
 128 supra dorsum meum fabricauerūt peccatores, & c. p. 1. p. 681. nume. 28.
 129 Propter legem tuam sustinui te Domine. p. 1. p. 807. num. 2.
 131 Viduam eius benedicens benedicam p. 1. p. 305. num. 8.
 De fructu ventris tui ponam super sedem tuam ibidem.
 Ecce audiuius eam in Ephrata, inuenimus eam in cāpis syluæ. p. 2. p. 388. n. 9.
 136 Si non proposuero Hierusalem in principio letitiæ meæ. p. 1. p. 73. nu. 12.
 Beatus, qui allidet paruulos suos ad petram. p. 1. p. 475. nume. 24.
 138 Nimis honorificati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum. p. 1. p. 406. nu. 10.
 Confiteor tibi quia terribiliter magnificatus es. p. 2. p. 432. nu. 5.
 Mirabilis facta est scientia tua ex me, confortata est. & c. ibidem.
 Accipient in vanitate ciuitates suas. p. 1. p. 493. nume. 20.
 143 Domine inclina celos tuos & descende. p. 1. p. 163. nu. 24.
 144 Memoria abundantie tue eructabūt, & iustitia tua exultabūt p. 1. p. 822. n. 13.
 Regnum tuum regnum omnium seculorū. p. 2. p. 303. nume. 25.
 145 Lauda anima mea Dominum. p. 1. p. 381. num. 7.

Ex Prouerbijs.

- 3 Et cingulum tradidit Chananiæ. par. 2. pag.

Index Authoritarum

- p. 415. nu. 3.
 8 Delicia mæ esse cum filijs hominum. p. 1. p. 206. nu. 11.
 Quando præparabat celos, aderam. p. 1. p. 6. 8. n. 5. & p. 646. nu. 24.
 9 Misit ancillas suas, vt vocarent ad arcem & ad mœnia ciuitatis. Si quis est paruulus veniat ad me. p. 1. p. 762. nu. 20. & p. 254. nu. 5.
 Sapientia edificauit sibi domum, excidit columnas septem. p. 2. p. 253. nu. 4.
 11 Circulus aureus in naribus eius. par. 1. p. 474. nu. 21.
 15 Doctrina mala deserētū viā vitæ, qui in crepationes odit, morietur. p. 1. p. 416. n. 9.
 Mens iusti meditabitur obediētiam. p. 1. p. 655. nu. 3. & p. 2. p. 254. nu. 7.
 Iter pigri nō quasi sepes spinarū, & c. p. 1. p. 699. nu. 17.
 16 Qui recta loquitur, dirigetur. p. 1. p. 452. nu. 16.
 18 Mors & vita in manibus lingue. p. 1. p. 380. nu. 3.
 19. Densorem percuties, & simplex ingeniabitur. p. 1. p. 82. nu. 9.
 25 Scrutator maiestatis opprimetur à gloria. p. 1. p. 373. nu. 14.
 30 Quis ascendit in cælum, atq; descendit? quis continuit spiritū in manibus suis? Quis colligauit aquas quasi in vestimēto? Quis suscitauit amnes terminos terre? p. 1. p. 125. nu. 2.
 Tria sunt mihi difficilia, & c. & viam viri in adolescentia. p. 1. p. 138. nu. 12.
 31 Manū suā misit ad fortia, & digiti eius apprehēderunt fuscum. p. 1. p. 581. n. 25.
 Accinxit fortitudine lambos suos, & c. non extinguetur in nocte lucerna eius.

parte. 2. pagina. 297. num. 8.

Ex Ecclesiaste.

- 1 Generatio præterit, & generatio aduenit terra autē in æternū stat. p. 1. p. 583. n. 31.
 2 Sapientis oculi in capite ipsius. p. 1. p. 796. num. 5.
 8 Sunt iusti, quibus mala proneniunt, quasi opera egerint impiorum, & sunt impij, qui ita securi sunt, quasi iustorum facta habeant. p. 1. p. 610. nu. 13.
 9 Sunt iusti atq; sapientes, & c. Sed omnia in futurum seruantur incerta. p. 1. p. 371. num. 8.
 Quodcunq; potest facere manus tua istanter operare. p. 2. p. 419. nu. 15.
 12 Finem loquedi omnes pariter audiamus. & c. Hoc est enim omnis homo. p. 1. p. 1. n. 2. & p. 386. n. 21 & p. 2. p. 417. n. 8.

Ex Canticis.

- 1 Oleū effusum nomē tuum. p. 1. p. 219. n. 2.
 Adolescentulæ dilexerunt te. p. 2. p. 435. nume. 14.
 Nigra sum, sed formosa, sicut tabernacula cedar, sicut pelles salomonis. p. 1. p. 529. num. 29.
 Nolite me considerare, quod fusca sim, quia decolorauit me sol. p. 2. p. 92. nu. 8.
 Oculi tui colubarum. p. 2. p. 208. nu. 16.
 Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argēt. p. 1. p. 33. n. 14. & p. 798. n. 11. & p. 641. n. 10. & p. 2. p. 444. n. 11.
 2 Lena eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. p. 2. p. 178. n. 10.
 Introduxit me in cellā vinariā, ordinauit in me charitatem. p. 1. p. 219. nu. 3.
 Dilectus meus, & c. Qui pascitur inter lilia

Index Authoritatum.

lia, donec aspiret dies & inclinetur vna
bra. p. 1. p. 314. nu. 2.
Tempus putationis aduenit. p. 1. p. 458. nu. 3.
3 Quae est ista, quae ascendit per desertum sicut
virgula fumus. p. 1. p. 583. nu. 32.
4 Vulnerasti cor meum in vno crine colli tui.
p. 1. p. 198. nu. 18. & p. 466. nu. 27. &
p. 2. p. 299. nu. 12. hortus coelusus. p. 1. p.
275. nu. 13.
Tota pulchra es amica mea, & macula non
est in te. p. 1. p. 437. nu. 5.
Emissiones tuae paradus malorum puniceo
rum. p. 1. p. 527. nu. 27.
Sicut turris David collum tuum, & c. Omnis
armatura fortium. p. 1. p. 573. nu. 3.
5 Guttur eius suauissimum. p. 1. p. 844. nu. 13.
Ego dormio. & cor meum vigilat. p. 1. p.
66. nu. 22.
Spoliavi me tunica mea, & c. Quomodo in
quinabo illos? p. 1. p. 174. nu. 2.
Veniat dilectus in hortum suum, ut comedat
fructum pomorum suorum. p. 1. p. 275. nu. 13.
Manus illius aureae plena hyacinthis. p. 1. p.
292. nu. 3.
Caput eius aurum optimum coma eius sicut
elatopalmarum, nigra quasi cornus. p. 1.
p. 622. nu. 16.
6. Reuertere, reuertere Sannaan, & c. p. 1.
p. 485. nu. 22.
7 Nasus tuus sicut turris Libani. p. 1. p. 580.
nu. 24.
Quam pulchri sunt gressus tui, Filia princi-
pis. p. 1. p. 769. nu. 19.
Venter tuus sicut aceruus critici vallatus li-
lij. p. 1. p. 32. nu. 11.
8 Soror mea parua est, & vbera non habet,
& c. muniamus illud tabulis cedrinis. p.
1. p. 44. nu. 18.

Fuge dilecte mi, & c. super montes aromati-
cum. p. 1. p. 553. nu. 26.
Fortis est ut mors dilectio. p. 1. p. 176. nu. 8.
& pag. 599. nu. 15.
Pone me ut signaculum super cor tuum, & c.
p. 1. p. 176. nu. 9.
Quis mihi det, refractum meum, & c. & iam
mo me despicias. p. 1. p. 533. nu. 6.

Ex libro Sapientiae.

1 Benignus est enim spiritus sapientiae, & c.
& lingua eius auditor. p. 1. p. 693. nu. 33.
4 Creaturae Dei factae sunt in tetatione, ani-
mabus hominum & in miscipula pedi-
bus insipientium. p. 1. p. 517. nu. 32.
Condenat autem iustus mortuus viuos impios.
& c. longa vita iniusti. p. 2. p. 333. nu. 3.
7 Nec comparari illi lapidem preciosum,
& c. quoniam inextinguibile est lumen
illius. p. 1. p. 44. nu. 14.
8 Attingit a fine usque ad finem, & dispo-
nit omnia suaviter. p. 1. p. 281. nu. 2. &
p. 2. p. 87. nu. 21.
13 A magnitudine speciei & creaturae cog-
noscibiliter poterit eorum creator vide-
ri. p. 1. p. 242. nu. 5.

Ex Ecclesiastico.

1 Qui addit scientiam, addit laborem. p. 2.
p. 243. nu. 7.
3 Deus protector est eius, qui reddit gra-
tiam, eius meminit in posterum & in
tempore casus inueniet firmamentum,
p. 2. p. 357. nu. 26.
4 Fili eleemosynam pauperis ne defrauder
& animam esurientem ne despicias. p.
1. p. 612. nu. 21.
Declina pauperi sine tristitia aurem

Index Authoritatum.

tuam, & c. & miserebitur tui magis
quam mater. p. 1. p. 456. nu. 27.
7 Noli de mortuo gaudere sciens quoniam
omnes morimur, & in gaudium volu-
mus introire. p. 2. p. 38. nu. 17.
8 Ne despicias hominem auertentem se a
peccato. p. 1. p. 553. nu. 21.
11 Nullus sperauit in Domino & confusus
est. p. 1. p. 191. nu. 21.
Realitatio horum obliuionem facit luxuria mag-
na. p. 1. p. 401. nu. 30.
13 Qui diligit Deum exorabit pro peccatis,
& continebit se ab illis, & in oratione
dierum exaudietur. p. 1. p. 599. nu. 16.
14 Beatus vir qui in sapientia morabitur,
& c. Circumspectionem Dei. p. 1. p. 439.
nu. 10.
15 In hereditatem & exultationem thesau-
ri habitabit super illam. p. 1. p. 439. nu. 10.
Deus ab initio constituit hominem, & re-
liquit eum in manu consilij sui. par. 1. p.
576. nu. 10.
24 Ego quasi aqueductus exiui de paradi-
so & c. & inebriabo parrum mei fructu.
p. 1. p. 439. nu. 9.
Ab initio & ante secula creata sum, & c.
p. 1. p. 642. nu. 12.
Quasi oliua speciosa in campis. p. 1. p. 644.
nu. 18.
Transire ad me omnes, qui concupiscitis
me, & c. & hereditas mea super mel
& fauum. p. 1. p. 793. nu. 31. & p. 2.
p. 341. nu. 1.
25 Tres species adiuit anima mea, & c. &
senem insensatum. p. 1. pag. 651. nu. 5.
Timor Dei super omnia se superposuit. par.
2. p. 386. nu. 10.
27 Homo sensatus in sapientia manet de

sol. p. 1. p. 775. nu. 16.
42 Melior est iniquitas viri quam maliter
beneficiens. p. 1. p. 469. nu. 4.
43 Vas admirabile opus excelsi. p. 1. p. 26.
nume. 23.
Vox tonitru eius verberauit terram. p. 2. p.
58. nu. 8.
45 Dedit illi cor ad precepta. p. 2. p. 4. nu. 11.

Ex Isaia.

1 Vagati peccatrici & c. addentes praena-
ricationem. p. 2. p. 108. nu. 26.
3 Agnitio vultus eorum respondebit eis. p.
1. p. 325. nu. 11.
Effeminati dominabuntur eis. p. 1. p. 25.
nume. 20.
Et os meum non interrogatis. p. 1. p. 707. nu. 7.
6 Vae mihi quia tacui, & c. & in medio
populi polluta labia habentis ego habito.
p. 1. p. 414. nu. 3.
Vae vobis quia longiores factae sunt umbrae
vesperi. p. 2. p. 466. nu. 13.
7 Vocabitur Emanuel. p. 1. p. 212. nu. 4.
Petere tibi signum a Domino Deo tuo, & c.
Non petam & non tentabo Dominum.
p. 1. p. 42. nu. 11.
Ecce virgo concipiet & pariet, & c. p. 1. p.
43. nu. 15.
8 Voca nomen eius, Accelera spolia, destra
he. festina, praedare. p. 1. p. 30. nu. 5.
10 Assur virga furoris mei, & c. sed vae
Assur. p. 1. p. 255. nu. 12.
Computrescat ingenium a facie olei. p. 2. p. 389.
nume. 20.
Visitabo super fructum magnifici cordis
Regis Assur, & c. p. 1. p. 259. nu. 24.
11 In illa die radix Iesse, & c. & erit sepul-
chrum eius gloriosum. par. 1. p. 105. nu. 21.

Index Authoritatum

- Et requiescet super eum spiritus Domini. p. 1. p. 182. nu. 26.
- Habitabit lupus cum agno, &c. & puer parvulus minabit eos. p. 2. p. 68. nu. 9
- Et replebit eum spiritus timoris Domini. p. 2. p. 237. nu. 20.
- 14 Quomodo cessavit exactor? &c. ganisa est & exultavit. p. 1. p. 669. nu. 25.
- 17 Oblita es Dei saluatoris tui, & fortis adiutoris tui non es recordata propterea plantabis plantationem fidelem. p. 2. p. 124. nu. 16.
- 19 Dedit te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terrae. p. 1. p. 159. nu. 13.
- 23 Erubescet sidon, ait mare. p. 1. p. 272. nu. 6.
- 25 Domine Deus meus es tu, & exaltabo te, &c. cogitationes antiquas fideles amen. p. 1. p. 320. nu. 21.
- Et faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc convivium pinguium. p. 1. p. 321. nu. 23. & p. 2. p. 275. nu. 2.
- 26 In illa die cantabitur canticum istud in terra iuda. Verbs fortitudinis, &c. Nomen tuum & memoriale tuum in desiderio anima. p. 1. p. 495. nu. 25.
- 28 Audite viri illusores, par. 1. pag. 123. nu. 22.
- Et nunc nolite illudere, ne forte constringantur vincula vestra. par. 1. pag. 188. nu. 13.
- Qui crediderit non festinet. par. 2. p. 439. nu. 26.
- In loquela enim labij & lingua altera loquetur ad populum istum, &c. reficite lassum. p. 2. p. 35. nu. 10.
- 29 Deum israhel predicabant. p. 1. p. 1. nu. 2.
- Et erit quasi Pythonis de terra vox tua. p. 1. p. 52. nu. 10.
- Miseratores eorum regit eos, &c. & semita mea exaltabuntur. p. 1. p. 131. nu. 21
- 33 Vae qui praedaris Nonne ipse praedaberis? p. 1. p. 14. nu. 12.
- Dicite iusto quoniam bene, &c. Vae impio in malum. p. 2. p. 473. nu. 34.
- Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante, &c. Qui habitat in iudicijs, & loquitur veritatem. p. 1. p. 55. nu. 20.
- 37 Ponam circulum in navibus tuis, & reducam te in via, per quam venisti. p. 1. p. 135. nu. 14.
- 38 Domine vim patior, responde pro me. p. 1. p. 285. nu. 14
- Pracisa est velut a texente vita mea, dum ad huc ordire succidit me. p. 2. p. 369. nu. 25
- Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime meae. p. 1. p. 333. nu. 22
- 41 Quis suscitavit ab oriente iustum. p. 1. p. 61. nu. 9.
- 43 interpretes tui praenaricati sunt in me. p. 1. p. 93. nu. 15.
- Non me invocasti iacob, &c. nec laborem tibi praebui in thure. p. 1. p. 174. nu. 4
- 45 Rorate caeli de super, &c. & iustitia orientur simul. p. 1. p. 101. nu. 8.
- 46 Qui portamini a meo utero, &c. & usque ad canos ego portabo. p. 1. p. 121. nu. 19
- Audite me duro corde. p. 1. p. 149. nu. 14
- 47 Denuda turpitudinem tuam, discooperi humerum, reuela crura. p. 1. p. 273. nu. 8
- Nequaquam vocaberis ultra Domina Regnorum. ibidem.
- 48 Propter nomen meum longe faciam furor meum, & laudem meam infranabote, ne intereat. p. 1. p. 458. nu. 4.

Audite

Index Authoritatum

- 49 Audite insula, &c. Sub umbra manus suae protexit me. p. 1. p. 364. nu. 20
- In vacuum laboravi, sine causa & vanè fortitudinem meam consumpsi, ego iudicium meum cum Domino, & opus meum cum Deo meo. p. 1. pag. 666. nu. 16
- 50 Dominus dedit mihi linguam ut audirem, ut sciam sustentare eum, qui lapsus est verbo. p. 1. p. 83. nu. 13. & p. 228. nu. 8.
- Erigit mane, mane erigit mihi aurem. p. 1. p. 84. nu. 14
- 51 Consolabitur Dominus Sion, &c. p. 1. p. 222. nu. 12
- Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas euellentibus. p. 1. p. 681. nu. 28
- Attendite ad petram, unde scissi estis, & ad cavernam laci, de qua praescissi estis. p. 2. p. 213. nu. 2
- 52 Quam speciosi pedes euangelizantium pacis, euangelizantium bona. p. 2. p. 44. nu. 2
- 53 Quis credidit audiret nostrum, ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitienti. p. 1. p. 134. nu. 28
- Ipse infirmitates nostras accepit. p. 2. p. 15. nu. 12
- Generationem eius quis enarrabit? p. 2. p. 130. nu. 4. & p. 120. nu. 2
- 55 Omnes sitientes venite ad aquas. p. 1. p. 17. nu. 20
- Quare appenditis argentum & non in panibus. p. 1. p. 571. nu. 36
- 57 Descende, sede in pulvere, filia Babylon, &c. Tolle molam, & mole farinam. p. 1. p. 109. nu. 4
- In multitudine viae tuae laborasti, &c. propterea rogasti me. p. 1. p. 689. nu. 23
- 62 Gratis venundati estis, & sine argento redimemini. p. 1. p. 664. nu. 9
- 64 Utinam dirumperes caelos, &c. p. 1. p. 111. nu. 11
- Ecce tu iratus es, & peccavimus tibi. p. 2. p. 13. nu. 6
- 65 Et vos qui dereliquistis Dominum, &c. qui ponitis fortuna mensam, & libatis super eam. p. 1. p. 688. nu. 18

Ex Ieremia.

- 1 Ecce dedi verba mea in ore tuo, ecce constitui te hodie super gentes & super regna ut euellas & destruas. &c. p. 1. p. 603. nu. 28
- 2 Obstupescite caeli super hoc, & porta eius desolamini vehementer. p. 1. p. 227. nu. 4
- Nullus auertat eam, omnes qui quaerunt eam non deficient in menstruis eius inueniet eam. p. 2. p. 459. nu. 24
- 3 Facilitate fornicationis suae contaminavit terram. p. 1. pag. 227. nu. 6
- 4 Ecce pervenit gladius usque ad animam. p. 1. p. 81. nu. 7
- 6 Defecit sufflatorium, &c. quia Dominus protecit illos. p. 2. p. 57. nu. 9
- 7 Filij colligunt ligna, & patres succendunt ignem, & mulieres conspergunt adipem. &c. p. 1. p. 199. nu. 21. & p. 2. p. 61. nu. 17
- 11 Mittamus lignum in panem eius. &c. p. 1. p. 105. nu. 26
- 18 Quia oblitus est mei populus meus, &c. ut ambularent per eas in itinere non trito. p. 1. p. 81. nu. 6
- 23 Vocabunt eum, Dominus iustus noster. p. 1. p. 268. nu. 22.
- 31 In charitate perpetua dilexisti te, ideo attraxisti miserans tui. p. 2. p. 66. nu. 3
- 51 Fugite de medio Babylonis: parte. 1. sanct. y. pars. Kk pagi.

Index Authoritatum.

pagin. 473. num. 16

Ex Threnis.

- 1 Sordes eius in pedibus eius, & non est recordata finis sui. p. 1. p. 207. num. 16
- 3 Bonum est viro, cum portauerit iugum ab adolescentia sua, se debet solitarius, & tacet quia leuabit se supra se. par. 1. p. 830. num. 1
- Bonus est Dominus sperantibus in eum, anime querenti illum. p. 1. p. 212. num. 12
- Dabo scutum cordis labores tuum. p. 1. pag. 680. num. 26
- 4 Qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercora. p. 1. p. 445. nu. 28

Ex Baruch.

- 3 Non est qui possit scire vias eius, nec qui exquirat semitas ex se. & c. imprudens via sua. p. 1. pa. 440. num. 32
- 4 Delicati mei ambulat vias asperas. p. 1. p. 678. num. 21

Ex Ezechiele.

- 2 Et ingressus est in me spiritus, & c. & stetit me supra pedes meos. p. 1. p. 470. n. 4
- 3 Ecce data sunt super te vincula, & c. & eris mutus. p. 1. pa. 151. nu. 20
- 13 Ipse edificabat parietem, illi autem enluebant luto absque paleis. p. 1. p. 416. n. 8
- 16 Et dedi in aurem super os tuum. p. 2. pa. 143. num. 16
- 17 Et sumam de medulla cedri sublimis, & c. & erumpet in gerimen, & faciet fructum. p. 1. pa. 215. num. 13
- 18 Considerans & auertens, & c. non inuictur. p. 1. p. 356. num. 18
- 22 Ecce comploxi manus meas super auertitiam tuam. p. 1. pa. 684. nu. 7
- 28 Et tu Cherub extensus posuisti in mon-

te Sancto Dei in medio lapidum ignitorum ambulasti. p. 1. pa. 227. nu. 26

- 36 Effundam super vos aquam mundam, & c. & spiritum nouum penam in medio vestri. p. 1. p. 96. nu. 21

Ex Daniele.

- 4 Et cum bestijs erit habitatio tua. par. 1. p. 216. num. 14
- 6 Quia coram Deo iniusticia inuenta est in me sed & coram te rex. par. 1. pagina. 729. num. 32
- 10 In diebus illis ego Daniel lugebam, & c. caro & vinum non intrauerunt in os meum. p. 1. pa. 699. num. 18
- Ego veni propter sermones tuos, princeps autem Persarum restitit mihi viginti & vno diebus, & c. p. 1. p. 731. nu. 37

Ex Osea.

- 1 Non populus meus vos, & c. Fili Dei viuētis. p. 2. p. 445. num. 13
- 2 Auferat fornicationes suas a facie sua, & c. & interficiam eam sicut. p. 2. pag. 220. num. 24
- Sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceria, & semitas tuas non inueniet, & sequetur amatores suos. p. 1. pa. 601. num. 11
- Et nunc reuelabo stultitiam tuam. par. 2. p. 343. nu. 7
- 4 Non est veritas, non est misericordia, non est scientia Dei in terra. parte. 2. pagina. 254. num. 7
- Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. p. 2. pa. 289. num. 14
- 9 Ephraim quasi anis enlauit. p. 1. pagina. 677. num. 16
- 12 Chanaan in manu eius statera dolosa, ca-

lumniam

Index Authoritatum.

lumniam dilexit. p. 2. p. 415. nu. 3

Ex Ioele.

- 1 Ficum meam decorticauit, nudans sfoliauit eam, & proiecit, albi facti sunt ramis eius. p. 1. p. 529. num. 29
- 2 Reddam vobis annos, quos comedit locustis, bruchus, & rubigo, & eruca. par. 1. p. 520. num. 10

Ex Michæa.

- 1 In domo pulueris puluere vos conspergite. p. 1. pa. 660. num. 31
- 4 Precocis ficus desiderauit animam meam. p. 1. pa. 787. num. 10
- 6 Quid dignum offeram Domino? curuabogenu Deo excelsos? & c. Nunquid placari potest Dominus in milibus arietum? p. 2. p. 76. num. 14

Ex Habacuc.

- 1 Facies hominis quasi piscis maris. par. 2. p. 190. num. 17
- 2 Vir qui congregat auaritiam magnam domus sue, & c. quia lapis de pariete clamabit, & c. p. 1. p. 687. nu. 15
- Iustus ex fide viuūt. p. 1. p. 776. num. 19
- 3 Domine opus tuum in medio annorum viuifica illud, in medio annorum notū facies, & c. p. 2. p. 44. num. 3
- Non fecisti in mari equis tuis, & c. a voce cōtremuerūt labia mea. p. 2. p. 89. nu. 27
- Cornua in manibus eius, ibi abscondita est fortitudo eius. p. 1. p. 671. num. 19
- Ingradiatur putredo in ossibus meis, & c. & requiescat in die tribulationis. parte. 2. pag. 302. num. 22

Ex Aggæo.

- 2 Si tulerit homo carnem sanctificatam in

oram vestimenti sui, & tetigerit de summitate eius & c. & dixerunt, con-

Ex Zacharia.

- 1 Perpendiculum extendetur super Hierusalem. p. 1. p. 93. nu. 14
- 9 Et exibit ut fulgur iaculum eius. parte. 1. p. 57. num. 24
- Quid enim bonū eius est, & c. & vinū germinans virgines. p. 1. p. 298. num. 19
- 11 Assumpsit mihi duas virgas, vnā vocaui decorem, & alteram vocaui funiculum, & paui gregem. p. 2. p. 203. num. 2
- 1 Male dictus dolosus, qui habet, & c. & nomen meum honorabile in gentibus. p. 1. p. 199. num. 22

Ex Matthæo.

- 2 A diebus Ioannis Baptiste regnum celo- rum vim patitur. p. 1. p. 365. nu. 20. & c. pag. 481. num. 9
- Capit Iesus dicere ad turbas de Ioanne. p. 1. p. 376. num. 24
- Inter natos mulierum non surrexit maior, & c. p. 1. p. 376. num. 24
- 3 Ego a te debeo baptizari, & tu venis ad me? p. 1. p. 372. nu. 12
- 6 Ne solliciti sitis anime vestra, quid manducetis. p. 2. p. 116. num. 18
- Baptismo habeo baptizari, & quomodo conuictor vsq; ad perficiatur. p. 1. p. 175. n. 6
- 7 Omnis arbor, que non facit fructum bonū excidetur & in ignem mittetur. p. 2. pag. 376. num. 14
- Omnis, qui audit verba hæc & c. & facit ea, assimilabitur viro. & c. p. 1. p. 525. n. 19
- 8 Ut adimpleretur quod dictū est per Isaiā

Rk 2

pro-

Index Authoritatum.

- prophetam, ipse infirmitates nostras ac cepit. p. 2. p. 15. num. 12
- 10 Inimici hominis domestici eius. part. 1. p. 414. num. 3
- 11 Quid existis in desertum videre? p. 1. p. 545. nu. 42
- Iugum enim meum suave est, & onus meum leue. p. 2. p. 2. nu. 6
- Venite ad me omnes, qui laboratis, &c. p. 2. p. 91. num. 4
- 15 Deus ut quid dereliquisti me? par. 1. p. 406. num. 30
- Sic luceat lux vestra coram hominibus. p. 1. p. 110. num. 89
- 16 Facto vespere dicitis, serenum erit, &c. Signa autem temporum non potestis. p. 1. p. 697. nu. 10
- Quid prodest homini si uniuersum mundum lucretur, &c. p. 2. p. 378. nu. 21
- 17 Si habueritis fidem sicut granum sinapis, & dixeritis monti huic, Transi hinc, transibit. p. 1. p. 775. num. 18
- 18 Nisi conuerſi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, &c. p. 1. pag. 481. num. 9
- 19 In regeneratione cum sederit filius hominis. p. 1. p. 583. nu. 31
- 20 Calicem quidem meum bibetis. par. 1. p. 607. nu. 5. & p. 2. pag. 496. nu. 22
- 22 Quomodo in spiritu vocauit eam Dns dicens dixit Dns, &c. p. 1. p. 267. nu. 18
- 25 Amen dico vobis, quandiu fecistis vni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. p. 2. p. 228. num. 19
- Vigilate, quia nescitis nec diem nec horam p. 2. p. 296. num. 5
- 26 Transeat a me calix iste p. 1. p. 496. n. 3

Ex Marco.

- 3 Sine modo, sic enim docet nos implere omnem iustitiam. parte. 2. pagina. 217. nume. 14
- 16 Et porta inferi non praualebunt aduersus eam. p. 1. p. 227. num. 5
- Assumptus est in caelum & sedet a dextris Dei. p. 1. p. 221. nu. 8

Ex Luca.

- 1 Benedicta tu in mulieribus. par. 1. p. 433. num. 28. & p. 762. num. 18
- Aue gratia plena. parte. 1. pagina. 516. numer. 28.
- Ecce ancilla Domini. p. 1. p. 518. num. 35. & pag. 659. nume. 28. & pag. 648. num. 31
- Quod enim ex te nascetur, sanctum vocabitur, &c. p. 2. p. 46. num. 6
- Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua. p. 1. pagin. 447. num. 1
- Quia fecit mihi Dominus magna, qui potentis est, & sanctum nomen eius. part. 1. p. 246. num. 23
- 2 Omne masculinum adaperiens vuluam sanctum Domino vocabitur. par. 2. pag. 45. num. 6
- 3 Cuius ventilabrum in manu eius. part. 1. p. 511. num. 14
- 7 Cui ergo similes dicam homines generationis huius? &c. & non saltastis. par. 1. p. 446. num. 31
- 9 Domine vis, dicimus, ut ignis descendat a caelo. p. 1. p. 838. nu. 27
- 10 Videbam Sathanam sicut fulgur de caelo cadentem. parte. 1. pagina. 676. numer. 14
- Maria optimam partem elegit. parte. 2. pagin.

Index Authoritatum.

- pag. 89. nu. 26
- 11 Quod superest, date pauperibus. par. 2. p. 77. nu. 17
- 12 Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut acc datur? parte. 1. p. 175. num. 6
- Qui blasphemauerit in spiritum sanctum neq remitteretur ei in hoc saeculo, neque in futuro. p. 2. p. 471. nu. 27
- Cum videritis nubem satanam ab occasu, &c. quia estus erit, & sit. p. 2. p. 225. n. 6
- Anima mea habes multa bona, &c. Quae autem paraſti, cuius erunt? p. 2. p. 288. num. 29
- Baptismo habeo baptizari. p. 2. p. 472. n. 29
- 13 Domine si pauci sunt, qui saluantur? Contendite intrare per angustam portam. parte. 1. pag. 519. num. 1. & pag. 763. num. 23
- Cum inuitatus fueris ad nuptias, &c. p. 2. p. 54. nu. 32
- Qui venit ad me & non odit patrem suum, &c. non potest meus esse discipulus. p. 2. p. 319. nu. 20
- Quis enim ex vobis volens turrim adificare, &c. non potest meus esse discipulus. p. 2. p. 337. nu. 14
- 15 Gaudium erit in caelo super vno peccatore penitentiam agente. parte. 1. pag. 633. num. 12
- 17 Quando regnum Dei venturum est? &c. regnum Dei intra vos est. p. 1. p. 527. n. 23
- 22 Ipse auulsus est ab eis quantum tactus lapidis. p. 2. p. 115. nu. 16
- Simon, ecce Sathanas expetiuit te, &c. ut non deficiat fides tua. par. 1. pag. 398. nu. 20
- 24 Nonne haec oportuit pati Christum, &

ita intrare in gloriam suam? p. 2. p. 118. numero. 25. & parte. 1. pagina. 274. num. 11

Ex Ioanne.

- 1 In principio erat verbum, &c. huius euangelij bona pars exponitur. par. 1. p. 268. num. 20
- Quia prior me erat. parte. 2. pagina. 39. num. 20
- 2 Nuptiae factae sunt, &c. & manifestauit ibi gloriam suam. parte. 1. pagina. 268. num. 21
- 3 Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. par. 2. pag. 44. num. 2
- Qui male agit odit lucem. par. 2. pag. 351. num. 7
- 5 Est Moyses, qui accusat vos in quo vos speratis. p. 1. p. 276. nu. 16
- Qui vero mala egerunt in resurrectione iudicij. p. 1. p. 214. nu. 8
- 6 Ego sum panis viuus. parte. 1. pag. 105. num. 21
- Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. p. 1. p. 283. nu. 9
- Amen, amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis. p. 1. p. 296. nu. 15. & p. 306. nu. 12
- Nunquid & vos vultis abire? par. 2. p. 91. num. 3
- 7 In die magno festiuitatis stabat IESVS &c. quem accepturi erant credentes in eum. p. 1. p. 210. nu. 23
- 8 Abraham pater vester vidit diem meum. p. 1. p. 51. nu. 8
- Qui ex Deo est verba Dei audit. parte. 1. sanct. ij. pars. Kk 3 pag.

Index Authoritatum.

- p. 102. nu. 11
 12 Et domus repleta est ex odore unguentj.
 p. 1. p. 510. nu. 10
 14 Ego rogabo patrem, &c. & in vobis erit
 p. 1. p. 184. nu. 1
 Vos autem cognoscetis, eum quia apud vos
 manebit, & in vobis erit, abidem.
 Quid factum est, quia manifestaturus est te
 ipsum nobis? p. 1. p. 186. nu. 8
 15 Ego sum vitis vera. p. 1. p. 283. nu. 8
 16 Exiui à patre, & veni in mundum, ite-
 rum relinquo mundum & vado ad pa-
 trem. p. 1. p. 135. nu. 3
 17 pater glorifica me gloria, quam habui
 priusquam mundus fieret. p. 1. p. 105. n. 21
 Pater sancte serua eos, &c. ut sint vnum,
 sicut & nos. p. 2. p. 100. nu. 4
 19 Et baiulans sibi crucem exiit. &c. p. 1.
 p. 668. nu. 21
 Sciens IESVS quia omnia consummata
 sunt, ut consummaretur scriptura, dixit:
 Sitio. p. 1. p. 667. nu. 17
 Vnus militum lancea latus eius aperuit. ibi-
 dem. nu. 18

Ex Actibus Apосто- lorum.

- 3 Penitentini igitur, &c. ut cum venerint
 tempora refrigerij. par. 2. pa. 267. nu. 6
 Stephanus autem plenus gratia & fortitu-
 dine, &c. p. 2. p. 51. nu. 24
 13 Audientes gentes gauisi sunt, & glorifi-
 cabant verbum Domini, & crediderunt.
 quot quot erant predestinati ad vitam
 eternam. p. 1. p. 427. nu. 12

Ex epistola ad Romanos.

- 1 Quod antea promiserat per Prophetas,

- &c. qui factus est ex semine David se-
 cundum carnem. p. 1. p. 51. nu. 6
 Propter quem accepimus gratiam & aposto-
 latum. p. 2. p. 42. nu. 29. & p. 1. p. 151.
 num. 20
 Iustus ex fide viuit. p. 1. p. 97. nu. 27. & p.
 776. nu. 19
 Reuelatur enim ira Dei de celo, &c. ut sint
 inexcusabiles. p. 1. p. 810. nu. 10
 2 Gentes, quæ legem non habent, &c. aut
 etiam defendentium. p. 1. p. 437. n. 4
 3 Nunc autem sine lege iustitia Dei mani-
 festata est, testificata à lege & prophe-
 tis. p. 1. p. 29. nu. 3
 Iustificatis gratis per gratiam ipsius, &c.
 per fidem in sanguine ipsius. p. 1. p. 82.
 nu. 9. & p. 254. nu. 9
 5 Lex subintravit, ut abundaret delictum,
 &c. & inuentum est mandatum, quod
 erat ad vitam mihi esse ad mortem. p. 1.
 p. 157. nu. 9
 6 Si cõplãtati facti sumus similitudini mor-
 tis eius, simul & resurrectionis erimus
 p. 2. p. 133. nu. 15
 Gratia Dei vita aeterna, &c. p. 1. p. 734. n. 5
 Exifimate vos mortuos quidẽ esse peccato,
 &c. ex mortuis viuetes. p. 2. p. 484. n. 3
 7 Quæ sub viro est mulier, viuentẽ viro alli-
 gata est legi, &c. & vos mortificati
 estis. p. 2. p. 141. nu. 20
 8 Diligentibus Deũ omnia cooperatur in bo-
 num. p. 1. p. 468. n. 3. & p. 2. p. 12. n. 5
 Et sit ipse primogenitus in multis fratri-
 bus. p. 2. p. 12. nu. 5
 Et de peccato dãnauit peccatũ in carne, &c.
 sed secundum spiritum. par. 1. pa. 675.
 num. 12
 9 Ostendit Deus diuitias gloriae suæ in vasa
 miseri-

Index Authoritatum.

- miseriordia, quæ preparauit ad gloriã.
 p. 1. p. 478. nu. 1
 Cum enim nõdum nati fuissent, aut aliquid
 boni egissent, &c. Iacob dilexit, Esau
 autem odio habuit. p. 1. p. 11. nu. 4
 10 Quomodo credent ei, quem non audie-
 runt, &c. Euangelizantium bona. p. 2.
 p. 44. nu. 2
 12 Non ergo blasphemetur bonum nostrũ:
 p. 1. p. 219. nu. 4
 Quasi morietes, & ecce viuimus, &c. &
 omnia possidentes. p. 2. p. 490. nu. 16
 13 Nox præcessit dies autem, &c. & car-
 nis curam ne feceritis in desiderijs ve-
 stris. p. 2. p. 350. nu. 4
 15 Suscipite vos inuicem sicut Christus su-
 scipit vos. p. 2. p. 751. nu. 20
 Spes autem non confundit. par. 2. pag. 191.
 nu. 21

Ex Epistola. 1. ad Corin- thios.

- 1 Quannis verbum crucis pereuntibus stulti-
 tia est, ijs qui salui sunt, Dei virtus est. p.
 2. p. 145. nu. 24
 factus est nobis sapientia, iustitia, &c. ut
 qui gloriatur in Domino gloriatur. p. 2.
 p. 309. nu. 14
 2 Non iudicauit me aliquid scire inter vos
 nisi Iesum Christum & hunc crucifixũ
 p. 1. p. 122. nu. 19
 Oculus nõ vidit, nec auris audivit, nec in cor
 hominis ascendit, &c. p. 1. p. 185. n. 19
 Non sumus sicut plurimi adulterantes ver-
 bum Dei, Sed ex sinceritate, sic ut ex
 Deo coram Deo in Christo loquimur. p.
 2. p. 48. nu. 15
 3 Dei edificatio estis, Dei agricultura estis.

- p. 1. p. 479. nu. 3
 9 Bonum est mihi magis mori quã ut gloriã
 meam quis euacuet. p. 1. p. 752. nu. 23
 11 Quicumq; manducauerit, &c. & sangui-
 nis Domini. p. 1. p. 28. n. 9
 12 Amulamini autem charismata melio-
 ra. p. 2. p. 245. nu. 11
 13 Videmus nunc per speculum. p. 1. p. 245
 num. 12
 14 Nolite pueri effici sensibus. p. 1. p. 725.
 num. 20
 15 Cum tradiderit regnum Deo & patri,
 &c. ut sit Deus omnia in omnibus. p. 1.
 p. 160. n. 18. & p. 2. p. 229. nu. 22
 Sicut portauimus imaginem terreni, porte-
 mus imaginem celestis. par. 1. pa. 640.
 num. 7
 Alioquin si resurrectio mortuorum non est
 &c. ut quid baptizantur pro illis. p. 2.
 p. 472. nu. 29
 Cum autem mortale hoc induerit immorta-
 litatem. p. 1. p. 763. nu. 21
 Sicut portauimus imaginem terreni porte-
 mus & imaginem celestis. p. 2. p. 322.
 num. 30

Ex epistola. 2. ad Corin- thios,

- 1 Gloria nostra hæc est testimoniũ conscien-
 tia nostra, &c. p. 2. p. 368. nu. 23
 3 Fiduciã talem habemus per Christum ad
 Deum, &c. non litera sed spiritu. p. 2.
 p. 46. nu. 8
 Idoneos fecit ministros noui testamenti. p. 1.
 p. 596. nu. 6
 4 Deus, qui dixit, de tenebris lucem splen-
 descere, &c. p. 1. p. 241. nu. 2

Index Authoritatum

- Habentes hanc administrationē, &c. sed in manifestatione veritatis cōmendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo. p. 2. p. 234. nu. 11 & p. 251. nu. 29
- 5 *Mente excedimus Deo.* p. 1. pag. 799. numero. 14
- 6 *Non angustiamini in nobis, angustiamini autem in visceribus vestris.* p. 1. p. 389. nu. 31
- 10 *Arma militia nostrae, &c. & in captiuitatem redigentes intellectum in obsequium Christi.* parte. 2. pagina. 67. num. 7
- 11 *Respondi enim vos vni viro virginem castam exhibere Christo.* par. 2. pag. 384. num. 4
- 12 *Datus est mihi stimulus carnis meae angelus Sathanae, qui me colaphizet.* par. 1. pagina. 739. numero. 20. & pag. 423. num. 28
- Ne magnitudo reuelati numus extollat me,* &c. par. 1. pag. 423. nu. 28. & p. 739. num. 20
- 13 *Gratia Domini nostri Iesu Christi sit cū omnibus vobis, amen.* parte. 1. pag. 252. num. 2
- Crucifixus est in infirmitate,* &c. p. 1. pag. 671. nu. 29

Ex Epistola ad Galatas.

- 3 *De maledicto legis factum pro nobis maledictum.* p. 1. p. 120. nu. 13
- O insensati Galatae, quis vos fascinavit, non obedire veritati?* p. 2. p. 143. n. 18
- 4 *Estote sicut ego, quia ego sicut vos sum.* p. 1. p. 471. nu. 10
- Vbi venit plenitudo temporis, misit Deus*

- Filiū suū factum ex muliere.* p. 1. p. 49. nu. 2. & p. 637. nu. 35
- Vellem esse apud vos modo, &c. quoniam confundor in vobis.* parte. 2. pagina. 78. num. 20
- Scitis, quis per infirmitatem carnis euangelizauit vobis tam pridem, &c. Vbi est ergo beatitudo vestra?* parte. 2. pag. 107. num. 24
- 6 *Qui sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitis.* p. 1. p. 678. nu. 19

Ex Epistola ad Ephesios.

- 1 *In Christi sorte vocati sumus, &c. ut simus in laudē gloriæ eius.* parte. 1. p. 595. num. 3
- In dispensatione plenitudinis temporum.* p. 2. p. 439. nu. 25
- 2 *Ipsa est pax nostra, qui fecit vtrāq; vnū per crucem interficiens inimicitias in semet ipso.* p. 1. p. 120. nu. 14
- Flecto genua ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ut det vobis secundum diuitias gloriæ suæ, virtutē corroborari per spiritum eius in interiori homine.* p. 2. p. 297. num. 8
- 4 *Ipsa dedit quosdam Apostolos, &c. alios autem pastores & doctores.* par. 1. p. 5. num. 12
- Ira scimini, & nolite peccare.* par. 1. p. 828. num. 30
- In quo signati estis in diem redemptionis.* p. 2. p. 282. nu. 24
- 5 *Videte itaq; fratres, quomodo cautē ambuletis, &c. quoniam dies mali sunt.* p. 1. p. 450. nu. 8
- Omnis fornicator, aut immundus, aut auarus, quod est Idolorum seruitus.* par. 2. pag.

Index Authoritatum.

- p. 220. numer. 23. & p. 352. numer. 10
- Canentes & psallentes in cordibus vestris Domino.* p. 1. p. 771. nu. 6
- 6 *Per omnem orationem & obsecrationē orantes omni tempore, &c.* p. 1. p. 601. nume. 23
- Calciami pedes in preparatione Euangelij pacis.* p. 1. p. 812. num. 15
- 13 *Flecto genua ad Patrem, &c. ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.* p. 1. p. 246. num. 17

Ex epistol. ad Philippenses.

- 1 *Coartor autem è duobus, &c. quid eligā ignoro.* p. 1. p. 389. num. 31
- Hoc oro, ut charitas vestra magis ac magis abundet, &c. ut probetis potiora.* p. 1. p. 442. num. 18
- 2 *Non rapinam arbitratus est esse se equalē Deo.* p. 1. p. 39. nume. 2
- In humilitate superiorem se inuicem arbitantes, &c. sed ea, quæ aliorum* p. 2. p. 194. num. 4
- Si emulor super sacrificium & obsequium fidei vestrae gaudeo, &c.* p. 2. pag. 298. numer. 11
- 3 *Nunc autē deponite vos omnia, &c. qui creauit eum.* p. 2. p. 344. nu. 15
- Vnde saluatorem expectamus, &c. configuratum corpori claritatis suæ.* p. 2. pa. 354. nume. 18
- Non quod iam acceperim, aut iam perfectus sum, &c. quæ sunt priora extendens me ipsum.* p. 2. p. 432. num. 4
- 4 *Nil solliciti sitis, sed in omni obsecratione, cum gratiarum actione orationes vestrae innotescant apud Deum.* p. 1. pag. 784. num. 3

Ex epistola ad Colossenses.

- 1 *Gratias agentes Deo & Patri, &c. & remissionem peccatorum.* p. 2. p. 410. numero. 14
- Non cessamus orare pro vobis, &c. ut impleamini in agnitione voluntatis eius.* p. 1. p. 403. num. 2
- 2 *Et vos cum mortui essetis in delictis in praputio carnis vestrae affigens illud cruci.* p. 1. p. 106. num. 23
- Et estis in illo repleti, qui est caput nostrū.* p. 1. p. 734. nu. 6
- Si mortui estis in Christo, &c. neque contretaueritis quæ sunt omnia in interitū in ipso vsu.* p. 2. p. 135. num. 21
- Induite vos sicut electi Dei sancti viscera misericordiae, &c. sicut Dominus donauit, ita & vos.* parte. 1. pagina. 554. numero. 23

Ex epistola prima ad Thesalonicensis.

- 5 *Omnia probate, & quod bonum est, tenete.* p. 2. p. 77. nu. 17

Ex epistola secūda ad Thesalonicensis.

- 2 *Veniet in omni seductione iniquitatis, &c. ut credant mendacio.* p. 1. p. 49. nume. 309. num. 11
- 4 *Bonum certamen certauit, cursum consummavit, fidem seruauit.* parte. 2. pag. nume. 15

Ex epistola prima ad Timotheum.

- 3 *Manifeste magnum est pietatis sacramentum*

Index Authoritatum.

- tum, quod manifestatū est in carne. p. 1. p. 21. num. 9
- Qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. p. 1. p. 492. num. 18
- 6 Qui solus habet immortalitatem, &c. sed me videre potest. parte. 1. pagi. 126. nume. 5
- Radix omnium malorum cupiditas, &c. Quam quidam appetentes errauerunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis. p. 1. p. 609. num. 12
- Dimitibus huius seculi praece non sublimè sapere, &c. ut apprehendant bonam vitam. p. 2. p. 327. num. 11
- ### Ex epistola secunda ad Timotheum.
- 4 Instat opportunè, importunè. p. 1. p. 536. nume. 15
- ### Ex epistola ad Titum.
- 1 Paulus seruus Dei, Apostolus autem Iesu Christi, &c. Deus ante tempora saecularia, &c. p. 1. p. 734. num. 6
- 3 Non ex operibus iustitiae, quae fecimus nos, sed secundum misericordiam suam saluos nos fecit. p. 1. p. 478. num. 1. & pag. 501. nume. 8
- ### Ex epistola ad Hebræos.
- 1 Multifariam multisq; modis, &c. purgationem peccatorum faciens. p. 2. pa. 100. nume. 2
- 2 Nusquam Angelos apprehendit. p. 1. p. 39. nume. 3
- Ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem p. 2. p. 6. num. 16
- Ut per mortem destrueret eum, qui habet mortis imperium. p. 1. p. 675. num. 10
- 4 Pius est sermo Dei & efficax, &c. & intentionum cordis. p. 2. p. 122. num. 9
- 5 Qui in diebus carnis suae preces, &c. & exauditus est pro sua reuerentia. p. 1. pa. 589. nume. 15
- 6 Impossibile est, eos, qui semel illuminati sunt, &c. rursus reuocari ad penitentiam. p. 1. pag. 9. num. 25
- Qui confugimus ad tenendam propositam spem, &c. incedentes vsq; ad interiora velaminis. p. 2. p. 324. num. 3
- In quo volens Deus abundantius ostendere pollicitationes haeredibus, &c. p. 1. pag. 304. numero. 4. & par. 2. pag. 323. numero. 1
- 10 Habentes itaq; fratres fiduciam in sanguine Christi, &c. & abluti corpus aqua munda. p. 1. pa. 290. num. 30
- Corpus aptasti mihi. p. 2. p. 45. num. 6. & p. 1. p. 785. num. 5
- Ingrediens mundum dicit, Hostiam & oblationem nolui, &c. ut faciam Deus voluntatem tuam. p. 1. p. 785. num. 5
- 11 Per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo, p. 1. p. 124. num. 24
- Est autem fides sperandarum substantiarum, argumentum non apparentiam. parte. 1. pagina. 242. numero. 3. & pagina. 262. numero. 2. & pagina. 668. numero. 27. & pagina. 669. numero. 25
- 12 Qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, &c. p. 1. p. 340. num. 11
- Patres quidem carnis nostrae habuimus eruditores. p. 1. p. 639. num. 4
- 13 Iesus Christus heri & hodie ipse & in saecula. p. 1. p. 48. nume. 29

Ex

Index Authoritatum.

- ### Ex Epistola Sancti Iacobi
- 1 Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est descendens à Patre luminum. parte. 1. pagina. 419. numero. 17
- Patientia opus perfectum habet. parte. 2. p. 69. nume. 12
- 2 Fides sine operibus mortua est parte. 1. p. 776. num. 20
- ### Ex Epistola prima Diui Petri.
- 1 In quem desiderant Angeli prospicere. p. 1. p. 734. num. 6
- 2 Vos autem genus electum, &c. in admirabile lumen suum. parte. 2. pagina. 30. nume. 23
- 3 In fide omnes unanimes, &c. sed è contrario obediens. parte. 2. pagina. 222. numer. 1
- 4 Tempus est ut incipiat iudicium à domo Dei. p. 1. p. 607. nume. 5
- ### Ex Epistola secunda Diui Petri.
- 2 Iustum Lot oppressum à nefandorum iniuria, ac luxuriosa conuersatione eripuit, aspectu enim & auditu iustus erat, &c. par. 1. p. 444. num. 25
- ### Ex Epistola prima Diui Ioannis
- 1 Quod vidimus & audiuimus, &c. & cum filio eius Iesu Christo parte. 1. pagi. 654. nume. 14
- 3 Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit. p. 1. p. 463. nume. 1
- Omnis, qui non est in fide, non est ex Deo. p. 2. p. 50. num. 21
- 4 Qui non diligit, non nouit Deum. p. 1. p. 442. num. 18
- ### Ex Epistola Beati Iudae.
- 1 & qui errore Ealaam mercede effusi sunt. p. 2. p. 63. nume. 24
- Angeli vero, qui non seruauerunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, &c. parte. 1. pagina. 737. numero. 25
- ### Ex Apocalypsi.
- 1 Ego sum primus & nouissimus, & habeo clauis mortis & inferni. p. 1. p. 422. num. 27
- 2 Vincenti dabo manna absconditum, & nomen nouum. parte. 1. pagina. 103. numero. 15
- 3 Amen, testis fidelis & verus. p. 1. pagi. 449. num. 7
- Suadeo tibi emere à me aurum, quo locuples fias. p. 2. p. 377. nume. 17
- Ecce ego sto ad ostium, & pulsa. p. 2. pagi. 446. num. 16
- Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere, quia modicam habes virtutem, &c. p. 1. p. 791. nume. 25
- Ego dilexite, quoniam seruasti verbum patientiae meae, &c. habitantes in terra. p. 2. p. 157. nume. 1

Ex

Index Authoritatum.

- 4 Et mittebant coronas suas ante thronum. p. 2. p. 486. num. 5
- 5 Fecisti nos Deo nostro regnum. p. 1. pag. 30. num. 24
- 11 Datus est mihi calamus, &c. atrium autem quod est foris templum ejice foras & ne metiaris illud. parte. 2. pagina. 367. num. 19
- 12 Proiectus est Draco ille magnus, &c. qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. parte. 1. pagina. 69. num. 2
- Mulier amicta sole, & luna sub pedibus eius. p. 1. p. 546. num. 44
- Factum est praelium magnum in celo, Michael & Angeli eius, &c. parte. 1. pagina. 736. num. 10
- Data sunt mulieri alae duae, ut volaret in desertum. parte. 1. pagina. 763. numero. 23
- 13 Vidi de mari bestiam ascendentem, &c. & eos, qui in celo habitant. p. 2. p. 462. num. 2
- 14 Et vidi. & ecce agnus stabat supra montem Sion, &c. Hi empti sunt de terra ex omnibus primitiis Deo & agno. p. 2. p. 372. num. 4
- Non habent requiem die ac nocte, qui adoraverunt bestiam & imaginem eius. p. 2. p. 398. num. 12
- 22 Et ostendit mihi fluvium aquae vivae, & splendidum tanquam crystallum procedentem de sede Dei & agni. p. 1. pag. 209. num. 22

F I N I S.



INDEX RERVM ET SENTENTIARVM MEMORABILIVM, quæ in hoc opere continentur, iuxta ordinem alphabeticum conscriptus.

- A.
- A** B, C, D, Et reliquæ literæ moraliter applicantur. part. 1. pagin. 751. num. 18
- Abraham. S. Trinitas apparuit forma visibili. part. 1. pag. 229. nu. 25
- Abraham qua de causa à Lot recessit. par. 2. pag. 489. n. 13
- Abraham magnam erga pauperes & peregrinos habuit misericordiam. par. 1. pag. 546. nu. 2
- Abraham cur à Diuo Paulo de fide laudatur. par. 1. pa. 650. nu. 1
- Abelis & Caini contentio. par. 1. p. 813. nu. 19
- Abstinencia Diui Ioannis Baptistæ. par. 1. pag. 373. nu. 15
- Abundantia rerum sæpe iniquitatem parit. part. 1. pag. 652. nu. 8
- Abnegare nos ipsos debemus. part. 2. pag. 105. n. 18. & pag. 345. nu. 12
- Abnegatio sui ipsius nouum præceptum. part. 2. pag. 93. nu. 8
- Abnegatio sui ipsius qualis præcipiatur à Christo. par. 2. p. 93. nu. 9
- Abnegare seipsum quid. part. 2. pa. 94. nu. 12
- Accidens nullum est in Deo. part. 1. pag. 246. n. 15. & pag. 277. n. 21
- Actus voluntatis Saluatoris nostri cur erat meriti infiniti. par. 1. pag. 627. num. 4
- Actus vnicus vehemens plus efficit quam remissus. part. 2. pag. 433. num. 7
- Adam omnibus animatibus nomē imposuit. pa. 1. pag. 342. nu. 19
- Adam peccate omnes peccauimus. par. 1. pag. 679. nu. 24
- Adamas virtute attractiua magnetem superat. par. 2. pag. 98. nu. 23
- Adolescētium huius temporis viuēdi licentia. par. 2. pag. 313. nu. 2
- Adolescētes ne sint in sermone dulces. par. 1. pag. 816. nu. 29
- Adoratio, quæ Deo, cruci, Virgini Mariæ, & sanctis debetur. part. 1. pag. 107. nu. 26
- Adoratio latria præcisum obsequiū Dei est. par. 1. pag. 489. nu. 9
- Adoratio latria absoluta & respectiua vnde dimanet. p. 2. pag. 12. num. 4.
- Adulatio cito cognoscitur. part. 1. p. 416. nu. 8
- Adulter grauius punietur quā adultera

Index Alphabeticus.

teta, p. 2. pa. 365. num. 15
 Aduentus Domini quam desideratus, p. 1. pag. 153. num. 27
 Aduentus Christi & hominem reparauit, & mundum restituit, p. 1. p. 195. num. 19.
 Aduentus Christi quot bonamundo attulit, p. 2. p. 248. nu. 22
 Adueritates libenter suscipiendæ, p. 1. p. 66. nu. 23
 Affectus rerum terrenarum inordinatus cui noceat, p. 2. p. 338. nu. 18
 Affectiones à terra sunt eleuandæ, p. 1. pa. 812. num. 13. & p. 2. pa. 442. num. 6
 Afflictos quid cõsolatur, p. 1. p. 768. num. 36.
 Agrippina mater Neronis vitam nihil fecit, vt filius imperio potiretur, p. 1. p. 490. nu. 12
 Agnum paschalem, qui in peccato comedebat, non peccabat, p. 1. pa. 284. num. 10.
 Agnus innocentiam denotat, p. 1. p. 340. num. 11.
 Alexander cur laudauit Achillem, p. 1. pa. 376. nu. 23
 Alexander cur è palatio eiecit quendam Philosophum, p. 1. p. 416. nu. 9
 Alexander magnus Indias expugnaturus quid fecit, p. 2. pa. 180. nu. 16
 Alfonso Rex Castellæ quare Zaidam uxorem noluit Mariam appellari, p. 1. p. 24. nu. 16
 Alma quid significet p. 1. p. 44. n. 17
 Amadæus princeps quos habuit canes venaticos, p. 1. p. 549. num. 9
 Amantem Deum premium assigna-

tur, p. 1. p. 172. num. 25
 Ambitio omnia deuorare vult, par. 1. p. 493. nu. 20
 Ambitio cunctos aggreditur, par. 1. p. 709. nu. 11, & pa. 720. nu. 5. & p. 741. num. 25
 Ambitio plura mala committit, p. 1. p. 745. nu. 2. & pa. 749. num. 12
 Ambitioni quid medeatur, p. 1. pag. 742. num. 30
 Ambitiosus diuinitate potitus qualiter se gerat, p. 1. pag. 492. nu. 18
 Ambitiosus à dignitate excludendus, p. 1. p. 591. nu. 22.
 Ambitiosorum ingenium, p. 1. pag. 708. num. 10
 Ambitiosus post obtentam dignitatem quid superfit, p. 1. p. 494. nu. 22
 Ambitiosi omnia se posse putant, p. 1. p. 495. nu. 26
 Amen Hebraica vox & quid significet, p. 2. p. 110. nu. 2
 Amicus verus quas debeat habere conditiones, p. 2. p. 17. nu. 20. & 21
 Amici Dei in quo Christum conantur imitari, p. 1. p. 783. num. 1
 Amicitia quæ sit vera, p. 2. p. 10. numero. 30
 Amicitia ficta in quo apparet, p. 2. p. 13. nu. 8
 Amicitia inter quos habenda est, p. 2. p. 17. nu. 20
 Amicitia non repente abrumpenda est, p. 2. p. 18. nu. 23
 Amor in rationali creatura qualiter debitum Deo persoluat, p. 1. pag. 166. num. 7.
 Amor quantus sit quomodo cognoscendus,

Index Alphabeticus.

cendus, p. 1. p. 167. nu. 10
 Amor sine operibus, si adest operandi facultas, est inanis, p. 1. pa. 168. num. 33
 Amor diuinus cur morti comparetur, par. 1. pag. 176. nu. 10. & pag. 699. num. 15
 Amor diuinus qualis fingendus, p. 1. p. 177. num. 11
 Amor diuinus potens, singulare, & vnicum mundo beneficium, par. 1. pag. 203. num. 2
 Amor diuinus non est cæcus, vt profanus, p. 1. p. 218. num. 1
 Amor diuinus vsquequo peruenit, p. 1. p. 204. nu. 7
 Amor diuinus ex qua notitia dimanet, p. 1. p. 370. n. 4
 Amor diuinus erga omnes creaturas æqualis, p. 2. p. 65. nu. 7
 Amor diuinus ex parte creaturarum non dicitur æqualis, ibidem.
 Amor diuinus erga peccatores, par. 1. p. 789. nu. 17. & pag. 197. nu. 4
 Amor Christi Domini in quo maxime enituit, p. 1. p. 322. n. 26
 Amor Dei vnde nobis proueniat, p. 2. pa. 126. nu. 20
 Amor mutuus vigere debet, p. 1. pa. 22. num. 10
 Amor quo sit pretiosior, p. 1. pa. 193. num. 3
 Amor perfectus qui sit, p. 1. pa. 220. num. 7
 Amor perfectus non admittit consortium, p. 1. p. 266. nu. 15
 Amor Christum interfecit, & sic amari vult, p. 1. p. 274. num. 11

Amor facile operatur, p. 2. p. 300. numero. 16
 Amor feruidus quid in anima causet, p. 1. p. 280. nu. 29
 Amor, qui nequit opus adimplere, voluntatem manifestat, p. 1. pag. 326. num. 3
 Amor proximi ex Dei dilectione dimanat, p. 2. p. 28. nu. 18
 Amor est beneficiorum origo, par. 2. p. 36. nu. 9
 Amor verus cui inniti debeat, par. 2. p. 74. nu. 8
 Amor est sicut aqua p. 1. p. 658. n. 24
 Amor est desiderij centrum, p. 1. pa. 723. num. 14
 Amor proprius ianuas Deo claudit, p. 2. p. 132. num. 10
 Amor nostri sit regula amoris proximi, p. 2. pa. 15. num. 17
 Amor proprius quot vitiorum sit auctor, p. 2. p. 116. nu. 19
 Amor est animæ ala, par. 2. pag. 383. num. 2
 Amor à semetipso alienat amantem, p. 2. pa. 384. nu. 5
 Amor fortior omnibus, p. 1. pag. 205. num. 10
 Amor amore rependitur, p. 1. p. 206. num. 11
 Amor rerum terrenarum ne nos ofuscet, p. 1. pag. 311. nu. 25
 Amori nihil est graue, p. 1. pa. 169. n. 17. & p. 176. nu. 8. & pa. 70. nu. 20
 Amoris veri argumentum, p. 1. pag. 203. num. 4
 Amoris diuini signum, p. 2. pag. 36. num. 10

Amori

Index Alphabeticus.

- Amoris effectus præcipuus quis sit. par. 1. pag. 790. nu. 20
 Amor proprius cui sit impedimento. par. 2. pag. 95. num. 15
 Amoris maximi signam. par. 2. p. 126. nume. 20
 Amor mutuus multis ex causis dimanat. par. 1. pag. 463. nu. 16
 Amor Christi & amor virginis Mariæ quam habeant connexionem par. 1. pag. 658. nu. 25
 Amor Christi erga homines. part. 2. pag. 115. nu. 16
 Amor Dei nullum alium admittit. par. 2. pag. 117. nu. 22
 Ananias quid significet. par. 1. pag. 729. nu. 30
 Anaxagoras cur fuit capite damnatus. par. 1. pag. 263. nu. 5
 Anaxagoras quid amissis diuitijs dixerit. par. 2. pag. 319. nu. 21
 Analogice plura dicuntur de Deo non per naturam. part. 1. pag. 285. num. 7
 Angelus quare positus sit in paradisi custodiam. par. 1. pa. 504. n. 16
 Angelus propinquior Deo magis participat voluntatem illius. par. 1. pag. 516. nu. 29
 Angelus nequit animam introire. par. 1. pag. 754. num. 29
 Angelus quid possit agere in anima part. 2. pag. 384. nu. 6
 Angeli plura redemptoris nostri mysteria usquequo ignorarunt. par. 1. pa. 99. nu. 4
 Angelus beatus est in vinculis. par. 1. pag. 289. nu. 25
 Angelus in alicuius corporis assumptione qualiter se habeat. part. 1. pag. 344. num. 23
 Angelum per gratiam esse excellentius est quam per naturam. part. 1. pag. 344. num. 24
 Angeli in præsepio non tantum Deum hominem factum adorabant. par. 2. p. 438. num. 24
 Angeli in illo instanti, quo fuerunt viatores quantum meruerunt. p. 2. pag. 454. nu. 22
 Angeli superiores ad nos mitti non solent. part. 1. pag. 353. num. 19. & pag. 719. nu. 2
 Angeli maiores minores illuminant. par. 1. pag. 456. nu. 26
 Angeli letantur de conuersione peccatoris. par. 1. pag. 633. num. 13
 Angeli fuerunt creati in gratia. p. 1. pag. 642. nu. 13. & pag. 734. nu. 4. & pag. 682. nu. 2
 Angeli in hominum ministeriū destinantur. par. 1. pag. 716. nu. 33
 Angeli post Christi aduentum efficacius nos custodiunt. par. 1. pag. 728. num. 27
 Angeli non descendunt per generationem. part. 1. pagi. 728. num. 29
 Angeli quàm in promptu sunt, ut seruis Dei inserviant. part. 1. pagi. 729. num. 31. & 34
 Angeli cur sæpe nos à periculis non eripiunt. par. 1. pag. 729. nu. 32
 Angeli quare alis depinguntur. p. 1. pag. 730. nu. 33
 Angeli cur inter se decertasse dicuntur. par. 1. pag. 731. nu. 36

An-

Index Alphabeticus.

- Angeli in quo cælo sunt. part. 1. pa. 733. num. 2
 Angeli non occupant locum. part. 1. pag. 733. nu. 2
 Angeli in qua fide creati fuerunt in gratia. par. 1. pag. 734. num. 5
 Angeli quare exoptarunt aduentū Christi. par. 1. pag. 734. nu. 6
 Angeli quod peccatū commiserunt. par. 1. pag. 735. nu. 8
 Angeli nullum in intellectu possunt errorem habere. p. 1. pag. 735. n. 8
 Angelorum rebellionis causa. part. 1. pag. 743. num. 33
 Angeli de quo in cælo decertarunt. p. 1. pag. 736. num. 10
 Angeli quibus armis in cælo dimicant. ibidem.
 Angeli boni per quem malos vicerunt. par. 1. p. 736. nu. 12
 Angeli magno cum labore gloriam compararunt. ibidem. nu. 11
 Angeli ante electionem sunt liberi. p. 1. pag. 737. nu. 13
 Angeli mali non habuerunt poenitentiam. p. 1. pa. 738. nu. 16
 Angeli boni in hoc sæculo quod bellum cum malis gerant. ibidē. nu. 18
 Angeli boni aliquando nos castigant. part. 1. pag. 740. nu. 24
 Angeli miro quodam modo visionē suam spiritui nostro infundunt. p. 1. pag. 755. nu. 30
 Angeli nimium zelum habent erga animas ibidem nu. 32
 Angeli omnes specie differunt. p. 2. pag. 278. nume. 11
 Angeli fontanæ numerabiles. ibidem. 12
 Angelorum perfectiones unde possint colligi ibidem nume. 11
 Angelus non est nomen naturæ sed generis. par. 1. pag. 42. num. 10
 Angelorum mittendi ordo. p. 1. p. 719. num. 2
 Angerona tristitiæ Dea. par. 1. pag. 554. nu. 24
 Anima à mundi strepitu semota in quo se exercere debet. p. 1. pag. 34. nu. 19
 Anima indurata quo tendit. par. 1. p. 148. num. 12
 Anima absque Deo deformis. p. 2. pag. 452. nu. 4
 Anima qualiter ad imaginem Dei facta sit. par. 2. pag. 407. nu. 6
 Anima in gratia est alterum cælum empyreum. par. 1. pag. 171. nu. 22
 Anima in beatitudine quam inclinationem habeat. p. 1. pag. 174. nu. 2
 Anima licet sit tota in toto & tota in qualibet parte, magis in vno membro quam in alio operatur. p. 1. p. 185. num. 6
 Anima iusti quod plus eleuatur eo magis disponitur. p. 1. p. 186. nu. 7
 Anima Spiritus sancti plena quam decora. par. 1. pag. 201. nu. 28
 Anima sedendo & quiescendo fit sancta. par. 1. pag. 190. nu. 21
 Anima tranquilla in virtute proficit. par. 1. pag. 280. nume. 28
 Anima Christi per veram cōcomitātionem est sub panis & vini accidentibus. p. 1. pag. 282. num. 6
 Anima quem habeat cibum & modum. par. 1. pag. 297. nume. 18
 Sanct. ij. pars. Ll Ani

Index Alphabeticus.

- Anima quo exercitio plurimum lucratur coram Deo. p. 1. pa. 381. n. 7
 Anima sine gratia qualis manet. p. 1. p. 418. n. 16
 Anima Dei plena utilitati proximi vacat. p. 1. p. 443. n. 21
 Anima iusta qualiter se habeat in recordatione peccati. p. 1. p. 457. n. 2
 Anima quo satiatur. par. 1. pa. 464. n. 22. & p. 2. pa. 407. n. 6. & pag. 409. nume. 11
 Anima habet infinitam capacitatem passiuam, ibidem. & par. 2. p. 407 num. 6
 Anima sancta quales habeat cogitationes. p. 1. p. 528. n. 28
 Animæ pedes. part. 2. p. 491. num. 20
 Anima & corpus quomodo inter se se habent. p. 2. p. 396. n. 8
 Anima iusti pulcherrima. p. 1. p. 529 num. 31
 Anima & corpus in continuo iurgio versantur. p. 1. p. 575. n. 7
 Anima nostra secundum Philosophum est tanquam tabula rasa. p. 1. p. 475. n. 9
 Anima qualiter perficienda sit. p. 1. p. 576. n. 10
 Anima naturaliter desiderat corpus suum informare. p. 1. p. 581. n. 27
 Anima à Deo potissimè seruat. p. 1. p. 608. nu. 7
 Anima doctrina indiget. p. 2. pa. 60. nume. 15
 Anima citius purganda est à peccato. p. 2. p. 78. nu. 18
 Anima peccatrix appetitui subiacet. p. 1. p. 609. nu. 11
- Anima iusti gladius acutus. p. 1. pag. 602. nu. 25
 Anima quæq; angelum habet custodem. par. 1. pag. 716. nu. 34
 Anima pura mirabiles operationes angelorum recipit. par. 1. pag. 755. nume. 31
 Anima quâdo vel magis illustratur, vel obcæcatur. p. 777. p. 11. nu. 13
 Anima duplicem habet effectum. p. 2. p. 123. nu. 11
 Anima quibus illustratur. p. 2. p. 167. num. 4
 Anima nostra post lapsum ex se quid producat. p. 2. pa. 232. n. 6
 Anima beata nitidior erit cūctis corporibus glorificatis. part. 2. p. 303. nume. 25
 Anima duas alas habeat. p. 2. pag. 383 nume. 2
 Anima soli Deo vnitur. part. 2. pag. 384. num. 9
 Animæ sanctæ affectio. p. 2. pag. 353. nume. 13
 Animæ peccatricis abominatio. p. 2. p. 453. num. 6
 Animæ ita nos conformemus, vt corporis non obliuiscamur, & è contra. p. 1. p. 280. n. 19
 Animæ de partis diuitijs quid super sit. p. 1. p. 459. nu. 8
 Animæ sanctæ desiderium. par. 1. p. 464. nu. 23
 Animæ & corporis discrimen. part. 1. pag. 575. num. 8
 Animæ quando indulgemus. p. 1. p. 678. nu. 21
 Animæ prius medeatur quam cor-
 pu-

Index Alphabeticus.

- pori. p. 2. pa. 178. num. 9
 Animæ non omnes vnam eandem- que affectionem habent in Deū, p. 2. p. 310. n. 17
 Animarum prægnantium duo sunt genera. p. 1. p. 459. n. 6
 Animarum cura est ars artium, p. 1. p. 492. nu. 16
 Animarum salus maxima cum diligentia exquirenda. p. 2. p. 54. n. 32
 Animalia habentia debile caput tonitruo perturbantur. p. 1. pa. 475. n. 23
 Animus in quo vires sitas habeat. p. 1. p. 774. n. 13
 Animus vagus nihil perficiet. p. 2. p. 403. nu. 28
 Animus sero ad periculorum patientiam post pericula instruitur. p. 2. p. 39. n. 18
 Animus noster finitus. p. 1. pag. 796. nume. 3
 Animus noster quare quo magis speculationem intendat, eo minus habeat virtutis affectum. par. 1. pag. 796. nu. 3
 Animi propensio parte. 1. p. 835. numero. 16
 Animi canales parte. 1. pag. 796. n. 3
 Anna mater Virginiae Mariæ de qua tribu descendit parte. 1. pag. 498. num. 3
 Antichristus omnium acerrimus. p. 2. p. 462. n. 1
 Annæ nomen quadruplicis significationis. p. 2. pag. 404. n. 32
 Annæ nominis quatuor foeminas fuisse refert scriptura. p. 2. pa. 403. nume. 29
- Apellis industria. p. 1. p. 696. nu. 7. & pag. 764. n. 25
 Apes vbi libenter maneat. part. 1. par. 190. n. 21
 Apostoli quibus armis mundum debellarunt. p. 1. p. 236. n. 8. & p. 2. p. 67. num. 8
 Apostoli si in illo passionis triduo consecrassent, qualiter conficerent. p. 1. p. 287. n. 20
 Apostoli quot labores pertulerunt in conuersione mundi. par. 1. pag. 389 nume. 31
 Apostoli omnes ad fuerunt Mariæ virginis morti. p. 1. p. 579. num. 20
 Apostoli & gratiam iustificantera & recte lequendi gratiam habuerunt. p. 2. p. 43. n. 30
 Apostolus quid significet. p. 1. p. 603 nume. 28
 Apostolos cur sapius in ambitione incidisse, euangelica narrat historia. p. 1. p. 720. nu. 5
 Apparatus & sumptus superfluus rescindendus. p. 1. p. 293. n. 6
 Appetitus hominis quam poenam fortiat. p. 1. p. 601. n. 22
 Appetitus hominis importunus. p. 1. p. 600. n. 20
 Appetitus sunt coercendi. p. 2. p. 300 num. 16
 Appetit⁹ causa que sit. p. 1. p. 58. n. 10
 Appetitui resistendum. par. 2. p. 94. nume. 11
 Aqua quare suffocat parte. 1. p. 223. nume. 15
 Aqua quibus de causis ascendat sursum. p. 1. p. 425. n. 6
- Li a Aquila

Index Alphabeticus.

- Aquila quomodo renouatur. p. 2. p. 101. num. 7
- Aquilæ sunt viuacissimi olfactus. p. 1. pag. 329. nume. 10
- Arbitrium liberū nulla constellatione tollitur. par. 1. pag. 159. nume. 15
- Arbitrium liberum tollere hereticū. par. 2. pa. 485. nume. 2
- Arbitrium liberum à Deo non tollitur. par. 2. pag. 87. nu. 21
- Aristenes philosophus cur ægre tulit laudari. part. 1. pag. 392. num. 4
- Aristides quid de quodam Themistoclis consilio senserit. part. 2. pa. 312. num. 23
- Aristoteles fuit quoddam naturæ prodigium.
- Arca fæderis quid obumbraverit. pa. 1. pa. 593. nume. 17
- Arca fæderis licet ex se grauissima leuitis non pōderabat. part. 1. pag. 169. num. 17
- Arseu⁹ Abbas moribūdus Angelos alloquebatur. par. 1. pag. 628. nu. 7
- Ascensio Dñi in cælum ad quæ nos inuitet. par. 1. pag. 154. num. 28
- Assentatio nocet plurimum. part. 1. pag. 140. num. 17
- Asiæ mos. par. 1. pag. 619. num. 9
- Attentio in concione præstanda. p. 1. pag. 585. nu. 5
- Attributa Dei omnia sunt æqualia. par. 2. pag. 65. num. 2
- Auarus semper est inquietus & anxius. par. 1. pag. 685. nu. 9
- Auarus nunquam satiatur. par. 2. pa. 407. num. 5
- Auari ingenium. par. 2. p. 408. nu. 10
- Auarus fugiendus. part. 2. pag. 320. nume. 24
- Auari diuitias adorant. part. 1. pagin. 684. num. 6
- Auaritia ligat auaros. par. 1. pagin. 14. nume. 11
- Auaritia non curatur rerum affluentia. par. 1. pag. 685. nume. 10
- Auaritia quibus communis. part. 1. pag. 683. nu. 5
- Auaritia non senectute curatur. par. 1. pag. 684. num. 8
- Auaritiæ vis. part. 2. pag. 328. num. 16
- Auaritia quæ vocetur. part. 1. pagin. 254. num. 7
- Auenza Rabbi antiquissimus Hebræorum. par. 1. pag. 305. nu. 9
- Sancto Augustino quid quædam vox è cælo lapsa dixit. p. 1. pag. 293. num. 4
- Augustus Cæsar qua de causa Alexandriam non vastauit. part. 1. pa. 567. num. 17
- Aurum qua auiditate inquiratur. p. 2. pag. 406. num. 3
- Aurora vnde dicitur. par. 1. pag. 647. num. 28
- Auxiliū efficax cui concedatur. p. 1. pag. 45. nu. 21. & pag. 285. num. 14
- Auxiliū in rebus exterioribus semper est occasio iacturæ interioris. p. 1. pag. 540. nu. 26
- Auxiliū Dei in conflictu spirituali nunquā deest. p. 1. pag. 676. nu. 15
- Auxilium sufficiens nulli denegatur. par. 1. pag. 760. nu. 12
- Auxilio Dei ad salutem expeditius pauper quam diues vtitur. part. 2. pag.

Index Alphabeticus.

- par. 316. nume. 11
- Azarias quid significet. part. 1. pag. 729. num. 30
- B.
- B**Aculus episcopalis quid significet. part. 1. pag. 629. n. 12
- Bamba Rex Hispaniæ cuius religionis fuit monachus. p. 2. pagin. 332. nume. 26
- Baptismus idem pollet quod laucrum. par. 1. pag. 118. n. 8
- Baptismus hominem renouat. part. 1. pa. 101. n. 8
- Baptismus quando dandus adultis. par. 1. pag. 256. n. 15
- Baptismus ex passione Christi emanauit. p. 1. p. 111. n. 11
- Beatitudo & omnia ad eam consequendam per quem nobis donata sunt. p. 1. pa. 20. n. 6
- Beatitudo qualiter contineatur in verbi diuini auditione. par. 1. pag. 526. num. 22
- Beatitudo in quo consistat. par. 1. pa. 723. n. 14. & pag. 849. n. 30. & par. 2. p. 280. n. 17
- Beatitudo in quo à philosophis ponatur. p. 2. p. 171. n. 16
- Beatitudo nostra obiectiua quæ sit. p. 2. pag. 279. n. 15
- Beatitudo extra Deum non reperitur. par. 2. p. 395. n. 4
- Beatitudinem in fruitione diuini amoris consistere vsque adeo probabilis est sententia. part. 1. pagin. 849. num. 30
- Beatus quis erit. par. 1. pag. 6. n. 15
- Beatus quisque quantum loci occupabit. par. 1. p. 84. n. 16
- Beatus quisq; suo gloriæ gradu quiescit. par. 1. pa. 85. n. 19
- Beatus alter alterius gloria delectatur. par. 2. pag. 101. n. 5
- Beati quomodo dicantur Dei comprehensores. p. 1. pag. 126. nu. 5. & par. 2. pa. 409. n. 13
- Beati omnes quoad desiderium æquales sunt. par. 1. pag. 85. n. 18
- Beati cur malorum supplicio delectantur. par. 1. pag. 790. n. 22
- Beati cum malorum poenas misereantur. quare nō afficiantur tristitia. par. 1. pag. 791. n. 23
- Beati esse naturaliter cupimus. part. 2. pag. 170. nu. 15
- Beatificari in quo speramus. part. 1. p. 453. n. 19
- Bellum spirituale quæ arma requiratur. p. 1. p. 739. n. 21
- Bella omnium ferè malorum origo. p. 2. p. 151. n. 9
- Bellum inter corpus & animam. p. 2. p. 489. n. 14
- Benedicere quid sit. part. 1. pag. 120. nume. 14
- Benedictio aliquando donum & beneficium significat. p. 1. p. 36. n. 24
- Sancti Benedicti visio. part. 2. pag. 331. nume. 25
- Beneficium maximū est inter Christianos nasci. par. 1. pag. 6. num. 17
- Beneficium redemptionis admirabile. par. 1. pag. 663. num. 5
- Beneficium Dei præcipuum. part. 1. Sanct. ij. pars. 113 pag.

Index Alphabeticus.

- pag. 784. nu. 3. & pa. 807. num. 1
Beneficia Dei erga homines diuersa
 par. 1. p. 11. nu. 3
Beneficia cur minutatim hominibus
 impartitur Deus. part. 1. pag. 181.
 num. 25
Beneficia Dei cur nobis denegentur
 vel concedantur, part. 1. pagin. 186.
 nume. 9
Beneficia collata in lege gratiæ potio
 ra sunt quam in scripta, part. 1. pa.
 282. nume. 5
Beneficia homines subiiciunt par. 1.
 pag. 328. num. 9
Beneficia quanto potiora, tanto ad
 Dei confessionem nos obligant,
 par. 1. pa. 395. n. 11
Beneficia Dei consideranda sunt,
 1. pag. 446. num. 32
Beneficia Dei sunt innumerabilia,
 1. pa. 662. n. 4. & p. 778. nu. 26
Beneficia recētia gratitudinē recētē
 exquirunt, par. 1. pa. 664. num. 10
Beneficia Dei cui assimilentur, par.
 2. pa. 311. nu. 20
Beneficijs Dei qui abutuntur, par. 1.
 pag. 108. num. 3
Beneficijs crescentibus crescant gra
 tiarū actiones p. 1. pa. 605. num. 13
Beneficijs Dei negotiandum est, pa.
 2. pa. 310. num. 19
Beneficijs Dei uti nō abuti oportet,
 par. 2. pa. 311. nu. 20. & pa. 372. n.
 2. & pa. 407. nu. 7
Beneficiorum Dei recordatio quid
 efficiat, par. 1. pa. 662. nu. 4
Beneficia plura curata non licet ha
 bere. par. 2. pa. 85. nu. 15. & pagin.
 262. num. 30
Beneficiens diligit beneficiatum,
 1. pag. 372. num. 10
Bethsanimæ quare à Dño percussa
 post arcæ visionē. p. 1. pa. 301. nu. 3
Blasphemia non solum est intelle
 ctus sed & voluntatis, par. 1. pag.
 220. num. 5
Blasphemi supplicium, par. 2. pag.
 112. num. 8
Blandiri alijs non licet, par. 1. pagin.
 416. num. 7
Boni cum malis in hac vita mixti
 sunt, part. 1. pa. 511. nu. 13. & pag.
 604. num. 30
Boni tam interius quam exterius fi
 mus. par. 1. pa. 415. num. 6
Bonus ex parte circa quod omnino
 malo est deterior p. 2. pag. 325. n. 6
Bonus solus honore dignus, par. 2. p.
 128. num. 27
Bonus ex beneficijs sibi collatis Deo
 seruiendi ansam sumunt, p. 1. pag.
 361. num. 9
Bonum hominis quid sit, par. 1. pag.
 437. num. 3
Bonum est diffusiuum sui, par. 1. pa.
 544. nume. 37
Boni non timent detractores, part. 1.
 pag. 554. num. 22
Bonum est quod omnia appetunt,
 par. 2. pa. 18. num. 21
Bonum nostrum quod sit, par. 1. pa.
 219. nume. 4
Boni natura quæ sit, par. 1. pag. 212.
 nume. 2
Bono incepto insistendum, part. 1.
 pag. 526. num. 20

Bo-

Index Alphabeticus.

- Bono detrahere quid sit,** part. 1. pag.
 553. n. 20
Bonus sua causa non est dicendus bo
 nus, par. 2. pag. 14. n. 9
Bona spiritualia quo æstimantur,
 2. pag. 408. nu. 8
Bonum ne fiat propter humanos re
 spectus, par. 1. pag. 347. nu. 21
Bona temporalia ad quid instituta,
 par. 1. p. 646. nu. 22
Boni totius fundamentum, part. 2. p.
 145. num. 23
Bonitas diuersimode dicitur de Deo
 & hominibus. p. 2. p. 308. n. 13
 C.
Cain quam ob causam terram co
 luit, par. 1. pa. 813. n. 18
Calciamenti vsus quidam antiquus,
 par. 1. pag. 546. nu. 44
Camillus Roman restituit, part. 2. p.
 392. num. 30
Caro Christi verè est cibus in toto ri
 gore sermonis, p. 1. pa. 283. num. 7
Caro iustos opprimit seu potius niti
 tur, par. 2. pag. 452. num. 31
Caro spiritui aduersatur, par. 2. pag.
 489. num. 13
Caro quas partes agat, par. 1. pag. 739.
 nume. 20
Caro cur maceranda, par. 1. pag. 739.
 nume. 21
Caro crucifigenda, part. 1. pag. 678.
 nume. 20
Caro coercenda, p. 2. pa. 104. num. 35
Caro qua arte fugienda, part. 2. pag.
 366. nume. 16
Castitas facile deperditur, part. 1. pa.
 630. num. 15
Castitas donum Dei est, part. 2. pag.
 289. num. 12
Castitas via rectissima ad impetran
 dam sanctitatem. par. 2. pag. 364.
 num. 11
Castitas est quoddam martyrij ge
 nus, par. 1. pa. 655. nu. 17
Causa cur non omnes sancti sumus,
 par. 1. pag. 45. num. 21
Causæ sibi inuicem sunt causæ, part.
 2. pag. 224. nu. 6
Sancta Catherina Senensis quam
 gratiam à Deo impetrauit, p. 1. pa.
 529. num. 31
S. Catherina Senensis quid rogauit
 à Domino, & quod responsum ac
 cepit, p. 1. p. 551. nu. 14
Sancta Catherina virgo Alexandri
 na nobilibus orta parentibus, par.
 2. p. 371. nu. 11
Cedrus serpentes fugat, part. 1. pag.
 518. num. 34
Cæremonie Ecclesiæ non sunt otio
 sæ, par. 1. pag. 529. num. 29
Cœlibatus magis præstat quam nu
 ptia, par. 1. p. 32. nu. 12
Cælum nō propter sanguinis cogna
 tionem, sed propter merita obtine
 tur, par. 1. pag. 501. nu. 7
Cælum quibus virtutibus præcipue
 promittatur, par. 1. pa. 850. nu. 32
Cælum empyreum reliquos nitore
 excellit, par. 2. pag. 330. nu. 25
Cœli ianua quæ sit, part. 2. pag. 118.
 nume. 25
Cælum quo acquiritur, part. 2. pagin.

ll 4

327.

Index Alphabeticus.

327. nume. 13
 Coelum nisi moueretur, non esset generatio nec corruptio, part. 1, pag. 436, n. 1
 Coelum non recipit peregrinas impressiones, par. 1, pag. 436, n. 2
 Coelum quare est incorruptibile, p. 1, pag. 437, n. 5
 Coelum ante Christi passionem clausum erat, par. 1, pa. 422, n. 15
 Coelorum clauis quae sint, part. 1, pa. 421, nu. 24
 Coelorum clauis quis habeat, part. 1, pa. 410, n. 23, n. 3
 Coelorum amplitudo, par. 1, pag. 84, nume. 16
 Coelum multi exoptant, sed paucis contingit ad illud peruenire, part. 1, pa. 81, nu. 8
 Coeli empyreum omnes amplitudine excellit, par. 1, p. 84, n. 16
 Coelum aliquando sumitur pro aere, par. 1, pa. 303, nu. 3
 Coelum angustum habet aditum, p. 1, p. 763, n. 25
 Carere oppidi in virgines veneratio, par. 2, p. 392, n. 29
 Caritas calamitates & labores & imperfectiones tolerat, p. 1, p. 790, n. 20
 Caritas duo extrema coniungit, p. 1, pa. 254, n. 9
 Caritas quid, par. 1, pag. 266, nu. 14
 Caritas a quo nobis commendatur, p. 1, p. 456, nu. 26
 Caritas erga proximos signum est habentis Deum, p. 1, p. 460, num. 1
 Caritas alias virtutes requirit, part. 2, pa. 15, num. 9
- Charitas summa totius doctrinae, p. 2, pag. 36, nu. 10
 Caritas in quo consistit, ibidem.
 Caritas discordes coniungit, par. 2, p. 68, nu. 9
 Caritas peccato repugnat, part. 1, p. 728, numer. 27
 Caritas quando perfecta, part. 1, pa. 842, nu. 8
 Caritas inopia rerum augetur, part. 2, pa. 194, nu. 3
 Caritas virtus excellens, par. 2, pag. 217, num. 15
 Caritas operibus valorem tribuit, par. 2, pa. 218, nu. 17
 Caritas non est mercenaria, part. 2, p. 226, nu. 11
 Caritas est animae medulla, part. 2, pa. 236, nu. 17
 Caritas est scientia praestantior, p. 2, p. 245, num. 12
 Caritas etiam se extendit ad extraneos, par. 2, pa. 260, nu. 24
 Caritas cordis cingulum, part. 2, pa. 289, nume. 23
 Caritas bene ordinata & c. ab aliquibus non probe intellectum axiomata, par. 2, pa. 317, num. 15
 Caritas ceteris virtutibus tribuit valorem, par. 2, p. 376, num. 15
 Caritas quo acquiratur, par. 2, pag. 377, nume. 18
 Charitatis ordo quid postulet, part. 1, pa. 219, nume. 3
 Cherub quid, par. 1, pa. 727, nume. 26
 Christus Dominus quare se ipsum aliquando laudauit, part. 1, pag. 13, nume. 8

Christus.

Index Alphabeticus.

- Christus quare dicitur agnus, part. 1, p. 17, num. 22
 Christus & eius aduentus quibus de causis a Diuo Paulo vocetur iustitia, par. 1, p. 29, nu. 3
 Christus quanta patientia discipulos edocebat, par. 1, pa. 30, nume. 2
 Christus quam liberalis fuerit erga homines, p. 1, pa. 119, n. 10
 Christi si modo posset tristari, quid ei tristitiam afferret, p. 1, pag. 175, nume. 6
 Christus cur non missus est, ut iudicaret mundum, par. 1, pag. 208, nu. 19
 Christus in priori aduentu opera iudicauit, in secundo vero homines, par. 1, pa. 209, num. 20
 Christus propter quem cruci affixus, par. 1, pag. 212, num. 3
 Christus quare velatum sub specie panis & vini nobis se praebuit, pa. 1, pa. 286, num. 26
 Christus quare dedit se nobis sub bina specie, part. 1, pag. 287, n. 19
 Christus in quolibet accidentium integer manet, p. 1, pa. 287, nume. 19
 Christus patri quatenus gratias egit, par. 1, pa. 320, nu. 21
 Christus doluit mortem Ioannis Baptistae, par. 1, pa. 376, n. 22
 Christus est fundamentum Ecclesiae, par. 1, p. 389, nu. 29
 Christus est filius Dei naturalis etiam secundum quod homo, par. 1, pag. 408, num. 16 & p. 418, num. 14
 Christus ex qua tribu duxit originem, par. 1, pag. 448, nu. 2
 Christus calicem passionis absque
- vlla consolatione ebibit, par. 1, pa. 496, num. 30
 Christus in morte cuique Apostolorum affuit, par. 1, pag. 663, nume. 13
 Christus verus Deus & homo praedicandus, par. 2, pa. 72, nu. 2
 Christus ad quid sequaces suos inuitat, par. 2, pa. 91, num. 3
 Christus passus est amore & charitate, par. 1, pag. 670, nu. 27
 Christus in conuersione iustorum laetatur & malorum damnatione, p. 1, p. 759, nu. 10
 Christus nobis gratiam promeruit, par. 2, pa. 141, nu. 11
 Christus in quantum homo pro quibus patri obtulit passionem, part. 2, pa. 370, nu. 19
 Christus quare dicitur via, p. 1, pa. 83, nume. 11
 Christus est regula nostrarum actionum, par. 1, pa. 94, nu. 17
 Christus in cruce fuit redemptor & magister, p. 1, pa. 121, nu. 17
 Christus diabolum domuit, par. 1, p. 136, num. 46
 Christus cur gloriosus non mansit in mundo, par. 1, pa. 137, nu. 9
 Christus in obseruantia diuinae legis suos affectus corroborat, part. 2, pa. 5, nume. 15
 Christus corpori simul & animae medebatur, par. 2, pa. 15, num. 13
 Christianus quid, par. 1, pa. 61, nu. 8
 Christianus fidelis fide ad diuina mysteria utitur, par. 1, pa. 261, nu. 1
 Christiani quantum ab antiqua firmitate deflexerint, p. 1, p. 400, nu. 29

115 Christi

Index Alphabeticus.

- Christianus negotiatori similis. par. 2. pag. 420. nu. 16
- Christianus quomodo crucem portare debet. par. 2. pag. 95. nume. 15
- Christiani qua teneantur obligatione. par. 1. pag. 470. nu. 5
- Christianus quid in Baptismo Deo vouit. par. 1. pag. 497. nu. 31
- Christianum esse publicè confitendum. par. 1. pag. 72. nume. 4
- Christianos omnes, sacerdotes esse, asserere, hæreticum est. part. 2. pag. 30. nume. 24
- Christiani cur ab alijs nationibus sæpè vincuntur. part. 1. pag. 593. nu. 29
- Christianum esse donum Dei est. p. 1. pag. 595. nu. 3
- Christianus Christi vitæ & seipsum intueatur. par. 2. pag. 344. num. 11
- Christianus quid præ oculis habiturus. par. 2. pag. 361. num. 2
- Christiano quid inter alia difficile. par. 2. pag. 383. num. 2
- Christianum esse maximū Dei beneficium. part. 2. pag. 410. nume. 15
- Cibus animæ quis sit. par. 2. pag. 182. nume. 21
- Cibus nimis quantam noceat. part. 2. pag. 349. nu. 3
- Ciborum quanta sit hodierna die in inquisitione diligentia. par. 1. pag. 141. nume. 21
- Ciborum abundantia animæ operationes impedit. par. 1. pag. 142. nu. 21
- Ciborum temperantia quam utilis. par. 1. pag. 146. num. 5
- Ciuitas quid. par. 1. pag. 21. num. 9
- B. Clare laudes. par. 2. pag. 392. nu. 28
- Clausura cordis & corporis puritate conseruat. par. 1. pag. 34. nu. 17. & pag. 44. num. 17
- Cleopatraz amor erga Marcum Antonium. par. 1. pag. 322. nu. 26
- Clementia quocunq; tempore prodest. par. 1. pag. 544. nume. 38
- Cogitare debemus sæpius de beatitudine. part. 1. pag. 104. nu. 17
- Cogitatio inquietissima res. par. 1. pag. 123. nume. 3
- Cogitationes siue bonæ siue malæ quando & vnde radicanur in homine. p. 1. pag. 774. num. 15
- Cogitatio sancta qualiter in Dei amore accédatur. p. 1. pag. 775. nu. 17
- Cogitationes bonæ cordi fortitudinè tribuunt. par. 2. pag. 125. nu. 18
- Cogitatio circa quæ occupanda. part. 1. pag. 542. num. 31
- Cognitio Dei per quid nobis innotuit. par. 1. pag. 100. nu. 6
- Cognitio à creaturis ad creatorem descendit. part. 1. pag. 213. nu. 5. & pag. 242. num. 5
- Cognitionis diuinarum personarū quæ fuit causa. pa. 1. pag. 252. nu. 2
- Cognitio Dei vnde dimanet. p. 1. pag. 440. num. 12. & pag. 442. num. 18
- Cognitio Dei ab effectibus ad summam causam assurgit. p. 2. pag. 277. nu. 9
- Cognitio omnis à quo exordiat. p. 2. pag. 277. nume. 9
- Cognitio propriæ miseriz ad quid conducat. par. 1. pag. 128. nu. 12
- Cognitio Dei per creaturas est imperfecta. par. 1. pag. 420. nume. 19
- Cognitio Dei quæ fit in hac vita perfectior. par. 1. pag. 420. num. 21

Index Alphabeticus.

- Cognitio rerum duplex. par. 1. pag. 439. num. 11
- Cognitio diuini radij per quod habetur. par. 1. pag. 245. nume. 12
- Cognitio sui ipsius cuiq; necessaria. par. 1. pag. 403. nu. 1
- Comessatio multorum vitiorum origo. par. 1. pag. 472. nu. 13
- Communicatio malorum nocua. p. 1. pag. 414. nume. 2
- Compatres quando tenentur catechizare spirituales filios. par. 1. pag. 257. num. 26
- Concionator diuini verbi sit tanquā Agnus. par. 2. pag. 73. nu. 3
- Concionator cui parum afferat utilitatis. par. 2. pag. 76. nu. 13
- Concionator ob quid operari debeat. par. 2. pag. 50. nu. 21
- Concionator quæ verba habiturus sit. par. 2. pag. 59. nume. 12
- Concionator licet nullū conuertat. meritum non deperdit. par. 2. pag. 64. nume. 26
- Concionator quæ in dicendo modū seruaturus est. part. 2. pag. 78. nu. 20
- Concionator quid sit dicturus. part. 1. pag. 603. num. 28
- Concionator operaturus est quod prædicat. par. 2. pag. 234. nu. 11. & pag. 251. nume. 31
- Concionator ne sit ignarus. par. 2. pag. 243. num. 6. & pag. 253. nu. 4. & pag. 254. num. 5
- Concionator quid ad ædificationē audientium facturus est. par. 1. pag. 374. num. 18
- Concionator absque lucri spe prædicet. par. 2. pag. 422. nu. 22
- Concionator conuersationes cuitet. part. 2. pag. 169. nu. 10
- Concionator si vnā eandemq; sententiam sæpe repetat, nō est taxandus. par. 2. pag. 168. num. 9
- Concionatores sint vitæ austeræ. p. 2. pag. 75. num. 10
- Concionatores hodierni quales sint. par. 2. pag. 76. num. 12
- Concionatores loquaces sunt velut ranæ. par. 2. pag. 50. nu. 20
- Concionatores plures esse gaudendum est. par. 2. pag. 56. nu. 4
- Concionatores sint quasi tubæ. part. 2. pag. 58. num. 10
- Concionatores non dedignentur prædicare in villis & in pagis. part. 2. pag. 59. num. 13
- Concionatores hominibus rudibus quæ prædicaturi sint. part. 2. pag. 60. nume. 16
- Concionatores ne sint cupidi. part. 2. pag. 63. num. 23
- Concionator quare sæpè nullū conuertat. par. 1. pag. 735. nu. 8
- Concionatores huius temporis cur tam paræ sint efficaciz. par. 1. pag. 799. nu. 12. & pag. 191. num. 22. & par. 2. pag. 46. nu. 7
- Concionatoris munus. part. 2. pag. 232. nu. 4. & par. 1. pag. 367. nu. 28
- Concionatoris munus Dei est. part. 2. pag. 234. num. 11
- Concionatorum duplex genus. par. 2. pag. 243. num. 5
- Concionatoris munus supernaturale.

Index Alphabeticus.

- le. par. 2. pag. 251. nu. 21
Concionatores quo affectu audien-
 di sunt. par. 1. pag. 83. nu. 13
Concionatores quo spiritu loquuntur
 ibidem
Concionatores quo artificio in re-
 prehensione utantur. par. 1. pagin.
 141. n. 19
Concionator defunctos ad populū
 commendat. p. 2. p. 472. n. 30
Concionatores diuersa remedia se-
 cundum dispositionem audien-
 tium daturi sunt. par. 1. pagi. 191.
 nume. 22
Concionatoris gloria in quo confi-
 stat. p. 1. p. 487. nu. 2
Concionatores sunt tanquam vena-
 tores. p. 2. p. 47. n. 10
Concionatores cur taceant veritatē.
 p. 1. p. 832. n. 9
Concio ad quid audienda. p. 1. p. 611.
 nume. 18
Concio licet à multis audiatur, pauci
 tamen corriguntur. part. 2. pag. 66.
 nume. 4
Concio omni tempore audienda. p.
 2. p. 247. n. 17
Conciones qui libentius & frequen-
 tius audiunt. p. 1. p. 527. n. 11
Concio cur ab aliquibus non liben-
 ter audiatur. p. 1. p. 523. n. 12
Conciopiam affectionem requirit.
 par. 1. p. 536. n. 15
Concio non cauillanda est. part. 1. p.
 538. n. 20
Concio à quibus exercenda. part. 1. p.
 508. n. 20
Concordia commendatur. p. 1. pagi.
 341. nume. 16
Condelectatio cuius sit passio, part.
 2. pag. 488. n. 9
Confidendum est in Deo. part. 1. pa.
 768. n. 38
Confessio sit mūda & simplex. part.
 1. pa. 477. n. 30
Confitenti Deum non solum in hac
 vita sed etiam in altera præmium
 impartitur. par. 1. pag. 396. n. 15
Coniugum labores plurimi. p. 1. pag.
 32. n. 13
Coniuges sint concordēs. par. 1. pagi.
 342. n. 18
Coniuges ferè semper in bonitate
 vel malitia communicant. part. 1.
 pag. 348. n. 4
Coniuges qua de causa sæpè inter se
 discordent. par. 1. pa. 349. num. 8
Coniugata Fœminæ virtutes, part.
 2. pag. 404. nu. 32
Coniugum solatium. par. 1. pag. 451.
 nume. 12
Coniuges qualē vitam acturi sunt.
 p. 1. p. 451. nu. 13
Coniuges optimi & perfecti aliquos
 monachos & moniales possunt
 excellere. p. 1. pa. 452. n. 14
Coniuges boni, viduz meliores, vir-
 gines optimæ. p. 2. p. 362. nu. 6
Conscientia bona iustos consolatur.
 p. 1. p. 64. num. 16
Conscientia praua nullum non ti-
 met. ibidem
Conscientia cum remordet, Dei est
 vox. par. 1. p. 251. n. 30
Conscientia pura magnitudinem
 Dei ostendit. par. 1. pag. 457. nu. 2
Con-

Index Alphabeticus.

- Conscientia** mala semper timida, p.
 1. pag. 823. num. 15
Conscientiæ optimæ desiderium, p.
 2. pag. 282. num. 23
Conscientia iusti quid ei dicat, par.
 2. pag. 368. nume. 23
Consideratio vitæ æternæ vitijis resi-
 stit. par. 1. pagi. 207. num. 16
Consideratio peccati dolorem parit,
 par. 1. pag. 356. num. 28
Consideratio in omnibus necessaria
 par. 2. pag. 397. num. 10
Consideratio quæ primo mane faciē
 da. p. 2. p. 406. num. 2
Consilium bonum amplectendum,
 par. 1. pag. 416. nu. 9
Consilium optimum ad omnes mū-
 di machinas & dæmonis fallacias
 facilè deuincendas. part. 1. pagina.
 500. nume. 5
Consilijs Dei nemo potest resistere.
 par. 2. pag. 129. num. 3
Consilia secreto facienda sunt, part.
 2. pag. 400. nume. 18
Consilium in rebus dubijs à quo ca-
 piendum. par. 1. pag. 707. num. 4
Consilio etiam homines acutioris in-
 genij indigent. p. 2. pagi. 195. nu. 6
Consilium iuxta appetitum petunt
 multi. p. 2. pag. 336. nu. 11
Cōsiliarios optimos habere Dei est
 beneficium. part. 2. pag. 336. nu. 11
Consolatio propria ab omnibus ex-
 quiritur. par. 1. pag. 191. nu. 24
Consortium bonorum nō relinquē-
 dum. part. 1. pag. 414. num. 2
Consulendus est Deus. par. 1. pag. 98.
 nume. 1
Consulendi sunt viri probi. part. 1. p.
 99. num. 2. & pag. 614. nu. 27
Consulere etiam seruos nostros, si
 prudentes sunt, nō dedignemur,
 par. 1. pag. 99. nu. 3
Consulendi homines periti sunt, p.
 2. pag. 246. nume. 16
Consulendum quid, part. 2. pag. 336.
 nume. 12
Constantini magni Imp. in sacerdo-
 tes religio. par. 2. pag. 240. num. 29
Constantino Imp. quid concessum
 in concilio. par. 1. pag. 351. num. 14
Contemplatio ad Dei cognitionem
 & eius amorem maximè condu-
 cit. par. 1. pa. 104. num. 18
Contemplatio animam eleuat. part.
 1. pag. 440. nu. 13
Contemplatio potius eligit vitam
 pauperem quam locupletem. par.
 1. pag. 440. num. 13
Contemplatio Dei facilè contemnit
 omnia. par. 1. pag. 440. nume. 14
Contemplatio ne impediatur charita-
 tis officia. par. 1. pagi. 443. num. 21
Contemplatio potentias exteriores
 fortificat. p. 1. pa. 541. num. 29
Contemplatio quid homines doceat
 par. 2. pa. 236. nu. 18
Contemplatio mentem accendit. p.
 2. pag. 361. nume. 3
Contemplatio propter salutem pro-
 ximorum ad tempus relinquen-
 da. par. 1. pag. 461. num. 12
Contemplatio est paradysus in terra
 par. 1. pag. 439. nu. 10
Contemptus proprius vnde proue-
 niat. par. 1. pag. 370. nu. 4. & pagi.
 342.

Index Alphabetius.

342. nu. 18
Contentus nemo sua sorte, part. 2. p.
 96. num. 18
Contraria vni non possunt. part. 1.
 pag. 300. num. 26
Contritio quid. part. 1. pagin. 332. nu
 me. 21
Contritio super omnia peccata de-
bet cadere. par. 1. pag. 332. num. 21
Contritio quæ sufficiat ibidem.
Contritio quas habeat partes. part. 1.
 pag. 332. nu. 21
Contritio veri poenitentis, par. 1. pa.
 359. num. 5
Conuersatio nostra qualis sit, part. 1.
 pag. 101. num. 10
Conuersatio de quo habenda. part. 1.
 pag. 463. nu. 19
Conuersatio nostra sit in ædificatio-
nem proximi. par. 2. pag. 78. n. 20
Conuersatio honorum quâ tum pro
dest. par. 1. pag. 229. n. 20
Conuersari cum Deo dulcoris ple-
num. par. 1. pag. 599. n. 17
Conuersandum minime cum pecca-
toribus. par. 1. pag. 703. n. 30
Conuersis denovo minime detrahen-
dum. par. 1. pag. 554. n. 22
Conuersus denovo non ijs rebus, qui-
bis antea, delectetur. par. 1. pagin.
 700. n. 22
Conuersio peccatoris duo includit,
 par. 1. pag. 691. n. 29
Conuersio peccatoris est tanquam
dies solennis. p. 1. pag. 700. n. 21
Conuiuia splendida plurimas in Deum
offensiones sæpe pariunt. part. 1.
 pag. 130. n. 16
Conuiuium homines attrahit. part. 1.
 pag. 328. n. 7
Conuiuium quale futurum sit. part.
 1. pag. 471. n. 11
Conuiuia hodierna quibus fiunt. p.
 1. pag. 612. n. 21
Conuiuia in conuersione peccatoris
qua de causa fiebant. par. 1. pagin.
 701. num. 23
Cor durum tenax malorum. p. 1. pa.
 148. n. 12
Cor duplex. par. 1. pag. 156. n. 6
Cordis tactus cui attribuitur. p. 1. pa.
 149. nu. 14
Cor quando rectum. par. 1. pag. 276.
 num. 17
Cor humanum cui assimiletur. part.
 2. pag. 53. n. 29
Cor à Deo adiutus quid possit, p. 2.
 pag. 68. n. 12
Cor iusti velut fornax accensus, par.
 2. pag. 78. n. 20
Cor negotij expeditu liberi oratio
ni vacat. part. 1. pag. 598. n. 13
Cordis tranquillitas vnde proficisca-
tur. par. 1. pag. 846. n. 20
Cor in qua parte sit, & cui potius fa-
ueat. par. 2. pag. 178. n. 9
Corpus Christi & sanguis verè &
realiter non figuratiue insunt Eu-
charistiæ, par. 1. pag. 283. n. 9
Corpus castigandum. par. 1. pag. 535.
 num. 11 & par. 2. pag. 27. n. 14. &
 pag. 75. n. 11. & par. 1. p. 786. nu. 10
Corpus quomodo dolandum. part. 1.
 pag. 576. n. 10
Corpus quam propensionem habet
ad animam. par. 1. pag. 581. nu. 27.
 Cor-

Index Alphabeticus.

- Corpus nostrum quàm debile sit. p.**
 1. pag. 643. n. 15
Corpus beneficijs rebellior effici-
tur. par. 2. pag. 124. n. 14
Corpus quo glorificationem conse-
quetur. p. 2. pag. 355. n. 19
Correctio recipienda. par. 1. pa. 416.
 n. 9. & pag. 750. n. 17
Correctionem minime oderis. part.
 1. pag. 155. nu. 3
Crates Thebanus diuitiarum contè
ptor. par. 2. pag. 320. n. 22
Creare quid. par. 1. pag. 225. n. 21
Creator vnus est. part. 1. pagin. 242.
 nume. 6
Creaturæ insensibiles suis perfectio
nibus ad Dei laudes inuitant. par.
 1. pag. 181. n. 11
Creatura quadruplex est. part. 1. pa.
 242. num. 5
Creaturæ ad vnum creatæ sunt. par.
 1. pag. 243. n. 7
Creaturæ omnes ad quod tendunt.
 ibidem.
Creatora sensibilis quare non potest
viuere sine cibo. part. 1. pagin. 296.
 nume. 14
Creaturæ in cognitionem Dei nos
ducunt. par. 1. pag. 420. nu. 19. &
 pag. 706. n. 14
Creaturarum ordo triplex. par. 1. pa.
 455. n. 25
Creatura quæ magis egeat. par. 1. pa.
 543. n. 36
Creaturarum separatio hominem
in creatoris cognitionem inducit.
 par. 2. pag. 48. n. 13
Creaturæ quædam sunt aliarum cau-
 sæ. par. 2. pag. 55. n. 1
Creaturæ in quibus Deo sint simi-
les. par. 2. pag. 56. n. 2
Creaturæ omnes æquali potentia à
Deo creatæ sunt. par. 2. pag. 65. n. 1
Crede Deo, & credere Deum, & cre-
dere in Deum non idem ponunt. p.
 1. p. 98. n. 28. & pag. 200. n. 24
Crede tripliciter contingit. part. 1.
 pag. 245. n. 13
Cruce à Christi corpore virtutem ha-
bet. par. 1. pag. 105. n. 22
Cruce thronus fuit Christi. part. 1. pa.
 106. n. 25
Cruce qua adoratione veneranda. p.
 1. pag. 107. n. 27
Cruce Christi cur dicatur exaltatio.
 par. 1. pag. 112. n. 15
Cruce in hoc mundo duplex: part. 1.
 pag. 122. n. 20
Cruce etiam gentibus fuit veneratio-
nis signum. par. 1. pag. 672. n. 3
Cruce ob quid veneranda. par. 1. pa.
 674. n. 7
Cruce super Adami sepulchrum fuit
collocata. p. 1. pa. 675. n. 11
Cruce quam gloriam Christo attu-
lit. par. 1. pag. 668. n. 21
Cruce Christi ad quid nobis in ser-
uiat. par. 1. pa. 679. n. 24
Cruce ad abnegationem propriam
multum conducit. par. 2. pag. 106.
 num. 20
Cruce baculo aquas huius mundi
pertransibimus. part. 2. pag. 109.
 nume. 30
Cruce quæ sit sequenda. par. 2. pag.
 106. nu. 22.
 Cruce

Index Alphabeticus.

Cruce diuinam potentiam ostendit.
par. 2. pag. 145. num. 24
Cruce quæ tollenda. part. 2. pag. 94.
num. 13. & pag. 96. num. 18
Cultus diuinus in quo consistat. par.
2. pag. 12. num. 14
Cupiditas omnia ambit, par. 1. pag.
567. num. 25
Cupiditas malorum inuentrix. part.
1. pag. 683. nu. 5. & pag. 813. nu. 18
Cupiditas initium mali. par. 1. pagin.
812. num. 16
Cupiditas vitium perniciosissimum
par. 2. pag. 320. num. 13
Cupiditas obstaculum ad gloriam.
par. 2. pag. 328. num. 14
Cura proximorum ita aliquibus in-
cumbit, vt sui ipsorum nullam ha-
beant. par. 1. pag. 534. num. 9
Cura æqualis de omnibus est Deo. p.
2. pag. 605. num. 2
Curæ exercitationes spirituales im-
pediunt, par. 2. pag. 297. nu. 7
Curiositas principium perditionis
mundi, part. 1. pag. 708. nu. 8
Cypriani martyris constantia. part. 2.
pag. 89. nu. 28
Cyprianus martyr quo præmio car-
nificem affici iussit, par. 2. pag. 90.
num. 29

D.

Damnatorum poenitentia qua-
lis, par. 2. pag. 457. nu. 18
Damna quis Reipublicæ inferat, par.
1. pag. 387. nu. 24
Damnaris nihil prodest, part. 1. pag.

422. num. 27
Damnati quod habeant desiderium.
par. 1. pag. 459. num. 7
Damnantur plures quam saluantur,
par. 2. pag. 85. num. 16
Damnationis causa, part. 2. pag. 356.
num. 24
Dauid cur in genealogia Christi san-
ctis patriarchis anteponitur, part.
1. pag. 651. num. 5
Debitum reddendum est. par. 1. pag.
456. num. 27
Decimæ ex optimis terræ frugibus
soluendæ, par. 1. pag. 199. num. 22
Dei fortunæ qui immolant, part. 1.
pag. 688. num. 18
Defectus proximorum facile viden-
mus, par. 1. pag. 404. nu. 4
Defuncti bonitas in quo apparet, p.
2. pag. 482. nu. 24
Delectatio quid. part. 1. pagina. 206.
num. 11
Delectatio conseruat operantem in
opere. par. 1. pag. 428. num. 13
Delphicis in aqua velocitas. part. 2.
pag. 271. num. 23
Democritus cur sibi oculos eruit. p.
2. pag. 436. num. 18
Demosthenis commendatio. part. 2.
pag. 274. num. 32
Denominatio à quo sumatur. par. 2.
pag. 418. num. 10
Dentes igni resistunt. par. 2. pag. 162.
num. 15
Desiderium veræ sanctitatis & iusti-
tiæ quid sit. par. 1. pag. 494. nu. 24
Desiderium habeamus vidēdi Deū.
par. 1. pag. 562. nu. 9
Deside-

Index Alphabeticus.

Desiderium ad virtutem dilatare de-
bemus. p. 2. p. 182. nu. 23
Desideria quæ in animis nostris oportet
exardere, part. 2. pagin. 303.
num. 25
Desiderium vehemens laudatissimū,
par. 2. pag. 435. num. 13
Desiderijs optimis reuelatis non deerit,
qui obstat, part. 2. pag. 400.
num. 20
Desiderium Dei principium ad in-
ueniendam gratiam, par. 2. p. 442.
num. 4
Desperet de diuina misericordia nul-
lus. par. 1. pag. 355. num. 27
Detractio alicuius nulli sub amici-
tiæ prætextu denuntianda, par. 1.
pag. 405. num. 7
Detractio graue malum, par. 1. pag.
507. num. 1
Detractio bonitatem perficit, part. 1.
pag. 510. num. 9
Deus non tam conqueritur de pecca-
tore eò quòd ab eo defecit, quam
quòd ad eum redire nolit, part. 1.
pag. 8. num. 23
Deus se incarnaturum olim patribus
non solum promisit sed etiam iu-
rauit, p. 1. pag. 30. nu. 5
Deus quare sine virginis cōsensu no-
luit incarnari, ibidem. num. 7
Deus id opus acceptat, quod sponte
fit, p. 1. pa. 31. num. 8
Deus inopinatè succurrit iustis. part.
1. pag. 66. nu. 22
Deus ab homine non plus exigit quā
habet, p. 2. pag. 428. num. 14
Deus iustorum mortis affuturū pro-

mittit. p. 1. pa. 74. num. 16
Deus nos præuenit licet non roga-
tus à nobis. p. 1. pag. 101. nu. 8
Deus erga peccatores quæ vratur cle-
mentia, p. 1. p. 145. n. 3
Deus quos prædicatores elegit suffi-
cientiam illis tribuit. p. 1. pag. 151.
num. 21
Deus in assumptione humanæ natu-
ræ se humiliavit. part. 1. pag. 163.
num. 26
Deus aliter se habet erga populum
Christianum quā erga populum
Hebræum, p. 1. p. 172. num. 24
Deus non præcipit nobis difficillis-
sima. p. 1. p. 174. nu. 4
Deus ab æterno dilexit electos, par.
1. p. 180. num. 22
Deus quidquid nobis impertitur,
amore donat, p. 1. pag. 197. num. 15
Deus eodem amore prospera & ad-
uersa immittit. ibidem.
Deus cum hominibus conuersari de-
lectatur, p. 1. pag. 206. num. 11
Deus esse trinus non nisi lumine su-
pernaturali cognoscitur, p. 1. pag.
244. num. 10
Deus in qua creaturarum magis elu-
cet, ibidem num. 11
Deus quod sit vnus lumine naturali
cognoscitur. par. 1. pag. 245. num.
14. & pag. 262. num. 4. & pag. 419.
num. 18
Deus vratur potentibus & tyrannis
ad nos puniendos, p. 1. p. 255. n. 12
Deus quod sit vnus rationibus com-
probatur, p. 1. pa. 263. n. 5
Deus maior est omni laude, p. 1. pag.
Sanct. ij. pars. num. 266.

Index Alphabeticus.

266. nume. 14
 Deus diuersimode in hac vita ac in
 alia se reuelat par. 1. p. 268. n. 22
 Deus quod excellentius beneficiū
 fecit Hebræis p. 1. pa. 275. num. 14
 Deus non est subiectum accidentiū,
 par. 1. p. 277. n. 21
 Deus creaturas gubernat secundum
 earum naturas par. 1. pa. 281. n. 2
 Deus cū sit inuisibilis, quare in spe-
 cie visibili voluit adorari. ibidem
 Deus licet in specie rei visibilis ado-
 retur, non tamen res visibilis ado-
 ratur. ibid. n. 3
 Deus tam in veteri quam in nouo te-
 stamento in specie rei visibilis ado-
 ratur. ibidem
 Deus cui nunquam deest. part. 1. pa.
 285. n. 14
 Deus non est contentus res difficiles
 simplici verbo affirmare par. 1. p.
 304. num. 4
 Deus solus habet res in alias transmu-
 tandi potentiam. p. 1. p. 317. n. 10
 Deus quam magna erga mundum
 misericordia vtitur. par. 1. pa. 337.
 num. 3
 Deus ut quid deficiente agno hœdū
 immolari iussit par. 1. p. 341. n. 11
 Deus superbos conterit par. 1. pagin.
 354. n. 23
 Deus tanquam filios iustos punit, p.
 1. p. 354. n. 29
 Deus est vltor criminum ibidem.
 Deus facile peccatis indulget. part. 1.
 p. 355. n. 27
 Deus ex malis poenæ bonum elicit.
 p. 1. p. 359. num. 4
- Deus quoad maiorem dignitatē ali-
 quem designat, tātō potiora ei do-
 na communicat. p. 1. pag. 363. n. 17
 Deus cui peccatori non parcit. part. 1.
 pag. 371. n. 7
 Deus cur tanti estimat, ne de illo per-
 uerse loquatur par. 1. p. 380. n. 4
 Deus quare à bonis laudari vult par.
 1. p. 381. nu. 5
 Deus quantam dignitatem iustis tri-
 buat p. 1. p. 405. n. 10
 Deus in quibus rebus iustos probat
 par. 1. pa. 411. n. 26
 Deus quid postulet ab anima pecca-
 trice par. 1. p. 418. n. 15
 Deus cui munus committit, etiam
 aptitudinem impertit. par. 1. pag.
 421. n. 23
 Deus est sidus nostrum part. 1. pagi.
 428. n. 13
 Deus ante incarnationem terribilis,
 par. 1. pag. 433. n. 30
 Deus quibus modis in hac vita cog-
 noscatur par. 1. p. 439. n. 11
 Deus triplicem creaturarum ordinē
 creauit. par. 1. p. 455. n. 24
 Deus in initio conuersionis consolā-
 tiones infundit p. 1. p. 465. n. 24
 Deus illi se dat, qui ei seipsum dat, &
 ei resistit, qui illi p. 1. p. 466. n. 29
 Deus prædestinatos cur peccare sinat
 p. 1. p. 468. n. 2. & p. 2. pa. 449. n. 25
 Deus & misericors est & iustus pa. 1.
 pag. 470. n. 8
 Deus multis modis nostrā salutem
 curat par. 1. pag. 479. n. 3
 Deus sua potentia nos præuenit, ne
 in plura peccata incidamus. part.
 1. pag.

Index Alphabeticus.

- pag. 484. num. 18
 Deus labores pro voluntate imper-
 tit. p. 1. p. 496. n. 29
 Deus iustorum partes agit. p. 1. p. 510.
 nume. 10
 Deus cur sæpe eligit debiles. p. 1. pa.
 524. num. 15
 Deus nihil nos habere voluit nisi per
 Mariam p. 1. p. 530. n. 34
 Deus ante aduentum videbatur in-
 accessibilis. p. 1. p. 533. n. 5
 Deus magis pronus est ad præmian-
 dum quam ad puniendū. p. 1. pa.
 545. n. 47. & p. 549. n. 18
 Deus possibilia præcipit part. 2. pa. 2.
 nume. 4
 Deus ad ea, quæ præcipit, auxilium
 præstat. p. 2. p. 4. n. 11
 Deus mille modos quæsiuit, ut in
 vnione conseruaremur. p. 2. pa. 11.
 nume. 2
 Deus cur vnum tantum hominem
 creauit. p. 2. p. 11. n. 2
 Deus tam prædestinatos quam præ-
 scitos nouit ab æterno par. 2. pa. 12
 nume. 5
 Deus hominem iam creatū cur non
 laudauit, sicut & cetera. p. 1. p. 575.
 nume. 9
 Deus qualem se habet erga guberna-
 tionem Ecclesiæ militantis. p. 1. p.
 590. nu. 18
 Deus nō omnia opera per se solum
 facit. p. 1. p. 590. n. 18
 Deus non est acceptor personarum,
 sed temporum considerator. p. 2.
 p. 40. n. 23
 Deus non tam dona quam corda re-
 spicit. p. 1. p. 613. n. 24
 Deus disparia nomina in nouo ac in
 veteri testamento sumpsit. p. 1. pa.
 621. nu. 15
 Deus quid in bonis & malis opere-
 tur. p. 1. p. 640. n. 7
 Deus seruos suos honorat. part. 2. pa.
 475. nu. 4
 Deus nullum affligit supra vires. pa.
 1. pag. 607. n. 6
 Deus semper ob oculos habendus. p.
 2. p. 49. n. 16
 Deus eodem modo se habet in Eccle-
 siæ regimine, quo in mundi guber-
 natione. p. 2. p. 56. n. 2
 Deus non plus laborauit in creatio-
 ne formicæ quam in creatione cor-
 lorum. p. 2. p. 65. n. 1
 Deus quid à nobis exposcat. p. 2. pa.
 77. num. 15
 Deus disponit omnia suauiter. pa. 2.
 pag. 87. num. 21
 Deus postquam humanitatem as-
 sumpsit, quam mitis mansit. pa. 1.
 pag. 659. nu. 27
 Deus qua in conuersione peccatoris
 arte vtitur. p. 1. p. 689. n. 21
 Deus ex peccatoribus prædicatores
 & iustissimos viros efficit. p. 1. pa.
 695. nume. 6
 Deus si parer, etiam seuerus. part. 1. p.
 789. nume. 19
 Deus non solum iustos ad gloriam,
 sed ad media, quibus comparetur,
 prædestinauit. p. 1. p. 784. nu. 4
 Deus quam vnionem causat in bea-
 tis. p. 2. p. 100. nu. 4
 Deus per quem iurare consuevit. p.
 num 2 2. pa.

Index Alphabeticus.

2. pag. 112. n. 3
Deus cur primis parētibus omnium rerum dominium concessit, & in euangelio relinquendum consulit, p. 1. p. 835. n. 18
Deus quare iustos sæpe puniat & nō peccatores, p. 2. p. 144. n. 20
Deus qualē nobis se repræsentat, p. 2. p. 185. n. 5. & p. 310. n. 18
Deus in bonos misericors, in malos vero seuerus, p. 2. p. 203. n. 1
Deus continet infinitē in se omnes creaturarum perfectiones, p. 2. p. 277. nu. 9
Deus iustos laudat, part. 2. pagin. 308 num. 12
Deus solus per essentiam bonus, p. 2. pag. 308. n. 13
Deus non patitur simul cum eo vitia coli, p. 2. p. 326. nu. 9
Deus ad obsequium suum, quo solēat homines excitare, par. 2. pag. 341. n. 1
Deus quot muneribus propter se omnia relinquentes afficiat, p. 2. pag. 347. n. 19
Deus erga homines duobus vitur extremis, p. 2. p. 374. n. 8
Deus diligentissimē exquirendus, p. 2. p. 394. nume. 2. & pagin. 405. nume. 1
Deus duo nomina habuit celeberrima apud Hebræos, p. 2. pag. 395. nume. 3
Deus quam dulcedinem eis seruentibus tribuat, par. 2. pag. 411. numer. 18
Deus peccatores vocat, p. 2. p. 446. numer. 16
Deus simul nobiscum operari vult, par. 2. pag. 411. n. 19
Deus quo magis simulat, eo grauius puniet, par. 1. p. 810. n. 9
Diabolus vitur foeminis tanquam instrumento ad homines decipiēdos, p. 1. p. 50. n. 5
Diabolus hora mortis hominibus infidiatur, p. 1. pag. 74. n. 17. & pag. 562. num. 9
Diabolus quomodo euertere fidem nititur, p. 1. p. 81. n. 5
Diabolus vilissimis rebus peccatores decipit, par. 1. pag. 114. n. 19
Diabolus qua sagacitate in homines vitur, par. 1. p. 136. n. 5
Diabolus non potest intrare nec animam tangere, part. 1. pag. 216. nume. 14
Diabolus quo illudit bona opera, p. 1. pag. 259. n. 22
Diabolus quem perhorrescit, part. 1. pag. 288. nu. 24
Diaboli astutia, par. 1. p. 406. nu. 11
Diabolus sine Dei voluntate nemi ni nocet, p. 1. p. 444. nu. 26
Diabolus quare dicitur Spiritus Domini malus, ibidem
Diabolus quid intendat, part. 1. pag. 470. num. 8
Diabolus quam in peccatoribus dispositionem inueniat, part. 1. pag. 473. num. 16
Diabolus nondum habet pœnam completam, part. 1. pagin. 545. numer. 40
Diabolus patientiam nobis conatur adi-

Index Alphabeticus.

- adimere, par. 2. pag. 6. nu. 18
Diabolus cur ab oratione nos diuertere nititur, par. 1. pag. 588. nu. 13
Diabolus quasi fune vinctos trahit peccatores, par. 1. pag. 612. nu. 19
Diabolus quem habeat cibum, part. 1. pag. 629. num. 12
Diabolus nulli hominum posse nocere potest, p. 1. p. 607. nu. 1
Diabolus quo ordine nos aggreditur, par. 2. p. 487. num. 8
Diaboli arrogantia ibidem.
Diabolus quod per se facere nequit, per homines malos facit, par. 2. p. 52. nume. 27
Diabolus quam facile decipiat homines, par. 2. pag. 77. nu. 15
Diabolus bonis inuidet, part. 2. pag. 85. num. 16
Diabolus quos prius intendat euertere, par. 2. pag. 248. nu. 20
Diaboli cum malis simulatio, part. 2. pag. 325. num. 7
Diaboli ingenium, part. 2. pagin. 339. nume. 19
Diabolus vbique torquetur, par. 2. p. 441. num. 3
Die eodē, quo peccauit Adā, incarnatus est Christus, p. 1. p. 40. num. 5
Dies mortis per antonomasiam dicitur dies tribulationis, par. 2. pagin. 302. nume. 22
Dies mortis & iudicij quare ignoratur, par. 2. pag. 296. num. 4
Dies Domini certissimus & incertus, par. 2. pag. 354. nu. 18
Dies rationis est tam certus ac si iam fuerit transactus, part. 2. pag. 209. nume. 19
Dignitates & honores huius sæculi quanta cum anxietate exquiruntur, par. 1. pag. 232. num. 2
Dignitates appetere stultissimi est hominis, par. 1. pag. 747. num. 7
Dignitate quis sit dignus, par. 1. pag. 595. nume. 29
Diudicare quid, part. 1. pag. 335. numer. 29
Dilectio est legis plenitudo, par. 1. p. 179. nume. 18
Dilectio ab amore Dei ad amorem creaturarum descendit, par. 1. pag. 213. num. 5
Dilectio cognitionem rei denotat, par. 1. pag. 442. nume. 19
Dilectio ad inuicē pacem conseruat & labores leuat, par. 2. p. 1. num. 3
Dilectionis præceptum omnia continet, par. 2. pag. 7. num. 21
Dilectionis præceptū cur Christus vocat suum, ibidem.
Dilectio amicorum & inimicorum vtra earum sit magis meritoria, p. 2. pag. 16. nume. 17
Diligere actum voluntatis significat, par. 2. pag. 2. nu. 4
Diligentia ad malum commutanda est in bonum, part. 2. p. 421. nu. 18
Diluij causa, par. 2. p. 365. num. 14
Diogenes Cynicus philosophus quid in foro querebat, part. 2. pag. 416. num. 5
Diogenes cur vas quoddam confregit, par. 2. pag. 320. num. 22
S. Dionysij de virgine Maria sententia, par. 1. pag. 45. num. 20
Sanct. ij. pars. num 3 **Discri-**

Index Alphabeticus.

- Discrimen bonorum & malorum,** p. 1. p. 54. n. 16. & p. 2. p. 435. n. 6. & p. 1. p. 286. nu. 30. & par. 2. pa. 205. num. 1. & pag. 257. nume. 15
- Discrimen inter filios Dei & diaboli.** pa. 1. pagi. 154. num. 30
- Discrimē inter cultores legis & Euāgelij** par. 1. pag. 836. nu. 20
- Discrimen præceptorum & consiliorum,** par. 2. pag. 329. nu. 15
- Discrimen inter ferre & tollere,** par. 2. pag. 96. nume. 17
- Discrimen inter seruire Deo & mundo.** par. 2. pag. 414. nu. 27
- Discrimen inter thesaurū cælestem & terrenum,** par. 2. pagi. 423. nu. 1
- Discordia Deo est odibilis,** par. 1. pa. 341. num. 16
- Discordia fons & origo malorum.** p. 1. pa. 342. nume. 17
- Discordes se inuicem dilacerant.** p. 1. pa. 342. num. 18
- Dispositio etiam minima animæ excitat Deum,** ut illi faueat, par. 1. p. 73. num. 9
- Diuitiæ ex vltis acquisitæ non pijs legatis sed proprijs Dominis relinquendæ,** pa. 1. pag. 62. nume. 10
- Diuitiæ cum avaritia non sunt congregandæ,** par. 1. pag. 687. num. 15
- Diuitiæ quando relinquendæ,** par. 1. pag. 698. nu. 14
- Diuitiæ perfectioni sunt impedimēto,** par. 2. pag. 315. num. 8. & pagin. 342. nume. 3. & pag. 343. nume. 6. & pag. 346. num. 16
- Diuitias multi etiam ethnici reliquerunt,** par. 2. pag. 319. n. 21
- Diuitias amare est angustia animi,** par. 2. pa. 320. nu. 22
- Diuitiarum abundantia superbos efficit,** par. 2. pa. 320. nu. 24
- Diuitiæ non curandæ.** par. 2. pa. 420. nume. 17
- Diuites auari sanguinem pauperum sugunt,** par. 1. pa. 14. nu. 11
- Diuites quando magis ad misericordiam excitantur,** par. 1. pagin. 438. num. 8
- Diuites difficilè disponuntur ad Dei honori consulendum,** par. 1. pagi. 512. num. 17
- Diuites in quo bona sua consumpturi sunt,** par. 1. pa. 612. nu. 21
- Diuites & potentes erga quos se liberales ostendunt,** p. 1. pa. 613. nu. 22
- Diuites difficilè Deo seruiunt,** par. 1. pag. 653. num. 10
- Diuites occasiones irrumpant ibidem.**
- Diuites in hac vita cuius indigeant,** par. 1. pa. 645. nume. 21
- Diuitum fames,** par. 1. pagin. 645. nume. 22
- Diuites cui sint similes,** par. 1. pagi. 693. nu. 14
- Diuites aliqui ex diuitijs fructum desiderant, alij verò vmbra.** par. 1. pag. 848. nu. 26
- Diuites rerum suarum non domini sed oekonomi sunt,** p. 2. pagin. 198. num. 16
- Diuites difficulter saluantur.** par. 2. pag. 315. nu. 8
- Diuitibus quid exhortandum,** par. 2. pag. 327. num. 11

Diues

Index Alphabeticus.

- Diues amico pauperi si nō subuenit, nugator est,** par. 2. pag. 29. num. 29
- Diues in quo mereri possit.** par. 1. pa. 685. nu. 11
- Diuiti avaro difficilis est aditus in cælum.** part. 1. pag. 699. nu. 16
- Diues non sibi soli diuitias habet,** p. 1. pag. 769. num. 39
- Diues & auarus leones,** p. 1. pag. 684. num. 6
- Diues studiosus quid efficiat,** par. 1. pag. 813. num. 20
- Diues sit humilis,** par. 2. pagin. 444. num. 10
- Docti viri cur aliquando sunt curiosi & mali,** par. 1. pagi. 797. nu. 8
- Doctores Ecclesiæ quare dicantur lux,** par. 2. pag. 249. nu. 23
- Doctrina Christi amplectenda,** part. 1. pag. 112. num. 19
- Doctrinā bonam amplecti & sequi donum Dei est,** par. 1. pa. 586. nu. 6
- Dolium Danaidum quid,** par. 2. pagi. 407. nume. 5
- Dolor Christi excessiuus,** par. 2. pagi. 113. num. 11
- S. Dominicus ter catena ferrea se flagellabat,** par. 2. pagi. 250. num. 27
- Domini cur seruos non reprehendūt.** par. 1. pag. 130. num. 18
- Domini aliquid oblatum male aut viciacquisitum à seruis non accipiant,** par. 1. p. 250. nu. 28
- Domini temporales ne excoerent subditos.** par. 1. pag. 34. nu. 12
- Domini seruis sint loco parentum,** par. 1. pag. 777. num. 35
- Dominatio quæ conueniat omni Christiano.** p. 1. pa. 777. nu. 34
- Donum Spiritus sancti,** par. 2. p. 136. nume. 22
- Donis diuinis & à diabolo fictis quid insit.** par. 1. pag. 761. nume. 17
- Dona Dei quare appellentur habitus,** par. 1. p. 216. nume. 15
- Dona Dei ad quos perueniant,** par. 1. pag. 455. num. 23

E.

- Ebrietas hebetat intellectum.** par. 2. pag. 289. num. 14
- Ebrietas nociua nimis,** par. 2. pa. 349. nume. 3
- Ebrietas multorum vitiorum origo.** par. 1. pa. 472. num. 13
- Ecce, diligentiam denotat,** par. 2. p. 445. num. 165
- Ecclesiam qui frequentent,** par. 1. p. 523. num. 13
- Ecclesia ex diuersis nationibus congregata quam pacem conseruet,** par. 2. pag. 68. nume. 9
- Ecclesia præsens cum militans dicatur, quos exercitus habitura est.** p. 1. pag. 766. num. 31
- Ecclesia muri qui fiat.** par. 1. pa. 803. nume. 26
- Ecclesia præsens cur militans appelletur.** p. 1. p. 843. nu. 10
- Ecclesia cui assimiletur,** par. 2. pag. 200. num. 21
- Ecclesia licet ab hæreticis impetatur, non tamen aboleri poterit,** p. 2. pag. 263. num. 33
- Ecclesia militans est Ecclesiæ cælestis**

mm 4

ris

Index Alphabeticus.

- His imago, part. 2. pag. 361. num. 1
 Ecclesia cur regnum caelorum vocatur, par. 2. pag. 408. num. 19
 Ecclesiasticae res sint maximae venerationi, par. 1. pa. 352. nu. 16
 Ecclesiastici sint Ecclesiarum veri operarij, par. 2. pag. 79. nu. 21
 Ecclesiastici viri sint cor Ecclesiae, p. 2, pag. 248. num. 20
 Aedificium spirituale quod habeat fundamentum, par. 1. pag. 849. nu. 30. & pag. 251. num. 32
 Effectus animae Deum habentis, p. 2 pag. 450. nu. 28
 Effigies Diui Francisci piam in Deum ingerit affectionem, par. 1. pa. 779. nu. 30. & pag. 795. nu. 35
 Aegyptij quae lingua utebantur, part. 1. pag. 304. nu. 6
 Agritudines spirituales difficile curantur, par. 1. pag. 129. nu. 13
 Aegrotus morti proximus vulgo qui dicatur, par. 1. pag. 126. nu. 4
 Beatus Aegidius quid de luxuria evitanda rogatus respondit, par. 2. pa. 366. num. 16
 Electio praecipue ad aliquem promovendum ad animarum regimen quomodo facienda, part. 1. pagin. 3. num. 8
 Electio ad quem pertineat, & quem finem expectet, par. 1. pag. 4. nu. 9
 Eligendus quis, par. 2. pa. 208. nu. 16
 Electio quam regulam sequi debet, par. 1. pag. 59. nu. 23
 Electio & vocatio Dei gratuita est. par. 1. pag. 470. nu. 15
 Electio Dei homines idoneos facit. par. 1. pag. 596. num. 6
 Electio ad quamvis dignitatem oratione facienda est, part. 1. pag. 596. num. 8. & pag. 599. nu. 17. & pa. 2 pag. 208. nume. 18
 Electio fiat sine ordinata affectione par. 1. pag. 597. num. 10. & pagin. 600. nume. 19
 Electiones ad dignitates & munera quem delectum habebunt, part. 2 pag. 207. num. 13
 Electio inepta Reipublicae & communitati plurima damna infert, p. 2. pag. 208. num. 17
 Eligi debent ad munera sapientiores & aptiores part. 2. pag. 244. nu. 8. & pag. 270. num. 19
 Electores quem in dignitatem promovere debeant, part. 1. pag. 595. nume. 3
 Eleemosyna elargienda, part. 1. pag. 34. num. 13
 Eleemosyna ex optimis facienda, p. 1. pag. 199. num. 21
 Eleemosyna proprijs manibus elargienda, part. 1. pag. 548. nu. 5
 Eleemosyna pro eam elargiente orat. par. 1. pag. 549
 Eleemosyna quare facienda. part. 2. pag. 77. num. 17
 Eleemosyna quid operetur, par. 2. p. 172. nume. 19
 Eleemosyna quare iustitia dicatur, par. 2. pag. 217. nu. 15
 Eleemosyna cum affectione eroganda, par. 2. pag. 227. num. 15
 Eleemosyna optis heroicum, part. 2, pag. 317. nume. 15
 Elec-

Index Alphabeticus.

294. nume. 29
 Ethnici in virtute etiam voluptate reperiebant, par. 1. pag. 823. nu. 14
 Ethnici Christianos aliquos virtutibus moralibus excelluerunt, part. 2. pag. 312. num. 23
 Eva cur non ex osserecto sed ex costata curua creata, part. 1. pagin. 226. nume. 2
 Eva cur appellatur virago, par. 1. pa. 845. num. 17
 Evangelistae cur in enarrandis ignominijs Christi longiori sermone vsi sunt, quam in eius honoribus & gloria, par. 1. pag. 133. nu. 26
 Evangelium, quia lex amoris, suave par. 1. pag. 169. nu. 17. & pag. 276. nume. 16
 Evangelium erit testis terribilis contra malos, par. 1. pag. 276. nu. 16
 Evangelium non servatur credendo solum sed operando, part. 1. pag. 383. nume. 13
 Evangelium cur pax nuncupetur, p. 1. pag. 638. num. 1
 Evangelium Dei quibus testimonijs comprobatur, part. 2. pag. 66. nu. 4
 Evangelij contemptores quod supplicium maneat, part. 2. pag. 557. nume. 21
 Evangelium quam hilari animo accipiendum, par. 1. pag. 808. nu. 4
 Evangelium a quibus promulgatum, par. 1. pag. 809. num. 7
 Evangelium quid significat, part. 1. pag. 819. num. 4
 Evangelium saepius repeti non taceat nos, par. 2. pag. 242. nu. 2
 mm 5 Euan-
 Eleemosyna est tanquam firmamentum, par. 2. pag. 357. nu. 26
 Eleemosyna homines diuites facit. par. 2. pag. 377. nu. 19
 Eleemosyna quid, vt sit qualificata. par. 2. pag. 449. nu. 26
 Eleemosyna ex proprijs non alienis facienda, ibidem. num. 27
 Elenae pulchritudo Troianis bellorum causa, p. 2. p. 280. nu. 18
 Elephas quare per aquam transire formidet, par. 1. pag. 523. nume. 11
 Elisabeth cur dicitur cognata virginis Mariae, par. 1. pag. 448. num. 2
 Elisabeth ordinis Sancti Francisci laudes, par. 2. pag. 412. nu. 22
 Enos etymologia, part. 1. pag. 829. nume. 32
 Episcopatus ob quid desiderandus, par. 1. pag. 492. nu. 18
 Episcopus non flectat genu coram principe, par. 2. pag. 239. n. 27
 Esau damnatus fuit, part. 1. pag. 623. nume. 20
 Error quorundam hominum, part. 1. pag. 217. nume. 17
 Estimatio propriae virtutis fugienda, par. 1. pag. 335. num. 28
 Esdras titulos psalmis addidit, par. 1. pag. 787. num. 13
 Essentia diuina Deum, Angelos, & homines beatificat, par. 2. pag. 211. nume. 26
 Esse Dei quod vocetur. part. 1. pag. 353. num. 20
 Et, in scriptura aliquando sumitur, pro quia, par. 1. pag. 414. nu. 3
 Aetas hominis triplex, part. 2. pagin.

Index Alphabeticus.

- Eu**angelium multi audiunt, sed non omnes obseruant. part. 2. pag. 66. nume. 4
- Eu**angelium crux est. part. 2. pagin. 94. nume. 13
- Eucharistia** sacramentum quando institutum est. part. 1. pagin. 282. numer. 5
- Eucharistia** si non esset aliud quam panis, qui indigne sumeret, non peccaret mortaliter. par. 1. pa. 284. nume. 10
- Eucharistiam** dignè qui accipit, duplici de causa gratiam recipit, par. 1. pag. 284. num. 12
- Eucharistia** ex vi verborum quid cõ tineat. par. 1. p. 287. n. 20
- Eucharistia** reddit homines fortiores. par. 1. pag. 288. nu. 23. & pag. 289. num. 26
- Eucharistia** Christi mortem in memoriam reuocat. ibidem. n. 24. & pag. 299. num. 23
- Eucharistia** qualiter sumenda. part. 1. pag. 290. num. 9
- Eucharistia** non mutatur tanquã cibibus materialis in accipientẽ. par. 1. pag. 293. nume. 4. & pagin. 299. nume. 24
- Eucharistia** quoddam est memoriale debiti nostri in Deum. par. 1. p. 295. nume. 10
- Eucharistia** quare cibus & panis nẽminetur, par. 1. pag. 299. n. 13
- Eucharistia** est cibus animæ, part. 1. pag. 296. nu. 15
- Eucharistia** præcipuus effectus, par. 1. pag. 287. num. 16
- Eucharistia** quam efficiat in anima pulchritudinem. ibidem. num. 17
- Eucharistia** animas reddit puras. par. 1. pag. 298. nu. 19
- Eucharistia** quam similitudinem requirat, par. 1. pag. 299. nu. 5
- Eucharistia** duas continet benedictiones, par. 1. pag. 306. nu. 10
- Eucharistia** præstat in gratia perseverantiam. ibidem. nu. 12
- Eucharistia** tam viuorum quam defunctorum est sacrificium, part. 1. pag. 307. num. 14
- Eucharistia** summa veneratione digna. part. 1. pag. 302. num. 31. & pag. 312. num. 30
- Eucharistia** duo habet munera, part. 1. pag. 307. nu. 14
- Eucharistia** veneratio argumento suadetur, par. 1. pag. 311. nu. 25
- Eucharistia** quam exigit præparatio nem, p. 1. pag. 312. nu. 30. & pagin. 334. nu. 25. & pag. 335. nu. 29
- Eucharistia** quando instituta, part. 1. pag. 313. num. 2
- Eucharistia** requirit intellectum subiectum, part. 1. pagina. 315. nume. 4
- Eucharistia** mysterium non curiosè inquirendum ibidem nu. 5
- Eucharistia** quare nocte instituta. p. 1. pag. 317. nu. 12
- Eucharistia** vsque ad quod tempus sine hæreticorum contradictione fuit. par. 1. pag. 318. nu. 15
- Eucharistiam** qui frequentent, part. 1. p. 323. nu. 29
- Eucharistia** quid in bonis & malis effi-

Index Alphabeticus.

- efficiat. p. 1. p. 332. nu. 20
- Eucharistia** quam contritionem requirat. par. 1. pag. 332. nu. 21
- Eucharistia** omne in se habet oblectamentum. par. 2. pa. 293. n. 25
- Excellentia** Diui Ioannis Baptistæ, par. 1. pag. 375. nu. 21
- Exempla** sanctorum quæ vocentur. par. 1. pag. 424. nume. 2
- Exemplum** duarum sororum coniugatarum. par. 1. pag. 451. nume. 13
- Exemplum** cuiusdam magistri parisiensis nolentis renuntiare beneficia, par. 2. pag. 85. num. 25
- Exempla** antiquorum sanctorum quantum profint. par. 1. pag. 695. nume. 4
- Exemplum** de puero blasphemante. par. 1. pag. 714. num. 26
- Exemplum** cuiusdam, qui hospitio excepit fratres minores. par. 1. pa. 718. num. 38
- Exemplum** cuiusdam philosophi. par. 1. pag. 747. n. 6
- Exequiæ** defunctorum iure optimo ab Ecclesia institutæ. part. 2. pag. 474. nume. 1
- Exequiæ** defunctorum tam viuis quã mortuis profunt. ibidem.
- Exercitia** optimi cuiusque patris familias. par. 1. pag. 370. nu. 5
- Exercitia** corporalia cum modamine facienda. part. 2. pagin. 435. nume. 15
- Exercitationes** pœnales ad quid profint, par. 1. pag. 740. num. 22
- Exercitationes** corporales habent in se thesaurum inclusum. part. 2. pag. 397. nu. 10
- Exhortandum** est potius quam reprehendendum. part. 2. p. 196. nume. 10
- F.
- FACTA** plus mouent quam dicta. par. 1. pag. 743. num. 33
- Fama** difficile restituitur. par. 1. pag. 509. num. 7
- Familiaritas** nimia non solum ab extraneis sed etiam ab affinibus uitanda. par. 1. pag. 610. nu. 14
- Fœlicitas** solum in Deo est. par. 2. p. 395. num. 3
- Fœminæ** debent pauca loqui. par. 1. pag. 356. nume. 29
- Fœminæ** prægnantes quare non habeant vestes arctas. par. 1. pag. 118. num. 7
- Fœminis**, quæ ex industria enecant in vtero infantes, quæ pœna infligatur. pa. 1. pag. 118. num. 8
- Fœminarum** status duplex. par. 1. p. 432. num. 26
- Fœminæ** conspectus nocumento est castitati. par. 1. pag. 518. nu. 33
- Fœminæ** fragiles. part. 2. pagin. 393. nume. 32
- Fœmina** quo excellat virum. part. 1. pag. 50. num. 5
- Ferdinandus** Hispaniæ Rex quam sententiam moribundus protulit. par. 2. pag. 478. num. 12
- Festa** quæ obseruatione digna, part. 2. pag. 45. nu. 5
- Festa** sanctorum qualiter celebranda, & quid in eis animaduertendũ. par.

Index Alphabeticus.

par. 2. pag. 333. num. 2
 Festum in meditatione mysteriorū
 ipsius expendendum est, par. 1. p.
 162. num. 24
 Foetus in ventre versus quid faciem
 habet, par. 1. pag. 431. nu. 24
 Fides Abraham & Saræ magna, sed
 maior virginis Mariæ, par. 1. pag.
 38. num. 29
 Fides vires dat, p. 1. pag. 69. nu. 1
 Fidem viam certa manet victoria.
 pa. 1. pag. 70. nu. 5
 Fides quid nobis boni afferat, part. 1.
 pag. 80. num. 4
 Fides quid sit. ibidem. & pag. 242. n.
 3. & pag. 262. nu. 2
 Fides est fundamentum spiritualis
 ædificij, par. 1. pag. 8. n. 9
 Fides viua quæ sit. part. 1. pag. 97. nu.
 mer. 27
 Fides est fundamentum nostræ iusti
 ficationis, p. 1. pag. 200. nu. 25
 Fides non quemcūque iustificat. ibi
 dem.
 Fides & spes post peccatum reman
 ent. par. 1. pa. 242. nu. 3
 Fides fortificat intellectum, par. 1. p.
 345. num. 12
 Fides est supra intellectum, par. 1. p.
 262. num. 1
 Fidei & veritati summæ subijcien
 dum est, par. 1. pag. 276. nu. 18
 Fides captiuat intellectum, par. 1. p.
 277. nu. 19
 Fides quæ sit vacua, part. 1. pag. 290.
 nume. 30
 Fides quomodo omni laude digna,
 par. 1. pag. 383. num. 12

Fides explicita ad salutem necessa
 ria. par. 1. pag. 407. nu. 14
 Fides est fundamentum omnium vie
 tutum theologiarum. par. 1. pag.
 669. nu. 23
 Fides ad peccatoris iustificationem
 proponitur, par. 1. pag. 849. nu. 30
 Fides sit coniuncta charitati, part. 2.
 pag. 142. nu. 14
 Fidei subiectum, part. 2. pagin. 143.
 nume. 17
 Fides sola non saluat homines. pa. 2.
 pag. 121. nume. 16
 Fides certior est visu. par. 1. pag. 100
 nume. 7
 Fides omnes docet. par. 2. pagin. 223.
 nume. 2
 Fides multa bona operatur in nobis.
 par. 2. pag. 387. nu. 23
 Fidelis quis dicatur. p. 2. p. 309. nu. 15
 Fidelitas famuli erga dominum, p. 1.
 pag. 663. nu. 5
 Fides cui comparetur. par. 1. pag. 775
 nume. 18
 Fides quando inutilis, par. 1. pag. 776
 nume. 19
 Fides sine charitate otiosa. ibidem.
 nume. 20
 Filius Dei ad quid venit in mundū.
 par. 1. pag. 221. nu. 8
 Filius Dei cur manus appelletur. p. 1.
 pag. 50. nu. 3
 Filiorum desiderium ad quid haben
 dum. par. 1. pag. 338
 Filij naturali quadam propensione
 parentes imitantur. part. 1. pagin.
 639. num. 4
 Filij qualiter educandi. part. 2. pag.
 314.

Index Alphabeticus.

314. numer. 4
 Filij cur inhonorent parentes, p. 2. p.
 365. nume. 13
 Finis præcipuus cōcionatoris & præ
 fidis. p. 2. p. 50. n. 21
 Finis perfectior considerandus, p. 2.
 p. 225. n. 9
 Flendum nobis est in hoc sæculo, si
 in altero volumus latari, p. 2. pag.
 188. num. 10
 Fontis Macedoniae proprietas, p. 1.
 p. 811. n. 14
 Fortitudo quæ sit magna, p. 2. p. 51.
 nume. 2
 Fortitudo nostra vnde dimanat, p. 1.
 p. 679. n. 24
 Fragilitas humanæ naturæ, p. 2. pag.
 359. n. 32
 S. Franciscus mortis tempore poeni
 tentiam fratribus hortabatur, p. 1.
 p. 628. num. 7
 S. Francisci paupertas & humilitas,
 p. 1. p. 764. num. 25. pa. 782. & nu
 mero. 39
 S. Franciscus è monte Aluerna Chri
 sti stigmata tam pedibus mani
 busque, quam latere impressa go
 stauit. p. 1. p. 766. num. 32. & pag.
 779. nu. 30. & p. 794. nu. 33. & p.
 804. n. 28
 S. Francisco Dei laudes decantanti,
 Latrones obuiarunt. p. 1. pag. 797.
 nume. 3
 S. Franciscus quam de carne habuit
 victoriam. p. 2. p. 473. n. 3
 S. Franciscus postquā in vepribus se
 voluit, quam habuit visionē.
 p. 2. p. 433. n. 9

S. Franciscus omnes creaturas ad Dei
 laudes inuitabat, p. 1. p. 771. nu. 5
 S. Francisci contemplatio assidua, p.
 1. p. 782. n. 39
 S. Franciscus pauperum Patriarcha
 & ordinis Minorum caput, p. 1. p.
 794. nu. 33
 S. Francisci splendor & dignitas, ibi
 dem, num. 34
 S. Francisci in concione efficacia, p.
 1. p. 799. n. 12
 S. Franciscus quot viros in vna con
 cione ad religionem conuertit, p.
 1. p. 799. nu. 12
 S. Franciscus in quibus ordinem Mi
 norum fundauit, p. 1. p. 802. n. 23
 S. Franciscus super omnes ordinum
 fundatores quiaque portionibus
 à Deo donatus. p. 1. p. 803. n. 26
 S. Franciscus martyrij desiderio Sy
 riam adiuit, p. 1. p. 804. n. 29
 S. Francisco quis martyrium contu
 lit, p. 1. p. 805. n. 30
 S. Franciscus & B. Dominicus Pa
 tres nostri, vno eodemque tempo
 re floruerunt. p. 1. p. 804. n. 27
 Fratres Minores cur vestitu cineritij
 coloris vtantur, p. 1. p. 803. n. 24
 Fratritas quid possit. p. 2. p. 195. nu
 mero. 7
 Frigiditas congregat heterogenia, p.
 2. p. 339. n. 20
 G.
 Gabriel quid significat. p. 1. p. 21
 nume. 7
 Gabrielis Angeli dignitas. p. 1. p. 41.
 nume. 8
 Gabriel

Index Alphabeticus.

- par. 2. pag. 333. num. 2
Festum in meditatione mysteriorū ipsius expendendum est, par. 1. p. 162. num. 24
Fœtus in ventre versus quid faciem habet, par. 1. pag. 431. nu. 24
Fides Abrahæ & Saræ magna, sed maior virginis Mariæ, par. 1. pagi. 38. num. 29
Fides vires dat, p. 1. pagi. 69. nu. 1
Fidem viuam certa manet victoria, pa. 1. pag. 70. nu. 5
Fides quid nobis boni afferat, part. 1. pag. 80. num. 4
Fides quid sit. ibidem. & pag. 242. n. 3. & pag. 262. nu. 2
Fides est fundamentum spiritualis ædificij, par. 1. pagi. 8. n. 9
Fides viuā quæ sit. part. 1. pagi. 97. numer. 27
Fides est fundamentum nostræ iustificationis, p. 1. pag. 200. nu. 25
Fides non quemcūque iustificat. ibidem.
Fides & spes post peccatum remanent. par. 1. pa. 242. nu. 3
Fides fortificat intellectum, par. 1. p. 345. num. 12
Fides est supra intellectum, par. 1. p. 262. num. 1
Fidei & veritati summæ subijciendum est, par. 1. pag. 276. nu. 18
Fides captiuat intellectum, par. 1. p. 277. nu. 19
Fides quæ sit vacua, part. 1. pagi. 290. nume. 30
Fides quomodo omni laude digna, par. 1. pag. 383. num. 12
Fides explicita ad salutem necessaria. par. 1. pag. 407. nu. 14
Fides est fundamentum omnium virtutum theologiarum. par. 1. pagi. 669. nu. 23
Fides ad peccatoris iustificationem proponitur, par. 1. pagi. 849. nu. 30
Fides sit coniuncta charitati, part. 2. pagi. 142. nu. 14
Fidei subiectum, part. 2. pagin. 143. nume. 17
Fides sola non saluat homines. pa. 2. pag. 121. nume. 16
Fides certior est visu. par. 1. pagi. 100. nume. 7
Fides omnes docet. par. 2. pagin. 223. nume. 2
Fides multa bona operatur in nobis. par. 2. pag. 387. nu. 23
Fidelis quis dicatur. p. 2. p. 309. nu. 15
Fidelitas famuli, erga dominum, p. 1. pag. 663. nu. 5
Fides cui comparetur. par. 1. pag. 775. nume. 18
Fides quando inutilis, par. 1. pag. 776. nume. 19
Fides sine charitate otiosa. ibidem. nume. 20
Filius Dei ad quid venit in mundū. par. 1. pag. 221. nu. 8
Filius Dei cur manus appelletur. p. 1. pag. 50. nu. 3
Filiorum desiderium ad quid habendum. par. 1. pagi. 338
Filij naturali quadam propensione parentes imitantur. part. 1. pagin. 639. num. 4
Filij qualiter educandi. part. 2. pagi.

Index Alphabeticus.

314. numer. 4
Filij cur inhonorent parentes, p. 2. p. 365. nume. 13
Finis præcipuus cōcionatoris & præsidis. p. 2. p. 50. n. 21
Finis perfectior considerandus, p. 2. p. 225. n. 9
Flendum nobis est in hoc sæculo, si in altero volumus latari, p. 2. pag. 188. num. 10
Fontis Macedoniae proprietates, p. 1. p. 811. n. 14
Fortitudo quæ sit magna, p. 2. p. 51. nume. 2
Fortitudo nostra vnde dimanet, p. 1. p. 679. n. 24
Fragilitas humanæ naturæ, p. 2. pag. 359. n. 32
S. Franciscus mortis tempore penitentiam fratribus hortabatur, p. 1. p. 628. num. 7
S. Francisci paupertas & humilitas, p. 1. p. 764. num. 25. pa. 782. & numero. 39
S. Franciscus è mōte Aluerna Christi stigmata tam pedibus manibusque, quam latere impressa gestauit. p. 1. p. 766. num. 32. & pag. 779. nu. 30. & p. 794. nu. 33. & p. 804. n. 28
S. Francisco Dei laudes decantanti, Latrones obuiarunt, p. 1. pag. 797. nume. 3
S. Franciscus quam de carne habuit victoriam. p. 2. p. 473. n. 8
S. Franciscus postquā in vepris se volutauit, quam habuit visionē. p. 2. p. 433. n. 9
S. Franciscus omnes creaturas ad Dei laudes inuitabat, p. 1. p. 771. nu. 5
S. Francisci contemplatio assidua, p. 1. p. 782. n. 39
S. Franciscus pauperum Patriarcha & ordinis Minorum caput, p. 1. p. 794. nu. 33
S. Francisci splendor & dignitas, ibidem, num. 34
S. Francisci in concione efficacia, p. 1. p. 799. n. 12
S. Franciscus quot viros in vna concione ad religionem conuertit, p. 1. p. 799. nu. 12
S. Franciscus in quibus ordinem Minorum fundauit, p. 1. p. 802. n. 23
S. Franciscus super omnes ordinum fundatores quiaque portionibus à Deo donatus. p. 1. p. 803. n. 26
S. Franciscus martyrij desiderio Syriam adiuit, p. 1. p. 804. n. 29
S. Francisco quis martyrium contulit, p. 1. p. 805. n. 30
S. Franciscus & B. Dominicus Patres nostri, vno eodemque tempore floruerunt. p. 1. p. 804. n. 27
Frates Minores cur vestitu cineritij coloris vtantur, p. 1. p. 803. n. 24
Fraternitas quid possit. p. 2. p. 195. numero. 7
Frigiditas congregat heterogenia, p. 2. p. 339. n. 20
G. Gabriel quid significat. p. 1. p. 21. nume. 7
Gabrielis Angeli dignitas. p. 1. p. 41. nume. 8

Index Alphabeticus.

- Gabriel quid falso imponit Scoto, p.2.p.487.n.9
- Gades insulae consuetudo. part. 1. pa. 430.n.19
- Gaudium iusti & peccatoris. p.1. pa. 435.n.35
- Gaudium perfectum in tribulationibus habendum. p.1.p.498.n.35
- Gaudium in quo consistat. p.2. pag. 191.n.21
- Gaudendum est in tribulatione. p.2. p.191.n.21
- Gaudendum est tam in prosperis quam in aduersis. part. 1. pag. 435. nume. 35
- Gaudendum est de bono proximo. p.1.p.339.n.8
- Generare sibi simile cui sit proprium. p.1.p.278.n.22
- Generatio perfectissima in Deo reperitur. p.1.p.278.n.24
- Generatio hominis duplex. par. 1. pa. 583.n.31
- Generatio non est solum cuiuscunque natiuitas. p.1.p.639.n.2
- Generis ex nobilitate non gloriantur. p.1.p.640.n.5
- Generis nobilitas vel humilitas, si sufficientia adsit, non impedit prefulgunt. p.1.p.593.n.29
- Gentiles bene operantes gaudebant. p.1.p.437.n.4
- Gentiles quare statuam Deae Angelorum ore seram habentis in templo Deae Voluptatis collocarunt. par. 1. p.554.n.24
- Gentiles quo artificio ad euangelium ducti sunt. p.1.p.696.n.6
- Gentiles quo precipue conuersi sunt. p.2.p.75.n.11
- Germani Imperatoris cum caudauer cremaretur, car eius cor illa sum remansit. p.1.p.216.n.16
- Germania qua de causa a fide desecit. p.2.p.42.n.17
- Gloriae consideratio animum sedat. p.1.p.73.n.12
- Gloria aeterna non habet gaudium successuum. p.1.pa.208.n.18
- Gloria bonorum operum cui referenda est. p.1.p.258.num.20. & pag. 275.n.13
- Gloriae gradus diuersi. p.1.p.85.n.14
- Gloria vana bona opera deperdit. p.1.p.259.n.22
- Gloria expetenda est. par. 1. pa. 579. nume. 21
- Gloria sine operibus non speranda. p.1.p.581.n.26
- Gloria ab omnibus Dei auxilio comparari potest. p.2.p.86.n.18
- Gloria nolenti eam non datur. pa. 2. p.87.n.21
- Gloriam maximam expectare licet. p.1.p.723.n.14
- Gloria animae Christi quoad usque corpori, & inferiori portioni fuit communicata. part. 1, pagin. 785. nume. 6
- Gloria quo expugnatur. p.1.pa.841. nume. 6. & p.843.n.10
- Gloriae praemium inexplicabile. p.1.p.843.nu.12
- Gloria proprijs viribus acquisita laudabilior est quam alienis. par. 2. p. 197.n.14

Gloria

Index Alphabeticus.

- Gloria omni voluptate plena. par. 2. p.293.n.24
- Gloria sine operibus non acquiritur. p.2.p.375.n.11
- Gloria thesauro comparatur. p.2. pa. 409.n.11
- Gloria est indicibilis. pa. 2. pag. 409. num. 12
- Gloriari in quo nos oportet. par. 1. p. 122.nu.20
- Gloriari ex proprijs operibus non oportet. p.1.p.275.n.13
- Gloriari de propria virtute non licet. p.1.p.335.n.28
- Gloriari de generis nobilitate vanissimum. p.1.p.514.n.22
- Gratia maior quae sit. part. 1. pag. 29. nume. 3
- Gratiae significatio duplex. par. 1. p. 35.num.20
- Gratia sublimis & sublimior quae dicitur. p.1.p.252.num.3
- Gratia in baptismo collata a quo procedat. p.1.p.258.nu.20
- Gratiam baptismalem quis nobis meruit. p.1.p.258.nu.20
- Gratiam baptismi & aliorum sacramentorum, licet a tota Trinitate procedat, Christus nobis meruit. p.1.p.274.nu.12
- Gratiae Deo agendae cum primum surgimus. p.1.p.356.n.30
- Gratiae principium quod sit. p.1. pa. 516.num.28
- Gratia diuina est candor lucis aeternae. p.1.p.529.nu.31
- Gratia diuina quid efficiat in anima. p.1.p.529.num.31
- Gratiae Deo reddende tam de aduersis quam de prosperis. p.1. pa. 772. nume. 7
- Gratias Deo agentes quam rem agimus. ibidem.
- Gratiarum actionem nihil impediat. p.1.p.784.n.3
- Gratia diuina nihil in homine vacuum esse patitur. par. 1. pag. 799. nume. 13
- Gratia excludit omne debitum. p.2. p.198.nu.15
- Gratiae pro beneficijs Deo agendae. ibidem. num. 17
- Gratia lux est iustis. par. 2. pag. 215. nume. 7
- Gratia ob triplicem rationem lux appellatur. ibidem.
- Gratiae naturales etiam malis conceduntur. p.2.p.244.n.10
- Gratia Dei qui abutitur, bonis naturae damnabitur. p.2.pa.311.nu.22
- Gratitudo est velut hamus. part. 1. p. 372.num.10
- Gratitudo nostra de omnibus & in omnibus qualis futura est erga Deum. p.1.p.772.nu.9
- Grati Deo simus. parte. 1. pagin. 336. nume. 1
- Gratus alicui beneficio ad aliud se disponit. p.1.p.3.n.8
- Grato omnia augentur. p.1. pa. 784. nume. 2
- Gubernatores ciuitatis eam peruigilent. p.1.p.109.nu.6

Habitudo boni gignendi, mali eradicandi. par. 2. pa. 435.nu. 14.

Hebio

Index Alphabeticus.

- Hebionitæ hæretici**, p. 1. pa. 268. numero. 20
Hebræi carent superlatiuis, quorum loco vtuntur genitiuis, p. 1. p. 189. nu. 16. & p. 269. n. 25
Hebræi quid maiori venerationi habuerunt, p. 1. p. 301. nu. 30
Hebræi de quo maximè gloriabantur, p. 1. p. 513. nu. 20
Hebræi quo ab idololatria infideles Hebræos deterere conabantur, p. 2. p. 493. n. 26
Hæcudus peccatum denotat, part. 1. p. 340. nu. 11
Heloi Dei est nomen, & eius significatio, p. 1. p. 197. nu. 16
Herbæ, si in die Sancti Ioannis colligantur, quid habeant virtutis, p. 1. p. 357. n. 33
Hæredes bonorum testatoris tenentur implere voluntatem, p. 2. pag. 3. num. 8
Hæredes cæli qui volunt esse, Dei legata impleant, ibidem
Hæreses sunt portæ inferi, p. 1. pag. 409. nu. 10
Hæretici sunt quasi portæ inferni, p. 1. p. 227. n. 5
Hæretici Ecclesiam subvertere nituntur, p. 1. p. 529. n. 29
Hæretici sunt tãquam lupi callidissimi, p. 2. p. 73. n. 3
Hæretici debiliorem partem Ecclesie aggrediuntur, par. 2. pagina. 73. nume. 4
Herodes quid senserit de Diuo Ioanne Baptista, p. 1. p. 385. n. 18
Herodes cur ab Angelo interfectus, part. 1. pag. 27. n. 27
Hieronis tyranni questio, p. 1. p. 243. num. 8
Hierusalem qua de causa destructa, p. 1. p. 657. n. 21
Homo in hoc mundo sit tanquã peregrinus, p. 2. pa. 426. n. 16
Homo maioris perfectionis est capax quam eius, in qua creatus est, p. 1. p. 39. n. 1
Homo plus se ipsum fugiat, quam dæmonem, p. 1. p. 146. n. 6
Homo fuit creatus cum libero arbitrio, p. 1. p. 159. n. 15
Homo rectè dispositus beneficia à Deo recipiet, p. 1. p. 187. n. 10
Homo fuit in libertate creatus, p. 1. p. 138. n. 14. & p. 2. p. 307. n. 8
Homo secundum quod in Scriptura diuina nomen diuersum fortia- tur, p. 1. p. 188. n. 15
Homo est tanquam emblema & mûdi pulchritudo, p. 1. p. 195. nu. 10
Homo Deo abiectum tribuit, diabo- lo verò bonum, p. 1. pag. 199. n. 19
Homo est quasi mundi facies, p. 1. p. 225. nu. 22
Homo non solum sibi natus est, p. 1. p. 228. n. 9
Homo ad vnã tantum tendit natu- ram, p. 1. p. 243. n. 7
Homo in hac vita aliqua potest, que non vult, aliqua tamen vult, que minimè potest, p. 1. pa. 235. n. 13
Homo post peccatum quem cæsum incurrit, p. 1. p. 285. n. 15
Homo pro omnibus creaturis Deum laudet, p. 1. p. 34. num. 14
Homo

Index Alphabeticus.

- Homo quandoq; infirmitatè, quan- doque fortitudinem denotat**, p. 1. 386. nu. 26
Homo vnus alteri auxiliatur, p. 1. p. 544. nume. 37
Homo microcosmon dicitur, ibidè.
Homo inter cæteras creaturas solus exul dici potest, p. 2. pa. 11. nu. 2
Homo est quodammodo finis om- nium, par. 1. pa. 571. nu. 36
Homo quid ardentius inquisiturus est, p. 1. p. 570. nu. 33
Homo & sibi, & Deo est contrarius, p. 1. pag. 572. nu. 39
Homo est tanquam arcturus, p. 1. pa. 576. num. 12
Homo qualis post peccatum reman- sit, parte. 1. pagin. 630. nu. 15. & p. 2. p. 53. nu. 28
Homo nequam etiã sibi beneficien- tibus obest, p. 2. p. 74. nu. 7
Homo quando ignominia, quando verò honore dignus, p. 1. p. 604. nu- mero. 32
Homo indiget Dei auxilio ad san- ctitatem comparandam & tuen- dam, p. 1. pa. 762. nu. 18
Homo est miseriarum abyssus, p. 1. p. 801. nu. 19
Homo quo satis fiet, p. 1. p. 820. nu. 5
Homo præter cætera animalia cur erecta facie creatus, parte. 2. pagin. 271. num. 22
Homo post peccatum plurima dam- na incurrit, p. 2. p. 276. num. 4
Homo ad difficilia capeienda quo moueatur, p. 2. p. 353. nu. 15
Homo secundum naturam corruptã ad malum est propensus, p. 2. pag. 390. num. 23
Homo quando satis mundo renun- tiat, p. 2. p. 411. nu. 18
Homo duplex, p. 2. p. 93. nu. 9
Homo post lapsum caro appellatur, p. 2. pa. 417. nu. 9
Homo duabus rebus diuersis cõstat, p. 2. p. 451. nu. 1
Homo quid præstet in opere, p. 2. p. 486. num. 4
Homo nisi peccasset, an moreretur, p. 1. p. 226. nu. 2
Homo insipiens creaturis abutitur, p. 1. p. 517. nu. 31
Hominiis vita duplex, par. 2. pagina. 451. num. 2
Homines sunt termini terræ, p. 1. pa. 128. num. 11
Homines huius temporis solum ha- bent sanctitatis specimen, p. 1. pa. 78. num. 28
Homines qua regula metiri se vel- lent, p. 1. p. 93. nu. 14
Homines ne sint beati, res pueriles impediunt, p. 1. p. 174. nu. 3
Homines diuersimode se habent in Dei cognitione, ac eius dilectio- ne, p. 1. p. 213. nu. 5
Homines à quo didicerunt quæcum- que adepti sunt, p. 1. p. 281. num. 2
Homines quibus rebus maximè eua- nescant, p. 1. p. 373. nu. 13
Homines non nisi ad beneficia mo- uentur, par. 1. p. 446. nu. 32
Homines qua celeritate currunt ad malum, p. 1. p. 450. nu. 9
Homines quam debiles sunt, p. 1. pa. Sanct. ij. pars. n n 488.

Index Alphabeticus.

488. nume. 5
Homines sæpius rerum inutiliū curam habeat vtilia non curantes, p. 1. p. 697. nu. 10
Homines sicut ad custodiam singulos habent angelos, ita etiā ad virtutis exercitationem singulos diabolos, p. 1. p. 739. num. 19
Homines quales se habeant in mortis alicuius expectatione, p. 2. pa. 491. num. 21
Homines rebus temporalibus saturati spiritualia bona non esuriunt, p. 2. p. 181. nu. 20
Homines quo efficacius moueantur, p. 1. p. 820. num. 7
Homines cur ad præmia æterna parū commoueat, p. 1. p. 821. nu. 10
Homines quare quanto diligentius humanis scientijs intendunt, tanto tepidius plerunq; Deū ament, p. 1. pa. 795. num. 2. & pagin. 798. nume. 9
Honoralicui minime detrahendus, p. 1. p. 380. num. 2
Honor Dei illæsus maneat, ibid.
Honos plus debetur ætati quam diuitijs, p. 1. p. 712. nu. 22
Humili grauius est laudari, quam superbo ignominia affici, p. 1. pagi. 27. num. 26
Humilis quo maior recipit, eo magis illorum indignum se iudicat, p. 1. p. 186. nu. 8
Humilis nullius rei se dignum existimat, p. 1. p. 371. nu. 9
Humilis recipiet dona Dei, p. 1. pagi. 455. nume. 24

Humilis quis verè sit, p. 1. p. 742. nu. nume. 29
Humilior quo quisq; fuerit, eo beator erit, p. 1. p. 741. nu. 27
Humilitas Virginis Mariæ, p. 1. pa. 36. num. 24
Humilitas Virginis Mariæ & Iacob, p. 1. p. 648. nu. 31
Humilitas animam perficit, p. 1. pa. 18. nu. 23
Humilitas requiritur ad sacramentū altaris, p. 1. p. 334. nu. 27
Humilitas honores acceptos in Deū refert, p. 1. p. 369. nu. 3
Humilitas remedium generale contra vitia, p. 1. p. 369. nu. 3
Humilitas S. Ioannis Baptistæ, p. 1. p. 372. num. 11
Humilitas & vrbantitas gratiam comitantur, p. 1. p. 429. nu. 17
Humilitas quanti ponderis sit apud Deum, p. 1. p. 466. nu. 27. & pa. 765. num. 28
Humilitas vnde denominetur, p. 1. p. 648. nu. 31
Humilitas vnde possit in nobis oriri, p. 1. p. 654. nu. 12
Humilitas vera in quo consistit, p. 1. p. 711. num. 17
Humilitas etiam Angelis inest, p. 1. p. 727. nu. 25
Humilitas virtutum dux, p. 1. p. 736. nume. 12
Humilitas via in cælum vna est, & Angelis & hominibus, p. 1. p. 754. nume. 27
Humilitas quo facile acquiratur, p. 1. p. 75. num. 16

Hu-

Index Alphabeticus.

Humilitas verā diuinis donis accrescit, p. 1. p. 761. nu. 16
Humilitas in quolibet statu repetiri potest, p. 1. p. 762. nu. 20
Humilitas quo augeatur, p. 1. pa. 763. nu. 22. & p. 782. nu. 37
Humilitas non solum exterius, sed interius sit, part. 1. pagi. 781. nume. 36
Humilitas quam grata sit Deo, p. 1. p. 800. nu. 15. & p. 845. nu. 17
Humilitas per antonomasiam iustitia dicitur, p. 2. p. 217. nu. 14
Humilitas pulchrum diuitibus ornamentum, p. 2. p. 444. nu. 10
Humilitas ad quid animā disponat, p. 1. p. 279. nu. 27
Humilitatis qui plus habuerit, cur beator erit, p. 1. pa. 747. nu. 9
Humilitatis diffinitio, par. 1. pa. 749. num. 14
Hypocrisis tandem tandem apparere bit, p. 1. p. 347. nu. 3
Hypocrisis Deo odiosa, p. 2. p. 28. nu. mero. 16

I.

S. Iacobus maior ante dispersionē Apostolorū Hispaniā prædicaturus adiuit, p. 1. p. 506. nu. 23
S. Iacobus maior primus omnium Apostolorū martyrio coronatus, ibidem.
S. Iacobus maior in Hispania prædicauit, p. 1. p. 488. nu. 4
Iacynthus quem habeat colorem, p. 1. p. 291. num. 3
Idololatria per quod in mundū inoleuit, p. 1. p. 812. nu. 17

Idonei maxima cum difficultate curam animarum suscipiunt, p. 1. pa. 492. num. 18
Iehoua Dei est nomen & eius significatio, p. 1. p. 197. nu. 16. & p. 2. p. 138. nu. 21. & p. 395. nu. 3
Ierico significatio, p. 1. p. 678. nu. 21
Ignoratio perfecta Dei est eius vera cognitio, p. 1. p. 420. nu. 21
Illabi in animam solius Dei est, p. 2. p. 385. num. 7
Illecebræ mūdanz quibus maximè nocent, p. 2. p. 70. num. 17
Imaginatio quandoq; facit casum, p. 1. p. 517. nu. 31
Imbecilles sumus absq; Dei auxilio, p. 2. pa. 145. nu. 24
Imitari Christum debemus, p. 1. pag. 94. nu. 18. & p. 640. nu. 7
Impfectionis & imbecillitatis signum, p. 1. p. 704. nu. 33
Impfectiones nostras difficilè cognoscimus, p. 1. p. 404. nu. 4
Impulsus Dei necessarius, p. 1. p. 691. num. 29
Incarnatio filij ex infinito patris amore processit, parte. 1. pagi. 193. num. 3
Incarnatio Christi fuit amor infinitus, & donum infinitum, p. 1. pag. 194. num. 6
Incarnatio verbi fuit Spiritus sancti operatio, p. 2. pa. 179. nu. 12
Incarnatio Christi fuit principium iustificationis, p. 1. p. 501. nu. 8
Incarnari Christo fuit suaue, p. 1. pa. 618. nu. 5
Incitatores ad peccandū puniuntur, p. 2. p. 2. pag.

Index Alphabeticus.

488. nume. 5
Homines sapius rerum inutiliū curam habeat vtilia non curantes, p. 1. p. 697. nu. 10
Homines sicut ad custodiam singulos habent angelos, ita etiā ad virtutis exercitationem singulos diabolos, p. 1. p. 739. num. 19
Homines quales se habeant in mortis alicuius expectatione, p. 2. pa. 491. num. 21
Homines rebus temporalibus saturati spiritualia bona non esuriunt, p. 2. p. 181. nu. 20
Homines quo efficacius moueantur, p. 1. p. 820. num. 7
Homines cur ad præmia æterna parū commoueātur, p. 1. p. 821. nu. 10
Homines quare quanto diligentius humanis scientijs intendunt, tanto tepidius plerunq; Deū ament, p. 1. pa. 795. num. 2. & pagin. 798. nume. 9
Honoralicui minime detrahendus, p. 1. p. 380. num. 2
Honor Dei illæsus maneat, ibid.
Honos plus debetur ætati quam diuitijs, p. 1. p. 712. nu. 22
Humili grauius est laudari, quam superbo ignominia affici, p. 1. pagi. 27. num. 26
Humilis quo maior recipit, eo magis illorum indignum se iudicat, p. 1. p. 186. nu. 8
Humilis nullius rei se dignum existimat, p. 1. p. 371. nu. 9
Humilis recipiet dona Dei, p. 1. pagi. 455. nume. 24
Humilis quis verè sit, p. 1. p. 742. nu. nume. 29
Humilior quo quisq; fuerit, eo beator erit, p. 1. p. 741. nu. 27
Humilitas Virginis Mariæ, p. 1. pa. 36. num. 24
Humilitas Virginis Mariæ & Iacob, p. 1. p. 648. nu. 31
Humilitas animam perficit, p. 1. pa. 18. nu. 23
Humilitas requiritur ad sacramentū altaris, p. 1. p. 334. nu. 27
Humilitas honores acceptos in Deū refert, p. 1. p. 369. nu. 3
Humilitas remedium generale contra vitia, p. 1. p. 369. nu. 3
Humilitas S. Ioannis Baptistæ, p. 1. p. 372. num. 11
Humilitas & vrbantitas gratiam committantur, p. 1. p. 429. n. 17
Humilitas quanti ponderis sit apud Deum, p. 1. p. 466. n. 27. & pa. 765. num. 28
Humilitas vnde denominetur, p. 1. p. 648. nu. 31
Humilitas vnde possit in nobis oriri, p. 1. p. 654. nu. 12
Humilitas vera in quo consistit, p. 1. p. 711. num. 17
Humilitas etiam Angelis inest, p. 1. p. 727. nu. 25
Humilitas virtutum dux, p. 1. p. 736. nume. 12
Humilitas via in cælum vna est, & Angelis & hominibus, p. 1. p. 754. nume. 27
Humilitas quo facile adquiratur, p. 1. p. 75. num. 16

Hu:

Index Alphabeticus.

- H**umilitas vera diuinis donis accrescit, p. 1. p. 761. nu. 16
Humilitas in quolibet statu reperiri potest, p. 1. p. 762. nu. 20
Humilitas quo augeatur, p. 1. pa. 763. nu. 22. & p. 782. nu. 37
Humilitas non solum exterius, sed interius sit, part. 1. pagi. 781. numero. 36
Humilitas quam grata sit Deo, p. 1. p. 800. nu. 15. & p. 845. nu. 17
Humilitas per antonomasiam iustitia dicitur, p. 2. p. 217. nu. 14
Humilitas pulchrum diuitibus ornamentum, p. 2. p. 444. nu. 10
Humilitas ad quid animā disponat, p. 1. p. 279. nu. 27
Humilitatis qui plus habuerit, cur beator erit, p. 1. pa. 747. nu. 9
Humilitatis diffinitio, par. 1. pa. 749. num. 14
Hypocrisis tandem tandem apparbit, p. 1. p. 347. nu. 3
Hypocrisis Deo odiosa, p. 2. p. 28. numero. 16
- I.
- S. I**acobus maior ante dispersionē Apostolorū Hispaniā prædicaturus adiuit, p. 1. p. 506. nu. 23
S. Iacobus maior primus omnium Apostolorū martyrio coronatus, ibidem.
S. Iacobus maior in Hispania prædicauit, p. 1. p. 488. nu. 4
Iacynthus quem habeat colorem, p. 1. p. 29. num. 3
Idololatria per quod in mundū inoleuit, p. 1. p. 812. nu. 17
- I**donei maxima cum difficultate curam animarum suscipiunt, p. 1. pa. 492. num. 18
Iehoua Dei est nomen & eius significatio, p. 1. p. 197. nu. 16. & p. 2. p. 138. nu. 21. & p. 395. nu. 3
Ierico significatio, p. 1. p. 678. nu. 21
Ignoratio perfecta Dei est eius vera cognitio, p. 1. p. 420. nu. 21
Illabi in animam solius Dei est, p. 2. p. 385. num. 7
Illecebræ mūdanz quibus maximè noceant, p. 2. p. 70. num. 17
Imaginatio quandoq; facit casum, p. 1. p. 517. nu. 31
Imbecilles sumus absq; Dei auxilio, p. 2. pa. 145. nu. 24
Imitari Christum debemus, p. 1. pag. 94. nu. 18. & p. 640. nu. 7
Impfectionis & imbecillitatis signum, p. 1. p. 704. nu. 33
Impfectiones nostras difficilè cognoscimus, p. 1. p. 404. nu. 4
Impulsus Dei necessarius, p. 1. p. 691. num. 29
Incarnatio filij ex infinito patris amore processit, parte. 1. pagi. 193. num. 3
Incarnatio Christi fuit amor infinitus, & donum infinitum, p. 1. pag. 194. num. 6
Incarnatio verbi fuit Spiritus sancti operatio, p. 2. pa. 179. nu. 12
Incarnatio Christi fuit principium iustificationis, p. 1. p. 501. nu. 8
Incarnari Christo fuit suaue, p. 1. pa. 618. nu. 5
Incitatores ad peccandū puniuntur, p. 1. pag.

nn 2

1. pag.

Index Alphabeticus.

- i. par. 715. num. 29
Inconstantia Apostolorum ante Spiritus sancti aduentum. p. i. pa. 165. nume. 3
Inconsideratio plurima incommoda. part. pag. 37. nu. 26
Inducere alios ad peccandum signū reprobationis. p. 2. p. 219. nu. 21
Indulgentia quo tempore fiebat. p. i. p. 620. nu. 11
Inepti cū maxima lætitia recipiunt animarum curam. par. i. pagi. 492. nume. 17
Infernus duplex. par. 2. pagin. 441. num. 2
Infernus quas portas habeat. p. i. pa. 409. num. 19
Infidelitas vnde proueniat. part. 2. p. 143. num. 18
Ingenium bonum sæpe animam destruit. p. i. p. 816. nu. 29
Ingrati Deum fugiunt. part. i. p. 212. nume. 4
Ingratus qua pœna sit dignus. par. 2. p. 311. nu. 21
Ingrato omnia è manibus euanesçunt. par. i. pag. 784. nu. 2
Ingratitudo peccatoris quanta sit. p. i. pa. 113. nu. 17
Ingratitudo nostra vnde manifesta- tur. p. i. p. 25. nu. 12
Ingratitudo nostra magna est. part. i. p. 446. nu. 32
Inimicus diligendus. p. 2. p. 37. n. 14. & pag. 9. nu. 26
Inimicus quod commodum afferat. p. 2. p. 38. num. 15
Inimicis parcendū est. ibidē. nu. 12
Inimicis nostris tanquam instrumēto ad nos puniendos sæpe Deus vtitur. par. i. p. 22. nu. 12
Iniuria non vindicanda. p. i. pa. 61. n. 7. & p. 838. nu. 27
Iniuriæ citius dimittendæ. p. i. pa. 25. nume. 29
Iniuriarū vltiores non impunes abibunt. p. i. p. 251. nu. 80
Iniurias inferēti licet parcas, nisi pœnitentiam egerit, punietur. p. i. p. 752. num. 21
Iniuriæ illatæ tristitiam generant. p. i. p. 817. nu. 30
Iniurijs illatis non retaliandum. p. i. p. 553. nu. 25
Inobedientia quam graue malum. p. 484. nu. 31
Insignia regum quæ sint. p. i. pa. 18. nume. 23
Inspirationes non reuelandæ. p. 2. p. 400. num. 19
Inspirationibus diuinis respondendum. p. 2. p. 57. num. 5
Intellectus quo magis Deum scrutatur, eo minus intelligit. p. i. p. 127. nume. 8
Intellectus cui subiiciendus. p. i. pa. 276. num. 18
Intellectus quid in mysterio Trinitatis possit indagare. pa. i. pa. 277. nume. 21
Intellectus noster quanto altiora inquirat, tanto minus verba, quibus ea appellet, inuenit. part. i. pa. 343. num. 22
Intellectus tam angelicus quam humanus, quo à Deo eleuatur. part. i. pag.

Index Alphabeticus.

- i. pagin. 353. nume. 20
Intellectus humanus in quæ facile feratur. p. i. p. 363. nu. 17
Intellectus sine voluntate debilis. p. i. p. 774. nu. 13
Intellectus sol appellatur. p. i. p. 775. nume. 16
Intellectus est mentis oculus. p. i. pa. 796. nume. 4
Intellectui duplex inest portio. ibi.
Intellectus bonus qui sit. p. i. p. 797. nume. 6
Intellectus cum voluntate qualiter habendus. p. i. p. 797. nu. 7
Intellectus non debet semper speculari. ibidem. nu. 6
Intellectus quare quo illustrior, eo inerior est volūtas. p. i. p. 797. n. 7
Intellectus est fidei sedes. par. i. pagi. 849. num. 30
Intellectus quo fit lucidior. part. 2. p. 254. nume. 6
Intellectus nō est in sua libertate relinquendus. p. 2. p. 298. nu. 11
Intellectus bonis occupationibus occupandus. p. 2. p. 299. nu. 12
Intellectus peruolat & tardus vel nullus sequitur effectus. par. 2. p. 376. nume. 16
Intellectus simplex bene affectus tior est quàm instructus veritatibus male affectus. p. 2. p. 376. n. 16
Intellectus in quo exercendus. par. 2. p. 422. nu. 24
Intellectus tribuat locum voluntati. ibidem.
Intellectus quid consequitur p. 2. pa. 488. num. 10
Intellectus officium. ibidem. & pag. 489. num. 13
Intemperantia multa damna infert. p. i. p. 373. num. 15
Intentio operis per quod significetur. p. 2. p. 223. nu. 4
Intentio recta in operibus habenda. p. 2. p. 226. nu. 12
Intentiones alienæ non sunt nobis scrutandæ. p. 2. p. 9. nu. 27
Interpretes septuaginta inter se miraculose cōcordarūt p. i. p. 304. n. 5
Inurbanitatum inuentiones. p. i. pa. 429. nu. 18
Inuidus sine delectatione peccat. p. i. p. 339. nu. 9
Inuidi quocunque bono proximi indignantur. p. i. pa. 361. nu. 9
Inuincibilia tria. p. i. p. 289. nume. 25
Ioannis significatio. par. i. pagi. 342. nume. 19
S. Ioannes Baptista quam curam sui corporis habebat. p. i. p. 344. n. 24
S. Ioannis Baptistæ dignitas. p. i. pa. 347. nu. 1
S. Ioannes Baptista nullam miraculum fecit. p. i. 364. nu. 19
S. Ioannis Baptistæ quæ sit præcipua laus. p. i. p. 364. nu. 19
S. Ioannes Baptista in utero matris habuit vsum rationis. p. i. pag. 365. num. 23
S. Ioannes Baptista fuit terminus legis veteris & prophetarum. par. i. p. 375. nu. 20
S. Ioannes Baptista quem suarum laudum præconem habuit. p. i. p. 376. nu. 23
Sanct. ij. pars. an 3 **S. Ioan**

Index Alphabeticus.

- S. Ioannes Baptista non solum iustificatus, sed etiam fuit ratione praeuentus, p. 1. p. 431. nu. 22
- S. Ioannes Baptista prior matre fuit Spiritus sancti plenus, ibid. nu. 23
- S. Ioannes Baptista in ventre matris profiliuit, ibidem, nu. 24
- S. Ioannis Baptistae excellentia, p. 1. p. 545. nu. 42
- S. Ioannis Baptistae exemplar vitae, p. 1. p. 615. nu. 29
- Iob quis calamitates nuntiabat, p. 1. p. 459. nu. 25
- S. Ioseph Virginis Mariae purissimo amori fuit deditissimus, p. 1. p. 624. nu. 22
- S. Ioseph Virginis Mariae sponsus duplici de causa Redemptoris nostri pater appellatur, p. 1. p. 67. nu. 27
- S. Ioseph in tempore passionis Christi adhuc vivebat, p. 1. p. 68. nu. 30
- Ira nisi citius expellatur, altas agit radices, p. 1. p. 828. nu. 29
- Ira comprimenda est, p. 2. pagina. 4. nume. 10
- Ismael fuit condemnatus, p. 1. p. 623. nume. 20
- Ismara fuit mater sanctae Elisabeth, & soror Diuae Annae, p. 1. p. 448. nume. 3
- Ismara cuius tribus fuit, ibidem.
- Iter faciens non sinat recitare & audire missam, p. 1. p. 392. nu. 2
- Iudaei perfidi omne, quod fecerunt, ut Christum Dominum deprime-ret, fuit causa exaltationis ipsius, p. 1. p. 104. nu. 19
- Iudaei quot habuerunt praecepta, p. 1. p. 169. nu. 16
- Iudaei quare tam prohi erant ad idololatriam, p. 1. p. 171. nu. 23
- Iudaei mysterium crucis voluerunt obscurare, p. 1. p. 674. nu. 8
- Iudex optimus nec a consanguineis extorquendus, p. 1. p. 177. nu. 4
- Iudex ne proferat sententiam sine interrogacione partium, parte. 1. p. 500. nu. 5
- Iudex quando non astringitur iuris regulis, p. 1. p. 544. nu. 39
- Iudex secundum quam regulam est sententiam prolaturus, p. 1. pagina. 595. nu. 5
- Iudex aliorum se introspeciat, p. 2. p. 448. nu. 24
- Iudicare temere tyrannis quaedam est, p. 1. p. 59. nu. 2
- Iudicare non solum sed nec occasio-nem praebere, p. 1. p. 60. nu. 33
- Iudicandus nullus, parte. 2. pagina. 194. nume. 4
- Iudicium duplex, parte. 1. pagina. 209. nume. 20
- Iudicij dies incertus, parte. 2. pagina. 295. nu. 1
- Iudicium Dei duplex, p. 1. p. 503. nu. 3
- Iudicia Dei recta, hominum vero falsa, p. 1. p. 59. nu. 3
- Iugum mundi gravissimum, Dei autem leue, p. 1. p. 793. nu. 30
- Iulianum & Celsum multi hodierna die imitantur, p. 1. p. 526. nu. 22
- Iurare quando meritorium, p. 2. pagina. 111. nume. 4
- Iurandi consuetudo blasphemiam generat, p. 2. p. 112. nu. 7

Index Alphabeticus.

- Iustus cruci suavi est affixus, p. 1. p. 123. nu. 23
- Iustus arcus est triumphalis, & quaedam caeli porta, p. 1. p. 226. nu. 3
- Iustus non pro vno tantum praecepto seruato, sed pro omnibus iustus erit, p. 1. p. 348. nu. 5
- Iustus in omnibus meretur, p. 1. p. 378. nu. 29
- Iustus quomodo excipiat ab Angelis, p. 1. p. 461. nu. 14
- Iustus securus vivit, parte. 1. p. 513. numero. 19
- Iustus totus se debet Deo consecrare, p. 2. p. 45. nu. 8
- Iustus etiam in laboribus delectationem reperit, p. 2. p. 92. nu. 8
- Iustus vnde elicit iustificationem suam, p. 1. p. 776. nu. 19
- Iustus non solum exterius, sed interius, p. 2. p. 214. nu. 4
- Iustus lucerna dicitur, parte. 2. pagina. 221. nu. 25
- Iustus tenacius a daemone tentatur, quam mundanus, part. 2. pagina. 359. nu. 33
- Iustior quo quis est, eo durius tentatur, p. 2. p. 195. nu. 7
- Iusto nunquam deest contradictio, p. 1. p. 552. nu. 17
- Iusti sunt velut Christi ornamenta, p. 1. p. 96. nu. 22
- Iusti habent quandam liberam seruitutem, p. 1. p. 202. nu. 29
- Iusti mundum conseruant, p. 1. p. 317. nume. 4. & p. 2. p. 206. nu. 6
- Iusti veretur opera sua sint bona nec ne, p. 1. p. 371. nu. 8
- Iuramentum antiquorum patrum, p. 2. p. 111. nu. 4
- Iuramentum debitis circumstantijs ornatum cuius sit actus, ibidem. nu. 3
- Iuramentum iniustum iurare nunquam licet, ibidem. nume. 4
- Iurandum quando, ibidem.
- Iuramentum iustum adimplendum, p. 2. p. 112. nu. 6
- Iuramentum falsum quid testetur, ibidem. nume. 7
- Iuramentum falsum grauius homicidio, ibidem.
- Iuris peritorum ingenium, p. 1. p. 77. nume. 25
- Iuris periti saepius iniquum maius instituant, parte. 1. pagina. 686. numero. 14
- Iuris peritorum intentio, p. 1. p. 687. nume. 16
- Iustitia Dei in quo apparuit maxime, p. 1. p. 120. nu. 19
- Iustitia perfecta in quo consistat, p. 2. p. 167. nume. 5
- Iustitiae diffinitio, parte. 2. p. 249. numero. 23
- Iustus non solum pro se orat, & gratias agit, sed pro omnibus, p. 1. p. 12. nu. 6
- Iustus cum laudatur in facie, flagellatur in corde, p. 1. p. 46. nume. 23
- Iustus nulla re perturbatur, p. 1. p. 52. nu. 9
- Iustus eo plus humiliatur, quo magis extollitur, p. 1. p. 57. nu. 26
- Iustus non potest non apparere iustus, p. 1. p. 116. nu. 1

Index Alphabeticus.

Iusti semper sancto timore viuunt, p. 1. p. 371. nu. 9
 Iusti in medio laborum delectantur, p. 1. p. 395. nu. 16
 Iusti quid emolumentum ex ruinis eliciant, p. 1. p. 710. nu. 15
 Iusti expoliuntur tanquam lapides, p. 1. p. 401. nu. 29
 Iusti per adoptionem dicuntur filij Dei, p. 1. p. 418. nu. 15
 Iusti quantum in contemplatione delectantur, p. 1. p. 449. nu. 12
 Iusti plurimis consolationibus tribulationis calicem imbibunt, part. 1. pa. 496. nu. 29
 Iusti persecutionem patiuntur, p. 2. p. 39. nume. 20
 Iusti cur in hac vita viatores, in altera verò comprehensores vocantur, p. 2. p. 47. nume. 12
 Iusti absque timore viuunt, p. 1. pag. 609. num. 11
 Iusti in hac vita sæpè puniuntur, ac si mali essent, p. 1. p. 610. nu. 13
 Iusti à quibus laboribus liberantur, p. 1. p. 606. nu. 2
 Iusti à Deo affliguntur, par. 1. pa. 607. num. 5
 Iusti æquo animo virtutis difficultates tolerant, p. 2. p. 69. nu. 13
 Iusti ab initio mundi ob quæ multa passi sunt, p. 2. pa. 75. nu. 9
 Iusti cui sint similes, parte. 2. pagina. 85. num. 14
 Iusti os Dei sunt, p. 1. pa. 707. nu. 7
 Iusti non solum ad gloriam, sed ad media prædestinati sunt. p. 1. pa. 784. num. 4
 Iusti quo magis Deum cognoscunt, eo se humiliant, p. 2. p. 432. nu. 5
 Iusti quibus per mundum deprimuntur, eisdem per Deum eriguntur, p. 2. p. 130. num. 4
 Iusti in tribulatione securi, p. 2. pag. 155. num. 21
 Iusti non patientur confusionem, p. 2. p. 167. nu. 6
 Iusti laboribus delectantur, & exponuntur, p. 2. pa. 190. nu. 16
 Iusti hic peregrinantur, p. 2, pa. 204. nume. 5
 Iusti signa diei iudicij alacres expectabunt, p. 2. p. 166. nu. 3
 Iusti cito se à peccato erigunt, p. 2. p. 369. nume. 27
 Iusti cur etiam in hac vita dicantur beati, p. 2. p. 368. num. 24. & p. 1. p. 823. num. 16
 Iusti videntur sibi Deum retardare, p. 2. p. 368. nu. 24
 Iusti quare violenti vocentur, parte. 2. p. 94. num. 11
 Iusti etsi sancti, etiam timidi, p. 2. pa. 490. nu. 17
 Iustorum desiderium, p. 1. p. 228. nu. 7. & p. 701. nume. 24
 Iustorum mos, parte. 1. pagina. 449. nume. 5
 Iustorum in virtute suauitas, p. 1. pa. 812. num. 11
 Iustorum status per quod significantur, p. 2. p. 195. num. 6
 Iustorum solamen, parte. 2. pag. 473. nume. 33
 Iuare nos inuicem debemus, parte. 2. p. 46. num. 9

Labores

Index Alphabeticus.

L.

Labores pro Christo pati quam sit illustre, p. 1. pa. 412. num. 30
 Labores ob quid mittantur, parte. 1. p. 402. num. 32
 Labores si pateris non ob id derelictus à Deo, p. 1. p. 539. nu. 23
 Labores iustorum propter Deum dulces sunt, p. 2. pa. 6. nu. 17
 Labores maximè necessarij & à Deo missi, p. 2. p. 33. nu. 31
 Labores qui fugit, lucrū fugit, p. 1. pa. 606. num. 3
 Labores hominibus non casu eueniunt, p. 1. p. 607. nu. 5
 Labores qui vocentur à Deo, p. 1. pa. 607. nume. 6
 Labores immittit Deus in mensura, ibidem.
 Labores cum gaudio perferendi, p. 2. p. 97. nume. 20
 Labores peccatorū nullius sunt frugis, p. 2. p. 146. nu. 25
 Labores æquo animo tolerare præmium & donum Dei est, p. 2. pag. 146. num. 26
 Labores, dolores, & afflictiones per peccatum intrarunt in mundum, p. 1. p. 669. nu. 23
 Labores ut æquo animo tolerentur, quid profit, p. 2. p. 160. nu. 8
 Lacedæmones cur homines pingues à Republica expellebant, p. 2. pa. 233. num. 7
 Lacedæmonum mos in sacrificijs, p. 1. p. 166. num. 9
 Lachrymæ peccata abluunt, p. 1. pa. 480. nume. 8
 Lachrymæ Deum placatū reddant, p. 1. p. 481. nu. 10
 Lachrymæ non omnes laudandæ, p. 1. p. 846. nu. 20
 Lachrymæ ob aliena peccata sanctissimæ, p. 1. p. 847. nu. 22
 Lachrymæ quæ Deo placent, p. 2. p. 185. num. 2
 Lachrymarum causæ, parte. 2. pagina. 186. num. 4
 Laicis prohibitum est, ne in Ecclesijs cum clericis misceantur, p. 1. p. 351. num. 14
 Laudes sanctissimæ Trinitatis, p. 1. p. 247. num. 19
 Laudes ut sint Deo acceptæ, quid, p. 1. p. 388. num. 27
 Laudes Dei sunt gaudia spiritus, p. 1. p. 388. nu. 28
 Laudes à quibus dandæ, parte. 1. pag. 392. num. 4
 Laudes Mariæ Virginis, p. 1. pa. 641. nume. 10
 Laudes diuinæ sunt præstantissimi actus amoris, p. 1. p. 783. nu. 1
 Laudes Dei nunquam ore nostro excidant, p. 1. p. 770. num. 2
 Laudes Deo infinitæ reddendæ, p. 1. p. 788. num. 16
 Laude humana sæpè homines euanescent, p. 1. p. 27. nu. 27
 Laus exterior unde prouenit, p. 1. pa. 453. num. 17
 Lectio sacrorum librorum utilissima, p. 1. p. 34. n. 19
 Leonis & mustellæ ludus, p. 1. pa. 70. nume. 13
 Leonis effigies cur Diuo Marco tribuitur,

nn 5 buitur,

Index Alphabeticus.

- buitur. p. 2. pag. 80. n. 25
Lexitia quæ vana, quæ verò optima, p. 1. p. 445. n. 29
Leuitas quorundam, parte. 1. p. 400. num. 26
Lex peccati stimulus quare dicitur, p. 2. p. 158. n. 11
Lex Christi suavis, parte. 1. pag. 179. nume. 18
Lex gratiæ nobis collata maximum fuit beneficium, pa. 1. pagina. 275. nume. 14
Lex diuina quid emolumenti obsequentibus illi, & eam negligentibus, quid damni afferat. p. 1. pagi. 276. nu. 16
Lex quo maxime intelligatur. pa. 2. p. 34. nu. 5
Lex quæ suis obseruatoribus pollicetur. p. 2. p. 35. nu. 6
Lex quibus lata. p. 2. p. 35. nu. 8
Lex euangelica incipit, ab amore. p. 1. p. 618. n. 5
Lex diuina vnde grauis appareat. p. 2. p. 92. n. 6
Lex Dei quo suauior efficiatur, p. 1. p. 794. n. 32
Lex est singulare Dei beneficium. p. 1. p. 807. n. 1
Lex vetus ante Christum cui similis. p. 2. p. 141. nu. 20
Lex quæ excelsior & vltima, p. 2. p. 354. nu. 16
Lex Dei non præcipit impossibile, p. 2. pa. 2. nu. 6
Legis prohibitio cupiditatem irritauit. p. 1. p. 158. n. 10
Leges æquali poena adulteros coniu-

- ges puniunt. p. 2. p. 365. nu. 15
Liberales simus in pauperes, p. 1. pa. 254. nu. 7
Liberalitas in pauperes prædestinationis signum. p. 1. p. 613. n. 25
Liberalitas Dei erga peccatores non præbet occasionem peccandi. p. 2. p. 444. num. 12
Libertas vera exoptanda, p. 1. pagin. 214. n. 23
Libertas Christiana nulla captiuitate vincitur. p. 1. p. 835. n. 17
Libidinosi idololatræ vocantur. p. 1. p. 732. n. 39
Lingua peruersa est tãquam fera indomita, p. 1. p. 183. n. 29
Lingua Hebraica omnibus foecundior, p. 1. p. 304. n. 6
Lingua vt recte loquatur, quid, p. 1. p. 380. n. 3
Lingua peruersa in quo delectatur, p. 1. p. 463. n. 18
Lingua primo frangenda est, p. 1. pa. 507. nu. 2
Literæ Hebraicæ omnes habent propriam significationem, p. 2. p. 223. nume. 3
Loci duo sacræ Scripturæ conciliantur, p. 1. p. 271. n. 3
Loca sacra quantæ olim fuerint venerationi. p. 1. p. 351. n. 13
Loquela iudicij est turbati vel compositi cordis. p. 1. p. 452. n. 15
Loqui recta vnde dimanet. p. 1. pagi. 452. n. 16
Lot cur non fuit contaminatus Sodomitarum conuersatione, p. 1. p. 444. n. 25

S. Lucas

Index Alphabeticus.

- S.** Lucas Euangelista multa dixit, quæ ceteri tacuerunt, p. 2. p. 664. num. 27
Lucifer quare post ruinam Cherub non Seraph nuncupetur, p. 1. pag. 728. nu. 27
Lucifer quæ angelos secum attraxit, p. 1. p. 735. nu. 7
Lucifer per quem arbitratus est fore beatus. p. 1. p. 735. n. 9
Lucifer quibus viribus naturalibus pollebat, p. 1. p. 736. n. 11
Ludere cum damno alterius non licet. p. 1. p. 233. n. 8
Ludovicus Francorū Rex, quos milites dixit seruare suum regnum in pace. p. 1. p. 549. n. 9
Lumen gloriæ tam angelos quàm homines eleuat, p. 1. p. 353. n. 20
Lumen rationis omnibus inditum, part. 2. p. 306. n. 5
Luna qualiter eclipsatur, p. n. pagina. 522. nu. 8
Luna quo temporis spatio cursum peragit, p. 1. p. 546. nu. 44
Luna quando magis lucet, p. 1. p. 777. nume. 22
Lusores sunt idololatræ. p. 1. pa. 771. nume. 38
Luxuria fugienda, parte. 2. pagi. 289. num. 14
Luxuria brutos facit homines. p. 2. pag. 289. n. 14
Luxuria vires eneruat, parte. 2. pagi. 290. nu. 15
Luxuria peruertit homines, p. 2. pa. 352. n. 11
Luxuria hominem debilitat, p. 2. pa. 365. nume. 13
Luxuriæ finis, p. 2. p. 365. nu. 14
Luxuriæ euitandæ consilium, parte. 2. pag. 366. n. 16
Luxuriæ remedia, p. 1. p. 401. n. 30
- M.**
- M**agister quidam Parisiensis post mortem Episcopo apparuit. p. 1. p. 511. n. 3
Magnates habeant seruos iuxta agrorum prouentus. p. 1. p. 294. n. 7
Magnates sunt velut plebis margaritæ. p. 1. p. 653. n. 11
Magnetis virtus & proprietates, p. 1. p. 227. n. 6
Magnes habet virtutem attrahendi, p. 1. p. 426. n. 9
Magni sunt in duplici differetia, p. 1. p. 353. n. 20
Magnificare Deum quid, p. 1. p. 463. num. 19
Magnus in Scriptura non semper proceritatem significat, p. 1. p. 337. nume. 2
Magnum multipliciter dicitur, p. 2. p. 273. n. 30
Mahometus perfidus quod de Christi Domini Euangelio protulit testimonium, parte. 2. pagina. 304. nume. 16
Mahometus de Ioanne Baptista in Alcorano facit mentionem, part. 2. p. 347. n. 11
Maioritas quæ sit apud Deum, p. 1. p. 377. nu. 25
Maioratus sunt multorum malorum occasio-

Index Alphabeticus.

Occasiones. p. 1. p. 802. num. 23
 Mala quædam sunt causa aliorum.
 p. 2. p. 351. n. 7
 Mala omnia in libro Dei scripta sunt
 par. 2. p. 463. nu. 4
 Mala, quæ nos premunt, ad Deum
 ire compellunt, p. 1. p. 503. num. 12
 Mala ne crescant, statim rescinden-
 da. p. 1. p. 720. nu. 4
 Mala plurima vnde sæpe oriantur.
 p. 1. p. 797. nu. 7
 Malagatarum consuetudo, p. 1. pagi.
 850. num. 31
 Maledicere quid sit, p. 1. p. 120. nu. 14
 Malitia humana: murmurationis oc-
 casionem inuenit, p. 2. p. 448. nu-
 mer. 23
 Mali prauis operibus Deum negat,
 p. 1. p. 263. nu. 7
 Mali omnes tales esse existimant.
 quales ipsi sunt, p. 1. p. 512. nu. 16
 Mali cur de bonis murmurent, p. 1.
 p. 569. nu. 30
 Mali qua velocitate ad malum cur-
 runt, p. 1. p. 615. nu. 28
 Mali cui comparentur, par. 2. pag. 85
 num. 14
 Mali animo tuti esse non possunt, p.
 1. p. 813. num. 16
 Mali quare in hoc seculo maledicti
 puniuntur, p. 1. p. 824. num. 17
 Mali in medio voluptatum infernū
 & afflictionem patiuntur, p. 1. p.
 189. num. 13
 Mali cur oderunt conciones, p. 2. pa.
 273. num. 28
 Mali ita peccant, ac si Deus non no-
 uisset omnia, p. 2. p. 307. nu. 9

Mali quando nullum habebunt re-
 cursum, p. 2. p. 381. nu. 29
 Mali licet hilares apparent, intusta-
 men corroduntur, p. 2. pa. 398. nu-
 mero. 12
 Malorum poenæ nuntium, p. 2. pag.
 473. nu. 34
 Malos ditari non est fauor Dei, p. 2.
 p. 407. num. 7
 Malum non facere non est satis, p. 2.
 p. 376. num. 14
 Malum contrariatur bono, p. 2. pagi.
 19. num. 21
 Mandata Dei omnia adimplenda
 sunt, p. 1. p. 348. nu. 5
 Mandata Dei suos observatores cu-
 stodiunt, p. 2. pa. 34. nu. 4
 Mandragoræ per Cyprianū quid, p.
 1. p. 280. nu. 28
 Mandragoræ quam virtutem ha-
 beant, p. 2. p. 70. nu. 17
 Manere in Christo dupliciter, p. 2. p.
 142. num. 14
 Manichæorum error, p. 1. pa. 571. nu-
 mero. 38
 Mansiones Hebræorū quid adum-
 brarunt, p. 1. p. 711. n. 18
 Mansuetudo omnibus est grata, p. 1.
 p. 17. nu. 22
 Marcus cognomen fuit Romanorū,
 p. 2. p. 80. nu. 24
 S. Marco Euangelistæ cur effigies
 leonis tribuitur, p. 2. pa. 80. n. 25
 Margaritæ quæ arte cælentur, p. 1. p.
 653. num. 11
 Maria Virgo vas gratiæ plenum, &
 opus Dei singulare, parte. 1. pagi.
 26. num. 23

Maria

Index Alphabeticus.

Maria virgo quare turbata est in salu-
 tatione Angeli, part. 1. pagin. 26,
 num. 24
 Maria virgo per antonomasiam dici-
 tur gratia plena, part. 1. pa. 45. n. 19
 Maria virgo Deo vouit virginitatē.
 par. 1. pa. 54. nu. 15.
 Maria virgo qua hora verbis Ange-
 licis assensum præbuit & peperit.
 par. 1. p. 57. nu. 25
 Maria virgo in quo maximè meruit.
 par. 1. pag. 58. num. 28
 Maria virgo caruit omni labe pecca-
 ti, par. 1. pag. 377. num. 26, & pag.
 437. num. 5
 Maria virgo hortus conclusus, part. 1
 pag. 424. num. 3
 Maria virgo qua salutatione visit Eli-
 sabeth, p. 1. pag. 430. nu. 21
 Maria virgo quam benedictionem
 in se habuit, par. 1. pag. 432. nu. 27
 Maria virgo quam maiorem habet
 laudem, p. 1. pag. 437. num. 29. &
 pag. 436. num. 1
 Maria virgo est vera mater Dei &
 non hominis tantum, par. 1. pagi.
 433. num. 30
 Maria virgo non fuit suapte natura
 impeccabilis, par. 1. pag. 437. n. 5
 Maria virgo quam consanguinitatē
 habuit cum Elisabeth, part. 1. pa.
 448. num. 3
 Maria virgo pedes incedebat, part. 1.
 pag. 454. num. 21
 Maria virgo propter quid fuit grata
 Deo, par. 1. pa. 466. nu. 27
 Maria virgo omnibus creaturis Deo
 est propinquior, part. 1. pagi. 516.

nume. 29
 Maria virgo eam intuentibus sensua-
 lem ardorem aliquantulum sedabat,
 pa. 1. pag. 517. num. 32
 Maria virgo habuit omnes poten-
 tias subiectas, par. 1. pa. 577. nu. 13
 Maria virgo quam maiorem habuit
 dignitatem, par. 1. pag. 637. nu. 36
 Maria virgo Angelos vicit puritate
 par. 1. pag. 642. nu. 13
 Maria virgo qualiter fuerit creata in
 gratia, par. 1. pag. 643. nu. 14. & pa.
 734. num. 4
 Maria virgo plurimum in tentatio-
 nibus prodest, ibidem. nume. 16
 Maria virgo multo ante quam Adā
 peccasset, caruit originali peccato.
 par. 1. pa. 644. nume. 17
 Maria virgo per antonomasiam ma-
 ter misericordiæ appellatur, part.
 1. pag. 644. nu. 18
 Maria virgo in hac vita cæteris mun-
 di rebus prætermisissis sola generis
 nobilitate illustrata fuit, p. 1. pagi.
 655. nu. 16
 Maria virgo cum esset ex regali stir-
 pe cur pauperem vitam gessit ibi-
 dem. num. 17
 Maria virgo an esset Dei genitrix, si
 Adam non peccasset, part. 1. pagi.
 660. num. 32
 Maria virgo quare auroræ compara-
 tur, par. 1. pa. 647. nu. 28
 Maria virgo quando habuit rationis
 usum, p. 1. pa. 546. nu. 43
 Maria virgo & pauperrima fuit &
 humillima, par. 1. pa. 763. nu. 23
 Maria virgo fuit plusquam martyr.

Par.

Index Alphabeticus.

- par. 1. pag. 780. n. 32
Maria virgo nouum chorum per se constituit par. 2. pa. 353. nu. 14
Mariæ nominis excellentia part. 1. pag. 23. num. 14
Mariæ nominis quælibet litera bi formiter applicatur. ibidem. num. 15
Mariæ virginis puritas part. 1. pagin. 637. num. 34
Mariæ virginis patientia par. 1. pag. 646. num. 24
Martyres pro quo mortui sunt, part. 2. pag. 52. num. 25
Martyres non se defendendo vicerrunt. ibidem.
Martyres necromantici appellati sunt. ibidem. nu. 26
Martyres vnde tantas vires sumebat par. 2. pag. 89. nu. 27
Martyrum fortitudo vnde prouenit par. 1. pa. 233. num. 22
Martyrium duos præcipuos habet effectus. part. 2. pagi. 163. nu. 18
Martyrium absque charitate nõ prodest, par. 2. pag. 376. nu. 15
Martyrij quod genus acerbitate leuius sed tẽporis diuturnitate grauius par. 2. pag. 250. num. 28
Maternitatis relatio in virgine Maria prima omnium incomprehensibilis est par. 1. pag. 57. nu. 25
Matheus Euangelista Cur Euangelium suum, liber generationis Iesu Christi vocauit part. 1. pagin. 626. num. 2
Medium prædestinatorum quod sit par. 2. pa. 12. nu. 4
Membra Christi cæli possunt appellari, par. 1. p. 111. nu. 11
Mensa parca Deum habet comitem par. 1. pa. 129. num. 15
Mens voluntatem euerit part. 2. pa. 488. num. 10
Mens quos habeat oculos par. 1. pag. 796. num. 4
Mensis primus apud Hebræos à quo ducebat initium part. 1. pag. 4. num. 4
Mercatores in acquisitione diuitiarum taxim habere deberent part. 1. pag. 686. nu. 12
Mercator sæpe proximorum sanguinem fugit part. 1. pagina. 686. num. 14
Merita nostra per Christum valorẽ habent part. 1. pag. 75. nu. 20
Merita Christi non euacuantur par. 1. pag. 497. nu. 32
Merita Christi cui prõsunt part. 2. pa. 83. num. 8
Merita non sunt causa nostræ prædestinationis part. 2. pagi. 13. nu. 7
Michael Archægelus olim princeps Synagogæ nunc autem Ecclesiæ par. 1. pa. 731. num. 37
Michaelis significatio part. 1. pa. 736. num. 10
Michaelis Archangeli munus part. 1. pag. 717. nu. 37
Minerva cur induta fingebatur. p. 1. pag. 475. num. 22
Miracula in ascensione Christi Domini par. 1. pa. 152. nu. 24
Miracula gloriam Dei manifestant, par. 1. pa. 268. nu. 21

Mira

Index Alphabeticus.

- Miraculum** Dei præcipuum part. 1. pa. 353. num. 20
Miraculum quod sit alijs mirabilius par. 1. pag. 813. num. 20
Miracula ad quid cõstituta à Deo p. 2. pag. 334. nu. 4
Missæ magna cum corporis deuotione audienda par. 1. pagi. 351. nu. 13
Missæ sacrificium stat pro defunctis par. 2. pag. 473. num. 32
Miseratio quid, part. 2. p. 441. nu. 2
Miseria propria præ oculis habenda par. 1. pag. 550. num. 15
Miseria magna est huius temporis, par. 1. pa. 522. num. 8
Misericordia homines ad cælos disponit par. 1. pa. 152. nu. 22
Misericordia in hac vita non in altera exercenda par. 1. pagi. 644. num. 19
Misericordia erga peregrinos & egenos par. 1. pa. 547. nu. 3
Misericordia ad quid conducat part. 1. pag. 644. nu. 19
Misericordiæ opus sacrificium appellatur par. 1. pa. 704. nu. 33
Misericordia Dei ne sit nobis ansa peccandi par. 1. pa. 681. nu. 28
Misericordia duo connotat p. 1. pag. 847. num. 24
Misericordia circa quod non reperitur in Deo part. p. 848. nu. 25
Misericordia mirabiles effectus in proximis producit par. 1. pag. 848. num. 26
Misericordia diuina quare dicatur oriens par. 1. p. 166. nu. 3
Misericordiæ Dei quid tribuendum sit par. 1. p. 484. nu. 19
Misericordia non solum compassionem cordis sed etiam subuentionem includit par. 2. pa. 255. num. 8
Misericordia in pauperes part. 2. pa. 357. num. 25
Misericordia virtus necessaria par. 2. par. 389. nu. 21
Misericordia in Deo quid significat par. 2. pag. 441. nu. 2
Misericordia Dei erga peccatores p. 1. p. 697. nu. 12
Misericordia & miseratio diuersos actus dicunt par. 2. pagin. 441. num. 2
Misericordia in quo magis elucet p. 2. pag. 441. num. 2
Misericordia maxima virtus part. 2. pag. 389. nu. 21
Misericors & miserator Dei sunt tituli par. 2. p. 441. nu. 2
Mites qui sint part. 1. pagin. 838. num. 25
Modestiæ munus part. 2. pagi. 214. num. 5
Monachus quid par. 1. pa. 76. nu. 21. & pag. 781. nu. 35
Monachus quidam quomodo partem gloriæ in hac vita degustauit par. 1. pag. 85. nu. 19
Moniales titulis non vtantur part. 1. pa. 132. nu. 24
Moniales quo ad religionis perseuerantiam excitantur. part. 2. pagin. 392. num. 28
Moniales à curis conjugatorum grauius sunt expedita par. 2. pag. 393. num. 31

Mo-

Index Alphabeticus.

- Monumentum unde pa. 2. pag. 466. nume. 12
- Morbi sunt peccatorum supplicia, par. 2. p. 15. nu. 13
- Mors omnia transmutat, par. 1. pagi. 109. num. 5
- Mors Christi exaltatio appellatur, par. 1. pag. 112. nu. 14
- Mors alterius qualis terror sit aliquibus, par. 1. pa. 224. nu. 17
- Mors Christi per quod significetur, par. 1. pa. 287. nu. 21
- Mors homines tanquam falce metit, par. 1. pa. 308. nu. 17
- Mors iusti prouenit cum gratiae rore è contra verò malorum ibidem. nume. 18
- Mors cur à iustis desideretur, à peccatoribus verò timeatur. p. 1. pagin. 581. num. 25
- Mors Christi quid efficit par. 2. pag. 79. nume. 22
- Mors unde ortum habet part. 1. pagi. 675. num. 10
- Mors Christi grano frumenti comparatur par. 2. pa. 110. nu. 2
- Mors malos perturbat. p. 2. pa. 181. nume. 19
- Mors quare hominibus ignota part. 2. p. 199. nu. 19. & pagi. 296. nu. 4
- Mortis recordatio ob oculos habenda par. 2. pa. 88. nu. 9
- Mors eum præparatione expectanda par. 2. pa. 281. nu. 21
- Mors ostium arctissimum part. 2. p. 294. nu. 27
- Mors propter quid desideranda par. 2. pag. 369. nu. 25
- Mors in charitate habenda par. 2. pa. 370. num. 30
- Mors animum perturbat, part. 2. pa. 378. num. 22
- Mors quo præuenienda par. 2. pagi. 379. num. 24
- Mors multos angit par. 2. pagin. 380. nume. 27
- Mors inopina venit par. 2. pagin. 391. num. 25
- Mors incerta part. 2. pagi. 466. nu. 11 & par. 492. num. 24. & pagi. 479. nume. 15
- Mors causa destructionis peccati p. 2. pag. 464. num. 7
- Mors iam non repulsa sed fauor est. par. 2. pa. 469. nu. 20
- Mors iam irridetur. ibidem nume. 21
- Mors iam non supplicium sed præmium. ibidem. num. 22
- Mors præuenienda par. 2. pagi. 470. nume. 24
- Mors subitanea si præuisa nõ obest par. 2. pag. 482. nu. 25
- Mors talis est, qualis vita per quam transit par. 2. pa. 474. nu. 2
- Mors quibus amara par. 2. pagi. 475. num. 5
- Mors laudatur. par. 2. pa. 467. nu. 16
- Mors poenarum. leuamen. par. 2. pa. 468. num. 19
- Mors cuncta diripit par. 2. pag. 477. num. 11
- Mors unde dicatur par. 2. pagi. 479. nume. 16
- Mortis consideratione à peccato abstinendum. par. 1. pag. 224. nu. 19
- Mortis consideratio seculari potentia

Index Alphabeticus.

- tiæ anteposenda p. 1. p. 654. n. 12
- Mortis dies est dies redemptionis p. 2. pa. 282. n. 22
- Mortis obliuio præbet peccandi licentiam part. 2. pag. 350. n. 6. & p. 375. n. 12
- Mortis statim obliuiscimur. p. 2, pag. 369. n. 27
- Mortis obliuio facit homines desidiose viuere. p. 2. p. 354. n. 18
- Mortis obliuio poenitentia in scitia infert p. 2. p. 378. n. 22
- Mortis memoria frænum peccati p. 2. p. 465. n. 8
- Mortis tempore ad præuidendum consilium animus solet deficere. p. 2. p. 461. n. 30
- Mortis descriptio p. 2. p. 476. n. 7
- Mortis memoria ad quid utilis part. 2. p. 480. n. 18
- Mortuorum duo genera par. 2. pagi. 451. n. 1
- Mortis temporalis metus Niniuitas conuertit. p. 2. p. 447. n. 21
- Mortuos qui comitentur par. 1. pagi. 730. nu. 35
- Mos Dei quis sit par. 1. pag. 303. nu. 2
- Mos uisitatus in primitiua Ecclesia. p. 1. pag. 288. n. 23
- Mos Dei uisitatus. p. 1. pag. 547. nu. 2
- Moylis & Diui Francisci combinatio par. 1. pag. 765. nu. 20
- Moyse quos rixantes reprehendit. p. 1. p. 827. n. 20
- Moyse cur non intrauit terram promissionis p. 2. p. 478. n. 13
- Mulier in sacra scriptura pro re vili & debili accipitur p. 1. p. 469. n. 4
- Mulier prudens viri furorem sedat. par. 1. p. 659. nu. 27
- Mulier nomen est contemptus, par. 1. p. 800. n. 16
- Munera, & officia publica magna cū quiete exercenda p. 1. pag. 696. n. 9
- Manditia cordis auget fortitudinē, p. 1. p. 289. n. 27
- Mundus cui assimilatur par. 2. pagi. 477. n. 7. & p. 202. nu. 28
- Mundus dignitatis ordinem peruertit, par. 1. p. 10. n. 28
- Mundus oneribus premitur. part. 1. p. 16. nu. 17
- Mundus nobis deferendus est si Deo placere volumus. p. 1. p. 117. n. 4
- Mundus nihil dat nisi mutuo part. 1. p. 196. n. 12
- Mundus inescat homines rebus temporalibus. p. 1. p. 196. n. 13
- Mundus à quibus plus diffametur ibidem. nu. 14
- Mundus cui est auarus part. 1. pagin. 527. n. 24
- Mundus vniuersus hominū desiderijs angustior est. p. 1. p. 85. n. 17
- Mundus, quem honoraturus sit, ignorat p. 1. p. 605. n. 33
- Mundus quomodo expugnatus à Deo. par. 2. p. 67. n. 7
- Mundus mutabilis par. 1. pagi. 678. num. 21
- Mundus ægrotus quo egebat medico par. 1. p. 683. nu. 4
- Mundus hic ad quid deseruit par. 2. p. 144. n. 21
- Mundus turbulentum mare parte. 2. p. 96. nu. 18
- Sanct. ij. pars. co Mun

Index Alphabeticus.

- Mundus in quo statu redemptus. p. 2. p. 439. nu. 25.
- Mundi habitatio qualis sit. par. 1. pa. 678. nu. 21.
- Mundi penuria p. 2. p. 416. nu. 5.
- Mundani res huius sæculi diligunt. p. 1. p. 578. nu. 16.
- Mundani iugum Dei esse leue non possunt capere. p. 1. p. 793. n. 30.
- Mundani ob id tot patiuntur labores. p. 1. p. 678. nu. 20.
- Murmurator serpenti comparatur. p. 1. p. 96. nu. 4.
- Murmurator prius sibi ipsi nocet. p. 1. p. 507. nu. 1.
- Murmuratoris lingua ad quid deseruiet. p. 1. p. 362. nu. 13.
- Murmuratoris cuiusdam supplicium. p. 1. p. 363. n. 14.
- Murmuratores dæmonis chironomontes. p. 2. pa. 448. nu. 23.
- Murmuratio nos ubique insequitur. p. 1. pa. 552. nu. 17.
- Musicæ virtus. pa. 2. pag. 23. nu. 2.
- Myrtha vermes extinguit. part. 1. p. 518. nume. 31.
- Mysterium nobis reuelatum nõ illi co detegendum. p. 1. pa. 64. nu. 36.
- Mysterium B. Trinitatis cur clarius in nouo quam in veteri testamento reuelatum. p. 1. p. 267. n. 19.
- Mysterium S. Trinitatis breuissime tractant Euangelistæ. ibidem.
- Mysteria potius præmeditanda quam enarranda. par. 1. pag. 152. nume. 22.
- Mysteria diuina scrutanda. par. 1. p. 159. nu. 14.
- Mysteria diuina reuerenter loquenda. p. 1. p. 269. nu. 23.
- Mysteria fidei quare res fidei dicuntur. p. 1. p. 277. nu. 19.
- Mysteria fidei nostræ non sunt contra sed supra rationem. p. 1. p. 278. nume. 22.
- Mysteria Dei margaritæ sunt & cui reuelentur. p. 1. p. 776. nu. 21. & p. 778. n. 27.
- Mysteria duo inter multa Diuo Fracisco reuelata recensentur. p. 1. pa. 779. n. 28.
- Mysteria fidei alia ab alijs contemplanda. p. 2. p. 125. n. 19.
- Mysteria diuina cui contēplāda primo data & cui secundario. p. 2. p. 126. nu. 21.

N.

- Nabuchodonosor saluatus est. p. 1. p. 12. n. 7.
- Nabuchodonosor cur Mathanizæ aliud nomen imposuit. p. 1. p. 397. nume. 18.
- Natura humana in quo consistit. p. 1. p. 31. n. 10.
- Natura humana aduētū Christi fuit nobilitata. p. 1. pag. 31. n. 10.
- Natura paucis contenta. p. 2. pag. 130. num. 16.
- Natura humana dedolāda & excollenda est. p. 1. p. 373. n. 14.
- Natura quæ nobis dedit, nõ sūt nobis laudi vel vituperio. p. 1. pa. 639. n. 3.
- Natura humana quando perfecta remansit. p. 1. p. 660. n. 30.
- Naturæ lumē in Dei cognitione vsq; quo

Index Alphabeticus.

- quo peruenit. p. 1. p. 246. num. 15.
- Natiuitas S. Ioannis Baptistæ cur solennius quam eius decollatio celebratur. p. 1. p. 358. num. 2.
- Nazarenis statutis tēporibus Deo cōsecrabantur. p. 1. p. 556. nu. 30.
- Necessitas est diuersorum desideriorum origo. p. 1. p. 543. nu. 34.
- Necessitates proximorū tanquā propria habendæ. p. 1. q. 437. nu. 21.
- Negare se ipsum quid. p. 2. p. 93. nu. 10.
- Negotia animæ & conscientie ante mortem agenda. p. 2. p. 379. nu. 24.
- Negotiatio periculosa res. p. 2. p. 416. numer. 4.
- Negotiationum duplex genus. ibid.
- Negotiatores dolosi. p. 2. p. 415. nu. 2.
- Nero matrem occidit. p. 1. pag. 49. num. 12.
- Nestorius hæreticus refutatur. par. 1. pag. 433. num. 29.
- Nobiles pro ignominia ducunt laborare. p. 1. p. 515. num. 25.
- Nobiles quid potius curare deberēt. p. 2. p. 305. num. 4.
- Nobilitas generis quo illustrior apparet. p. 1. p. 655. num. 15.
- Nobilitas absq; virtute apud Deum nil æstimatur. p. 1. p. 656. nu. 18.
- Nobilias vera quæ sit ibidem. nu. 19.
- Nobilitas sit cum virtute coniuncta. p. 2. p. 270. num. 20.
- Nocumenta peccati. part. 2. pag. 452. num. 5.
- Nomen sæpe quales simus insinuat. p. 1. p. 397. num. 19.
- Numerus septenarius pro multitudine sumitur. p. 2. p. 254. nu. 5.
- Numerus denarius omnium supremus. p. 2. p. 354. num. 16.
- Numerus quinaris in sacris literis nõ vacat mysterio. p. 2. p. 356. n. 25.
- O.
- Obediens perfectus instar cadaueris. p. 1. p. 178. num. 14.
- Obediendum est veritati. p. 2. p. 143. num. 18.
- Obedientia Abraham, par. 1. pag. 178. num. 15.
- Obedientia fidelium, par. 2. pag. 68. num. 9.
- Obedientia nobis in sit. p. 1. pag. 651. num. 3.
- Obedientia perfecta. par. 1. pag. 816. num. 27.
- Obedientia sapientie iter. part. 2. p. 254. num. 7.
- Obedientia Ecclesie primitiua. par. 2. p. 387. num. 14.
- Obedientia secunda. p. 2. p. 130. n. 6.
- Obluio alicuius rei non est signum amoris. p. 1. p. 167. num. 9.
- Obseruantia decem præceptorum a Deo expostulatur. p. 2. p. 387. n. 15.
- Obstinatio peccatorū. p. 1. p. 55. n. 19.
- Obtrectator timeat diuinam iustitiā. p. 1. p. 693. nu. 33.
- Occasio peccandi omittenda. pa. 1. p. 670. num. 15.
- Occasio quæcunq; vel leuissima fugienda. p. 1. p. 630. num. 14.
- Occasiones, quæ conuersionem impediunt, omnino tollendæ. p. 1. p. 398. num. 22.
- Occasiones fugiendæ. p. 1. p. 473. n. 16.
- Occasio bene operandi non relin-

Index Alphabeticus.

- quenda par. 2. p. 458. nu. 23
- Occasionēs, quæ conuersionē impediunt, omnino tollendę. p. 1. pag. 398. nu. 22
- Occasionēs fugiendę. p. 1. p. 473. n. 16
- Oculi vnā eādēq; potentiā visuā participant. p. 1. p. 796. n. 4
- Oculi ab illicitis amouendi part. 2. p. 437. nu. 19
- Oculi summissi non sublimes par. 2. pag. 436. n. 17
- Odiū omittendum. part. 2. pag. 9. nume. 26
- Odiū vnde ortum habuit part. 2. pag. 26. n. 10
- Odibilia tria. p. 1. p. 651. nu. 5
- Omega vltima Gręci alphabeti litera par. 2. pa. 223. n. 3
- Omnipotētia Dei cui soli conuenit par. 1. pag. 774. n. 13
- Onuphrius eximie abstinentiæ vir par. 1. p. 17. n. 21
- Onus spirituale fere nullus recusat. par. 1. p. 491. nu. 19
- Opera nostra quo perueniunt in cælum par. 1. p. 106. nu. 23
- Opera nostra ex amore procedant. par. 1. p. 198. n. 8
- Opera nostra cui niti debent part. 1. pag. 234. nu. 2
- Opera Dei misericordiæ plena par. 1. pag. 360. n. 8
- Opera vnde valorem habeant. p. 1. p. 529. n. 30. & p. 2. p. 223. n. 4
- Opera propter peccatum mortificata per quod reuiuiscant. p. 1. pag. 619. nu. 9
- Opera nostra à Deo considerantur par. 2. pag. 61. nu. 17
- Opera sine amore non sufficiunt p. 1. pag. 168. nu. 12
- Opera Redemptoris nostri simul cōsiderata quam pariant admiratiōnem p. 1. p. 662. n. 2
- Opera ex charitate sunt ingentis valoris p. 1. p. 717. nu. 33
- Opera iustorū in Dei memoria sunt par. 1. p. 651. n. 3
- Opera nostra quis appetiet part. 2. pag. 399. num. 16
- Opera spiritualia corporalibus præferenda par. 2. p. 197. nu. 12
- Opera bona an gratiam mereantur par. 2. pa. 198. n. 15
- Opera bona sunt tanquam lucernę. par. 2. pag. 214. nu. 6
- Opera bona qua intentione faciēda par. 2. pag. 219. nu. 19
- Opera bona pro vana autoritate multi relinquunt. par. 2. pag. 449. num. 9
- Opera non in diem mortis differenda par. 2. pa. 483. nu. 27
- Opera sunt amoris igni accensa par. 2. pag. 473. nu. 34
- Opera iuxta personarum conditionem faciēda. par. 2. pagina. 200. num. 22
- Opera nostra quomodo vel ostendēda vel celanda part. 2. p. 398. nu. 14. & pag. 367. nu. 21
- Opera virtutis quam citissime faciēda part. 2. pa. 76. nu. 14
- Opera quæ publice & quæ secreto. par. 2. p. 427. nu. 13
- Operibus nostris quæ consideratio pro

Index Alphabeticus.

- profit par. 2. pag. 47. nu. 12.
- Operis boni deliberatio morā, executio verò celeritatem requirit. p. 2. pag. 271. num. 23.
- Operis præcipuum Dei est part. 2. p. 426. nu. 8.
- Operibus proprijs incumbendum. par. 2. pag. 378. nu. 21.
- Opus quantumuis minimū ex charitate factum Deo placet. par. 1. p. 198. num. 19.
- Opus morale laudandum non naturale par. 1. p. 846. nu. 20.
- Opus bonum non vnicum tantum sed multa faciēda par. 2. pag. 182. num. 22.
- Opus à quo sortiatur bonitatem par. 2. pag. 255. nu. 9.
- Opus redemptionis nostrę cuius sit fortitudo dinis. p. 1. p. 21. num. 8.
- Operari bene oportet. p. 2. pag. 376. num. 14.
- Operandum non remisse part. 1. pag. 428. num. 13. & p. 449. nu. 9. & p. 2. pag. 77. nu. 17.
- Operantes malum naturaliter contristantur, è contra qui bonum. p. 1. pag. 437. nu. 4.
- Operandum est instanter par. 2. pag. 419. num. 14.
- Opinio seu controuersia nulla erit in cælo. p. 1. p. 160. num. 18.
- Opiniones nouas sequi periculosum par. 1. pag. 81. nu. 7.
- Opus in insula auro plena. part. 2. pag. 406. nu. 4.
- Opportunitas ad vacandū Deo querenda. p. 1. pag. 598. nu. 13.
- Opportunitas in omnibus necessaria p. 1. pag. 697. nu. 10.
- Opportunitas agendę poenitentię non omittenda p. 2. p. 450. nu. 17.
- Optimates raro & difficillime conuertuntur par. 1. pag. 108. n. 2.
- Oratio sit initium omnium nostrorum operum. p. 1. p. 2. n. 4.
- Oratio multorum vim habet nō paruum. p. 1. pag. 3. nu. 7.
- Oratio quàm Deo sit grata. par. 1. pa. 489. nu. 9.
- Oratio potius cordis affectu quàm verbositate faciēda. p. 1. p. 551. n. 13.
- Oratio mentalis est maximi emolumentum. par. 1. p. 551. nu. 15.
- Oratio iustorum alijs prodest part. 1. pag. 568. nu. 29.
- Oratio in necessitatibus remedium singulare. p. 1. pag. 589. nu. 15.
- Oratio nō tā verbis quā puritate cordis constat. p. 1. pag. 534. nu. 1.
- Oratio perseuerantiam requirit. par. 1. pag. 584. nu. 3. & p. 599. nu. 16.
- Oratio est antidotum contra omnia mala. par. 1. p. 587. nu. 9.
- Oratio loca solitaria expetit part. 1. pag. 588. nu. 12 & p. 698. nu. 13.
- Oratio quid. p. 1. p. 597. nu. 10.
- Oratio in persecutione necessaria. p. 1. pag. 602. nu. 24.
- Oratio iustorum quantæ sit efficacię part. 1. pag. 700. nu. 19.
- Oratio vocalis qualiter faciēda. pa. 1. pag. 771. nu. 6.
- Oratio sagitta acutissima part. 1. pag. 843. nu. 11.
- Oratio non minuit scientiam, sed Sancti. ij. pars. O o 3 auget

Index Alphabeticus.

auget, p. 1. p. 802. num. 22
Oratio, vt sit efficax, quid requirat,
 par. 2. p. 146. nu. 27
 Orationi & contemplationi vacan-
 dum par. 1. p. 394. nu. 9
 Orationes nostræ à quo initium su-
 mant par. 1. pag. 12. nu. 16
 Orationes sunt lachrymæ viuæ par.
 2. p. 186. nu. 5.
 Orare peccatores, sanctissima res, p.
 1. p. 443. nu. 23
 Orandi spiritus Dei est donum part.
 1. p. 489. num. 7
 Orandum est cum maxima humili-
 tate parte. 1. p. 488. num. 6
 Orandum est cum quiete & diu par.
 1. p. 551. nu. 15.
 Orandum est non solum in comu-
 ni sed in particulari. p. 1. p. 598. n. 11
 Ordo Diui Francisci per vniuersum
 terrarum orbem propagatur part.
 1. pag. 794. nu. 33.
 Ordo Diui Francisci omnimoda san-
 ctitate floruit ibidem.
 Oriri à bonis vel malis parentibus
 nec vituperio nec laude dignum,
 par. 1. p. 639. nu. 3
 Orium fugiendum, part. 2. pag. 418.
 num. 12
 Oza quare percussus à Domino par.
 1. p. 592. nu. 24

P.

Palestina quoddam mortis ge-
 nus, p. 1. pag. 752. nu. 22
 Palma absque alia comite nõ fructi-
 ficat par. 2. p. 46. nu. 9

Pambi Abbatis silentium, part. 1. p.
 508. nu. 3
 Panthera ex se odorem emittit part.
 2. p. 175. nu. 2
 Parentes ne constituent filios iuni-
 ros in aliquo statu part. 1. p. 31. nu.
 9. & p. 2. p. 88. num. 2
 Parentes bono exemplo sint filijs. p.
 1. p. 714. nu. 26.
 Parentes filios Deum laudare doceat
 p. 1. p. 357. num. 32
 Parentes quid facturi vt filios in pa-
 ce seruent, par. 1. pag. 490. num. 10
 Parentes quæ cura angit. p. 1. p. 490.
 num. 12
 Parentes omni periculo se exponunt,
 vt filios ditent. ibidem. nu. 12
 Parentes corrigant filios p. 1. p. 713.
 num. 25
 Parentes iam beati damnatione filio-
 rum quare gaudebunt, & è conuer-
 so. p. 1. p. 760. nu. 13
 Parentes magna in culpa sunt, si filij
 sint improbi par. 2. p. 313. nu. 3
 Parentes quomodo educaturi sunt fi-
 lios par. 2. pag. 314. nu. 4
 Parentes quid de filijs debeant for-
 midare, p. 1. p. 257. nu. 18
 Parentibus optimis oriri bonum est,
 p. 1. p. 349. num. 9
 Parentibus bonis plus debemus quã
 malis par. 1. p. 639. num. 4
 Passio Christi per antonomasiam la-
 bor dicitur. p. 1. p. 680. nu. 26
 Passio Christi cui prodest part. 2. p.
 83. nu. 8
 Passio Christi respectu damnato-
 rum paucis prodest, part. 2. pag.
 114

Index Alphabeticus.

114. numer. 12
Passio Christi sufficientissima part.
 2. p. 114. nu. 13
 Passio Christi virtutem reddit dul-
 ciores. p. 2. p. 233. nu. 9
 Passionis Christi consideratio homi-
 nes patientes reddit. p. 1. p. 497. n. 31
 Passio propria hominem excæcat, p.
 1. pag. 6
 Passiones naturales quibusdam sunt
 occasio boni. p. 1. p. 846. nu. 21
 Passiones carnales deponendæ part.
 2. p. 131. nu. 8.
 Pater æternus gratis dedit nobis filiũ
 p. 1. p. 196. num. 11
 Pater æternus & filius in quo com-
 municent. p. 1. p. 253. nu. 4
 Pater æternus ex quo producat filiũ
 p. 1. p. 278. num. 24
 Pater æternus per vnitatem essentię est
 in sacramento altaris. p. 1. p. 282. n. 6.
 Patres olim qui vocabantur parte. 1.
 pag. 777. nu. 24
 Patres legis antiquę Deo aliquid gra-
 tum offerre desiderabunt par. 1. p.
 307. nu. 14
 Patres eremitæ diuersa remedia, si
 peccasset, excogitabant. p. 1. p. 54. n. 16
 Patientia maximè commendatur, p.
 1. p. 554. num. 22
 Patientia debet pericula prouenire
 pa. 2. p. 39. nu. 18
 Patientia ad quid est necessaria par.
 2. pag. 69. nu. 12
 Patientia alias virtutes ad perfectio-
 nem adducit ibidem.
 Patientia quæ sit gratissima Deo, p.
 2. p. 68. nu. 10

Patientia muta. ibidem num. 11
 Patientia est mentis dulcedo, part. 1.
 pag. 817. nu. 30
 Patientia in infortunijs quomodo
 conseruetur. p. 1. p. 838. nu. 25
 Patientia singularis virtus par. 2. pa.
 258. num. 2
 Patientia difficilis. p. 2. p. 159. num. 5
 Patientia vt conseruetur, quid parte.
 2. p. 161. nu. 11
 Paulus Apostolus abscisso capite ter
 dixit, Iesus p. 1. p. 391. nu. 26
 Paupertas est fons spiritus p. 1. pag.
 827. num. 26
 Paupertas disponit ad perfectionem,
 p. 2. p. 180. nu. 15
 Paupertas ad quid conducit p. 2. pag.
 182. nu. 21
 Paupertas exosa est aliquibus p. 2. p.
 321. num. 25
 Paupertatis duplex genus, p. 2. pag.
 172. nu. 19
 Pauperes à quibus præcipuè affligã-
 tur. p. 1. p. 256. nu. 13
 Pauperes mitissimè audiendi part. 1.
 pag. 456. num. 27
 Pauperes spiritu qui sint p. 1. p. 814.
 nu. 21. & p. 816. n. 27. & pag. 825.
 nu. 21. & p. 834. num. 14
 Pauperes magnam merendi habent
 occasionem. par. 1. p. 815. nu. 26
 Pauperes diuitibus vtilissimi. part. 2.
 pag. 314. nu. 5
 Pauperes cum benignitate recipien-
 di. par. 2. p. 229. num. 20
 Pauperes maximæ curæ sunt Deo
 par. 2. p. 336. nu. 20
 Pauperes abundantius viuunt quam

Index Alphabeticus.

- diuites par. 1. pag. 35. num. 2
 Pauperibus opitulandum est, part. 1. pag. 254. num. 8
 Pax bonum optimum part. 2. pagin. 151. num. 11
 Pacem colentem spiritus viuificat, par. 1. pag. 190. num. 20
 Peccans omnis ignorans, part. 1. pag. 735. num. 8
 Peccantes cur naturaliter tristantur, par. 1. p. 437. num. 3
 Peccatores qui antea perfecti magna cum difficultate reuocantur. part. 1. pag. 9. num. 25
 Peccatores citius conuertuntur, cum premuntur aduersitate, quam cum prosperitate eleuantur, p. 1. p. 15. num. 14
 Peccatores, in qua sint miseria, non vident, par. 1. p. 16. num. 19
 Peccatores tanquam vinculis astringuntur, par. 1. p. 114. num. 22
 Peccatores quam crucem habeant, par. 1. pag. 123. num. 21
 Peccatores suapte natura blandi cordis maximo in periculo versantur. par. 1. p. 157. num. 7
 Peccatores multi publice gaudent peccasse par. 1. pag. 215. num. 11
 Peccator qualis remanet part. 1. pag. 216. num. 14
 Peccator est nihil part. 1. pagina. 225. numer. 21
 Peccator aliquando sic peccat, ac si non peccasset par. 1. pag. 227. num. 6
 Peccator, qui dicit se vere conuerrere & non posse, mentitur. p. 1. pag. 285. num. 15
 Peccator multipliciter dicitur cade-
 re par. 1. pag. 377. num. 26
 Peccator timidus est & afflicus. p. 1. p. 377. num. 28. & p. 513. num. 18
 Peccator quam xrumnose uiuat, ipse se viderit. p. 1. p. 396. num. 16
 Peccator speret & fidat, part. 1. pagin. 398. num. 21
 Peccator cum primum peccat, qua sententia multetur, par. 1. pag. 410. num. 24
 Peccator vi de nullam habeat excusationem. par. 1. pag. 422. num. 25
 Peccator denuo conuersus quid sentiat part. 1. p. 458. num. 4
 Peccator ne multum fidat ob aliorum peccata remissa, parte. 1. pagin. 469. num. 6
 Peccator unde sumat ansam augendi peccata, par. 1. pag. 503. num. 13
 Peccator inueteratus non habet cor p. 2. pag. 44. num. 12
 Peccator animam suam nondum amare nouit. p. 2. pag. 8. num. 23
 Peccator semper est inquietus, part. 1. pag. 609. num. 10
 Peccator quantumuis magnus ne desperet. part. 1. pag. 619. num. 8. & p. 2. pag. 445. num. 13
 Peccator cuncta bona opera perdidit. par. 1. pag. 620. num. 10
 Peccator poenitere festinet part. 1. p. 622. num. 17
 Peccator vere poenitens multis iustis anteponi potest, par. 1. p. 654. num. 13
 Peccator qua ratione moueri potest ut a peccato desinat, par. 2. pag. 61. num. 19

Pecc-

Index Alphabeticus.

- Peccator mancipium est. p. 1. p. 668. num. 20
 Peccator quo magis ad agendam poenitentiam moueatur. par. 1. p. 694. num. 2
 Peccator inauult seruum esse cum peccandi licentia, quam liberum sine illa. p. 1. p. 793. num. 30
 Peccator a Deo expolitur. p. 1. p. 683. num. 3
 Peccator quia niger quo fonte dealbatur. p. 1. p. 811. num. 14
 Peccator non sua peccata sed iustorum defectus animaduertit. p. 2. p. 215. num. 8
 Peccatoris stultitia. p. 1. p. 59. num. 1
 Peccator cur dicatur maledictus, p. 1. p. 120. num. 14
 Peccatoris notitia cuius rei sit occasio. p. 1. p. 188. num. 13
 Peccator impune nullus abibit. p. 1. p. 354. num. 24
 Peccator quanti Deum aestimet. p. 1. p. 384. num. 15
 Peccatoribus nonnullis aliquis bonus virtutis respectus apparet. p. 1. p. 510. num. 14
 Peccatoris impudentia. par. 1. p. 688. num. 9
 Peccatorum gradus tres. par. 1. p. 697. num. 12
 Peccatori non procrastinandum est. p. 2. pag. 447. num. 19
 Peccator non diligit Deum. par. 1. p. 167. num. 11
 Peccatum non solum fugiendum sed quaelibet illius occasio. p. 2. p. 402. num. 24
 Peccatum est animae senectus. par. 1. pag. 225. num. 22
 Peccatum quonominis in sacra pagina compelleretur. par. 1. p. 333. num. 22
 Peccatum appellatur casus. par. 1. p. 377. num. 26
 Peccatum maxime rationi contrariatur, par. 1. pag. 436. num. 2
 Peccatum quam malum sit. par. 1. p. 437. num. 5. & par. 2. pag. 454. num. 9
 Peccatum & poena ei correspondens maledictum appellatur. par. 1. p. 120. num. 13
 Peccatum efficit hominem ignauum. p. 1. p. 512. num. 17
 Peccatum quid in se annexum habeat. p. 1. pag. 609. num. 10
 Peccatum primum quare timendum. par. 1. p. 631. num. 26
 Peccatum lethale cui periculo homines exponat. p. 1. pag. 608. num. 8
 Peccatum mortale quam grauitatem habeat. p. 2. p. 78. num. 18
 Peccatum mortale quae infinitas consequatur. ibidem.
 Peccatum legem Dei difficilem reddit. p. 2. p. 92. num. 6
 Peccatum omnes calamitates attulit. par. 1. p. 669. num. 23
 Peccatum pro volutate commissum quid praecedat. p. 1. p. 735. num. 8
 Peccatum omne quid. par. 1. pag. 723. num. 12
 Peccatum omissionis absque errore intellectus committitur. part. 1. p. 735. num. 8
 Peccatum graue pondus. p. 1. p. 792. num. 27

O o s

Pecca

Index Alphabeticus.

- Peccatum quid. p. 2. p. 177. nu. 7
 Peccatū lethale bona opera destruit
 p. 2. p. 291. nu. 18
 Peccatum cur frigori simile. p. 2. pag.
 339. nu. 21
 Peccatum somnus dicitur. p. 2. p. 358
 num. 29
 Peccatum vnicum lethale, licet mor-
 tem vsq; bona opera feceris, suffi-
 cit, vt cōdemneris. p. 2. p. 373. nu. 7
 Peccatum vnicum omnia opera de-
 struit. p. 2. p. 374. nu. 8
 Peccatum duas peperit filias. p. 2. p.
 464. nu. 7
 Peccatum quomodo admittitur. p. 2.
 p. 487. nu. 7
 Peccatum non fit subito. ibidē. nu. 8
 Peccatum in quo cōsistat. ibidē. n. 9
 Peccata publica sicut Deo sunt odio
 maximo, ita virtutes publicæ gra-
 tissimæ. p. 1. p. 110. nu. 9
 Peccata sunt impedimento Spiritui
 sancto. p. 1. p. 223. nu. 15
 Peccata propria sunt qui alienis ex-
 cuset. p. 1. p. 349. nu. 8
 Peccata descentes quid fecimus. par. 1.
 p. 428. nu. 14
 Peccata cautionem & vigilantiam
 prædestinatis præbent. p. 1. p. 468
 num. 3
 Peccata aliena perspicacius quā no-
 stra videmus. p. 1. p. 482. nu. 12. &
 p. 2. p. 61. nu. 18
 Peccata nostra cur Deo nimis exosa
 sint. p. 1. p. 605. nu. 34
 Peccata post Christū crucifixū im-
 possibiliter admissu esse deberent.
 p. 1. p. 669. nu. 25
 Peccata sine occasione cōmissa Deo
 sunt nimis execrabilia. p. 1. p. 651.
 numer. 5
 Peccata aliquam præ se ferunt dulce
 dinem. p. 2. p. 398. nu. 12
 Peccati grauitas vnde attendatur. p.
 2. p. 177. nu. 7
 Peccati inijtjs obuiandum. p. 1. pag.
 475. num. 24
 Peccati descriptio platonica. p. 2. pa.
 454. num. 9
 Pecunia quam parui facienda. p. 1. p.
 8. num. 21
 Poena damnatorum duplex. p. 2. p.
 177. num. 7
 Poena talionis quando infligatur. p.
 2. p. 243. nu. 7
 Poenæ peccati ad quid à Deo homi-
 nibus inflictæ sunt. par. 1. pa. 845.
 num. 17
 Poenitēs vere quid faciat. p. 1. p. 356;
 nu. 28. & pag. 359. nu. 5
 Poenitentis opera reuiuiscunt. p. 2. p.
 374. nu. 8
 Poenitentia theriaca probatissima;
 p. 1. p. 216. nu. 16
 Poenitentia iram Dei flectit. par. 1. p.
 466. nu. 28
 Poenitentia in quo potius consistat;
 p. 1. p. 477. nu. 28
 Poenitentia agenda. p. 1. pag. 485. nu.
 mer. 22
 Poenitentia porta angusta dicitur. p.
 1. p. 520. nu. 2
 Poenitentia damnatum per peccatum
 illatum recuperat. parte. 1. pa. 620
 num. 11
 Poenitentia non solum veniam pec-
 cato

Index Alphabeticus.

- catorum impetrat, sed & alia quā
 plurima bona. p. 1. p. 632. nu. 19
 Poenitentia salubre remedium. p. 1.
 p. 654. nu. 14
 Poenitentia non differenda. par. 2. p.
 87. nu. 22
 Poenitentia quo dulcis fiat, part. 2. p.
 91. nu. 7
 Poenitentia quibus difficilis, par. 1. p.
 699. nu. 17
 Poenitentia propter Deum facta illū
 placat. p. 2. p. 226. nu. 11
 Poenitentia non vsq; mortis tempus
 differenda. p. 2. p. 460. nu. 28
 Poenitentia fera nihil proderit. p. 2.
 p. 373. nu. 7
 Poenitentia mortis tempore dubia.
 p. 2. p. 459. nu. 27
 Poenitentia rigor nunquam remit-
 tendus, p. 1. p. 428. nu. 15
 Poenitentia quando non dabitur lo-
 cus. p. 2. p. 310. nu. 19
 Poenitentia veræ effectus. part. 2. p.
 471. nu. 26
 Poenitentiam in horam mortis d. f-
 ferre periculosum, par. 2. pag. 301.
 num. 18
 Poenitentiam in dies differre repro-
 bationis signum, part. 1. pag. 427.
 num. 10
 Perdix alienæ proles alendæ auidif-
 sima. p. 1. p. 238. r. 12
 Perfectio huius vitæ quæ sit. p. 2. pa.
 432. num. 4.
 Perfectio in quo consistat, p. 2. p. 180
 num. 16. & pag. 317. nu. 15
 Perfectio animæ quid doceat. p. 2. p.
 183. nu. 25
 Perfectio Evangelica quæ sit, p. 2. p.
 318. num. 17
 Perfectio Christianæ culmen, p.
 2. p. 431. nu. 2
 Perfectio culmen quis cito pertin-
 get p. 2. p. 403. nu. 27
 Perfectio cupidus quid in corde
 repositurus est. p. 1. p. 757. nu. 5
 Perfectioes in Deo cur potius nega-
 ri quam affirmari possint. par. 1. p.
 265. nu. 13
 Perfectioes quæcūq; creaturarū in
 gradu eminentissimo reperiuntur
 in Deo, p. 1. p. 278. nu. 22
 Periculo alieno sapere prudentis est.
 p. 1. p. 82. nu. 6
 Pericula timere & æque tolerare for-
 tis est. p. 1. p. 54. nu. 25
 Periculis præuis melius resistimus,
 p. 2. p. 161. nu. 11
 Perseuerandum est, part. 1. pag. 217.
 num. 17
 Perseuerare diu sine quo non possu-
 mus, p. 1. p. 306. nu. 12
 Perseuerantia promissa consequetur
 p. 2. p. 340. nu. 22
 Perseuerantiæ laudes, p. 2. p. 340. n. 23
 Perseuerantiæ vis & effectus, par. 1.
 p. 6. nu. 15
 Personæ diuinæ quomodo vnaque-
 q; sit sacramentū, p. 1. p. 282. nu. 6
 Personarum diuinarum professiones
 describuntur, p. 1. p. 246. nu. 15
 Perueritas summa, p. 2. pag. 342. nu-
 mer. 4
 Petrus Apostolus quem primum iu-
 risdictionis actus exercuit. p. 1. pa.
 2. num. 4

Index Alphabeticus.

- Petrus Apostolus prima petra fuit
fundamentalis Ecclesie par. 1. pa.
389. num. 29
- Petrus Apostolus quomodo crucifi-
gi voluit par. 1. p. 390. nu. 34.
- Petrus Apostolus cur isto nomine
in eius confessione à Christo vo-
catus fuit par. 1. pa. 397. num. 19
- Petrus Apostolus licet peccado Chri-
stum negavit, non tamen fidem
amisit par. 1. p. 398. nu. 21
- Petrus Apostolus prior fidem expli-
citam confessus est. part. 1. pa. 407
num. 14
- Petrus & Paulus vna die passi sunt,
par. 1. pag. 390. nu. 31
- Philosophi quam cognitionem de
Deo habuerunt par. 1. pag. 243. nu-
mer. 8
- Philosophus Christianus invincibi-
lis. p. 1. p. 289. nu. 25
- Plato divinum amorem quibus no-
minibus appellat par. 1. pag. 203.
num. 2.
- Plato quid Reipublice maximè no-
cere asseuerarit. p. 2. p. 71. num. 20
- Plato rogatus cur tam doctus euade-
ret, quid respondit. par. 2. pag. 243
num. 7
- Plato divitias contempsit part. 2. pa.
319. nu. 21
- Plato & Aristoteles naturali lumine
Deum esse vnum cognoverunt,
par. 1. pag. 262. nu. 4
- Portiancala solenne festum ordinis
minorum. p. 2. p. 431. nu. 2
- Potentia ad quid à Deo hominibus
tribuat par. 1. pag. 249. num. 24
- & pag. 255. nu. 11. & pag. 256. nu.
15. & pag. 271. nu. 2
- Potentia quæcunque quando ma-
gis ad suam operationem mouea-
tur. par. 1. p. 458. nu. 2
- Potentia Christi latuit in cruce part.
1. pag. 671. nu. 29
- Potentia animæ qua custodia indi-
geant par. 1. pag. 681. num. 29
- Potentia à quo suam perfectionem
sumunt par. 2. p. 424. nu. 2
- Potestas non nisi à Deo part. 1. pag.
271. nu. 2
- Potestas & potentia sit sanctitati cõ-
iuncta par. 1. pag. 248. nu. 23
- Præcepta decalogi sunt moenia Ec-
clesie part. 1. pag. 803. nu. 26.
- Præcepta Dei voluntatem explicat
part. 1. pag. 808. nu. 3
- Præcepta divina non omnia præmio,
merito, & materia paria sunt part.
2. p. 272. nu. 26
- Præcepta cur sint impletu facillima
ibidem
- Præcepta cur minima dicantur ibi-
dem.
- Præcepta publice observanda part.
2. pag. 399. nu. 17
- Prædestinatio non cadit sub merito
part. 2. p. 410. nu. 6.
- Prædestinationis signum par. 1. pag.
155. nu. 3. & pag. 426. nu. 9
- Prædestinationis nostræ quæ sit cau-
sa. p. 2. p. 13. nu. 6
- Prædestinati quo amore diligantur
à Deo par. 2. p. 66. nu. 3.
- Prædestinati per quod lumē beatitu-
dinem consequantur. ibidem. nu. 4.

Præ-

Index Alphabeticus.

- Prædestinatis à Deo media quibus
salventur, tribuuntur, p. 1. pa. 785.
num. 6
- Prædicatio discipulorum quid emo-
lumentum mundo attulit, p. 2. pag.
444. num. 3
- Prædicator, vide concionator.
- Prædicatio, vide concio.
- Prælati debet habere bonum no-
men. p. 1. p. 415. nu. 6
- Prælati quis eligendus, p. 1. pa. 5. nu-
mero. 12. & p. 593. num. 28
- Prælati quid, ut idoneus sit, habitu-
rus est, p. 1. p. 421. num. 23
- Prælati qua regula debet metiri
subditos. p. 1. p. 591. nu. 21
- Prælati sint bono exemplo subditis,
p. 1. p. 249. nu. 26
- Prælati siue principes nõ patefaciãt
subditis sua immoderata deside-
ria, p. 1. p. 250. num. 27
- Prælati quomodo eligendi, p. 1. pag.
590. nu. 18.
- Prælati quibus debent dignitates di-
stribuere. p. 1. p. 592. n. 28
- Prælati bonitas quantum ad rem fa-
ciat. p. 1. p. 594. n. 2
- Prælati seu concionatori à Deo ele-
ctis non deerit sufficientia. p. 1. p.
596. n. 7
- Prælati non utantur pompis mun-
danis, p. 2. p. 70. n. 17
- Prælati multa per se perficient, quæ
per ministros non facient. p. 2. pa.
62. nu. 20
- Prælati difficile sine subditorum scan-
dalo peccant, parte. 1. pagina. 343.
num. 31
- Prælati subditorum ingenijs, cur se
accommodant, parte. 1. pag. 746. nu-
mer. 4.
- Prælati sint sapientia præditi, p. 1. p.
838. nu. 11
- Prælati mali subditis sunt causa rui-
næ, p. 2. p. 238. n. 22. & pa. 247. n.
19. & p. 258. n. 18
- Prælati cum verbo curare possunt,
non addant supplicia, p. 2. pa. 246.
num. 15
- Prælati sint omni virtute ornat, p. 2.
p. 252. n. 33
- Prælatorum munus quod sit, p. 1. p.
150. nu. 16. & p. 630. n. 13. & p. 2. p.
232. num. 5
- Prælatorum quid sit proprium, p. 1.
p. 150. n. 17
- Prælatorum probitas vel improbi-
tas quid causet in subditis, p. 1. pa.
272. n. 5
- Prælatorum obligatio, part. 1. pagin.
274. nu. 10
- Prælatorum doctrina, p. 2. p. 62. nu-
mero. 20
- Prælatorum quod sit præcipuum mu-
nus, p. 1. p. 832. nu. 8
- Prælati melius est recusare, quàm
admittere, p. 2. p. 222. n. 28
- Præmium ad difficilia inuitat, pa. 2.
pag. 353. nu. 15
- Præparationes ad sanctissimam Tri-
nitatem adorandam, part. 1. pag.
279. nu. 26
- Præparatio fiat ad Dei obsequium,
p. 2. p. 297. nu. 7
- Præsumptio fugienda. p. 1. p. 259. nu-
mero. 22

Præ-

Index Alphabeticus.

- Præsciti** difficulter à peccato surgūt. p. 2. p. 369. num. 27.
- Prætextatæ** quondam fœminæ nobilissimæ exemplum. p. 1. p. 753. num. 24.
- Primates** boni reipublicæ quid ferāt emolumentum. par. 1. p. 277. num. 9.
- Principes** sunt reipublicæ regula. p. 1. p. 94. num. 16.
- Principes & capita** reipublicæ si nequam, quantum damnum afferant. p. 1. p. 94. num. 17.
- Principes & prælati** grauiori puniuntur supplicio. p. 1. p. 249. num. 25. & pag. 255. num. 11.
- Principes** siue reges, ut appetitui satisfaciant, non curant subditorum nocumentum. par. 1. pag. 273. numer. 8.
- Principes** indebiles sequuntur. par. 1. p. 256. num. 15.
- Principia** religionis Christianæ. par. 1. pag. 440. num. 12.
- Principio** quanto magis aliquid appropinquat tanto magis participat excellentiam illius. p. 1. p. 516. num. 28.
- Probatio** negatiua difficilis est peracta. p. 1. p. 644. num. 17.
- Probitas** accidentalis vnde oriatur. p. 1. p. 662. num. 3.
- Promissio** Dei sub qua conditione intelligenda est. p. 2. p. 304. num. 22.
- Promissa** Dei quando nobis proderunt. p. 1. p. 5. num. 14.
- Prophetæ** non solum verbis sed etiã exterioribus signis prophetabant. p. 1. p. 748. num. 11.
- Propositis** bonis non fidendum. p. 1. p. 631. num. 26.
- Proposita** sancta in memoriam reuocanda. p. 2. p. 35. num. 7.
- Proprietates** diuinarum personarũ multæ sunt. p. 1. p. 210. num. 25.
- Prosperitates** homines paulatim encant. p. 1. p. 70. num. 3.
- Prosperitatis** tempore omnibus noti aduersitatis verò ignoti sumus. par. 1. p. 69. num. 2.
- Protogenes** egregius pictor quo cognouit Apellem. p. 1. p. 100. num. 6.
- Proximus** diligendus est propter Deũ. p. 1. p. 213. num. 5.
- Proximus** propter quod diligendus. p. 2. pag. 13. num. 8.
- Proximum** quantum quis amat. p. 2. p. 16. num. 15.
- Prudentia & sapientia** vera. par. 2. p. 368. num. 22.
- Prudentiæ** effectus præcipuus. ibid. num. 23.
- Prudentiæ** definitio. part. 1. pag. 757. num. 4.
- Psalmi** quare titulis describuntur. p. 1. p. 788. num. 14.
- Psalmorum** quis sit author. p. 1. pag. 787. num. 13.
- Ptolomæus** Aegypti Rex ad quid septuaginta interpretes conuocauit. p. 1. pag. 304. num. 6.
- Publij** Mimmi sententia. p. 2. p. 14. num. 9.
- Pueri** à primordijs in fide & bonis moribus erudiendi. p. 1. p. 257. num. 17. & pag. 365. num. 22.
- Pueri** ab incunabulis castigandi. p. 1. p. 714.

Index Alphabeticus.

R.

- pagina. 714. num. 26.
- Pueri** non sunt inhumaniter tractandi. p. 1. p. 751. num. 20.
- Pulchritudo** animæ non corporis de sideranda. p. 1. p. 474. num. 19.
- Pulchritudo** quibus sit multorũ malorum causa. p. 1. p. 528. num. 26.
- Purgatorium** qualem ignem habet. p. 2. p. 471. num. 26.
- Purgatoriũ** esse ineffabilis est veritatis. ibidem. num. 27.
- Pythagoras** ob quid fuit ab Atheniensibus relegatus. p. 1. p. 262. numer. 4.
- Pythagoras** quomodo aliquem in discipulum recipiebat. p. 2. p. 66. numer. 12.
- Pythagoræ** indocendo consuetudo. p. 1. p. 262. num. 3.

Q.

- Quicquid** in communi de Ecclesia dicitur de aliqua persona particulari debet verificari. p. 1. p. 437. num. 5.
- Quæstiones** de quare habendæ. p. 2. p. 313. num. 2. & p. 334. num. 6.
- Quies** animæ est preparatio spiritus. p. 1. p. 190. num. 21.
- Quies & cordis** tranquillitas virtutem auget. parte. 1. pagina. 280. numero. 28.
- Quies** nulla est in mundo. p. 1. p. 577. num. 15.
- Quies** orationem ignat. par. 1. p. 588. num. 12. & p. 598. num. 13.
- Quietem** in hac vita inquirere infanorum est. p. 1. p. 504. num. 16.

Reges

- R** Amirus Aragoniæ Rex cuius religionis fuit. p. 1. p. 441. num. 16. & p. 2. pag. 332. num. 20.
- Ratio** Deo reddenda ob oculos habenda est. parte. 2. pagina. 493. numer. 27.
- Ratio** etiam de verbo otioso reddenda. p. 1. p. 542. num. 32.
- Ratio** de omnibus reddenda est. p. 2. pag. 200. num. 23.
- Rationes** cur hæc faciat vel cur hæc dicat non sunt in Deo inuestiganda. p. 1. p. 276. num. 18.
- Recollectio** animæ ad quid necessaria. p. 1. p. 217. num. 17.
- Recollectio** domi laudatur. part. 1. p. 444. num. 25. & p. 445. num. 27.
- Recurrendum** est ad Deum tanquã ad patrem. parte. 1. pagina. 598. numer. 12.
- Redemptio** quid significet. p. 1. pag. 627. num. 4.
- Redemptio** vera quæ dicatur. p. 1. p. 664. num. 8.
- Redemptionis** beneficium quare iudicium appellatur. par. 1. pag. 665. num. 11.
- Reges** quo apparatu excipiuntur. p. 1. p. 279. num. 26.
- Reges** facile in populum errores inducunt. p. 1. p. 385. num. 18.
- Reges** vix habent qui eis bona nuntient. p. 1. p. 417. num. 12.
- Reges** plures magistratus vni cõmittentes longe aberrant. p. 1. p. 493. num. 20.

Index Alphabeticus.

- Reges qui magis diligentur à subditis, p. 1. p. 620. n. 12
- Regum principum & potentū pompa, & fastus onus est Babylonis, p. 1. pa. 16. nu. 17
- Regibus in Scriptura diuina taxis in diuitiarum acquisitione imponitur, p. 1. p. 686. num. 13
- Reges & principes quid de illis sentiant, quæ interrogaturi sunt, par. 1. p. 383. nu. 15
- Rex quidam vt bene gubernaret, quid faciebat, p. 1. p. 382. nu. 9
- Regula Diui Francisci est quasi fundata, p. 1. p. 779. nu. 29
- Religio non ideo vituperanda, quod ex ea aliquis nequam prodierit, p. 1. p. 7. nu. 19
- Religio S. Benedicti quot habuit Reges, & Imperatores, & sanctos, p. 1. p. 441. nu. 16. & p. 2. pagina. 332. nume. 26
- Religio nido comparatur, p. 2. p. 392. num. 28
- Religiosus vnde dicitur, p. 1. p. 76. numero. 22
- Religiosus cuius rei memor sit futurus, p. 2. p. 344. nu. 9
- Religiosi & probi quid sit mundus clare vident, p. 1. p. 16. n. 17
- Religiosi inuigilare debent, p. 1. p. 7. nume. 19
- Religiosi veri qui sint dicendi, p. 1. p. 48. nume. 28
- Religiosi quam obligati sunt Deo, p. 1. p. 65. nu. 21
- Religiosi quæ transituri sunt, p. 1. pa. 76. num. 22
- Religiosi qua puritate nitere debent, p. 1. p. 386. nu. 22
- Religiosi ne curent res externas, par. 1. p. 445. nu. 28
- Religiosi olim qui vocabantur, p. 1. p. 781. nu. 35
- Religiosi sunt tanquam sal à sæculo semoti, p. 2. pa. 267. nu. 11
- Religiosi in omnibus obediētes sint, p. 2. p. 326. num. 10
- Religiosi ne rebus temporalibus iā relictis attendant, p. 2. pa. 340. numero. 24
- Religiosi voto astricti alacritatē præferant, parte. 2. pagina. 388. numero. 18
- Religiosi quid potius relicturi sunt, p. 2. pag. 345. n. 12
- Religiosos quæ insectantur, p. 1. pa. 148. nume. 11
- Religiosis fors cecidit felicissima, p. 1. p. 786. nu. 8
- Religiosis retrocedere non licet, p. 1. p. 806. n. 24
- Religiosi qui condemnantur stulti, ibidem, n. 25
- Religiosis non deerit, qui eis asperitatem dissuadeat, part. 2. pagi. 388. nume. 16
- Religiosis quid animaduertendum est, p. 2. pag. 388. nu. 18
- Religiosorum onus omnium leuissimum, p. 1. pa. 793. nu. 30
- Religiosos quæ faciant, p. 2. pagi. 330. nume. 22
- Religiosum esse Dei est donum, p. 2. p. 387. nu. 25
- Remedia peccati quando reuelata, p. 19

Index Alphabeticus.

- part. 2. pag. 438. num. 22
- Remissio peccatorum per quem nobis data, p. 1. p. 254. nu. 9
- Renunciatio rerum temporalium ad quid valdè utilis, p. 2. pagi. 337. numero. 15
- Reprehendus circa alicuius rei ignorantiam quis sit, par. 1. pa. 95. nume. 20
- Reprehendum est asperè quando oportet, p. 1. p. 139. nu. 15
- Reprehensio mitis sit, p. 1. pag. 92. numero. 11
- Reprehensio nimis odiosa malis, p. 1. p. 611. nu. 17
- Reprobos respectu prædestinatorū quo amore prosequatur Deus, p. 2. p. 66. num. 3
- Reprobationis signum, p. 2. p. 219. numero. 21
- Reputatio propria qualis futura, p. 1. p. 791. num. 25
- Res spirituales fastidire & terrenas appetere, corruptæ est conscientia, p. 1. p. 36. nu. 25
- Res spirituales qui cum fiducia petit, non tentat Deum, p. 1. pa. 42. nume. 12
- Res spirituales difficillimæ sunt intellectu, p. 1. p. 103. n. 15
- Res mundi ne noceant quales considerandæ, p. 2. p. 148. n. 2
- Res quæ terminis præscribantur, & quæ non, p. 2. p. 431. n. 2
- Res excellentissima quomodo explicatur, p. 1. p. 343. n. 22
- Res temporales qualiter exiguæ apparent, p. 1. p. 86. n. 21
- Res omnis naturalis habet quoddam caput & mensuram, p. 1. p. 804. numero. 28
- Res mundi citò transibunt, p. 2. pag. 149. num. 5
- Res temporales quare Deus difficiles inuentu fecit, p. 2. pa. 206. n. 10. & p. 338. n. 17
- Res temporales cur sanctis patribus olim non fuerint impedimento sicut hodie nobis, p. 2. p. 321. n. 26. & p. 327. n. 11
- Res immobiles duæ, par. 2. pag. 324. nume. 3
- Res plerunq̄, quæ per historiã virtus per significationem verò culpa est, & è contra, p. 2. p. 456. n. 16
- Res consideratu dignissima, p. 2. pa. 367. n. 2
- Respublica, quæ rectè gubernari potest, p. 1. p. 590. n. 19
- Respublica quæ beneficio à Deo afficiatur, p. 1. p. 594. n. 2
- Respublicæ Christianæ quid sit maximum nocumento, p. 1. p. 393. n. 7
- Respondendum est non temerè, p. 1. p. 28. nu. 28
- Respondendum est Dei autui & voluntati, p. 1. p. 446. n. 31
- Responsio diabolo mundo & carni & tentationi danda, p. 2. p. 421. numero. 21
- Resistendum est diabolo, p. 1. p. 676. num. 14
- Restitutio quibus difficilis, p. 1. p. 333. numer. 23
- Reuelatio cui fiat, parte. 1. pagi. 774. nume. 13
- Sanct. ij. pars. pp Rogi:

Index Alphabeticus.

Rogaturi Deū quid sumus, part. 1. p. 606. num. 3
 Romani qui honestabant viros fortes ac sapientes. parte. 2. pagi. 80. nume. 24
 Romano imperatori terminos imperij propaganti quid concessum. p. 1. pag. 803. num. 26
 Romanorum altercatio. par. 1. p. 203. nume. 4
 Romanorum in triumphis consuetudo, p. 1. p. 423. nume. 28
 Roma à Gallis capta. par. 2. pag. 392. nume. 29

S.

Sacerdos polleat sanctitate, par. 2. p. 257. num. 14
 Sacerdos in sacris literis sæpe non dicit ordinem, p. 2. p. 31. nu. 25
 Sacerdos licet pauper venerandus. p. 2. p. 239. num. 26
 Sacerdos bonus quantam habeat virtutem, p. 1. p. 636. nume. 31
 Sacerdotes qui frequenter cōmunicāt, quid præ cæteris habent lucri p. 1. p. 307. nume. 13
 Sacerdotes licet mali honorandi. p. 2. p. 240. num. 28
 Sacerdotes angelos puritate superāt p. 1. p. 330. num. 15
 Sacerdotes qua teneantur obligatione, p. 1. p. 331. num. 18
 Sacerdotes exemplo sint castitatis. p. 1. p. 386. nu. 22
 Sacerdotes quantam habeant potestatem. p. 1. p. 410. num. 23
 Sacerdotes nouæ legis quā alieni debent esse à rerum cupiditate. p. 2. p. 70. nume. 15
 Sacerdotes boni mundum restaurāt mali vero deperdunt. par. 1. pagi. 634. num. 25
 Sacerdotes, quibus ad resistendum vitijs non est virtus sacerdotio indigni sunt, p. 2. p. 71. num. 18
 Sacerdotum auctoritas vsq; in finē mundi perdurabit, par. 1. pag. 330. nume. 14
 Sacerdotibus doctrina saluberrima p. 1. p. 245. num. 17
 Sacerdotibus odoribus vti nec vestibus coloratis licet. par. 2. pagi. 71. num. 20
 Sacrificium quod sit gratum Deo. p. 1. pa. 704. nu. 33
 Sadai Dei nomen est. part. 2. p. 396. nume. 3
 Sal nunquam tædium generat, p. 2. p. 241. num. 1
 Sal signum fæderis, part. 2. pag. 265. nume. 6
 Salis proprietates, p. 2. p. 232. num. 6 & pag. 242. num. 3
 Salis species duplex. par. 2. pag. 242. nume. 4
 Saltationes Deo exorsæ, p. 1. pa. 614. nume. 26
 Saltationes dāna multa pariūt. ibid. Saltatricis cuiusdam supplicium. ibidem. nume. 27
 Salomon vnde aurum asportabatur, p. 2. p. 406. nume. 4
 Salus animæ non concite exquirenda. p. 2. pa. 399. nu. 24

Salu-

Index Alphabeticus.

Salus nostra à quo præcipue dependeat, p. 2. p. 426. num. 8
 Saluantur pauci, p. 1. p. 520. n. 2. & p. 2. p. 355. nume. 20
 Salutandi modus, parte. 1. pagi. 430. nume. 21
 Salutatione præuenire debemus, p. 1. pa. 430. nu. 19
 Sanctus nihil se fecisse putat in obsequium Dei, & si multa fecerit, p. 1. p. 628. num. 7
 Sancti minime his mundi rebus saturantur, p. 1. pa. 423. num. 21
 Sancti cur persecutiones optabant, p. 1. p. 503. num. 12
 Sancti non incarnationem verbi sed eius accelerationem meruerunt, p. 1. p. 546. nu. 44
 Sanctus non est alteri æqualis in gloria & claritate, p. 1. p. 376. nume. 4
 Sanctus idem est ac misericors, p. 1. p. 548. nu. 5. & p. 2. pa. 45. n. 5
 Sancti quomodo Deum in celo colant, p. 1. p. 642. nu. 15
 Sancti non constituuntur angelorum, p. 2. pa. 353. nu. 15
 Sandalia non sunt proprie calciamenta, p. 2. p. 70. nu. 16
 Sanguis est sedes animæ, p. 1. pa. 286. nume. 18
 Sanguis quare à Deo in leuitico nō tibi præcipitur, cum in Euangelio concedatur. ibid.
 Sanguis in lege veteri quare prohibitus, p. 1. p. 310. nume. 24
 Sanguis Christi quam habet sufficientiam, p. 2. p. 309. nu. 16
 Sapere alieno debemus periculo, p. 1. pagin. 355. nu. 26
 Sapiens quos habeat oculos, par. 1. p. 396. nume. 5
 Sapientes multi cum multis de Deo nouerint veritates, cur tam perperam viuunt, p. 2. p. 376. nu. 16
 Sapientes ad quid in mundo necessarii, p. 1. p. 456. nume. 27
 Sapientes dictum putant, p. 1. p. 642. nume. 12
 Sapientium & insipientium discrimen, p. 1. p. 508. nume. 5
 Sapientia superbiorum quæ sit confusio, p. 2. p. 67. nume. 8
 Sapientia ex quibus virtutibus oritur, p. 1. p. 758. num. 6
 Sapientia in quibus magis apparet, p. 1. p. 655. num. 16
 Sapientia vnde & quid connotet. ibidem. num. 7
 Sapientia genus duplex, p. 1. p. 758. nume. 8
 Sapientia sine probitate plus obest quam prodest, p. 1. p. 798. nume. 11
 Sapientia donum quid præsupponit, p. 1. p. 440. nume. 12
 Sapientia Dei in quo maxime manifestatur, p. 2. p. 55. num. 1
 Saræ nomen à Deo mutatum, p. 2. p. 139. num. 4
 Saulis inobedientia cur memor est Samuel, p. 1. p. 631. num. 18
 Scandalum nulli daandum, p. 1. p. 348. nume. 7
 Scandalum concionatorum perniciosissimum, p. 2. pag. 220. num. 22
 Scandalum grande malum, par. 1. pa. 744. nume. 35

pp 2

Scand

Index Alphabeticus.

Scandalum qui dederit, grauissimè punietur, p. 1. p. 752. nu. 22
 Scientia non ad Dei gloriam, sed ad inanè ostentationē acquisita multos inducit errores, p. 1. p. 771. n. 24
 Scientia cui fundamento niti debet, p. 1. p. 798. nu. 10
 Scientia non repugnat peccato, p. 1. p. 728. nu. 27
 Scientia sine virtute nō prodest, p. 2. p. 236. nu. 18. & p. 256. nu. 11
 Sciētia sine charitate vana est, p. 2. p. 245. nu. 12. & p. 247. nu. 19, & pag. 254. nu. 6
 Scientia quæ nobis maximè necessaria, p. 1. p. 559. nu. 15
 Scientia quo dilucidatur, p. 2. p. 376. num. 16
 Sciendi appetitus immoderatus diabolica est tentatio, p. 1. p. 776. n. 21
 Scipionis Africani temperantia, p. 1. p. 724. nu. 17
 Scythæ mores extraneos non admittebant, p. 2. p. 71. nu. 20
 Scriptura sacra quare verba iterat, p. 1. p. 84. nu. 14
 Scriptura diuina, quādo aliquod mysterium verbis explicare nequit, qua phrasi vtatur, p. 1. p. 194. nu. 5
 Scriptura, quando fidem iustificationem nostram esse dicit, quomodo intelligatur, p. 1. p. 200. nu. 25
 Scriptura diuina duo habet canalia, p. 1. p. 808. nu. 5
 Scripturarum instrumenta vnde pro uenerunt, p. 1. p. 617. nu. 2
 S. Sebastianus martyr quo amore sagittas pertulit, p. 2. p. 192. nu. 24
 Secretum non detegendum, p. 1. pag. 64. nu. 37. & p. 448. nu. 4
 Securus in mundo nemo, p. 1. p. 147. num. 9
 Securitatem nemo sibi promittat, p. 1. p. 520. nu. 4
 Sæculares ecclesiasticorum peccatis propria cōtegūt, p. 1. p. 387. nu. 27
 Sedechiæ significatio, p. 1. p. 397. numero. 19
 Senes salutandi & venerandi sunt, p. 1. p. 430. nu. 19
 Senes recuperare debent in senectute, quod in iuuentute perdidērūt, p. 1. p. 712. nu. 21
 Senes diligentius diabolus infectatur, ibidem.
 Senes sint exemplo iunioribus, ibidem, num. 22
 Senes maiori sunt in culpa, si improbi quam iuuenes, part. 2. p. 335. numer. 8
 Senes auari, p. 1. p. 685. nu. 9
 Seneca quos iuuenes & virgines ad virtutem exoptabat, p. 1. p. 816. numero. 21
 Sensus circa Eucharistiā debent esse tanquam mortui, p. 1. p. 315. nu. 5
 Sensus custodia iustitiam seruat, p. 1. p. 444. nu. 25
 Sensus corporis quinq; totidemque animæ, p. 2. p. 359. nu. 31
 Sententia philosophorum probatissima, p. 1. p. 403. nu. 1
 Sententia egregia Senecæ, p. 1. pag. 814. num. 23
 Sētire debemus de nobis humiliter, par. 2. pag. 183. num. 25

Sequitur

Index Alphabeticus.

Sequi Christum magnum est solamen Christianorū, p. 2. p. 89. n. 27
 Sequi Christum omnibus permisum, p. 2. p. 91. num. 3
 Sequendus est Christus & quomodo, p. 2. p. 322. n. 29. & p. 339. n. 17
 Sequi Christum per amorem debemus, p. 2. p. 133. nume. 14
 Sequi Christum, cæli hæredes nos facit, p. 2. p. 81. num. 3
 Sequi Christum quomodo possumus, p. 2. p. 1. 17. nu. 22
 Seraph significatio, par. 1. p. 727. numer. 26
 Sermo index cordis, par. 1. p. 452. numero. 15
 Sermo Dei cur alios molles faciat, alios verò obduret, parte. 1. pagin. 789. num. 19
 Sermo prudens, mitis, & suavis iram comprimit, p. 1. p. 792. nume. 28
 Serpens à Moyse electus, cuius typū gessit, p. 1. pa. 112. nu. 13
 Seruendum est Deo, p. 1. pa. 270. nu. 26, & p. 628. nu. 7
 Seruendum est Deo fidelissimè & affectu animi, par. 1. p. 495. nume. 25. & p. 2. pa. 458. nume. 23
 Seruire Deo & mundo non possumus, p. 2. p. 326. num. 9, & pa. 342. nume. 3
 Seruire Deo cū sollicitudine prædestinationis signū, p. 1. pa. 426. nu. 9
 Seruienti Deo omnia in bonum redundant, p. 1. p. 406. nu. 10
 Seruienti Deo quæ conditiones insint, p. 2. p. 134. num. 16
 Serui Dei quibus in rebus probatur, p. 1. p. 613. num. 24
 Serui Dei paucissimi sunt respectu ministrorū diaboli, p. 2. p. 86. n. 18
 Serui Dei magnam in laboribus consolationem habent, parte. 2. p. 188. nume. 12
 Seruos Dei esse ne nos pudeat, p. 1. p. 71. nume. 2
 Seruos Dei esse & vocari, honorificè rissimum, p. 2. p. 228. num. 29
 S. Seuerinus Archiepiscopus Coloniz, cur detentus in purgatorio, p. 1. p. 319. nu. 16
 Silentium est ornatus mulierum, p. 1. p. 356. num. 29
 Silentium virtus insignis, p. 1. p. 508. num. 3. & p. 830. nume. 2
 Silere oportet, parte. 1. pag. 555. numero. 25
 Simoniaci quem imitentur, part. 1. p. 196. num. 11
 Simonides philosophus rogat⁹ quid de Deo respondit, parte. 1. pa. 243. numer. 8
 Sobrietas hominem diuinæ contemplationi disponit, p. 2. p. 174. n. 25
 Societas bona prodest, p. 2. pa. 46. numero. 9
 Socrates ob quid fuit capite plexus, p. 1. pa. 262. nu. 4
 Socratis patientia, parte. 1. pag. 484. nume. 19
 Socrates diuitias paruipendit, p. 2. p. 320. nume. 22
 Socrates Platoni de eius vita roganti, quid respondit, p. 2. p. 476. nu. 6
 Sol super omnes creaturas Deū manifestat, p. 1. pa. 244. nu. 11
 Sanct. ij. pars. pp 3 Sol

Index Alphabeticus.

- Sol in quo prius calorem mittat, p. 1. p. 431. nu. 23
- Sol est tanquam terræ maritus, p. 1. p. 436. num. 1
- Sollicitudo in seruitio Dei habenda, p. 1. p. 449. nu. 6.
- Sollicitudo nimia circa res temporales spiritum perturbat, par. 1. pag. 541. num. 28
- Solitudo ad quid quaerenda, par. 1. p. 832. num. 7
- Somnus unde causetur, par. 2. p. 358. num. 30
- Sors respectu nostri dicitur, non autē respectu Dei, p. 1. p. 785. nu. 6
- Sortes nullum respectum habent, p. 1. p. 595. nu. 3
- Species numeros imitatur, p. 2. pag. 278. num. 11
- Speculum crystallinū quomodo ignem producit, p. 1. p. 755. num. 30
- Spes in Deo sita facile terrena despicit, p. 1. p. 73. nu. 13
- Spes vnica quæ sit, parte. 1. pag. 580 numero. 20
- Spes quo maior eo fortior, p. 1. pag. 819. nu. 2
- Spes vsque ad honorem ducit, p. 1. p. 324. num. 4
- Spes virtutem præbet ad labores tolerandos, p. 1. p. 840. nu. 2
- Spes est gloria animæ & corporis, ibidem. nu. 3
- Spes sit nobis in Deo, part. 2. pagina 192. num. 22
- Spes gloriæ conseruat operantem in opere, p. 2. p. 408. nu. 10
- Spiritus sanctus cur vento assimile-
- tur, parte. 1. pagina. 102. nu. 12
- Spiritus sanctus cur digitus vocatur, p. 1. p. 149. num. 14
- Spiritus sanctus A postolos fortiores effecit, p. 1. p. 165. nu. 3
- Spiritus sanctus inuisibilis quotidie descendit, p. 1. p. 166. nu. 6
- Spiritus sanctus amor est, ibidem, numero. 7
- Spiritus sanctus quare linguis ignitis apparuit, p. 1. p. 183. num. 29. & p. 190. nu. 20
- Spiritus sanctus vbicumque mittendus dicitur, fit mentio Patris & Filij, p. 1. p. 184. num. 2
- Spiritus sanctus quæ fuit præcipua causa, vt mitteretur, p. 1. p. 201. numero. 26
- Spiritus sanctus fluius aquæ viuæ, p. 1. p. 209. num. 22
- Spiritus sanctus à quo procedat, p. 1. p. 210. nu. 23
- Spiritus sanctus ad quid in discipulos descendit, p. 1. p. 222. nu. 11
- Spiritus sanctus vbi est, non potest non apparere, p. 1. p. 426. nu. 9
- Spiritus sanctus quomodo fit in Eucharistia, p. 1. p. 282. nu. 6
- Spiritus sanctus, est spiritus vitalis animæ, p. 1. p. 223. nu. 15
- Spiritus sanctus cur dicitur communicatio, p. 1. p. 253. nu. 5
- Spiritus sanctus cur per prophetas loqui dicitur, p. 1. p. 342. nu. 19
- Spiritus sancti in Ecclesiam militan- tem descensus fuit vtilior quam Christi Domini in triumphantē ascensus, p. 1. p. 164. num. 2
- Spiritus

Index Alphabeticus.

- Spiritus sancti cognitio omnium scientiarum certissima, par. 1. p. 185. numero. 3
- Spiritus sanctus Christum diligenti, & eius mandata custodiēti cur promittitur, cum sine illo neutrum fieri possit, ibidem, num. 4
- Spiritus sancti effectus, p. 1. p. 253. numero. 6
- Spiritus aliquas imperfectiones patitur, ne in maiora pericula prolatur, p. 1. p. 721. nu. 8
- Spiritus etiam pro vento accipitur, p. 1. p. 844. nu. 15
- Spiritus qua via impetratur, p. 2. p. 81. nu. 4
- Spiritus quo reficitur, p. 2. p. 93. numero. 10
- Spiritus aliquando accipitur pro cogitatione, p. 1. p. 123. nu. 3
- Spiritualibus est classis & quidā ordo, sicut in naturalibus, p. 1. p. 804. numer. 28
- Sponsus cur tam tenere diligit sponsam, p. 2. p. 384. nu. 4
- Status electio quomodo ab hominibus facienda, p. 1. p. 32. nu. 12
- Status diuersorum hominum describuntur, p. 1. p. 77. nu. 24
- Status iustorum sublimis, p. 1. p. 406. numer. 11
- Stellæ quare die non apparent, p. 1. p. 279. nu. 27
- Stellæ quomodo meridie videri queant, ibidem.
- Sterilitas sanctæ Elizabeth, & aliarum sanctarum mulierum nō fuit sine mysterio, p. 1. p. 349. nu. 9
- Studiosi quare aliquid apparere nolint, p. 1. p. 110. nu. 8
- Stultus in terrenis occupat intellectum, p. 1. p. 796. nu. 5
- Subditi quam erga superiores fidem sunt habituri, p. 1. p. 271. nu. 3
- Subditi quo ad obediendum maxime moueantur, p. 1. p. 272. nu. 4
- Subditorum bonū vel malum à quo sapè dependet, ibidem, nu. 5
- Subditis quæ doctrina sit vtilior, p. 1. p. 150. nu. 17
- Substantia in scriptura aliquando sumitur pro fundamento, p. 1. p. 669 nu. 23. & p. 668. nu. 22
- Sufferre nos inuicem debemus, p. 1. pag. 408. nu. 17
- Suffragia defunctis vtilissima, p. 2. p. 481. nu. 23
- Suffragia pro mortuis cur fiat ab Ecclesia, p. 2. p. 470. nu. 25
- Sumptus superflui euitandi, par. 1. p. 293. nu. 6
- Superbire ne quis possit, p. 1. p. 423. numer. 28
- Superbire de bonis operibus quid causet, p. 1. p. 260. nu. 26
- Superbia grande malum, ibidem, numero. 25
- Superbia è dignitate dimanans quomodo curatur, p. 1. p. 397. nu. 17
- Superbia cuius sit dux, p. 1. p. 736. numero. 12
- Superbia scopulus periculosissimus, p. 1. p. 745. n. 1
- Superbia ad tyrannides exercendas homines commouet, parte. 1. pagina, 827. nu. 27
- P p 4 Superbia

Index Alphabeticus.

- Superbia & humilitatis effectus, p. 1. p. 36. num. 24
- Superbus quid egrè ferat, p. 1. pa. 27. nume. 26
- Superbus quicquid facit, sibi refert, p. 1. p. 259. num. 24
- Superbus non se cognoscit, p. 1. pag. 260. nume. 26
- Superbus captivus & servus est, p. 1. p. 503. nume. 14
- Superbus quo humiliatur, p. 2. p. 10. nume. 28
- Superbus in semetipso suæ elationis medelam habet, parte. 1. pag. 800. nume. 16
- Superbus omnia parui pendit, p. 1. p. 707. nume. 5
- Superbus quo nomine dignus, p. 2. p. 334. num. 6
- Superbi sunt venti diuites, p. 1. pagi. 845. num. 16
- Superflua amputanda, parte, 1. pagi. 542. nume. 33
- Supplicia corporis facilia, animæ vero gravissima, p. 1. p. 81. nu. 7
- Suspicio est amicitia venenû, p. 2. p. 18. num. 22
- Sydera propter homines creata sunt non è conuerso, parte. 1. pagi. 159. nume. 15
- Sinceritas animæ commendatur, p. 1. p. 725. num. 18
- T.
- T**aléta quæ sint nobis à Deo concessa, p. 2. p. 198. nume. 16
- Temperantiæ diffinitio, p. 1. pa. 757. nume. 5
- Templa colenda, parte. 1. pagin. 352. nume. 16
- Tempus legis gratiæ cur plenitudo appellatur, parte. 1. pagina. 49. numero. 2
- Tempus lapsum difficile reuocatur, p. 1. p. 450. num. 3
- Tempus cum maxima consideratione consumendum, ibidem.
- Tempus non conterendum frustra, p. 2. p. 209. num. 21
- Tempus, quo Deus nobis beneficia confert, numerat. parte. 2. pagina. 210. nume. 23
- Tempus in quo consumendum, p. 2. p. 283. num. 25
- Tentati ad quod confugient, p. 1. pa. 680. nume. 27
- Tentationes nunquam deerunt, p. 1. p. 67. num. 25
- Tentationi ne succumbas, quid proficit, p. 1. p. 643. num. 16
- Tepiditas in Dei seruitio fugienda, p. 1. p. 524. num. 15
- Terminus quid sit, p. 1. pa. 128. nu. 10
- Terra pro nihilo reputanda, p. 1. pa. 499. num. 2
- Terra nostra quæ sit, p. 1. pa. 642. numero. 12
- Testimonium falsum contra proximos inducere gravissimû est peccatum, p. 1. p. 509. nu. 6
- Thau quid, p. 2. p. 149. num. 3
- Thau vltimum Hebræorum elementum, p. 2. p. 223. nu. 2
- Thebanus quomodo ædificauit urbem Thebas, p. 2. pa. 23. nu. 2
- Themistocles Philosophus inter Græcos celebratissimus, p. 1. p. 339. numero. 8
- Themistocles quod Atheniensibus consilium dedit, p. 2. p. 311. nu. 2
- Theodosius Imperator fuit natione Hispanus, p. 1. p. 351. n. 15
- Theodosius Imperator à sancto Ambrosio ob quid correptus, ibidem.
- Theologia speculatiua mysticæ coniungenda, p. 2. p. 255. num. 9
- Theologiæ duplex genus, p. 2. pagi. 254. num. 5
- Thesaurus gloriæ, p. 2. pagina. 401. nume. 25
- Tigris fluuius, rapidissimus, p. 2. pa. 467. num. 15
- Timemus sæpè, quæ non timenda sunt, p. 1. p. 726. nume. 21
- Timentibus Deum esca cælestis datur, p. 1. pa. 295. nu. 12
- Timor Domini est sapientiæ thesaurus, p. 1. p. 1. num. 2
- Timor Domini vnde proueniat, p. 1. p. 2. num. 3
- Timor est quoddam donum diuinum, p. 1. p. 46. num. 24
- Timor Dei cuius rei sit indicium, p. 1. p. 47. num. 25
- Timor humanus est aliquibus impedimento virtutis, parte. 1. pagina. 71. num. 2
- Timorem Dei vt haberemus quid sufficeret, p. 2. p. 58. num. 8
- Timor mortis & inferni ad quid, p. 2. pag. 88. num. 23
- Timor de quo habendus, p. 1. p. 651. nume. 4
- Timor quis Angelis dominatur, p. 2

Index Alphabeticus.

- p. 237. nume. 20
- Timor animæ ala, p. 2. p. 383. nu. 3
- Timor Dei nobis necessarius, p. 2. p. 385. num. 8
- Timor est tanquam sensuum ianitor, p. 2. p. 386. num. 10
- Timor illustres facit homines ibidè. nume. 11
- Timoris sanctorum causa, p. 2. pagi. 491. nume. 19
- Tituli magnam præferunt vanitatem, p. 1. p. 132. num. 23
- Tonitrua quæ animalia perturbent, p. 1. p. 475. num. 23
- Transgressores legis gratiæ grauius quam legis scripturæ punientur, p. 1. p. 384. num. 16
- Translatio Rabbiorum à Chaldaica non discrepat, parte. 1. pagina. 307. nume. 13
- Tria difficillima cognitu, p. 1. pagi. 277. num. 20
- Tribulationes à Deo mittuntur, p. 1. p. 71. nume. 7
- Tribulationes externæ medentur internis, p. 1. p. 401. nu. 30
- Tribulationes quid in se habent, vt ad beatitudinem disponant, p. 1. p. 502. nu. 9
- Tribulatio maxima iustis mundi contemptum generat. par. 2. pag. 145. nume. 22
- Tribunalia cur olim in portis ciuitatum collocabantur, p. 1. pagin. 473. nume. 3
- Trinitas in quo magis representatur, p. 1. p. 244. num. 10
- Trinitatis mysterium non probatur pp 5 ratione

Index Alphabeticus.

- ratione aliqua, sed suaderur. pa. 1. pag. 265. nu. 12. & pagi. 266. num. 15. & pag. 277. num. 21
- Trinitatis mysterium multis sacre scripturæ locis affirmatur. p. 1. pa. 266. num. 16
- Trinitatis mysterium excedit intellectum. p. 1. p. 277. num. 20
- Tristitia sancta vnde. p. 1. pa. 839. numero. 28
- Tristitia sancta consumit peccatum, p. 2. p. 464. num. 7
- Tygridis erga hominem odium. p. 1. p. 782. num. 39
- Tyranni coronas martyribus fabricabant. p. 2. p. 129. num. 3
- V.
- V**acuum quid dicatur, p. 2. p. 417 numer. 7
- Valor operum vnde. p. 2. pa. 216. numer. 11
- Venetiarum consuetudo, p. 1. p. 251. nume. 32
- Vendere rem sacram gravissimū crimen, p. 1. p. 746. num. 5
- Venditio duplex hominis, p. 1. pag. 662. num. 8
- Venter tanquam iddolum. p. 2. p. 458. nume. 21
- Venti quare in montibus valdè sublimibus non flant. par. 1. pagi. 372. num. 12
- Vesus quare nuda pingebatur, p. 1. p. 475. num. 2
- Verbum solum carnem assumpsit, p. 1. p. 30. num. 6
- Verbum diuinum vnde sponsus & sponsa dicitur. part. 2. pag. 366. numer. 16
- Verbum diuinum per unionem hypostaticam sub speciebus panis & vini manet. p. 1. pag. 282. nu. 6
- Verbum Dei audire, & ei non obtēperare non audire est, part. 1. pag. 525. num. 18
- Verbum Dei quem sauciet, p. 2. pa. 59. num. 11
- Verbum Dei etiam à sapientibus audiendum, ibidem.
- Verbum Dei pauci capiunt. p. 2. pa. 66. num. 4
- Verbum Dei ignitum, par. 1. pagina. 193. num. 2
- Verbum Dei non contemnendum, p. 1. p. 656. num. 20
- Verba diuina sagittæ vocantur, p. 2. p. 168. nu. 9
- Verba qualia habenda, p. 2. pag. 478 nume. 33.
- Verborum geminatio emphasim habet apud Hebræos, p. 2. p. 494. numer. 8
- Verborum inculcatio amorem aliquid quando denotat, p. 1. p. 161. nu. 20
- Veritas diuina omnia alia veritate certior. p. 1. p. 262. num. 3
- Veritas cur taceatur. p. 1. pag. 832. numer. 9
- Veritas cur dura nobis. p. 2. pag. 331. nume. 25
- Veritates pauciores quis nouerit, p. 1. p. 382. num. 9
- Veritates loqui ex quo dimanet, p. 1. p. 617. num. 3

Vespas

Index Alphabeticus.

- Vespasianus cur beneficium reuocauit. p. 2. p. 71. nume. 20
- Vespasiani Imperatoris insignia, p. 2. p. 271. nu. 23
- Vestium inuentiones quantum Rei publicæ, noceant, p. 2. p. 71. nu. 20
- Via duplex ad misericordiam, p. 2. p. 426. num. 8
- Via cæli arcta est, inferni verò ampla, p. 2. p. 355. n. 20
- Vicini boni non parui sunt commodi, p. 1. p. 339. nu. 8
- Victoria omnis à Deo est. p. 2. p. 152. num. 3
- Victoria quibus præcipuis armis cōparetur. p. 2. pa. 153. nu. 15
- Victoriam de diabolo reportare conemur. p. 1. p. 676. nu. 15
- Victus ab altero erogatus ad seruiendum ei obligatur, p. 1. p. 328. nu. 8
- Viduis quis numerus congruit, p. 2. p. 363. nume. 7
- Vigilandum est nobis, p. 2. p. 382. nu. 32. & p. 86. nu. 17
- Vincentius martyr, splendor & Hispaniæ decus, p. 2. p. 129. nu. 2
- Vincentius martyr quos habuerit historiographos, ibidem.
- Vinum ex se non est illicitum, p. 2. p. 394. nu. 3
- Vipera morsui ab ipsa facto medetur, p. 2. p. 464. nu. 7
- Vir maiorem vim habet quam mulier contra vitia, p. 2. pa. 366. nu. 16
- Vir spiritualis tanquam medicus habendus, ibidem, nu. 17
- Vir vnde dicitur, parte. 1. pagina. 63. nume. 13
- Viri Christiani munus, parte. 1. pag. 771. num. 6
- Virgines custodiendæ, part. 1. pagina. 24. num. 17
- Virgines clausura ipsa commendat, p. 1. p. 25. nu. 19
- Virgines ne sint amorosæ, pa. 1. pag. 816. nu. 29
- Virginis exemplar & imago. p. 1. p. 33. num. 15
- Virginines ne vagentur, p. 1. p. 444. mer. 25
- Virginitas vt seruetur, quid requiratur, p. 2. p. 52. nu. 26
- Virginitas Deo placet, p. 1. p. 800. numer. 15. & p. 2. p. 372. num. 3
- Virginitas quanti sit apud Deum, p. 2. p. 362. num. 5
- Virginitas difficilis, parte. 2. pag. 363 num. 8
- Virginitatis status perfectior omnibus, p. 2. p. 363. num. 7
- Virginitas magis est angelica quam humana, ibidem. num. 9
- Virginitas fuit primus redēptionis fructus. p. 2. p. 373. num. 15
- Virginitas quando fatua, p. 2. p. 389. nume. 20
- Virginitas etiam apud antiquos fuit æstimabilis. p. 2. p. 392. nu. 29
- Virginitatis excellentia. par. 1. pa. 56 num. 22
- Virginitas est cognata angelorum. p. 1. p. 644. nu. 18
- Virtus à pueritia incipiēda, p. 2. pa. 413. num. 24. & p. 1. p. 830. nu. 2
- Virtus quo signo cognoscitur. p. 2. p. 429. num. 18

Virtutis

Index Alphabeticus.

- Virtutis conditio, parte. 2. pagi. 431. nume. 2
 Virtus, si cum vitijs conferatur, apparet illustrior, p. 1. p. 7. nu. 19
 Virtus exterior interiori correspondeat, p. 1. p. 3. nu. 14
 Virtutes aliquid occultant, ne hypocritæ appareant, p. 1. pagi. 110. numero. 8
 Virtus primò difficilis, postea verò suavis, par. 1. p. 131. nume. 20. & p. 170. num. 20
 Virtus à pueritia melius inchoatur, p. 1. p. 346. nu. 29
 Virtus in quo magis elucescat, p. 1. p. 655. num. 19
 Virtutes sine occasione peractæ Deo gratissimæ, p. 1. p. 651. nu. 5
 Virtutum duplex genus, p. 1. p. 757. nume. 4
 Virtus ab adolescentia coepta gratissima Deo, p. 1. p. 787. nu. 10
 Virtus vna sine altera parū prodest, p. 1. p. 681. num. 30
 Virtus ab Epicuro commendatur, p. 1. p. 823. num. 13
 Virtus amabilis, p. 2. p. 136. nu. 22
 Virtus quælibet ad quod inclinatur, p. 2. p. 172. num. 21
 Virtus primo amara, postea dulcis, p. 2. p. 231. num. 3
 Virtus omnis difficilis, parte. 2. pag. 363. num. 8
 Virtutes quæ inter se pugnare videntur, difficilè cognoscuntur, p. 2. p. 383. num. 2
 Virtutes quæ magis meritoria, par. 2. p. 383. num. 17
 Virtutes omnes absq; charitate inanes, p. 2. p. 376. num. 15
 Virtuofus vnde, p. 2. p. 94. num. 11
 Virtus in pueritia tenacius quam in senectute adhæret, par. 1. pag. 365. num. 22
 Virtus celanda, p. 1. p. 454. nu. 22
 Virtus & vitium cuius sint qualitates, p. 1. p. 704. num. 31
 Visio diuina totam animam implet, p. 2. p. 409. num. 12
 Visitationibus hodiernis de proximorum honore agitur, p. 1. p. 463. nume. 18
 Vita deliciosa belluina potius quam humana, p. 1. p. 73. nu. 26
 Vita æterna quo comparatur, p. 1. p. 200. nume. 24
 Vita præsens ad quid nobis concessa, p. 1. p. 294. nu. 8
 Vita præsens emporium quoddam est, p. 1. p. 294. num. 8
 Vita sine nota degenda, par. 1. p. 415. nume. 5
 Vita agricolæ cursecunior quam nobilium, p. 1. p. 515. num. 25
 Vita contemplatiua & actiua vitæ earū maioris sit meriti, p. 1. pa. 555. nume. 27
 Vita corporalis pro inimicorum salute exponenda, p. 2. p. 9. nume. 25
 Vita actiua cum debita vtilitate absq; que contemplatiua non conseruatur, p. 1. p. 568. num. 29
 Vita nostra est tanquam quedam nauigatio, p. 1. p. 744. nume. 1
 Vita studioforum beatissima, pa. 1. p. 793. num. 31

Vita

Index Alphabeticus.

- Vita æterna in manu nostra sita est, p. 2. p. 86. num. 18
 Vita iustorum quæ sit, p. 1. pag. 829. nume. 32
 Vita hæc breuis, p. 2. p. 181. n. 20. & p. 209. n. 21. & p. 307. n. 10
 Vita humana quæ sit, parte. 2. pagi. 291. nu. 20
 Vita præsens nox est, parte. 2. pagin. 366. num. 18
 Vita nostra multis rebus comparatur, p. 2. p. 457. n. 18
 Vitam malam sæpè mors pessima sequitur, p. 2. p. 460. n. 29
 Vita animæ in quo consistat, p. 2. p. 451. num. 2
 Vita qualis agenda, parte. 2. pag. 461. nume. 32
 Vita nostra prolixa mors, p. 2. pagi. 476. num. 7
 Vita hominis bellum, p. 2. pag. 487. nume. 7
 Vitæ præsentis leuamen, par. 2. pag. 468. num. 17
 Vitæ æternæ quid sit opus, p. 1. pag. 214. num. 8
 Vitæ humanæ post peccatum census, p. 1. p. 285
 Vitam angelicam quis agat, par. 1. p. 344. num. 24
 Vitæ studiosæ difficultates ne terreat, p. 1. p. 461. nu. 13
 Vitæ nostræ exemplar quod sit, p. 2. p. 13. n. 8
 Vita sanctorum in quo magis consistat, p. 2. p. 435. nu. 14
 Vitium primò facile, postea verò difficile, p. 1. p. 131. num. 20
 Vitium est contra rationem hominis, p. 1. p. 437. num. 3
 Vita nostra non aliena consideranda, p. 2. p. 194. nu. 4
 Vitiorum inuentores maximo supplicio digni, virtutum verò præmio, p. 1. p. 407. num. 13
 Vitia cruces sunt crudelissimæ, p. 2. p. 106. num. 20
 Vitijs cum virtutibus resistendum, p. 2. p. 290. num. 16
 Viuere quietè quis possit, p. 1. p. 71. nume. 8
 Viuendum est ingenti cura, p. 2. pag. 307. num. 10
 Viuendum est sapienter, moriendū verò sanctè, p. 2. p. 371. nu. 31
 Viuamus in Dei seruitio cur tam remissè, p. 2. p. 176. num. 3
 Vivimus ac si nunquam morituri, p. 2. p. 354. num. 18
 Vocati ad quid sint vocati, p. 2. pag. 353. num. 14
 Vocatio efficax corda mollificat, p. 1. p. 470. num. 5
 Vocationi Dei respondendum, p. 2. p. 79. num. 23
 Vocatio Dei multiplex, p. 1. pa. 689. nume. 21
 Vocationi Dei non immorandum, p. 1. p. 699. num. 17
 Vocationi Dei quare non respondemus, p. 1. pa. 677. num. 18
 Vocationi standū est, p. 2. p. 96. n. 18
 Vocationi primæ Dei respondendū, p. 2. p. 445. num. 15
 Voluntas efficax auxilium Dei consequitur, p. 1. p. 285. num. 14

Voluntas

Index Alphabeticus.

- Voluntas diuersa in Deo ac in homi-
ne, p. 1. p. 595. nu. 4
- Voluntas nostra ex se cæca. par. 1. p.
595. nu. 5. & pag. 796. nu. 4
- Voluntas angelica quam fit efficax.
p. 1. p. 777. nu. 13
- Voluntas humana cur bonum vel
malum facile dimittat. p. 1. p. 737.
nume. 13
- Voluntas efficax opere complet om-
nia. p. 1. p. 774. num. 14
- Voluntas Dei reliqua eius attributa
gubernat. p. 1. pa. 774. nu. 14
- Voluntas quantum inflammatur. p.
1. p. 775. num. 18
- Voluntas non est mentis oculus. p. 1.
p. 796. num. 6
- Voluntas cur hebes & inanis, p. 1. p.
797. num. 7
- Voluntas nostra quando potentior.
p. 1. p. 835. nu. 16
- Voluntas non libere dimittenda. p.
2. p. 299. n. 14
- Voluntas Dei licet occulta non ta-
men iniusta. p. 1. p. 12. nume. 5
- Voluntas est animæ cor, p. 2. p. 178.
nume. 10
- Voluntas nunquam otiosa. par. 2. p.
412. num. 21
- Voluntas propria est inferni via. pa.
2. p. 93. num. 8
- Voluntas propria malorum origo.
p. 2. p. 495. num. 14
- Voluntas in quo occupanda, p. 2. pa.
422. nume. 24
- Voluntas nostra nisi à Deo excite-
tur nihil potest. p. 2. p. 85. num. 3
- Voluntatis scopus & finis. par. 2. pa.
487. nume. 8
- Voluntatis passiones quæ sint. p. 2.
p. 487. num. 9
- Voluntas iubet intellectui ad acci-
piendas catholicas veritates. par. 2.
p. 488. num. 11
- Voluntas amore ornata tenet capti-
uū intellectum. p. 2. p. 488. nu. 12
- Voluntas nostra soli Deo tribuenda
p. 1. p. 206. nu. 13
- Voluptas Gentilium Dea. p. 1. p. 554
nume. 24
- Voluptas voluptatis Dea. ibidem.
- Voluptates non efficiunt homines
beatos, p. 1. p. 77. num. 26
- Votum & iuramentum singulare re-
medium contra peccatum. p. 1. pa.
54. nume. 17
- Vouere aliquid Diabolo pessimus
mos & vñtatisimus. par. 1. p. 199.
nume. 20
- Vouere aliquid diabolo ex corde
peccatum est mortale. ibidem.
- Vox proprii pastoris audienda, p. 1.
p. 238. num. 12
- Vltiores iniuriarum iustitia Dei ex-
pectat, p. 1. p. 251. nu. 30
- Vnicornis quod domatur. p. 1. p. 659.
nume. 28
- Vnitas perfectionem parit, destru-
ctionem vero diuersitas. par. 1. p.
243. num. 7
- Vnitas quid efficit. p. 2. p. 46. num. 9
- Vrbalitas in Euangelio non prohi-
betur. p. 2. p. 54. num. 32
- Vsus bonorum temporalium non
absque ratione habendus, p. 1. pa.
198. num. 17

Vili-

Index Alphabeticus.

- Vtilitas nostra & honor vnde, p. 2.
pag. 82. num. 5
- Vulnera Christi sunt velut ora ho-
mines vocantia, p. 1. pa. 677. nu. 16
- Vulpeculæ cuiusdam mors, p. 2. pa.
356. num. 22
- Vxor maritum sibi præferat, p. 1. pa.
23. num. 13
- Vxor bona sæpè maritum ad virtu-
tem allicit, p. 1. p. 348. nu. 4
- Z.
- Zaida vxor Regis Alfonfi sexti,
p. 1. p. 14. nu. 16
- Zelus dimouendi peccatores à vitijs
habendus, par. 1. pagina. 440. nu-
mer. 9
- Zelus Angelorum erga animas, p. 1.
p. 755. num. 32
- Zelus prædicatoris, p. 2. p. 249. n. 24
- Zenon Philosophus quid de suarū
diuitiarum iactura sensit, p. 2. pag.
319. num. 21
- Zeuxis quam ad viuum vuas depin-
xit. part. 2. pagina. 299. nume. 13.
& pag. 364. numer. 10. & pagina.
396. num. 6

F I N I S.

